

GH. BULGĂR

DICTIONAR
de
Sinonime

Redactor: *GABRIELA ONIȚIU*
Coperta: *VICTOR ILIE*

Consilier editorial: **CONSTANTIN ZAMFIR**

ISBN 973-96050-1-x

GH. BULGĂR

**DICȚIONAR
DE
SINONIME**

GH. BULGĂR

DICȚIONAR DE SINONIME

EDIȚIA a.VII-a

București – 1996

PREFAȚĂ

Un aspect instructiv și practic al bogăției limbii române îl constituie sinonimele ei: echivalențe lexicale posibile pentru a exprima aceeași noțiune, precum: speranță-nădejde; timp-vreme; praf-colb; parfum-aromă. Firește, există adesea nuanțe de expresie între sinonime, cum spunea odată Sadoveanu: „Avem arbore, pom, copac cu înțelesuri deosebite”, adăugând și alte exemple și îndemnuri: „Diferențiere bănuiesc că se face între zăpadă, omăt, nea” (Opere, voi. XX, 1967, p. 310); – ceea ce nu e atât de sigur, pentru că uzul general, convențional, dinamic al limbii vii neglijează adesea nuanțele, folosind termenii cu sens similar sau apropiat, ca niște echivalențe utile exprimării rapide, variate, aproximative, sugestive a ideilor, evitând prin sinonime repetițiile. Deci, câteva cuvinte despre sinonime...

Sinonimele sunt, acele cuvinte cu înțeles (aproximativ) identic, care pot fi substituite unele prin altele, care pot alterna într-un context dat, fără ca sensul global al mesajului să se schimbe. Segmentul de comunicare: „Tatăl său și-a construit o casă mare” îl pot reformuia și: „Părintele lui și-a făcut o locuință încăpătoare”, pentru a vedea că fiecare termen din prima construcție are un echivalent destui de precis, dar altul, în a doua propoziție; oricum, sensul ideii nu s-a schimbat.

B.P. Hasdeu ne spune, vorbind despre astfel de echivalențe lexicale posibile, în marele său dicționar: Etymologicum magnum Romaniae, la cuvântul respectiv, că „sinonimii lui bănat sunt: năcaz, mânărire, nemulțumire, mai ales supărare sau supăr”. Iar Slavici, în studiul său Românii (recent retipărit), atrage atenția asupra unor nuanțe de sens, posibile în cazul

unor sinonime frecvente în limbă: „Românul are pentru labor cuvintele: lucru, muncă, robotă și clacă; lucrul e plăcut, munca – truditore, robota – silită și claca e fără plată”. Evident, precizările sunt subiective și afective; fapt e că toată lumea folosește, ca echivalente, cuvintele lucru și muncă, mai ales, – ca și: cuvânt-vorbă; cauză-motiv; a pleca – a se duce; a sosi – a ajunge; sau, ca să iau un exemplu din acest dicționar: a izbăvi – a scăpa – a salva – a mântui – a elibera.

Scriitorii au avut un rol important în dezvoltarea sinonimiei, de la începuturile scrisului românesc, punând în valoare influențele istorice exercitate asupra limbii naționale. Vechii tâlcuitori ai textelor sacre au reluat adesea unele noțiuni esențiale pentru a le sublinia, repetând semantic, prin sinonime, valoarea lor în context: „păzitorul sau ocrotitorul sufletelor; căutați milostivire și îndurare; nemăsurată și negrăită bunătate a Domnului” etc. Multime de slavonisme, grecisme, turcisme s-au fixat în uzul curent al limbii, datorită condițiilor istorice de dezvoltare a societății românești, de-a lungul secolelor de grele servituți, românii stând aici, cum spune Mircea Eliade, „sub teroarea istoriei”. Opera cronicarilor, apoi generațiile de scriitori, însuflețiți de elanurile înnoirii, ale modernizării, ale progresului obștesc, ne-au îmbogățit limba, cultura, elanul emancipării, al creației, al înnobilării cugetului și expresiei literare. Școala Ardeleană ne-a întors cu fața spre Apus, spre tezaurele romanității, inițiind renașterea spirituală, culturală și lingvistică a românilor de pretutindenii. Masiva influență modernă, latino-romanică, de două secole încoace, a sporit considerabil sinonimia prin acțiunea creatoare a scriitorilor, a școlii, teatrului, presei, a științelor de tot felul.

„Limba înaintea datorită marșului maiestuos al marilor scriitori” a spus Victor Hugo, – adevăr confirmat de toate generațiile care au lucrat atât pentru sporul cantitativ, prin asimilări de cuvinte noi, necesare progresului culturii, cât și calitativ, prin dezvoltarea internă, semantică, a fondului vechi, prin conotații și prin rafinarea metaforică a lexicului tradițional; fiecare inovație figurată sporea și sinonimia posibilă a termenilor.

Din nevoia de precizie, de adaptare la dinamica modernizării conceptelor și a numirilor formelor progresului, dar și pentru că scrisul cere continuu nuanțe și valori sugestive, autorii au practicat asimilarea termenilor noi și a sinonimelor moderne, chiar când aveam mijloace potrivite pentru comunicare. Gh. Șincai, folosind glose în texte, căuta să impună sinonimele romanității astfel: „bani sau monede; chipuri sau forme; icoana sau figura; nădejdea sau speranța; pricina sau cauza; stihia sau elementul”, iar I. Budai Deleanu consemna echivalențe precum: „amor sau iubov; lucoare va să zică lumină; tindă-pridvor, antișambră” etc. Eminescu și-a făcut un caiet de sinonime, precum se știe, în anii când Hasdeu mai scria în același Magnum Etymologicum, citat mai sus: „Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire care trebuie să fie mândria fiecărui popor: voiniciă, vitejiă, bravură, eroism?” Iar Arghezi a ilustrat concret, în contexte de subtilă explicare a artei literare, procesul de înnobilare a expresiei prin valorificarea sinonimelor și prin crearea de echivalențe multiple, infinite în sfera conotațiilor, oricând posibile prin arta literară a metaforei, a construcției figurate, prin ceea ce S. Pușcariu numea „necurmata împlăpătare a celulelor din organismul vechi al limbii”.

Poetul „Cuvintelor potrivite” a configurat astfel acest proces: „Limba tinde la calăpuri, scriitorul e chemat să ie sfărâme, să dea cuvintelor orientările sale, să le dozeze cu fantezie, să cioplească din nou calapoadele, după pasul cugetării lui” („Tablete de cronicar”, 1960, p. 69). – Se vede aici cum poetul a recurs la sinonimele calâp (calup)-calapod, pentru a evita repetarea aceluiași cuvânt, – pentru că tot Arghezi spunea că nu e scriitor acela care folosește într-o pagină de două ori același cuvânt, adică cel ce se repetă, neglijând sinonimia, nuanțele bogate ale tezaurului limbii naționale. Acum 50 de ani, 6 martie 1943, în conferința sa de la Ateneu, Arghezi, vorbind despre Eminescu, a comentat stilistic unele versuri de mare strălucire ale înaintașului și maestrului tuturor poezilor români, printre care versul din Călin ai lui Eminescu: În cuiabar rotind de ape peste care luna zace, – spunându-ne celor de față atunci la conferința sa: „Nimeni nu zice cuiabar de ape. Toată lumea zice copcă și

vârtej. *Dar cuiabar de ape e și plastic și frumos*” (contextul mai larg în recenta noastră carte: „Întâlniri cu Arghezi”, 1992, p. 49–50). Cele două sinonime: copcă-vârtej au drept corespondent poetic, sintagma metaforică, imprevizibilă, specific eminesciană, rostită o singură dată în limba noastră („hapax legomenon”, cum numea Aristotel sintagmele de acest fel, care definesc un stil poetic): cuiabar rotind de ape.

Creativitatea literară este, astfel, o sursă inepuizabilă de îmbogățire și de rafinare a limbii unui popor, confirmând la fiecare pas teza citată a lui V. Hugo. Prin scriitori, sinonimia continuă să se dezvolte în limba noastră, cum o dovedesc toate dicționarele care ilustrează sensurile cuvintelor prin citate din scriitori, precum o fac Dicționarul Academiei noastre și, mai ales, „Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu” (1968), pe care l-am lucrat, în colaborare, sub conducerea lui Tudor Vianu.

Dar despre sinonimele limbii române există și opinii originale, superlative, ale unor cercetători străini, care s-au consacrat, ani la rând, cercetării acestei limbi romanice, miraculos păstrată în noianul de limbi străine din Estul continentului nostru. Printre ei, poate cel mai devotat și mai constant atașat tezaurului romanității noastre (ca insulă a latinității aici, constant fidelă originilor, singura neclintită în curgerea secolelor) profesorul Alf Lombard de la Lund (Suedia), pe care l-am omagiat recent, la împlinirea vârstei de 90 de ani. Din aceștia, cei mai mulți au fost consacrați limbii noastre; Alf Lombard a tipărit câteva zeci de studii și mai multe cărți fundamentale, de la: La prononciation du Roumain (1935) până la ultima: Dictionnaire morphologique de la langue roumaine (cu A. Gâdei, 1981). Eminentul romanist a publicat un eseu admirabil, în 1967: Les destinées du Latin à l'Est (pe care l-am tradus și tipărit în „Tribuna României”, nr. 5/1973); el venea după o comunicare a aceluiași savant, prezentată în 1954 la Copenhaga, când a spus: „Foarte bogată în sinonime, în special în sinonime aproximative, bogăție datorată în mare parte avalanșei de cuvinte împrumutate, – româna

prezintă pentru lexicograf anumite facilități pe care nu le oferă franceza". Iar în eseu citat mai sus, ideea aceasta e dezvoltată astfel, ca o dovadă a originalității, bogăției și expresivității limbii noastre. Prof. Lombard scrie: „Când româna importă un cuvânt străin, ea păstrează foarte adesea cuvântul anterior, care servește pentru a exprima același lucru. De unde în limba actuală, foarte numeroase grupe de sinonime, – ca: timp (tempus) și vreme (slav), pentru ideea de timp; greu (grevum pentru gravem) și dificil (francez) pentru dificil; sau repede (rapidum), iute (slav) și rapid pentru rapid. Numărul cuvintelor întrebuințate de români nu încetează să crească. Limba lor a devenit o limbă mai mult decât bogată. Importul aproape nelimitat de cuvinte noi, cadrul uimitor de extensibil al vocabularului, felul în care cuvintele trăiesc împreună în interiorul acestui cadru, concurența dintre cuvintele care aparțin straturilor diferite, diferențierea semantică sau geografică a sinonimelor, – toate aceste probleme lexicologice constituie un întreg pe care nici o altă limbă nu-l oferă mai bine studiului”.

Volumul nostru confirmă și ilustrează concret tezele prof. Alf Lombard; ele ne duc cu gândul înapoi la Hasdeu care a încercat, pe un plan imens, să explice cuvintele limbii noastre, istoria, evoluția, semantica, sinonimia și conotațiile dobândite de-a lungul epocilor de continuă dezvoltare a culturii și limbii naționale.

*
* *

Dicționarul de față, care continuă și dezvoltă, ameliorând, prima redactare, de acum două decenii, realizată în colaborare cu unii colegi tineri, de la catedra de limbă și literatură a fostului Institut pedagogic, are un caracter practic, sintetic, la îndemâna tuturor. Forma lui actuală a profitat de lucrările similare, apărute în ultimul deceniu (dicționare, mai dezvoltate, în două ediții, semnate de colegii Luiza și Mircea Seche). Spre deosebire de acestea, am indicat, la aproape fiecăare cuvânt, sinonimele posibile, evitând trimerurile obositoare de la un cuvânt la altul.

Pentru economie de spațiu, am dat sinonimele la termenul cel mai des folosit dintr-o familie de cuvinte (substantiv, verb, adjectiv), seria de sinonime fiind aplicabilă fără dificultăți și derivatelor: aduce este urmat de sinonimele sale, dar aducere presupune sinonime similare, – deci nu mai e cazul să încărcăm lucrarea cu repetări cunoscute; admonesta își are seria sa de sinonime, – care sunt la fel de utile pentru participiul admonestat, – care deci nu mai figurează aici.

Nu ne facem iluzia că lucrarea de față este fără lipsuri; o lungă experiență lexicografică (din 1949, ca redactor la marele Dicționar al Academiei, trecând prin „Dicționarul enciclopedic” în 4 volume, și prin marele Dicționar Eminescu) ne-a învățat că nu există dicționar perfect, cum nu există unul inutil: în fiecare găsim detalii instructive, o imagine a tezaurului lexical românesc, sugestii pentru îmbogățirea limbii de toate zilele.

Cu această convingere, lăsăm cititorilor timpul și prilejul consultării micului nostru dicționar și vom fi bucuroși să primim observațiile și sugestiile lor competente, pentru a face în viitor o ediție mai reușită a acestui dicționar...

Mulțumesc în mod deosebit domnului Constantin Zamfir pentru zelul, competența și sprijinul tehnic dat realizării acestei lucrări.

Gh. Bulgăr

București, 15 august 1993

ABREVIERI

adj. = adjectiv
adv. = adverb
conj. = conjuncție
depr. = depreciativ
expr. = expresie
f. = feminin
fam. = familiar
fig. = figurat
interj. = interjecție
înv. = învechit
loc. = locuțiune

m. = masculin
num. = numeral
n. = neutru
pl. = plural
pop. = popular
prep. = prepoziție
pron. = pronume
refl. = reflexiv
reg. = regional
s. = substantiv
vb. = verb

NOTĂ: Am renunțat la marcarea accentului din rațiuni tehnice; românii care recurg la acest dicționar pun corect accentul din instinct, fără a avea nevoie de indicații.

A

a *interj.* ah!, aoleu!, oh!, ooo!, vai!, ce bine!

aba *f.* dimie, postav, pănură

abac *n.* numărătoare

abandon *n.* părăsire, renunțare, delăsare

abate *vb.* 1. a se depărta, a devia, a se îndepărta. 2. a divaga, a pălăvrăgi

abatere *f.* 1. deviere, deplasare. 2. anomalie, excepție. 3. infracțiune, culpă, abuz, neregulă, vină

abătut, -ă *adj.* necăjit, supărat, deprimat, mâhnit, amărât, demoralizat

abces *n.* buboi, coptură, furuncul

abdomen *n.* burtă, pânțece, foaie

abdica *vb.* a renunța, a abandona

aberant, -ă *adj.* absurd, nebunesc, eronat, aiurea

aberație *f.* stupiditate, absurditate, scrânteală

abia *adv.* 1. doar, numai. 2. tocmai. 3. cu greu, anevoie, cu dificultate

abil, -ă *adj.* 1. iscusit, dibaci, îndemânatic, priceput, destoinic, isteț. 2. șiret, viclean, șmecher, descurcăreț

abis *n.* hău, prăpastie, genune, neant

object, -ă *adj.* ticălos, josnic, mizerabil, dezgustător

abjura *vb.* a renega, a se lepăda, a refuza

ablație *f.* extirpare, tăiere, eliminare, scoatere

abnegație *f.* dăruire, devotament, consacrare

aboli *vb.* a înlătura, a suprima, a desființa

abominabil, -ă *adj.* groaznic, îngrozitor, josnic, teribil, dezgustător

aborda *vb.* 1. a acosta, a opri (la țarm). 2. a începe, a se apuca, a ataca

abordabil, -ă *adj.* accesibil, la îndemână, practicabil

aborigen, -ă *adj.* băștinaș, localnic, autohton

abraș, -ă *adj.* năvălaş, nervos, ne-supus

abrevia *vb.* a scurta, a condensa, a sintetiza, a reduce

abroga *vb.* a anula, a suprima, a invalida, a desființa

abrupt, -ă *adj.* pieziș, prăpăstios, priporos, pieptiș

abrutizat, -ă *adj.* dezumanizat, animalizat, îndobitocit

absent, -ă *adj.* 1. neprezent, lipsă. 2. neatent, distrat, zăpăcit, aiurit

absolut, -ă *adj.* 1. complet, deplin, total. 2. cert, sigur, neapărat, imperios

absolutism *n.* autocrație, dictatură

absolvență *f.* încheiere, absolvire, terminare

absolvi *vb.* 1. a sfârși, a termina, a încheia (un ciclu). 2. a scuti, a ierta

absorbi *vb.* 1. a înghiți, a sorbi, a încorpora. 2. a captiva, a preocupa

abstinență *f.* abținere, reținere, continență

abstract, -ă *adj.* teoretic, ireal

absurd, -ă *adj.* irațional, stupid, fără sens, ilogic, aberant

absurditate *f.* aberație, non sens, enormitate, stupiditate

abține *vb.* a se reține, a se stăpâni, a se înfrâna, a renunța, a se opri

abundență *f.* belșug, bogăție, prisos, opulență, îmbelșugare

abur, *n.* vapor

abuz *n.* 1. exces, necumpătare, surplus. 2. abatere, infracțiune, ilegalitate

abuziv, -ă *adj.* arbitrar, samavolnic, ilegal, silnic, despotic

academic, -ă *adj.* elevat, solemn, distins

acalmie *f.* liniște, tihnă, pace

acapara *vb.* a strânge, a aduna, a monopoliza

acar *m.* macagiu

acătării *adj.* frumos, bun, potrivit, pe plac, deosebit

accelera *vb.* a iuți, a grăbi, a zori, a urgenta

accent *n.* ton

accentua *vb.* 1. a sublinia, a releva, a reliefa, a evidenția. 2. a întări, a intensifica, a fortifica, a înteti, a potența

accepta *vb.* a primi, a agreea, a fi de acord, a consimți

acceptabil, -ă *adj.* convenabil, potrivit, bun, favorabil

accepție *f.* înțeles, semnificație, sens, valoare, conținut

acces *n.* 1. intrare, liberă-trecere. 2. criză, atac, puseu

accesibil, -ă *adj.* la îndemână, convenabil, abordabil, practicabil

accesoriu, -le *adj.* auxiliar, secundar, adăugat

accesorii *n. pl.* garnituri, complementări

accident *n.* nenorocire, rănire, neajuns

accidental, -ă *adj.* întâmplător, ocazional, incidental, secundar

accidentat, -ă *adj.* 1. rănit, lovit. 2. învâlmurat, neregulat, discontinuu

acela *pron.* (pop.) ăla

acerb, -ă *adj.* aspru, nemilos, teribil, înverșunat

acesta *pron.* ăsta

achita *vb.* 1. a plăti, a onora, a lichida (o datorie). 2. a ierta, a absolvi, a șterge (o sancțiune). 3. a ucide, a omorî, a suprima

achiziționa *vb.* a procura, a face rost, a cumpăra, a dobândi

aciua *vb.* a adăposti

aclama *vb.* a ovaționa, a aplauda

aclamații *f. pl.* urale, ovații, vivat

aclimatiza *vb.* a adapta, a acomoda, a familiariza

acolit *m. v.* însoțitor

acomoda *vb. v.* adapta

acompania *vb.* însoți, a secunda

acont *n.* avans, arvună

acoperi *vb.* 1. a înveli, a înfășura. 2. a ascunde, a tăinui, a masca, a învălui

acoperiș, *n.* înveliș, acoperământ

acord *n.* 1. înțelegere, învoire, consens, asentiment, învoială. 2. pact, tranzacție, convenție

acorda *vb.* 1. a da, a oferi, a preda, a transmite. 2. a potrivi, a regla, a armoniza

acosta *vb.* a aborda, a lega, a prinde (de mal)

acroșă *vb.* a agăța, a anina, a prinde, a se crampona

acru, -ă *adj.* 1. acrit, murat, fermentat. 2. posac, ursuz, morocănos, respingător

acrituri *f. pl.* murături

act *s. n.* 1. document, atestat, dovadă, hrisov, zapis, uric. 2. acțiune, faptă

activ, -ă *adj.* harnic, muncitor, vrednic, neobosit, zelos, energic, dinamic

activa *vb.* 1. a lucra, a munci, a realiza. 2. a intensifica, a dinamiza, a înviora, a stimula

activitate *f.* muncă, lucru, treabă, îndeletnicire, preocupare, ocupație

activiza *vb.* a impulsiona, a da zor, a dinamiza, a activa

actor *m.* artist, interpret

actual, -ă *adj.* de azi, curent, contemporan, prezent

actualmente *adv.* acum, azi, în prezent

acționa, vb. a lucra, a opera, a activa, a mișca, a întreprinde ceva

acțiune *f.* 1. faptă, lucrare, realizare. 2. proces, pâră. 3. subiect, intrigă, fabulație

acuitate *f.* pătrundere, agerime, subtilitate, ascuțime

acum *adv.* în acest moment, neîntârziat, imediat, numaidecât, îndată, acuși

acumula *vb.* a aduna, a strânge, a înmagazina

acut, -ă *adj.* 1. ascuțit, pătrunzător, subțire. 2. intens, violent, puternic, viu

acuză *vb.* a învinui, a incrimina, a învinovăți, a inculpa

acvilă *f.* vultur, pajură

adagio *adv.* lent, încet, rar

adagiu *n.* maximă, aforism, zicere, cugetare, sentință, dicton

adaos, n. completare, supliment, anexă, addenda, appendice

adapta *vb.* a potrivi, a armoniza, a acomoda, a adecva, a aclimatiza

adăpost *n.* 1. cămin, scăpare, bârlog, sălaș, cuib, azil, liman, refugiu. 2. ocrotire, protecție, pavază

adăposti *vb.* a ocroti, a găzdui, a primi, a oblađui, a proteja

adăsta *vb.* v. aștepta

adăuga *vb.* a completa, a alătura, a împlini

adecvat, -ă *adj.* potrivit, acomodat, adaptat

addenda *f.* adaos, plus

ademeni *vb.* a amăgi, a atrage, a tenta, a ispiți, a momi, a seduce, a păcăli

ademenitor, -oare *adj.* atrăgător, tentant, ispititor, seducător, îmbietor

adept *m.* partizan, susținător, părtaș, aderent

adera *vb.* a se alătura, a se ralia, a se reuni

adesea *adv.* des, de multe ori, adeseori, frecvent, repetat

adevăr *n.* 1. realitate, veridicitate, veracitate, real. 2. autenticitate, exactitate, justețe

adevărat, -ă *adj.* 1. real, aievea, cert, veridic, de netăgăduit. 2. sigur, corect, just, exact, drept, autentic

adeveri *vb.* a dovedi, a confirma, a justifica

adeverință *f.* dovadă, act, înscris, document, mărturie

adezlune *f.* alăturare, însoțire, solidarizare, fraternizare, consens

adacent, -ă *adj.* alăturat, anexat, contiguu

adică *adv.* anume, recte, cum se zice, id est

adlere *f.* boare, pală, vântuleț, zefir, suflare

ad-interim *adj.* locțiitor, interimar

adio *interj.* salut!, s-a terminat!, gata!

adipos, -oasă *adj.* gras

adițional, -ă *adj.* adăugat, suplimentar, în plus

adânc, -ă *adj.* 1. afund, profund, străfund. 2. temeinic, esențial, puternic

adânci *vb.* a mări, a spori, a crește, a se amplifica, a agrava

adâncime *f.* profunzime, străfund, afund, adânc

adâncitură *f.* groapă, scobitură, găvan, bortă

adjuca *vb.* a atribui, a acorda, a da

adjuunct, -ă *adj.* auxiliar, ajutător, secundar

administra *vb.* 1. a conduce, a gospodări, a cârmui. 2. a aplica, a face (un tratament)

administrator *m.* intendent

admirabil, -ă *adj.* excelent, minunat, încântător, splendid, deosebit, fermecător, strălucit

admite *vb.* a încuviința, a primi, a fi de acord, a accepta, a consimți

admirație *f.* stimă mare, prețuire, considerație deosebită

admonesta *vb.* a mustra, a certa, a reproșa, a consemna

adnota *vb.* a glosa, a consemna, a comenta

adolescent, -ă *adj. s.* tânăr(ă), june, jună, flăcău, fată

adopta *vb.* 1. a înfia. 2. a primi, a accepta, a-și însuși (o idee)

adora *vb.* a venera, a diviniza, a idolatriza

adorabil, -ă *adj.* minunat, fermecător, încântător

adormi *vb.* a ațipi

adresa *vb.* a trimite, a expedia (ceva)

adresant, -ă *adj.* destinat

aduce *vb.* 1. a purta, a transporta, a căra. 2. a rodi, a produce, a crea, 3. a semăna, a fi similar

adulmeca *vb.* a miroși, a simți, a presimți

adula *vb.* a linguși, a se ploconi, a fi servil

adult, -ă *adj.* matur, maturizat, copt

adulter *n.* infidelitate, necredință, trădare (de soț)

aduna *vb.* a strânge, a acumula, a colecta, a agonisi, a îngrămădi, a însuma, a adăuna, a reuni

adunare *f.* 1. acumulare, însumare, îngrămădire, strângere. 2. întrunire, reunire, întâlnire, consfătuire, consultare

adunătură *f.* ceată, șleahță, strânsură, mulțime, gloată

adus, -ă *adj.* aplecat, încovoiat, cocârjat, curbat

advers, -ă *adj.* contrar, opus, potrivnic, antinomic

adversar *m.* rival, concurent, oponent

aer *n.* 1. atmosferă, văzduh, cer. 2. expresie, față, mină, figură, fizionomie

aerian, -ă *adj.* diafan, vaporos, străveziu, transparent

aerisi *vb.* a ventila, a împrospăta (aerul)

aerodrom *n.* aeroport

aeroplan *n.* avion, aeronavă

aerostat *n.* balon

afabil, -ă *adj.* v. binevoitor

afacere *f.* 1. treabă, acțiune, chestiune. 2. combinație, aranjament, învârteli, alșveriş

afacerist *m.* speculant, profitor, învârtit, bișnițar

afanisi *vb.* v. ofili

afară *interj.* ieși!, pleacă!, marș!, valea!

afect *n.* sentiment, emoție, simțire, sensibilitate

afecta *vb.* 1. destina, a acorda, a repartiza. 2. a întrista, a îndurera, a indispune, a leza, a prejudicia, a atinge, a păgubi. 3. a se scilfosi, a se fândosi, a se ismeni

afectare *f.* 1. emfază, retorică, bombasticism. 2. scilfoseală, fandoseală

afectat, -ă *adj.* 1. întristat, mâhnit, abătut, trist. 2. emfatic, retoric, umflat, fals, forțat

afectiv, -ă *adj.* sentimental, emotiv, emoțional, emoționant

afectivitate *f.* sentiment, emoție, vibrație sufletească

afectuos, -oasă *adj.* amical, cordial, prietenos, tandru

afecțiune *f.* 1. iubire, simpatie, atașament, dragoste. 2. boală, suferință, maladie

afinitate *f.* înrudire, asemănare, analogie, potrivire, congruență

afirma *vb.* 1. a spune, a zice, a susține, a declara, a exprima. 2. a se remarca, a se impune, a se evidenția

afiș *n.* anunț, înștiințare, informare (scrisă)

afânat, -ă *adj.* înfioat, pufos, moale

afia, *vb.* 1. a găsi, a descoperi, a născoci, a inventa. 2. a fi, a exista, a se găsi

afluentă *f.* 1. mulțime, aflus, gloată, îmbulzeală. 2. belșug, surplus, abundență

aforism *n.* maximă, sentință, dicton, zicere, adagiu, cugetare

aflux *n. v.* afluență

afront *n. v.* jignire, înfruntare, insultă, vexare, ofensă, ultraj

afuma *vb. v.* îmbăta, a se chercheli, a se ameti

afund *n. v.* adânc

afurisit, -ă *adj. v.* blestemat, rău, ticălos, mizerabil, antipatic

agale *adv.* domol, încet, alene, lin, binișor, liniștit

agasa *vb.* a deranja, a enerva, a indispuce, a supăra, a înfuria

agasant, -ă *adj. v.* supărător

agăța *vb.* a atârna, a spânzura, a suspenda, a anina, a acroșa

ageamiu, -le *adj.* nepriceput, neformat, începător, novice, cârpaci

agentură, f. v. agenție

agenție *f.* filială, sucursală, reprezentanță, agentură

ager, -ă *adj.* iute, sprinten, vioi, isteț, dibaci, subtil, perspicace

agil, -ă *adj.* vioi, sprinten, iute, ager

agita *vb.* 1. a (se) frământa, a (se) zbuciuma, a (se) tulbura. 2. a răzvrăti, a incita, a revolta, a mișca

agitat, -ă *adj. v.* neliniștit, zbuciumat, tulburat, nervos

agitație *f.* 1. tumult, frământare, neastâmpăr, neliniște. 2. răscoală, răzvrătire, rebeliune

aglomera *vb.* a îngrămădi, a ticsi, a aduna, a înghesui

aglomerație, f. înghesuială, îngrămădire, îmbulzeală, afluență, învâlmășeală

aglutina *vb. v.* uni

agonisi *vb.* a aduna, a economisi, a câștiga, a dobândi

agonie *f.* comă, leșin (final)

agrafă *f.* clamă, copcă

agramat, -ă *adj.* incult, prost, stupid, neinstruit, prostănac

agrava *vb. v.* înrăutăți

agreea *vb.* a plăcea, a conveni, a accepta

agreeabil, -ă *adj.* plăcut, atrăgător, draguț, simpatic

agrega *vb. v.* contopi

agrement *n.* 1. distracție, desfătare. 2. aprobare, consimțământ, acceptare

agreslune *f. v.* atac

agresiv, -ă *ad.* provocator, belicos, violent, nestăpânit

agresor *m. v.* atacator

agricol, -ă *adj.* agrar

ahtlat, -ă *adj. v.* dornic

al *m. (reg)* usturoi, praz

aidoma *adv.* întocmai, aievea, deopotrivă, la fel

alevea *adv.* adevărat, sigur, real, autentic, concret

alura, vb. v. delira

alurea *adv.* 1. altunde, în alt loc, departe. 2. deloc, nicidecum, nicicum, nici gând

alureală *f.* 1. delir. 2. zăpăceală, sminteală. 3. absurditate, tâmpenie

aliurit, -ă *adj.* 1. zăpăcit, zănatic, zurliu, bezmetic. 2. țicnit, nebun

ajun *n.* preziură

ajunge *vb.* 1. a sosi, a veni. 2. a reuși, a izbuti, a răzbate. 3. a se îmbogăți, a se realiza

ajuns, -ă *adj.* căpătuit, îmbogățit, pricopsit, cu cheag, parvenit

ajusta *vb. v.* potrivi

ajuta *vb.* a sprijini, a susține, a proteja, a asista, a susține, a servi

ajutător, -oare *adj.* auxiliar, susținător, de sprijin

ajutor *n.* sprijin, protecție, asistentă, reazem, concurs, ocrotire, tutelă

alai *n.* convoi, cortegiu, suită, pompă

alambica *vb.* a distila, a rafina

alambicat, -ă *adj.* rafinat, căutat, subtil, decantat

alarma *vb.* a speria, a tulbura, a alerta, a neliniști

alaun *n.* piatră acră

alătura *vb.* a anexa, a atașa, a juxtapune, a reuni

alături *adv.* 1. coalea, acolo, vecin cu, de aici. 2. laolaltă, împreună

alb, -ă *adj.* dalb, coliliu, ca zăpada

albastru, -ă *adj.* azuriu, bleu, vână

albăstreală *f.* ultramarin, vinețeață, sineală

albeață *f.* glaucom

albi *vb.* a încărunți

albie *f.* 1. copaie, covată, postavă, troacă, căpistere. 2. matcă, vad, curs

albinărie *f.* 1. prisacă, stupină, stupărie. 2, apicuitură

albinărit *n.* apicuitură, stupărit, prisăcărie

albișor *m.* obleț (pește)

albituri *f. pl.* rufărie, schimburi, lenjerie, primeneli

alburii, -ie *adj.* albicios, bălai, coliliu

alcătui *vb.* a întocmi, a concepe, a crea, a realiza, a forma, a compune, a plăsmui, a construi

alcool *n.* spirt, etanol

alcoolic, -ă *adj.* bețiv, băutor, pilangiu

alean *n.* dor, nostalgie, melancolie, păs, aspirație

aleatoriu, -ie *adj.* întâmplător, ocazional, circumstanțial

alege *vb.* 1. a selecta, a reține, a prefera, a sorta, a tria. 2. a distinge, a deosebi, a discerne. 3. a vota, a desemna, a investi

alegoric, -ă *adj.* simbolic

alegru, -ă *adj.* v. vioi

alene *adv.* domol, încet, lin, ușurel, binisor

alerga *vb.* a fugi, a goni, a o lua la picior, a fugări

alergătură *f.* goană, fugă, alergare, cursă

alert, -ă *adj.* v. vioi

alertă *f.* alarmă

ales, -easă *adj.* deosebit, distins, superior, eminent, remarcabil, fin, delicat, ilustru, excepțional

alia, vb. 1. a reuni, a întovărăși, a solidariza. 2. a împreuna, a amesteca

alibi *n.* justificare, motivare, scuză

allena *vb.* 1. a înstrăina, a transfera. 2. a (se) sminti, a (se) țâcni, a înnebuni

alienat, -ă *adj.* v. nebun

alienație *f.* nebunie, sminteală, țâcneală, folie

alifie *f.* cremă, pomadă, unguent
alimenta *vb.* a hrăni, a nutri, a da (de) mâncare, a întreține

alimentație *f.* mâncare, hrană, nutriment, alimentare, consum

alina *vb.* a potoli, a calma, a domoli, a îmblânzi, a liniști, a ușura, a tempera

alineat *n.* paragraf

alinia *vb.* a înșirui, a înșira, a ordona, a rândui

alinta *vb.* 1. a dezmierda, a mângâia, a răsfăta, a giugiuli. 2. a răzgâia, a cocoii

alintare *f.* 1. răsfăț, dezmierdare, mângâiere, giugiuleală. 2. sclifoseală, fandoseală, izmeneală, afectare

alipi *vb.* a lipi, a atașa, a reuni, a anexa, a aglutina, a agrega

alișveris *n. v.* negoț

allegretto *adv.* (*muz*) vioi, repede, vesel, allegro

allegro *adv.* (*muz.*) v. allegretto

aloca *vb.* a atribui, a da, a repara-tiza, a acorda

alocație *f.* fond, resurse, cotă-parte

alocuțiune *f.* cuvântare, vorbire, discurs, logos

alogen *m. v.* străin

alpestru, -ă *adj.* montan, alpin

altar *n.* sanctuar, pristol

altădată *adv.* 1. odinioară, odată, în trecut. 2. în viitor, curând, de aici, înainte

altcum *adv.* altfel, altminteri, în alt mod

altera *vb.* 1. a (se) strica, a (se) descompune, a se acri, a fermenta. 2. a deforma, a denatura, a falsifica, a mistifica

altercație *f. v.* ceartă

alternare *f.* schimbare, perindare, variație, succesiune

alternativ, -ă *adj.* cu schimbul, periodic, când unul când altul

altfel *adv.* altcum, altminteri, deosebit

altitudine *f.* înălțime, nivel, cotă

altminteri *adv.* altfel, altcum

altol *s.n.* mlădiță

altruism *n.* generozitate, dăruire, mărinimie, lărghețe
altul *pron.* celălalt
altundeva *adv.* aiurea, în alt loc
aluat *n.* dospeală, cocă, plămă-deală, maia
aluneca *vb.* a aluneca, a se deplasa, a se mișca, a lisa
alunga *vb.* a izgoni, a goni, a fugări, a îndepărta, a înlătura, a elimina
alungi *vb.* a lunge, a întinde, a prelungi
alură *f.* înfățișare, aspect, aer
aluvione *f.* nămol, glod, noroi
amabil, -ă *adj.* binevoitor, gentil, serviabil, simpatic, politicos, cordial
amabilitate *f.* v. bunăvoință
amalgam *n.* amestec, combinație, conglomerat
amanet *n.* gaj, garanție, cheazășie, zălog
amant, -ă *m.f.* ibovnic, iubit, draguț, concubin
amar *n.* jale, suferință, chin durere, necaz, belea
amaric, -ă *adj.* teribil, strașnic, crunt, grozav
amator, -oare *adj.* 1. domic, iubitor, răvnitor. 2. diletant, neprofesionist
amăgeală *f.* amăgire, momeală, minciună, mistificare, înșelare
amăgi *vb.* v. înșela
amăgitor, -oare *adj.* înșelător, seducător, iluzoriu, mincinos, himeric
amănunt *n.* detaliu
amănunțit, -ă *adj.* detaliat, în amănunt, minuțios, migălos, scrupulos
amărăciune *f.* necaz, supărare, amăreală, tristețe, mahnire
amăreală *f.* v. amărăciune
amări *vb.* a supăra, a întrista, a îndispune, a necăji, a mahnii
amărat, -ă *adj.* 1. trist, supărat, necăjit, mahnit, îndispus. 2. degradat, uzat, jerpelit, ponosit, vechi
ambala *vb.* 1. a împacheta, a înfășura, a lega. 2. a se enerva, a se înfuria, a se antrena, a se aprinde, a se mânii

ambianță *f.* mediu, anturaj
ambigen *n.* neutru (gen)
ambiguu, -ă *adj.* neclar, echivoc
ambiguitate *f.* echivoc, neclaritate, confuzie
ambii *pron.* amândoi, pereche
ambitus, n. diapazon, întindere, registru
ambiție *f.* 1. orgoliu, înfumurare, mândrie. 2. aspirație, pretenție, răvnă, dorință, veleitate
ambițios, -oasă *adj.* orgolios, veleitar, pretențios, stăruitor, încăpățânat
ambră *f.* chihlimbar
ambulanță *f.* sanitară, salvare
amellora *vb.* a îmbunătăți, a îndrepta, a optimiza
amenaja *vb.* a aranja, a pregăti, a pune la punct
amenda *vb.* 1. a penaliza, a sancționa. 2. a îndrepta, a corecta, a ameliora
amenda *f.* penalizare, pedepsire
amenințare *f.* 1. apostrofare, admonestrare, reproș. 2. pericol, primejdie, primejdie
amestec *n.* 1. imixtiune, ingerință, intervenție, participare. 2. combinare, împreunare, unire, aliaj, melanj, conglomerat, mixtură
amestecat, -ă *adj.* eterogen, felurit, variat, pestriț, diferit
amesteca *vb.* 1. a combina, a îmbina, a reuni, a alia, a asocia, a pune împreună. 2. a interveni, a se băga, a participa, a se vârî, a se încurca
amețală *f.* vertij, vântej, buimăceală, năucire
ameți *vb.* 1. a zăpăci, a buimăci, a dezechilibra, a năuci. 2. a se îmbăta, a se afuma, a se turmenta, a se chercheli
amfiltron *m.* gazdă
amliabil, -ă *adj.* v. binevoitor
amiază *f.* miezul zilei, prânz
amic, -ă *m.* prieten, ortac
amical, -ă *adj.* prietenesc, prietenos, cordial, amabil, afabil

aminti *vb.* 1. a(-și) reaminti, a evoca, a redeștepta. 2. a pomeni, a menționa, a indica, a consemna, a semnala

amintire *f.* 1. aducere aminte, suvenir. 2. memorie, reținere. 3. semn, indice. 4. (la pl.) memorii

amâna *vb.* a păsuși, a temporiza, a prelungi

amândol *pron.* ambii, pereche

amnezie *f.* uitare

amnistie *f.* iertare, scutire, ștergere (de pedeapsă)

amor *n.* iubire, dragoste, afecțiune, pasiune, liubov

amoretat, -ă *adj.* îndrăgostit, înamorat

amorf, -ă *adj.* inform, neorganizat

amorteală *f.* 1. toropeală, moleșeală, slăbire. 2. (fig.), inerție, indiferență, stagnare

amorți *vb.* a înțepeni, a paraliza, a insensibiliza

amortire *f.* v. amorteală

amplasa *vb.* a așeza, a situa, a stabili

amplifica *vb.* a mări, a dezvolta, a spori, a dilata, a extinde

amplora *f.* întindere, mărire, dezvoltare, volum

ampluat *m.* v. funcționar

amplu, -ă *adj.* mare, vast, întins, larg, dezvoltat, cuprinzător

amprentă *f.* urmă, pecete

amputa *vb.* a tăia, a detașa

amuletă *f.* talisman

amurg *n.* înserare, asfințit, apus, crepuscul, seară

amurgi *vb.* a însera, a înnopta, a asfinți

amuși, *vb.* a tăcea (subit), a încremeni, a înlemni, a muși

amuza *vb.* a desfăta, a distra, a se veseli, a petrece

amuzament *n.* distracție, petrecere, agrement, desfătare

amuzant, -ă *adj.* distractiv, vesel, hazliu, nostim, comic, ilar

ani *m. pl.* epocă, perioadă timp, vreme

anabolism *n.* asimilație

anacronic, -ă *adj.* depășit, învechit, ieșit din uz, inactual

anahoret *m.* sihastru, schimnic, monah, ascet, pustnic, eremit

anale *f. pl.* cronici, letopiseți, consemnări, cronografe

analfabet, -ă *adj.* incult, neinstruit, fără carte, prost

analiza *vb.* a cerceta, a studia, a examina, a investiga, a explora

analiză *f.* cercetare, investigație, examinare, studiere, urmărire

analog, -oagă *adj.* asemănător, similar

ananghie *f.* neajuns, constrângere, lipsă, suferință, necaz, dificultate

anatemă *f.* afurisenie, excomunicare, blestem

ancestral, -ă *adj.* strămoșesc, arhaic, străvechi, din moși-strămoși

anchetă *f.* investigație, cercetare, instruire, analiză

anchiloza *vb.* a înțepeni, a se prinde

ancora *vb.* a acosta, a opri (la țărm), a fixa, a prinde, a țintui

anecdotal *f.* glumă, spirit, povestire hazlie, banc

anemic, -ă *adj.* slab, firav, slăbit, epuizat, nerezistent

anemiatic, -ă *adj.* vlăguit, epuizat, slăbit

anemonă *f.* deditei

anevoie *adv.* dificil, greoi, abia

anevoios, -oasă *adj.* dificil, spinos, aspru, silnic

anevoit *f.* v. greutate

anexa *vb.* a alătura, a atașa, a lega

angaja *vb.* 1. a (în) tocni, a încadra, a numi, a primi (în serviciu).

2. a se lega, a promite, a se îndatora

angajament *n.* v. legământ

angajat, -ă *m. f.* salariat, slujbaş, funcționar, simbrăș

angarale *f. pl.* 1. biruri, dări, sarcini, corvoade, obligații, impozite.

2. necazuri, belele

angelic, -ă *adj.* v. îngeresc

angoasă *f.* v. neliniște

anihila *vb.* a anula, a înlătura, a neutraliza, a zădărnici

anima *vb.* v. însufleți
animal *n.* 1. făptură, creatură, ființă, vietate, viețuitoare. 2. fiară, bestie, jivină, dihanie, lighioană, dobitoac

animat, -ă *adj.* v. însuflețit
animație *f.* 1. însuflețire, antren, vioiciune. 2. agitație, forfotă, vânzoleală

animozitate *f.* neînțelegere, confruntare, nervozitate, ostilitate

anina *vb.* a atârna, a agăța, a lega, a spânzura

aniversa *vb.* v. sărbători
aniversare *f.* sărbătorire, prăznuire, ziua nașterii, aniversară

anodin, -ă *adj.* banal, obișnuit, neinteresant, de rând

anomalie *f.* 1. abatere, deviere, deturnare. 2. defect, cusur, meteahnă

anonim, -ă *adj.* nenumit, fără nume, neștiut

anorganic, -ă *adj.* mineral, neorganic

anormal, -ă *adj.* 1. neobișnuit, nefiresc, ieșit din comun. 2. țicnit, aiurit, nebun, smintit

anost, -ă *adj.* plictisitor, monoton, banal

anotimp *n.* sezon

ansamblu *n.* 1. grup, formație, colectiv, trupă. 2. tot, întreg, totalitate

antagonic, -ă *adj.* opus, potrivnic, antonimic

antecesor, -oare *adj.* v. înaintaș

anterior, -oară *adj.* precedent, dinainte, premergător

anteriu *n.* sutană, reverendă

antic, -ă *adj.* (stră)vechi

anticipa *vb.* a prevesti, a presimți

anticipat, -ă *adj.* preliminar, prealabil, prevestit

antidot *n.* remediu, leac, contratravă, contramăsură

antimoniu *n.* stibiu

antipatic, -ă *adj.* nesuferit, nepăcut, respingător, dezagreabil

antipatie *f.* resentiment, repulsie, aversiune, pornire, detestare

antiteză *f.* opoziție, antinomie, contrarietate

antinomie *f.* v. antiteză

antologie *f.* florilegiu, culegere (de texte)

antract *n.* pauză

antrax *n.* dalac, pustulă, cărbune

antrena *vb.* a stimula, a dinamiza, a pune în mișcare, a duce, a târî, a mobiliza, a înflăcăra

antreu *n.* vestibul, hol

antricot *n.* cotlet

antropofag *m.* canibal

anturaj *n.* mediu, ambianță, cadru, cerc, sferă, societate, companie

anula *vb.* a desființa, a suprima, a anihila, a invalida, a abroga, a elimina, a abolii, a revoca, a infirma

anume *adv.* înadins, expres, intenționat, chiar așa, adică

anumit, -ă *adj.* 1. hotărât, determinat, stabilit, precizat. 2. oarecare, careva

anunț *n.* înștiințare, comunicare, afiș

anunța *vb.* a înștiința, a vesti, a comunica, a aviza, a informa, a da de știre, a încunoștința, a anticipa

anvergură *f.* întindere, lărgime, spațiu

anxietate *f.* v. neliniște

apanaj *n.* v. bază

aparat *n.* mecanism, mașinărie, instrument, sculă

aparent, -ă *adj.* 1. nereal, iluzoriu, imaginar, înșelător, părelnic, fals. 2. evident, vădit, vizibil, real, transparent, concret

aparție *f.* 1. ivire, ieșire, arătare, naștere. 2. difuzare, publicare

apartament *n.* locuință, casă, domiciliu, adăpost

aparte *adj.* separat, deosebit, distinct, special, singular, insolit

apartenență *f.* origine, proveniență, legătură

aparține *vb.* a ține de, a depinde, a fi dependent de...

apaș *m.* v. tâlhar

apatic, -ă *adj.* indiferent, nepăsător, insensibil, rece

apatie *f.* v. nepăsare

apă *f.* râu, fluviu, mare, lac, ocean, baltă

apăra *vb.* 1. a ocroti, a proteja, a oblădui, a feri, a păzi. 2. a (se) justifica, a (se) dezvinovăți, a (se) scuza, a (se) dezvinui

apăraie *f.* baltă, băltoacă, lăcărie

apărător, -oare *adj.* 1. ocrotitor, protector, reazem, oblăduitor. 2. avocat defensor. 3. (sport) fundaș, bec

apărea *vb.* 1. a (se) ivi, a (se) arăta, a (se) vedea, a (se) înfățișa, a (se) prezenta. 2. a ieși, a (se) publica, a (se) tipări, a difuza

apăsa *vb.* 1. a presa, a strânge, a împinge. 2. a accentua, a insista. 3. a asupri, a oprima, a oropsi, a împila, a exploata, a urgisi

apăsător, -oare *adj.* chinuitor, copleșitor, covârșitor, greu, chinuitor

apel *n.* v. chemare

apela *vb.* a cere, a solicita, a ruga, a recurge la...

apelativ *n.* nume, calificativ, atribut

apendice *n.* anexă, adaos, supliment

aperitiv *n.* gustare, mezelic

apertură *f.* v. deschidere

apetisant, -ă *adj.* 1. gustos. 2. atrăgător, plăcut, fascinant, fermecător, seducător

apetit *n.* poftă, dorință, pornire, propensiune

apicultor *m.* prisăcar, stupar, albinar

aplana *vb.* a potoli, a pacifica, a liniști

aplauda *vb.* a ovaționa, a aclama

apleca *vb.* 1. a (se) pleca, a îndoi, a încovoia, a înclina. 2. a curba, a se cocărja, a povârni. 3. a se ploconi, a se supune, a fi obedient

aplica *vb.* 1. a practica, a folosi, a întrebuința, a utiliza. 2. a se consacra, a (se) dăruia, a (se) dedica, a (se) devota

aplicare *f.* 1. folosire, punere, în practică, utilizare, întrebuințare. 2. aptitudine, talent, înzestrare, însușire, pasiune

aplicație *f.* 1. aplicare, practică, utilizare. 2. aptitudine, chemare, predilecție, atracție, înclinare. 3. râvnă, zel, efort

aplomb *n.* dârzenie, îndrăzneală, sfidare

apocaliptic, -ă *adj.* îngrozitor, înfiorător, sinistru, cumplit

apodictic, -ă *adj.* v. categoric

apogeu *n.* culme, zenit, vârf

apoi, adv. 1. după aceea, pe urmă, în continuare. 2. deci, așadar, prin urmare

apologie *f.* laudă, elogiu, slăvire, omagiere

apoplexie *f.* gută, atac, damba

aporie *f.* îndoială, dificultate, incertitudine

aport *n.* contribuție, parte, adaos

apostat *m.* rebel, renegat, contestatar

apostol *m.* propovăduitor, vestitor, militant

apostrofa *vb.* a mustra, a critica, a învinui, a reproșa

apoteoză *f.* glorificare, preamărire, slăvire, divinizare

aprecia *vb.* 1. a evalua, a aprecia, a estima, a cântări, a prețui. 2. a stima, a onora, a respecta

apreciabil, -ă *adj.* mare, considerabil, important, deosebit

apreciat, -ă *adj.* stimat, respectat, prețuit, onorat

apreciere *f.* 1. evaluare, estimare, socoteală, calcul. 2. stimă, cinstire, respect, considerație, prețuire, credit

apret *n.* scrobeală, crohmală

aprig, -ă *adj.* 1. iute, focos, impetuos, pornit, nestăpânit. 2. aspru, dârz, nemilos, înverșunat, violent. 3. lacom, rapace, hrăpăreț, nesățul, cupid

aprinde *vb.* 1. a pune foc, a atăta, a incendia. 2. a izbucni, a dezlănțui, a provoca, a întărâta. 3. a (se) înflăcăra, a (se) entuziasma, a (se) exalta, a (se) însufleți

aprins, -ă *adj.* 1. arzător, incendiat, în flăcări. 2. înflăcărat, învăpăiat, pasionat, însuflețit, extaziat. 3.

dezlănțuit, furios, pornit, enervat, excitat

aproape *adv.* 1. în preajmă. 2. cam, aproximativ, circa

aproapele *m.* om, îns, individ, semen

aproba *vb.* admite, a accepta, a primi, a se învoi, a permite, a încuviința, a consimți

aprofunda *vb.* a adânci

apropiat, -ă *adj.* 1. similar, înrudit, asemenea. 2. prieten, amic, intim

apropria *vb.* a însuși, a lua, a reține

aproviziona *vb.* a procura, a asigura cu...

aproximativ, -ă *adj.* cam, circa, vreo

apt, -ă *adj.* potrivit, bun, convenabil

aptitudine *f.* însușire, aplicație, chemare, dar, înclinare, predilecție, talent, vocație

apuca *vb.* 1. a lua, a prinde, a înhăța, a înșfăca. 2. a se îndrepta, a porni, a se duce, a merge, a se orienta

apucat, -ă *adj.* v. smintit

apucătură *f.* obicei, deprindere, uz, meteahnă

apune *vb.* a asfinți, a scăpăta, a declina, a coborî, a se culca (soarele)

apus *n.* 1. asfințit, amurg, crepuscul, înserare. 2. declin, decădere. 3. vest, occident

apusean, -ă *adj.* vestic, occidental

ara *vb.* a deșteleni, a brăzda, a plugări

aramă *f.* cupru

aranja *vb.* a potrivi, a orândui, a întocmi, a rândui, a dispune, a așeza, a sistematiza, a grupa, a ordona, a găti

aranjament *n.* 1. înțelegere, acord, învoială, potrivire, tranzacție, pact. 2. plan, proiect, prospect, așezare, dispunere, întocmire

arar *adv.* rareori, uneori, rar, din când în când, la distanță

arăta *vb.* 1. a indica, a preciza, a semna, a dezvălui, a sesiza, a da la lumină. 2. a exprima, a zice, a spune,

a comunica, a expune. 3. a se ivi, a apărea, a se prezenta, a (se) dovedi

arătare *f.* 1. precizare, indicație, prezentare. 2. aspect, înfățișare, imagine. 3. nălucă, fantomă, spectru, duh, halucinație, fantasmă

arătos, -oasă *adj.* v. frumos

arătură *f.* ogor, țarină, răzor

arbitrar, -ă *adj.* subiectiv, samavolnic, abuziv, despotic

arbitru *m.* v. judecător

arbora *vb.* a arăta, a înălța, a ridica, a afișa

arbore *m.* 1. copac, pom. 2. catarg

arborescent, -ă *adj.* v. ramificat

arbust *m.* copăcel, lemnisor

arc *n.* 1. coardă, resort. 2. boltă, arcadă, boltitură

arcadă *f.* v. arc

arcan *n.* 1. laț, prinzătoare. 2. taină, mister, secret

arcaș *m.* săgetător, țințaș

arcă *f.* v. corabie

arctic, -ă *adj.* nordic, polar, septentrional, boreal

arcul *vb.* v. bolti

arde *vb.* 1. a frige, a pârlî, a pârloli, a perpelî, a dogorî. 2. a mistui, a nimici, a prăpădi, a distruge, a cauteriza. 3. a păcăli, a înșela, a trage pe sfoară, a duce cu vorba, a șmecheri

ardelean, -ă(-că) *adj.* transilvănean

ardent, -ă *adj.* v. înfocat

ardoare *f.* înflăcărare, entuziasm, avânt, însuflețire

arenă *f.* stadion

arendă *f.* năimeală, orândă

arest *n.* v. închisoare

arestat *m.* deținut, închis, întemnițat, reținut

argat *m.* slugă

argăsi *vb.* v. tăbăci

argilă *f.* lut, clisă, pământ, humă

argintiu, -le *adj.* argintat, lucios, luminos, strălucitor

argou *n.* jargon

argument *n.* motivare, motiv, dovadă, explicație, raționament, probă, rezon

arhaic, -ă *adj.* învechit, străvechi, primitiv

arhicunoscut, -ă *adj.* banal, comun, depășit, de rând, vechi, răscunoscut

arhiepiscop *m.* mitropolit, arhiereu, ierarh

arhivă *f.* depozit (de acte)

arid, -ă *adj.* 1. sec, uscat, sterp, steril, deșert, pustiu. 2. sărac, fad, inexpresiv

arie¹ *f.* 1. bătătură, arman, siliște. 2. domeniu, sferă, sector

arie² *f.* melodie, cântec, șlagăr

arierat, -ă *adj.* înapoiat, ne-dezvoltat, întârziat, handicapat

aripă *f.* (fig.) margine, latură, coastă, flanc

aristocrat, -ă *adj.* nobil, gentilom, ilustru, distins

aristocrație *f.* nobilime, boierime

arman *n.* v. arie¹

armată *f.* 1. oaste, oștire, armie, trupe. 2. militarie, ostășie, cătănie. 3. ceată, grup, mulțime, adunătură

armă *f.* 1. pușcă, flintă 2. unealtă, instrument, mijloc, sculă

armindeni *m.* 1 mai

armistițiu *n.* v. pace

armonie *f.* 1. potrivire, concordie, consens, bună-înțelegere. 2. concordanță, echilibru, simetrie, proporție. 3. muzicalitate, sonoritate, melodie

armonios, -oasă *adj.* 1. concordant, simetric, potrivit, echilibrat, regulat 2. melodios, sonor, plăcut, dulce, încântător, muzical, simfonic

arogant, -ă *adj.* insolent, îngâmfat, înfumurat, mândru, distant, trufaș, obraznic

aroganță *f.* v. înfumurare

aromă *f.* miros, parfum

aromân, -că *adj.* macedonean, macedoromân

ars, -ă *adj.* 1. fript, pârlit, pârlolit. 2. păcălit, înșelat, derutat, tras pe sfoară

arsenal *n.* depozit, magazie, rezerve (de arme)

arsură *f.* 1. scrum, pârlitură. 2. usturime, jirăgaie

arșiță *f.* căldură, dogoare, zăpușeală, pojar, zăduf, caniculă

artă *f.* v. măiestrie

articulare *f.* v. pronunțare

articulație *f.* legătură, conexiune, încheietură

articol *n.* 1. paragraf, punct, alineat. 2. comentariu, notă, analiză, colaborare (la ziar). 3. marfă, lucru la vânzare

artificial, -ă *adj.* 1. nenatural, confecționat, prefabricat, prefăcut. 2. afectat, teatral, forțat, căutat, retoric

artilierist *m.* tunar

artist, -ă *m.f.* actor, interpret

artizan *m.* meșteșugar

arțăgos, -oasă *adj.* v. certăreț

arunca *vb.* 1. a azvârli, a îndepărta, a înlătura, a lepăda. 2. a se repezi, a se năpusti, a se precipita, a năvăli. 3. a împrăști, a risipi

arvună *f.* scont

arzător, -oare *adj.* 1. torid, fierbinte, dogoritor. 2. focos, viu, vioi. 3. urgent, presant

as *m.* maestru, frunțas

asalta *vb.* a ataca, a se năpusti

asambla *vb.* a reuni, a împreuna, a îmbina, a uni

asana *vb.* a deseca, a seca, a curăți

asasin *m.* ucigaș, criminal

ascendent, -ă *n.* 1. înaintaș, strămoș. 2. prestigiu, faimă, reputație, credit, vază

ascendență *f.* origine, strămoșie

ascensiune *f.* 1. suș, înălțare, suire, ridicare, urcare. 2. promovare, creștere, progres

ascensor *n.* lift

ascet *m.* monah, pustnic, sihastru, anahoret

asculta *vb.* 1. a auzi, a percepe, a urmări, a audia, a da ascultare. 2. a se supune a se conforma, a executa. 3. a examina, a chestiona, a interoga

ascultător, -oare *adj.* supus, docil, obedient, cuminte

ascunde *vb.* 1. a dosi, a tăinui, a pitula, a piti. 2. a camufla, a masca, a acoperi, a disimula, a feri

ascuns, -ă *adj.* 1. tănuit, dosit, pitit, camuflat, tainic, pitulat. 2. închis, enigmatic, misterios, reținut, secret, ocult, tainic, nepătruns

ascunzîș *n.* 1. ascunzătoare, refugiu, adăpost, cotlon. 2. taină, secret, enigmă, mister

ascuți *vb.* înteti, a intensifica, a crește, a mări

ascuțiș *n.* tăiș, lamă, custură, limbă

ascuțit, -ă *adj.* 1. tăios, înțepător. 2. țuguat. 3. subtil, ager, fin, pătrunzător, perspicace. 4. strident, subțire, țipător. 5. violent, puternic, tare

asedia *vb.* împresura, a încercui, a închide, a înconjura

asediu *n.* v. încercuire

asemăna *vb.* a semăna, a fi similar, a se potrivi, a se compara, a se asemeni

asemănare *f.* similitudine, analogie, comparare, congruență, concordanță

asemănător, -oare *adj.* similar, analog, înrudit, asemenea, apropiat, potrivit

asemenea *adv.* deopotrivă, la fel, aidoma, așijderea, întocmai

asentiment *n.* acord, aprobare, consimțire, adeziune, încuviințare

aseptic, -ă *adj.* steril, dezinfectat, sterilizat

asertiv *f.* afirmație, susținere, opinie (exprimată)

aservi *vb.* a supune, a subjuga, a opri

asfinți *vb.* v. apune

asfințit *n.* amurg, apus, înserat, înserare, întunecare

asfixia *vb.* a sufoca, a înăbuși, a îneca, a sugruma

asiduitate *f.* v. stăruință, perseverență, statornicie

asiduu, -ă *adj.* v. stăruitor

asigura *vb.* a garanta, a chezășui, a încredința

asigurare *f.* garanție, încredințare, garantare

asimila *vb.* 1. a absorbi, a înghiți, a incorpora, a include. 2. a învăța, a deprinde

asin *m.* măgar

asista *vb.* 1. a fi de față, a participa, a lua parte. 2. a ajuta, a sprijini

asistență *f.* 1. prezență, participanți, public, auditoriu. 2. ajutor, sprijin, reazem

asmuți *vb.* a atăta, a întărâta, a zădări, a instiga

asocia *vb.* a se însoți, a se grupa, a se uni, a se lega

asociat, -ă *adj.* părtaș, ortac, prieten

asociație *f.* v. societate, grupare, însoțire, întovărășire

asorta *vb.* a potrivi, a armoniza, a echilibra, a combina

aspect *n.* înfățișare, configurație, ipostază, față, imagine, ținută

aspectuos, -oasă *adj.* arătos, plăcut, atrăgător, frumos, falnic

aspic *m.* levănțică

asperitate *f.* duritate, asprime, aspreală

aspira *vb.* 1. a inhala, a inspira, a trage aer, a absorbi, a înghiți. 2. a dori, a tinde, a pofti, a râvni, a ținti, a viza, a năzui, a urmări

aspirație *f.* râvnă, dor, ideal, dorință, năzuință, tendință, vis

aspreală *f.* 1. asprime, asperitate, duritate. 2. scrobeală, crohmală, apret

aspri *vb.* v. înăspri

asprime *f.* severitate, duritate, rigiditate, strășnicie, neînduplecare, intransigență

aspru, -ă *adj.* (fig.) acerb, nemilos, crunt, crâncen, rău, dur, violent, sever, brutal, tăios, drastic

astăzi *adv.* azi, acum, în ziua aceasta

astenic, -ă *adj.* slab, fără vlagă, istovit, slăbănog

astfel *adv.* așa, așadar, deci, prin urmare

astămpăr *n.* tihnă, pace, liniște, repaos, odihnă, destindere, calm

astămpăra *vb.* v. potoli

astâmpărat, -ă *adj.* așezat, liniștit, cuminte, potolit, temperat

astral, -ă *adj.* v. ceresc

astronaut *m.* cosmonaut

astronomic, -ă *adj.* imens, uriaș, colosal, enorm, gigant

astru *m.* stea, corp ceresc

astupa *vb.* a înfunda, a închide, a bloca, a obtura

asuda *vb.* a transpira, a năduși, a se chinui

asuma *vb.* a se obliga, a lua asupra-și, a se angaja

asupra *prep., adv.* 1. peste, deasupra, pe. 2. contra, împotriva. 3. spre, către

asupri *vb.* a oprima, a împila, a exploata, a năpăstui, a apăsa, a tiraniza

asupritor, -oare *adj.* opresor, prigonitor, impilator

așa *adv.* 1. astfel, asemenea, întocmai. 2. așadar, deci, prin urmare

așchie *f.* țandără, zburătură, surcea

așeza *vb.* 1. a pune, a posta, a instala, a depune, a fixa, a situa. 2. aranja, a clasa, a dispune, a rândui, a sistematiza, a întocmi, a grupa

așezare *f.* 1. aranjament, rânduală, dispunere, plasare, stabilire, ordonare. 2. localitate, sat, comună, oraș, cătun

așezat, -ă *adj.* cuminte, măsurat, chibzuit, calm, cumpătat, socotit

așezământ *n.* fundație, instituție, organizație (socială, culturală)

așilderea *adv.* ia fel, asemenea, întocmai

aștepta *vb.* 1. a adăsta. 2. a spera, a crede, a năădui. 3. a sta, a zăbovi, a păsui, a ezita

așteptat, -ă *adj.* scontat, prevăzut, previzibil, posibil

așterne *vb.* a acoperi, a împrăștia, a întinde, a așeza, a depune, a răsfira

așternut *n.* culcuș, pat, saltea

atac *n.* 1. agresiune, asalt, năvală, ofensivă. 2. criză, șoc, acces

ataca *vb.* 1. a năvăli, a asalta, a agresa, a atenta, a da peste. 2. a

aborda, a trata, a se ocupa de. 3. a roade, a mânca, a distruge, a vătăma

atacabil, -ă *adj.* vulnerabil, firav, slab, nerezentent

atacator, -oare *adj.* invadator agresor, năvălitor, cotropitor

atașa *vb.* a anexa, a lega, a alătura

atașament *n.* alăturare, legătură simpatie, afecțiune

ateism *n.* necredință, cugetare liberă

atenanșe *f. pl.* dependențe

atent, -ă *adj.* 1. vigilent, treaz, circumspect, cu ochii-n patru. 2. amabil, politicos, civilizată, binevoitor, curtenitor

atenta *vb.* a ataca, a lovi, a agresa

atenție *f.* 1. luare-aminte, băgare de seamă, precauție, grijă, vigilență. 2. solitudine, politețe, amabilitate. 3. stimă, prețuire, considerație. 4. cadou, mită, plocon, bacșiș, peșcheș

atenua *vb.* a micșora, a reduce, a slăbi, a estompa, a diminua

atesta *vb.* a dovedi, a demonstra, a arăta, a certifica, a întări

atestat *n.* certificat, diplomă, document, adeverire

atinge *vb.* 1. a contacta, a lovi. 2. a leza, a jigni, a ofensa, a vătăma. 3. a mișca, a impresiona, a afecta, a surprinde

atitudine *f.* 1. ținută, poziție. 2. comportare, gest, purtare

atârna *vb.* 1. a agăța, a anina, a prinde, a suspenda, a spânzura. 2. a cântări, a trage, a apăsa. 3. a depinde, a fi subordonat, a fi legat de

atât *adv.* 1. așa! 2. ajunge! terminat! nimic!

atlet *m.* sportiv, voinic, luptător

atmosfera *f.* 1. aer, văzduh, cer, slavă. 2. ambianță, mediu, cadru, circumstanțe

atomic, -ă *adj.* nuclear

atomiza *vb.* a pulveriza, a destrăma

aton, -ă *adj.* neintonat, neaccentuat, surd

atotbiruitor, -oare *adj.* triumfător, neînvinș, imbatabil

atotputernic, -ă *adj.* invincibil, omnipotent, formidabil, imbatabil

atracție *f.* 1. tentatie, ispită. 2. ap-titudine, dispoziție. 3. farmec, miraj

atrage *vb.* 1. a ispiți, a tenta. 2. a încânta, a fermeca

atrăgător, -oare *adj.* plăcut, ten-tant, încântător, agreabil, fermecător

atribui *vb.* 1. a acorda, a aloca, a repartiza, a da, a împărți, a oferi. 2. a conferi, a destina, a adjudeca, a rezerva

atribut *n.* 1. însușire, calitate, marcă, notă. 2. apelativ, calificativ, denumire

atribuție *f.* sarcină, obligație, în-sărcinare, rol, datorie

atroce *adj.* cumplit, teribil, groaznic, crunt, fioros, înspăimântător

atrofia *vb.* a degenera, a se de-grada, a se reduce, a se micșora, a se stinge

ață, *f.* fir, fileț, sfoară

ăținti *vb.* a ținti, a fixa, a țintui, a pironi

ăține *vb.* a opri, a bara, a stopa, a îngrădi, a zăgăzui

ățipeală *f.* moțăială, piroteală, picoteală, somnolență, toropeală

ățipi *vb.* a adormi, a picoti, a dormita

ățâța *vb.* 1. a aprinde, a pune focul. 2. a stârni, a înviora, a incita, a instiga, a asmuți, a monta, a excita, a provoca, a împinge

ățos, -oasă *adj.* fibros

audia *vb.* a asculta

audient, -ă *adj.* cursant, student, auditor

audiență *f.* 1. convorbire, dialog, discuție. 2. bună primire, succes

auditoriu *n.* asistență, prezență, participare

augmenta *vb.* a mări, a spori, a crește, a amplifica

augur *m.* auspiciu, zodie, destin

august, -ă *adj.* împărătesc, imperial, maiestuos, măreț, slăvit

aură *f.* 1. adiere, boare, vântuleț. 2. aureolă, nimb. 3. faimă, reputație

aureola *vb.* a nimba, a lumina, a strălumina, a înnobila

aureolă *f.* 1. aură, nimb, lumină. 2. faimă, strălucire

auroră *f.* zori, răsărit, faptul zilei, crăpat de ziuă

auspicii *n. pl.* auguri, prevestire, destin, prezicere, anticipare

auster, -ă *adj.* sobru, rezervat, sever, grav

austral, -ă *adj.* sudic, meridional

autentic, -ă *adj.* veritabil, adevărat, original

autentifica *vb.* a valida, a legaliza

autocefal, -ă *adj.* autonom, inde-pendent; neatârnat

autocrat, -ă *adj.* potentat, absolu-tist, suveran, despotic

autohton, -ă *adj.* băștinaș, local, originar

automat, -ă *adj.* 1. mecanic, elec-tronic, mecanizat. 2. mașinal, instinctiv

autonom, -ă *adj.* independent, neatârnat, stăpân pe sine

autor *m.* 1. scriitor. 2. făptaș, realizator, făptuitor

autoritar, -ă *adj.* energic, sever, dominator

autoritate *f.* 1. instituție, organ, oficiu. 2. putere, dominare, comandă, stăpânire. 3. reputație, prestigiu, faimă, trecere. 4. somitate, erudit

autoriza *vb.* a delega, a împuter-nici, a aproba

autorizat, -ă *adj.* competent, pri-ceput, acreditat, delegat

autorizație *f.* permis, aprobare, licență, împuternicire

autumnal, -ă *adj.* tomnatic, trecut, în declin

auxiliar, -ă *adj.* ajutorător, accesoriu, secundar, subsidiar

auz *n.* ureche

auzi *vb.* 1. a asculta, a percepe, a înregistra, a afla. 2. a se zvoni, a se spune, a se afla, a se vorbi

avan, -ă *adj.* grozav, strașnic, teribil

avansa *vb.* a înainta, a progresa, a merge înainte

avans *n.* arvună
avantaj *n.* folos, câștig, profit, beneficiu, dobândă, privilegiu, favoare
avantaja *vb.* a favoriza, a sprijini, a susține, a părtini
avantajos, -oasă *adj.* rentabil, profitabil, favorabil, convenabil, ieftin
avar, -ă *adj.* zgârcit, calic, zgârâie-brânză, harpagon, cărpănos
avaria *vb.* a strica, a deteriora, a deregla, a defecta
avarie *f.* zgârcenie, calicie, cărpănoșie
avea *vb.* 1. a deține, a poseda, a stăpâni, a ține. 2. a cuprinde, a dispune, a conține
aventura *vb.* a se hazarda, a se-ncerca, a risca
aventură *f.* ispravă, escapadă, întâmplare, caz
avere *f.* avuție, bogăție, patrimoniu, posesiune, bani, proprietate, stare
avers *n.* față, cap (la monezi)
aversiune *f.* antipatie, dezgust, repulsie, resentiment, repugnantă
avid, -ă *adj.* lacom, nesățul, ahtiat, doritor, jinduitor, însetat
aviz *n.* 1. anunț, comunicare, mesaj, înștiințare. 2. acord, aprobare, consimțământ, consimțire. 3. recomandare, îndrumare, indicație

aviza *vb.* a anunța, a înștiința, a da de știre
avizat, -ă *adj.* expert, priceput, cunoscător, competent
avânt *n.* 1. însuflețire, elan, ardoare, pornire, impuls, patos. 2. progres, dezvoltare, înaintare, înflorire
avânta *vb.* a se lansa, a se arunca, a se porni, a se angaja, a se zvârli
avântat, -ă *adj.* 1. pornit, lansat, însuflețit, entuziast. 2. măreț, semeț
avort *n.* chiuretaj, lepădare, pierdere (de sarcină)
avorton *m.* stârpitură, lepădătură, jigodie
avut, -ă *adj.* bogat, înstărit, bogătan, cu cheag; (*n.*) bogăție, avere, stare
avuție *f.* avere, stare, bogăție, bani, patrimoniu, posesiune
ax, n. osie, fus
axa *vb.* a centra, a fixa
axilă *f.* subbraț, subsuoară
axiomă *f.* postulat, principiu, teză
azi *adv.* astăzi, în această zi
azil, n. adăpost, protecție, așezământ (social)
azot *n.* nitrogen
azotat *m.* nitrat
azur *n.* albastru (deschis), albastrui
azvârli *vb.* a arunca, a proiecta, a înlătura
azvârlitură *f.* aruncătură, proiectare, distanță (mică)

B

ba *adv.* 1. nu, deloc, nicidecum. 2. (conj.) fie... fie; sau... sau

babac *m.* tată, părinte

babalâc *m.* moșneag, hodorog, căzătură, baccea, ramolit

baban *adj.* mare, voluminos

babă *f.* 1. bătrână, mătușă, ni-neacă. 2. soție, nevastă

babilonie *f.* haos, dezordine, aiureală, zăpăceală, încurcătură

bac *n.* pod plutitor, brod, brudină

baclava *f.* sarailie

bașșîș *n.* atenție, cadou, șperț, mită

bacterle *f.* microb

bade *m.* bădie, bădiță, bade

badijona *vb.* a pensula, a unge

baftă *f.* noroc, succes, izbândă

bagaj *n.* balot, catrafuse, calabalâc, încărcătură, pachet

bagatelă *f.* fleac, nimic, mărunțiș

bagateliza *vb.* a minimaliza, a subaprecia, a desconsidera

bagdadle *f.* tavan

baghetă *f.* bețișor, vargă

bahnă *f.* baltă, băltoacă

bal *n.* necaz, neajuns, mizerie, încurcătură

bale *f.* 1. îmbăiere, șcladă, spălare. 2. cadă, vană. 3. mină, subteran

balram *n.* petrecere, chef, ospăț, veselie (mare)

balama *f.* 1. țâțână, șarnieră. 2. (la pl.) încheieturi, articulații

balamuc *n.* 1. ospiciu, casă de nebuni. 2. tărașoi, zgomot, gălăgie, larmă

balans *n.* pendulare, oscilare, clătinare, legănare

balanță *f.* cântar

balaoacheș, -ă *adj.* oacheș, brunet

balast *n.* 1. lest, povară, încărcătură. 2. greutate, dificultate, sarcină

bălaur *m.* monstru, dragon, zmeu, șarpe

balcăz, -ă *adj.* slut, diform, pocit, urât

balenă *f.* chit

balercă *f.* butoiaș

balerin *m.* dansator

ballvernă *f.* minciună, scornire, palavre, aiureli, fleacuri, povești

baliză *f.* semn, semnal, reper

balon *n.* 1. aerostat. 2. minge. 3. impermeabil

balot *n.* bagaj, pachet

balsam *n.* 1. elixir, esență, doctorie, medicament, mireasă. 2. alinare, consolare, ușurare, mângâiere

baltag *n.* topor, toporaș

baltă *f.* heleșteu, tău, băltoacă, mlaștină, smârc, ghiol

balustradă *f.* parapet, mână-curentă, pâlmar

ban *m.* 1. gologan, para, franc, monedă. 2. (la pl.) avere, capital, resurse

banal, -ă *adj.* comun, obișnuit, anodin, de rând, standard, neinteresant

banalitate *f.* platitudine, loc comun, truism, fleac

banc¹ *n.* glumă, anecdotă

banc² *n.* 1. grămadă, nisipiș, pietriș, nămol. 2. cârd (de pești). 3. postament

banchet *n.* ospăț, praznic, festin, chef

bancnotă *f.* bani, bilet, monedă

bancrută *f.* faliment, crah

bandaja *vb.* pansa, lega, a obloji, a înfășa

bandă *f.* 1. gașcă, clică, cârdășie, ceată, șleahță, coterie. 2. fâșie, ștraif

banderolă *f.* brasardă

bandit *m.* tâlhar, criminal, ticălos

banditism *n.* nelegiuire, crimă, ticăloșie

baniță *f.* dublă, mierță, dimerlie, ferdelă

bar *n.* bodegă, local, bistrou

bara *vb.* a bloca, a zăgăzui, a închide, a opri, a stopa

baraj *n.* obstacol, zăgaz, stăvilar

bară *f.* 1. drug. 2. lingou

barbar, -ă *adj.* 1. primitiv, necivilizat, sălbatic. 2. crud, rău, feroce, dur

barbarie *f.* sălbăticie, primitivism, incultură

barbișon *n.* cioc, țacălie

barcagiu *m.* luntraș, lopătar, vâslaș

barcă *f.* luntre, lotcă, șaică, cin

bard *m.* poet, versificator, stihuitor

bardă *f.* topor, secure

barem *adv.* măcar, cel puțin, încai, încaltea

baricadă *f.* 1. întăritură, fortăreață, fortificație, zid. 2. obstacol, baraj, piedică, opreliște, stop, zăgaz

baricadă *vb.* a închide, a bara, a fortifica, a întări

barieră *f.* 1. rampă, opreliște, zăgaz. 2. periferie, suburbie, mahala

barosan, -ă *adj.* 1. mare, grozav, imens, enorm. 2. bogat, înstărit, cu cheag

barză *f.* cocostârc, stârc

basamac *m.* holercă

bască *f.* beretă

bascula *vb.* a oscila, a se legăna, a șovăi, a fi indecis

basculă *f.* cântar, decimal

basm *n.* 1. poveste, fabulă, narațiune. 2. născocire, invenție, minciună, scornire

basma *f.* năframă, tulpan, testemel

basta *interj.* destul, ajunge, stop, gata, punct

bastard *m.* 1. copil din flori, nelegitim. 2. corcitură, hibrid, metiș

bastiment *n.* v. vapor

bastion *n.* v. fortăreață

bașca *adv.* aparte, deosebit, separat

baștină *f.* origine, obârșie, sursă, izvor

batal *m.* berbec

bate *vb.* 1. a lovi, a pălmui, a brutaliza, a maltrata, a altoi, a croi, a scărmana, a îmblăți. 2. a izbi, a pocni, a păcăni, a bocăni, a ciocăni. 3. a bătători, a presa, a bătuci. 4. a pulsa, a zvâcni, a suna, a palpita. 5. a străbate, a cutreiera, a trece, a parcurge. 6. a se lupta, a se război, a se oști. 7. a birui, a frânge, a învinge, a întrece, a depăși

batic *n.* băsmăluță, fișiu

batiște *f.* curte, ogradă

batjocori *vb.* 1. a ocări, a insulta, a înjosi, a-și bate joc, a lua în râs, a zeflemisi, a ridiculiza. 2. a necinsti, a viola, a dezonora, a profana

batjocoritor, -oare *adj.* zeflemist, sarcastic, caustic, incisiv, usturător

batjocură *f.* 1. bătaie de joc, zeflemea, derâdere, bășcălie. 2. rușine, ocară, necinste, înjosire

baza *vb.* 1. a se sprijini, a se rezema, a se încrede, a se bizui, a se întemeia, a conta, a crede

bazaconie *f. v.* ciudătenie

bazar *n. v.* piață

bază *f.* 1. temelie, fundament, suport, temei. 2. valoare, esență. 3. sursă, izvor, origine

bazilică *f.* biserică, templu, lăcaș de închinare

bazin *n.* 1. rezervor. 2. piscină, havuz

băcănie *f.* prăvălie, magazin

bădăran, -că *adj.* mitocan, ne-cioplit, primitiv, mahalagiu, jigodie

bădiță *m.* 1. bădică, bădișor. 2. iubit, ibovnic, draguț

băga *vb.* 1. a vârî, a introduce, a împlânta, a înfige, a îndesa. 2. a angaja, a cheltui, a investi. 3. a se amesteca, a interveni

băhnit, -ă *adj. v.* stătut

bălat *m.* 1. prunc, fiu, copil. 2. tânăr, adolescent, flăcău, pustiș, june. 3. valet, fecior, chelner, ospătar

bălețandru *m.* flăcău, adolescent

bălețas *m.* copil, băiețel

băjenar *m.* pribeag, fugar, refugiat

băjenie *f.* pribegie, fugă, refugiu, înstrăinare, emigrare

bălal, -le *adj.* blond, bălan, plăvan, plăviț, blondin

bălbăneală *f.* legănare, clătinare, oscilare, pendulare

bălbărie *f. v.* murdărie

bălbăci *vb. v.* scâlda

bălbărie *f.* buruieni, beldie, dudău

bălgar *n.* gunoi

bălmăji *vb. v.* încurca

băltoacă *f. v.* baltă

bălțat, -ă *adj.* pestriț, târcat

bănat *n. v.* supărare

bănesc, -ească *adj.* financiar, monetar, economic

bănet *n. v.* avere

bănos, -oasă *adj.* profitabil, avantajos, rentabil

bănuî *vb.* 1. a suspecta, a presupune, a crede, a intui, a presimți, a-și închipui, a întrezări. 2. (reg.) a regreta, a-i părea rău

bănuială *f.* presupunere, suspiciune, închipuire

bănuitor, -oare *adj.* suspicios, gelos, temător, neîncrezător

bărăgan *n.* câmpie, câmp, șes

bărbat *m.* om, ins, individ, soț

bărbătesc, -ească *adj.* 1. viguros, destoinic, tare, viril, masculin, puternic. 2. curajos, îndrăzneț, cutezător, temerar, viteaz, neînfricat

bărbăție *f.* 1. virilitate, tărie, energie, putere, vigoare. 2. curaj, vitejie

bărbie *f.* 1. gușă. 2. barbă

bărbier *m.* frizer

bărbos *adj.* neras, nebărbierit, hirsut

bărdacă *f.* ulcică, cană

bărzăun *m.* bondar, gândac, insectă

bășcălie *f.* batjocură, glumă (proastă), ironie

bășică *f.* 1. vezică. 2. bubă, umflătură. 3. clăbuc, bulă

băștinaș, -ă *adj.* autohton, indigen, aborigen, pământean, neaș

bătăie *f.* 1. lovire, ciocnire, izbitură, lovitură. 2. încăierare, răfuială păruială, corecție. 3. bătălie, luptă, confruntare. 4. eșec, înfrângere, nereușită. 5. pulsație, palpitate, zvâcnire. 6. suflare, adiere, vântuleț

bătăios, -oasă *adj.* impulsiv, dinamic, răzvățător, agresiv

bătăile *f.* luptă, război, confruntare, ciocnire, campanie

bătători *vb.* a presa, a bate, a îndesa, a bătuci

bătăuș *m.* ciomăgar, mardeiaș, dălcauc

bătrânesc, -ească *adj.* (stră)vechi, patriarhal, tradițional, învechit

bătuci *vb. v.* bătători

bătut, -ă *adj.* 1. lovit, atins, agresat. 2. îndesat, bătătorit, bătucit. 3. circulat, umblat, frecventat. 4. învins, înfrânt, biruit. 5. încheșat, prins

băț *n.* băță

bățos, -oasă *adj.* 1. țeapăn, rigid, neflexibil. 2. fudul, trufaș, înfumurat

băut *adj.* beat, amețit, cherchelit

băutor, -oare *adj.* v. bețiv
bâlgui *vb.* v. îngăima
bâjbâl *vb.* 1. a dibui, a orbecăi, a pipăi. 2. a mișuna, a furnica, a roi, a foi

bâlbâi *vb.* v. bolborosi
bâlci *n.* 1. târg, piață, iarmaroc. 2. zăpăceală, aiureală, încurcătură
bântui *vb.* 1. a pustii, a nimici, a distruge. 2. a asupri, a oprima, a năpăstui, a oropsi, a prizoni, a tiraniza

bârfă *f.* v. bârfeală
bârfeală *f.* clevețeală, bârfă, defăimare, calomnie, hulă, ocară, denigrare, ponegrire, mahalagism
bârfi *vb.* a defăima, a ponegri, a calomnia, a cârti

bârâi *vb.* v. cicăli
bârlog *n.* v. adăpost
bârnă *f.* bară, grindă, pociumb, drug, babă, stâlp, bagdadie
bătă *f.* băț, ciomag, baston
bătlan *m.* stârc

bătăi *vb.* v. clătina
bâzdâc *n.* v. toană
bâzdâganie *f.* v. dihanie
bâzâi *vb.* v. zumzăi

bea *vb.* a consuma, a înghiți (lichide), a suge, a pili

beat, -ă *adj.* 1. amețit, băut, cherchelit, afumat, turmentat. 2. tulburat, copleșit

beatitudine *f.* fericire, încântare, extaz

becață *f.* sitar, sităruș

becher *m.* burlac, neînsurat, holtei

beci *n.* 1. pivniță, subsol. 2. închisoare, temniță, răcoare, dubă

becslnic, -ă *adj.* 1. slab, debil, pipiriu. 2. ticălos, infam, josnic, mizerabil

belzadea *m.* principe, prinț

beladonă *f.* mătrăgună

belciug *n.* verigă

belea *f.* necaz, neajuns, neșansă, nefericire, mizerie

beletristic, -ă *adj.* literar, estetic, expresiv

belfer *m.* învățător, institutor, profesor, dascăl

bell *vb.* a jupui, a juli, a holba
bellicos, -oasă *adj.* agresiv, impulsiv, violent, bătăios

belșug *n.* bogăție, opulentă, abundență, îndestulare, rod, prisos, huzur

belvedere *f.* foișor, balcon

belzebut *m.* diavolul, dracul, satana, ucigă-l-crucea, scaraoțchi

benchetui *vb.* a chefui, a petrece, a se ospăta

benedicțiune *f.* binecuvântare, blagoslovire

benefic, -ă *adj.* binefăcător, prielnic, binevenit, avantajos, pozitiv

beneficia *vb.* a profita, a câștiga, a se bucura, a se folosi de

beneficlu *n.* câștig, dobândă, avantaj, folos, adaos

benevol, -ă *adj.* de la sine, nesilit, facultativ, voluntar

benign, -ă *adj.* curabil, vindecabil, ușor, trecător

berbant *adj. m.* afemeiat, corupt, muieratic

berechet *n.* belșug, prisos, opulentă, abundență, huzur

beregată *f.* laringe, gâtleej, gât

beretă *f.* basc

berneveci *m. pl.* ițari

bestial, -ă *adj.* sălbatic, feroce, cumplit, fioros, animalic

bestie *f.* animal, fiară

beșteleală *f.* mustrare, dojană, dojenire, critică, ceartă, observații

beteag, -ă *adj.* infirm, suferind, schilod

beteșug *n.* 1. infirmitate, schilodeală, betejeală, vătămare. 2. cusur, defect, neajuns, meteahnă. 3. boală, suferință, morb

betonieră *f.* malaxor

beție *f.* 1. ebrietate, cherchealeală, amețeală, alcoolizare. 2. (fig.) încântare, însuflețire, entuziasm, elan, extaz, pornire

bețiv, -ă *adj.* alcoolic, băutor, bețivan

bezea *f.* sărut, sărutare, pupat

bezmetic, -ă *adj.* aiurit, zăpăcit, dereglat, pierdut, smintit, țicnit

beznă *f.* întuneric, obscuritate, tenebre, întunecime

biber *m.* castor, breb

biciul *vb.* 1. a sfichiui, a flagela, a snopi. 2. a satiriza, a ironiza, a critica (aspru)

biciultor, -oare *adj.* usturător, necruțător, nemilos

biciușcă *f.* cravașă, nuia

bidon *n.* canistră, ploscă

blet, blată *adj.* 1. sărman, nevoiaș, sărac, mizer, pauper, nenorocit, mizerabil, de plâns. 2. umil, obscur, neînsemnat, insignifiant

bifurca *vb.* a se despărți, a se desface, a se scinda

bigot, -ă *adj.* habotnic, fanatic, bisericos

bijuterie *f.* giuvaer, odor, podoabă

blanț *n.* rezultat, evaluare, încheiere, socoteală, situație (finală)

bilă *f.* 1. fiere. 2. sferă, glob

bilet *n.* 1. notă, însemnare, act. 2. scrisoare, epistolă, răvaș. 3. bancnotă

bilunar, -ă *adj.* chenzinal, bimensual

blină *f.* schelă, construcție, edificiu, eșafodaj

bine *adv.* 1. așa, just, perfect, de acord, desigur. 2. tare, vârtos, zdravăn. 3. plăcut, agreabil, frumos, simpatic. 4. precis, exact, de tot, deplin

bine *n.* binefacere, avantaj, folos, satisfacție, bunăstare

binecrescut, -ă *adj.* manierat, civilizat, politicos, cumsecade

binecuvânta *vb.* a blagoslovi, a invoca (harul ceresc), a ura (binele)

binecuvântare *f.* benedicție, blagoslovire, har (ceresc), destin (bun)

binecuvântat, -ă *adj.* 1. sfințit, blagoslovit, fericit, preamărit. 2. just, legitim, întemeiat, justificat, rațional

binefacere *f.* 1. generozitate, faptă bună, ajutor, caritate. 2. folos, avantaj, câștig, profit

binefăcător, -oare *adj.* 1. sprijinitor, binevoitor, generos, săritor. 2.

prielnic, folositor, binevenit, bun, util, necesar

binefăcut, -ă *adj.* voinic, zdravăn, solid, vânos

bineînțeleș *adv.* desigur, neîndoelnic, cert, categoric, firește

binețe *f.* salut, bună-ziua, noroc

binevenit, -ă *adj.* oportun, prielnic, bun, folositor, util

binevoi *vb.* a consimți, a catadixi, a se învrednici, a se angaja

binevoitor, -oare *adj.* serviabil, amabil, săritor, cumsecade, generos

binisor *adv.* încet, lin, ușor, ușurel, alene

biografie *f.* cronologie (personală), povestea vieții (cuiva)

bir *n.* impozit, dare, contribuție, taxe, impunere

birjar *m.* vizitiu, droșcar, surugiu

birocrăție *f.* birocratism, formalism, scriptologie

birou *n.* cancelarie, oficiu, administrație

birt *n.* bodegă, restaurant, bistrou, ospătărie

birui *vb.* a învinge, a izbândi, a înfrânge, a răzbi, a depăși

biruință *f.* învingere, victorie, izbândă, succes

biserică *f.* templu, bazilică, catedrală, capelă, lăcaș de închinare

bisericesc, -ă *adj.* clerical, religios, ecleziastic

bisericuță *f.* (fig.)cârdășie, gașcă, șleahtă, coterie

bitum *n.* smoală

bivuac *n.* tabără

bizar, -ă *adj.* ciudat, neobișnuit, curios, extravagant

bizon *m.* bour

bizui *vb.* a conta, a se sprijini, a spera, a se încrede

blagoslovenie *f.* v. binecuvântare

blajin, -ă *adj.* v. blând

blam *n.* înfierare, dezaprobare, reprobare, vestejire, condamnare

blană *f.* 1. cojoc, șubă, bundă. 2. scândură

blasfemie *f.* calomnie, hulă, injurie, înjurătură

blazat, -ă *adj.* dezgustat, plictisit, indiferent, insensibil, sastisit

blazon *n.* stemă, emblemă, armoarii

blănar *m.* cojocar

-bleg, bleagă *adj. v.* nătărău

blestem *n.* 1. imprecăție, maledicție, afurisenie. 2. dezastru, potop, flagel, catastrofă, nenorocire

blestemat, -ă *adj.* 1. afurisit, anatemitizat, excomunicat, urgisit. 2. rău, mizerabil, ticălos, mișel, infam, hain

blestemăție *f. v.* nelegiuire

bleu *adj.* albastru, azuriu, havai

blid *n.* strachină, castron

blând, -ă *adj.* liniștit, bun, calm, blajin, potolit, domol, pașnic, cuminte, așezat

blândeță *f. v.* bunătate

bloc *n.* 1. stei, bolovan. 2. imobil, construcție (cu etaje). 3. (fig.) alianță, grup, coaliție, grupare

bloca *vb.* a închide, a opri, a astupa, a bara

blocadă *f. v.* încercuire

blond, -ă *adj.* bălai, bălan, codalb, băl

bluf *n.* cacialma, nereușită, insucces, eșec

boală *f.* 1. suferință, maladie, afecțiune, beteșug, morb, pătimire. 2. pică, ciudă, necaz, ranchiună, pornire, invidie

boare *f. v.* adiere

boarfe *f. pl.* catrafuse, bulendre, calabalac

bob *m.* grăunte, sămânță, boabă

bobina *vb.* a înfășura, a depăna

bobină *f.* mosor

bobârnac *n. v.* muștrare

boboc *m.* 1. mugur. 2. pui, puișor.

3. ucenic, novice, începător, recrutar

boboti *vb.* a arde, a dudui

bocăni *vb. v.* ciocăni

boccea *f. v.* legătură

bocet *n.* plângere, tânguie, jelanie

boci *vb.* a plânge, a se tângui, a lăcrima

bodegă *f.* birt, ospătărie, bufet, bar

bodârlău *m.* cufundar, corcodei

bodogăneală *f.* 1. mormăială, bol-boroseală, băiguială, bombăneală. 2. cicăleală, dăscăleală, sâcăială, mo-lestare

bogat, -ă *adj.* 1. înstărit, avut, bogătaş, cu cheag, cu stare, prosper, cuprins, pricopsit. 2. roditor, produc-tiv, fertil, mănos, fecund. 3. abundent, mult, mare, amplu, cuprinzător, întins. 4. fastuos, strălucitor, grandios, măreț, impresionant

bogație *f.* 1. avere, avuție, belșug, prosperitate, prisos, cheag. 2. am-ploare, abundență, vastitate, întin-dere, cuprindere, mărime

bol *n. v.* statură

bol *vb. v.* vopsi

bolangiu *m.* vopsitor

bolcota *vb. v.* submina

boler *m. v.* moșier

boleresc *n.* clacă, rușfet, beilic

boierime *f.* aristocrație, moșierime, nobilime, protipendadă

boleros, -oasă *adj. v.* trufaș

bojdeucă *f. v.* cocioabă

bolborosi *vb.* a mormăi, a băigui, a bâlbâi

bold *n.* ac (cu gămălie)

boli *vb. v.* zăcea

bolid *n.* meteorit, aerolit

bolnav, -ă *adj.* suferind, infirm, be-teag, neputincios, incapabil

bolnăvicios, -oasă *adj.* debil, firav, șubred, maladiv

bolovan *m.* pietroi, stâncă

boltă *f.* 1. cer, firmament. 2. cu-polă, boltitură, arcadă, arc. 3. prăvălie, dugheană

bolti *vb.* a arcui

bombastic, -ă *adj.* retoric, emfatic, afectat, declamator, pompos, gran-dilocvent

bombat, -ă *adj.* convex, umflat, proeminent

bombăni *vb. v.* mormăi

bomboane *f. pl.* dulciuri, zahari-cale

bondar *m.* bărzăun

bonetă *f.* scufie, tichie

bonificație *f.* rabat, reducere, scăzământ, facilități (de plată)

bont, boantă *adj.* turtit, ciuntit, retezat, fără vârf

bonton *n. v.* politețe

bonz *m. v.* căpetenie

borangic *n.* mătase

borcănat *adj.* umflat, gros

borceag *m.* mazărice

bord *n.* țărm, margine, mal

bordei *n. v.* colibă

bordură *f.* chenar, margine, tivitură

boreal *adj.* nordic, septentrional

borfaș *m.* pungaș, hoț, găinar

borhot *n.* tescovină, boștină

boroboată *f.* ispravă, poznă

borși *vb. v.* fermenta

bortă *f. v.* gaură

borșos, -oasă *adj.* 1. burtos, obez, gras. 2. (*f.*) gravidă, însărcinată, grea

borviz *n.* apă minerală

boschet *n.* tufiș

boscoană *f. v.* vrajă

boscorodi *vb. v.* murmura

bostan *m.* dovleac, harbuz

bosumflat, -ă *adj.* supărat, îmbufnat, țăfnos, capricios, sucit

bot *n. v.* gură

boteza *vb. v.* numi

boț *n.* cocoloș, bulz

boți *vb.* mototoli, cocoloși, șifona

box *n.* pugilism

boxă *f.* compartiment, despărțitură

brac *n.* sfărmătură

brambura *adv.* alandala, aiurea, haotic, dezordonat, fără rost, anapoda

brambureală *f.* debandadă, haos, dezordine

brancardă *f.* targă

braniște *f. v.* pădure

branșa *vb.* a conecta, a lega, a atașa

branșă *f.* 1. ramură, domeniu, sector. 2. meserie, profesie, ocupație, slujbă, funcție

brașoave *f. pl.* fleacuri, povești, palavre, gogoși, vorbe goale, minciuni

braț *n.* 1. mână, brâncă. 2. ramură, ramificație, crac

brav, -ă *adj. v.* curajos

brava *vb.* a înfrunta, a sfida

bravol *interj.* foarte bine, excelent, minunat, foarte frumos, felicitări!

bravură *f.* vitejie, eroism, bărbăție, temeritate, cutezanță, îndrăzneală

brazdă *f.* 1. răzor, polog. 2. (*fig.*) făgaș, dără, urmă, parte

breaslă *f.* tagmă, corporație, rang, categorie, cin

breaz, -ă *v.* grozav

brebenel *m.* deditel, brebenea, breabăn, iotă, păștiță, floarea-paștilor

breșă *f.* spărtură, gaură, deschizătură

brevet *n.* licență, permis, patentă

breviar *n.* compendiu, sinteză

brezaie *f.* 1. capră. 2. paparudă

briceag *n.* cuțițaș, custură, brișcă

brigadă *f.* echipă, unitate, grup

brigand *m.* tâlhar, bandit, hoț

briliant *n.* diamant

brișcă *f.* trăsurică, cabrioletă

britanic, -ă *adj.* englez

briză *f. v.* adiere

brâu *n.* 1. cingătoare, centură, cordon, curea, șerpar. 2. mijloc, talie. 3. bordură, chenar, dungă, brână, ciubuc, vrăstă

broboadă *f.* basma, năframă

broda *vb.* 1. a coase, a înflora. 2. (*fig.*) a scorni, a născoci, a inventa

brodeală *f.* potrivire, nimereală, congruență

brodi *vb.* a se nimeri, a se potrivi, a concorda

broșa *vb.* a lega, a compacta

broșură *f.* cărțuție, fasciculă, opuscul

bruftuală *f.* muștruluială, dăscăleală, critică, muștrare, reproș

bruion *n.* ciornă, schiță, concept

bruiaj *n.* perturbare, tulburare, larmă, zgomot

brumar *m.* noiembrie

brumă *f.* 1. pruină. 2. puținătate, micime, fleac

brumărel *m.* octombrie

brumăriu, -ie *adj.* fumuriu, vinețiu

brun, -ă *adj.* negricios, brunet, oacheș, smolțit, tuciuriu

brunet, -ă *adj. v.* brun

brusc, -ă *adj.* neașteptat, deodată, subit, inopinat, spontan, fulgerător
brusca *vb.* a repezi, a brufului, a înghesui, a maltrata
brusture *m.* lipan
brut, -ă *adj.* neprelucrat, nefinisat, necioplit, grosolan, primitiv, necizelat
brutal, -ă *adj.* necivilizat, aspru, dur, silnic, agresiv, rău, neomenos
brutalitate *f.* duritate, asprime, răutate, agresivitate, neomenie
brutaliza *vb.* a agresa, a maltrata, a vătăma, a lovi, a bate, a ataca
bubă *f.* 1. abces, furuncul. 2. neajuns, încurcătură, complicație, greutate
bubui *vb.* a (de)tuna, a duduia, a vui, a răsună
bucată *f.* 1. fragment, parte, frântură, porție, crâmpci. 2. compoziție, lucrare
bucate *f. pl.* 1. hrană, alimente, mâncare. 2. cereale, grâne
bucălat, -ă *adj.* v. dolofan
bucățică *f.* fărâșă, părticică, fărâșătură, pic
buchet *n.* 1. mănunchi, smoc, chită. 2. miros, aromă, parfum
buchișeală *f.* învățare, studiu, toceală
bucium *n.* corn, tulnic
bucul *f.* zuluf, cârlionț, creț
buculuc *n.* necaz, neajuns, încurcătură, mizerie
buclucaș, -ă *adj.* v. cârcotaș
bucolic, -ă *adj.* idilic, pastoral, campestru
bucolică *f.* eglogă, idilă
bucura *vb.* 1. a se desfăta, a se veseli, a se amuza, a jubila. 2. a beneficia, a profita, a se folosi de...
bucurie *f.* mulțumire, satisfacție, plăcere, desfătare, euforie
bucuros, -oasă *adj.* satisfăcut, vesel, bine-dispus, voios, mulțumit
buf, -ă *adj.* burlesc, caraghios, grotesc, caricatural
bufant, -ă *adj.* înfoiat, umflat
bufet *n.* v. bodegă
bufniță *f.* cucuvea, buhă, bogză

bufon *m.* măscărici, paiată, cabaz, ghiduș, caraghios
buhă *f.* bufniță
buhăit, -ă *adj.* umflat, buget, puhav
buimac, -ă *adj.* v. zăpăcit
buimăceală *f.* năucire, zăpăceală, amețeală, buimăcire
bulb *m.* tubercul
bulboană *f.* v. vâltoare
bulbucătură *f.* v. umflătură
buleandră *f.* v. zdreanță
buletin *n.* 1. revistă, anuar, periodic. 2. înștiințare, anunț, comunicat
bulln *n.* comprimat, cașetă, pilulă
buluc *n.* v. grămadă
buluci *vb.* v. înghesui
bulz *n.* cocoloș, bulgăre
bumb *m.* nasture
bumbac *n.* 1. cotton. 2. (înv.) vată
bun, -ă *adj.* 1. cumsecade, de treabă, amabil, inimos, generos, binevoitor. 2. blând, blajin, pașnic, prietenos, calm, cumințe, cuviincios. 3. plăcut, convenabil, binevenit, util, potrivit. 4. destoinic, iscusit, capabil, dibaci, abil, apt, vrednic. 5. valabil, neuzat, nestricat, nealterat
bun *n.* v. avere
bună *f.* bunică
bună-credință *f.* v. sinceritate
bună-cuvîință *f.* v. politețe
bunăoară *adv.* precum, de exemplu, de pildă
bunăstare *f.* v. belșug
bunătate *f.* omenie, cumsecădenie, generozitate, noblețe, bunăvoință, amabilitate, blândețe
bunăvoință *f.* 1. amabilitate, noblețe, generozitate. 2. silință, râvnă, zel
bundă *f.* cojoc, pieptar
bun-gust *n.* rafinement, distincție, eleganță
bunic *m.* tată-mare, bun, taică, bunel
bunică *f.* mamă mare, bună, mamaie
bun-simț *n.* sensibilitate, politețe, bună-creștere, amabilitate
bură *f.* burniță, țărâială

burduf *n.* 1. foaie, stomac. 2. coș, coviltir

burduși *vb.* 1. a umple, a îngrămădi, a îndesa, a ticsi. 2. (fam.) a bate, a snopi, a stâlci, a buși. 3. a se coji, a se scoroji, a se coșcovi

burete *m.* ciupercă, hrib, mănătarcă

burghlu *n.* sfredel

buric *n.* omilic; (fig.) centru, mijloc

burlac *m.* celibatar, neînsurat, flăcău, becher, cavalier

burlesc, -ească *adj.* grotesc, caricatural, caraghios, buf, parodic

burniță *f.* țărâială, bură, ploaie mărunță

burtă *f.* pânțec, abdomen, foaie

burulană *f.* bălărie, dudău, beldie

burzulul *vb.* a se supăra, a se enerva, a reacționa, a se înfuria

busolă *f.* 1. compas. 2. ghid, călăuză, cicerone

buși *vb.* a împinge, a lovi, a izbi

bușon *n.* dop, astupuș

buștean *m.* trunchi, butuc, ciomp

butcă *f.* trăsură (de lux), rădvan

butelcă *f.* sticlă, garafă, butelie

bute *f.* butoi, poloboc, saca, buriu

butelie *f.* sticlă, butelcă

butnar *m.* dogar

butol *n.* bute, poloboc, saca, buriu

butonieră *f.* cheutoare, gaică

butuc *m.* buștean, trunchi, ciolhan, ciump

butucănos, -oasă *adj.* grosolan, nefinisat, necioplît, necizelat

buturugă *f.* butuc, cioată, ciump, buștean

buză *f.* 1. margine, limită. 2. tăiș, ascuțit

buzdugan *n.* ghioagă, măciucă

buzunări *vb.* a fura, a șterpeli, a pungăși

C

ca *conj. adv. prep.* 1. cum, precum, după cum. 2. cam, aproximativ. 3. de, pentru, spre, drept

cabală *f. v.* uneltire

cabalistic, -ă *adj.* obscur, încâlcit, misterios, neclar, ascuns, confuz,

cabinet *n.* 1. birou. 2. guvern, consiliu de miniștri

cabotaj *n.* navigație

cabotin *m.* 1. măscărici, actor fals.

2. șarlatan

cabrioletă *f.* șaretă, brișcă, trăsurică

cacealma *f.* păcăleală

cacom *n.* hermină

cadaveric, -ă *adj.* palid

cadavru *n.* leș, corp, trup, stârv. hoit, rămășițe pământești, mortăciune

cadă *f.* vană, baie

cadența, -ă *adj.* ritmat, sacadat, accentuat, apăsător

cadentă *f.* ritm

cadou *n.* dar, plocon, atenție, peșcheș, (fam.) mită

cadra *vb.* a corespunde, a potrivi

cadre *n. pl.* personal, angajați, slujbași, colectiv

cadru *n. l.* 1. ramă, pervaz, toc, canat. 2. întindere, spațiu, teren, domeniu, peisaj, tablou. 3. mediu, ambianță, anturaj, climat, împrejurare. II. angajat, slujbaş, funcționar

caduc, -ă *adj.* trecător

cafeniu, -ie *adj.* maro, maroniu, castaniu, șaten

caftan *n.* manta, dulamă, cabaniță

calimac *n.* smântână

calabalâc *n.* bagaj

calamitate *f.* nenorocire

calapod *n.* șablon, model, tipar, formă, calup

cală *f.* magazie, hambar

calcina *vb.* a arde, a carboniza

calcul *n.* socoteală

calcula *vb.* 1. a socoti, a număra.

2. a combina, a aranja, a plănuși. 3. a aprecia, a evalua, a estima, a determina

calculat, -ă *adj.* socotit, măsurat, chibzuit, moderat, ponderat

cald, -ă *adj.* 1. fierbinte, arzător, încins. 2. afectuos, afabil, prietenos, cordial, tandru

caldarâm *n.* pavaj, asfalt

cale *f.* 1. drum, curs, itinerar. 2. direcție, linie, sens. 3. (fig) metodă, mijloc, chip, sistem. 4. filieră, mijlocire, intermediu

caleașcă *f.* trăsură

calendar *n.* almanah

calfă *f.* ucenic

calibra *vb.* a sorta, a selecționa

calibru *n.* 1. mărime, volum, dimensiune. 2. fel, soi, speță, gen, sort
calic, -ă *adj.* 1. sărac, nevoiaș, oprosit, sărman. 2. zgârcit, avar, egoist, meschin

califica *vb.* 1. a specifica, a numi, a taxa, a eticheta. 2. a instrui, a pregăti, a forma, a specializa

calitate *f.* 1. însușire, valoare, trăsură, atribut, notă, specific. 2. titlu, rang, grad, competență

calificativ *n.* apreciere, etichetă, notă, prețuire, epitet

caligraf *m.* copist, grămătic, conțopist, calemgui, diac, pisar

calm, -ă *adj.* liniștit

calma *vb.* v. domoli

calmant, -ă *adj.* liniștitor, odihnitor, alinător

calomnia *vb.* a defăima, a blama, a denigra, a ponegri, a bârbi, a huli, a discredita

calornie *f.* defăimare, ponegrire, bârfeală, bârfă, ocară, clevetire, hulă, denigrare, insultă

calp, -ă *adj.* fals

calup *n.* calapod

calvar *n.* chin, suferință, durere, mizerie, apăsare

calvin, -ă *adj.* reformat

calviție *f.* chelie, pleșuvie

cam *adv.* 1. aproximativ, circa, vreo, aproape. 2. puțin, nițel. 3. prea, excesiv, exagerat

camarad, -ă *m.* coleg, prieten, tovarăș, ortac

camarilă *f.* clică

camătă *f.* dobândă, procent, interes

cameră *f.* 1. odaie, încăpere, sală. 2. anvelopă

cameristă *f.* femeie de serviciu, subretă

camerton *n.* diapazon

campament *n.* tabără, lagăr, bivouac

campanie *f.* 1. război, luptă, ostilități. 2. acțiune (de masă), mobilizare, propagandă

campanilă *f.* clopotniță

campestru, -ă *adj.* câmpenesc, pastoral, țărănesc, rustic

camping *n.* v. cantonament

campion *m.* as, fruntaș, lider, protagonist

camufla *vb.* v. ascunde

canaf *n.* ciucure, țurture

canava *f.* urzeală

canal *n.* 1. șanț, tranșee. 2. tub, conductă, țevă. 3. lungime de undă

canalie *f.* v. ticălos

canaliza *vb.* 1. salubritate, a asana.

2. (fig) a îndrepta, a orienta, a dirija

canapea *f.* sofa, divan, dormeză

canat *n.* pervaz

cană *f.* ulcea, ulcică

cancan *n.* v. bârfă

cancelar *m.* prim-ministru, premier

cancelarie *f.* birou, oficiu

cancer *n.* neoplasm, tumoare malignă, rac

candelabru *n.* policandru

candid, -ă *adj.* v. curat

candida *vb.* v. concura

candidat, -ă *m. f.* concurent, competitor

candoare *f.* 1. inocență, castitate, nevinovăție, puritate, curățenie. 2. naivitate, credulitate

candriu, -ie *adj.* v. zăpăcit

canevas *n.* v. schiță

cange *f.* v. rangă

canibal, -ă *adj.* sălbatic, antropofag

caniculă *f.* arșiță, dogoare, nădușeală, zăduf, cuptor

canistră *f.* bidon

canon *n.* 1. dogmă, regulă, crez, lege, normă, tipic. 2. chin, calvar, caznă, supliciu, tortură

canonadă *f.* bombardament, tir, tragere

canoni *vb.* a chinui, a tortura

canonic, -ă *adj.* normativ, legic. dogmatic

canotaj *n.* vâslit, lopătare (sport)

cant *n.* muchie, dungă

cantabil, -ă *adj.* melodios, armonios, muzical

cantaiup *m.* pepene (galben), turkestan

cantitate *f.* mărime, volum, mulțime, sumă, număr, câtime

cantona *vb.* 1. a (se) instala, a caza, a tăbări. 2. a se limita, a se restrânge

cantonament *n.* campament, bivouac, tabără

cantor *m.* psalt, țârcovnic, dascăl, cântăreț

cap *n.m.* 1. țeastă, craniu, căpățână (jargon), dovleac, glavă, tărtăcuță. 2. minte, cuget, gândire, cugetere, judecată, raționament, memorie. 3. persoană, om, individ, ins. 4. șef, căpetenie, ștab, comandant. 5. început, frunte. 6. capăt, sfârșit, final, terminație, extremitate

capabil, -ă *adj.* v. priceput

capac *n.* acoperitoare, înveliș

capacitate *f.* 1. forță, tărie, putere. 2. aptitudine, pricepere, capacitate, talent, valoare, calitate. 3. cuprindere, volum, mărime

capăt *n.* 1. limită, sfârșit, terminație, cap, fine, extremitate, final. 2. bucată, fragment, frântură

capcană *f.* 1. cursă, prinzătoare, laț. 2. ademenitoare, ispită, momeală

capelă¹ *f.* v. șapcă

capelă² *f.* bisericuță, paraclis

capilar *adj.* subțire, fin, îngust

capîșon *n.* căciuliță, bonetă

capital, -ă *adj.* 2. esențial, fundamental, decisiv, substanțial, vital. 2. (f.) majusculă, verzală, mare

capitală *f.* metropolă

capitaliza *vb.* a strânge, a aduna, a concentra, a acumula

capitol *n.* parte, fragment

capitona *vb.* a îmbrăca, a tapisa

capitula *vb.* a se preda, a se supune, a ceda, a se da învins, a se închina

capiu, -ie *adj.* v. nebul

capodoperă *f.* creație, operă, realizare genială

capot *n.* halat

capota *vb.* v. prăbuși

capricios, -oasă *adj.* v. nestatornic

capriciu *n.* moft, toane, răsfăț, ciudățenie, fită, izmeneală

capsoman, -ă *adj.* v. stupid

capta *vb.* a prinde, a recepta, a colecta, a aduna, a strânge

captiv, -ă *adj.* v. prizonier

captiva *vb.* a înălțăui, a subjugă, a seduce, a fermeca, a delecta, a vrăji, a capta

captivant, -ă *adj.* v. fermecător

captivat, -ă *adj.* sedus, cucerit, fermecat, fascinat, vrăjit

captivitate *f.* v. robie

captura *vb.* 1. a prinde, a aresta, a înhăța, a apuca. 2. a ocupa, a cuprinde, a robi, a cuceri

car *n.* căruță

carabină *f.* pușcă, flintă

caracter *n.* 1. particularitate, notă, marcă, însușire, atribut, calitate. 2. fel, natură, temperament. 3. literă, semn grafic

caracteristic, -ă *adj.* definitoriu, propriu, specific, tipic, distinctiv

caracteristică *f.* particularitate

caracteriza *vb.* a defini, a specifica, a individualiza, a contura

caracudă *f.* albitură, plevușcă, baboian, mărunțiș

caraghios, -oasă *adj.* 1. comic, hazliu, glumeț, burlesc, nostim, buf. 2. ridicol, neserios, de râs, rizibil

caraghioslăc *n.* v. bufonerie

carambol *n.* v. încurcătură

carantină *f.* v. izolare

carapace *f.* v. înveliș

caraulă *f.* v. pază

caravană *f.* v. convoi

carbon *n.* indigo, plumbagină

carboniza *vb.* a arde, a calcina, a se tăciuna

carcasă *f.* 1. înveliș, carapace, crustă. 2. cadru, schelet, osatură

carceră *adj.* celulă, arest, închisoare

carda *vb.* a dărăci, a scărmana

cardinal, -ă *adj.* v. fundamental

cardinal *m.* prelat (catolic), ierarh, eminentă, monsenior

carență *f.* v. lipsă

caretă *f.* v. trăsură

careu *n. v.* patrat
careva *pron.* cineva, oarecine,
oarecare, vreunul
caria *vb.* a se găuri, a se strica
caricatural, -ă *adj. v.* grotesc
caricaturiza *vb. v.* ironiza
carieră *f. v.* profesiune
carierist, -ă *m. f. v.* parvenit
caritabil, -ă *adj.* generos, nobil,
darnic, milos, filantropic
caritate *f.* generozitate, bunătate,
dărnicie
carâmb *n.* tureată, saftian, tureac
carnaj *n.* masacru
carnal, -ă *adj.* trupesc, fizic,
senzual
carnaval *n.* petrecere
caro *n.* tobă
carou *n.* pătrat, careu
carpetă *f.* covoraș
carta *vb.* a grupa, a repartiza, a
clasifica
cartă *f.* pact, convenție, document,
acord (scris)
carte *f.* 1. operă, volum, tom,
scriere, lucrare. 2. știință culturală,
instruire, studii. 3. scrisoare, act,
document, înscris
cartel *n.* 1. monopol. 2. grupare,
asociere, înțelegere, coalitie
cartier *n.* sector, raion, cvartal,
mahala
cartilaj *n.* tendon, zgârci
cartona *vb.* a compacta, a lega (o
carte)
cartirui *vb.* a caza, a adăposti
carton *n.* mucava
cartotecă *f.* fișier, evidență
cartuș *n.* glonte, plumb
casa *vb.* a anula
casant *adj. v.* fragil
casap *m.* măcelar
casă 1. locuință, domiciliu, cămin,
adăpost. 2. clădire, imobil,
construcție. 3. familia, menaj,
căsnicie, dinastie
casă² *f.* casierie
cascadă *f.* cataractă, cădere de
apă, niagară
casetă *f.* cutioară, cutiuță

casnic, -ă *adj.* domestic, familial,
gospodăresc
casnică *f.* gospodină
cast, -ă *adj. v.* nevinovat
castaniu, -ie *adj.* șaten, maroniu,
cafeniu
castă *f. v.* tagmă
castitate *f.* puritate, curățenie,
nevinovăție, virginitate
castra *vb.* a jugăni, a scopi, a
emascula
castron *n. v.* vas
castru *n.* lagăr, tabără, campament
casetă *f.* pastilă, bulin, comprimat,
pilulă, tabletă
cat *n.* etaj, nivel, plan
catabolism *n.* dezasimilație,
dezasimilare, dezintegrare
cataclism *n. v.* catastrofă
catacombă *f. v.* subterană
catadicsi *vb. v.* binevoi
catagrafia *vb.* a inventaria, a
recenza, a înscrie, a înregistra
cataligă *f.* piciorong, papainog
catalizator *n.* accelerator, activant
catalog *n.* registru, fișier, catastif,
condică
catapeteasmă *f.* iconostas, tâmplă,
fruntar
cataplastă *f.* compresă, prișniț,
oblojeală, plasture
catar *n.* guturai, coriză, rinită
cataractă¹ *f.* cascadă, cădere de
apă, niagară
cataractă² *f.* albeață, apă-albă,
perdea
catarg *n.* arbore, mastă
catastif *n. v.* catalog
catastrofal, -ă *adj.* îngrozitor,
groaznic, dezastruos, fatal, teribil
catastrofă *f.* dezastru, calamitate,
flagel, grozăvie, năpastă, urgie,
nenorocire, sinistru, pacoste
catedrală *f.* biserică, bazilică,
templu, lăcaș divin
catedră *f.* 1. pupitru, birou. 2.
profesorat, dascălie, învățământ,
belferie
categoric, -ă *adj.* 1. ferm, hotărât,
decis, tranșant, răspicat. 2. evident,

izbitor, clar, indiscutabil, cert, vădit, sigur, net

categorie *f.* 1. clasă, grupare, fel, gen, speță, soi. 2. chip, fel, gen, tip. 3. pătură, strat, treaptă

categorisi *vb.* v. clasifica

catehism *n.* (fig.) manual, pravilă, îndreptar

catenă *f.* v. lanț

caterincă *f.* flașnetă, minavet

caterisi *vb.* a răspopi, a excomunica, a exclude

catifea *f.* velur, pluș, barșon

catifelat, -ă *adj.* mătășos, moale, delicat

catâr *m.* 1. măgar, asin, mul. 2. (fig.) om încăpățânat, inflexibil, îndărătnic

catolic, -ă *adj.* româno-catolic, apostolic, roman, papistaș, papist

catrafuse *pl.* boarfe, bulendre, calabalăc, țoale, troace

catran *n.* gudron, smoală, păcură: (fig.) supărare, furie, venin

catrință *f.* peștiman, zavelcă, fotă

cațaveică *f.* scurteică, zoavă

cauc *n.* căuș, scafă

caustic, -ă *adj.* mușcător, usturător, tăios, zeflemitor, ironic, satiric

cauteriza *vb.* a arde

cauțiune *f.* garanție, chezășie, asigurare, gaj

cauza *vb.* a pricinui, a determina, a produce, a provoca, a genera, a isca

cauzalitate *f.* condiționare, determinare, motivare

cauză *f.* 1. motiv, pricină, considerent, mobil, rațiune, temei. 2. origine, obârșie, izvor, sursă. 3. proces, acțiune, judecată, pâră

cavaf *m.* v. cizmar

caval *n.* v. fluier

cavaler *m.* 1. nobil, aristocrat. 2. călăreț, călăraș, cavalerist. 3. ostaș, luptător, călăreț. 4. holtei, burlac, flăcău, celibatar, becher, june

cavalcadă *f.* călărie, alergare de cai

cavalerie *f.* călărime

cavaleriește *adv.* v. leal

cavalerism *n.* v. politețe

cavernă *f.* grotă, peșteră, hrubă, cavitate

caviar *n.* icre negre

cavitate *f.* adâncitură, gaură, scobitură, spătură

cavou *n.* criptă, necropolă, mormânt

caz *n.* întâmplare, împrejurare, circumstanță, eveniment, ipostază, situație, fapt, context

caza *vb.* v. găzdui

cazan *n.* căldare, rezervor, zănoagă

cazanie *f.* predică, omilie, didahie, propovedanie

cazemată *f.* buncăr, fortificație

cazma *f.* hârleț, sapă

caznă *f.* 1. chin, suferință, canon, durere, tortură, supliciu. 2. efort, trudă, stăruință, silință, osteneală

cazon, -ă *adj.* militar, milităresc, ostășesc, soldătesc; (fig.) aspru, rigid

cazual, -ă *adj.* 1. accidental, incidental, ocazional, sporadic. 2. flexionar

cazuistică *f.* sofistică, arguție, vorbărie

că conj. 1. căci, fiindcă, deoarece, pentru că. 2. încât, de, să. 3. deși, cu toate că. 4. doar, când

căci conj. deoarece, că, pentru că, fiindcă

căciular *m.* dorobanț, ostaș, curcan

căciulă *f.* 1. cușmă. 2. (fig.) om, ins, individ, persoană

căciuli *vb.* 1. a se ploconi, a se înjosi, a se linguși, a peria, a tămâia. 2. a se milogi, a cerși

căciuliță *f.* bonetă, scufie, căpățână, tichie

căciulie *f.* capsulă, gămălie, căpățână, măciulie

cădea *vb.* 1. a pica, a se prăvăli, a se prăbuși, a se surpa, a se dărâma, a se răsturna, a se lăsa. 2. a se depune, a se așeza, a se așterne. 3. a atârna, a se apleca, a coborî, a se înclina, a spânzura. 4. a se pierde, a eșua, a nu reuși, a nu rezista, a pieri, a muri. 5. a se nimeri, a se brodi, a se

potrivi, a se cuveni. **6.** a-i sta bine, a cadra, a se cere

cădelnița *vb.* v. tămăia

cădere *f.* I. 1. căzătură, picare, prăbușire, năruire, surpare. 2. lăsare, coborâre, așternare. 3. eșec, nereușită, fiasco, dispariție. II. capacitate, competență, calitate, drept

căftăni *vb.* 1. a boieri, a înnobila. 2. (fam.) a bate, a snopi, a păru

căi *vb.* 1. a se pocăi, a regreta, a-i părea rău, a jeli. 2. a compătimi, a căina, a deplânge

căina *vb.* 1. a se tângui, a se jelui, a se lamenta, a boci, a se văicări. 2. a compătimi, a se căi, a deplânge

căință *f.* regret, pocăință, remușcare, părere de rău

căișor *m.* 1. căluț, călușel. 2. (pl.) călușei, tiribombă

căiță *f.* bonetă, scufie, căciuliță, scufă

călare *adv.* încălecat, pe cal

călăraș *m.* călăreț, cavalierist

călăreț *m.* călăraș, cavalierist, cavalier

călărie *f.* echitație, călărit, hipism

călător, -oare *adj. m. f.* 1. drumeț, voiajor, trecător, pasager. 2. nomad, migrațor, nestabil

călători *vb.* a umbla, a merge, a voiaja, a se deplasa.

călătorie *f.* drum, voiaj, deplasare, umblet

călătorit, -ă *adj. v.* umblat

călău *m.* 1. gâde, casap, torționar. 2. tiran, ucigaș, criminal

călăuză *f. s. f.* ghid, îndrumător, povățuitor, cicerone, mentor

călăuzi *vb.* 1. a conduce, a ghida, a îndruma, a orienta, a povățui. 2. a se lua după, a urma, a asculta de

călca *vb.* 1. a pași, a merge, a străbate, a bătători. 2. a strivi, a zdrobi, a nimici, a distruge. 3. a asupri, a năpăstui, a tiraniza, a oprima, a oropsi. 4. a încălca, a nesocoti, a viola (o lege)

călcătoare *f.* jgheab, lin

călcătură *f.* mers, umblet, pas, pașit

căldare *f.* găleată, cazan; (fig.) zănoagă, circ

căldură *f.* 1. temperatură, febră, fierbințeală. 2. arșiță, caniculă zăpușeală, dogoare, năduf, pojar, zăduf, vîpie, torpoare 3. afecțiune, atașament, simpatie, pasiune, ardore

călduros, -oasă *adj.* 1. cald. 2. afectuos, cordial, pasionat, amabil

căli *vb.* 1. a se întări, a se oțeli, a se fortifica. 2. a prăji, a pârpal

călit, -ă *adj.* oțelit, întărit, rezistent, încercat, experimentat, matur

călugăr *m.* monah, pusnic, anahoret, părinte

călugăresc, -ească *adj.* mănăstiresc, monahicesc, monahal, monastic

călugări *vb.* 1. a se pusnici, a fi monah. 2. a se retrage, a fi abstinent, a se izola

călugăriță *f.* maică, monahie, mireasa Domnului

căluș *n.* scaun, scăunaș, scăunel

călușei *m. pl.* căișori, carusel

cămară *f.* 1. debara, ghelar, depozit. 2. odaie, încăpere

cămașă *f.* combinezon, furou

cămăraș *m.* intendent, fecior, camerist

cămătar *m.* zaraf; (fig.) zgârcit, afacérist,

cămin *n.* 1. șemineu, vatră, cuptor, sobă. 2. coș, horn, fumar. 3. casă, adăpost, locuință, familie, menaj

căni *vb.* a înnegri (părul)

căpăta *vb.* 1. a primi, a obține, a dobândi, a câștiga. 2. a încasa, a lua, a contracta

căpătâl *n.* 1. capăt, extremitate. 2. cap, creștet. 3. situație, rost, ocupație

căpătui *vb.* a reuși, a se aranja, a se chivernisi, a se îmbogăți, a se pricopsi

căpătulală *f. v.* parvenire

căpătănă *f.* craniu, tigvă, țeastă, scăfârlie, hârcă

căpcăun *m. v.* canibal

căpetenie *f.* șef, comandant, conducător, cap, bonz

căpla *vb.* v. înnebuni

căpitan *m.* șef, comandant, ștab, mai-mare, conducător

căplistere *f.* v. albie

căpiță *f.* clăie, stog, porcoi

căpos, -oasă *adj.* v. încăpățânat

căprioară *f.* ciută, cerboaică

căprior *m.* 1. cerb. 2. bărnă, martac. 3. falcă, maxilar

căprui, -le *adj.* castaniu, căpriu

căpsună *f.* fragă

căptușeală *f.* dublură

căptuși *vb.* 1. a dubla, a îngroșa, a pune peste. 2. a îndesa, a tixi, a burduși, a înghesui. 3. a înhăța, a înșfăca, a lua, a prinde. 4. a bate, a snopi

căpușă *f.* 1. ricin. 2. mugur

căra *vb.* 1. a duce, a transporta, a purta, a cărăbăni. 2. a se duce, a pleca, a o șterge,

cărare *f.* potecă, pârtie, drum, cale

cărat *n.* transport, dus, purtare

cărăbăni *vb.* v. căra

cărăbuș *m.* gândac-de-mai, bondar

cărămizlu, -le *adj.* roșietic, roșcat

cărăruie *f.* potecuță, cărărușă

cărăuș *m.* căruțaș, chirigiu

cărbune *m.* 1. aur negru; mangal, tăciune. 2. antrax, dalac, pustulă

cărnos, -oasă *adj.* 1. musculos, grăsuț. 2. miezos, pulpos

cărpănos, -oasă *adj.* zgârcit, avar, egoist, harpagon, calic

cărtică *f.* volumaș, cărțulie, cărticea

cărturar *m.* învățat, erudit, savant, intelectual, om de carte

cărturăresc, -ească *adj.* livresc, cult, savant

cărțulie *f.* v. cărtică

cărucior *n.* landou, căruț, trăsurică

cărunt, -ă *adj.* albit, încăruntit, sur, nins

căruțaș *m.* v. cărăuș

căruță *f.* butcă, trăsură, cocie

căsăpi *vb.* a ciopârți, a tăia, a măcelări, a masakra, a nimici, a distruge

căsătorii *vb.* a se însura, a se mărita, a se uni, a se nunti

căsătorie *f.* mariaj, căsnicie, matrimoniu, însoțire, însurare, măritiş

căsătorit, -ă *adj.* familist, însurat, măritat, cununat

căsca *vb.* v. deschide

căscat, -ă *adj.* 1. deschis, holbat, zgâit, holbat. 2. (fig.) zăpăcit, gură-cască, uituc, neatent, nătăflet, prostănac, absent, distrat

căsnicie *f.* v. căsătorie

căsuță *f.* 1. căscoară, bojdeucă. 2. compartiment, despărțitură

cășuna *vb.* 1. a-l apuca, a i se năzări, a-i veni în gând, a urmări, a-i abate. 2. a cauza, a pricinui, a provoca

cătană *f.* v. soldat

cătănii *vb.* 1. a înrola, a încorpora, a fi soldat. 2. (fig.) a muștrului, a ține de scurt, a pune la respect

cătănie *f.* v. militărie

cătinel *adv.* v. încet

cătrăneală *f.* 1. cătrănire, gudronare. 2. supărare, necaz, tristețe, mâhnire, otravă

cătrăni *vb.* 1. a gudrona, a smoli. 2. (fig.) a amări, a întrista, a învenina

către *prep.* spre, înspre, la

cătușă *f.* 1. fiare, obezi, lanțuri. 2. ghingă, prinsoare, japiță

cățăra *vb.* a se urca, a se sui, a se cocoța, a se ridica, a escalada

cățărător, -oare *adj.* agățător, suitor, urcător

cățeli *vb.* v. împerechea

cățule *f.* afumătoare, casoletă

căuș *n.* 1. cauc, scafă, lingură. 2. ispol, scăfiță. 3. bild, ciutură, cupă. 4. canclie, canceu

căuta *vb.* 1. umbla după, a cerceta, a scotoci, a cotrobăi, a urmări. 2. a se cere, a avea valoare, a se vinde. 3. a se îngriji, a se ocupa, a se interesa. 4. a se sili, a încerca, a se osteni, a se trudi. 5. a se vedea, a tatona, a observa, a cerceta, a examina. 6. a

se trata, a se doftori, a urma o cură.

7. a privi, a se uita, a urmări

căutat, -ă *adj.* v. afectat

căutătură *f.* 1. privire, uitătură, căutare. 2. față, mină, expresie, aer

căuzaș *m.* revoluționar, conspirator

căzătură *f.* 1. cădere, prăbușire. 2. hodorog, ramolit, babalâc, ghiuj. 3. derbedeu, lichea, secătură, imoral, corupt

căzni *vb.* 1. a se chinui, a se forța, a se munci, a se trudi. 2. a chinui, a tortura, a maltrata

călnos, -oasă *adj.* rău, brutal, aspru, crud, hain, neomenos, nemilos

câlți *m. pl.* pacișe, calafat

câmp *n.* 1. câmpie, șes, bărăgan. 2. ogor, țară, cultură. 3. țărâm, loc, spațiu, întindere, arie, domeniu, cerc, sferă, cadru

câmpenesc, -ească *adj.* pastoral, rural, campestru, sătesc

câmpie *f.* șes, bărăgan, pustă, câmp

când *conj.* cum, întrucât, de-oarece, dacă, deși

cândva *adv.* odată, odinioară, demult, altădată, altcândva

cânt *n. v.* cântec

cânta *vb.* 1. a înțona, a glăsuia, a doini. 2. a boci, a jeli, a se tânguia. 3. a glorifica, a elogia, a cinsti, a preamări, a proslăvi

cântar *n.* balanță, basculă, câmbănă

cântare *f.* cântec, melodie, vîers, melodie

cântăreț *m.* dascăl, țârcovnic, diac, paraclisier, psalt, cantor

cântări *vb.* 1. a măsura, a evalua, a trage, a prețui. 2. a cumpăni, a chibzui, a judeca

cântec *n.* 1. melodie, cântare, muzică, melopee. 2. arie, compoziție, lied

cârcă *f.* spate, dos, spinare

cârclogar *m. v.* cârcotaș

cârclumă *f. v.* bufet

cârcotaș, -ă *adj.* certăreț, nemulțumit, dificil, cârciogar, incomod. 2. intrigant, bârfitor, colportor

cârd *n.* 1. turmă, stol, ciopor. 2. ceată, bandă, clan, tagmă

cărâi *vb. v.* cicăli

cărlan *m.* mior, noaten

cărlig *n.* andrea, igliță, navetă

cărlionț *m.* buclă, zuluț, creț, înel
cârmaci *m.* 1. pilot. 2. cârmuitor, conducător

cârmă *f.* 1. oiște, proțap. 2. cârmuire, conducere, comandă, guvernare, domnie

cârmeală *f. v.* abatere

cârmi *vb.* 1. a coti, a vira, a se abate, a cotigi. 2. a șovăi, a ezita, a se codi, a se eschiva

cârmiziu, -le *adj.* roșu-închis, purpuriu, carmin

cârmiu *vb.* a conduce, a administra, a guverna, a domni, a dirigi

cârpăci *m.* peticar, pantofar (prost), târâie-brâu, ageamiu
cârpă *f.* otreapă, petică, buleandră, treanță, zdreanță

cârpăci *vb.* a cârpi, a petici, a potlogi

cârpător *n.* fund, tocător

cârpeală *f.* 1. cârpire, reparație. 2. (fig.) refacere (superficială), lucru de mântuială, peticire

cârpi *vb.* 1. a coase, a petici, a repara, a drege. 2. (fig.) a lovi, a bate, a atinge, a da pălmi, a snopi

cârți *vb. v.* protesta

cârțiță *f.* sobol, orbeș, mușuroi

câștig *n.* 1. avantaj, beneficiu, folos profit. 2. salariu, retribuție, indemnizație

câștiga *vb.* 1. a profita, a dobândi, a beneficia, a obține. 2. a cuceri, a repurta, a învinge, a birui, a bate, a izbândi

cât *conj.* ca, precum, cum, oricât

câteodată *adv.* uneori, din când în când

câtîme *f.* 1. mărime, cantitate, număr, volum. 2. parte, fragment, fracțiune

câtva *adv.* puțin, oleacă, ceva, nițel

ce 1. (pron.) care, oricine. 2. (adv.) cât, cum

ce *interj.* cum?, poftim?, aud?!

ceacâr, -ă *adj.* saşiu, zbanghiu, strabic

ceafă *f.* grumaz, cerbice

ceahlău *m.* vultur bărbos, zăgan

ceair *n.* păşune, imaş

ceapă *f.* 1. arpagic, borceag. 2. bulb

ceapraz *n.* firet, pasmant

ceartă *f.* 1. gâlceavă, dezbinare, sfadă, altercaţie, animozitate, discordie, dispută, disensiune, învrăjbire, vrajbă, zăzanie, dihonie, zavistie. 2. dojană, mustrare, morală, bruftuală, beştealeală

ceas *n.* 1. oră, vreme, moment, răstimp. 2. ceasornic, orologiu, ornic.

3. contor, măsurător

ceaslov *n.* v. carte (sacră)

ceasornic *n.* v. ceas

ceată *f.* 1. grup, grămadă, cârd, droaie, gloată, mulţime, buluc, pâl, stol, liotă. 2. clică, şleahţă, camarilă, bandă, tabără

ceaţă *f.* v. negură

ceaun *n.* căldare, tuci

cecitate *f.* orbire

ceda *vb.* 1. a lăsa, a preda, a da, a renunţa, a cesiona. 2. a se muia, a se supune, a capitula, a nu se împotrivi, a se pleca. 3. a se atenua, a slăbi, a scădea, a se ameliora. 4. a se frânge, a se rupe, a crăpa, a se deforma

ceferist *m.* feroviar

ceiar *n.* cămară, magazie

celălalt, -ă *pron.* altul, ălalt

celebra *vb.* 1. a oficia, a sluji, a săvârşi. 2. a aniversa, a sărbători, a prăznui, a serba

celebritate *f.* faimă, glorie, reputaţie, renume, prestigiu

celebru, -ă *adj.* renumit, ilustru, faimos, reputat, vestit, arhicunoscut

celeritate *f.* v. iuteală

celest, -ă *adj.* v. divin

celibat *n.* burlăcie

celibatar, -ă *adj.* necăsătorit, holtei, burlac, cavalier, june, becher

celulă *f.* 1. alveolă, căsuică, chilioară. 2. carceră, arest, închisoare

cenaclu *n.* grup literar-artistic, reuniune, asociere

centenar, -ă *adj.* secular

centiron *n.* centură

centra *vb.* a axa; (fig.) a grupa, a strânge

central, -ă *adj.* principal, medial, esenţial, dominant, nodal

centraliza *vb.* a concentra, a grupa, a strânge, a aduna, a subsuma

centru *n.* mijloc, miez, focar, inimă, nucleu

centură *f.* cureauă, centiron; colac de salvare, cordon, cingătoare

centurion *m.* ostaş, sutaş

cenuşar *n.* 1. urnă funerară. 2. scrumieră

cenuşă *f.* scrum

cenuşiu, -ie *adj.* fumuriu, gri, plum-buriu, sur, pământiu

cenzură *f.* control, verificare, supraveghere

cenzura *vb.* 1. a controla, a verifica. 2. a opri, a sista, a interzice (apariţia)

cep *n.* canea, tiplu, pipă; nod, dop

cepeleag, -ă *adj.* peltic, sâsâit

cer *n.* 1. boltă, firmament, crug, tărie. 2. aer, atmosferă, văzduh, eter. 3. rai, paradis, eden. 4. pronie, divinitate, providenţă

cerat, -ă *adj.* impermeabil, izolat

cerber *m.* paznic, gardian

cerbice *f.* ceafă, grumaz

cerbicie *f.* încăpăţănare, împotrivire, tenacitate, dârzenie

cerboaică *f.* ciută

cerc *n.* 1. circumferinţă, roată, disc, rotocol, colac. 2. ambianţă, anturaj, mediu, sferă, atmosferă. 3. grup, grupare, asociaţie, club

cerceta *vb.* 1. a examina, a analiza, a investiga, a studia, a urmări, a explora, a scruta, a căuta. 2. a se documenta, a se informa, a iscodi. 3. a chestiona, a întreba, a controla, a sonda, a verifica, a ancheta. 4. a vizita, a vedea

cercevea *f.* pervaz, ramă, cadru, toc

cerdac *n.* pridvor, verandă, foișor, tindă, belvedere

cere *vb.* 1. a pretinde, a solicita, a reclama, a revendica. 2. a dori, a pofti, a vrea, a cânta. 3. a necesita, a impune, a pretinde, a implica. 4. a se cădea, a trebui, a se cuveni

cereale *f. pl.* grâne, bucate, pâine

cerebel *n.* creierul mic, creieraș

cerebral, -ă *adj.* mental, rațional, spiritual, intelectual

ceremonial *n.* ceremonie, etichetă, protocol, ritual, rânduială, tipic, solemnitate

ceremonie *f.* 1. ceremonial, etichetă, protocol, tipic, solemnitate. 2. fast, pompă, paradă, cinstire, gală. 3. serviciu, slujbă, oficiu

ceremonios, -oasă *adj.* 1. protocolar, solemn, festiv, sărbătoresc.

2. onctuos, afectuos, mios

cerere *f.* 1. solicitare, pretenție, exigență, revendicare. 2. rugămintă, apel, doleanță. 3. petiție, jalbă, suplică. 4. dorință, deziderat, postulat

ceresc, -ească *adj.* celest, divin, sideral, zeiesc, minunat, preînalt

cergă *f.* pătură, țol, cuvertură, velință, scoarță, lăicer

cerință *f.* 1. exigență, imperativ, necesitate, pretenție. 2. dorință, deziderat, voință. 3. trebuință, nevoie, necesitate

cerne *vb.* 1. a alege, a selecta, a reține. 2. a bura, a burnița, a țărâi. 3. a deosebi, a desluși, a discerne, a distinge

cerni *vb.* v. îndolia

cerșetor *m.* milog, pomanagiu, calic, sărman

cerși *vb.* a cere, a se milogi, a cerșetori

cert, -ă *adj.* 1. sigur, neîndoielnic, adevărat, pozitiv, veridic. 2. concret, palpabil, real. 3. ferm, fixat, hotărât

certa *vb.* 1. a muștra, a dojeni, a muștrului, a admonesta, a dăscăli, a dojeni. 2. a se învrăjbi, a se gâlcevi, a se sfâdi, a se supăra

certăreț, -eață *adj.* v. agresiv

certifica *vb.* v. dovedi

certificat *n.* dovadă, atestare, atestat, adeverință, act, document

certitudine *f.* siguranță, convingere, încredințare, credință

cerumen *n.* ceară, clei

cerut, -ă *adj.* necesar, trebuincios, cuvenit

ceslona *vb.* v. ceda

cetate *f.* fortăreață, fortificație, fort, întăritură

cețățean, -ă *adj.* locuitor, băștinăș

cețățenesc, -ească *adj.* civic, civil, obștesc, comunitar

cețățenie *f.* supușenie, naționalitate

cețățuie *f.* citadelă, fortăreață

ceteraș *m.* lăutar, scripcar, violonist

ceteră *f.* v. vioară

cetlul *vb.* v. lega

cețos, -oasă *adj.* încetșat, înnegurat, nebulos, neguros, păcios, mohorât, tulbure

ceucă *f.* stâncuță, cioacă, ciochiță

ceva *pron.* oarece, puțin, oarecât, câțva, întrucâtva

cezar *m.* împărat, rege

cezură *f.* pauză (ritmică), oprire (scurtă)

cheag *n.* 1. coagul. 2. chimozină, labferment, lactoferment, maia, presură. 3. (fig.) avere, bani, stare, resurse

chef *n.* 1. petrecere, ospăț, zaiăfet, benchetuială. 2. dorință, poftă, dispoziție, gust, plac, plăcere. 3. capriciu, naz, toană, fiță

cheflu, -le *ad.* v. petrecăreț

cheful *vb.* a petrece, a benchetui, a se ospăta

chei *n.* mal, țărm, splai

chel *f. pl.* defileu, strâmtoare, strungă

chele *f.* (fig.) 1. explicație, dezlegare, lămurire, deslușire, soluție. 2. secret, simbol, alegorie, canotație

chel *adj.* pleșuv, chelbos, chilug

chelar *n.* cămară, magazie

chelălăi *vb.* a scheuna

chelbos, -oasă *adj.* 1. chel, pleșuv, chilug. 2. murdar, jegos, nespălat

chelfăneală *f.* v. corecție
cheli *vb.* a pleșuvi, a chelboși
chelle *f.* pleșuvie, calviție, pleșuveală

chelner *m.* ospătar
cheltui *vb.* a irosi, a risipi, a prăpădi, a toca, a consuma

cheltulală *f.* 1. plăți, speze. 2. consum, risipă, irosire

cheltultor, -oare *adj.* risipitor, nesocotit, mână-spartă, prodig

chema *vb.* 1. a invita, a pofti, a convoca, a solicita. 2. a cita, a acționa. 3. a numi, a porecli, a boteza, a (se) spune, a (se) zice

chemare *f.* 1. invitare, poftire, convocare. 2. ordin, apel, dispoziție, poruncă. 3. înclinație, vocație, presiune, aptitudine, har, talent. 4. menire, rol, misiune, scop

cheamat, -ă *adj.* îndreptățit, competent, priceput

chemător *m.* vornicel, colăcar, vâtaf, vătășel

chenar *n.* 1. bordură, margine. 2. ramă, pervaz, cercevea, cadru

chenzinal, -ă *adj.* bilunar

cheotoare *f.* butonieră, gaică

chepeng *n.* oblon

chercheli *vb.* a se îmbăta, a se afuma, a se ameți a se turmenta, a se griza

cherestea *f.* lemnărie

chermesă *f.* petrecere, bal, serată

chersin *n.* v. copaie

chervan *n.* v. caravană

chestiona *vb.* a întreba, a interoga, a descoase, a examina

chestiune *f.* 1. problemă, subiect, temă, treabă. 2. poveste, eveniment întâmplare, socoteală, lucru

chestionar *n.* test, întrebări

chetă *f.* colectă, colecționare

chezaș *m.* garant, ostatic

chezășle *f.* garanție, gaj, asigurare, cautiune, amanet

chiabur *m.* înstărit, bogat, bogătan, avut

chiar *adv.* 1. întocmai, exact, precis, absolut. 2. încă, tocmai, în plus

chibrit *n.* aprinjoară, lemnuț, focărită
chibzui *vb.* 1. a judeca, a cumpăni, a reflecta, a raționa, a gândi, a socoti. 2. a aprecia, a crede, a găsi, a plănuși, a măsura

chibzuit, -ă *adj.* 1. cumpănit cumpătat, moderat, echilibrat, măsurat, așezat, sobru, stăpănit, serios. 2. cuminte, înțelept, judicios, temeinic, matur

chică *f.* v. plete

chichineață *f.* chilie, cămăruță

chichilă *f.* v. șiretlic

chiciură *f.* promoroacă

chicot *n.* v. răs

chiflă *f.* franzeluță, pânișoară

chiftea *f.* pârjoală

chihlimbar *n.* ambră, succin, electon

chil *n.* kilogram, kilo

chille *f.* cămăruță, chichineață, celulă

chilim *n.* scoarță, covoraș

chilipir *n.* câștig, profit, avantaj, afacere, pleasă

chist *n.* v. tumoare

chit *m.* 1. balenă. 2. egalitate, achitare

chită *f.* mănunchi, buchet, jurubiță

chitanță *f.* recepisă, atestare, adeverință (de plată)

chiti *vb.* v. ținti

chițcan *m.* șoarece, guzgan

chițibuș *n.* 1. fleac, mărunțiș, bagatelă, nimic. 2. tertip, stratagemă, șmecherie, șiretlic, truc, viclenie

chiul *vb.* a chioti, a hăuli, a striga, a țipa

chiultură *f.* strigătură, chiuit, chiot, strigăt, țipăt

chiul *n.* 1. lenevire, sustragere, fugă, (de muncă), farniente

chiuretaj *n.* raclaj, chiuretare

chiurlangu *m.* pierde-vară, leneș, farniente

chiuvetă *f.* lavoar, lavabou

chiverniseală *f.* 1. căpătuială, îmbogățire, parvenire, pricopseală. 2. gospodărire, administrare, cârmuire, conducere

chivernisi *vb.* v. gospodări

chivot *n.* tabernacol; sicriul legii

chix *n. v.* eşec
cl *conj.* dar, însă, ba, dimpotrivă, numai
cicatrice *f.* semn, urmă, stigmat
cicatriza *vb.* a se vindeca, a se închide (o rană)
cică *adv.* (fam.) chipurile, vorba vine
cicăleală *f. v.* sâcăială
cicăli *vb.* a pisălogi, a bate la cap, a sâcăi, a plictisi, a bârâi
cicerone *m. v.* ghid
ciclic, -ă *adj.* periodic
ciclist *m.* biciclist, rutier
ciclon *n.* taifun, urgan
ciclu *n.* 1. perioadă, răstimp. 2. menstruație, period, regulă. 3. lanț, grup
cidru *n.* must
cifoză *f.* cocoasă, gheb, pup
cifra *vb.* 1. a însuma, a aduna, a număra. 2. a (se) ridica, a atinge. 3. a coda
cifră *f.* număr, cantitate
cifric, -ă *adj.* numeric, cantitativ
cifru *n.* cod
cilbiu, -ie *adj. v.* grațios
cilindru *n.* 1. sul, burlui. 2. joben
cimenta *vb.* a consolida, a întări, a lega, a fortifica
cimilitură *f.* ghicitoare, joc de cuvinte, zicătoare
cimitir *n.* țințir, necropolă, morminte
cimotie *f. v.* rudă
cln *n.* tagmă
cine *pron.* 1. care, cel ce. 2. fiecare, oricare, fitecine
cinegetic, -ă *adj.* vânătoresc
cinema *n.* cinematograf
cineva *pron.* 1. careva, oarecare, unul, vreunul. 2. om de seamă, personalitate
cingătoare *f.* brâu, chingă, centură, cordon, curea, betelie
cinste, *f.* 1. onestitate, corectitudine, probitate, integritate. 2. virtute, nevinovăție, puritate, castitate, candoare, sinceritate. 3. stimă, respect, prețuire, onoare, vază, credit. 4. elogiu,

laudă, mărire, omagiu, slăvire. 5. cadou, dar, bacșiș, plocon, atenție, peșcheș
cinsti *vb.* 1. a prețui, a onora, a stima, a respecta. 2. a elogia, a lauda, a omagia, a slăvi, a preacinsti. 3. a închina, a ospăta, a trata. 4. a da bacșiș, a dărui, a mitui
cinstit, -ă *adj.* 1. corect, onest, integru, prob, incoruptibil, loial, de bună credință, nepătat, virtuos, cast, pur, nevinovat, curat. 2. sincer, franc, leal, devotat, fidel, statornic. 3. onorat, prețuit, stimat, respectat
cinteză *f.* scatiu
cinzeacă *f.* țoi, ciocan, păhărel
cioreci *m. pl.* ȋțari, pantaloni, bernevi
ciob *n.* hârb, țandără, spărtură
ciobi *vb. v.* știrbi
cioban *m.* păstor, baci, oier, păcurar
cloc *n.* 1. clonț, plisc, rost. 2. barbișon, bărbuță, țăcălie. 3. cap, vârf, bot
ciocăneală *f.* bocăneală, bătaie, bocănit, ciocănit
ciocni *vb.* 1. a lovi, a bate, a bocăni, a pocăni. 2. a pisălogi, a bârâi, a căcăli, a plictisi
cioclu *m.* dricar
ciocni *vb.* 1. a (se) lovi, a (se) izbi, a (se) tampona. 2. a ciobi, a știrbi, a crăpa. 3. a contrazice, a se opune. 4. a închina, a toasta
chilipirgiu *m.* pleșcar, pomanagiu
chimen *m.* chimion, secară, secărică, tarhon
chimir *n.* șerpar, brâu, chingă
chin *n.* 1. suferință, durere, pătimire, calvar, mizerie. 2. caznă, supliciu, tortură, schingiuire. 3. frământare, necaz, grijă, zbucium
chindie *f. v.* amurg
chingă *f.* 1. chimir, brâu, cingătoare. 2. încheietură, cătușă, stinghie, cocărlă, punte, curmeziș
chinoroz *n. v.* fard
chintesență *f.* esență, sumum, miez
chinul *vb.* 1. a căzni, a tortura, a schingiui. 2. a (se) trudi, a se strădui

chinuit, -ă *adj.* 1. torturat, schingiuit, căznit. 2. frământat, obsedat, urmărit, trudit, necăjit. 3. apăsător, greu, in suportabil, rău

chinuitor, -oare *adj.* 1. dureros, supărător, violent, intens, ascuțit, sfredelitor. 2. obsedant, torturant, tiranic

chiolhan *n. v.* chef

chior, chioară *adj.* 1. sașiu, strabic, ponivos. 2. orb, nevăzător. 3. (fig.) anemic, slab, inconsistent, sărac, vlăguit

chiorî *vb.* 1. a se holba, a se zgâi, a se hlizi. 2. a orbi

chiorâș *adv.* 1. cruciș, sașiu, strâmb, încrucișat. 2. dușmănos, pe furis, pieziș

chioșc *n.* 1. gheretă, tonetă. 2. foisor, cerdac, pavilion

chiot *n.* țipăt, strigăt, chiuit, hăulire

chip *n. I* 1. față, obraz, figură, înfățișare, fizionomie, mină, expresie (fam.) mutră. 2. portret, desen, imagine, efigie. 3. om, ins, individ, persoană. *II.* fel, gen, manieră, model, mod, fason, cale, formă, mijloc

chipeș, -ă *adj. v.* arătos

chipiu *n. v.* șapcă

chir *m.* (înv) jupân, domn, stăpân

chirci *vb.* 1. a se ghemui, a se închirci, a se strânge. 2. a degenera, a se ofili, a se usca, a se sfriji, a scădea

chirlaș *m. v.* locatar

chirigiu *m. v.* cărăuș

chirilic, -ă *adj.* slavon, slavonesc

chirurg *m.* (medic) operator

chisău *n.* piuliță

chiselită *f.* terci, amestec, tal-meș-balmeș

chiștoc *n.* muc

clocol *m.* arendaș, parvenit, cioclovină, moșier

cioflingar *m.* secătură

ciolan *n.* os, ciont

ciolănos, -ă *adj.* osos

ciomag *n.* bătă, băț, măciucă, toroipan, botă

ciomăgar *m.* bătăuș, haidamac, mardeiaș, ciomăgaș

ciomăgeală *f.* bătaie, păruială, cheľfăneală

ciomăgi *vb. v.* bate

clondăneală *f. v.* ceartă

ciopârți *vb. v.* îmbucătăți

ciopli *vb. 1.* a tăia, a bărdui, a struji. 2. a sculpta, a cizela, a scobi. 3. (fig.) a se civiliza, a se cultiva, a se stila

cioplit *n.* cuțitoaie, teslă

ciopor *n.* cârd

clorbă *f.* zeamă, supă

clorchine *m.* grapă, racem, strugure, ciucure

ciordi *vb. v.* șterpeli

clornă *f.* bruion, concept, schiță,

clorovăi *vb. v.* certa

clot *n.* 1. butuc, buștean, buturugă. 2. mont. 3. nod

cioturos, -oasă *adj.* noduros

ciovlcă *f. v.* cucuvaie

ciozvârtă *f.* halcă, hartan, bucată (de carne)

cirac *m.* discipol, elev, ucenic, învățăcel

circ *n.* 1. căldare, cazan, zănoagă. 2. spectacol (cu animale)

circa *adv.* cam, aproape, aproximativ, vreo

circă *f.* circumscripție, secție, despărțământ

circula *vb.* 1. a umbla, a se mișca, a se deplasa, a merge. 2. a curge, a se răspândi, a se întinde, a se transmite, a se lăți

circular, -ă *adj.* rotund, rotocol, giratoriu, rotat

circulat, -ă *adj.* umblat, bătut, bătătorit, frecventat

circulară *f.* dispoziție, directivă, ordin

circulație *f.* 1. umblet, mișcare, deplasare. 2. răspândire, uz, difuzare

circumferință *f.* 1. cerc, ocol. 2. contur, perimetru, înconjur

circumlocuțiune *f.* perifrază, locuțiune

circumscrie *vb.* a mărgini, a delimita, a demarca, a limita, a restrânge

circumscripție *f.* circă, secție, raion

circumspect, -ă *adj.* precaut, atent, prevăzător, prudent, vigilant

circumstanță *f.* împrejurare, ipostază, situație, conjunctură, ocazie

cireadă *f.* turmă, cârd, ciurdă

cireșar *m.* (luna) iunie

cișmea *f.* fântână, șipot

cita *vb.* 1. a menționa, a semnala, a pomeni, a aminti. 2. a chema, a invita

citadelă, -ă *f.* cetățuie, fortăreață, întăritură

citadin, -ă *adj.* urban, orășenesc, târgoveț

citanie *f.* citit, lectură, citire

citație *f.* chemare, invitare, invitație

citeț, -eață *adj.* lizibil, clar, deslușit

citi *vb.* 1. a lectura, a parcurge (un text) 2. a studia, a învăța, a se cultiva, a se instrui

citit, -ă *adj.* cult, cultivat, instruit, învățat, erudit

cititor, -oare *m. f.* lector

citronadă *f.* limonadă

ciubăr *n.* hârdău, vas

ciubotar *m.* cizmar, pantofar

ciubotă *f.* cizmă, pantof, gheață

ciubuc *n.* 1. pipă, narghilea. 2. ornament, decorație, lambar. 3. șperț, mită, bacșiș

ciubucar *m.* șperțar, potlogar

ciuciulete *m.* 1. boț, cocoloș. 2. zbârciog. 3. (*adv.*) leoarcă, ud, liștav

ciuciuli *vb.* a se ghemui, a se chirci, a se închirci, a se strânge

ciucure *m.* canaf, pompon, ceapraz

ciudat, -ă *adj.* curios, bizar, straniu, extravagant, fantezist, năstrușnic, sucit, original, insolit

ciudă *f.* 1. necaz, supărare, pică, pornire. 2. invidie, pizmă, ură

ciudățenie *f.* bazaconie, extravagantă, fantezie, curiozitate, comedie

ciudos, -oasă *adj.* v. invidios

ciuf *n.* moț, șuviță

ciufuli *vb.* a zbârli, a burzuli, a deranja

ciufut, -ă *adj.* 1. zgârcit, avar, scump. 2. indispus, morocănos, cu toane

ciuguli *vb.* a ciupi, a piguli, a ciumpăvi, a legumi

ciulin *m.* scai, scaiete, ghimpe

ciumat, -ă *adj.* pestiferat, stigmatizat, înveninat

ciumă *f.* pestă

ciumăfaie *f.* laur, măseler

clumpav, -ă *adj.* schiop, olog

clung, -ă *adj.* ciunt, schilod

ciunti *vb.* a reteza, a tăia, a trunchia; a mutila, a schilodi

ciupeală *f.* 1. pișcătură, ciupitură. 2. (fig.) sustragere, furt, găinărie, furtişag

ciupercă *f.* burete, hrib, fungi

ciupi *vb.* 1. a pișca 2. a șterpeli, a fura, a sustrage. 3. a ciuguli, a piguli

ciupitură *f.* pișcătură, înțepătură

ciur *n.* sită, dârmon, rețea

ciurdă *f.* v. turmă

ciuruc *n.* v. rămășiță

ciurui *vb.* 1. a cerne, a alege. 2. a găuri, a perfora, a împușca

ciută *f.* cerboaică, căprioară; sălbăticiune, jivină

ciutelcă *f.* v. buturugă

ciutură *f.* 1. găleată. 2. blid, căuș, cupă

civic, -ă *adj.* cetățenesc, civil

civil, -ă *adj.* civic, cetățenesc

civilitate *f.* v. politețe

civiliza *vb.* a cultiva, a umaniza, a cizela, a șlefui

civilizat, -ă *adj.* 1. manierat, politicos, amabil, rafinat, cizelat, subțire. 2. avansat, înaintat, progresat, evoluat

civilizație *f.* cultură, progres, dezvoltare, propășire

civism *n.* v. patriotism

cizela *vb.* 1. a șlefui, a ciopli, a peria. 2. a civiliza, a cultiva, a stiliza

cizmar *m.* pantofar, ciubotar, păpucar, papugiu

claca *vb.* 1. a luxa. 2. a suferi (un eșec)

clacă *f.* robotă, corvoadă, boieresc, rușfet. 2. șezătoare, furcărie

clale *f.* 1. căpiță, porcoi, stog. 2. grămadă, buluc

clamă *f.* agrafă

clan *n.* 1. gintă, neam, spită, comunitate. 2. gașcă, bandă, clică, șleahtă

clandestin, -ă *adj.* ilegal, nepermis, interzis, ilicit

clanță *f.* ivăr, încuietorie, clampă

clapă *f.* tușă, tastă

clar, -ă *adj.* 1. limpede, deslușit, evident, lămurit. 2. transparent, pur, diafan, cristalin, străveziu. 3. evident, înverdat, flagrant, netăgăduit, vădit, manifest. 4. explicit, inteligibil, răspicat, distinct

clarifica *vb.* 1. a lămuri, a desluși, a limpezi, a descurca, a elucida, a explica, a răspica. 2. a descifra, a rezolva, a soluționa

claritate *f.* limpezime, transparentă, pregnantă, evidență

clarvăzător, -oare *adj.* pătrunzător, ager, perspicace, penetrant, ascuțit

clasa *vb.* 1. a aranja, a ordona, a așeza, a clasifica, a dispune, a rândui, a sistematiza. 2. a plasa, a situa, a fixa, a închide (un dosar)

clasă *f.* 1. categorie, fel, gen, soi, specie, tip, varietate. 2. grup, ierarhie, rang, grad, treaptă. 3. sală (de curs); lecție, curs, oră

clasic, -ă *adj.* 1. exemplar, reprezentativ, perfect, specific. 2. curent, uzual, tradițional

clasifica *vb.* 1. a clasa, a grupa, a ordona, a rândui, a plasa. 2. a ierarhiza, a discerne

claustra *vb.* v. închide

clauză *f.* prevedere, dispoziție, stipulare, mențiune, punct

clavir *n.* pian

clăbuc *m.* spumă, săpuneală

clăcaș *m.* iobag, șerb

clădi *vb.* a construi, a zidi, a edifica, a înălța, a dura

clădire *f.* construcție, edificiu, casă, imobil, local

clămpăni *vb.* v. flecări

clăntăni *vb.* 1. a tremura, a dărdăi.

2. a flecări, a clămpăni, a pălăvrăgi

clântău *m.* v. flecar

clăpăug, -ă *adj.* bleg, pleoștit, blegit, atârnat

clăti *vb.* 1. a clătina, a legăna, a balansa, a clinti, a zdruncina, a deplasa. 2. a limpezi (rufe)

clătina *vb.* 1. a balansa, a clăti, a oscila, a legăna, a bascula, a bălăbăni, a bățâi, a pendula. 2. a se împlețici. 3. a se mișca, a zgudui, a zdruncina, a agita, a zgâlțâi

clătire *f.* limpezire, clătire

clefăi *vb.* v. molfăi

clei *n.* 1. lipici. 2. cerumen, ceară

clelos, -oasă *adj.* 1. lipicios, vâscos, năclăios. 2. argilos, clisos, lutos. 3. (fam) nepregătit, prost, tufă

clement, -ă *adj.* iertător, indulgent, îngăduitor, generos, milos, bun, blând

clementă *f.* îngăduință, indulgență, bunătate, iertare, blândețe, milă

clanci *n.* 1. cârlig, clanță. 2. cauză, sens, substrat

cleptoman, -ă *adj.* hoț, pungaș, fur
cler *n.* preoțime, sacerdoțiu, popime

cleric *m.* teolog, duhovnic

clerical, -ă *adj.* bisericesc, preoțesc, ecleziastic, popesc

cleștar *n.* cristal

clește *n.* 1. forceps. 2. crivală, șurub, teasc. 3. matcă, plăsele. 4. foarfece

clevețeală *f.* bârfeală, bârfă, denigrare, ponegrire, calomnie, defăimare

cleveți *vb.* v. bârbi

clică *f.* bandă, șleahtă, camarilă, clan, gașcă, coterie

clilent, -ă *m. f.* cumpărător, mușteriu

climat *n.* 1. climă, aer, atmosferă. 2. ambianță, mediu, societate, cadru, situație, circumstanțe

climă *f.* aer, atmosferă, vreme, climat

clină *f.* v. pantă

clinti *vb.* a deplasa, a mișca, a muta, a urni, a clăti

clipă *f.* moment, minut, secundă, clipită, clipeală

clipi *vb.* a licări, a pălpâi

clipită *f.* clipă, moment, secundă

clipoceală *f.* 1. murmur, susur, șopoteală. 2. piroteală, ațipire, moțăială.

clisos, -oasă *adj.* argilos, lutos, cleios, vâscos

clismă *f.* spălătură (interioară), clistir

clistir *n.* irigator

clîșeu *n.* șablon, tipar, calapod, calup

cloacă *f.* hazna

cloci *vb.* 1. a lenevi, a trândăvi. 2. a plănui, a urzi, a coace. 3. a se strica, a se altera, a se degrada, a se împuți

clocit, -ă *adj.* stătut, alterat, stricat, împuțit

clocot *n.* 1. fierbere, clocotire, fierură. 2. agitație, tumult, zbugium, freamăt, tălăzuire, vuiet, frământare

clocotitor, -oare *adj.* 1. fierbând, în fierbere, clocotind. 2. năvalnic, aprins, ardent, agitat, nervos. 3. zgomotos, vuind, răsunător, tunător

clonț *n.* cioc, plisc

clopot *n.* talangă

clorotic, -ă *adj.* anemic, firav, plăpând, fără, vlagă, palid

closet *n.* toaletă, vespasiană, WC, latrină, privată

cloșan *m.* șobolan, guzgan

clown *m.* măscărici, paiată, bufon, saltimbanc

club *n.* asociație, confrerie, societate, grup, reuniune

cnocaut *n.* învins, biruit, scos (din luptă), depășit

cnut *n.* bici, tortură, nagaică

coabita *vb.* a conviețui, a conlocui,

coace *vb.* 1. a frige, a prăji, a arde. 2. a colecta, a face puroi. 3. a uneli,, a urzi, a pune la cale, a cloci

coadă *f.* 1. cosită, plete. 2. codiță, peduncul. 3. mâner, toartă. 4. pulpană, trenă. 5. șir, rând, aliniere. 6. capăt, sfârșit, încheiere, terminal

coafa *vb.* a pieptăna, a ondula, a aranja (părul)

coafură *f.* pieptănătură, tunsoare, freză, frizură

coagula *vb.* a se încheaga, a se întări

coajă *f.* crustă, scoarță, tegument, înveliș, pielită

coală *f.* foaie, foiță, filă

coalție *f.* alianță, unire, asociere, înțelegere, convenție

coaliza *vb.* a se alinia, a se uni, a se solidariza

coamă *f.* creastă, culme, creștet, muchie

coapsă *f.* pulpă, coxă, copan

coardă *f.* 1. strună. 2. tendon, ligament, vână. 3. curmei, viță, lăstar

coasă *f.* cosire, cosit, tăiere

coase *f.* a cârpi, a repara, a prinde (cu acul)

coastă *f.* 1. dungă, latură, parte. 2. flanc, margine, aripă. 3. pantă, povârniș, clină, pripor, versant. 4. țarm, mal, chei

cobe *f.* piază-rea

cobl *vb.* a prezice, a prevesti, a anunța (ceva rău)

coborî *vb.* 1. a descinde, a se da jos, a scoborî. 2. a cădea, a se lăsa, a învâlu. 3. a apune, a asfinți, a declina, a scăpăta. 4. a se reduce, a se micșora, a scădea. 5. a proveni, a se trage, a se obârși. 6. a se înjosi, a se umili, a se degrada

coborâș *n.* pantă, coastă, povârniș, pripor

coborător, -oare *adj.* 1. înclinat, povârniț, în pantă. 2. descendent, urmaș, vlăstar, odraslă, epigon

cobuz *n.* fluier, caval

cobzar *m.* lăutar, scripcar

cobză *f.* lăută, scripcă, vioară

cocardă *f.* insignă, emblema

cocă *f.* 1. aluat. 2. lipici, pap, cir

coccls *n.* noadă

cocean *m.* 1. știulete, ciocan, ciocălău. 2. cotor, strujan, hlujan

cochet, -ă *adj.* dichisit, elegant, fercheș, aranjat, îngrijit, spilcuit, gătit

cocheta *vb.* a flirta

cochilie *f.* 1. scoică. 2. tipar (metalic)

cocie *f.* birjă, trăsură, căruță

cocină *f.* coteț, poiată

cocioabă *f.* magherniță, șandrama, bojdeucă

cocârja *vb.* a se cocoșa, a se îndoi, a se gheboșa, a se gărbovi

coclauri *pl.* râpe, pustietăți

cocleală *f.* patină, verzitură, oxidare

cocli *vb.* a se oxida, a se înverzi

cocoasă *f.* gheb, cifoză, pup

cocoli *vb.* v. alinta

cocoloș *n.* boț, bol, bulgăre, ghemotoc, bulz

cocoloși *vb.* 1. a boți, a ghemui, a mototoli, a strânge. 2. a mușamaliza, a ascunde, a acoperi. 3. a răsfăța, a alinta, a răzgâia

cocon *m.* v. copil

cocostârc *m.* barză

cocoș *m.* 1. cucurigu, pintenat. 2. ciocănel

cocoșa *vb.* a se gheboșa, a se gărbovi, a se cocârja, a se îndoi, a se încovoia, a se curba

cocoșa *vb.* a se cățăra, a se urca, a se sui; (fig.) a parveni

cocteil *n.* 1. recepție. 2. băutură (alcool). 3. amestec, mixtură

cod *n.* 1. culegere (de legi), codex, pravilă. 2. cifru, limbaj cifrat, simbol

codalb, -ă *adj.* blond, bălai

codană *f.* fetișcană, fetiță, adolescentă

codaș, -ă *adj.* leneș, ultimul

codat, -ă *adj.* (despre ochi) alungit, migdalat, prelung

codex *n.* v. cod

codi *vb.* a șovăi, a ezita, a se feri, a pregeta, a oscila, a se îndoi

codice *n.* v. cod

codifica *vb.* a legifera, a legiui, a face legi

codiță *f.* 1. adaos, înfloritură. 2. peduncul, pețiol

codârlă *f.* șireglă, chelnă

codobatură *f.* prundar, codalbă, păstorel, sfredeluș

codru *m.* pădure, sihlă, silvă

coechipier, -ă *m. f.* partener

coercitiv, -ă *adj.* constrângător, obligator

coerent, -ă *adj.* legat, încheșat sistematic, logic, ordonat, armonios

coerență *f.* logică, sens, noimă

coexistent, -ă *adj.* simultan concomitent

coeziune *f.* unitate, solidaritate, legătură

cofă *f.* doniță, botă

cofeturi *n. pl.* dulciuri, zaharicale

cofraj *n.* tipar

cogeamite *adj.* mare, solid, coșcogea, puternic

cognomen *n.* poreclă, supranume
cohortă *f.* trupă, ceată, grup, formație

coincide *vb.* a se potrivi, a se suprapune, a fi echivalent, a concorda

coincident, -ă *adj.* corespunzător, echivalent, congruent, consonant

coincidentă *f.* potrivire, congruență, concordanță, suprapunere

coji *vb.* v. descoji

cojoc *n.* blană, suman, șubă, bundă

cojocar *m.* blănar

colabora *vb.* a conlucra, a contribui, a coopera

colaborator *m.* conlucrător, asociat, participant

colac *m.* 1. ghizd, margine. 2. rotocol, cerc, talpă. 3. cozonac

colan *n.* 1. salbă, colier, șirag. 2. cingătoare, brâu, cordon

colateral, -ă *adj.* lateralnic, marginal, secundar, adițional

colaționa *vb.* a confrunta, a compara

colăcărie *f.* orație

colb *n.* praf, pulbere, țărână

colcăi *vb.* a foi, a mișuna, a se agita, a viermui, a furnica, a forfăi

colea *adv.* aproape, aici, alături

colecist *n.* fierea, vezica biliară

colecta *vb.* 1. a aduna, a strânge, a capta. 2. a coace, a face puroi

colectă *f.* chetă, strângere, adunare, (de fonduri)

colectiv *n.* formație, grupă, grup, colegiu, ansamblu

colectiv, -ă *adj.* comun, obștesc, general, public

colectivitate *f.* 1. comunitate, obște, societate. 2. mulțime, masă, public

colector *m.* achizitor

colecție, f. culegere, adunare, reunire

colecționa *vb.* a aduna, a strânge, a culege, a achiziționa

coleg *m.* camarad, prieten

colegiu *m.* 1. colectiv, comitet, birou. 2. liceu, școală superioară

coleric, -ă *adj.* agresiv, mânios, irascibil, aprig, nestăpânit, iute, violent

colet *n.* pachet

colibă *f.* bordei, magherniță, bojdeucă

colică *f.* spasm, crampă

colier *n.* salbă, colan, șirag

colilie *adj.* albă

colină *f.* colnic, delușor, dâlmă, grui

colinda *vb.* (fig.) a cutreiera, a străbate, a vântura, a hoinări

coliziune *f.* izbire, ciocănire, lovire, tamponare

colnic *n.* v. colină

colo *adv.* acolo, departe, dincolo

coloană *f.* 1. columnă, stâlp, cariadă. 2. rubrică, despărțitură. 3. șir, convoi, lanț, rând, trambă, sul, vârtej

colocvii *n.* dialog, conversație, discuție, convorbire; examen oral

colofoniu *n.* sacăz

colonie *f.* 1. dominație, posesiune (teritorială). 2. grup, grupare, ceată

colonie *f.* parfum, apă de Colonia

coloniza *vb.* a popula, a așeza, a transfera

colora *vb.* 1. a vopsi, a boi. 2. a nuanța, a varia, a reliefa

colorat, -ă *adj.* 1. vopsit, boit. 2. expresiv, nuanțat, pitoresc, evocator

colorit *n.* coloratură, cromatică, paletă, colorație

colos *n.* gigant, titan, uriaș, namilă, imensitate

colosal, -ă *adj.* enorm, imens, uluitor, fantastic, fabulos, fenomenal, formidabil, teribil, cumplit, groaznic, nemaipomenit

colporta *vb.* a răspândi, a difuza, a împrăștia

colț *n.* unghi, ungher, corn, cot

colțos, -oasă *adj.* artăgos, agresiv, certăreț, recalcitrant, scandalagiu

columnă *f.* coloană-monument

comanda *vb.* 1. a ordona, a porunci, a dispune, a rândui. 2. a conduce, a povățui, a îndruma, a controla, a regla

comandament *n.* 1. imperativ, cerință, exigență, pretenție, nevoie, poruncă, regulă, normă, lege. 2. conducere, autoritate, șefie (militară)

comandant *m.* căpetenie, șef, cap, conducător, ștab, mai-marele

comandă *f.* 1. ordin, poruncă, dispoziție. 2. conducere, comandament, șefie

comasa *vb.* a concentra, a grupa, a reuni, a îngrămădi

comă *f.* agonie

comănac *n.* potcap

combatant, -ă *m.f.* luptător, militant, soldat, militar

combate *vb.* 1. a lupta, a se bate.

2. a înfrunta, a critica, a susține

combativ, -ă *adj.* polemic, critic, intransigent

combina *vb.* 1. a îmbina, împreuna, a reuni, a îngemăna, a comasa. 2. a pune la cale, a plănuși, a urzi

combinație *f.* 1. îmbinare, împreunare, reunire, îngemănare. 2. aranjament, plan, proiect, urzire, calcul, acord, pact

combinezon *n.* 1. cămașă, furou. 2. salopetă

combustie *f.* ardere

combustibil *m.* carburant

comediant *m.* comic, artist

comedie *f.* piesă, teatru (vesel)

comedie *f.* 1. pățanie, bazaconie, năzdrăvănie. 2. pozna, drăcie, comicărie

comemora *vb.* a celebra, a serba, a omagia (o amintire)

comemorare *f.* evocare, amintire, omagiere

comemorativ, -ă *adj.* memorial, omagial

comenta *vb.* a explica, a analiza, a interpreta, a adnota

comentariu *n.* interpretare, explicație, glosare, adnotare, tâlcuire

comercial, -ă *adj.* negustoresc, mercantil

comercializa *vb.* a vinde, a plasa, a desface

comerciant *m.* negustor, vânzător

comerț *n.* negoț, negustorie, vânzări

comesean, -ă *m. f.* conviv

comestibil, -ă *adj.* hrănitor, mâncabil

cometă *f.* stea cu coadă

comic, -ă *adj.* 1. hazliu, vesel, nostim, ilarian. 2. caraghios, rizibil, ridicol, burlesc. 3. comediant, actor

comicărie *f.* bufonerie, caraghiozlaş, giumbușluc

comision *n.* remiză, provizion

comitat *n.* district, ținut, regiune

comite *vb.* a face, a săvârși, a realiza, a înfăptui

comitet *n.* consiliu, colegiu, colectiv, birou

comițial, -ă *adj.* epileptic, stropșit

comlzerăție *f.* v. compătimire

comoară *f.* tezaur, avere

comod, -ă *adj.* 1. plăcut, convenabil, confortabil, lesnicios. 2. inactiv, leneș, lăsător

comodă *f.* scrin, șifonier

comoditate *f.* confort, liniște, tihnă, satisfacție

comoșe *f.* șoc, zdruncinare, zguduire

compact, -ă *adj.* dens, plin, masiv, vârtos, des, îndesat

compacta *vb.* 1. a cartona, a lega, a broșa (cărți). 2. a îndesa, a tasa

companie *f.* însoțire, anturaj, societate, grup

compara *vb.* a asemana, a alătura, a apropia, a confunda

comparație *f.* alăturare, paralelism, asemănare, confruntare

compartiment *n.* (fig.) domeniu, sferă, sector, arie

compartimenta *vb.* a despărți, a separa, a împărți, a distribui

compasiune *f.* compătimire, milă

compatibil, -ă *adj.* potrivit, corespunzător, adecvat

compatriot, -ă *m. f.* conațional, concetățean, confrate

compărea *vb.* a se prezenta, a apărea, a se înfățișa

compătimi *vb.* a deplânge, a se solidariza, a suferi (împreună)

compendiu *n.* conspect, sinteză, rezumat, breviar

compensa *vb.* 1. a contrabalansa, a echilibra, a cumpăni. 2. a înlocui, a despăgubi, a completa. 3. a îndrepta, a satisface (altfel)

compensație *f.* reparație, despăgubire, dezdăunare, compensare, înlocuire

competent, -ă *adj.* 1. autorizat, îndreptățit, avizat, legal. 2. priceput, capabil, pregătit, expert, valoros, vrednic, recunoscut, prețuit

competență *f.* 1. autoritate, calitate, drept, cădere. 2. destoinicie, capacitate, vrednicie, pricepere

competitor, -oare *m. f.* concurent, candidat, participant

competiție *f.* concurs, întrecere, confruntare, examen

complăcea *vb.* a-i conveni, a fi mulțumit, a fi satisfăcut

complement *n.* adaos, întregire, completare

complementar, -ă *adj.* suplimentar, întregitor, adaos

complet, -ă *adj.* 1. întreg, deplin, total, de tot. 2. exhaustiv, integral, plenar. 3. (adv.) completamente, absolut, cert, totalmente

completa *vb.* a întregi, a împlini, a complini, a rotunji, a satisface

completamente *adv.* totalmente, de tot, total, deplin, complet

completare *f.* întregire, împlinire, adăugire, supliment, adaos, anexă

complezent, -ă *adj.* amabil, serviabil, îndatoritor, binevoitor, atent

complex, -ă *adj.* cuprinzător, asamblat, compozit, multilateral, polimorf, pluriformat, polivalent, combinat

complex *n.* întreprindere, uzină, fabrică, ansamblu industrial-comercial

complexat, -ă *adj.* copleșit, presat, dezorientat, uluit

complica *vb.* 1. a încurca, a agrava, a încălci, a amesteca. 2. a înrăutăți

complicat, -ă *adj.* încurcat, încălțit, neclar, dificil

complicație *f.* dificultate, complexitate, gravitate

complice *m.* părtaș, asociat, copărtaș, colaborator

compliment *n.* 1. omagiu, elogiu, măgulire, flatare. 2. reverență, temenea, plecăciunea. 3. salutări, urări, amicitii

complini *vb.* a completa, a întregi, a rotunji

complot *n.* uneltire, urzeală, conspirație, intrigă, mașinație

complotist *m.* conjurat, conspirator, uneltitor, revoltat, răsculat, insurgent

component, -ă *adj.* alcătuitor, constituent, formativ, structural

componentă *f.* compoziție, structură, alcătuire

comporta *vb.* 1. a se purta, a se manifesta, a se afișa. 2. a pretinde, a cere, a impune, a comanda, a necesita

comportament *n.* conduită, atitudine, manifestare

composta *vb.* a perfora, a marca (un bilet)

compozit, -ă *adj.* eterogen, amestecat, complex, eteroclit, neunitar

compoziție *f.* 1. compunere, alcătuire, organizare, structură. 2. muzică, melodie, muzică, partitură

comprehensibil, -ă *adj.* v. deslușit

comprehensiune *f.* înțelegere, pătrundere, pricepere

compresă *f.* cataplasma, prișniț

compresiune *f.* comprimare, concentrare

comprima *vb.* 1. a presa, a strânge, a apăsa. 2. a concentra, a restrânge, a reduce, a scurta, a prescurta

comprimat *n.* tabletă, pilulă, pastilă, hap, bulin

compromite *vb.* 1. a discredita, a dezonoara, a face de râs, a terfeli. 2. a primejdui, a amenința, a periclita

compromis *n.* v. concesie

compromițător, -oare *adj.* înjositor, degradant, infamant, nedemn, rușinos

compune *vb.* 1. a alcătui, a face, a crea, a realiza, a întocmi. 2. a redacta, a scrie, a izvodii, a redija, a elabora

compunere, f. scriere, redactare, creare

computer *n.* ordinator, calculator

comun, -ă *adj.* 1. obștesc, general, obișnuit, colectiv. 2. neînsemnat, banal, ordinar, mediocru, de rând, stereotip, standard

comunica *vb.* 1. a anunța, a informa, a face cunoscut, a vesti, a semnaliza. 2. a fi în relație, a corespunde, a se adresa

comunicare *f.* 1. știre, vestire, anunț, mesaj, înștiințare. 2. conferință, referat, relație. 3. legătură, relație

comunicativ, -ă *m.* 1. sociabil, afabil, serviabil. 2. vesel, deschis, exuberant

comunicație *f.* legătură, relație, contact

comunitate *f.* colectiv, obște, societate

comuta *vb.* a schimba, a modifica, a înlocui

comutator *n.* întrerupător

conac *s.n.* 1. casă (mare), vilă, curte (de boier). 2. bivuac, tabără, belic

conațional, -ă *m. f.* compatriot, concetățean

concede *vb.* a consimți, a admite, a primi, a (se) învoi, a aproba

concedia *vb.* a îndepărta, a elimina, a elibera, a scoate

concediu *n. v.* vacanță

concentra *vb.* 1. a strânge, a aduna, a acumula, a masa, a polariza. 2. a rezuma, a scurta, a comprima. 3. a gândi (intens), a fi atent, a fi absorbit, a se încorda

concentrat, -ă *adj.* 1. redus, scurta, comprimat, rezumat, condensat. 2. lapidar, concis, laconic, scurt. 3. încordat, atent, absorbit

concepe *vb.* 1. a gândi, a imagina, a descoperi, a inventa, a crea, a proiecta, a născoci, a închipui, a urzi, a preconiza. 2. a admite, a permite, a tolera. 3. a zămisli, a procrea, a naște

concept *n.* 1. idee, noțiune. 2. ciornă, bruion, schiță

conceptual, -ă *adj.* abstract, noțional, teoretic

conceptie *f.* 1. idee, gând, viziune, convingere. 2. teorie, teză, viziune. 3. procreare, zămisliere

concesie *f.* 1. favoare, îngăduință, hatâr. 2. compromis

concesiv, -ă *adj.* îngăduitor, tolerant, indulgent, răbdător

concetățean, -că *m.f.* compatriot, confrate, concitadin

conchide *vb.* a încheia, a sfârși, a concluziona, a termina

concilia *vb.* v. împăca

conciliant, -ă *adj.* împăciuitoare, placid, blând, binevoitor

conciliabil *n.* consfătuire, urzire, uneltire

conciliere *f.* unire, acord, armonie, împăcare

conciliu *n.* sinod, sobor

concis, -ă *adj.* scurt, concentrat, laconic, lapidar, succint, telegrafic, strâns

concizie *f.* concentrare, scurtime, laconism, densitate (în limbaj)

concludent, -ă *adj.* hotărâtor, grăitor, edificator, decisiv, probant

concluzie *f.* încheiere, final, bilanț

concomitent, -ă *adj.* simultan, paralel, deodată, congruent, sincron

concorda *vb.* a se potrivi, a coincide, a corespunde, a se armoniza

concordant, -ă *adj.* corespunzător, potrivit, congruent, armonios, simetric

concordanță *f.* potrivire, congruență, acord, consonanță, armonie, concordie

concordie *f.* bună-înțelegere, armonie, acord, congruență

concret, -ă *adj.* 1. palpabil, material, pipăibil, real, perceptibil. 2. precis, determinat, definit

concretiza *vb.* 1. a întruchipa, a incarna, a materializa, a întrupa. 2. a exemplifica, a preciza

concubin, -ă *m.f.* iubit, amant, ibovnic

concura *vb.* a se întrece, a candida, a rivaliza, a se confrunta

concurent, -ă *m.f.* candidat, competitor, rival, emul, oponent

concurență *f.* întrecere, luptă, concurs, competiție

concurs *n.* 1. competiție, întrecere, concurență, confruntare. 2. examen. 3. ajutor, sprijin, colaborare

condamna *vb.* 1. a pedepsi, a osândi, a sancționa. 2. a dezaproba, a blama, a înfieră, a mustra, a vesteji

condamnabil, -ă *adj.* criticabil, blamabil, vinovat, reprobabil

condamnat, -ă *adj.* 1. osândit, pedepsit, sancționat. 2. nevindecabil, incurabil

condel *n.* 1. creion, toc, pix. 2. stil, talent, limbaj, expresivitate

condensa *vb.* a concentra, a strânge, a sintetiza, a rezuma

condescendent, -ă *adj.* v. respectuos

condică *f.* 1. registru, catastif, carte. 2. cod, culegere, codex

condiment *n.* ingredient, mirodenie, aromat

condimentat, -ă *adj.* picant, iute, piperat

condiție *f.* 1. clauză, prevedere, prescripție, stipulare, termen. 2. împrejurare, circumstanță, caz, situație, fapt. 3. rang, titlu, treaptă

condiționa *vb.* a depinde, a determina, a atârna

condoleanțe *f. pl.* compătimire, solidarizare, regrete

condotier *m.* căpetenie, șef, conducător (mercenar)

conducător *m.* șef, cârmuitor, căpetenie, cap, dirigiuitor

conduce *vb.* 1. a cârmui, a dirija, a domni, a guverna. 2. a acompania, a însoți. 3. a ghida, a călăuzi, a îndruma, a orienta

conducere *f.* 1. direcție, îndrumare, administrare. 2. cârmuire, guvernare, ghidare, comandă, stăpânire

conductă *f.* canal, tub, țevă, jgheab

conducător *m.* manipulant, vatman

conduită *f.* purtare, comportare, manieră, comportament, atitudine, deprindere

conecta, vb. a lega, a racorda, a broșa, a conexa

conexa *vb.* a reuni, a grupa, a conecta, a alătura

conexiune *f.* legătură, înlănțuire, corelație, raport, relație

confecție *f.* facere, fabricație, producere, produs

confecționa *vb.* v. fabrica

conferenția *vb.* a expune, a vorbi, a cuvânta,

conferențiar *m.* 1. vorbitor, orator. 2. profesor

conferi *vb.* a acorda, a da, a atribui, a decerna, a distinge

conferință *f.* 1. cuvântare, expunere, comunicare. 2. consfătuire, întrunire, reuniune

confesa *vb.* a mărturisi, a se destăinui, a se spovedi

confesiune *f.* confidentă, mărturisire, destăinuire, spovedanie

confesor *m.* duhovnic, spiritual

confila *vb.* v. destăinui

confident, -ă *m. f.* intim, părtăș, prieten

confidentă *f.* v. confesiune

confidențial, -ă *adj.* secret, tainic, intim

configura *vb.* v. a contura

configurație *f.* aspect, formă, înfățișare, contur, profil, structură

confirma *vb.* a adevăra, a atesta, a dovedi, a întări, a certifica, a ratifica, a valida

confisca *vb.* v. sechestra

conflagrație *f.* război, conflict, confruntare (armată)

conflict *n.* 1. ceartă, neînțelegere, dezacord, ciocnire, dispută, gâlceavă. 2. război, conflagrație

confluență *f.* reunire, întâlnire, răscruce

conform, -ă *adj.* 1. potrivit, corespunzător, convenabil, indicat, pertinent. 2. identic, la fel. 3. (*adv.*) concordant, potrivit (cu, după)

conforma *vb.* 1. a se supune, a asculta, a urma. 2. a se potrivi, a se adapta

conformație *f.* formă, aspect, alcătuire, structură, profil, factură

conformism *n.* supunere, obediență, slugărinie, ascultare, urmare (întocmai)

conformitate *f.* potrivire, concordanță, consonanță, congruență

confort *n.* bunăstare, comoditate, tihnă, satisfacție

confortabil, -ă *adj.* plăcut, convenabil, comod

confrate *m.* coleg, camarad

confrunta *vb.* 1. a compara, a pune alături. 2. a se înfrunta, a se, ciocni, a se opune

confruntare *f.* 1. competiție, concurs, întrecere. 2. conflict, înfruntare, opunere

confunda *vb.* a amesteca, a încurca, a greși, a contopi

confuz, -ă *adj.* neclar, încâlcit, imprecis, obscur, întunecat, echivoc, vag, indefinit

confuzie *f.* Încurcătură, amestec, neclaritate, obscuritate, greșală

congela *vb.* a îngheța

congenital, -ă *adj.* ereditar, nativ, înăscut

congestie *f.* Înroșire, aprindere, iritare

conglomerat *n.* 1. rocă. 2. amestec, adunătură

congratula *vb.* v. felicita

congregație *f.* ordin (monahal), cin

congres *n.* v. adunare

congruent, -ă *adj.* concordant, corespunzător, asemenea, similar

confere *pl.* rășinoase

conjectură *f.* v. ipoteză

conjuga *vb.* a îmbina, a uni, a împleti

conjugal, -ă *adj.* casnic, domestic, marital

conjunctură *f.* împrejurare, situație, circumstanță, postură, ipostază

conjura *vb.* 1. a ruga, a implora, a insista. 2. a complota, a conspira, a urzi, a unelti

conjurație *f.* complot, conspirație, uneltire

conlucra *vb.* a colabora, a se întrajutora, a coopera

consacra *vb.* 1. a consfinți, a închina, a destina, a fixa, a valida. 2. a se dărui, a se devota, a se aplica, a se dedica

consacrat, -ă *adj.* 1. consfințit, închinat, destinat, validat, ratificat. 2. cunoscut, faimos, reputat, vestit, celebru

consecință *f.* urmare, efect, repercusiune, rezultat

consecutiv, -ă *adj.* succesiv, următor

consecvent, -ă *adj.* constant, static, neschimbat, stabil

consecvență *f.* constantă, stabilitate, statornicie

consemn *n.* ordin, dispoziție, parolă

consemna *vb.* a înregistra, a înscrie, a nota, a menționa, a fixa

consens *n.* acord, înțelegere, potrivire, armonie

conserva *vb.* a păstra, a menține, a păzi, a menaja

conservatorism *n.* v. tradiționalism

consfătuire *f.* convorbire, întrunire, discuție, consultare

consfinți *vb.* a consacra, a fixa, a stabili, a hotărî, a decide

considera *vb.* a aprecia, a socoti, a chibzui, a judeca, a crede

considerabil, -ă *adj.* important, deosebit, mare, mult, remarcabil, esențial

considerație *f.* 1. stimă, respect, prețuire, cinstire, apreciere, prestigiu, reputație. 2. părere, opinie, reflecție, remarcă, argument

considerent *n.* 1. idee, opinie, părere, argument. 2. motiv, cauză, temei, rațiune, mobil, pricină

consilia *vb.* v. îndruma

consilier *m.* îndrumător, sfătuitor, conducător, ghid, sfetnic

consiliu *n.* 1. sfat, povață, îndemn, îndrumare. 2. sfat, conducere, organ (administrativ)

consimțământ *n.* încuviințare, acord, aprobare, învoială

consimți *vb.* a aproba, a accepta, a fi de acord, a încuviința, a admite, a binevoi, a catadixi, a vrea

consista *vb.* v. consta

consistent, -ă *adj.* 1. dens, solid, compact, vătos. 2. hrănitor, sățios, nutritiv, suculent

consistență *f.* v. tărie

consoartă *f.* soție, nevastă, femeie

consola *vb.* a mângâia, a alina, a îmbărbăta, a încuraja

consolida *vb.* a întări, a fortifica, a cimenta

consonant, -ă *adj.* armonios, potrivit

consonanță *f.* potrivire, armonizare, acord, concordanță, conformitate

conspic *n.* compendiu, sinteză, rezumat

conspira *vb.* complota

conspirativ, -ă *adj.* secret, tainic, ilegal, uneltitor, clandestin

conspirație *f.* v. complot

consta *vb.* a exista, a fi, a rezida, a se afla, a consta, a se compune

constant, -ă *adj.* static, invariabil, neschimbător, stabil, imuabil

constanță *f.* v. staticitate

constata *vb.* v. stabili

constelație *f.* zodie, semn, stele

consterna *vb.* a contraria, a întrista, a nedumeri

constipat, -ă *adj.* (fig.) încuiat, stupid, prostănac

constituent, -ă *adj.* alcătuitor, component, formativ, element

constitui *vb.* 1. a compune, a alcătui, a forma, a reprezenta, a fi. 2. a înființa, a întemeia, a funda, a stabili, a organiza

constituitiv, -ă *adj.* v. constituent

constituție *f.* 1. conformație, structură, factură, formație. 2. legea legilor

constrictiv, -ă *adj.* fricativ, spirant, continuu

constrânge *vb.* a obliga, a sili, a forța, a presa

constructiv, -ă *adj.* eficace, activ, creator, pozitiv

construcție *f.* 1. clădire, edificiu, casă, imobil, zidire. 2. alcătuire, structură, formație

construi *vb.* v. clădi

consuetudine *f.* v. obicei

consult *n.* v. consultație

consulta *vb.* 1. a întreba, a se sfătui, a chibzui. 2. a cerceta, a studia, a citi. 3. a examina, a vedea

consultație *f.* examinare, vizită (medicală), consult

consum *n.* întrebuințare, folosire, absorbire, utilizare, cheltuială

consuma *vb.* 1. a folosi, a întrebuința, a utiliza. 2. a mânca, a bea, a îngurgita. 3. a nimici, a distruge. 4. a obosi, a se epuiza, a (se) zbuciuma, a istovi, a (se) slei

consumat, -ă *adj.* 1. folosit, utilizat, nimicit, mâncat. 2. (fig.) sleit, frânt, chinuit, muncit, trudit, epuizat

conștient, -ă *adj.* lucid, responsabil, treaz

conștilncios, -oasă *adj.* meticulos, scrupulos, minuțios, serios, sânguinos

conștilnță *f.* cuget, gândire, suflet, spirit

cont *n.* 1. partidă. 2. seamă, socoteală, bilanț

conta *vb.* 1. a valora, a însemna, a interesa, a prețui. 2. a se bizui, a se baza, a se sprijini, a se întemeia pe, a se rezema

contact *n.* atingere, legătură, relație, raport

contagla *vb.* v. contamina

contamina *vb.* 1. a molipsi, a infecta, a contagia. 2. (fig.) a influența

contempla *vb.* a admira, a medita, a gândi, a pătrunde

contemplativ, -ă *adj.* meditativ, visător, gânditor

contemplație *f.* meditație, contemplare, visare, reverie

contemporan, -ă *adj.* actual, curent, prezent, recent

conteni *vb.* a înceta, a se curma, a întrerupe, a opri, a termina

contesta *vb.* a tăgădui, a nega, a dezminți, a contrazice

contestabil, -ă *adj.* nesigur, discutabil, de refuzat

contestație *f.* întâmpinare, contrazicere, negare, refuz

context *n.* 1. text, fragment. 2. (fig.) ambianță, situație, mediu, ipostază

continență *f.* abstenență, reținere, înfrânare, moderație, cumpătare

contingență *f.* contact, atingere, tangentă, relație, legătură, raport

continua *vb.* a prelungi, a ține, a persista, a stăruia, a se urma

continuare *f.* urmare, prelungire, succesiune

continuator, -oare *m. f.* urmaș, succesor, descendent

continuu, -ă *adj.* necurmat, neîntrerupt, neîncetat, neconținut, mereu, susținut, perpetuu

contopi *vb.* a se uni, a se amesteca, a fuziona, a se confunda

contor *n.* ceas, înregistrator

contorsionat, -ă *adj.* v. răsucit

contra *prep.* 1. împotriva, asupra. 2. pentru, în schimbul

contrabalansa *vb.* a compensa, a echilibra, a cumpăni

contracara *vb.* a anula, a anihila, a para, a neutraliza, a zădărnici

contract *n.* învoială, acord, înțelegere, pact, tranzacție, tocmeală

contracta *vb.* 1. a încheia, a fixa, a conveni 2. a căpăta, a lua, a prinde, a face 3. a se strânge, a se chirci, a se zgârci, a se ghemui

contradictoriu, -le *adj.* antagonic, opus, antitetic

contradicție *f.* dezacord, opoziție, contrazicere, nepotrivire, antagonism

contraface *vb.* a falsifica, a altera, a deforma, a măslui, a mistifica

contragere *f.* strângere, reducere, contracție, sinteză

contraindicat, -ă *adj.* vătămător, nepotrivit, periculos, dăunător

contramanda *vb.* a anula, a revoca, a dezice

contrapagină *f.* verso

contrapunct *n.* polifonie, contratemă

contrar, -ă *adj.* 1. advers, opus, potrivnic, antitetic, divergent. 2. (prep.) contra, împotriva

contraria *vb.* a șoca, a nedumeri, a uimi, a vexe, a izbi

contras, -ă *adj.* restrâns, concentrat, sintetizat, redus

contrast *n.* opoziție, antinomie, antiteză

contrastant, -ă *adj.* opus, contradictoriu, șocant

contrastă *vb.* a se opune, a diferi, a contraria, a fi în dezacord

contrastiv, -ă *adj.* opus, nepotrivit, în dezacord

contraveni *vb.* a încălca, a se abate, a nesocoti, a viola

contravenție *f.* abatere, ilegalitate, încălcare, abuz

contrazice *vb.* a se opune, a dezminți, a infirma, a anula

contrazicere *f.* contradicție, nepotrivire, incongruență, dezacord, opoziție

contribuabil, -ă *adj.* platnic, plătitor, datornic

contribul *vb.* a participa, a oferi, a da, a depune, a se solidariza

contribuție *f.* 1. impozit, ofrandă, dare, bir, obol. 2. parte, cotă, aport, ofertă

control *n.* 1. verificare, revizie, cercetare. 2. inspecție, supraveghere. 3. dominație, supremație, conducere

controla *vb.* 1. a verifica, a inspecta, a supraveghea. 2. a (se) stăpâni, a (se) supraveghea. 3. a comanda, a regla

controversat, -ă *adj.* discutabil, litigios, contestat, criticat

controversă *f.* 1. litigiu, contradicție. 2. dispută, gâlceavă

contur *n.* profil, forma

contura *vb.* 1. a profila, a configura, a desena, a delimita, a proiecta, a reliefa. 2. a creiona, a schița, a zugrăvi, a descrie

conturba *vb.* v. deranja

conține *vb.* a cuprinde, a include, a îngloba, a avea

conținut *n.* 1. cuprins, fond, materie. 2. sumar, tablă de materii. 3. semnificație, accepție, sens, tâlc

conțopist *m.* copist, secretar, scrib

convalescență *f.* refacere, întremare, însănătoșire

convenabil, -ă *adj.* bun, corespunzător, potrivit, acceptabil, mulțumitor, avantajos, adecvat

conveni *vb.* 1. a corespunde, a-i plăcea, a prefera. 2. a se învoi, a se înțelege, a se uni, a accepta

conveniență *f.* uzanță, obicei

convenție *f.* înțelegere, acord, legământ, pact, contract, tratat

convențional, -ă *adj.* 1. formal, arbitrar. 2. manierat, afectat, căutat, făcut

convergent, -ă *adj.* v. concordant
conversa *vb.* v. discuta
conversație *f.* convorbire, discuție, întreținere, dialog
convex, -ă *adj.* bombat
convieșul *vb.* a coabita, a trăi, a viețui cu...

convingător, -oare *adj.* hotărâtor, concludent, grăitor, decisiv, edificator, valabil

convinge *vb.* 1. a asigura, a decide, a determina, a hotărî. 2. a recunoaște, a-și da seama, a se încredința

convingere *f.* 1. credință, încredințare, certitudine, siguranță. 2. concepție, judecată, opinie, idee, sentiment, părere

conviv *m.* comesean

convoca *vb.* a chema, a invita, a pofti, a solicita

convocare *f.* 1. chemare, invitație. 2. întrunire, adunare, reunire

convol *n.* 1. coloană, caravană, șir, lanț, rând. 2. alai, cortegiu, procesiune

convorbire *f.* discuție, conversație, dialog, sfat, întreținere

convulsie *f.* spasm

convulsiv, -ă *adj.* spasmodic, spastic

coopera *vb.* a conlucra, a colabora

coopta *vb.* v. primi

copac *m.* arbore, pom, lemn

copale *f.* albie, covată, postavă, chersin

copcă *f.* 1. agrafă. 2. vârtej, ochi, știoală, produs

copertă *f.* învelitoare, scoarță

copia *vb.* 1. a reproduce, a transcrie. 2. a pastșa, a plagia

cople *f.* 1. reproducere, transcriere. 2. duplicat. 3. imitație, pastșă

copil *m.* băiețaș, prunc, făt, cocon, odrasla, vlăstar

copilandru *m.* flăcău, băiețandru, fecior, adolescent, june, băietan

copilă *f.* fetiță, fetică, fată, pruncă

copilăreasc, -ească *adj.* pruncesc, pueril, infantil, naiv, candid

copilărie *f.* pruncie, naivitate, prostie

copili *vb.* a plivi, a curăța

copios, -oasă *adj.* abundent, îmbelșugat, bogat, îndestulat

copist *m.* scrib, conțopist, caligraf, pisar, calemgui

copleși *vb.* 1. a covârși, a cuprinde, a învălui, a năpădi, a apăsa. 2. a împovăra, a emoționa, a tulbura, a răscoli

copleșitor, -oare *adj.* 1. covârșitor, apăsător. 2. impresionant, strivitor, extraordinar, uriaș, tulburător

coptură *f.* puroi, abces

cor *n.* corală, ansamblu coral

corabie *f.* navă, bastiment, arcă, velier

corb *m.* cloncan, cioroi, stârc (negru)

corcit, -ă *adj.* amestecat, încrucișat

corcitură *f.* hibrid, bastard, metis

corcoduș *m.* zarzăr

cord *n.* inimă

cordar *n.* strună, aripă, lemnus, limbă, pană

cordea *f.* panglică, fundă, betelie

cordial, -ă *adj.* afectuos, amabil, prietenos, cald, afabil

cordialitate *f.* afecțiune, amabilitate, simpatie, căldură

cordoan *n.* centură, curea, cingătoare, brâu, betelie

cordovan *m.* marochin, saftian

corect, -ă *adj.* 1. drept, adevărat, just, exact, precis. 2. cinstit, cumsecade, onest, integru, prob, curat, leal

corecta *vb.* a îndrepta, rectifica, a amenda, a corija, a retușa

corectitudine *f.* cinste, onestitate, probitate, integritate, lealitate

corectiv *n.* îndreptare, rectificare, corijare

corecție *f.* pedeapsă, bătaie, chelfăneală

coregrafie *f.* dans, balet

corelație *f.* legătură, relație, conexiune, raport

coresponda *vb.* a (și) scrie, a comunica (în scris)

corespondent, -ă *adj.* 1. asemănător, similar, potrivit, înrudit. 2. (*m.*) jurnalist, colaborator

corespondență *f.* scrisoare, epistolă, poștă. 2. potrivire, armonie, analogie, concordanță, simetrie

corespunde *vb.* a se potrivi, a cadra, a concorda, a se armoniza

corespunzător, -oare *adj.* adecvat, nimerit, convenabil, potrivit, congruent

corfă *f.* coș, paner

coridor *n.* culoar, gang, pasaj

corifeu *m.* fruntaș, șef, protagonist

corigent, -ă *m.* restanțier, nepro-movat

corija *vb.* v. corecta

coriză *f.* guturai, catar, rinită

corn *n.* colț, flank, aripă, margine

cornet *n.* fișic

coroană *f.* 1. diademă, cunună 2. domnie, monarhie

corobora *vb.* v. confirma

coroiat, -ă *adj.* încovoiat, acvilin, curbat, cocârjat

corosiv, -ă *adj.* dur, tăios, sarcastic, usturător

corozlune *f.* erodare, roadere, rosătură

corp *n.* 1. trup, organism. 2. conținut, cuprins, materie, substanță

corpulent, -ă *adj.* voinic, gras, trupeș, rotofei, voluminos

corporal, -ă *adj.* trupesc, fizic, carnal

corporație *f.* breaslă, tagmă, cin, categorie

corpuscul *n.* particulă, microobiect

corsar *m.* pirat, tâlhar de mare

cortegiu *n.* alai, suită, convoi, procesiune

cortină *f.* perdea

corupe *vb.* a vicia, a strica, a deprava, a perverti, a degrada

corupt, -ă *adj.* decăzut, stricat, depravat, imoral, destrăbălat, dez-mățat, libertin, vicios

corupție *f.* 1. desfrâu, imoralitate, desfrânare, dezmăț, perdiție. 2. deca-dență, stricăciune, venalitate

corvoadă *f.* v. sarcină

cosi *vb.* a tăia, a tunde (iarba)

cositor *m.* staniu

cositori *vb.* a spoii

cosiță *f.* coadă, codiță (de păr)

cosmic, -ă *adj.* ceresc, sideral, spațial, interplanetar

cosmonaut *m.* astronaut

cosmopolit, -ă *adj.* internațional, universal, amestecat, pestrîț

cosmos *n.* univers, macrocosm

cosor *n.* cuțit, briceag, săbiță

cost *n.* preț, valoare

costa *vb.* a valora, a prețui, a face, a reveni

costeliv, -ă *adj.* v. slab

costisitor, -oare *adj.* scump, ane-voios, greu de suportat

costișă *f.* coastă, clină, pantă, proi-por, versant

costum *n.* haină, îmbrăcăminte, port

costuma *vb.* a se travesti, a se preschimba

coș *n.* 1. paner, cofă, coșarcă. 2. horn, fumar, hodgeac

coșar *m.* n. 1. hornar. 2. (*n.*) pățul, porumbar

coșciug *n.* sicriu, sarcofag

coșcogea *adj.* ditamai

coșcovit, -ă *adj.* burdușit, scorjit, cojit

cot *n.* 1. cotitură, curbă, în-torsătură, ocol, meandru, șerpuire. 2. colț, unghi, cotlon, ungher

cota *vb.* a aprecia, a evalua, a prețui, a considera

cotă *f.* înălțime, altitudine, nivel

coterie *f.* gașcă, cârdășie, clică, bandă

coti *vb.* a cârmi, a vira, a se abate

cotidian, -ă *adj.* 1. zilnic, curent, obișnuit. 2. ziar, jurnal, gazetă

cotigă *f.* teleagă, căruță

cotit, -ă *adj.* sinuos, șerpuitor, sucit, întortocheat

cotitură *f.* curbă, ocol, șerpuire, cârmeală

cotizație *f.* contribuție, procent (datorat)

cotlet *n.* antricot

cotlon *n.* 1. colț, ungher, cot. 2. firidă, ocniță, ascunziș
cotoi *m.* motan, pisic
cotonog, -oagă *adj.* șchiop, infirm
cotonogelă *f.* bătaie, păruială, corecție, încăierare
cotor *n.* tuleu, tulpină, beldie, cocean
cotoroanță *f.* v. babornită
cotrobăi *vb.* a căuta, a scormoni, a scotoci, a răscoli
cotropi *vb.* a invada, a încălca, a năpădi, a ocupa, a călca
cotropitor *m.* agresor, năvălitor, atacator, invadator
coțcar *m.* șarlatan, escroc, pungaș, hoțoman
covată *f.* albie, copaie, postavă
covăseală *f.* dospeală, aluat, plă-mădeală
covertă *f.* punte
coviltir *n.* coș, covergă, pocriș, burduf
covârși *vb.* 1. a copleși, a întrece, a năpădi, a depăși. 2. a învinge, a birui, a înfrânge, a doborî, a răzbi
covârșitor, -oare *adj.* copleșitor, impresionant, formidabil predominant
covor *n.* scoarță, velință, tapet, lăicer
covru *n.* v. bârlag
cozonac *m.* colac
cozoroc *n.* vizieră
cracă *f.* creangă, ramură, ram
crah *n.* v. faliment
crai *m.* 1. domnitor, conducător, domn, rege, rigă. 2. afemeiat, muieratic, berbant, donjuan
crailic *n.* libertinaj
crainic *m.* sol, mesager, trimis, vestitor
crampă *f.* colică, spasm, strân-soare
crampona *vb.* a se lega, a se agăța, a se atașa
craniu *n.* căpățână, hârcă, țeastă, tîgvă, scăfârlie
cras, -ă *adj.* enorm, excesiv, neplăcut, grosolan
cratimă *f.* liniuță de unire, linioară
cratiță *f.* tigaie, tavă

cravașă *f.* biciușcă, bici, cnut
crăiasă *f.* 1. zână. 2. regină, su-verană, împărăteasă
crăie *f.* v. împărăție
crăpa *vb.* 1. a plesni, a pocni, a se sparge, a se fisura, a se despică. 2. a muri, a se stinge
crăpătură *f.* spărtură, plesnătură, deschizătură, fisură
crăcneală *f.* murmur, protest, căr-tire, împotrivire
crâmpel *n.* parte, fragment, fracți-une, porțiune, frântură
crâncen, -ă *adj.* cumplit, crud, groaznic, crunt, teribil, inuman, nemi-los, sălbatic, sângeros, violent
crâng *n.* tufiș, desiș, huceag, hățiș
crea *vb.* 1. a produce, a construi, a plăsmui, a urzi, a făuri, a izvedi. 2. a înființa, a funda, a întemeia, a zidi
creangă *f.* ramură, cracă, ram
creastă *f.* culme, coamă, vârf, pisc
creator, -oare *adj.*, s. 1. inventiv, ingenios, inovator, făuritor, făurar. 2. autor, realizator, ziditor, întemeietor
creatură *f.* ființă, făptură, vietate, animal
creație *f.* plăsmuire, realizare, in-venție, operă, producție
crede *vb.* 1. a considera, a gândi, a aprecia, a chibzui, a socoti, a presu-pune, a-și închipui. 2. a se încrede, a fi convins, a spera
credibil, -ă *adj.* verosimil, plauzibil, probabil, admisibil, acceptabil, posibil
credincios, -oasă *adj.* 1. cinstit, devotat, fidel, statornic, leal, sincer. 2. evlavios, cucernic, pios, religios, smerit, devot
credință *f.* 1. convingere, în-crdințare, certitudine. 2. fidelitate, cinst, devotament, statornicie. 3. speranță nădejde. 4. idee, opinie, judecată. 5. pietate, evlavie, cucernicie. 6. confesiune, cult, religie, rit
credit *n.* 1. împrumut, veresie, datorie. 2. prețuire, apreciere, pres-tigiu, autoritate, reputație, stimă
credo *n.* crez, principiu
credul, -ă *adj.* naiv, crezător, fraier, candid, neștiutor

creler *m.* 1. encefal, cerebel. 2. minte, inteligentă, judecată, spirit
creion *n.* condei, pluivaz, pix
creiona *vb.* a schița, a contura, a desena

crețar *m.* ban, gologan
crem *adj.* gălbui, maroniu
cremă *f.* 1. alifie, unguent, pomadă. 2. (fig.) elită, lamură
cremene *f.* silex, cuarț
creponat, -ă *adj.* încrețit
crepuscul *n.* amurg, apus, înserare, chindie, asfințit
crescendo *adv.* crescând, progresiv, tot mai tare

cresta *vb.* a zimți, a inciza, a scrijeli, a dința

crestătură *f.* 1. tăietură, incizie, scobitură. 2. dinte, zimț

crestomație *f.* antologie, analecte, culegere (de texte)

crește *vb.* 1. a se dezvolta, a se mări, a se înălța, a se ridica, a spori, a evolua. 2. a se înmulți, a se extinde, a se lărgi, a dospîi. 3. a se scumpi, a se majora, a se urca. 4. a se accentua, a se amplifica, a se intensifica, a se întări, a se înteti. 5. a avansa, a progresa, a înainta, a propăși. 6. a educa, a instrui

creștere *f.* 1. dezvoltare, sporire, mărire, înălțare, înmulțire, extindere, augmentare. 2. educare, cultivare, cultură, formare. 3. evoluție, dezvoltare, progres, înaintare, mers-înainte

creștet *n.* vârf, culme, creastă, pisc

creștin, -ă *m. f.* om, individ, ins, persoană, semen

creștina *vb.* a boteza

creștinesc, -ească *adj.* omenesc, umanist, uman

cretin, -ă *adj.* imbecil, idiot, tâmpit, prostănac

creț, **creață** *adj.* 1. buclat, cărlionțat, încrețit, inelat. 2. cutat, ridicat, zbârcit, smochinit, brăzdat

creț *n.* 1. buclă, cărlionț, inel. 2. cută, rid, zbârcitură

creuzet *n.* recipient

crez *n.* principiu, credo, normă (morală)

crezământ *n. v.* încredere

crimă *f.* omor, asasinat, ucidere, moarte

criminal, -ă *s.* ucigaș, asasin, bandit, nelegiuit

crin *m.* iris, stânjen, stânjene

crinolină *f.* malacof

criptă *f.* cavou, necropolă

criptic, -ă *adj.* ascuns, enigmatic, secret, misterios, ocult, tainic, sibilin

crisalidă *f.* nimfă, pupă, gogoasă

crispat, -ă *adj.* contractat, rigid, încheștat

cristal *n.* cleștar

cristalin, -ă *adj.* clar, curat, limpede, pur, transparent

cristaliza *vb.* (fig.) a se încheaga, a se preciza, a se fixa, a se contura

criteriu *n.* normă, principiu, reper

critic, -ă *adj.* 1. dificil, greu, zbuciumat, tulbure. 2. grav, periculos, rău.

3. combativ, polemic

critica *vb.* a biciui, a reproșa, a blama, a condamna

criticabil, -ă *adj.* condamnabil, nepermis, blamabil, regretabil, reprobabil

critică *f.* obiecție, observație, muștrare, judecare, vestejire

crivac *n.* chingă, cocărlă

crizantemă *f.* dimitriță, tufănică, mărgărită

criză *f.* 1. recesiune, declin, regres, greutate. 2. atac, acces, puseu

crochiu *n.* schiță, contur, desen

crohmală *f.* scrobeală

croi *vb.* 1. a tăia, a fasona. 2. a plănuî, a concepe. 3. a bate, a snopi

croială *f.* fason, linie

cromatică *f.* colorit, paletă

cronic, -ă *adj.* durabil, persistent

cronicar *m.* 1. recenzent, critic. 2. cronograf

cronică *f.* 1. consemnare, recenzie, critică. 2. letopisete, cronograf

cronologic, -ă *adj.* diacronic, istoric, evolutiv, succesiv

croșeta *vb.* a împleti

croșetă *f.* 1. igliță. 2. paranteză (dreaptă)

crotal *m.* șarpe cu clopoței

cruce *f.* 1. troiță. 2. răscruce, răspântie, intersecție

cruci *vb.* a se minuna, a se uimi, a se ului, a fi stupefiat

crucial, -ă *adj.* esențial, capital, decisiv, fundamental, hotărâtor, substanțial, nodal

crucifica *vb.* a răstigni, a martiriza, a chinui

cruciș, -ă *adj.* 1. încrucișat, întretăiat, oblic. 2. sașiu, strabic, ciacâr

crud, -ă *adj.* 1. nefiert, necopt, nefript, neprăjit. 2. necrescut, tânăr, nedezvoltat, fraged. 3. aspru, brutal, crâncen, feroce, cumplit, nemilos, sălbatic, violent, nepotolit, implacabil

crug *n. v.* boltă

crunt, -ă *adj.* aspru, crud, crâncen, sălbatic, groaznic, nemilos, sângeros

crustă *f.* carapace, coajă, scoarță, pojghiță

cruța *vb.* a menaja, a păstra, a scuti

cruzime *f.* neomenie, sălbăcie, ferocitate, banditism, barbarie, monstrozitate

ctitor *m.* întemeietor, fondator

cu *prep.* prin, din, de

cuarț *n.* cremene, beică, bicaș

cubaj *n.* cuprindere, volum, capacitate

cuceri *vb.* 1. a cuprinde, a ocupa, a captura, a lua, a subjuga. 2. a dobândi, a câștiga, a repurta. 3. a captiva, a fermeca, a încânta

cuceritor, -oare *adj.* 1. victorios, învingător, biruitor, ocupant. 2. fermecător, încântător, seducător, captivant

cucernic, -ă *adj.* credincios, cuvios, evlavios, pios, smerit, religios, bisericos

cucoană *f.* doamnă, jupâneasă, madam

cucui *n.* umflătură

cucuruz *m.* porumb, știuleț

cucută *f.* dudău

cufăr *n.* geamantan, valiză

cufunda *vb.* a adânci, a afunda, a scufunda, a îngropa

cufundar *m.* bodârlău

cuget *n.* conștiință, minte, gândire, spirit, suflet, idee

cugeta *vb.* a gândi, a cugeta, a chibzui, a medita, a raționa, a reflecta, a judeca, a aprecia, a crede, a gândi, a socoti, a opina

cugetare *f.* 1. gândire, reflecție, meditare. 2. aforism, maximă, sentință, dicton, adagiu, zicere

cugetător *m.* filosof, gânditor

cui *n.* piron

cuib *n.* 1. culcuș, sălaș, cuibar, bârlog. 2. adăpost, casă, cămin, locuință. 3. marfă, matcă

cuibări *vb.* a se aciuia, a se oploși, a se pripăși

cuirasă *f.* platoșă, lorică, pieptar

cujbă *f. v.* chingă

culant, -ă *adj.* generos, galant, mărinimos, amabil, curtenitor

culbec *m.* melc

culca *vb.* 1. a se întinde, a se așterne, a se lungi. 2. a dărașma, a doborî, a prăbuși, a prăvăli, a răsturna, a secera, a trânti. 3. a apune, a asfinți, a dispăre

culcuș *n.* 1. așternut, pat, sălaș. 2. bârlog, vizuină, adăpost, cuib

culegător *m.* zețar, compozitor, probar, vingălac

culege *vb.* 1. a aduna, a strânge, a recolta. 2. a zețui, a compune

culegere *f.* 1. adunare, recoltare, strângere. 2. colecționare, colecție, florilegiu, antologie. 3. zețuire, compunere, cules

culisa *vb.* a glisa

culme *f.* 1. vârf, pisc, creastă, creștet. 2. coamă, spinare, sprânceană. 3. apogeu

culminant, -ă *adj.* maxim, superlativ, de vârf

culoar *n.* coridor, gang, pasaj

culoare *f.* vopsea, feșteală, farbă
culpabil *adj.* vinovat, păcătos, greșelnic

culpabilitate *f.* greșeală, abatere, culpă, eroare, păcat, vină, vinovăție

culpă *f.* v. culpabilitate

cult, -ă *adj.* 1. instruit, citit, cultivat, învățat, școlit. 2. livresc, cărturăresc, savant

cult *n.* 1. confesiune, religie, rit, credință. 2. venerație, admirație, prețuire

cultiva *vb.* 1. a lucra (pământul), a crește (plante, animale). 2. a practica, a prefera (muzica). 3. a se instrui, a citi, a se cizela, a se rafina, a se stila, a se ciopli

cultivat, -ă *adj.* 1. lucrat, crescut. 2. cult, instruit, citit, stilat, luminat

cultivabil, -ă *adj.* arabil, arător

culturaliza *vb.* a instrui, a cultiva, a informa

cultură *f.* 1. instrucție, învățătură, studii, cunoștințe, carte, pricopseală. 2. lucrare, creștere, producere

cum *conj.* 1. precum, după cum. 2. deoarece, fiindcă, întrucât. 3. cu toate că, deși, măcar că. 4. când, pe când, îndată ce. 5. (adv.) ce, cât. 6. (interj.) se poate?, așa?, poftim?

cumetrie *f.* botez

cuminecătură *f.* împărtășanie, euharistie, grijanie

cuminte *adj.* 1. bun, cumsecade, ascultător, supus, potolit, blajin, așezat, de treabă. 2. cumpănit, echilibrat, rațional, rezonabil, sobru, serios, reținut, temperat. 3. deștept, inteligent, înțelept

cuminiți *vb.* 1. a se astâmpăra, a se potoli, a se liniști. 2. a trage concluzii, a se înțelepți

cumpănă *f.* 1. cântar, balanță, boboc. 2. măsură, echilibru, armonie. 3. primejdie, pericol, încercare, necazuri

cumpăni *vb.* 1. a cântări, a echilibra, a compensa, a pondera. 2. a se legăna, a balansa, a se clătina.

3. a șovăi, a oscila, a ezita. 4. a judeca, a chibzui, a analiza, a socoti, a gândi, a plănuși

cumpănire *f.* cumpănă, echilibru, cumpăneală, contrabalansare

cumpănit, -ă *adj.* chibzuit, măsurat, echilibrat, rezonabil, cuminte, serios, așezat, potolit, calm, sobru

cumpăra *vb.* 1. a achiziționa, a procura, a obține, a târgui. 2. a mitui

cumpărător, -oare *m. f.* client solicitator, mușteriu

cumpărătură *f.* târguială, achiziție

cumpăt *n.* stăpânire de sine, calm, echilibru, chibzuială, cumpătare, măsură, moderație, socoteală, tact, ponderație

cumpătare *f.* v. cumpăt

cumpătat, -ă *adj.* chibzuit, așezat, echilibrat, măsurat, moderat, ponderat, socotit, cuminte, serios, sobru, potolit, rezervat, temperat

cumplit, -ă *adj.* 1. groaznic, teribil, infernal, îngrozitor, crâncen, crud, inuman, nemilos, sălbatic, violent, înverșunat, fioros, oribil, atroce. 2. colosal, fenomenal, strașnic, formidabil, uriaș

cumsecade *adj.* bun, onest, omenos, loial, cinstit, tolerant, politicos, blajin

cumula *vb.* a însuma, a reuni, a strânge, a aduna

cumva *adv.* 1. oarecum, într-un fel. 2. doar, eventual, poate

cunoaște *vb.* 1. a ști, a pricepe, a înțelege, a afla. 2. a recunoaște, a identifica, a distinge, a deosebi

cunoscător, -oare *adj.* specialist, expert, știutor

cunoscut, -ă *adj.* reputat, vestit, recunoscut, faimos, notoriu. 2. frecvent, obișnuit, familiar, uzual. 3. anumit, fixat, hotărât, stabil

cunoștință *f.* 1. știință, pregătire, informare, cultură, carte, studii. 2.

știre, veste, informație. **3.** relație, legături, semeni

cununa *vb.* a (se) căsători, a face nuntă

cunună *f.* coroană, jerbă

cupă *f.* **1.** pahar, tas. **2.** potir. **3.** trofeu

cupeu *n.* caretă, berlină, trăsură, compartiment

cupid, -ă *adj.* v. lacom

cupla *vb.* a lega, a uni, a atașa

cuplu *n.* pereche, soți, parteneri

cupolă *f.* boltă, arcadă

cupon *n.* **1.** bon, tichet. **2.** rest, bucată, parte (de țesătură)

cuprinde *vb.* **1.** a îmbrățișa, a în-lănțui, a prinde, a apuca. **2.** a include, a conține, a îngloba, a avea, a încăpea. **3.** a înțelege, a cunoaște, a vedea, a sesiza. **4.** a copleși, a năpădi, a covârși, a răzbi, a apăsa. **5.** a birui, a învinge, a cuceri, a captura, a ocupa, a lua, a înhăța

cuprins *n.* **1.** întindere, spațiu, teritoriu, suprafață, loc, ținut, regiune. **2.** conținut, corp, materie, cuprindere. **3.** sumar, tablă de materii, scară

cuprinzător, -oare *adj.* întins, vast, mare, încăpător, voluminos, larg, amplu

cupru *n.* aramă

cuptor *n.* **1.** vatră, furnal, varniță. **2.** (fig.) arșiță, caniculă, zăduf

curabil, -ă *adj.* vindecabil, tratabil, nepericulos

curaj *n.* îndrăzneală, temeritate, bărbăție, cutezanță, bravură, eroism

curajos, -oasă *adj.* brav, îndrăzneț, neînfricat, viteaz, dărz, temerar

curat, -ă *adj.* **1.** nepătat, îngrijit, spălat. **2.** clar, cristalin, limpede, pur, străveziu, senin. **3.** natural, ne-amestecat, nativ, nefalsificat, autentic, sadea, neaoș, veritabil. **4.** nevinovat, candid, inocent, cast, feciorelnic, pudic

curat *adj.* întocmai, exact, chiar așa, precis, lămurit, răspicat, explicit

curativ, -ă *adj.* leucitor, tămăduitor, vindecător

cură *f.* tratament, dietă, îngrijire

curătură *f.* posadă, laz, secătură, runc

curăța *vb.* **1.** a deretica, a pune ordine, a scutura, a debarasa, a strânge. **2.** a elimina, a șterge, a purifica, a înlătura. **3.** a ucide, a lichida, a asasina, a omorî

curățel, -ică *adj.* v. îngrijit

curățenie *f.* **1.** dereticare, ordonare, debarasare, salubritate, purificare. **2.** laxativ, purgativ, purgație. **3.** limpezime, claritate, transparență. **4.** nevinovăție, castitate, candoare, inocență

curăție *f.* v. castitate

curb, -ă *adj.* curbat, arcuit, încovoiat, îndoit, cambrat, recurbat

curba *vb.* a arcui, a încovoia, a îndoi, a apleca, a înclina, a (se) cocoșa, a (se) frânge, a (se) strâmba

curbă *f.* cotitură, cot, ocol, întorsătură, serpentină, cârmeală

curbătură *f.* deșelare

curbură *f.* arcuire, cotitură, cot, ocol, îndoitură

curcubeu *n.* cearcăn, brăul-cerului

curea *f.* centură, brâu, cingătoare, cordon, nojiță

curechi *m.* varză

curent *n.* **1.** curs, curgere, flux. **2.** mișcare (socială), revendicare, acțiune

curent, -ă *adj.* **1.** actual, contemporan, prezent. **2.** obișnuit, frecvent, uzual

curge *vb.* a se scurge, a picura, a se prelinge, a se deplasa

curier *m.* mesager, ștafetă, olac. **2.** factor, poștaș

curlos, -oasă *adj.* **1.** ciudat, bizar, singular, straniu, excentric, insolit. **2.** indiscret, insinuant

curiozitate *f.* **1.** interes, dorință, indiscreție, insinuare. **2.** ciudățenie, năzdrăvnie, bizarerie, bazaconie,

drăcie, poznă. **3.** raritate, minunăție, singularitate

curând *adv.* devreme, degrabă, îndată, numaidecât

curma *vb.* a înceta, a opri, a termina, a întrerupe, a stăvili, a suprima

curmeziș *adv.* pieziș, oblic, transversal, în diagonală

curs¹ *n.* I. 1. curent, flux, curgere. 2. albie, mlație, vad, vale. 3. răstimp, interval, timp, vreme, durată. 4. desfășurare, evoluție, dezvoltare, mers, direcție. II. valoare, rată, echivalență

curs² *n.* 1. prelegere, lecție, expunere. 2. manual, tratat, studii

cursant *m.* student, auditor

cursă¹ *f.* alergare, drum, itinerar

cursă² *f.* 1. capcană, prinzătoare, laț. 2. atragere, ademenire, ispită, momire. 3. pericol, primejdie

cursiv, -ă *adj.* 1. fluent, curgător, ușor. 2. (tip.) italic

curta *vb.* a curteni, a face curte

curte *f.* 1. ogradă, bătătură, arman, bațiște, ocol. 2. conac, palat, rezidență. 3. (fig.) atenție, interes, afecțiune

curtenitor, -oare *adj.* politicos atent, amabil

curtenie *f.* atenție, amabilitate, gentilețe, politețe, curtoazie

curtoazie *f.* v. curtenie

custode *m.* îngrijitor, paznic, administrator

custodie *f.* pază, păstrare, administrare, îngrijire

custură *f.* briceag, cuțit

cusur *n.* 1. defect, deficiență, imperfecțiune, insuficiență, lipsă, lacună, meteahnă, neajuns, scădere, slăbiciune, viciu, anomalie, racilă. 2. culpă, eroare, vinovăție

cusmă, *f.* căciulă

cutat, -ă *adj.* 1. plisat, drapat. 2. creț, încrețit, ridat, zbârcit, smochinit

cută *f.* 1. creț, fald, pliseu, pliu. 2. încrețitură, îndoitură, răsfrântură, dungă. 3. zbârcitură, rid, brazdă

cute *f.* gresie

cuteza *vb.* a îndrăzni, a se încumeta, a manifesta curaj, a risca, a-și permite

cutezanță *f.* 1. curaj, bărbăție, îndrăzneală, bravură, temeritate, neînfricare. 2. tupeu, cinism, înfruntare, aroganță

cutezător, -oare *adj.* îndrăzneț, brav, curajos, dârz, neînfricat, viteaz, temerar

cutie *f.* casetă, sertar

cutră *f.* derbedeu, lichea, netrebnic, pușlama, lepădătură

cutreiera *vb.* a colinda, a umbla, a străbate, a parcurge, a merge, a peregrina, a hoinări, a vagabonda

cutremur *n.* 1. seism, zguduire. 2. (fig.) fior, spaimă

cutremura *vb.* 1. a clătina, a zgudui, a zdruncina, a scutura, a zgâlțâi. 2. a înflora, a înfricoșa, a tresări

cutremurător, -oare *adj.* cumplit, groaznic, fioros, grozav, înspăimântător, teribil, zguduitoare, monstruos, terifiant, oribil

cutumă *f.* datină, obicei, tradiție, uz, uzanță

cuțit *n.* briceag, lamă, custură, bisturiu

cuvni *vb.* 1. a se cădea, a-i reveni, a trebui. 2. a cadra, a se cere, a se impune. 3. a merita, a avea dreptul

cuvnit, -ă *adj.* 1. indicat, adecvat, nimerit, oportun, datorit, meritat. 2. cerut, necesar, trebuincios, recerut

cuvtură *f.* învelitoare, cergă, pătură, plocat, lăicer, velință, țol

cuviincios, -oasă *adj.* respectuos, binecrescut, politicos, atent, decent, educat, la locul său

cuviință *f.* decență, politeță, respect, urbanitate

cuvios, -oasă *adj.* cucernic, evlavios, credincios, pios, devot

cuvânt *n.* 1. vorbă, termen, zicere, spusă. 2. conferință, discurs, logos. 3. promisiune, angajament, făgăduială. 4. motiv, cauză

cuvânta *vb.* a vorbi, a rosti, a expune, a conferența, a comunica

cuvântare *adj.* vorbire, expunere, conferință, discurs, logos

cvadrat, -ă *adj.* pătrat

cvadrupe *m.* patrupe, animal, lighioană

cvadruplu, -ă *adj.* împătrit

cvartal *n.* sector, raion, cartier, micraion

cvasi *adv.* cam, aproximativ, aproape

cvartet *n.* cvatuor, grup, formație muzicală (de 4)

cvoțlent *n.* cât, cuprindere, conținut

D

da *adv.* de acord, desigur, așa firește, ba da

da! *interj.* prezent!, de față!, aici!

da *vb.* 1. a oferi, a dăru, a înmâna, a remite, a acorda, a preda, 2. a face o danie, a ceda. 3. a decerna, a conferi, a atribui, a dedica. 4. a repartiza, a împărți, a distribui, a rândui

da capo *adv.* de la început, încă o dată

dac *m.* get, trac

dacă *conj.* de, când, în caz că

dadă *f.* v. lele

dafin *m.* laur

dajdie *f.* v. impozit

dalac *n.* antrax, cărbune, pustulă, bubă neagră.

dală *f.* placă, lespede

dalb,-ă *adj.* alb, curat, imaculat

dalie *f.* gherghină

damă *f.* 1. regină (în șah). 2. femeie. 3. prostituată

dambă *f.* 1. paralizie, gută, apoplexie, 2. chef, toană, poftă. 3. furie, năbădăi

damblagi *vb.* v. paraliza

damblagiu *m.* v. paralizic

damf *n.* v. miros

dană *f.* 1. magazie, depozit. 2. șlep, plută

dandana *f.* v. necaz

danie *f.* v. dar

dansa *vb.* v. juca

dantelă *f.* volan, (reg), horbotă, cipcă

dar *conj.* însă, ci, totuși, iar, dărămite, darmite

dar *n.* 1. cadou, prinos, ofrandă, atenție, plocon, mită. 2. danie, donație (reg) dărușag. 3. milă, îndurare, har. 4. talent, vocație, însușire, înzestrare, chemare, aplicație, aptitudine

dara *f.* tara

daraban *m.* v. dorobanț

darabană *f.* v. tobă

darac *n.* dărăcitor, pieptene, ragilă
daraveră *f.* 1. pățanie, belea, încurcătură, bucluc, necaz (fig), proces. 2. afacere, treabă, ne-gustorie, aranjament

dărămite *conj.* v. dar

dare *f.* v. impozit

darnic *adj.* 1. generos, larg, culant, mărinimos. 2. (fig) bogat, darnic, mănos, fertil

dascăl *m.* 1. învățător, institutor, belfer, profesor. 2. (fig). om învățat, savant, îndrumător. 3. diac, psalt, cantor, țârcovnic, cântăreț

dat *n.* v. soartă

data *vb.* 1. a fixa (ziua) a nota. 2. a exista, a dura, a fi

dată *f.* zi, termen, soroc

datină *f.* v. obicei

dator, -oare *adj.* obligat, îndatorat, datornic, debitor

datora *vb.* 1. a fi obligat, a se îndatora. 2. a fi cauza, a izvorî, a proveni

datorie 1. îndatorire, sarcină, obligație. 2. credit, împrumut (pop.), veresie.

datorit, -ă *adj.* 1. cuvenit. 2. provenit, cauzat, pricinuit

datorită *prep.* mulțumită, grație

datornic, -ă *adj.* v. dator

daună *f.* 1. pagubă, prejudiciu, vătămare, pierdere, detriment, stricăciune. 2. despăgubire, compensare, reparație.

dădacă *f.* guvernantă, bonă, tetă, doică, îngrijitoare, nursă

dădăci *vb.* v. îngrijii

dăinuî *vb.* 1. a dura, a ține, a rămâne, a persista, a se menține. 2. a exista, a trăi, a fi, a se păstra, a se perpetua.

dăinuire *f.* persistență, menținere, perpetuare, viețuire

dăltui *vb.* v. sculpta

dăltuit, -ă *adj.* lucrat, cioplit, sculptat

dănănale *f.* belea

dândănaie *f.* v. tărăboi

darab *n.* v. bucată

dărăci *vb.* a scărmana, a pieptăna, a carda

dărăpăna *vb.* v. ruina

dărăpănătură *f.* v. șandrama

dărâma *vb.* v. distruge

dărâmătură *f.* surpătură, ruină, demolare, moloz

dărnice *f.* 1. mărinimie, generozitate, larghețe. 2. belșug, abundență, rodnicie, opulență

dăruî *vb.* v. da

dăruire *s.f.* v. devotament

dăscăleală *vb.* v. cicăleală

dăscăli *vb.* v. instrui

dăscăliță *f.* v. învățătoare

dăuna *vb.* v. strica

dăunător, -oare *adj.* stricător, păgubitor, vătămător, distrugător, pernicios

dălmă *f.* v. deal

dâmb *n.* deal, colină

dânsa *pron.* 1. ea. 2. soția

dâra *f.* urmă, făgaș, dungă

dârdâi *vb.* a tremura, a clănțani

dârjală *f.* 1. bătă, ciomag, băț, prăjină. 2. mâner, coadă

dârloagă *f.* mârtoagă, gloabă

dârmon *n.* ciur

dârvală *f.* corvoadă, roboteală,

dârț, -ă *adj.* 1. curajos, hotărât, cutezător, aprig, înverșunat, brav, inimos. 2. neclintit, neînduplecat, perseverent, îndărătnic, încăpățânat, obstinent

de *conj.* 1. dacă, în cazul că. 2. pentru ca să. 3. încât, să

de *interj.* apoi (reg.) dă! dec!

de *prep.* pentru, din, cu

deal *n.* movilă, colină, colnic, dâmb, dălmă, mamelon, coastă, gâlmă, holm, gorgan, grui, coamă, răzor

deasupra *adv.* 1. peste, pe. 2. în plus, pe lângă altele

debandadă *f.* v. dezordine

debarasa *vb.* a se descotorosi, a se degaja, a scăpa, a lepăda, a înlătura, a se elibera de

debarca *vb.* 1. a trage la mal, a acosta. 2. (fam.) a da afară, a înlătura, a elimina, a scoate

debarcader *n.* v. chei

debil, -ă *adj.* plăpând, delicat, firav, fragil, șubred, slab, fără putere

debit *n.* 1. tutungerie, regie, tabac. 2. flux, cantitate. 3. datorie

debita *vb.* 1. a vorbi, a pâlăvrăgi, a spune. 2. a declama, a recita

debitor, -oare *adj.* v. dator

debloca *vb.* a elibera, a degaja, a da drumul

deborda *vb.* a da pe dinafară, a se revărsa

debordant, -ă *adj.* coplesitor, năvalnic, nestăvilit, tumultuos, dez-lănțuit

debușeu *m.* v. piață

debut *n.* v. început
debuta *vb.* a începe, a se afirma, a se remarca, a-și face intrarea
debutant, -ă *m.* începător
decadă *f.* v. deceniu
decadent, -ă *adj.* v. corupt
decadență *f.* 1. declin, regres, degradare. 2. depravare, corupție, imoralitate
decalaj *n.* v. distanță
decanta *vb.* v. limpezi
decapita *vb.* v. ucide
decava *vb.* v. ruina
decădea *vb.* 1. a regresa, a scădea, a scăpăta. 2. a se deprava, a se strica
decăzut, -ă *adj.* 1. corupt, stricat, imoral, degradat. 2. decolasat, ruinat
deceda *vb.* a muri, a sucumba, a dispărea, a da ortul popii, a-și da duhul, a răposa
decedat, -ă *adj.* mort, răposat, defunct, dispărut
deceniu *n.* decadă
decent, -ă *adj.* v. cuviincios, respectuos, sfios, politicos, pudic
decentă *f.* politete, bună-cuviință, respect, considerație
decepție *f.* dezamăgire, deziluzie, înșelare
deceptionat, -ă *adj.* dezamăgit, deziluzionat, înșelat, dezumflat
decerna *vb.* distinge, a conferi, a acorda, a da (o distincție)
deces *n.* moarte, dispariție, repozare
decî *conj.* așadar, prin urmare, în cosecință, așa fiind, drept care, carevasăzică
decide *vb.* a hotărî, a determina, a stabili, a fixa
declina *vb.* a masacra, a secera, a nimici, a ucide, a stârpi
decls, -ă *adj.* hotărât, categoric, indiscutabil
decesiv, -ă *adj.* hotărâtor, esențial, fundamental
decizie *f.* hotărâre, rezoluție, sentință
decît *prep.* ca
decît *adv.* numai

declama *vb.* a recita, a spune, a rosti (emfatic)
declamator, -oare *adj.* pompos, afectat, retoric, emfatic, umflat, bombastic
declanșa *vb.* v. dezlănțui
declara *vb.* a spune, a afirma, a susține, a comunica, a enunța, a fixa
declarație *f.* 1. comunicare, mărturisire, depozitie, relatare, afirmație, enunț, expunere, expozeu, prezentare, memoriu. 2. manifest, proclamație, program, comunicat, notificare, dare de seamă
declasa *vb.* v. degrada
declin *n.* regres, decădere, degradare, decadență, apus, asfințit, scăpătare
declina *vb.* 1. a refuza, a respinge, a renunța, a abandona, a nu lua asupra-și. 2. a apune, a scăpăta, a coborî, a asfinți
decoct *n.* v. infuzie
decola *vb.* a se ridica, a porni, a se înălța, a pleca (un avion)
decolorat, -ă *adj.* v. spălăcit
decoltat, -ă *adj.* 1. răscoit. 2. (fig) indecent, necuviincios, fără perdea
decomanda *vb.* v. anula
deconcerta *vb.* v. deruta
deconecta *vb.* 1. a întrerupe, a decupla, a suprima, a suspenda, a rupe legătura. 2. a se destinde, a se odihni, a se reface, a se recrea
decongela *vb.* v. dezgheța
decont *n.* v. justificare
decor *n.* 1. podoabă, decorație, ornament, ornamentație. 2. cadru, ambianță, tablou, fundal
decora *vb.* 1. a ornamenta, a împodobi. 2. a conferi, a da (o decorație), a medalia, a distinge, a premia
decorație *f.* 1. distincție, medalie, insignă. 2. podoabă, ornamentație, ornament, decor
decortica *vb.* v. coji
decrepit, -ă *adj.* v. ramolit
decret *n.* v. hotărâre
decreta *vb.* a hotărî, a dispune, a decide, a impune; a proclama

decroşa *vb.* v. desprinde
decupla *vb.* v. deconecta
decurge *vb.* 1. a rezulta, a urma, a deriva, a apărea, a reieşi, a proveni; 2. a se petrece, a se desfăşura, a se întâmpla, a evolua

decurs *n.* v. răstimp
deda *vb.* v. deprinde
dedat, -ă *adj.* obișnuit, familiarizat, deprins, adaptat, aclimatizat
dedesubt *adv.* jos, sub, din jos
dedesubt *n.* v. taină
dedica *vb.* v. consacra
dedicație *f.* v. închinare
dedițel *m.* brebenel
dedubla *vb.* v. preface
deduce *vb.* a concluziona, a conchide, a deriva, a desprinde, a trage o concluzie

defalca *vb.* v. împărți
defavorabil, -ă *adj.* v. neprielnic
defăima *vb.* a ponegri, a calomnia, a huli, a desconsidera, a bârbi, a blama, a denigra, a discredita, a ocări, a compromite

defect *n.* 1. lipsă, scădere, deficiență, imperfecțiune, cusur, meșteahnă, hibă, neajuns, beteșug, viciu, racilă, lacună, păcat. 2. deranjament, stricăciune, dereglare, nefuncționare, defecțiune

defecta *vb.* v. strica
defecțiune *f.* v. defect
defel *adv.* deloc, nicidecum, nicum

defensivă *f.* v. apărare
deferent, -ă *adj.* v. respectuos

deferență *f.* v. respect

deferi *vb.* v. denunța

defetism *n.* v. demobilizare

deficiență *f.* v. neajuns

deficit *n.* v. pierdere

deficitar, -ă *adj.* v. absent

defileu *n.* trecătoare, pas

definit *vb.* a califica

definitiv, -ă *adj.* 1. hotărât, încheiat, terminat, finisat. 2. irevocabil, categoric, nestrămutat

definitiva *vb.* v. termina

definitoriu, -ie *adj.* v. caracteristic

deforma *vb.* 1. a desfigura, a denatura, a modifica, a strica, a altera, a sluți, a urâți, a poci. 2. a minți, a induce în eroare, a măslui, a falsifica, a contraface, a mistifica, a escamota

defrauda *vb.* v. fura

defrișa *vb.* v. curăți

defunct, -ă *adj.* v. mort

degaja *vb.* 1. a emana, a emite, a exala, a difuza, a răspândi, a împrăști, a elimina. 2. a elibera, a debloca, a slobozi. 3. a debarasa, a scăpa, a descotorosi, a scutura.

degajat -ă *adj.* 1. răspândit, exalat, împrăștiat, eliberat. 2. liber, firesc, natural, nestânjenit, lejer, spontan, simplu, dezinvolt, neîngrădit

degeaba *adv.* v. zadarnic

degenera *vb.* v. degrada

degera *vb.* v. îngheța

deghiza *vb.* v. travesti

deglutiție *f.* v. înghițire

degrabă *adv.* v. repede

degrada *vb.* 1. a strica, a distruge, a deteriora, a ruina, a altera, a declanșa, a degenera, a decădea, a dărăpăna, a se deprecia, a pierde calitatea, a se devaloriza. 2. a înjosi, a dezonora, a compromite, a necinsti, a discredita, a corupe

degradare *f.* 1. înjosire, ruinare, decădere, regres, depreciere, uzare, clasare. 2. corupție, destrăbălare, înjosire

degrevă *vb.* a reduce, a scuti, a scădea, a micșora

degusta *vb.* v. gusta

deja *adv.* chiar, încă, de pe acum (atunci), în acest (acel) moment.

dejecție *f.* evacuare (reziduuri), eliminare (fecale); scaun

dejuca *vb.* v. zadărnici

dejun *n.* masă

dejurnă *adj.* de serviciu

delapida *vb.* v. fura

delator, -oare *v.* denunțător

delățiune *f.* v. denunț

delăsa *vb.* v. neglija

delăsător, -oare *adj.* indolent, nepăsător, indiferent, apatic, pasiv, tembel, imposibil

delecta *vb.* v. desfăta

delega *vb.* v. împuternici

delegație *f.* 1. procură, sarcină, mandat. 2. reprezentanție, solie, misiune

delibera *vb.* v. chibzui

deliberat *adv.* intenționat, chibzuit, pregetat, liber-consimțit, voit.

delicat, -ă *adj.* 1. ales, fin, diafan, gingaș, grațios, firav, suav, elegant. 2. distins, rafinat, deosebit, valoros, remarcabil, prețios, excepțional. 3. politicos, manierat, prevenitor. 4. sensibil, simțitor, emotiv, impresionabil. 5. șubred, slăbuț, maladiv, prizărit, fragil, plăpând. 6. anevoios, dificil, penibil, greu

delicatese *f.* alimente fine, alese, rare

delicatețe *f.* finețe, gingășie, suavitate, frăgezime, grație, noblețe.

delicios, -oasă *adj.* v. savuros

deliclu *n.* plăcere, desfătare, satisfacție, încântare

delict *n.* v. infracțiune

delimita *vb.* 1. a circumscrie, a demarca, a țărni, a hotărni, a mărgini a preciza, a fixa. 2. a scurta, a restrânge, a separa

delincvent *m.* v. infractor

delir *n.* 1. aiurare, rătăcire, halucinație, tulburare mintală. 2. exaltare, extaz, frenezie

dellra *vb.* a aiura, a vorbi fără control, a spune prăpăștii

deloc *adv.* defel, nicicum, nicidecum

deluros, -oasă *adj.* accident, neregulat

demara *vb.* v. porni

demarca *vb.* v. delimita

demarcație *f.* delimitare, precizare, circumscriere

demasca *vb.* a dezvălui, a da pe față, a arăta, a indica, a deconspira

dement, -ă *adj.* nebun, smintit, alienat

demență *f.* v. nebunie

demers *n.* intervenție, acțiune, petiție, cerere

demisie *f.* renunțare, plecare, abdicare

demite *vb.* a concedia, a destitui, a da afară, a trimite la plimbare

demlurg *m.* zeitate, creator

demâncare *f.* v. mâncare

demn, -ă *adj.* v. onest, cinstit, corect, ireproșabil, vrednic, cumsecade

demnitar *m.* mărime, ștab, șef, dregător

demnitate *f.* 1. onoare, autoritate, ținută, vrednicie. 2. rang, ierarhie, treaptă, dregătorie

demobiliza *vb.* a descuraja, a demoraliza, a dezorienta, a slăbi, a submina

demoda *vb.* v. învechi

demon *m.* v. drac

demonetiza *vb.* v. devaloriza

demonic, -ă *adj.* diabolic, drăcesc, infernal, oribil, sinistru, execrabil

demonstra *vb.* 1. a dovedi, a argumenta, a proba. 2. a manifesta, a se solidariza

demonstrant *m.* manifestant

demonstrativ, -ă *adj.* 1. ilustrativ, edificator, evident, clar, probat. 2. ostentativ, provocator

demonstrație *f.* 1. probă, dovadă, raționament, argument, exhibiție. 2. manifestație, miting, protest

demoraliza *vb.* a deprima, a demobiliza, a descuraja, a dezola

demult *adv.* cândva, odată, odinioară, de multă vreme, demult, altădată

denatura *vb.* v. deforma

denigra *vb.* v. ponegri

denota *vb.* v. dovedi

dens, -ă *adj.* 1. compact, îndesat, vârtos, consistent, tare, solid. 2. adânc, greu, de nepătruns

dentist *m.* stomatolog

denumi *vb.* v. numi

denunț *n.* v. pâră

denunța *vb.* a pâră, a reclama, a demasca, a informa, a deferi

denunțător *m.* v. delator

deoarece *conj.* fiindcă, pentru că, de vreme ce, din cauză că, dat fiind faptul că

deocamdată *adv.* 1. acum, pentru moment, momentan, până una-alta. 2. provizoriu

deocheat, -ă *adj.* 1. indecent, necuviincios, decoltat, fără perdea. 2. compromis, pătat, condamnat

deodată *adv.* 1. pe neașteptate, brusc, instantaneu, subit. 2. simultan, acum, concomitent, în același timp

deoparte *adv.* v. izolat

deopotrivă *adv.* v. aidoma

deosebi *vb.* 1. a diferenția, a diferi, a se delimita, a se distinge, a se demarca, a se desluși, a se disocia. 2. a se remarca, a se evidenția, a excela, a se ilustra

deosebit, -ă *adj.* 1. diferit, aparte, felurit, divers, eterogen, variat, osebit, pestriț, divers. 2. extraordinar, nemaipomenit, ieșit din comun, excelent, remarcabil, marcant, superior, ales, important, însemnat, extra, select, rafinat, distinct, memorabil, admirabil, eminent, excepțional, minunat, distins.

depana *vb.* v. repara

departament *n.* minister, administrație, sector

departe *adv.* la distanță

depăna *vb.* 1. a înfășura, a face ghem, a răsuca. 2. a înșira, a povesti, a exprima

depărtare *f.* v. distanță

depăși *vb.* v. întrece

depășit, -ă *adj.* învechit, demodat, vetust, perimat, banal, răsuflat, anacronic, ieșit din uz.

dependență *f.* v. subordonare

dependințe *f.* pl. atenanse, acaret, accesorii

depeșă *f.* telegramă, scrisoare, mesaj, (înv.) zapiscă

depinde *vb.* a aparține, a fi legat de, a fi subordonat, a atârna de

deplsta *vb.* v. descoperi

deplasa *vb.* v. mișca

deplasat, -ă *adj.* 1. luxat, dislocat, scrântit, dezarticulat, mutat, urnit; 2.

(fig.) nepotrivit, nelalocul său, ca nuca în perete, necorespunzător, inoportun

deplin *adv.* 1. de tot, în întregime, pe de-a-ntregul, cu totul, complet. 2. în mod desăvârșit, perfect, neștirbit, desăvârșit

deplinătate *f.* desăvârșire, perfecțiune, plenitudine, plinătate, integritate

deplânge *vb.* v. regreta

deplorabil, -ă *adj.* v. jalnic

deporta *vb.* v. surghiunul

deposeda *vb.* a lua cu forța, a expropria, a acapara, a jefui, a fura

depozit *n.* 1. magazie, rezervor. 2. adunare, stocare, rezervă, acumulare, fond. 3. strat, sediment, depunere

depozita *vb.* 1. a înmagazina, a stoca, a acumula. 2. a se sedimenta, a se depune, a se stratifica

depoziție *f.* v. mărturie

depravat, -ă *adv.* v. corupt

deprecia *vb.* v. degrada

depreciativ, -ă *adj.* defavorabil, peiorativ, disprețuitor

depreciere *f.* degradare, devalorizare, subminare, scădere, pierdere

depresiune *f.* I. 1. vale, adâncitură, prapor. 2. vârtje de aer. II (fig.) tristețe, mahnire, melancolie, deprimare, descurajare, ciclothemnie. III criză, declin (economic), devalorizare

depresiv, -ă *adj.* v. deprimant

deprimant, -ă *adj.* 1. demoralizant, demobilizator, descurajator. 2. dezolant, trist, sumbru, depresiv

deprinde *vb.* 1. a obișnui, a încadra, a aclimatiza, a adapta, a familiariza, 2. a se deda, a se năvăli. 3. a dresa, a învăța.

deprindere, *f.* 1. adaptare, acomodare, aclimatizare. 2. însușire, obișnuință, învăț. 3. apucătură, comportare, conduită, maniere, moravuri, obiceiuri, purtare, năravuri, tabieturi

deprins, -ă *adj.* v. obișnuit

depune *vb.* 1. a sedimenta. 2. a se pune, a se așterne, a se așeza. 3. a

spune, a mărturisi. **4.** a prezenta, a remite, a preda, a înmâna, a înfățișa. **5.** a îndeplini, a face, a efectua, a presta

deraiia *vb.* v. devia

deranj *n.* **1.** dezordine, neorânduială, răvășeală, harababură. **2.** tulburare, stânjenire, incomodare

deranja *vb.* **1.** a răvăși, a zăpăci, a răscoli, a învălmăși, a dereglea. **2.** a tulbura, a stânjeni, a încurca, a jena, a incomoda, a stingheri. **3.** a se osteni, a se obosi, a face eforturi

deranjament *n.* **1.** dereglare, defect. **2.** indigestie, diaree, tulburare

derapa *vb.* v. aluneca

derbedeu *m.* v. haimana

derdeluș *n.* săniuș

dereglea *vb.* v. strica

deretica *vb.* v. curăța

deriva *vb.* v. decurge

derivație *f.* v. anexă

deriziune *f.* v. derădere

derizoriu, -ie *adj.* v. neînsemnat

derădere *f.* batjocură, bătaie de joc, zeflemea, bășcălie, deriziune

dermă *f.* piele

derogare *f.* abatere, excepție, eliberare de

derula *vb.* v. desfășura

deruta *vb.* a se descumpăni, a induce în eroare, a dezorienta, a înșela, a minți, a amăgi, a trage pe sfoară, a păcăli, a zăpăci

derută *f.* v. încurcătură

des, deasă *adj.* **1.** compact, dens, îngrămădit, înghesuit, bătut. **2.** repetat, frecvent; (adv.) adesea, de mai multe ori, în repetate rânduri. **3.** repede, iute, grăbit

desagă *f.* v. sac

desărcina *vb.* v. elibera

desăvârși *vb.* **1.** a perfecționa, a săvârși. **2.** a împlini, a înfăptui, a duce la bun sfârșit, a realiza, a termina

desăvârșit, -ă *adj.* **1.** perfect, excelent, ireproșabil, măiestrit, magistral. **2.** complet, deplin, absolut, total

descalifica *vb.* **1.** a compromite, a dezaproba, a dezonora, a reprobă. **2.** a exclude, a elimina, a înlătura

descărca *vb.* **1.** a deșerta, a goli, a vida. **2.** a trage, a slobozi, a declanșa (armă). **3.** (fig.) a se deslănțui, a izbucni, a se ușura, a se revărsa, a da curs liber, a se confia, a se destăinui

descătușa *vb.* v. elibera

descendent, -ă *adj.* v. coborător

descendent *m.* urmaș, succesor

descendență *f.* succesiune, posteritate, urmași, moștenire

deschide *vb.* **1.** a desface, a destupa, a descuia, a dezlega, a desfoia, a dezlipi, a despica, a sparge, a crăpa. **2.** a tăia, a face o incizie. **3.** (fig.) a începe, a debuta, a (se) naște, a înființa

deschidere *f.* **1.** spațiu, perspectivă. **2.** despicătură, crăpătură, desfacere, incizie. **3.** început, inaugurare

deschis, -ă *adj.* **1.** (fig.) sincer, leal, onest. **2.** neîngrădit, liber, accesibil. **3.** luminos, clar, blond. **4.** direct, fățiș, vădit, manifest

descifra *vb.* v. citi

descifrabil, -ă *adj.* v. citeț

descinde *vb.* **1.** proveni, a-și avea originea, a se trage din. **2.** a coborî, a se da jos. **3.** a poposi, a trage la, a rămâne

descindere *f.* **1.** coborâre, sosire. **2.** vizitare, inspectare

descâlci *vb.* v. descurca

descânta *vb.* a fermeca, a meni, a vrăji

descoase *vb.* **1.** a desface. **2.** (fig.) a analiza, a iscodi, a ispiti, a cerceta, a ancheta, a chestiona

descolăci *vb.* v. desface

descompune *vb.* **1.** a desface, a destrăma, a dezmembra, a fracționa, a separa. **2.** a se altera, a se strica, a se dezagrega, a râncezi, a fermenta, a putrezi

descongestionă *vb.* v. elibera

desconsideră *vb.* v. disprețui

descoperi *vb.* **1.** a dezvălui, a dezveli, a arăta, a revela, a scoate la

lumină; 2. a găsi, a afla, a detecta, a depista, a identifica, a prinde, a imagina, a născoci

descoperire *f.* 1. dezvăluire, revelare, reliefare. 2. invenție, aflare, găsiere

descoperit, -ă *adj.* 1. dezvelit, liber, neacoperit. 2. (fig.) neapărat, neprijinit, vulnerabil, expus

descotorosi *vb.* v. elibera

descotoșmăni *vb.* v. dezbrăca

descreierat, -ă *adj.* v. nebun

descrește *vb.* v. scădea

descriere *vb.* a prezenta, a expune, a înfățișa, a relata, a caracteriza, a contura, a zugrăvi, a schița, a trasa, a fixa

descriere *f.* evocare, prezentare, zugrăvire, oglindire, înfățișare

descuama *vb.* a coji, a năpârli, a se jupui

descuia *vb.* v. deschide

desculț, -ă *adj.* în picioarele goale, descălțat, în durligi

descumpăni *vb.* v. zăpăci

descurajat, -ă *adj.* v. deznădăjduit

descurca *vb.* 1. a lămuri, a limpezi, a elucida, a descâlci, a netezi. 2. (fig.) a face față, a izbuti, a soluționa, a reuși

descurcăreț, -eață *adj.* 1. abil, iscusit, isteț. 2. activ, energic, întreprinzător, afacerist

desemna *vb.* v. numi

deseca *vb.* a asana, a seca, a curăți

desena *vb.* 1. a creiona, a zugrăvi, a schița, a contura, a trasa. 2. a apărea, a ieși în evidență, a se reliefa, a se profila

deseori *adv.* v. adesea

deservi *vb.* 1. a servi, a executa, a face serviciu; a îngriji, a sluji. 2. a face un rău, a vătăma, a dăuna, a dezavantaja

desface *vb.* 1. a descompune, a desprinde, a dezmembra, a despărți, a dezbină, a separa, a izola, a detașa, a deschide, a descinge, a dezlega, a descheia, a despături, a despacheta, a demonta, a deșuruba,

a destupa, a deșira, a dezlâna, a destrăma, a despica, a dizolva, a desfunda, a deșteleni, a decupla. 2. a descâlci, a descurca, a descoase, a degaja. 3. a vinde, a oferi, a face negoț. 4. a anula, a rezilia, a contramanda, a desființa

desfacere *f.* 1. despărțire, separare, descompunere, dizolvare, dezor-ganizare. 2. desființare, anulare, reziliere. 3. vânzare, lichidare

desfășura *vb.* 1. a întinde, a derula a așterne, a desface. 2. (fig.) a se petrece, a se perinda, a succeda, a se înlănțui, a evolua. 3. a înfăptui, a efectua, a executa, a îndeplini, a realiza

desfăta *vb.* 1. a delecta, a răsfăța, a încânta, a fermeca, a captiva, a bucura. 2. a petrece, a se distra, a se amuza, a se veseli

defătare *f.* 1. plăcere, delectare, încântare, veselie, bucurie, deliciu, voluptate. 2. dezmăț, corupție, decădere, destrăbălare, perdiție

desfide *vb.* v. sfida

desfigura *vb.* v. sluți

desființa *vb.* a anula

desfola *vb.* v. deschide

desfrânare *f.* v. dezmăț

desfrâu *n.* v. dezmăț

desfunda *vb.* a desface, a deschide, a destupa

desfundat, -ă *adj.* 1. destupat, deschis. 2. deștelenit, arat. 3. im-practicabil, înnămolit, de nestrăbătut

deshidratat, -ă *adj.* v. uscat

deshuma *vb.* v. dezgropa

designa *vb.* v. indica

desigur *adv.* da, bineînțeles, de acord, fără îndoială, firește, precis, negreșit, neîndoielnic

desime *f.* 1. densitate. 2. desiş

desinență *f.* terminație (gram.)

desiş *n.* arboret, crâng, tufiş, hălăciugă, bunget

desluși *vb.* v. limpezi

deslușit, -ă *adj.* 1. clar, limpede, lămurit, deschis, explicit. 2. răspicat, precizat, apriat

despacheta *vb.* v. desface
despăduri *vb.* a defrișa, a lăzui
despăgubi *vb.* a compensa, a răsplăti, a îndemniza, a recompensa, a gratifica

despărți *vb.* 1. a separa, a izola, a disocia, a îndepărta, a delimita, a hotărâni, a răzleți, a despica, a detașa. 2. a renunța, a (se) înstrăina, a (se) desolidariza. 3. a divorța

despărțitură *f.* v. ramificație
desperat, -ă *adj.* v. deznădăjduit
desperecheat, -ă *adj.* descompletat, disparat, stingher

despica *vb.* a crăpa, a sparge, a spinteca, a deschide, a despărți

despletit, -ă *adj.* nepieptănat, necoafat, zbârlit

despot *m.* v. tiran
despotic, -ă *adj.* tiranic, dictatorial, absolutist, arbitrar, samavolnic, autocratic.

despre *prep.* de, cu privire la, în legătură cu, referitor la, în ceea ce privește

despresura *vb.* v. elibera
desprinde *vb.* 1. a desface, a separa, a detașa, a dezlipi, a rupe. 2. a elibera, a scoate, a scăpa, a extrage. 3. a rezulta, a se contura, a reieși

despuia *vb.* 1. a dezbrăca, a dezgoli. 2. a extrage, a exercita. 3. a impila, a exploata, a prăda, a oprima

destălnui *vb.* v. dezvălui
destin *n.* v. soartă

destina *vb.* 1. a hărăzi, a meni, a rândui, a sorti, a hotărâni, a soroci. 2. a se consacra, a se devota, a se dedica, a se dăruia, a se închina

destinatar, -ă *adj.* adresant
destinație *f.* 1. scop, țel, țintă, finalitate, funcție. 2. loc (anumit), sosire, terminus

destinde *vb.* v. odihni
destins, -ă *adj.* relaxat, odihnit, liniștit, tihnit

destitui *vb.* a îndepărta, a da afară, a concedia, a demite, a elibera, a desărcina, a restructura

destolnic, -ă *adj.* vrednic, merituos, capabil, competent, îndemânatic, abil, priceput, de ispravă, experimentat, isteț

destrăbălat, -ă *adj.* v. corupt
destrămat, -ă *adj.* 1. deșirat, desfirat, desfăcut, rupt, distrus, dezmembrat. 2. risipit, împrăștiat, spulberat

destul *adv.* 1. deajuns, suficient. 2. berechet, prea mult. 3. (interj.) gata! ajunge!, termină!, stop!, sfârșește!

destupa *vb.* v. desfunda
deșeleni *vb.* a ara
desuet, -ă *adj.* v. învechit
deșăntat, -ă *adj.* 1. imoral, corupt, destrăbălat, dezvățat, trivial. 2. bizar, ciudat, straniu, deșucheat
deșelat, -ă *adj.* istovit, vlăguit, spetit, obosit

deșert *n.* pustiu, pustietate
deșert, -artă *adj.* 1. gol, vid, pustiu, necultivat, nelocuit, nepopulat. 2. ireal, van, amăgitor, iluzoriu, zadarnic, inutil

deșertă *vb.* v. goli
deșertăciune *f.* inutilitate, zădărnice, nimicnicie, nimic
deși *conj.* că, cu toate că, măcar că, chiar dacă

deșira *vb.* v. desface
deșirat, -ă *adj.* 1. destrămat, desfăcut, rupt, desfirat, stricat, dezlănat. 2. (fig.) lung, slab, osos

deștept, -eaptă *adj.* 1. treaz, neadormit, lucid. 2. inteligent, ager, isteț, spiritual, iscusit, priceput, dezghețat, sprinten, capabil, îndemânatic, competent, abil

deștepta *vb.* 1. a trezi, a scula. 2. (fig.) a-și da seama, a realiza, a deveni conștient. 3. (fig.) a produce, a provoca, a stârni, a suscita

deșteptăciune *f.* v. inteligență
deșucheat, -ă *adj.* 1. nebun, țicnit, smintit, într-o ureche. 2. dezvățat, destrăbălat, deșăntat, vulgar, trivial, obscen

detaliu *n.* v. amănunt
detașa *vb.* 1. a desprinde, a despărți, a izola, a separa, a dezlipi.

2. a muta, a deplasa, a schimba. **3.** a se deține, a se distanța

dețasabil *adj.* volant, mobil, separabil, deplasabil

detecta *vb.* v. descoperi

detenție *f.* 1. posesie, păstrare, stăpânire. 2. reținere, arestare, închidere

deteriora *vb.* v. strica

determina *vb.* 1. a cauza, a provoca, a pricinui, a isca, a naște, a produce. 2. a fixa, a preciza, a hotărî, a decide, a stabili, a lămuri. 3. a calcula, a măsura, a aprecia, a fixa

determinant, -ă *adj.* decisiv, hotărâtor, categoric, esențial, important

detesta *vb.* v. disprețui

destabil, -ă *adj.* v. dezgustător

detonant *m.* explozibil, fulminant

detonație *f.* explozie, detunătură, bubuitură

detracat, -ă *adj.* v. dezechilibrat

detractor, -oare *adj.* defăimător, bârfitor, calomniator, ponegrior

detriment *n.* v. pagubă

detuna *vb.* a bubui, a exploda, a trăsnii

deturna *vb.* v. fura

deține *vb.* 1. a avea, a stăpâni, a ocupa, a poseda. 2. a aresta, a închide, a reține, a întemnița

deținut *m.* arestat, reținut, prizonier, pușcăriaș, ocaș

deunăzi *adv.* zilele trecute, acum câteva zile, nu de mult

devaliza *vb.* v. fura

devaloriza *vb.* a deprecia, a scădea, a pierde (valoarea)

devansa *vb.* a depăși, a întrece, a trece înainte

devasta *vb.* 1. a distruge, a nimici, a ruina, a pustii. 2. a jefui, a prăda

deveni *vb.* a ajunge, a se face, a se preface, a se transforma, a se schimba, a se arăta, a ieși

dever *n.* v. vânzare

devia *vb.* 1. a abate, a muta, a schimba, a îndepărta, a merge alături. 2. (fig.) a o lua razna, a bate câmpii, a divaga

deviza *f.* lozincă, slogan, formulă

devize *n.* monede străine, cecuri, hârtii de valoare, cambii

devora *vb.* v. mânca

devota *vb.* v. consacra

devotament *n.* 1. fidelitate, atașament, lealitate. 2. abnegație, dăruire, dezinteres, tragere de inimă

devoțiune *f.* evlavie, cucernicie, pietate

devreme *adv.* timpuriu, degrabă, din timp, curând

dexteritate *f.* v. îndemânare

dezacord *n.* v. neînțelegere

dezagreabil, -ă *adj.* v. neplăcut

dezagregare *f.* descompunere

dezamăgi *vb.* a decepționa, a deziluziona, a înșela

dezaproba *vb.* 1. a condamna, a înfiera, a osândi, a reprobă, a repudia, a blama, a dezavua. 2. a nu fi de acord, a contrazice

dezarmat, -ă *adj.* 1. neînarmat. 2. lipsit de voință, fără curaj, slab, neputincios, fără ripostă

dezarticulat, -ă *adj.* 1. dislocat, luxat. 2. (fig.) dezechilibrat, țeapăn. 3. neclar, bâlbâit, confuz

dezastru *n.* catastrofă, calamitate, nenorocire, năpastă, prăpăd, urgie

dezastruos, -oasă *adj.* nimicitor, ucigător, înfricoșător, catastrofal, groaznic, pustiitor

dezavantaj *n.* defavor, defavoare, inconvenient, neșansă, neajuns, handicap

dezavua *vb.* v. dezaproba

dezaxat, -ă *adj.* v. dezechilibrat

dezbate *vb.* v. discuta

dezbateri *s.f.* 1. discuție, dialog, conversație. 2. analiză, cercetare, frământare, deliberare, raționament

dezbăra *vb.* v. elibera

dezbina *vb.* v. învrăjbi

dezbina *f.* dezacord, separare, despărțire, discordie, dispută, divergență, ceartă, învrăjpire, conflict, contradicție

dezbrăcat, -ă *adj.* gol, despuțat, dezechipat, neîmbrăcat, nud

dezdoi *vb.* v. întinde

dezechilibrat, -ă *adj.* 1. descum-pănit, dezorientat, tulburat, demoralizat, zăpăcit. 2. nebun, dezaxat, dement, alienat, deliu, țicnit, descreierat, detracat. 3. deficitar, în pagubă

dezerta *vb.* v. fugi

dezghețat, -ă *adj.* v. isteț

dezgoli *vb.* a dezbrăca, a despuia, a dezveli

dezgropa *vb.* a deshuma, a exhuma, a scoate, a aduce la lumină

dezgust *n.* silă, greață, aversiune, scârbă, repulsie

dezgusta *vb.* v. scârbi

dezgustător, -oare *adj.* respingător, neplăcut, repugnant, detestabil, displăcut, execrabil, dezagreabil, oribil, scârbos, grețos, disgrațios

dezice *vb.* v. nega

deziderat *vb.* dorință

deziluzie *f.* dezamăgire, decepție, insucces, amărăciune

dezinfecț *vb.* a purifica, a curăța, a steriliza, a flamba

dezinteres *n.* 1. indiferență, apatie, delăsare. 2. abnegație, dăruire devotament, generozitate

dezinvolt, -ă *adj.* v. degajat

dezlănțui *vb.* a (se) declanșa, a isca, a stârni, a porni, a pune în mișcare, a provoca, a determina, a genera

dezlănțuit, -ă *adj.* furtunos, impetuos, năvalnic, nestăpănit, nestăvilic

dezlega *vb.* v. desface

dezlegare *f.* 1. rezolvare, soluționare, limpezire. 2. îngăduință, aprobare, încuviințare, permisiune, voie. 3. iertare, absolvire

dezlipi *vb.* v. detașa

dezlânat, -ă *adj.* 1. scămoșat, destrămat. 2. (fig.) prolix, confuz, nebulos

dezmăț *n.* 1. destrăbălare, desfrânare, desfrâu, decadentă, perdiție, corupție, depravare, imoralitate, perversitate. 2. anarhie, dezordine, debandadă, haos, neorânduială

dezmembra *vb.* v. desface

dezmetici *vb.* v. trezi

dezmierda *vb.* v. alinta

dezmierdare *f.* 1. alintare, mângâiere. 2. răsfăț, desfătare

dezminți *vb.* v. nega

dezmorțit, -ă *adj.* dezghețat, trezit, reînviat

deznădăjduit, -ă *adj.* desperat, descurajat, dezolat, exasperat

deznoda *vb.* v. desface

deznodământ *n.* sfârșit, încheiere, final

dezobișnuit *vb.* v. dezvăța

dezola *vb.* v. întrista

dezolant, -ă *adj.* v. deprimat

dezolare *f.* 1. mahnire, tristețe, jale, întristare, descurajare. 2. singurătate, pustietate, pustiu

dezonoare *f.* v. necinste

dezonora *vb.* v. degrada

dezordine *f.* 1. neorânduială, haos, babilonie, debandadă, zăpăceală, harababură, indisciplină. 2. revoltă, răscoală, tuburare, răzmeriță, răzvrătire

dezorienta *vb.* v. deruta

dezorientare *f.* nesiguranță, derută, șovăială, descumpănire, deconcertare, perplexitate

dezrădăcina *vb.* v. stârpi

dezrobi *vb.* v. elibera

dezumfla *vb.* a deziluziona, a decepționa, a dezamăgi

dezvălui *vb.* 1. a descoperi, a dezveli, a da la iveală, a arăta, a revela, a pune în lumină, a elucida, a destăinui, a divulga, a mărturisi. 2. a demasca, a divulga, a deconspira, a trăda

dezvăța *vb.* v. debarasa

dezveli *vb.* v. descoperi

dezvinovăți *vb.* a (se) apăra, a (se) disculpa, a (se) justifica, a (se) scuza

dezvolta *vb.* 1. a amplifica, a mări, a extinde, a da amploare. 2. a crește, a evolua, a progresa, a avansa, a înainta, a propăși. 3. a degaja, a emana, a produce, a emite, a radia

dezvoltare *f.* 1. creștere, amplificare, mărire, extindere, lărgire. 2.

evoluție, progres, desfășurare. **3.** emanare, producere, radiere

dezvoltat, -ă *adj.* **1.** crescut, mărișor, răsărit. **2.** avansat, evoluat, civilizat, înaintat. **3.** amănunțit, detaliat, temeinic

diabolic, -ă *adj.* **1.** drăcesc, diavolesc, satanic, infernal. **2.** funest, oribil, primejdios, rău, crud, sadic, viclean

diac *m.* **1.** dascăl, psalt, cântăreț, cantor. **2.** grămatic, uricar, logofățel, copist

diacronic, -ă *adj.* cronologic, evolutiv, istoric

diafan, -ă *adj.* străveziu, transparent, subțire, fin, delicat, aerian, eterat

diagnostic *n.* v. diagnoză

diagnoză *f.* rezultat (medical), diagnostic, indicație, precizare

diagonal, -ă *adj.* oblic, înclinat, curmeziș, cruciș

diagramă *f.* grafic

dialect *n.* vorbire, grai

dialog *n.* v. conversație

dialoga *vb.* v. discuta

diaree *f.* v. indigestie

diastază *f.* amilază, enzimă, ferment

diatribă *f.* v. pamflet

diavol *m.* v. drac

dibaci, -ce *adj.* v. iscusit

dibăcie *f.* iscusință, îndemânare, pricepere, măiestrie, abilitate

dibui *vb.* **1.** a băjbăi, a pipăi, a orbecăi, a tatona. **2.** a afla, a găsi, a sesiza, a intuiti

dichis *n.* v. găteală

dichisi *vb.* v. găti

dicta *vb.* (fig.) a impune, a ordona, a obliga, a prescrie, a porunci, a determina

dictatorial, -ă *adj.* despotic, samavolnic, tiranic, satrapic

dicton *n.* maximă, zicătoare, aforism, adagiu, cugetare, apoftegmă

dicțiune *f.* rostire, pronunțare, articulare, intonație

didactic, -ă *adj.* școlar, școlăresc

didahie *f.* predică, cazanie, omilie, ovație

dieceză *f.* v. episcopie

dietă *f.* **I.** regim (alimentar), cumpăt, post. **II.** adunare (legislativă), parlament

difamant, -ă *adj.* v. defăimător

diferend *n.* v. neînțelegere

diferență *f.* **1.** deosebire, nepotrivire, discriminare. **2.** rămășiță, rest

diferit, -ă *adj.* v. deosebit

difficil, -ă *adj.* **1.** greu, anevoios, complicat. **2.** mofturos, capricios, susceptibil, nemulțumit. **3.** exigent, pretențios, dur

difficultate *f.* **1.** greutate, anevoință, inconvenient, neajuns. **2.** piedică, obstacol, rezistență, impediment

diform, -ă *adj.* v. urât

difuz, -ă *adj.* v. împrăștiat

difuza *vb.* v. răspândi

dig *n.* baraj, stăvilar, zăgaz

digera *vb.* a mistui, a măcina, a asimila

digresiune *f.* divagare, parafraze, adaos, paranteză

dihanie *f.* **1.** fiară, jivină, bestie, lighioană, sălbăticiune. **2.** namilă, monstru

dihonie *f.* v. neînțelegere

dijmă *f.* v. impozit

dijmui *vb.* **1.** a taxa, a pune bir, a impozita. **2.** a sustrage, a șterpeli, a fura

dilata *vb.* v. mări

dilemă *f.* alternativă, încurcătură

diletant, -ă *adj.* amator, improvizat, superficial

diligent, -ă *adj.* v. silitor

diligentă *f.* **1.** poștalion. **2.** sârquintă, osterfeală, hârnicie, zel

diluat, -ă *adj.* **1.** subțiat, lungit, micșorat, slăbit. **2.** (fig.) dezlănat, prolix, confuz, încurcat

dimensiune *f.* mărime, întindere, calibru, gabarit, volum

dimie *f.* postav, pănură, stofă, țesătură

diminua *vb.* a micșora, a reduce, a împuțina, a slăbi

dimpotrivă *adv.* contrar, opus diferit, antitetic

dimpreună *adv.* laolaltă, împreună, solid

din *prep.* 1. de la, dinspre, dintru, dintre. 2. de, cu

dinadins *adv.* anume, intenționat, înadins, voluntar

dinafară *adv.* exterior

dinainte *adv.* 1. înainte, în față. 2. preliminar, introductiv

dinalntea *prep.* în față, înaintea, înainte de

dinamic, -ă *adj.* energic, activ, forte, impulsiv, dezlănțuit, impetuos

dimanică *f.* mișcare, forță, dezvoltare, energie, creștere, evoluție

dinamism *n.* putere, forță, energie, vigoare, vitalitate

dinamiza *vb.* v. stimula

dinapoi *v.* înapoi

dinapoia *prep.* îndărătul, înapoia, în spatele, în partea din urmă, după

dinăuntru *adv.* (în) interior, intern

dincoace *adv.* aici, în partea aceasta

dincolo *adv.* în cealaltă parte, în partea opusă, dimpotrivă

dincotro *adv.* din care direcție? din ce parte? de unde?

dindărăt *adv.* dinapoi, din urmă, din spate, posterior

dindărătul *prep.* v. dinapoia

dineu *n.* cină

dinspre *prep.* de la, din

dintâi *num.* – v. întâi

dinte *m.* 1. colț, vârful. 2. zimț. 3. măsea

dintotdeauna *adv.* totdeauna, mereu, neîntrerupt

dintre *prep.* printre, între, din

dintru *prep.* din

dințat, -ă *adj.* crestat, zimțat, cu dinți

dionisiac, -ă *adj.* bahic, desfătător

dioramă *f.* v. panoramă

diplomat, -ă *adj.* dibaci, abil, iscusit, calculat

diplomă *f.* 1. certificat, atestat, patalama. 2. document, zăpis, uric, hristov. 3. distincție, premiu

direct, -ă 1. (*adj.*) drept, neocolit, fără ocol. 2. (*adv.*) de-a dreptul, drept, franc, fără înconjur, fățiș, nemijlocit

directivă *f.* v. indicație

direcție *f.* 1. sens, orientare, curs, perspectivă 2. conducere, șefie

dirigui *vb.* v. dirija

dirija *vb.* a conduce, a călăuzi, a îndruma, a îndrepta, a orienta, a ghida, a povățui

disc *n.* 1. plăcă. 2. talger, taler

discerne *vb.* v. deosebi

disciplinat, -ă *adj.* v. ordonat

disciplină *f.* 1. ordine, rânduală, regulă. 2. supunere, ascultare, conformare. 3. domeniu, ramură, sector. 4. materie, știință, obiect

discipol *m.* 1. elev, ucenic, învățăcel, novice. 2. continuator, adept, urmaș

discontinuitate *f.* intermitență, inegalitate, întrerupere

discordant, -ă *adj.* nepotrivit, disonant, nearmonios

discordie *f.* v. neînțelegere

discredita *vb.* v. compromite

discrepanță *f.* v. nepotrivire

discret, -ă *adj.* 1. rezervat, reținut. 2. șters, estompat, nereliebat

discriminare *f.* deosebire, diferență, distincție

disculpa *vb.* v. dezvinovăți

discurs *n.* cuvântare, alocuțiune, expunere, conferință, logos

discursiv, -ă *v.* împrăștiat

discuta *vb.* 1. a convorbi, a conversa, a sta de vorbă, a dialoga. 2. a dezbate, a analiza, a delibera

discutabil, -ă *adj.* 1. controversat, îndoielnic, nesigur, aproximativ. 2. contestabil, incert, litigios

disuție *f.* 1. convorbire, conversație, dezbateri, dialog. 2. controversă, dispută, altercație, litigiu, sfadă, ceartă

diseca *vb.* 1. a tăia, a spinteca. 2. a analiza, a cerceta, a pătrunde

disemina *f.* împrăștiere, difuziune, dispersare, răspândire

disensiune *f.* v. neînțelegere

disidență *f.* v. opoziție

disimetrie *f.* asimetrie, dezechilibrare, inegalitate

disimula *vb.* v. a ascunde

disimulat, -ă *adj.* camuflat, tănuț, mascat, deghizat, travestit, ascuns, fals, ipocrit

disipare *f.* v. împrăștiere

disjunctiv, -ă *adj.* v. alternativ

disloca *vb.* v. deplasa

disocia *vb.* v. despărți

disonanță *f.* v. nepotrivire

disparat, -ă *adj.* v. răzleț

dispariție *f.* pieire, stingere, moarte

dispărea *vb.* v. pieri

dispensa *vb.* 1. a renunța, a se lipsi de. 2. a scuti, a ușura

dispensar *n.* policlinică

dispensă *m.* scutire, permisie

dispersa *vb.* v. împrăstia

displăcea *vb.* a-i repugna, a-i fi neplăcut, a nu fi pe plac

dispnee *f.* sufocare, înecăciune

disponibil, -ă *adj.* v. liber

disponibilitate *f.* adaptabilitate, concordanță, consimțământ, aplicație

dispozitiv *n.* mecanism

dispoziție *f.* 1. hotărâre, ordin, poruncă, normă, indicație. 2. alcătuire, construcție, constituție. 3. toane, chef, gust, aplicație, poftă

dispreț *n.* desconsiderare, nesocotire, subapreciere

dispune *vb.* 1. a hotărî, a decide, a comanda, a ordona, a prescrie. 2. a poseda, a avea. 3. a birui, a bate, a învinge. 4. a aranja, a clasa, a orându-i, a așeza, a potrivi

dispunere *f.* v. aranjament

dispus, -ă *adj.* 1. vesel, satisfăcut, mulțumit. 2. (fig.) amețit, beat, afumat

disputa *vb.* 1. a se confrunța, a se contrazice, a se certa, a contesta. 2. a avea loc, a se desfășura, a se juca

disputat, -ă *adj.* aprig, dărz, aprins, înverșunat

dispută *f.* 1. controversă, ceartă, disensiune, dezacord, diferend. 2. competiție, întrecere, partidă

distant, -ă *adj.* 1. rezervat, nesciabil, necomunicativ, rece. 2. depărtat, distanțat

distanța *vb.* a se depărta, a se detașa, a întrece

distanță *f.* 1. depărtare, interval, spațiu, întindere. 2. diferență, deosebire, nepotrivire

distinct, -ă *adj.* deosebit

distinctiv, -ă *adj.* v. caracteristic

distincție *f.* 1. deosebire, discriminare, diferență. 2. finețe, eleganță, rafinament. 3. premiu, recompensă, decorație, semn onorific

distinge *vb.* v. deosebi

distins, -ă *adj.* deosebit, ales, remarcabil, ilustru, eminent, fin, nobil, valoros

distonant, -ă *adj.* v. nepotrivit

distra *vb.* v. înveseli

distractiv, -ă *adj.* v. vesel

distracție *f.* 1. amuzament, divertisment, petrecere, veselie. 2. neatenție, absorbire, absență

distrat, -ă *adj.* neatent, absent, absorbit, pierdut, împrăștiat, căscat

distribui *vb.* 1. a împărți, a repartiza, a destina, a da, a eșalona. 2. a aranja, a așeza, a clasa, a dispune, a orându-i, a ordona

distribuție *f.* 1. împărțire, repartizare, distribuire. 2. alcătuire, așezare, aranjament, dispunere, structură, ansamblu, grupare

district *n.* ținut, comitat, sector, cartier

distructiv, -ă *adj.* v. nimicitor

distrugător, -oare *adj.* nimicitor, devastator, dezastruos, pustiitor, ruinător

distruge *vb.* v. nimici

distrus, -ă *adj.* 1. nimicit, ruinat, dărâmat, desființat, spulberat, năruit. 2. (fig.) epuizat, doborât, zdrobit, terminat

dital *adj.* mare, coșcogea, ditamai

ditamai *adj.* v. ditai

ditirambic, -ă *adj.* 1. elogios, entuziast, superlativ. 2. retoric, umflat, emfatic

diurn, -ă *adj.* v. zilnic

divaga *vb.* a se abate, a se depărta, a devia, a vorbi aiurea, a bate câmpii

divagație *f.* digresiune, excurs, ocol, deviere, divagare

divan *n.* 1. canapea, sofa, dormeză. 2. (înv.) sfat, adunare, consiliu. 3. judecată, proces

divă *f.* vedetă, star, stea

divergent, -ă *adj.* diferit, deosebit, contrar, contradictoriu

divergență *f.* v. neînțelegere

divers, -ă *adj.* v. deosebit

diversificare *f.* variație, ramificare

diversitate *f.* felurime, pluralitate, variație

diversiune *f.* v. abatere

divertisment *n.* v. distracție

divide *vb.* v. diviza

divin, -ă *adj.* 1. dumnezeiesc, sfânt, ceresc, celest. 2. bisericesc, religios. 3. (fig.) minunat, încântător, admirabil

divinitate *f.* 1. Dumnezeu, zeu. 2. pronie, providență, dumnezeire

diviniza *vb.* v. adora

diviza *vb.* 1. a împărți, a divide, a fracționa, a distribui, a eşalona, a repartiza, a fisiona. 2. a scinda, a fragmenta, a despărți, a dezbină, a separa, a tăia, a segmenta

divizie *f.* 1. mare unitate militară. 2. comandament. 3. categorie sportivă

diviziune *f.* v. împărțire

divorț *n.* despărțire, desfacere, separare

divulga *vb.* a da în vileag, a da pe față, a destăinui, a dezvălui, a mărturisi

disgrațiat, -ă *adj.* desconsiderat, disprețuit, subestimat, subapreciat

disgrație *f.* desconsiderare, repudiere, neglijare

disgrațios, -oasă *adj.* v. neplăcut

dizolva *vb.* 1. a topi, a dezagrega. 2. a desființa, a anula

doamnă *f.* 1. cucoană, soție. 2. stăpână

doar *adv.* 1. abia, numai. 2. exclusiv, singur. 3. poate, probabil

dobitoc *m.* 1. vită, lighioană, animal. 2. om prost, tâmpit

dobitocie *f.* prostie

dobândă *f.* 1. procent, câmătă. 2. câștig, folos, profit, beneficiu

dobândi *vb.* a primi, a câștiga, a obține, a procura, a găsi, a face rost

dobori *vb.* 1. a prăvăli, a răsturna, a trânti, a prăbuși, a dărâma. 2. a răpune, a distruge, a înfrânge, a nimici, a desființa, a stârpi. 3. a birui, a copleși, a lichida, a învinge

doc *n.* 1. țesătură (groasă). 2. magazie, antrepozit, siloz. 3. bazin (port). 4. feribot, pod plutitor

docar *n.* trăsură (mică), căruță

docil, -ă *adj.* supus, ascultător, obsedient

doct, -ă *adj.* erudit, învățat, informat, știutor, savant

doctor *m.* medic

doctoral, -ă *adj.* academic, erudit, savant, grav, pedant, solemn

doctorie *f.* medicament, leac, remediu, elixir

doctrină *f.* teorie, învățătură, sistem (conceptual), teze

document *n.* act, înscris, text, mărturie (scrisă)

documentare *f.* 1. informare, cercetare. 2. probă, dovadă, argumentare

documentat, -ă *adj.* 1. cunoscător, informat, pregătit. 2. motivat, întemeiat, argumentat, temeinic

dogar *m.* butnar

dogit, -ă *adj.* răgușit, neclar

dogmă *f.* principiu, învățătură, teză (indiscutabilă), habotnicie

dogmatic, -ă *adj.* rigid, habotnic, conformist, ilogic

dogoare *f.* arșiță, dogoreală, căldură excesivă

dohot *n.* gudron

dogorător, -oare *adj.* fierbinte, arzător, ardent

doică *f.* dădacă

dolni *vb.* a cânta, a hori
dojană *f. v.* mustrare
dojenl *vb.* a mustra, a certa, a muștrului, a dăscăli
doldora *adj.* tixit, îndesat, plin, încărcat, burdușit
doleanță *f. v.* dorință
dollu *n.* jale, jelanie, deplângere
dolofan, -ă *adj.* durduliu, rotofei, grăsuț, grăsan, plin
dom *n.* catedrală, biserică
domenlu *n.* 1. latifundiu, moșie, proprietate. 2. sferă, ramură, sector, țărâm, câmp, cerc
domestic, -ă *adj.* casnic, familial, gospodăresc
domesticl *vb. v.* îmblânzi
domicilla *vb. v.* locui
domicillu *n.* locuință, casă, cămin
domina *vb.* 1. a stăpâni, a controla, a fi stăpân. 2. a dispune, a prevala, a predomina, a se impune
dominant, -ă *adj.* 1. preponderent, precumpănitor, relevant. 2. specific, caracteristic, definitoriu, particular
domn *m.* 1. stăpân, posesor, jupân. 2. domnitor, voievod, prinț, rege, monarh. 3. om bogat, aristocrat, boier, nobil. 4. Dumnezeu, Isus Hristos, Autoputernicul, Providența, Ziditorul. 5. (Inv.) orășan, târgoveț. 6. bărbat, soț
domni *vb. v.* stăpâni
domnie *f.* 1. stăpânire, cărmuire, guvernare, dominație, putere. 2. scaun, coroană, sceptru
domnitor *m. v.* domn
domniță *f. v.* prințesă
domol, -oală *adj.* 1. potolit, calm, lin, stăpânit, încet, alene, liniștit, blând, blajin. 2. pașnic, așezat, temperat, moale, dulce, moderat, slab
domoll *vb.* 1. a liniști, a potoli, a modera, a tempera, a calma, a îmblânzi, a astâmpăra. 2. a înfrâna, a struni, a stăvili. 3. a se atenua, a diminua, a se reduce, a micșora, a rări, a descrește, a slăbi, a se muia
dona *vb. v.* da
donatle *f. v.* dar
dondăni *vb. v.* bombăni

doniță *f.* cofă, șiștar, găleată
donjon *n.* turn
donjuan *m. v.* crai
dop *n.* stupuș
dor *n.* 1. dorință, aspirație, năzuință, tendință, pornire, jind, jinduie. 2. alean, jale, nostalgie, melancolie, apăsare
dori *vb.* 1. a râvni, a aspira, a năzui, a viza, a pofti, a jindui, a tinde. 2. a cere, a voi, a plăcea. 3. a ura
dorință *f.* 1. poftă, râvnă, doleanță, năzuință, deziderat, aspirație. 2. iubire, imbold, pasiune. 3. vrere, exigență, postulat, cerere
dormeză *f. v.* divan
dorml *vb.* a-și face somnul, a ațipi
dormita *vb.* a moțâi, a picoti, a ațipi
domic, -ă *adj.* doritor, amator, iubitor, râvnitor, avid, setos, lacom, ahtiat
dorobanț *m.* ostaș, soldat, infanterist, curcan, taraban
dos *n.* spate, șezut, fund
dosl *vb. v.* ascunde
doslire *f.* ascundere, tăinuire, șterpelire, sustragere, pitire
dosnic, -ă *adj.* retras, dosit, lătruinic, ferit, izolat
dospeală *f.* aluat, plămadă, covăseală, plămădeală, fermentare
dospl *vb.* 1. a crește, a fermenta, a se umfla. 2. (fig.) a mocni, a coace
dota *vb. v.* înzestra
dotat, -ă *adj.* capabil, destoinic, înzestrat, vrednic, competent, valoros, priceput
dovadă *f. v.* mărturisire
dovedl *vb.* 1. a demonstra, a adevăra, a proba, a atesta, a mărturisi, a arăta, a vădi, a denota, a ilustra. 2. a învinge, a birui, a răpune, a întrece. 3. a termina, a isprăvi, a mântui, a pridi, a răzbi
dovedit, -ă *adj.* adevărat, demonstrat, confirmat, probat, atestat
dovleac *m.* bostan
doza *vb. v.* potrivi
dozaj *n. v.* potrivire
doxă *f. v.* minte

drac *m.* diavol, demon, satana, ucigă-l toaca, aghiută, necuratul
draconic, -ă *adj.* aspru, sever, nemilos, dur, tiranic, drastic
drag, -ă *adj.* v. iubit
dragoman *m.* v. interpret
dragon *m.* v. balaur
dragoste *f.* iubire, afecțiune, atașament, simpatie, pasiune
drajeu *n.* 1. zaharicală, cofeturi, pralină. 2. pilulă
dram *n.* fărâma, crâmpiei, pic, strop
dramatic, -ă *adj.* (fig.) zguduitor, impresionant, mișcător, emoționant
dramatism *n.* tensiune, încordare, zbucium, confruntare
dramă *f.* v. nenorocire
draniță *f.* șindrilă, șită
drapa *vb.* v. acoperi
drapel *n.* steag, flamuri, stindard
draperie *f.* v. perdea
drastic, -ă *adj.* v. aspru
drăcesc, -ească *adj.* diavolesc, diabolic, infernal, oribil
drăcie *f.* 1. minunăție, ciudățenie, bazaconie, drăcărie. 2. ștregărie, pozna, blestemăție, năzbătie, drăconvenie. 3. (fig.) farmec, vrăjitorie
drăcos, -oasă *adj.* v. neastâmpărat
drăcovenie *f.* v. drăcie
drăcui *vb.* v. înjura
drăgălaș, -ă *adj.* v. draguț
drăgaică *f.* 1. sânzienă. 2. iarma-rbc, bâlci
drăgăstos, -oasă *adj.* v. afectuos
drăgosti *vb.* v. alinta
drăguț, -ă *adj.* 1. drăgălaș, frumușel, grațios, atrăgător, gingaș, plăcut, agreabil, estetic, amuzant. 2. gentil, amabil, curtenitor, prevenitor, serviabil
drăguț *m.* v. iubit
drămui *vb.* v. măsura
drămuire *f.* 1. cântărire, cum-pănire, chibzuire. 2. zgârcenie, egoism
dregător *m.* demnitar, conducător, șef
dregătorie *f.* 1. șefie, demnitate, autoritate. 2. judecătorie. 3. rang, funcție, treaptă

drege *vb.* 1. a repara, a îndrepta, a depana, a îmbunătăți, a reface. 2. a întrema, a înviora, a restabili, a întări, a înzdrăveni

drena *vb.* v. seca

drept *adv.* v. direct

drept *n.* 1. indemnizație, retribuție. 2. competență, cădere, calitate, autoritate

drept, dreaptă *adj.* 1. direct, rectiliniu, orizontal. 2. vertical, în picioare, neîncălinat. 3. corect, just, integru, cumsecade, moral, cinstit, franc, curat, deschis. 4. exact, adevărat, nesmintit. 5. autentic, veritabil

dreptate *f.* echitate, corectitudine, cinste, omenie, adevăr, justețe, obiectivitate, nepărtinire, integritate

dres *n.* 1. suliman, fard, cosmetică. 2. mirodenii, condimente

dres, dreasă *adj.* 1. reparat, refăcut, depanat. 2. condimentat, aromat

dresa *vb.* a deprinde, a învăța, a forma

dresor *m.* îmblânzitor

dric *n.* 1. car mortuar. 2. miez, centru, mijloc, toi

dricar *m.* cioclu

drill *n.* doc, pânză

drișcă *f.* fățuitoare, netezitor

drișcui *vb.* a netezi, a fățui

droaie *f.* mulțime, ceată, grup, grămadă, gloată, duium, liotă

drob *m.* 1. grunz, bolovan, bulgăre. 2. măruntaie (de miel)

drog *n.* stupefiant

drojdie *f.* 1. maia, plămadă, levură. 2. rămășiță, rest, reminiscență. 3. rachie, țuică, alcool. 4. (depr.) pleavă, lepădătură, gunoi

dropică *f.* hidropizie

droșcă *f.* birjă, trăsură

drug *m.* bară, rangă

drugă *f.* 1. fus. 2. știulete, cocian

drum *n.* 1. cale, drumeag, cărare, potecă. 2. stradă, șosea, alee. 3. rută, parcurs, itinerar, traseu. 4. (depr.) deplasare, călătorie, voiaj

drumeț *m.* călător, voiajor

drumeție *f.* turism, călătorie, excursie

dubă *f.* 1. camionetă, microbuz. 2. pușcărie, arest, temniță, închisoare

dubi *vb.* 1. a tăbăci, a argăsi. 2. a se muia, a se topi

dubios, -oasă *adj.* suspect, îndoielnic, nesigur, incert, echivoc, necurat

dubiu *n.* v. îndoială

dubla *vb.* 1. a îndoi, a duplica, a dedubla. 2. a căptuși

dublă *f.* baniță

dublură *f.* căptușeală

ducă *f.* plecare, pornire

duce *vb.* 1. a purta, a căra, a transporta. 2. a conduce, a călăuzi, a îndrepta, a ghida. 3. a merge, a se mișca, a se deplasa, a trece, a pleca, a colinda, a cutreiera. 4. a trăi, a petrece, a viețui. 5. a îndura, a suporta, a suferi, a răbda. 6. a amăgi, a ademeni, a înșela, a minți, a păcăli, a prosti, a momi

dudău *n.* 1. cucută. 2. buruiene, bălării

dudui *vb.* 1. a bubui, a se cutremura, a se zgudui, a clătina. 2. a arde, a vui

dudue *f.* domnișoară, domniță, duducă

duel *n.* 1. luptă, confruntare. 2. (fig.) altercație, ceartă, controversă

duet *n.* duo

dugheană *f.* băcănie, prăvălie

duh *n.* 1. arătare, fantomă, nălucă, strigoi, stafie. 2. suflet, spirit. 3. inteligență, minte, capacitate, intelect, înțelepciune. 4. haz, umor, ironie, sare și piper

duhoare *f.* miasmă, miros (greu), aer stricat, aer închis, putoare

duhovnic *n.* confesor, preot, spiritual

duhovnicesc, -ească *adj.* 1. sufletesc, spiritual. 2. preoțesc, religios, bisericesc

duios, -oasă *adj.* 1. emoționant, impresionant, înduioșător, mișcător, patetic, tulburător. 2. sentimental, iubitor, tandru, mângâietor, afectuos,

blând, dulce. 3. îndurerat, jalnic, trist, melancolic, dureros

dulum *n.* v. droaie

dulamă *f.* suman, cojoc, șubă

dulap *m.* 1. scândură, blană. 2. scrânciob, leagăn. 3. garderob, șifonier

dulău *m.* câine

dulce *adj.* 1. (fig.) plăcut, agreabil, gingaș, dragălaș, frumos, draguț, simpatic. 2. odihnitor, calm, liniștitor, mângâietor, blând, duios. 3. moderat, temperat, stins, suav

dulceag, -ă *adj.* 1. îndulcit, fad, searbăd. 2. mios, fals, prefăcut

dulceață *f.* 1. bucurie, încântare, fericire. 2. blândețe, bunătate, duioșie, bunăvoință. 3. plăcere, voluptate, desfătare

dulgher *m.* tâmplar

dulie *f.* fasung

dumbravă *f.* crâng

dumeri *vb.* v. lămuri

dumica *vb.* v. fărâmița

dumitriță *f.* tufănică

dumnealui *pron.* dânsul, el

dumneata *pron.* dumneavoastră, mata

dumnezeiesc, -iască *adj.* minunat, superb, splendid, divin, ceresc, zeiesc

dumnezeire *f.* divinitate, pronie, Dumnezeu, providență, Domnul, cerul

dună *f.* coamă, dâmb, movilă, colnic

dunărean, -ă *adj.* danubian

dungat, -ă *adj.* vărgat, bălțat, zebrat, reiat

dungă *f.* 1. linie, cută, încrețitură, muchie. 2. margine, latură. 3. coastă, fâșie, dâră

duo *n.* v. duet

după *prep.* 1. îndărătul, în dosul, înapoia. 2. dincolo de, mai departe de. 3. în urma, pe urma. 4. potrivit cu, în conformitate cu, la fel cu, ținând seama de, având în vedere, în raport cu, pe măsura, în proporție cu

duplica *vb.* v. dubla

duplicat *n.* copie

duplicitate *f.* v. fățărnicie

dur, -ă *adj.* v. aspru
dura *vb.* 1. a persista, a rezista, a dăinui, a continua, a se menține. 2. a făuri, a construi, a face, a clădi, a zidi, a edifica
durabil, -ă *adj.* trainic, viabil, rezistent, solid
durată *f.* perioadă, răstimp, timp
durdullu, -e *adj.* v. dolofan
durea *vb.* a resimți, a suferi, a fi măhnit, a se întrista, a se chinui
durere *f.* suferință, întristare, măhnire, chin, amărăciune, jale, amar, obidă
dureros, -ă *adj.* 1. întristător, nenorocit, jalnic, chinuitor, amarnic. 2. trist, melancolic, duios
durifica *vb.* a se întări

duritate *f.* 1. rezistență, tărie, soliditate. 2. asprime, răutate, brutalitate, neomenie
duruitoare *f.* cascadă
dus, -ă *adj.* 1. (fig.) absent, îngândurat, preocupat, absorbit, pierdut. 2. păcălit, ademenit, amăgit, prostit, trișat
dușcă *f.* înghițitură, sorbitură
dușman *m.* vrăjmaș, inamic, adversar, potrivnic
dușmăni *vb.* v. urî
dușmănie *f.* ură, vrăjmășie, ostilitate, adversitate
dușmănos, -oasă *adj.* potrivnic, inamic, ostil, vrăjmaș
dușumea *f.* pardoseală, podea
duză *f.* 1. ajutoraj. 2. filieră

E

eben *m.* abanos
ebenin, -ă *adj.* negru, întunecat
ebrietate *f.* v. beție
ebuliție *f.* v. fierbere
echer *n.* colțar, dreptar
echilibra *vb.* 1. a cumpăni. 2. a (se) compensa, a contrabalansa, a (se) egala, a se pondera
echilibrat, -ă *adj.* 1. cumpănit, ponderat, chibzuit, socotit, moderat, potolit, măsurat, temperat, calm, liniștit, calculat. 2. proporționat, armonios, simetric, concordant
echilibru *n.* 1. cumpănă, stabilitate, statornicie. 2. (fig.) liniște, împăcare, tihnă, armonie, pace, seninătate
echimoză *f.* vânătaie
echipa *vb.* 1. a înzestra, a dota, a utiliza, 2. a (se) îmbrăca
echipaj *n.* 1. suită, alai, escortă. 2. caleașcă, trăsură
echipament *n.* efecte, îmbrăcăminte
echipă *f.* grup, formație
echitabil, -ă *adj.* just, drept, cinstit, corect, imparțial, obiectiv
echitate *f.* dreptate, justiție, omenie
echitație *f.* călărie

echivala *vb.* egala, a egaliza, a face la fel
echivalent, -ă *adj.* egal, deopotrivă, identic, de o seamă, la fel, asemenea
echivoc, -ă *adj.* neclar, ambiguu, discutabil, confuz, dubios
eclampsie *f.* convulsie
eclatant, -ă *adj.* 1. impresionant, frapant, răsunător, zgomotos, izbitor, bătător la ochi. 2. strălucitor, fastuos, falnic, lucitor, splendid
eclectic, -ă *adj.* v. selectiv
ecleror *m.* cercetaș
eclezastic, -ă *adj.* bisericesc, clerical, preoțesc, popesc
eclipsa *vb.* 1. a întuneca, a umbri, a pune (a lăsa) în umbră, a obnubi. 2. (fig.) a întrece, a depăși, a surclasa
eclipsă *f.* întunecare, întunecime, umbră, obscuritate
ecologie *f.* sănătatea mediului
econom, -oamă *adj.* strângător, păstrător, cumpătat, cumpănit, chivernisit, socotit
economic, -ă *adj.* convenabil, avantajos, mai ieftin
economie *f.* 1. agoniseală, agonisire, rezervare, fonduri, bani. 2. cumpătare, chibzuială, măsură,

moderație, înfrânare. 3. întocmire, orânduire, alcătuire, compoziție, structură, compunere, constituție, organizare. 4. gospodărire, administrație, conducere

economisi *vb.* a aduna, a acumula, a agonisi, a chivernisi, a strânge

ecou *n.* 1. răsunet, vibrație. 2. (fig.) vâlvă, zvon, vorbe

ectenie *f.* rugăciune, slujbă (religioasă)

ecuație *f.* problemă, chestiune

ecumenic, -ă *adj.* universal, general

ecvestru, -ă *adj.* călare, de călăreț

edec *n.* 1. odgon, funie. 2. obiect, valoare

eden *n.* 1. rai, paradis, Câmpiile Elizee. 2. loc plăcut, încântător

edict *n.* v. decret

edifica *vb.* 1. a zidi, a construi, a clădi. 2. a se lămuri, a se clarifica, a se dumiri

edificator, -oare *adj.* v. lămuritor

edificiu *n.* v. clădire

edil *m.* notabilitate

edilitar, -ă *adj.* urbanistic

edlta *vb.* a tipări, a publica, a imprima

editorial *f.* articol de fond

ediție *f.* tipăritură

educa *vb.* a crește, a forma, a instrui, a învăța

educat, -ă *adj.* instruit, cultivat, civilizat, binecrescut

educator *m.* 1. pedagog, institutor, învățător, profesor. 2. îndrumător, conducător

educație *f.* creștere, bună creștere, formare, instrucție, învățământ

efect *n.* 1. rezultat, rod, consecință, urmare, concluzie. 2. impresie, influență. 3. echipament, îmbrăcăminte

efectiv *n.* v. număr

efectiv, -ă *adj.* 1. neîndoielnic, incontestabil, cert. 2. real, adevărat, sigur, existent. 3. eficace, eficient, pozitiv

efectua *vb.* a realiza

efectua *f.* înfăptuire, săvârșire, realizare, îndeplinire, executare

efemer, -ă *adj.* v. trecător

efemeră *f.* v. rusalcă

efeminat, -ă *adj.* moleșit, leneș, molatic, lasciv, corupt

efervescent, -ă *adj.* (fig) clocotitor, agitat, înflăcărat, tumultos, înfocat, pasionat, aprins, fierbinte, ardent

efervescentă *f.* v. fierbere

eficace *adj.* eficient, activ, folositor, util, operativ, practic, productiv

eficacitate *s. f.* eficiență, randament, operativitate, productivitate, folos

eficient, -ă *adj.* v. eficace

eficiență *f.* v. eficacitate

efigie *f.* imagine, chip, arătare

eflorescență *f.* înflorire (fig.) prosperitate, progres, dezvoltare

efluviu *n.* emanație, suflu, curent, fluid

efor *m.* epitrop

eforle *f.* epitropie

efort *n.* 1. strădanie, efortare, străduință, silință, osteneală, răvnă, caznă, trudă, opintire, opinteală, sârquintă. 2. greutate, încordare, forță, tensiune

efracție *f.* v. spargere

efuziune *f.* v. răspândire, efluviu, revărsare, năvală

egal, -ă *adj.* 1. deopotrivă, de o seamă, identic, la fel, asemenea, echivalent. 2. neschimbat, statornic, uniform, invariabil, constant. 3. (fig.) monoton, anost, plictisitor

egala *vb.* 1. egaliza, a echivala. 2. a nivela, a netezi, a uniformiza

egalitate *f.* 1. potrivire, identitate, paritate. 2. echitate, dreptate, justețe, nepărtinire. 3. netezime, regularitate

egaliza *vb.* v. egala

egidă *f.* v. patronaj

eglodă *f.* v. bucolică

egolst, -ă *adj.* meschin, individualist, calic

egretă *f.* stârc-alb, erodiu

egumen *m.* v. stareț

el *pron.* dânsul, dumnealui

elabora *vb.* a alcătui, a lucra, a realiza, a face

elan *f.* 1. însuflețire, avânt, ardore, fervoare, entuziasm, înflăcărare, vociune, pornire, impuls, animație. 2. (fig.) exaltare, căldură, pasiune

elastic *n.* gumă, cauciuc

elastic, -ă *adj.* 1. mlădios, flexibil, maleabil, suplu, extensibil. 2. (fig.) acomodabil, adaptabil

elasticitate *f.* v. flexibilitate

elector *m.* alegător

electriza *vb.* (fig.) a entuziasma, a înflăcăra, a impresiona, însufleți, a anima

elegant, -ă *adj.* cochet, dichisit, fercheș, gătit, spilcuit, frumos, luxos, arătos

elegiac, -ă *adj.* melancolic, trist, abătut, deprimat

elegie *f.* (fig.), plângere, melancolie, jeluire, tânguie, jeline, tristețe

element *n.* 1. constituent, formant, component. 2. (la pl.) cunoștințe, noțiuni. 3. pila electrică

elementar, -ă *adj.* 1. simplu, primar, rudimentar. 2. accesibil, ușor, natural. 3. de bază, fundamental, esențial, principal, de prim ordin

elen, -ă *adj.* grec, elin

elev *m.* 1. școlar, învățăcel, ucenic, cirac, discipol. 2. novice, începător

elevat, -ă *adj.* 1. înalt, superior, academic, solemn

elibera *vb.* 1. a dezrobi, a izbăvi, a descătușa, a desfereca, a libera, a emancipa. 2. a slobozi, a lăsa liber, a da drumul, a ușura. 3. a lăsa la vatră, a se volnici. 4. a desărcina, a destăinui, a exclude, a îndepărta, a scoate, a da afară. 5. a dezbrăca, a descongiona, a depesura, a debloca, a degaja, a goli. 6. a preda, a înmâna, a emite, a livra, a distribui

eliberat, -ă *adj.* 1. emancipat, dezrobii, descătușat, liber, neatârnat. 2. scăpat, salvat, izbăvit. 3. dezvățat, degrevat, ușurat

elida *vb.* v. elimina

elimina *vb.* 1. a îndepărta, a înlătura, a exclude, a da afară, a elida, a scoate, a da la o parte, a expulza, a exmatricula, a suprima, a șterge. 2. a goli, a deșerta, a evacua, a elibera

elită *f.* 1. frunțași, corifei. 2. (fig.) frunte, spumă, cremă, floare

elixir *n.* v. doctorie

elizeu *n.* v. eden

eliziune *f.* suprimare, eliminare, înlăturare, omitere, îndepărtare

elocință *f.* v. elocvență

elocuțiune *f.* v. exprimare

elocvent, -ă *adj.* convingător, edificator, expresiv, semnificativ, grăitor, sugestiv, plastic

elocvență *f.* 1. oratorie, retorică. 2. expresivitate, pregnantă, plasticitate

elogia *vb.* v. lăuda

elogios, -oasă *adj.* lăudativ, cinstitor, venerator

elogiu *n.* laudă, preamărire, slăvire, proslăvire, cinstire, panegiric, ditiramb, encomion

elongație *f.* întindere, luxație, entorsă

elucida *vb.* v. clarifica

elucidare *f.* clarificare, deslușire, limpezire, lămurire, explicare, rezolvare

elucurbație *f.* v. aberație

eluda *vb.* v. evita

email *n.* smalt, jumalt

emallat, -ă *adj.* smălțuit, glazurat

emana *vb.* 1. răspândi, a emite, a degaja, a scoate, a împrăști. 2. a proveni, a izvorî, a se naște

emanație *f.* 1. emitere, emanare, degajare. 2. efluviu, răspândire, radiere, împrăștiere

emancipa *vb.* v. elibera

emasculat, -ă *adj.* castrat, scopit, jugănit

emblemă *f.* insignă, simbol, stemă, blazon, herb, marcă

embrion *m.* 1. făt, germen, mugure. 2. (fig.) început, sâmbure

embrionar, -ă *adj.* inițial, primar, primitiv

emerit, -ă *adj.* 1. distins, ales, prestigios, excepțional, valoros. 2. experimentat, versat, priceput

emfatic, -ă *adj.* v. retoric

emfază *s.f.* bombasticism, afectare, grandilocvență, poză, retorică, prețiozitate

emigra *vb.* a se expatria, a se exila, a pleca, a pribegi

emigrant *m.* expatriat, exilat, pribeag, băjenar

eminamente *adj.* totalmente, total, întru totul, în întregime

eminent, -ă *adj.* deosebit, ales, excelent, distins, remarcabil, ilustru

emisar *m.* trimis, agent, delegat

emisiune *f.* 1. transmisie, program. 2. propagare, degajare, răspândire. 3. serie (filatelie)

emite *vb.* 1. a enunța, a exprima, a expune, a formula, a relata, a prezenta. 2. a scoate, a publica, a da. 3. a răspândi, a împrăști, a emana, a exala, a degaja, a radia

emițător *n.* transmitător

emotiv, -ă *adj.* sensibil, impresionabil, simțitor, afectiv, emoțional

emoție *f.* 1. afect, sensibilitate. 2. tulbure, zguduire, cutremurare

emoționa *vb.* v. impresiona

emoționant, -ă *adj.* mișcător, tulburător, răscolitor, impresionant

empiric -ă *adj.* intuitiv, experimental, practic, direct

emplastru *n.* plasture, cataplasma

emul *s.m.* v. concurent

emulație *f.* v. întrecere

encefal *n.* creier

enciclopedic, -ă *adj.* vast, cuprinzător, complex, amplu, întins, multilateral

enclitic -ă *adj.* 1. definit, hotărât. 2. postpus, atașat

ecomlon *n.* v. elogi

endemie *f.* v. epidemie

endocarp *n.* v. pericarp

energic, -ă *adj.* dinamic, forte, puternic, vajnic, impetuos, neobosit

energie *f.* dinamism, forță, putere, tărie, vigoare, capacitate, vitalitate, vlagă

enerva *vb.* a indispuce, a agasa, a irita, a înfuria, a supăra, a ațâța, a întărâta, a tracasa, a călca pe nervi, a sâcăi

enervant, -ă *adj.* v. iritant

enervare *f.* tensiune, agitație, iritare, surescitare, indispoziție, agasare

englez, -ă *adj.* britanic. anglo-saxon

enigmatic, -ă *adj.* ascuns, misterios, tainic, neînțeles, inexplicabil

enigmă *f.* 1. taină, mister, secret, ciudățenie. 2. ghicitoare, șaradă, rebus,

enorie *f.* parohie

enorm, -ă *adj.* imens, uriaș, colosal, gigantic, extraordinar, uimitor

enormitate *f.* 1. exagerare, absurditate, aberație. 2. minciună, fals, invenție, fabulație, bazaconie

entorsă *f.* scrântitură, scrânteală, luxație

entuziasm *n.* avânt, ardoare, înflăcărare, elan, însuflețire, aprindere, înfocare, exaltare, animație, frenezie, pasiune, patimă, pornire

entuziasma *vb.* a însufleți, a înflăcăra, a aprinde, a pasiona, a încălzi

entuziast, -ă *adj.* înflăcărat, avântat, însuflețit, exaltat, înfocat, ardent, aprins, pătimaș

enumera *vb.* v. număra

enumerație *f.* enumerare, numărare, înșiruire, înșirare, trecere în revistă

enunț *n.* v. formulă, enunțare, text, expresie, sintagmă, context, segment

enunța *vb.* a formula, a comunica a spune, a rosti, a transmite, a emite

enunțativ, -ă *adj.* expozitiv, declarativ

enzimă *f.* diastază, ferment

eparhial, -ă *adj.* episcopal, vlădicesc, diacezan

eparhie *f.* v. episcopie

epata *vb.* a șoca, a impresiona, a surprinde, a uimi

epatant, -ă *adj.* șocant, impresionant, surprinzător, uimitor

epavă *f.* ruină, resturi, dărâmături, distrugere

epic, -ă *adj.* narativ, expozitiv, fabulos

epicarp *n.* pericarp, exocarp

epicentru *n.* mijloc, centru

epicureic, -ă *adj.* desfătător, plăcut, senzual

epidemic, -ă *adj.* contagios, molișor

epidemie *n.* endemie, molimă, epizootie

epigastriu *n.* (pop.) lingurea, lingurică, furcă pieptului

epigon *m.* v. urmaș

epigramatic, -ă *adj.* v. satiric

epilepsie *f.* boală rea, stropșire, pedepsie

epilog *n.* final, încheiere, fine, deznodământ

episcop *m.* ierarh, vlădică

episcopat *n.* v. episcopie

episcopie *f.* eparhie, episcopat, dieceză

episod *n.* 1. întâmplare, peripeție, fapt, incident. 2. fragment, parte, scenă

episodic, -ă *adj.* secundar, neesențial, incidental, întâmplător, accidental, trecător

epistol *n.* arhitravă

epistolă *f.* v. scrisoare

epitalam *n.* cântec de nuntă

epitellom *n.* carcinom

epitet *n.* calificativ

epitrahil *n.* patrafir

epitrop *m.* 1. tutore. 2. efor

epizootie *f.* v. epidemie

epocal, -ă *adj.* colosal, excepțional, covârșitor, memorabil

epocă *f.* 1. eră, ev. 2. timp, vreme, interval, răstimp, perioadă

epopee *f.* poem epic, epos

epos *n.* v. epopee

eputa *vb.* v. termina

eputant, -ă *adj.* obositor, istovitor, extenuant, ostenitor, trudnic

epură *f.* diagramă

eradica *vb.* v. stârpi

erată *f.* corrigenda, de corectat, îndreptări

eră *f.* v. epocă

erbacee *adj.* ierboasă

erect, -ă *adj.* vertical, drept

ereditar, -ă *adj.* moștenit, congenital

ereditate *f.* descendență, succesiune, moștenire

eres *n.* 1. prejudecată, erezie, superstiție. 2. eroare, rătăcire, greșeală, păcat

erete *m.* șoim, uliu

eretic, -ă *adj.* păgân, necredincios, schismatic

erezie *f.* v. eres

erija *vb.* v. ridica

erizipel *n.* brâncă

ermetic, -ă *adj.* 1. etanș, bine închis. 2. obscur, întunecat, ascuns

ermit *m.* pustnic, sihastru, schimnic, călugăr, monah, anahoret

eroare *f.* 1. greșeală, inexactitate, neadevăr, erezie. 2. culpă, vină, abatere

eroda *vb.* v. roade

erodiu *m.* v. egretă

eroic, -ă *adj.* 1. brav, curajos, temerar, vitejesc, îndrăzneț. 2. măreț, impunător, grandios, impozant

eroism *n.* bravură, curaj, vitejie, voinicie

eronat, -ă *adj.* v. greșit

erotic, -ă *adj.* senzual, carnal, sexual

erotism *n.* senzualitate, sexualitate, amor

erou *m.* 1. viteaz, voinic. 2. personaj, protagonist

eroziune *f.* coroziune, mâncătură, roadere, săpare

erudit, -ă *adj.* învățat, savant, documentat

erudiție *f.* informare, știință, cunoștințe

erupe *vb.* v. țâșni

eruptiv, -ă *adj.* v. năvalnic

erupție *f.* 1. izbucnire, tăsnire, împrăscare. 2. (med.) exantem, enantem, urticarie

erzaț *n.* surogat

escalada *vb.* 1. a urca, a sui, a se cățăra. 2. a trece, a sări, a depăși

escală *f.* oprire

escamota *vb.* v. falsifica

ecapadă *f.* aventură, peripeție

eschiva *vb.* v. sustrage

escorta *vb.* v. însoți

escortă *f.* gardă, suită, alai, însoțire

escroc *m.* v. șarlatan

escroca *vb.* a înșela

escrocherie *f.* înșelăciune, înșelătorie, fraudă, pungășie, hoție, șarlatanie, coțcărie, potlogărie, păcăleală, falsificare

esență *f.* 1. natură, substanță, miez, fond. 2. parfum, colonie

esențial, -ă *adj.* v. fundamental

eseu *n.* 1. studiu, sinteză, expunere. 2. încercare, probă (în sport)

esoteric, -ă *adj.* v. ascuns

est *n.* răsărit, orient soare-răsare

estacadă *f.* dig

estetic, -ă *adj.* v. frumos

estima *vb.* v. aprecia

estimativ, -ă *f.* evaluare, prețuire, apreciere, estimare, calculare, măsurare

estival, -ă *adj.* văratec, canicular

estompa *vb.* v. atenua

estompare *f.* atenuare, reducere, micșorare, umbrire, evanescentă

estorca *vb.* a șantaja, a stoarce, a teroriza

estradă *f.* v. scenă

estropiat, -ă *adj.* v. mutilat

eșafod *n.* v. schelă

eșalona *vb.* v. împărți

eșantion *n.* v. probă

eșarfă *f.* v. șal

esec *n.* nereușită, insucces, cădere, înfrângere, bluf, fiasco, faliment

eșua *vb.* a nu izbuti, a fi înfrânt, a nu reuși, a fi învins, a suferi o decepție, a cădea, a da greș, a se înămoli, a se împotmoli

etaj *n.* 1. cat, nivel. 2. strat, rând, suprapunere

etajeră *f.* raft, poliță, policioară

etala *vb.* 1. a expune, a arăta, a prezenta. 2. (fig.) a face paradă, a se fâli, a se lăuda

etalon *n.* model, tip, prototip, standard

etanș, -ă *adj.* ermetic

etapă *f.* interval, perioadă, răstimp, stadiu, fază

etate *f.* vârstă, ani

etatiza *vb.* a naționaliza

eter *n.* aer, atmosferă, cer, văzduh

eteric, -ă *adj.* fin, inconsistent, eterat, subtil, aerian, diafan, subțire

etern, -ă *adj.* 1. veșnic, nepieritor, nemuritor, fără moarte. 2. continuu, perpetuu, permanent, neconținut, neîncetat, necurmat, neîntrerupt, mereu, întruna

eternitate *f.* veșnicie, vecie, nemurire, perpetuare

eterogen, -ă *adj.* diferit

etic, -ă *adj.* moral

etică *f.* 1. morală. 2. conduită, ținută, caracter

eticheta *f.* v. califica

etichetă *f.* 1. indicație, notă, consemnare. 2. ceremonie, protocol, ritual, tipic, conduită

etimologie *f.* origine, sursă (a cuvintelor)

etirare *f.* tragere, trefilare

etnogeneză *f.* naștere, apariție, origine

etos *n.* moralitate, morală

eu *n.* personalitate, individualitate, caracter

euforie *f.* v. fericire

euharistie *f.* v. împărtășanie

eunuc *m.* v. famen

ev *n.* epocă

evacua *vb.* 1. a goli, a elimina, a libera. 2. a părăsi, a pleca, a lăsa

evada *vb.* a fugi, a scăpa, a o șterge, a se subtiliza

evadare *f.* fugă, evaziune, scăpare, dispariție

evalua *vb.* a aprecia, a cântări, a stabili (un preț), a judeca

evanescent, -ă *adj.* disparent, estompat, șters, slăbit, stins

evapora *vb.* a dispărea, a se pierde, a se topi

evaziune *f.* sustragere, dispariție, evadare

evaziv, -ă *adj.* șovăitor, neprecis, vag, ezitant, neclar

eveniment *n.* întâmplare, incident, aventură, caz, fapt, episod, peripeție

eventual, -ă *adj.* posibil, probabil, cu puțință

eventualitate *f.* 1. posibilitate, probabilitate. 2. împrejurare, caz, întâmplare

evident, -ă *adj.* v. clar

evidență *f.* 1. certitudine, adevăr, claritate, siguranță. 2. situație, consemnare, conspect

evidenția *vb.* 1. a distinge, a deosebi, a remarca, a reliefa, a releva, a afirma, a accentua. 2. a recompensa, a aprecia, a lăuda

evlta *vb.* 1. a ocoli, a se eschiva, a se sustrage, a se fofila, a eluda, a se feri, a ignora. 2. a înlătura, a îndepărta, a împiedica, a opri

evlavie *f.* v. pietate

evlavios, -oasă *adj.* cucernic, credincios, pios, cuvios, religios, bisericos, smerit

evoca *vb.* a redeștepta, a reaminti, a aminti, a trezi, a reînvia, a se chema

evocator, -oare *adj.* sugestiv, expresiv, evocativ, elocvent, pregnant, viu

evolua *vb.* 1. a progresa, a înainta, a propăși, a (se) dezvolta, a crește. 2. a se desfășura, a se petrece, a decurge

evoluat, -ă *adj.* avansat, dezvoltat, înaintat

evolutiv, -ă *adj.* progresiv, diacronic, istoric, cronologic

evoluție *f.* 1. dezvoltare, desfășurare, progres, înaintare. 2. deplasare, mers, mișcare, transformare

evoluționism *n.* transformism, darvinism

ex *pref.* fost

exacerba *vb.* a întări, a crește, a intensifica, a accentua, a spori

exact, -ă *adj.* 1. întocmai, corect, adevărat, aidoma, chiar (așa). 2. precis, riguros, identic, concordant, punctual

exactitate *f.* precizie, rigoare, concordanță, punctualitate, conformitate

exagera *vb.* a amplifica, a îngroșa, a da proporții, a mări, a augmenta, a intensifica, a denatura, a deforma

exagerat, -ă *adj.* excesiv, umflat, hiperbolic, aberant, îngroșat

exala *vb.* a degaja, a emana, a emite

exalație *f.* 1. emanație, degajare, exaltare. 2. aburi, damf, vapori, miros

exalta *vb.* 1. a se înflăcăra, a se entuziasma, a se încânta, a se aprinde, a se însufleți. 2. a proslăvi, a glorifica, a preamări, a ridica în slăvi

exaltat, -ă *adj.* 1. entuziasmat, înflăcărat, aprins, însuflețit, avântat, zelos. 2. nebun, ieșit din minți, țicnit, smintit, zăpăcit

examen *n.* 1. probă, verificare, examinare, concurs, control, test. 2. cercetare, investigație, analiză, studiu

examina *vb.* cerceta, a studia, a observa, a privi (atent)

exantem *n.* v. erupție (pe corp)

exaspera *vb.* v. despera

exasperant, -ă *adj.* chinuitor, înnebunitor, iritant

excava *vb.* a săpa, a scobi

excavație *f.* groapă, cavitate, săpătură

excedent *n.* plus, surplus, prisos, prisoseală, exces

excela *vb.* a se evidenția, a se impune, a se distinge, a se remarca

excelent, -ă *adj.* admirabil, minunat, încântător, excepțional, eminent, superb, deosebit, remarcabil, extraordinar, desăvârșit, măiestrit, magistral, impunător

excentric, -ă *adj.* v. neobișnuit

excepta *vb.* a exclude, a nu cuprinde, a lăsa deoparte

excepție *f.* eschivare, abatere, excludere, exceptare

excepțional, -ă *adj.* excelent, minunat, optim, admirabil

excerpte *n. v.* extrase

exces *n.* 1. exagerare, abuz, necumpătare. 2. excedent, surplus, adaos

excesiv, -ă *adj.* exagerat, peste măsură, din cale-afară, copleșitor

excita *vb.* a provoca, a stimula, a atăta, a stârni, a activa, a întârta

excitant, -ă *adj.* atățător, stimulator, provocator

excitație *f. v.* stimulent

excizie *f.* extirpare, scoatere, eliminare, tăiere, incizie

exclama *vb.* a striga, a țipa

exclamație *f.* strigăt, țipăt, exclamare, apel

exclue *vb.* 1. a înlătura, a elimina, a îndepărta, a da afară, a scoate, a excepta, a da la o parte, a nu admite. 2. a descalifica. 3. a excomunica

exclus, -ă *adj.* 1. înlăturat, eliminat, îndepărtat, scos, suspendat. 2. (*adv.*) imposibil, nicidecum, deloc

exclusiv *adv.* doar, numai, singur

excomunica *vb. v.* exclude

excremente *n. pl.* fecale

excrescență *f.* umflătură, tumoare

excurs *n. v.* divagație

excursie *f.* drumeție, turism, călătorie, voiaj

excursioanist *m. v.* turist

execrabil, -ă *adj.* dezgustător, respingător, neplăcut, detestabil

executa *vb.* 1. a realiza, a face, a înfăptui, a săvârși, a întocmi, a efectua, a îndeplini. 2. a suprima a ucide, a omori

executor *m.* executant, portărel

exeget *m.* cercetător, critic, editor

exegeză *f.* studiu (filologic), analiză, interpretare, critică (de text)

exemplar, -ă *adj.* impecabil, pilduitor, ireproșabil, desăvârșit

exemplu *n.* pildă, model, mostră

exercita *vb.* a practica, a profesa, a îndeplini, a exersa

exercițiu *n.* 1. temă, lucrare, aplicare. 2. practică, deprindere

exersa *vb.* a aplica, a exercita, a deprinde

exfoliere *f.* dezfrunzire

exhaustiv, -ă *adj.* integral, total, complet, de tot

exhibiție *f.* 1. prezentare, etalare, ostentație. 2. (*la pl.*) jonglerii

exhuma *vb.* a dezgropa

exigent, -ă *adj.* pretențios, riguros, conștiincios, sever, meticulos

exigență *f.* 1. pretenție, cerere, cerință, deziderat, imperativ. 2. acribie, scrupul, minuțiozitate, mîgală, severitate

exil *n.* surghiun, exilare, expatriere, emigrare

exila *vb.* 1. a expulza, a surghiuni, a relega, a alunga. 2. a emigra, a pleca, a se înstrăina. 3. a se izola, a se retrage, a se însingura

exista *vb.* a trăi, a fi, a ființa, a dăinui, a persista

existent, -ă *adj.* trăitor, prezent, real

existență *f.* trai, viață, prezență, dăinuire

exmatricula *vb.* a elimina, a înlătura, a exclude

exocarp *n.* epicarp, pielită

exonera *vb.* a scuti, a elibera, a absolvi

exorbitant, -ă *adj.* exagerat, imens, fantastic, supradimensionat, neobișnuit

exordiu *n.* introducere, început, precuvântare, cuvânt-înainte

exoteric, -a *adj.* public, comun, general, pentru toți

expansiune *f.* extindere, extensiune, creștere, dezvoltare, amplificare, augmentare, mărire, lărgire, sporire, desfășurare, dilatare

expansiv, -ă *adj.* comunicativ, sociabil, prietenos, exuberant, afabil, volubil, deschis

expatria *vb. v.* exila

expectativă *f.* așteptare

expectora *vb. v.* scuipa

expectorație *f.* expectorare, flegmă, scuipat

expedia *vb.* 1. a trimite, a adresa, a transmite. 2. (*fig.*) a îndepărta a se descotorosi, a se degaja, a se elibera, a scăpa de

expedient *n.* (*fig.*) mijloc, soluție (rapidă)

expeditiv, -ă *adj.* iute, prompt, repede, operativ, grabnic

expeditor, -oare *adj.* trimițător

expediție *f.* 1. trimitere, expediere. 2. călătorie, deplasare. 3. campanie militară, război

experiență *f.* 1. experiment, experimentare, verificare, probă, încercare. 2. rutină, probă

experiment *n.* v. experiență

experimenta *vb.* v. încerca

experimentat, -ă *adj.* 1. priceput, destoinic, capabil, competent, expert, vrednic, valoros, înzestrat, abil, isteț. 2. specializat, rutinat, încercat, versat

expert, -ă *adj.* v. competent

expia *vb.* v. ispăși

expira *vb.* 1. a ajunge la scadență, a se isprăvi, a se sfârși, a fi depășit, a se încheia, a se termina. 2. a muri, a deceda, a pieri, a răposa

explica *vb.* 1. a lămuri, a elucida, a desluși, a preciza, a demonstra, a clarifica, a limpezi. 2. a justifica, a motiva, a dezvinovăți, a disculpa, a da explicații

explicabil, -ă *adj.* motivabil, justificabil, de înțeles, simplu

explicație *f.* 1. lămurire, clarificare, deslușire, limpezire, precizare. 2. justificare, motivare, motiv, pricină, cauză

explicit, -ă *adj.* limpede, deslușit, clar, evident, vădit, răspicat, apriat

exploata *vb.* 1. a trage foloase, a profita, a se alege cu, a câștiga, a valorifica. 2. a asupri, a oprima, a împila, a prizoni, a nedreptăți, a năpusti, a obidi, a tiraniza

exploatare *m.* v. asupritor

exploda *vb.* 1. a detona, a face explozie, a se sparge. 2. a izbucni, a

răbufni, a-și pierde cumpătul, a-și ieși din pepeni, a-i sări muștarul

explora *vb.* v. cerceta

explozibil *n.* exploziv, detonat, fulminant

explozie *f.* 1. detonație, detunare. 2. răbufnire, izbucnire, declanșare

exploziv *n.* explozibil, detonant

exponent *m.* reprezentant, mandatar, împuternicit, delegat

expozeu *n.* expunere, comunicare, cuvântare, alocuțiune

expoziție *f.* prezentare, expunere, etalare, înfățișare. 2. vitrină, magazin

expres, -ă *adj.* 1. explicit, limpede, clar, răspicat, categoric. 2. (*adv.*) special, anume, înadins, într-adins

expresie *f.* 1. exprimare, expunere, formulare, vorbire, cuvânt, vorbă. 2. înfățișare, aspect, obraz, figură, chip, fizionomie, mină

expresiv, -ă *f.* evocator, plastic, pregnant, sugestiv, viu, pitoresc

expresivitate *f.* plasticitate, elocvență, sugestie, stil

exprima *vb.* 1. a spune, a formula, a zice, a declara, a vorbi, a comunica, a expune, a relata. 2. a înfățișa, a reprezenta, a reproduce, a arăta, a manifesta

expresia *vb.* a naționaliza, a depozita, a confisca

expulza *vb.* a izgoni, a relega

expune *vb.* 1. a povesti, a istorisi, a descrie, a înfățișa, a exprima, a spune, a etala, a prezenta, a explica, a relata. 2. a arăta, a prezenta, a înfățișa, a oferi. 3. a risca, a se hazarda, a se primejdui, a fi în pericol

expunere *f.* 1. prezentare, înfățișare, expoziție, etalare. 2. comunicare, prelegere, expozeu, discurs, alocuțiune, cuvântare. 3. povestire, narațiune, istorisire, descriere, relatare, fabulație

extatic, -ă *adj.* v. fermecător

extaz *n.* adorație, încântare, farmec

extaziat, -ă *adj.* v. fermecat

extemporal *n.* probă, test, verificare (scrisă)

estensibil, -ă *adj.* v. transformabil

extensiune *f.* v. expansiune

extenua *vb.* v. obosi

extenuant, -ă *adj.* obositor, istovitor, epuizant, trudnic, chinuitor

extenuat, -ă *adj.* obosit, sleit, vlăguit, epuizat, terminat, sfârșit, istovit, stors

exterior *n.* 1. fațadă. 2. ținută, înfățișare, față, aspect

exterior, -oară *adj.* v. extern

exterioriza *vb.* a manifesta, a arăta, a reprezenta, a comunica, a exprima

extermina *vb.* v. nimici

extern, -ă *adj.* exterior, în afară, străin, din afară

extinct *n.* stingător

extincție *f.* v. moarte

extinde *vb.* 1. a întinde, a lărgi, a mări, a amplifica, a argumenta, a crește. 2. a răspândi, a difuza, a împrăști, a lăți, a dezvolta

extirpa *vb.* 1. a distruge, a nimici, a stărpi, a omorî, a ucide. 2. a înlătura, a scoate, a exciza, a elimina

extorca *vb.* v. stoarce

extract *n.* v. extras

extracție *f.* 1. extragere, scoatere, extirpare. 2. origine, sursă, proveniență

extrage *vb.* v. scoate

extraordinar, -ă *adj.* excepțional, imens, colosal, enorm, fantastic, grozav, formidabil

extras *n.* 1. copie, extract. 2. fragment, bucată, parte, pasaj (din cărți)

extravagant, -ă *adj.* v. neobișnuit

extravaganță *f.* ciudățenie, excen- tritate, bizarerie, fantezie, originalitate

extrem *adv.* foarte, cu totul, grozav, teribil

extrem, -ă *adj.* 1. terminal, final. 2. drastic, sever, dur

extremă *f.* v. extremitate

extremitate *f.* cap, capăt, margine, limită, final, extremă

exuberant, -ă *adj.* v. expansiv

exuberanță *f.* 1. vioiciune, euforie. 2. bogăție, varietate, îmbelșugare, abundență

exulta *vb.* a fi foarte fericit, a se bucura, a zburda, a se veseli

ezila *vb.* v. șovăi

ezitant, -ă *adj.* șovăitor, nehotărât, nesigur, îndoit, oscilant, nedecis

ezoteric, -ă *adj.* ascuns, secret, tainic

F

fabrica *vb.* 1. a confecționa, a manufactura, a face, a produce, a executa, a făuri, a elabora. 2. a născoci, a plăsmui, a crea, a inventa

fabricant *m.* producător, industriaș

fabricat *n.* marfă, produs

fabrică *f.* uzină, întreprindere

fabulație *f.* v. plăsmuire

fabulos, -oasă *adj.* 1. fantastic, colosal, uriaș, grozav, neobișnuit, gigantic, enorm, nemaipomenit, minunat. 2. legendar, mitic, miraculos

face *vb.* 1. a realiza, a produce, a executa, a efectua, a făuri, a alcătui, a făptui, a săvârși, a îndeplini, a genera. 2. a construi, a zidi, a ridica, a înălța, a edifica, a dura. 3. compune, a elabora, a întocmi, a formula, a institui, a aranja. 4. a găti, a pregăti, a prepara. 5. a aprinde, a ațîța, a stârni, a provoca. 6. a câștiga, a agonisi, a strânge, a acumula, a economisi. 7. a convinge, a determina, a hotărî, a îndemna. 8. a exercita, a practica, a ucenici, a urma. 9. a parcurge, a străbate, a umbla, a merge. 10. a costa, a valora, a prețui, a merita. 11. a se forma, a deveni, a ajunge. 12. a transforma, a preface, a simula, a mistifica

fachir *m.* vrăjitor

facil, -ă *adj.* ușor, lesnicios, comod

facilita *vb.* a înlesni, a ușura, a favoriza

facilă *f.* v. făclie

facsimil *n.* v. reproducere

factice *adj.* artificial, prefăcut

factor *m.* 1. cauză, mobil, condiție, determinant 2. poștaş

factură *f.* 1. alcătuire, constituție, structură, fel, conformație, natură, gen. 2. chitanță, document, înscris

facțiune *f.* v. grup

facultate *f.* 1. capacitate, calitate, însușire, aptitudine. 2. institut, secție universitară

facultativ, -ă *adj.* v. benevol

fad, -ă *adj.* 1. nesărat, fără gust, searbăd, înșipid. 2. (fig.) anost, banal, inexpressiv, plicticos

faeton *n.* v. trăsură

falmă *f.* 1. renume, glorie, celebritate, prestigiu, reputație, fală. 2. veste, zvon, vorbe, vâlvă

falmos, -oasă *adj.* v. vestit

faln, -ă *adj.* v. frumos

fală *f.* 1. trufie, îngîmfare, orgoliu, vanitate, aroganță, fudulie, semeție, mândrie. 2. strălucire, măreție, pompă, grandoare, mărire, solemnitate

tate, paradă. **3.** glorie, faimă, renume, cinste

falcă *f.* maxilar, mandibulă, maxilă

fald *n. v.* cută

falle *f.* ruptură, spărtură, despicătură

faliment *n.* crah, bancrută, mofluzie; ruină, eşec (total)

falimentar, -ă *adj.* **1.** insolubil, ruinat, distrus. **2.** compromis, ineficace, ruinător, degradant

falit, -ă *adj.* insolubil, mofluz, scăpătat, ruinat

falnic, -ă *adj.* **1.** măreţ, impresionant, grandios, împozant, arătos, splendid. **2.** semeţ, trufaş, mândru

fals *n. v.* falsitate

fals, -ă *adj.* **1.** neadevărat, contrafăcut, plăsmuit, artificial, denaturat, fictiv. **2.** prefăcut, simulat, făţarnic, ipocrit, mincinos, înşelător, perfid, viclean, şireţ, nesincer, iudă. **3.** afectat, căutat, teatral, retoric, emfatic, preţios, studiat, silit

falsifica *vb.* a denatura, a mistifica, a contraface, a schimba, a deforma

falsitate *f.* **1.** neadevăr, inexactitate, înşelătorie, denaturare, plăsmuire, escamotare, minciună, deformare. **2.** ipocrizie, prefăcătorie, făţarnicie, perfidie, viclenie, duplicitate, simulare

familial, -ă *adj.* casnic, gospodăresc, domestic

familiar, -ă *adj.* **1.** apropiat, simplu, accesibil. **2.** afectuos, cordial, sociabil, prietenos. **3.** obişnuit, uzual, comun, de rând

familiariza *vb. v.* obişnui

familiarizat, -ă *adj.* deprins, obişnuit, acomodată, aclimatizat

familie *f.* **1.** cămin, casă, menaj. **2.** neam, rudă, descendenţă, spiţă, viţă, stirpe, origine, seminţie

familist, -ă *adj.* căsătorit, însurat, cu familie

fana *vb.* a se ofili, a se veşteji, a se usca, a se trece

fanatic, -ă *adj.* habotnic, bigot, intolerant

fandoseală *f.* sclifoseală, toane, nazuri, alintare, fiţe, izmeneală, marafeturi

fandosi *vb. v.* sclifosi

fanfară *f.* muzică, capelă

fanfaron, -oană *adj. v.* lăudăros

fanion *n.* steguleţ

fantasmagoric, -ă *adj. v.* extravagant

fantasmagorie *f.* extravagantă, aberaţie, absurditate, nălucire, vedenie, închipuire

fantasmă *f.* stafie, arătare, nălucă, strigoi, fantomă, vedenie, halucinaţie, himeră

fantast, -ă *adj.* **1.** închipuit, utopic, extravagant, fantezist. **2.** idealist, visător, irealist, himeric, aiurit

fantastic, -ă *adj.* **1.** închipuit, ireal, imaginar. **2.** bizar, ciudat, straniu, fabulos, neobişnuit. **3.** fenomenal, uimitor, minunat

fantă *f.* crăpătură; deschidere

fante *m.* filizon, june, crai; valet (la joc de cărţi)

fantezie *f.* **1.** imaginaţie, închipuire, reverie. **2.** plăsmuire, scormire, născocire, ficţiune, himeră, iluzie

fantezist, -ă *adj.* **1.** imaginar, închipuit, născocit, fantastic, iluzoriu, ireal. **2.** bizar, ciudat, excentric, extravagant, paradoxal, straniu

fantomatic, -ă *adj.* ireal, aparent, vag, închipuit, imaginar

fantomă *f. v.* nălucă

fantoşă *f.* marionetă

fapt *n.* **1.** întâmplare, eveniment, caz, acţiune, act, faptă. **2.** vrajă, farmec, magie, vrăjitorie, descântec

faptă *f.* acţiune, realizare, lucrare, ispravă, înfăptuire

far *n.* **1.** reflector, proiector. **2.** (fig.) ghid, călăuză, îndrumător

farafastâc *n.* **1.** zorzoane, ga-blonturi, nimicuri, fleacuri. **2.** mofturi, fiţe, fandoseală, fasoane

fard *n. v.* dres

farda *vb.* a sulemeni, a machia, a boi, a grima, a drege, a picta

farfurie *f.* taler, talger, tipsie
farlinge *n.* gătlej, beregată
farluse *m.* ipocrit, fățarnic, prefăcut, fals, nesincer, iudă, perfid,
farmacie *f.* spițerie, apotecă
farmec *n.* 1. vrajă, magie, fermecătorie, vrăjitorie, descântec. 2. desfătare, plăcere, voluptate, încântare, atracție, fascinație. 3. grație, șarm, miraj, drăgălășenie,
farniete *n. v.* lenevie
farsă *f.* 1. piesă (veselă), comedie..
2. glumă, păcăleală, festă, ghidușie
farsor *m.* 1. păcălici, posnaș, glumeț. 2. mincinos, escroc, coțcar, impostor, șarlatan, șnapan
fascicul *n.* mănunchi, sul, snop
fasciculă *f.* broșură, colită, coală
fascina *vb. v.* fermeca
fascinant, -ă *adj. v.* fermecător
fascinație *f.* fermecare, seducție, vrajă, farmec, subjugare, încântare, captivare
fason *n.* 1. formă, aspect, model, șablon, croială, calapod, tipar. 2. (pl.) izmeneală, alintare, fițe, marafeturi, afectare, nazuri, scilfoseală, mofturi, fandoseală
fasona *vb.* a modela, a forma, a croi, a răscroi
fast *n.* lux, strălucire, splendoare, măreție, pompă, paradă, alai
fastidios, -oasă *adj. v.* plictisitor
fastuos, -oasă *adj. v.* grandios
fașă *f. v.* bandaj
fatal, -ă *adj.* funest, mortal, ucigaș, catastrofal, distrugător. 2. inevitabil, sortit, ursit, predestinat
fatalism *n.* predestinație, destin
fatalitate *f.* 1. soartă, destin, ursită, predestinare, menire. 2. nenorocire, nefericire, ghinion, prăpăd
fatalmente *adv.* inevitabil, necesarmente
fată *f.* 1. fiică, copilă. 2. fecioară, virgină, tânără, jună
fatidic, -ă *adj.* inevitabil, predestinat, prescris, funest
fatultate *f.* îngâmfare
față *f.* 1. chip, figură, obraz, mutră. 2. aspect, fizionomie, înfățișare. 3.

ins, om, persoană, individ, suflet, creștin. 4. culoare, nuanță. 5. pagină. 6. parte, latură. 7. exterior, fațadă. 8. suprafață, întindere
faună *f.* animale, regn
faur *m.* 1. făurar, februarie. 2. fierar
favoare *f.* 1. avantaj, concesi, hatâr, înlesnire, beneficiu. 2. protecție, privilegiu. 3. cinste, onoare, stimă, grație
favorabil, -ă *adj.* 1. prielnic, avantajos, propice, priincios. 2. binevoitor, generos, săritor, amabil. 3. adecvat, indicat, nimerit, oportun, binevenit
favorit, -ă *adj.* preferat, apreciat, predilect, ales, iubit
favoriți *m.* perciuni, cotleți, berbeți
favoriza *vb.* 1. a avantaja, a privilegia, a face concesi, a fi prielnic, a părtini, a face hatârul. 2. a înlesni, a facilita, a sprijini, a susține, a proteja, a ajuta, a ocroti
fază *f.* etapă, stadiu, moment, punct, treaptă
făcăleț *n.* retevei
făcătură *f. v.* farmec
facile *f.* torță, lumânare, faclă
făcut, -ă *adj.* 1. căutat, afectat, declamator, emfatic, fals, grandilocvent, bombastic. 2. beat, amețit, afumat, pilit, turmentat
făcut *n.* 1. facere, realizare, săvârșire, pregătire, preparare, gătire, confecționare. 2. fermecare, farmec, făcătură, fapt. 3. destin, ursită, fatalitate, soartă
făgaș *n.* 1. șanțuleț, jgheab, șleau. 2. drum, cale, linie
făgădău *n.* han, ospătărie, cârciumă, bodegă, birt
făgădui *vb. v.* promite
făgădulală *f.* promisiune, făgăduință, legământ, angajament, asigurare
făgăduință *f. v.* făgăduială
făli *vb. v.* mîndri
fălos, -oasă *adj. v.* falnic
fălțui *vb.* 1. a netezi, a nivela. 2. a împături, a îndoi
fălțuitor *n.* rânde
făptaș *m.* 1. făptuitor, autor. 2. vinovat, acuzat, încredințat

făptui *vb.* v. face
făptură *f.* 1. ființă, creatură, vietate, viețuitoare. 2. trup, statură, înfățișare, aspect, conformație, structură. 3. soi, specie, neam. 4. natură, fire, existență

fără *prep.* minus, mai puțin
fărădelege *f.* v. nelegiuire
fărămă *f.* bucățică, frântură,,
fărâmatură, ruptură, bucățică, firimătură

fărâmicios, -oasă *adj.* sfărâmicios, granulos, inconsistent, fragil

fărâmița *vb.* 1. a mărunți, a sfărma, a zdrobi, a îmbucătăți. 2. a distruge, a nimici, a descompune

făt *m.* 1. fiu, fecior, băiat, copil. 2. fetus, embrion, germene

făta *vb.* v. naște

fătălău *m.* hermafrodit

fățarnic, -ă *adj.* v. ipocrit

fățarnicie *f.* falsitate, ipocrizie, prefăcătorie, duplicitate

fățîș *adv.* 1. deschis, franc, pe față, direct, netăinuit, sincer, loial. 2. ostentativ, dinadins

fățui *vb.* a netezi, a uniformiza, a lustrui, a gelui

fățuitor *n.* rindea; cuțit

făurar *m.* 1. fierar, faur. 2. creator, realizator. 3. februarie

făuri *vb.* v. face

fălfâi *vb.* a flutura, a agita

fântână *f.* 1. puț, cișmea. 2. izvor, sursă, obârșie

fărtat *m.* v. prieten

făș *n.* fulgarin, balonzaid, impermeabil, trenzi

fășai *vb.* v. șuiera

făstăci *vb.* v. zăpăci

fășie *f.* 1. șuviță, panglică, filon. 2. dără, dungă, fascicul, rază

fășâi *vb.* v. foșni

fășneață *f.* (fată) sprintenă, vioaie, ștrengară

făță *f.* 1. babușcă, baboi, pește mic. 2. muierușcă, muiere, damă

fățai *vb.* v. mișca

febră *f.* 1. temperatură, fierbințeală, călduri, dogoare. 2. (fig.)

emoții, neliniște, încordare, agitație, tensiune

febril, -ă *adj.* v. intens

febrilitate *f.* agitație, intensitate, grabă, încordare, înfrigurare, tensiune

februarie *n.* (pop.) făurar, faur

fecioară *f.* v. fată

fecior *m.* 1. fiu, copil, băiat, adolescent, odraslă, odor. 2. flăcău, holtei, june, burlac, celibatar, cavalier. 3. valet, servitor, slugă, lacheu

feciorelnic, -ă *f.* nevinovat, nepătat, pur, curat, cast, neprihănit, nevinovat, candid, virginal, cinstit

feciorie *f.* 1. castitate, virginitate, fetie. 2. curățenie, puritate, nevinovăție, neprihănire, inocență, cinste

fecund, -ă *adj.* 1. rodnic, prolific, roditor. 2. fertil, mănos, productiv

fecundare *f.* fecundație, procreație, procreare

fecunditate *f.* 1. rodnicie, prolificitate. 2. fertilitate, productivitate

fedeleș *n.* butoiăș

feder *n.* pană, lambă

federație *f.* grupare, reuniune, alianță, coaliție

feeric, -ă *adj.* v. strălucitor

fel *n.* 1. procedeu, manieră, mod, chip, sistem, cale. 2. varietate, soi, gen, sort, sortiment, categorie. 3. fire, natură, caracter, temperament. 4. origine, neam, spiță, familie. 5. obicei, datină, uz, uzanță

felcer *m.* asistent, agent (medical)

felicita *vb.* a gratula, a ura, a omagia

felicitare *f.* omagiere, laudă, urare, gratulare

fellie *f.* bucată, parte, frântură, fragment

felin, -ă *adj.* suplu, grațios, elastic, mlădios

felinar *n.* lampă, fanar, far

felonie *f.* v. viclenie

felurit, -ă *adj.* v. deosebit

felurime *f.* varietate, diversitate, multiplicitate, pluralitate, varietate

femeie *f.* 1. soție, nevastă. 2. muiere, prietenă, (depr.) fustă

femeiesc, -ească *adj.* v. feminin
feminin-ă *adj.* femeiesc, muieresc
feminitate *f.* delicatețe, gingășie, grație, moliciune, suplete

fenomen *n.* proces, manifestare, stare, aspect, formă, aparență

fenomenal-ă *adj.* uimitor, formidabil, enorm, colosal, fabulos, uluitor, nemaipomenit, extraordinar, fantastic, neînchipuit

ferestrău *n.* gater

fercheș, -ă *adj.* v. elegant

ferchezui *vb.* v. dichisi

ferchezuit, -ă *adj.* v. spilkuit

fereală *f.* 1. ocolire, evitare, înconjur. 2. pază, precauție, prudență, circumspecție. 3. grijă, teamă, rezervă, atenție. 4. adăpost, refugiu, ascunziș, loc ferit

fereastră *f.* geam, vitraliu, luminător

fereca *vb.* 1. a închide, a încuia, a zăvorși. 2. a încătușa, a lega, a înălțui. 3. a zîmțui, a îmbrăca (în metal)

feredeu *n.* baie, cadă

feregea *f.* 1. mantilă. 2. vâl, hobot

ferfeniță *f.* v. zdreanță

feri *vb.* 1. a apăra, a proteja, a păzi, a ocroti, a adăposti, a protege. 2. a evita, a ocoli, a se eschiva, a înconjura, a înlătura

feribot *n.* pod plutitor, doc, bac

fericire *f.* mulțumire, satisfacție, bucurie, încântare, euforie, beatitudine

fericit, -ă *adj.* 1. satisfăcut, bucuros, mulțumit, radios. 2. favorabil, avantajos, nimerit, bun, satisfăcător, mulțumitor

ferit, -ă *adj.* v. tăinuit

ferm, -ă *adj.* 1. hotărât, decis, intransigent, neclintit, neabătut. 2. categoric, indiscutabil, cert, neîndoios, sigur

fermă *f.* proprietate (agricolă), gospodărie

fermeca *vb.* 1. a încânta, a captiva, a ademeni, a fascina, a extazia, a cuceri. 2. a vrăji, a descânta, a meni, a ursi, a solomoni

fermecător, -oare *adj.* încântător, fascinant, seducător, cuceritor, ademinator, captivant, delicios, frumos

fermecătură *f.* v. farmec

ferment *n.* diastază, enzimă

fermenta *vb.* 1. a dospi, a fierbe. 2. a se altera, a se strica, a se acri, a se descompune, a râncezi

fermier *m.* agricultor, cultivator (de pământ)

fermitate *f.* tărie, constanță, statornicie, hotărâre, neclintire, intransigență, perseverență

feroce *adj.* crud, sălbatic, nemilos, atroce, sadic, fioros, crâncen

fertil, -ă *adj.* rodnic, roditor, bogat, productiv, fecund, gras

fertiliza *vb.* v. îngrășa

fervent, -ă *adj.* v. înflăcărat

fervoare *f.* v. entuziasm

fesă *f.* coapsă, bucă

festă *f.* v. farsă

festin *n.* ospăț, banchet, praznic

festiv, -ă *adj.* sărbătoresc, somptuos, maiestuos, măreț, impozant

festival *n.* v. sărbătoare

festivitate *f.* sărbătorire, sărbătoresc, festival, celebrare

festonat, -ă *adj.* tivit, brodat, ornat

feștel *vb.* 1. a murdări, a mânji, a măzgăli. 2. a greși, a o încurca, a gafa

feștilă *f.* 1. fitil. 2. lumânare, făclie, opaiț, gazornită

fetică *f.* v. fetiță

fetid, -ă *adj.* v. infect

fetișcană *f.* adolescentă, tânără, puștancă, fată

fetișă *f.* copilă, fetică, fiică, fătucă

fetru *n.* fiț, păsă

fetus *m.* v. făt

feudal *m.* medieval, apresiv, arhaic
feudalism *n.* (fig.) înapoiere, conservatorism, medievalism

feudă *f.* moșie, latifundii, domeniu, proprietate, fief

fi *vb.* 1. a exista, a ființa, a viețui, a exista, a dura, a dăinui, a trăi. 2. a se afla, a se găsi, a se întâmpla, a se petrece, a se săvârși, a se realiza. 3. a se naște, a se face, a ajunge, a

deveni, a se arăta, a ieși, a părea. 4. a locui, a domicilia, a sta, a șede. 5. a costa, a prețui, a face

flacru *n. v.* trăsură

flară *f.* sălbăticiune, lighioană, jiganie, animal, bestie, dihanie. 2. (fig.) om rău, crud, criminal

fiasco *n. v.* eșec

flastru *m.* copil vitreg

fibră *f.* fir, filament

fibrom *n.* chist, tumoare

fibulă *f.* copcă

fictiv, -ă *adj.* 1. imaginar, ireal, plăsmuit, născocit. 2. fals, artificial, simulat, aparent, iluzoriu, mincinos

ficțiune *f.* 1. născocire, plăsmuire, scoreală, basm, poveste. 2. falsitate, irealitate, aparentă, minciună

fidel, -ă *adj.* 1. devotat, credincios, statornic, constant, atașat. 2. sigur, precis, exact, întocmai, corespunzător

fidelitate *f.* 1. devotament, constanță, atașament, credință, statornicie. 2. conformitate, precizie, exactitate

fie *conj.* 1. ori, sau. 2. chiar și, măcar

fiecare *pron.* oricare, oricine, unul și altul, fiecare, fiecă

fiece *pron. v.* fiecare

fiecină *pron. v.* fiecare

fiecum *adv. v.* oricum

fief *n. v.* feudă

fierar *m.* 1. faur, făurar, covaci. 2. betonist

fierbe *vb.* 1. a clocoti, a spumega, a se înfierbânta. 2. a găti, a prepara, a face mâncare. 3. a necăji, a frământa, a chinui, a (se) agita, a (se) munci. 4. (fig.) a vui, a râsuna, a face zgomot. 5. a fermenta

fierbere *f.* 1. clocotire, clocot, ebuliție, efervescență. 2. (fig.) agitație, frământare, neliniște, tulburare

fierbinte *adj.* 1. cald, încins, încălzit, arzător. 2. (fig.) aprins, focos, avântat, înfocat, pătimaș, pasionat. 3. viu, profund, puternic, adânc

fierbințeală *f.* 1. dogoreală, arșiță, căldură, dogoare, caniculă. 2. febră,

temperatură, călduri. 3. (fig.) înflăcărare, însuflețire, avânt, entuziasm, înfocare

fiere *f.* 1. colecist, vezică biliară. 2. bilă, venin. 3. (fig.) necaz, amărăciune, amar, supărare

fiert, **fiertă** *adj.* 1. clocotit, fierbinte. 2. fermentat, dospit. 3. (fig.) supărat, amărât, necăjit, trist, otrăvit

fiertură *f. v.* mâncare

figura *vb.* a se afla, a fi prezent, a apare, a se găsi, a exista

figură *f.* 1. chip, față, fizionomie, obraz, mutră. 2. om, ins, tip, persoană, individ. 3. imagine, desen, simbol, schiță. 4. formă, poziție, piesă

figurină *f.* statueta, bibelou, portelan

fică *f.* fată, copilă

flința *vb. v.* exista

flință *f.* 1. vietate, animal, vietuitoare, creatură, făptură. 2. om, persoană, individ, ins, tip, semen

fila *vb.* 1. a răsuca, a toarce. 2. a răi. 3. a urmări, a supraveghea, a observa, a pândi

filament *n. v.* fir

flantrop, -ă *adj.* mărinimos, darnic, generos, caritabil, larg, filotim

flantropie *f.* 1. dărnicie, mărinimie, generozitate, noblețe. 2. binefacere, dar, donație

flatură *f.* torcătorie

filă *f.* foaie, coală

fildeş *n.* ivoriu

filet *n.* ghivent, șanț, spirală

fileu *n.* rețea, placă, împletitură

filifzon *m.* fante, crai, berbant

filial, -ă *adj.* fiesc, de fiu

filială *f.* sucursală, agenție

filiație *f. v.* descendență

filler *f.* cale, mijloc, intermediu, mijlocire

fillgran *n.* 1. lucrătură (artistică). 2. marcă

filipică *f.* discurs (critic), invectivă, pamflet

filistin, -ă *adj.* meschin, egoist, rău, mărginit, machiavelic

film *n.* 1. peliculă. 2. cinema, cinematograf

filmotecă *f.* cinematecă
filolog *m.* lingvist
filomelă *f.* privilegioare
filon *n.* vână, fir
filotim, -ă *adj.* v. darnic
filotimie *f.* 1. dărnicie, generozitate, mărinimie, culanță. 2. râvnă, ambiție
filozof *m.* gânditor, cugetător, înțelept
filozofa *vb.* v. medita
filozofie *f.* înțelepciune, sistem de idei, teorie
filtra *vb.* 1. a purifica, a curăți, a cerne. 2. a se furișea, a se strecura
filtru *n.* 1. sită, strecurătoare, hârtie poroasă. 2. cafea, șvarț. 3. băutură (magică)
filț *n.* v. fetru
fin, -ă *adj.* 1. delicat, gingaș, diafan, străveziu, vaporos. 2. subtil, ager, pătrunzător. 3. manierat, politicos, prevenitor, atent, sensibil
final *n.* sfârșit, capăt, încheiere, terminare, deznodământ, săvârșire, epilog, fine
final, -ă *adj.* 1. ultim, încheietor. 2. de scop
finalitate *f.* scop, țintă, țel
finaliza *vb.* 1. a fructifica, a concretiza, a realiza. 2. a încheia, a termina, a sfârși
finalizare *f.* 1. realizare, concretizare, fructificare. 2. încheiere, sfârșit, terminare
financiar, -ă *adj.* bănesc
finanța *vb.* a subvenționa, a stipendia, a investi, a susține, a întreține
finanțe *f. pl.* bani, resurse, sprijin
fine *n.* v. sfârșit
finețe *f.* 1. delicatețe, grație, gingășie, sensibilitate, rafinament. 2. subtilitate, agerime, ingeniozitate
fini *vb.* v. sfârși
finisa *vb.* v. definitivă
finisaj *n.* definitivare, finisare, încheiere
finit, -ă *adj.* 1. limitat mărginit, circumscris, delimitat. 2. terminat, încheiat, isprăvit

fior *n.* tremur, frison, emoție, înfiorare
fiord *n.* golf
floros, -oasă *adj.* groaznic, îngrozitor, înfiorător, cumplit, feroce, crunt, teribil, înspăimântător
fir *n.* 1. filament, filet. 2. suviță, fibră. 3. fărâșă, pic, picătură, țără
firav, -ă *adj.* v. delicat
fire *f.* 1. natură, univers, lume, viață. 2. caracter, structură, temperament. 3. nărav, apucătură, obicei.
4. stăpânire, cumpăt, sânge-rece
firesc, -ească *adj.* 1. natural, normal, simplu, obișnuit. 2. degajat, spontan, dezinvolt, necăutat
firește *adv.* desigur, bineînțeles, precis, absolut, certamente
fridă *f.* boltitură, ocniță, cotlon, adâncitură
firimitură *f.* v. fărâșă
firmament *n.* boltă, cer, văzduh, crug
firmă *f.* 1. inscripție, denumire, titlu, nume. 2. întreprindere, uzină, fabrică
firoscos, -oasă *adj.* iscusit, deștept, priceput, descurcăreț
fișă *f.* jeton, monedă
fisc *n.* percepție, administrație financiară
fisiona *vb.* v. diviza
fistichiu, -ie *adj.* (fig.) bizar, curios, ciudat, extravagant, trăznit, fantezist
fistulă *f.* ulcerăție
fisura *vb.* v. sparge
fisură *f.* crăpătură, spărtură, plesnătură
fișă *f.* 1. însemnare, notație, notă, adnotare. 2. ștecher
fișic *n.* 1. sul (de monede). 2. coșuleț, toc, con, cornet. 3. cartuș, glonț
fișier *n.* colecție, repertoriu, catalog
fișiu *n.* basma, batic, broboadă
fit *n.* chiul, lene, farniete
fitece *adj.* v. fiecare
fitecine *pron.* v. fiecare
fitil *n.* 1. feștilă. 2. (fig.) intrigă, insinuare, bârfă, calomnii

fiță *f. v.* capriciu
flu *m. v.* băiat
fix, -ă *adj.* 1. nemișcat, neclintit, stabil, întepenit, imobil. 2. precis, exact

fixa *vb.* 1. a stabili, a prinde, a pironi, a imobiliza, a împietri, a întepeni, a ținti, țintui, a agăța. 2. a se așeza, a se instala, a se plasa, a se stabili. 3. a se hotărî, a se decide. 4. a rândui, a ordona, a dispune, a norma, a preciza

fixitate *f. v.* imobilitate
fizic *n.* constituție, conformație, structură, factură, natură

fizic, -ă *adj.* 1. corporal, trupesc. 2. carnal, senzual, erotic, fiziologic. 3. material, concret, palpabil, tangibil

fizionomie 1. chip, față, figură, înfățișare, obraz, expresie, profil 2. aspect, formă, structură

flacăra *f.* 1. flămă, pară, foc, vâlvătaie, văpaie, pâlălaie. 2. ardere, pasiune, pornire, zel, înflăcărare, căldură

flacon *n.* fiolă, sticlută, șip
flagel *n.* 1. nenorocire, dezastru, pacoste, calamitate. 2. boală, epidemie, ciumă

flagela *vb. v.* biciui
flagrant, -ă *adj.* izbitor, evident, clar, vădit

flamă *f.* flacăra
flamba *vb. v.* arde
flamură *f. v.* steag
flanc *n.* latură, parte, coastă, margine, aripă

flanca *vb. v.* mărgini
flanelă *f.* pulover, sfeter
flasc, -ă *adj.* moale, fleșcăit, puhav, șubred

flașnetă *f.* caterincă, minavet
flata *vb.* a măguli, a adula, a linguși, a peria, a complementa

flăcăiandru *m. v.* flăcău
flăcău *m.* 1. fecior, june, tânăr, băiat, băietan, fiu, băietandru. 2. burlac, celibatar, cavalier, holtei, becher

flămând, -ă *adj.* înfometat, lihnit, nemâncat, hămesit

flămânzi *vb.* a-i fi foame, a fi nemâncat, a înfometa, a răbda de foame

fleac *n.* 1. bagatelă, moft, nimic. 2. (la pl.) palavre baliverne, vorbe, nimicuri

flecar *m.* limbut, palavragiu, gurativ, farfara, gură-spartă

flecări *vb.* a trâncăni, a îndruga, a pâlăvrăgi

flegmatic, -ă *adj.* indiferent, apatic, insensibil, imperturbabil, nepăsător

flegmă *f.* 1. expectorație, scuipat, salivă. 2. indiferență, răceală, pasivitate, nepăsare, indolență

flegmon *n.* buboi, furuncul, bubă
fler *n.* intuiție, instinct, perspicacitate, miros

fleşcăi *vb. v.* muia

fleț, -eață *adj. v.* bleg

flexibil, -ă *adj.* 1. mlădios, elastic, suplu, maleabil. 2. flexionar. 3. (fig.) adaptabil, obedient, ascultător, supus

flexibilitate *f. v.* elasticitate

flexiune *f.* 1. îndoire, arcuire, încovoiere, mlădiere. 2. modificare, schimbare (gramaticală)

fligorn *n.* goarnă, trompetă

flintă *f. v.* pușcă

flirta *vb. v.* cocheta

flit *n.* bot, râț

floare *f.* 1. corolă, inflorescență. 2. desen, broderie, ornament. 3. elită

flocăi *vb. v.* jumuli

flocos, -oasă *adj.* mișos, păros

florar *m.* 1. horticultor, grădinar. 2. (luna) mai

floră *f.* vegetație, plante

florărie *f.* 1. grădărie, seră (de flori). 2. magazin de flori

flotant, -ă *adj.* 1. plutitor. 2. nestabil, trecător, pasager

flotă *f.* 1. nave, corăbii, vase, vapoare. 2. aeronave, aeroplan, avioane

flotor *n.* plutitor

fluctua *vb.* a oscila, a varia, a se schimba, a șovăi

fluctuație *f.* oscilație, instabilitate, variație, nestatornicie, mobilitate, consecvență

fluent, -ă *adj.* *v.* curgător

fluentă *f.* curgere, cursivitate, fluiditate

fluid *n.* 1. lichid, gaz. 2. emanație, efluviu

fluid, -ă *adj.* *v.* curgător

fluiditate *f.* *v.* fluentă

fluler *n.* signal, sirenă, şuierătoare

flulera *vb.* *v.* şuiera

flulerătură *f.* şuierătură, fluierat, şuierat

flușturalic, -ă *adj.* neserios, nebunatic, ușuratic, frivol, nestatornic

flutura *vb.* a fâlfâi, a clătina, a legăna, a agita, a mișca

fluture *m.* (la pl.) paietă, fluturaș, șic

fluviu *n.* (fig.) șuvoi, revărsare, curgere (violentă)

flux *n.* 1. val, năvală, revărsare, curent. 2. circulație, deplasare, mișcare (intensă) 3. maree

foale *f.* 1. filă, coală. 2. ziar, revistă, gazetă, cotidian, jurnal. 3. fustă, jupă

foaler *n.* hol (teatru)

foale *f.* 1. burduf. 2. pânțece, burtă, abdomen, stomac

foame *f.* 1. nemâncare, înfometare, inaniție. 2. (fig.) dorință, poftă, aspirație

foamete *f.* flămânzire, înfometare, nemâncare

foarte *adv.* tare, deosebit, mult, grozav, teribil

foble *f.* frică, spaimă, groază, teamă, oroare

foc *n.* 1. flacără, văpaie, vâlvătaie, pălălaie. 2. căldură arșită, dogoare. 3. incendiu, pârjol, pojar. 4. entuziasm, elan, avânt, înflăcărare, înfocare, pa-timă, pasiune, aprindere. 5. luptă, război, urgie, conflict, nenorocire. 6. împușcătură, salvă, detonare. 7. durere, chin, jale, necaz, suferință

focar *n.* iradiație, sursă, izvor, centru

focos, -oasă *adj.* temperamental, înfocat, înflăcărat, pătimaș, pasional, aprins, pasionat

fofează *f.* aripă, braț

fofila *vb.* a se stercura, a se furișă, a se introduce, a se prelinge, a pătrunde

fofărilcă *f.* șmecherie, minciună, înșelăciune

fol *vb.* a mișuna, a se mișca, a se agita, a colcăi, a furnica, a forfoti

folală *f.* furnicar, forfotă, agitație, fătâială, fojgăială

folleta *vb.* a răsfoi, a frunzări

folleton *n.* *v.* articol

folșor *n.* 1. cerdac, prispă, terasă, pridvor, balcon. 2. chioșc, pavilion. 3. turn

fojgăi *vb.* *v.* mișuna

folclor *n.* literatură populară

folcloric, -ă *adj.* popular

folos *n.* avantaj, profit, beneficiu, câștig, randament, dobândă

folosi *vb.* 1. a întrebuința, a utiliza, a face uz, a uza, a recurge la. 2. a fi de folos; a servi, a ajuta, a sluji, a fi util. 3. a trage folos, a profita, a beneficia, a se bucura de, a câștiga

folosință *f.* 1. folos, beneficiu, avantaj, câștig. 2. folosire, întrebuințare, utilizare, uz

folositor, -oare *adj.* util, avantajos, bun, profitabil, binevenit, salutar

fond *n.* 1. conținut, bază, miez, esență, nucleu, sâmbure. 2. fundal. 3. sumă, depozit, rezervă, provizie, acumulare

fondator *m.* întemeietor, ctitor, creator

fonetism *n.* 1. rostire, pronunțare, pronunție. 2. sunet, sonoritate (limbaj)

fonf, -ă *adj.* gângav, fornăit, bolborisit

fonlc, -ă *adj.* sonor, acustic

fontanela *f.* moalele capului

fontă *f.* tuci

for *n.* 1. piață, agora. 2. autoritate, instanță, conducere, organ

fora *vb.* a săpa, a sonda, a escava

foralbăr *n.* zăvor, cârlig

foraj *n.* sondare, forare, săpare
forceps *n.* clește
forestier, -ă *adj.* silvic
forfeca *vb.* 1. a tăia, a mărunți. 2. a critica, a analiza, a judeca (aspru)
forfotă *f.* foială, agitație, animație, furnicare, mișuală, viermuire
forfoti *vb.* a furnica, a mișuna, a se foi, a se învârti, a roi, a viermui
forja *vb.* v. prelucra
forma *vb.* 1. a alcătui, a face, a crea, a modela, a fasona, a fabrica, a confecționa. 2. a apărea, a (se) înființa, a se naște, a se produce. 3. a dezvoltă, a crește, a educa
formal, -ă *adj.* 1. convențional, birocratic, convenit. 2. categoric, indiscutabil, decis
formalină *f.* formol
formalism *n.* schematism, birocratism
formalitate *f.* formă, procedură
formaliza *vb.* a se supăra, a se necăji, a se mâhni, a fi jignit
format, -ă *adj.* 1. alcătuit, construit, confecționat. 2. crescut, adult, copt. 3. instruit, educat, pregătit
formație *f.* 1. structură, întocmire, alcătuire. 2. orânduire, nivel, dezvoltare. 3. aranjament, dispunere, așezare, aranjare, combinație. 4. echipă, ansamblu, brigadă, grup
formă *f.* 1. aspect, înfățișare, configurație, siluetă, profil. 2. fel, chip, mod, cale, modalitate. 3. tipar, model, calapod, calup, șablon
formidabil, -ă *adj.* extraordinar, uimitor, grozav, teribil, colosal, fantastic, gigantic, excepțional
formula *vb.* 1. a exprima, a expune, a enunța, a prezenta, a relata. 2. a redacta, a compune, a elabora, a configura, a întocmi
formular *n.* imprimat
formulă *f.* 1. enunț. 2. parabolă, simbol. 3. parolă, consemn
fort *n.* v. fortăreață
fortăreață *f.* fort, bastion, fortificație, întăritură, castru
forte *adj.* tare, puternic, rezistent, oțelit, fortificat

fortifiant, -ă *adj.* tonic, întăritor, recomfortant
fortifica *vb.* v. întări
fortificație *f.* v. fortăreață
fortissimo *adv.* foarte tare, intens, energic
fortuit, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, inopinat, întâmplător
forța *vb.* 1. a constrânge, a sili, a obliga, a presa. 2. a se strădui, a se zbate, a se opinti, a se sforța, a-și da silința. 3. a sparge, a viola (ușa)
forțat, -ă *adj.* 1. impus, silit, obligat. 2. nefiresc, artificial, căutat, afectat, fals. 3. spart, rupt, stricat, violat
forță *f.* 1. putere, tărie, dinamism, vigoare, energie, capacitate. 2. violență, presiune, constrângere, silnicie, silă
fosforescent, -ă *adj.* luminos, strălucitor, luminescent, scilpitor, fosforic
fosilă *f.* rest, urme, rămășițe
foșnet *n.* fâșăit, freamăt, foșnire, susur
foșni *vb.* 1. a fâșăi, a susura, a foșni, a zumzăi. 2. a mișuna, a se mișca, a se frământa
foță *f.* catrință, zavelcă, peștiman
fotocopie *f.* facsimil, reproducere
fotografia *vb.* a(se) poza, a lua imagini
fotografie *f.* poză, imagine, reproducere
foliolu *n.* jilt, fotel, jeț
fractura *vb.* a frânge, a rupe, a zdrobi
fracționa *vb.* v. îmbucătăți
fracțiune *f.* fragment, parte, frântură, bucată, diviziune
fraged, -ă *adj.* 1. crud, proaspăt. 2. delicat, fin, gingaș, tânăr, plăpând
fragil, -ă *adj.* plăpând, firav, slab, sensibil, delicat, casabil, friabil
fragilitate *f.* 1. gingășie, delicatețe, finețe. 2. friabilitate
fragment *n.* 1. parte, frântură, fracțiune, diviziune, porție, bucată. 2. pasaj, text, extras, context
fragmenta *vb.* v. împărți

fraler *m.* v. naiv
fraleri *vb.* v. înșela
franc *m.* 1. ban, gologan, leu, para.
 2. (pl.) sumă, economii, avere
franc, -ă *adj.* sincer, corect, cinstit, loial, onest
franca *vb.* a timbra, a marca
frachețe *f.* sinceritate, onestitate, cinste, corectitudine, loialitate
franj *n.* ciucure, țarțam
franzelă *f.* pâine albă, jimblă
frapa *vb.* a șoca, a izbi, a impresiona, a bate la ochi, a lovi
frapant, -ă *adj.* izbitor, șocant, uimitor, surprinzător
fratern, -ă *adj.* frățesc, solidar
fraternitate *f.* frăție, împărțire, solidaritate
fraternizare *f.* înfrățire, unire, solidarizare, asociere
frauda *vb.* v. înșela
fraudă *f.* înșelătorie, furt, hoție, pungășie, șarlatanie, delapidare, escrocherie, coțcărie
frazologie *f.* vorbărie, pălăvrăgeală, flecăreală
frăgar *m.* dud
frăgezime *f.* prospețime, delicatețe, finețe, gingășie
frământa *vb.* 1. a plămădi, a malaxa, a amesteca 2. a se agita, a fremăta, a se foi 3. a răsuci, a învârti, a freca 4. a se alarma, a se speria, a se îngrijora, a se preocupa 5. a se chinui, a se zbate
frământat, -ă *adj.* agitat, tulburat, zbuciumat, uimit, torturat
frățesc, -ească *adj.* fratern, afectuos, devotat, cordial
frățește *adv.* fratern, ca frații
frăție *f.* fraternitate, înfrățire, afecțiune, solidaritate
frâna *vb.* a opri, a stăvili, a stăpâni, a ține, a înhîna
frână *f.* v. obstacol
frânge *vb.* 1. a rupe, a fractura. 2. a se întrerupe, a ceda, a se sparge. 3. a istovi, a epuiza, a zdrobi, a da gata. 4. (fig.) a înfrânge, a birui, a învinge
frânghie *f.* funie, ștreang

frântură *f.* 1. bucată, fragment, crâmpci, porțiune, parte, fărâșă. 2. fractură, spărtură
frâu *n.* 1. hăț, dârlog, frână. 2. piedică, obstacol, stavilă, baraj
frează *n.* 1. agitație, mișcare, tumult, vuiet. 2. murmur, susur, foșnet. 3. zgomot, gălăgie, larmă. 4. (fig.) fior, tremur, vibrație
freca *vb.* 1. a masa, a frecționa. 2. a lustrui, a sterge, a curăța. 3. a făcălui, a amesteca, a bate. 4. a șicana, a bate la cap, a pretinde
frecție *f.* masaj
frecuș *n.* neînțelegere ceartă, critică, controversă
frecvent, -ă *adj.* des, repetat, obișnuit, uzual, curent, răspândit
frecventa *vb.* a vizita, a umbla, a merge (mereu), a urma (regulat)
frecvență *f.* repetare, reluare, prezență (regulată), periodicitate
fredona *vb.* a cânta (încet), a îngâna, a intona
fremăta *vb.* 1. a foșni, a murmura, a susura. 2. a tremura, a tresălta, a se înfiora, a vibra, a pulsa, a tresări, a se agita
fremătător, -oare *adj.* tremurător, vibrant, agitat, frământat
frenetic *adj.* însuflețit, exaltat, avântat, pasionat, agitat
frenezie *f.* 1. pasiune, patimă, zel. 2. extaz, delir. 3. avânt, elan, însuflețire
frescă *f.* 1. pictură, imagine, tablou. 2. (fig.) descriere, evocare
frez *adj.* roșcat, roșiatic, trandafiriu
freza *vb.* a așchia
friabil, -ă *adj.* fragil, casant, sfărâmișor, inconsistent
fricativ, -ă *adj.* constrictiv
frică *f.* teamă, spaimă, groază, temere, fobie, înfricoșare
fricos, -oasă *adj.* temător, sperios, laș, timorat
fricționa *vb.* v. masa
fricțiune *f.* 1. frecare, masaj. 2. certun, divergențe, neînțelegeri, adversități

frig *n.* 1. rece, răcoare, ger. 2. frison, tremur, înfiorare, fior. 3. malarie, paludism

frige *vb.* 1. a prăji, a perpelii, a părjoli. 2. a arde, a dogori. 3. (fig.) a se păcăli, a se înșela, a fi dus

frigider *n.* răcitor, refrigerator, frigorifer

friguos, -oasă *adj.* 1. sensibil (la fig.). 2. rece, răcoros

fript, -ă *adj.* 1. ars, prăjit, părjolit. 2. (fig.) înșelat, păcălit, păgubit

friptură *f.* fleică

frisoane *pl.* friguri, tremur, tremurături

frivol, -ă *adj.* ușuratic, neserios, libertin, flușturatic

friza *vb.* a ondula, a coafa

frizer *m.* bărbier

frondă *f.* opoziție, răzvrătire, înfruntare

front *n.* câmp, linie de bătaie

frontal, -ă *adj.* din față, pieptiș, direct

frontieră *f.* graniță, hotar, demarcație, limită

frontispiciu *n.* fațadă, față

fruct *n.* 1. rod, poamă. 2. produs, rezultat, bilanț, succes

fructifer, -ă *adj.* roditor, productiv

fructifica *vb.* a valorifica, a finaliza, a concretiza

fructuos, -oasă *adj.* rodnic, folositor, util, profitabil, avantajos

frugal, -ă *adj.* sobru, cumpătat, reținut, măsurat, socotit

frumos *adv.* bine, plăcut, cum se cuvine, convenabil

frumos, -oasă *adj.* 1. arătos, plăcut, minunat, admirabil, încântător, estetic. 2. senin, luminos, clar, calm.

3. important, remarcabil, considerabil

fruntaș, -ă *adj.* primul, lider, cel dintâi

frunte *f.* 1. cap, față. 2. început, fața. 3. elită, calitate (primă)

frunzar *n.* 1. umbrar, frunziș, frunzet. 2. așternut, pătură

frunzări *vb.* a răsoi, a cerceta (sumar), a foileta

frust, -ă *adj.* rudimentar, nenatural, nelucrat, simplu

frustra *vb.* a lipsi, a lua, a smulge, a spolia

ftirlază *f.* pediculoză

ftizic, -ă *adj.* tuberculos, ofticos, tebecist

fudul, -ă *adj.* v. îngâmfat

fuduli *vb.* a se făli, a se mândri, a se împăuna, a se îngâmfă, a se lăuda, a fi trufaș

fuga *adv.* repede, grabnic, îndată, neîntârziat

fugar, -ă *adj.* 1. fugitiv, trecător, fugaci, efemer, pasager. 2. fugit, evadat, dezertor

fugă *f.* 1. goană, alergare, repezeală. 2. evadare, scăpare, dezertare. 3. refugiu, exil, pibegie

fugări *vb.* a goni, a urmări, a alerga, a hăitui

fugi *vb.* 1. a alerga, a goni, a galopa. 2. a evada, a dezerta, a se sustrage. 3. a pibegi, a se refugia, a băjenări

fugitiv, -ă 1. trecător, efemer, fugar. 2. sumar, rapid, superficial

fugos, -oasă *adj.* aprig, impetuos, dinamic

fuior *n.* caier, mănunchi

fular *n.* șal, batic, fișiu

fulgarin *n.* impermeabil, fâș, balonzaid

fulgera *vb.* 1. a sclipi, a străluci, a scânteia, a luci. 2. a izbi, a lovi, a săgeta

fulgere *f.* 1. sclipire, scânteiere, fulger. 2. (fig.) clipă, moment

fulgui *vb.* a ninge

fulgurant, -ă *adj.* sclipitor, fosforescent, lucitor

fulminant, -ă *adj.* 1. exploziv, detonant, eruptiv. 2. (fig.) izbitor, violent uimitor

fum *n.* 1. fumăraie, fumegai. 2. negură, ceață, întunecare. 3. (fig.) îngîmfare, aroganță, pretenții, înfumurare, aere, făloșenie

fumat, -ă *adj.* (fig.) învechit, perimat, trecut

fumega *vb.* a afuma, a scoate fum

fumigație *f.* afumare
fumurlu, -le 1. cenușiu, gri, plum-buriu. 2. (fig.) posomorât, mohorât, sumbru

funciar, -ă *adj.* 1. funduar, agricol. 2. fundamental, principal, esențial, capital

funcție *f.* 1. post, serviciu, slujbă, profesie. 2. grad, rang, poziție. 3. rol, sarcină, atribuție

funcționă *vb.* a activa, a acționa, a lucra, a merge, a ființa

funcționar *m.* angajat, slujbaş, ampoi

fund *n.* 1. dos, spate, șezut. 2. bază, temelie, temei. 3. tocător, cârpător teler. 4. adâncime, hâu, abis, profunzime

funda *vb.* v. întemeia

fundac *n.* v. fundătură

fundal *n.* 1. fond. 2. paravan, decor, perete

fundament *n.* fundație, temelie, temei, bază

fundamenta *vb.* 1. a se baza, a se sprijini, a conta, a se întemeia. 2. a stabili, a consolida. 3. a demonstra, a argumenta, a elucida

fundamental, -ă *adj.* esențial, principal, definitiv, capital, decisiv

fundamentat, -ă *adj.* întemeiat, just, justificat, legitim, motivat

fundaș *m.* apărător, bec (la fotbal), stoper

fundă *f.* panglică, bandă

fundătură *f.* impas, fundac, înfundătură

funebru, -ă *adj.* 1. mortuar, funerar. 2. (fig.) lugrubu, jalnic, sumbru

funerar, -ă *adj.* v. funebru

funest, -ă *adj.* 1. nefast, dezastruos, catastrofal, nenorocit. 2. trist, jalnic, mizerabil

funie *f.* frânghie, odgon, coardă, hârzob

funingine *f.* scrum, zgură, negreală

fur *m.* hoț, tâlar

fura *vb.* 1. a sustrage, a delapida, a spolia, a excroca, a jefui, a jecmăni, a șterpeli, a devaliza, a răpi, a deturna. 2. a fermeca, a vrăji, a încânta, a emoționa, a coplesi

furaj *n.* nutreț, hrană (animale)

furibund, -ă *adj.* furios, rabios, turbat, mânios

furie *f.* pornire, mânie, înverșunare, dezlănțuire, turbare, patimă

furios, -oasă *adj.* înfuriat, furibund, turbat, violent, nestăpânit, deliu

furiș *adv.* tiptil, pe ascuns, neobservat, furtiv, hoțește

furișă *vb.* a se strecura, a se fofila, a pătrunde, a se prelinge

furnal *n.* cuptor înalt

furnicar *n.* 1. mușuroi. 2. mișunare, agitație, aglomerare, înghesuială

furnitură *f.* accesorii, rechizite, marfă

furniza *vb.* a aproviziona, a procura, a livra

furori *f. pl.* senzație, entuziasm, încântare, uimire

furou *n.* combinezon, cămașă

furt *n.* hoție, delapidare, pungășie, sustragere, jaf, excrocherie, furtișag

furtișag *n.* furt

furtiv, -ă *adj.* v. furiș

furtunatic, -ă *adj.* v. furtunos

furtunos, -oasă *adj.* 1. viforos, vijelios, vifornic. 2. agitat, tulburat, zbuciumat. 3. năvalnic, impetuos, violent, debordant

furtună *f.* 1. vijelie, vifor. 2. (fig.) frământare, zbucium, revoltă, tulburare

furuncul *m.* v. buboi

fuziona *vb.* a se contopi, a se uni, a se amesteca

fus *n.* arbore, ax, grindei

fuziune *f.* contopire, amestec, sinteză, topire

G

gabarit *n.* volum, capacitate, dimensiune

gafă *f.* greșeală, prostie, scrântea, nesocotință, impolitețe, jignire

gag *n.* glumă, spirit, banc, anecdotă

gaiță *f.* femeie guralivă, pisăloagă, bârfitoare, flecară

gaj *n. v.* amanet

gal *m.* francez, franțuz, celt

galant, -ă *adj.* 1. curtenitor, amabil, drăguț, gentil, politicos, atent. 2. darnic, generos, culant, galanton. 3. amoros, sentimental

galantar *n.* vitrină, expoziție

galanterie *f.* 1. curtenie, curtuozie, amabilitate, gentilețe. 2. obiecte, mărunțișuri, îmbrăcăminte (în magazine)

galanton *adj. v.* darnic

gală *f.* 1. solemnitate, festivitate, sărbătoare, paradă. 2. competiție, întrecere

galben *n.* monedă, ban, para

galben, -ă *adj.* 1. blond, bălai, șarg. 2. gălbejit, palid, pal, searbăd, cadaveric

galerie *f.* 1. tunel, canal, pasaj, gang, coridor. 2. muzeu, pinacotecă, colecție. 3. balcon. 4. bară (la

perdele). 5. asistență, suporteri, spectatori

galeș, -ă *adj.* drăgăstos, languros, duios, melancolic, nostalgic

galic, -ă *adj.* francez, galic, franțuzesc

galicism *n.* franțuzism

galimație *f.* 1. amestec, încâlceală, încurcătură. 2. vorbărie (confuză), brambureală, flecăreală

galon *n.* firet, tresă

galop *n.* fugă, goană, alergătură

galopa *vb.* a fugi, a goni, a alerga, a o lua la picior

galopant, -ă *adj.* rapid, fulgerător

galvaniza *vb.* 1. a zinca, a zîncui.

2. (fig.) a însufleți, a stimula, a mobiliza, a antrena, a activa, a dinamiza

gamă *f.* 1. serie, evantai, șir, succesiune. 2. varietate, diversitate, felurime

gang *n.* culoar, coridor, tindă

gangrenă *f.* rană (rea), putrefacție, descompunere

ganglion *m.* umflătură, tumefiere

gangster *m.* bandit, tâlhar, criminal, escroc, hoț

gara *vb.* a parca

garafă *f.* sticlă, butelie, șip

garaj *n.* remiză

garant, -ă *m. f.* chezaș, fideiutor, girant

garanta *vb.* a asigura, a chezași, a gira, a da garanții

garantat, -ă *adj.* asigurat, sigur, neîndoielnic, precis, categoric, absolut

garanție *f.* 1. gaj, gir, amanet, zălog, cautiune. 2. chezașie, asigurare, garantare

gară *f.* stație

gard *n.* împrejmuire, îngrăditură, zaplaz, îngrădire, ocol

gardă *f.* 1. pază, veghe. 2. caraulă, strajă, paznic, planton, veghetor. 3. apărătoare, scut (la sabie)

garderob *n.* dulap, șifonier

garderobă *f.* 1. îmbrăcăminte. 2. vestiar

gardian *m.* 1. paznic, păzitor, supraveghetor. 2. polițist, sergent, temnicer

gargară *f.* 1. dezinfectare. 2. (fig.) pălăvrăgeală, sporovăială, vorbărie

garnisi *vb. v.* împodobi

garnitură *f.* 1. accesorii, adaos, completare. 2. asortiment, ansamblu, set, grupaj. 3. ornament, podoabă. 4. tren

garou *n.* legătură, coardă

gastric, -ă *adj.* stomacal

gastronomie *f.* bucătărie, arta bucatelor

gașcă *f. v.* grup

gata *adj.* 1. isprăvit, terminat, finisat. 2. pregătit, aranjat, gătit. 3. (*adv.*) aproape să, pe punctul de a, mai să...

gater *n.* fierăstrău, joagăr

gaură *f.* orificiu, borbă, cavitate, cavernă, scobitură

gavanos *n.* borcan, chisea

gaz *n.* 1. emanație, efluviu. 2. petrol

gaza *vb.* a otrăvi, a intoxica, a sufoca

gazdă *f.* amfitrion

gazetar *m.* ziarist, publicist, jurnalist

gazetă *f.* ziar, jurnal, cotidian, foaie

gazetăresc, -ească *adj.* jurnalistic, publicistic, informativ, superficial

gazetărie *f.* ziaristică, jurnalism

gazon *n.* iarbă, peluză

gazos, -oasă *adj.* volatil, evaporabil

gazorniță *f.* opait, lampă

gagăuș *m.* prostănac, bleg, fleț, neghiob, gogoman

gălnar *m.* potlogar, hoț, pungaș, coțcar, borfaș, șarlatan, escroc

gălnărie *f.* 1. coteț. 2. potlogărie, hoție, învârteală

găitan *n.* ceapraz, șiret, firet, șnur, brandeburg

gălăgie *f.* tărașoi, balamuc, larmă, zgomot, zarvă, hărmălaie, vacarm

gălăgios, -oasă *adj.* zgomotos, scandalagiu, certăreț, limbut

gălbejeală *f.* paloare, paliditate, lividitate

gălbeni *vb.* a păli, a se ofili, a se usca, a se veșteji

gălbinare *f.* icter, hepatită

gălbui, -ie *adj.* șofrăniu, chihlimbariu

găleată *f.* căldare, cazan, vas

gălligan *m.* vlăjgan, zdrahon, namilă, matahală

găman *m. v.* lacom

gămălie *f.* măciulie

găoace *f.* coajă, cochilie

gărgăun *m.* 1. bărzăun. 2. (pl.) toane, capricii, fumuri, extravagantă

găselniță *f. v.* soluție

găsi *vb.* 1. a afla, a descoperi, a dibui. 2. a născoci, a izvedi, a inventa, a imagina, a gândi, a elabora, a concepe, a plăsmui, a proiecta, a zămisli. 3. a exista, a se afla, a fi, a sta, a se vedea. 4. a aprecia, a considera, a crede, a opina

găsire *f. v.* descoperire

găteală *f.* podoabă, dichis, di-chiseală, zorzoane

gătej *n.* vreasc, surcea, surcică, uscătură

găti *vb.* 1. a (se) aranja, a (se) dichisi, a (se) împodobi, a (se) ferchezui. 2. a decora, a orna, a

înfrumuseța, a pavoaza. 3. a prepara, a face, a bucătări, a pregăti

găunos, -oasă *adj.* 1. scorburos, scobit, deșert. 2. gol, sec, spart

găuri *vb.* 1. a perfora, a străpunge, a sparge, a sfredeli, a borteli. 2. a (se) rupe, a (se) uza, a (se) zdrențui. 3. a se caria, a se strica

găvan *n.* 1. scobitură, adâncitură, cavitate, gaură. 2. strachină, blid. 3. borcan, chisea. 4. delușor, movilă, dâmb, dolmă, coastă

găzdui *vb.* a adăposti, a primi, a caza, a încartirui, a da sălaș

gâde *m.* călău, casap, ucigaș, gealat

gâdila *vb.* (fig.) a măguli, a linguși

gâfâi *vb.* a pufâi, a sufla (greu), a răsufla

gâlcă *f.* umflătură, nod, inflamație, gâlmă

gâlceavă *f.* ceartă, conflict, deza-cord, diferend, discordie, disensiune, animozitate, neînțelegere, dispută, scandal, vrajbă, pricină; dihonie, învrăjbire

gâlcevi *vb.* v. certa

gâlci *m.* amigdalită

gând *n.* 1. idee, cugetare, cuget, judecată, reflecție, concepție, convingere, vedere, opinie. 2. minte, rațiune, socoteală, calcul, intenție, proiect, imaginație, fantezie, închipuire. 3. voie, voință, plac, dorință, aspirație. 4. îndemn, povață, sfat, îndrumare, orientare

gândac *m.* libarcă, șvab, cărăbuș

gândi *vb.* 1. a cugeta, a chibzui, a judeca, a reflecta, a medita, a raționa. 2. a aprecia, a cântări, a considera, a crede. 3. a concepe, a imagina, a crea, a închipui, a elabora, a născoci, a proiecta, a plănuși. 4. a bănuși, a ghici, a întrezări, a presupune, a prevedea. 5. a voi, a dori, a intenționa

gândire *f.* 1. cugetare, reflecție, meditare, judecată, chibzuire, concepție, deliberare, cumpănire. 2. cuget, intelect, conștiință, rațiune, minte, spirit, suflet, for interior

gânditor, -oare *adj.* 1. îngândurat, preocupat, absorbit, absent, medita-tiv, reflexiv, visător. 2. (s.) cugetător, filozof

gânganle *f.* găză, goangă, insectă, gândac

gângav, -ă *adj.* bâlbâit, gângăvit

gângăveală *f.* bâlbâială, bolboro-seală, bâlbâire

gârbacl *n.* bici, cravașă

gârbov, -ă *adj.* încovoiat, cocoșat, ghebos, gârbovit, cocârjat, curbat

gârbovi *vb.* v. încovoia

gârlă *f.* 1. pârau, ponor. 2. (adv. fig.) mult, din belșug, berechet

gât *n.* 1. grumaz, gâtlan. 2. (fig.) dușcă, înghițitură, sorbitură

gâtiță *f.* v. gâtlej

gâtlej *n.* laringe, beregată, esofag, gâtiță

gâtul *vb.* 1. a sugruma, a strangula, a jugula, a sugușa. 2. a înăbuși, a sufoca, a reprima, a împiedica, a curma. 3. a se îngusta, a se strâmta, a se subția, a se reduce

gază *f.* gânganie, insectă, goangă, muscă

gealat *m.* călău, gâde

gealău *n.* rindea

geam *n.* 1. fereastră. 2. sticlă, lentilă, monoclu

geamantan *n.* valiză, cufăr

geamăn, -ă *adj.* 1. născut deodată. 2. (fig.) identic, același, similar

geamăt *n.* scâncet, vaiet, suspin, icnet, oftat, tânguire

geambaș *m.* 1. negustor, samsar (de cai). 2. șarlatan, hoț, escroc

geamglu *m.* sticlar

geamie *f.* moschee, mecet

geamlăc *n.* ferestruică, gemuleț, vitraliu

geană *f.* pleoapă

geantă *f.* servietă, mapă, poșetă, tașcă

gel *n.* piftie

gelatină *f.* piftie, gel

gelatinos, -oasă *adj.* vâscos, cleios

gelos, -oasă *adj.* 1. bănuitor, temător, suspicios, zular. 2. invidios, pizmaș, ranchiunos

gelozie *f.* 1. temere, bănuială, suspiciune. 2. ciudă, invidie, pică, necaz, ranchiună

gelui *vb.* a rindela, a netezi, a fățui, a lustrui

gem *n.* marmeladă, magiun

geme *vb.* 1. a se tângui, a se lamenta, a suspina, a se văita. 2. a fi supraîncărcat, a fi plin

geminat, -ă *adj.* împerecheat, pereche, îngemănat

gemă *f.* cristal

gen *n.* 1. fel, mod, soi, tip, varietate, categorie, clasă. 2. manieră, stil, chip, caracter, sens. 3. specie, grup, diviziune, sistem

genealogie *f.* spiță, ascendență, înrudire

genera *vb.* a produce, a cauza, a declanșa, a naște, a crea, a isca, a face, a pricinui

general, -ă *adj.* 1. comun, obștesc, colectiv, public. 2. unanim, total, universal

generalitate *f.* totalitate, ansamblu, universalitate

generaliza *vb.* 1. a totaliza, a sintetiza. 2. a universaliza, a extinde

generalmente *adv.* totalmente, în general, în ansamblu, în genere

generalisim *m.* arhistrateg, comandant suprem

generator, -oare *adj.* producător, dătător, creator

generație *f.* descendență, rând, serie(de oameni), spiță, neam

generos, -oasă *adj.* darnic, mărinimos, inimos, culant, galant, nobil

generozitate *f.* mărinimie, dărnicie, larghețe, caritate, omenie

geneză *f.* 1. origine, gnosă. 2. naștere, facere, apariție, ivire, creație

genotip *n.* germen, plasmă germinativă

genial, -ă *adj.* supradotat, excepțional, suprainteligent, ieșit din comun

geniu *n.* dar excepțional, talent imens

genocid *n.* masacru, carnaj, exterminare

gentil, -ă *adj.* amabil, curtenitor, politicos, drăguț, galant

gentilețe *f.* amabilitate, politețe, atenție, curtoazie, dragălaşenie

gentilom *m.* nobil, aristocrat, magnat

gențiană *f.* ghințură

genuflexiune *f.* 1. îngenunchere. 2. (fig.) ploconeală, obediență, supunere

genuin, -ă *adj.* natural, curat, pur, veritabil

genune *f.* prăpastie, abis, hău

geometric, -ă *adj.* regulat, perfect

geometru *m.* topograf

getropism *n.* adaptate, acomodare

ger *n.* îngheț, frig mare

gera *vb.* a administra, a conduce, a îngriji

gerar *m.* ianuarie

german, -ă *m. f.* neamț, nemțoaică

germanofil, -ă *adj.* filogerman, neamțofil

germen *n.* 1. embrion, sămânță. 2. (fig.) izvor, sursă, origine

germina *vb.* a încolți, a ieși, a apărea, a răsări

germinație *f.* încolțire, ieșire, răsărire, apariție

geros, -oasă *adj.* (foarte) rece, înghețat, friguros, glacial

gest *n.* atitudine, purtare, comportare

gestație *f.* sarcină

gestionar *m.* responsabil, șef, administrator

gestiune *f.* administrare, îngrijire, conducere

get *m.* dac, traco-dac

get-beget *adv.* adevărat, neaoș, veritabil, autentic, sadea

gheară *f.* 1. unghie. 2. cârlig

gheată *f.* pantof, papuc, botină

gheață *f.* grindină, piatră

gheb *n.* cocoașă

ghebos, -oasă *adv.* 1. cocoșat, gheboșat. 2. gârbov, gârbovit, încovoiat

gheenă *f.* infern, iad

ghemotoc *n.* cocoloș, mototol, ghem, boț

ghemui *vb.* a se chirci, a se strânge, a se contracta, a se aduna, a se încovriga

gherghină *f.* dalie

gherlă *f.* închisoare, arest, temniță, ocnă, pușcărie

ghețuș *n.* polei, lunecuș

ghes *n.* 1. ghiont, cot. 2. imbold, îndemn, stimulent

gheseft *n.* afacere, ciubuc, aranjament, învârteală

ghetar *m.* 1. aisberg. 2. sloi

ghici *vb.* 1. a intui, a întrevezea, a prevedea, a sesiza, a întrezări, a bănui. 2. a afla, a descoperi, a înțelege. 3. a prezice, a prevesti, a devina, a proroci

ghicitoare *f.* cimitură, șaradă

ghicitor *m.* prezicător, oracol, astrolog, proroc

ghid *m.* călăuză, îndreptar, cicerone, busolă

ghida *vb.* a călăuzi, a conduce, a orienta, a îndruma

ghiduș *m.* v. bufon

ghidușie *f.* 1. glumă, năzbătie, poznă, ștregărie. 2. farsă, festă, păcăleală, renghi, șotie

ghiers *n.* melodie, viers, ton

ghiftui *vb.* a se îmbuibă, a se îndopa, a se sătura

ghimirlie *f.* cocioabă, căsuță, bordei

ghimpe *f.* 1. ciulin, scai, scaiete, spin, țepă, mărăcine. 2. (fig.) necaz, neajuns, supărare. 3. ironie, sarcasm, critică, venin

ghinion *n.* nenoroc, neșansă, ceas rău

ghinionist, -ă *adj.* nenorocos, păgubos

ghioagă *f.* măciucă, ciomag, bătă

ghiol *n.* 1. nămol. 2. baltă, iezer, heleșteu

ghlont *n.* brânci, îmbrânceană, bușeală

ghionti *vb.* v. îmbrânți

ghiotură *f.* grămadă, mulțime

ghips *n.* ipsos

ghirlandă *f.* cunună, coroană, împletitură

ghiveci *n.* 1. oală, glastră, vas. 2. amestec, amestecătură, mixtură

ghivent *n.* filet

ghizd *n.* colac, margine

ghizdav, -ă *adj.* v. frumos

gigant *m.* uriaș, enorm, colos, namilă

gigantic, -ă *adj.* colosal, enorm, imens, măreț, formidabil, fabulos, fenomenal, uimitor, uluitor, teribil

gimnastică *f.* antrenament, exercițiu (fizic), mișcare

gineceu *n.* 1. pistil. 2. harem

ginecolog *m.* mamoș, obstetrician

gingaș, -ă *adj.* 1. delicat, fin, grațios, fragil, suav, firav, plăpând, sensibil. 2. dificil, pretențios, mof-turos, anevoios

gingășie *f.* v. delicatețe

gintă *f.* neam, popor, norod

gir *n.* garanție, cauțiune, asigurare

gira *vb.* a garanta, a asigura, a chezașui

girant, -ă *m. f.* remitent, garant

giratoriu, -ie *adj.* circular, rotitor

girație *f.* rotație, rotire

gireadă *f.* grămadă, maldăr, șiră, morman

girută *f.* anemoscop

glugiualeală *f.* v. alintare

giulgiu *n.* lîntoliu, sovon, pânză

giuvaer *n.* bijuterie, podoabă, odor

giuvaergiu *m.* bijutier, argintar

glacial, -ă *adj.* 1. înghețat, polar. 2. rece, distant, neprietenos, rezervat

glaciar *n.* pleistocen

glaf *n.* pervaz, prichici

glandă *f.* v. organ

glanț *n.* poleială

glas *n.* 1. voce, ton, timbru, viers. 2. grai, vorbă, cuvânt, limbă

glastră *f.* ghiveci, oală, vas, vază

glazură *f.* luciu, lac, email, glanț, lustru

glăsui *vb.* v. vorbi

glie *f.* 1. pământ, ogor, țarină. 2. țară, patrie

gligan *m.* 1. mistreț, porc sălbatic. 2. găligan, huidumă, matahală

glisant, -ă *adj.* alunecos, lunecos

gloabă *f.* 1. mârtoagă, dârloagă, dabilă. 2. bir, impozit, amendă

gloată *f.* mulțime, ceată, buluc, grămadă, pâlc, adunătură, plebe, vulg

glob *n.* 1. sferă, rotogol, crug. 2. pământul, lumea, mapamondul

global, -ă *adj.* total, complet, deplin, pe de-a-ntregul, totalmente

globular, -ă *adj.* sferic, rotund

glod *n.* mâl, noroi, nămol, mocirlă, tină

gloduros, -oasă *adj.* 1. mâlos, noroios, nămolos, mocirlos. 2. bolovănos, pietros, bolovănit

glonț *n.* proiectil, plumb, cartuș

glorie *f.* 1. mărire, onoare, slavă, grandoare, strălucire. 2. laudă, elogi, cinstire, omagiu, preamărire.

3. faimă, celebritate, reputație, prestigiu, renume

glorifica *vb.* v. preamări

glorios, -oasă *adj.* 1. victorios, eroic, biruitor, învingător. 2. preamărit, slăvit, proslăvit, strălucit, faimos

glosa *vb.* 1. a explica, a lămuri. 2. a adnota, a comenta, a parafraza

glosar *n.* vocabular, lexic, lexicon

glosă *f.* explicație, adnotare, comentariu, notă

glucid *n.* zahăr

glugă *f.* capișon

glumă *f.* 1. spirit, calambur, bășcălie. 2. umor, ironie, haz, ghidușie. 3. farsă, poznă, festă, păcăleală, năzbătie, ștrengărie

glumet, -eață *adj.* hazliu, poznaș, spiritual, comic, hâtru, mucalit, sugubăț, ghiduș, mehenghi, șăgalnic

glumi *vb.* a face haz, a spune glume, a sugui, a șodi, a vorbi în dodii

gnomic, -ă *adj.* sentențios, aforistic, moralist

gnoseologie *f.* epistemologie, teoria cunoașterii

goană *f.* 1. fugă, alergare, cursă, viteză. 2. hăituială, stărnire, haită. 3. împreunare, montă, gonire

goangă *f.* insectă, gânganie, găză, hexapod

goarnă *f.* trompetă, trâmbiță

godac *m.* purcel

godeu *n.* cută, creț, pliseu, pliu

goeland *m.* pescăruș

gofra *vb.* a plisa, a face cute

gogi *vb.* v. boli

gogoasă *f.* 1. pancovă, craflă. 2. cocon, crisaldă. 3. (*fig.*) minciună, născocoală, poveste, neadevăr

gogoman *m.* v. nătăflet

gogomănie *f.* v. neghiobie

gogonat, -ă *adj.* v. umflat

gol, **goală** *adj.* 1. dezbrăcat, despuat, nud, dezgolit, golaș. 2. deșert, sec, pustiu, necultivat, nelocuit, nepopulat. 3. golit, secat, vid, fără conținut, neocupat, liber, slobod. 4. (*s.*) lacună, lipsă

golan *m.* derbedeu, haimana, huligan, vagabond, teleleu, coate-goale

golaș, -ă *adj.* gol, pleșuv, desfrunzit, despădurit

golănie *f.* mojicie, necuviință, obrăznicie, măgărie

goli *vb.* 1. a deșerta, a descărca, a vida. 2. a elibera, a evacua, a seca. 3. a dezbrăca, a despuia, a jefui, a prăda

goliciune *f.* nuditate, golătate; (*fig.*) sărăcie, lipsuri

gologan *m.* ban, franc, para, pitac, sfanț, arginți, capital

gonaci *m.* hăitaș, gonaș, bățiaș, fugău

goni *vb.* 1. a alerger, a fugi, a o lua la picior. 2. a fugări, a hăitui, a mâna, a alunga, a izgoni, a ostraciza. 3. a (*se*) împerechea, a (*se*) împreuna

gonoree *f.* blenoragie

gorgan *n.* deal, movilă, dâmb

gornist *m.* trompetist, trompet, trâmbițaș

gorun *m.* stejar
gospodar *m.* proprietar, administrator, stăpân, cârmuitor, chivernisitor
gospodărește *adv.* cu chibzuială, judicios, bine gândit, convenabil
gospodări *vb.* a administra, a chivernisi, a conduce, a ocârmui
gospodărie *f.* familie, cămin, menaj, posesiune, acareturi
gospodină *f.* casnică, menajeră
grabă *f.* 1. zor, viteză, repezeală, iuteală, rapiditate. 2. urgență, nerăbdare, precipitare, pripă, pripire
grabnic, -ă *adj.* 1. iute, repede, rapid, neîntârziat. 2. imediat, curând, îndată, prompt. 3. urgent, presant
grad *n.* 1. nivel, stadiu, treaptă. 2. rang, funcție, poziție
grada *vb.* 1. a marca, a diviza, a indica. 2. a doza, a nuanța, a echilibra
gradat, -ă *adj.* 1. treptat, progresiv, succesiv. 2. dozat, nuanțat, măsurat
gradație *f.* diviziune
grafic *n.* diagramă, schemă
grafie *f.* scriere, scris, scriitură
grafit *n.* plumbagină
grai *n.* 1. limbaj, vorbire, exprimare, limbă. 2. idiom, dialect, subdialect. 3. glas, voce, cuvânt, verb, rost
grajd *n.* staul, sălaj, poiată, pățul, serai
gramafon *n.* patefon
grandilocvent, -ă *adj.* afectat, emfatic, retoric, pompos, patetic, bombastic, prețios
grandilocvență *f.* emfază, retoricism, patos, manierism, prețiozitate
grandios, -oasă *adj.* măreț, impozant, maiestuos, impunător, magnific, imens, semeț, monumental, splendid, strălucit, falnic
grandoare *f.* măreție, monumentalitate, splendoare, strălucire, fast
grandoman, -ă *adj.* înfumurat, megaloman, îngâmfat, infatuat, încrezut, semeț
grandomanie *f.* v. înfumurare
granit *n.* (fig.) tărie, forță, duritate

granită *f.* 1. frontieră, hotar, margine, limită. 2. limită, demarcație, zăgaz, barieră
granular, -ă *adj.* v. granulos
granulom *n.* nodul, chist, flegmon
granulos, -oasă *adj.* grăunțos, granular, grunjos, grunzuos
grapă *f.* boroană, colțar
gras, -ă *adj.* 1. corpolent, dolofan, rotofei, obez, gros, voluminos, plin, trupeș. 2. unsuros, uleios, onctuos, uns, untos. 3. fecund, fertil, mănos, roditor, îmbelșugat
gratie *f.* zăbrea, ostreț, roștei
gratifica *vb.* a răsplăti, a recompensa, a premia
gratificație *f.* recompensă, primă, premiu
gratis *adv.* gratuit, degeaba, fără plată, pe nimic
gratitudine *f.* recunoștință, mulțumire
gratuit, -ă *adj.* 1. gratis, degeaba, fără plată. 2. inutil, nejust, neîntemeiat
gratula *vb.* a felicita, a lăuda
grația *vb.* a ierta, a absolvi, a amnistia
grăție *f.* 1. farmec, gingășie, drăgălășenie, șarm, finețe. 2. mlădiere, sveltete, suplete. 3. eleganță, nuri, atracție. 4. favoare, avantaj, ajutor. 5. (prep.) datorită, mulțumită
grățios, -oasă *adj.* gingaș, fin, delicat, suav, elegant, mlădios, suplu, zvelt
grav, -ă *adj.* 1. primejdios, periculos, acut, serios, sever. 2. solemn, important, marțial. 3. adânc, gros, profund, cavernos
grava *vb.* a întipări, a înscrie, a scrijeli
gravidă *f.* însărcinată, borțoasă, grea
graviditate *f.* sarcină, maternitate
gravita *vb.* a tinde, a se roti, a se concentra, a se aduna
gravitate *f.* 1. importanță, seriozitate, primejdie, pericol. 2. solemnitate, morgă, importanță. 3. profunzime, adâncime

gravitație *f.* atracție universală
grăbi *vb.* 1. a iuți, a accelera, a zori, a presa, a urgenta. 2. a precipita, a pripri, a devansa

grăbit, -ă *adj.* grabnic, iute, zorit, precipitat, rapid, repede, accelerat

grădinar *m.* horticultor, florar

grăi *vb.* a vorbi, a zice, a spune, a glăsu, a cuvânta, a comunica

grăitor, -oare *adj.* convingător, concludent, edificator, decisiv, elocvent

grămadă *f.* 1. vraf, maldăr, moran, movilă, aglomerare, teanc, purcoi, strânsură. 2. mulțime, duium, puhoi, sumedenie, ceată, buluc, droaie, grup, șir, gloată

grămădeală *f.* îmbulzeală, aglomerație, afluență, înghesuială, aflux

grămătic *m.* diac, pisar, scrib, scriitor, uricar

grăpa *vb.* a mărunți, a boroni

grăpiș *adv.* v. târâș

grăsan, -ă *adj.* rotofei, dolofan, bucălat, grăsuț, durduliu, plin, rotund

grăsime *f.* untură, unsoare

grăsuț, -ă *adj.* v. grăsan

grătar *n.* grilă

grăunte *m.* bob, boabă, granulă, mișină

greață *f.* (fig.) dezgust, silă, aversiune, scârbă, repulsie, lehamite

grefa *vb.* a transplanta

greasă *f.* transplant

greoi, -oale *adj.* 1. lent, încet, moale, molău, zăbavnic. 2. dificil, anevoios, încălcit, confuz. 3. stângaci, neîndemânatic, încurcat

gresă *vb.* a unge, a lubrefia

gresie *f.* cute

greșeală *f.* 1. abatere, eroare, culpă, vină, păcat, vinovăție, smintală, rătăcire. 2. inexactitate, incorectitudine. 3. gafă, prostie. 4. defect, cusur, neajuns, meteahnă, hibă, scădere, viciu

greși *vb.* 1. a se înșela, a da greș. 2. a confunda, a încurca, a sminti, a rătăci. 3. a păcătui, a călca legea

greșit, -ă *adj.* 1. incorect, eronat, inexact, smintit, fals, nefondat. 2. rău, nepotrivit, prost, stricat

greșos, -oasă *adj.* v. dezgustător

greu, **grea** *adj.*, *adv.* 1. masiv, mare, voluminos, dens, încărcat. 2. apăsător, copleșitor, înăbușitor. 3. dificil, anevoios, complicat. 4. neplăcut, dezgustător, nesuferit, respingător, urât. 5. aspru, câinesc, tulbure. 6. grav, periculos, rău, brutal, dur. 7. serios, important, însemnat, prețios

greutate *f.* 1. povară, sarcină, încărcătură, pondere. 2. dificultate, piedică, opreliște, impas, neajuns, nevoie, obstacol. 3. apăsare, neliniște, necaz, suferință, efort, osteneală. 4. (fig.) prestanță, influență, trecere, prestigiu, putere, faimă, înrăurire

gri *adj.* cenușiu, sur, fumuriu, plumburiu

grijanie *f.* cuminecătură, împărtaşanie

grijă *f.* 1. teamă, frământare, preocupare, neliniște, îngrijorare, temere, aprehensiune. 2. atenție, precauție, prevedere, circumspecție, prudență, luare-aminte, băgare-de-seamă, vigilență. 3. interes, sinchiseală, scrupul, migală, meticulozitate, minuție. 4. ocrotire, protecție, pază, scut, oblăduire, supraveghere

grijuliu, -ie *adj.* atent, prudent, circumspect, prevăzător, precaut, preocupat, vigilent

grilă *f.* grătar, sită

grimasă *f.* schimonoseală, strâmbătură, scălbâmbătură, rictus

grimă *f.* machiaj, machiere

grind *n.* v. deal

grindă *f.* bârnă, bară, stâlp, po-ciumb

grindei *n.* talpă, fus, osie

grindină *f.* piatră, gheață

gripat, -ă *adj.* 1. răcit. 2. blocat, oprit (motorul)

griv, -ă *adj.* v. pestriț

grizat *adj.* amestecat, beat, turmentat

grânar *n.* hambar, pătul, jitniță, magazie

grâne *pl.* 1. holde, lanuri. 2. cereale, bucate, pâine

groapă *f.* 1. scobitură, adâncitură, bortă. 2. mormânt. 3. răpă, surpătură, scufundătură

groază *f.* 1. spaimă, frică, teroare, înfiorare, oroare. 2. mulțime, duium, potop, puhoi, puzderie, sumedenie

groaznic, -ă *adj.* 1. îngrozitor, înfiorător, înspăimântător, înfricoșător, teribil, oribil. 2. colosal, extraordinar, fenomenal, formidabil, năpraznic, strașnic. 3. tare, mult, foarte, extrem. 4. urât, abominabil, dezgustător, terifiant

grobian, -ă *adj.* *v.* necioplit

grohăi *vb.* a guița, a grohoti

grohot *n.* 1. grohăit, guițat. 2. pietriș, grohotiș, bolovăniș

grohotiș *n.* pietriș, prund, grohot, bolovăniș

gros, -oasă *adj.* 1. mare, voluminos, imens, masiv. 2. compact, dens, izolat; protector. 3. grav, profund, adânc, cavernos

grosolan, -ă *adj.* 1. brut, necizelat, nelucrat, neșlefuit, nefinisat, butucănos. 2. bădăran, primitiv, incult, mitocan, moic, impertinent, nedelicat, mârlan, vulgar, grobian, ordinar, țopârlan, mocofan

grosolănie *f.* *v.* mojicie

grotă *f.* peșteră, cavernă, catacombă

grotesc, -ească *adj.* burlesc, caraghios, parodic, ridicol

grozav, -ă *adj.* 1. groaznic, fioros, cumplit, înfiorător, oribil, teribil, atroce, crunt, infernal, înspăimântător, strașnic. 2. colosal, extraordinar, fenomenal, formidabil, excepțional, fabulos, nemaipomenit, negrăit, nepus, uimitor, strașnic, tare, extrem

grozăvenie *f.* grozăvie

grozăvi *vb.* *v.* făli

grozăvie *f.* 1. nenorocire, calamitate, oroare, flagel, dezastru, năpastă, prăpăd, pustiire, sinistru,

urgie. 2. cruzime, monstruoșitate, barbarie, ferocitate, neomenie, violență, sălbăcie. 3. mulțime, potop, buluc, duium, puhoi, grămadă, puzderie

grui *n.* colină, delușor, movilă, pisc, măgură

gruie *f.* macara, muflă

grumaz *n.* 1. gât, gâtlan, junghetură. 2. ceafă, cerbice, gârbiță

grunzuos, -oasă *adj.* 1. granulos, zgrunțuros, rugos. 2. aspru, scorțos

grup *n.* 1. ceată, bandă, buluc, cârd, droaie, gloată, trupă, grămadă, pâlc, stol. 2. clasă, categorie, grupare, tagmă, tabără, castă, facțiune

grupa *vb.* 1. a aduna, a reuni, a comasa, a strânge, a asambla, a asocia. 2. a aranja, a clasifica, a distribui, a ordona, a orândui, a sistematiza, a repartiza

grupare *f.* *v.* grup

grupă *f.* unitate, grup, ceată, trupă, pâlc, stol

gudron *n.* catran, zeft

gudura *vb.* *v.* linguși

guița *vb.* a grohăi, a covița

gumă *f.* 1. radieră. 2. cauciuc, elastic

gunoi *n.* 1. murdărie, impuritate, goz. 2. bălegar, îngrășământ. 3. (fig.) lichea, otreapă, lepădătură

guraliv, -ă *adj.* vorbăreț, limbut, flecar, palavragiu, gureș

gură *f.* 1. rost, buze, bot; (peior.) râț, flit, meliță, papagal, clantă, moară. 2. sărut, sărutare, pupătură. 3. înghițitură, sorbitură, dușcă, gât, îmbucătură, mușcătură. 4. articulație, glas, voce. 5. ceartă, scandal, vrajbă, sfadă. 6. deschidere, gaură, orificiu

gureș, -ă *adj.* *v.* guraliv

gurgui *n.* mamelon, sfârc

guriță *f.* sărut, sărutare

gurmand, -ă *adj.* lacom, mîncău, pofticios, mîncăcios

gust *n.* 1. sensibilitate, simț (estetic), stil, ținută. 2. înclinație, preferință, predispoziție, pornire. 3.

poftă, plăcere, dorință, capriciu, toane, extravagantă

gusta *vb.* 1. a încerca, a degusta, a cerceta. 2. a aprecia, a prețui, a-i plăcea. 3. a dejuna, a prânzi, a mânca (frugal)

gustare *f.* 1. aperitiv. 2. dejun, prânz

gustat, -ă *adj.* apreciat, prețuit, plăcut

gustos, -oasă *adj.* delicios, plăcut, atrăgător, apetisant, savuros, succulent, picant

gușă *f.* 1. bărbie. 2. basedov. 3. gât, beregată, gâttej

gușter *m.* șopârlă

gută *f.* 1. podagră. 2. apoplexie, paralizie, damba

gutural *n.* catar, coriză, rinită, troahnă

gutural, -ă *adj.* velar

guvern *n.* consiliu de miniștri, cabinet, executivul

guverna *vb.* 1. a conduce, a cârmui, a dirigi, a administra, a chivernisi, a ocârmui. 2. a orienta, a îndruma

guvernamental, -ă *adj.* oficial, administrativ

guvernânt *m.* conducător, șef, ocârmuitor

guvernântă *f.* bonă, educatoare, șvester, îngrijitoare

guvernare *f.* 1. conducere, administrare, diriguire, cârmuire, chivernisire. 2. regim, sistem politic

guvernator *m.* cârmuitor, șef, administrator, ocârmuitor

guvernământ *n.* regim, sistem politic, guvernare

guvidie *f.* glăvoacă

guzgan *m.* șobolan, chițcan, hâr-ciog, popândău

H

habar *n.* grijă, preocupare
habitat *n.* biotop
habotnic, -ă *adj.* bigot
hac *n.* 1. (reg.)piedică, obstacol. 2. (reg.) cui
hachiță *f.* v. capriciu
hadâmb *m.* v. eunuc
hagialâc *n.* (rar.)pelerinaj
hagiu *m.* (înv.)pelerin
hahaleră *f.* v. secătură
haham *m.* rabin
hail *interj.* v. haide!
haidamac *m.* v. haimana
haidău *m.* v. haimana
haldei *interj.* 1.vino, hai. 2. dă-i drumul, să pornim
haiduc *m.* (înv.) v. pandur
haihui *adv.* v. razna
haimana *f.* derbedeu, vagabond, pușlama, lichea, golan, haidău, pierde-vară, fluieră-vânt
hain, -ă *adj.* v. rău
haină *f.* îmbrăcămintă, veșmânt, strai, veston, surtuc, sacou
haită *f.* 1. grup, ceată, turmă, gloată. 2. câine, potaie, cățea
hal *n.* stare, aspect, înfățișare, situație, împrejurare
halall *interj.* bravo!
halat *n.* 1. capot, haină lungă. 2. unealtă, sculă

hală *f.* 1. sală. 2. piață
halbă *f.* pahar de bere
halcă *f.* bucată, ciosvârtă, hartan
haleală *f.* (fam.) v. mâncare
hallma *f.* v. pățanie
halo *n.* aureolă, cerc, luminos
haitl *interj.* v. stop
haltă *f.* stație, oprire, popas
halteră *f.* greutate
halucinație *f.* vedenie, nălucire, năzărire, fantasmă, iluzie
ham *n.* harnașament, echipament
hamal *m.* cărător, salahor, tregher
hamalâc *n.* muncă (grea), treabă (istovitoare)
hambar *n.* grâнар, magazie, siloz
han¹ *m.* șef, căpetenie, comandant (tătar)
han² *n.* ospătărie, birt, făgădău
handicap *n.* 1. dezavantaj, neajuns, impas. 2. greutate, piedică, balast
hang *n.* v. ison
hangar *n.* garaj, hală
hanger *n.* pumnal, cuțit, șiș
hanglu *m.* ospătar, birtăș
hanță *f.* 1. haină, strai, zdreanță. 2. gură-spartă, flecar

haos *n.* 1. dezordine, debandadă, confuzie, babilonie, harababură. 2. abis, hău, genune

haotic, -ă *adj.* confuz, încâlcit, dezordonat, încurcat

hap *n.* bulin, pilulă

hapcă *f.* (în expr.) *cu hapca* = 1. cu forța, cu de-a sila, pe nedrept, hoștește. 2. cu nemiluita, fără număr, cu rostopală

hapsea *m.* v. nățărău

hapsean, -ă *adj.* 1. hain, câinos, crud, odios, răutăcios. 2. lacom, hrăpăreț, avar, zgârcit, harpagon

har *n.* 1. dar, talent, măiestrie. 2. inspirație, facultate, disponibilitate

harababură *f.* dezordine, învâlmășeală, haos, babilonie, aiureală

harachiri *n.* sinucidere, autosacrificare

haracl *n.* v. tribut

harap *m.* negru, maur, african

harapnic *n.* bici

harbuz *m.* pepene-verde, lubeniță

harcea-parcea *adj.* sfâșiat, distrus, nimicit, făcut praf, desființat

harem *n.* serai

harnașament *n.* v. ham

harnic, -ă *adj.* muncitor, activ, sârguincios, vrednic, destoinic, asiduă, zelos, silitor, neobosit, diligent, laborios

harpagon *m.* v. zgârcit

harple *f.* v. dihanie

hartan *m.* v. halcă

harță *f.* v. ceartă

hat *n.* răzor, hotar

hatâr *n.* 1. v. plăcere. 2. v. favoare

hatman *m.* spătar

havalană *f.* chitară

haval, -e *adj.* albastru, azuriu, bleu

havană *f.* țigară de foi

havuz *n.* arteziană

haz *n.* 1. veselie, glumă. 2. umor, spirit, duh. 3. farmec, grație, atracție

hazard *n.* întâmplare, soartă, destin, loterie

hazarda *vb.* a risca, a se încumeta, a se aventura, a se expune

hazliu, -le *adj.* vesel, spiritual, glumeț, șugubăț, amuzant, hazos, mucalit, comic

hazna *f.* cloacă

hazos, -oasă *adj.* v. hazliu

hăbăuc, -ă *adj.* v. năuc

hăcul *vb.* v. ciopârți

hăltaș *m.* gonaș, bătaiaș, mânător

hăltui *vb.* v. goni

hăltulală *f.* fugărire, goană, stârnire, gonire

hălăciugă *f.* v. desiş

hălădul *vb.* 1. a trăi, a sălăşlui, a locui. 2. a izbuti. 3. a înainta, a merge, a propăşi

hămăi *vb.* a lătra

hămesit, -ă *adj.* 1. lihnit, înfometat, flămând. 2. lacom, nesăţios

hărăzi *vb.* 1. a destina, a sorti, a meni, a hotărî. 2. a acorda, a da, a dona, a dăru

hărmăiale *f.* larmă, gălăgie, zgomot, zarvă, tărbăboi, tămbălău, vuiet, balamuc, tam-tam, tapaj

hărnicle *f.* sârguință, râvnă, zel, vrednicie, silință, asiduitate, diligentă, destoinicie

hărtăni *vb.* v. rupe

hărțui *vb.* 1. a necăji, a cicăli, a întărâta, a sâcăi, a tachina, a zădări, a suci și răsuci. 2. a lupta, a se încăiera, a se înfrunta

hărțulală *f.* harță, încăierare, confruntare

hărțuit, -ă *adj.* v. sâcăit

hăt *adv.* tare, foarte, mult și bine

hățuri *n. pl.* frâu, dârlogi

hățiș *n.* desiş, mărăciniș, sihlă, hălăciugă

hău *n.* prăpastie, genune, abis

hăuli *vb.* a chiui, a striga, a chioti, a cânta, a aui

hăd, -ă *adj.* v. urât

hâră *f.* v. ceartă

hârb *n.* 1. ciob, spărtură, țandără. 2. blid, cratiță, strachină, farfurie

hârbul *vb.* v. strica

hârcă *f.* 1. craniu, scăfârlie, căpătănă, țeastă, tigvă. 2. babornită, zgripturoaică, hoască, cotoroanță

hârclog *m.* șobolan, guzgan

hârdău *n. v.* butoi
hârâi *vb.* 1. a mârâi. 2. a întărâta
hârjoni *vb.* a se zbengui
hârșai *vb.* a freca, a târî, a târși
hârtoape *n. pl. v.* groapă
hârtoagă *f.* terfelog
hârzob *n. v.* funie
hâtru, -ă *adj. v.* glumeț
hâtai *vb.* a clătina, a zgâlțai
hebdomadar, -ă *adj.* săptămănal
hecatombă *f.* masacru, măcel, genocid, ucidere
hegemon *m.* supremație, domnare, autoritate(supremă)
heleșteu *n. v.* iaz
helge *f.* nevăstuică
hematie *f.* eritrocit, globulă roșie
hemoroizi *m. (pop.)* trănji
hepatită *f.* icter, gălbiniare
herb *n. v.* blazon
hermafrodit, -ă *adj.* bisexual, fătălău, bisexual
hermină *f.* hermelină, cacom
hernie *f.* boșorogeală, vătămătură, hăitură, surpătură
herpes *n.* spuzeală
hetairă *f.* curtezană, damă, prostituată
heteroclit, -ă *adj.* compozit, eterogen
hexapod *m. v.* insectă
hibă *f.* neajuns, defect, lipsă
hibernal, -ă *adj.* iernatic
hibrid, -ă *adj.* corcit, amestecat
hidos, -oasă *adj.* dezgustător, urât, monstruos, groaznic, oribil, hăd, slut, pocit, desfigurat
hidrant *n.* gură de apă
hodrargir *n.* mercur
hidromel *n.* mied
hidropizie *f.* dropică, idropizie, boala de apă
hidroxil *m.* oxidril
hieratic, -ă *adj.* 1. sfânt, sacru. 2. rigid, static, înțepenit
hieroglific, -ă *adj.* neciteț, ilizibil, indescifrabil
himeră *f.* iluzie, fantezie, închipuire, utopie, nălucire, fantasmă
himeric, -ă *adj.* iluzoriu, închipuit, irealizabil, fantastic, imaginar, utopic

hindus, -ă *adj.* indian
hiperbolă *f.* exagerare, superlativ
hipermetropie *f.* prezbitism
hipism *s.n.* călărie
hipnotic, -ă *adj.* hipnotizant, narcotic, somnifer, soporific
hipnotiza *vb.* a captiva, a subjuga, a fascina, a încanta, a seduce, a vrăji
hipnotizant, -ă *adj. v.* hipnotic
hipocentru *n. v.* epicentru
hipodrom *n.* turf
hiritisi *vb. v.* felicita
hirotonisi *vb.* a preoți
hirsut, -ă *adj.* 1. zbârlit, vâlvoi, ciufulit. 2. urâcios, posac, ursuz, morocănos
hlamidă *f.* mantie
hlizi *vb.* 1. a chicoti, a râde. 2. a se zgâi, a se holba, a căska ochii, a se boldi
hol *interj.* stop! stai
hoardă *f.* 1. ceată, șleahță, ordie, grup, bandă. 2. trib
hobot *n.* vâl, feregea, broboadă, basma
hodorog *m.* babalâc
hodorogi *vb.* 1. flecări. 2. a se strica, a se dărăpăna, a se hârbui, a se uza, a se șubrezi, a se hrentui
hogaș *n. v.* făgaș
hogeag *n.* horn, coș
hohot *n. v.* plâns (sau râs)
hohoti *vb. v.* râde
hoinar, -ă *adj.* vagabond, haimana, plimbăreț, rătăcitor, pribeag, pierdevară
hoinări *vb. v.* vagabonda
hoit *n. v.* cadavru
hol *n.* antreu, sală, vestibul
holba *vb. v.* zgâi
holbat, -ă *adj.* zgâit, căscat, boldit, umflat
holdă *f.* lan, ogor, țarină, tarla
holendru *n.* 1. filtru. 2. racord
holercă *f. v.* rachiu
holm *n.* deal, colină
holocaust *n. v.* masacru
holtei *m.* burlac, celibatar, neînsurat
homicid *n.* crimă, ucidere, asasinat

homosexual *m.* pederast, invertit
hop *n.* 1. piedică, obstacol. 2. greutate, dificultate. 3. săritură. 4. groapă, hârtoapă

horă *f.* 1. dans, joc. 2. cântec, doină, baladă, melodie

horbotă *f.* dantelă

horcăl *vb.* v. sforăi

horn *n.* coș, hodgeag, buduroi

hornar *m.* coșar

horoscop *n.* zodiac

horticultură *f.* grădinărit

hotar *n.* 1. graniță, frontieră. 2. hat, răzor, mejdină, margină, limită, capăt. 3. regiune, ținut

hotărî *vb.* 1. a stabili, a fixa, a decide, a dispune, a decreta, a porunci, a stipula. 2. a hărăzi, a soroci, a destina, a ursi, a predestina, a meni. 3. a delimita, a hotărînici, a mărgini

hotărâre *f.* 1. decret, sentință, poruncă, dispoziție, ordin, edict, ordonanță, decizie, rezoluție. 2. determinare, tărie, fermitate, dârzenie

hotărât, -ă *adj.* 1. decis, ferm, intransigent, neabătut, inflexibil, neșovăitor. 2. fixat, stipulat. 3. destinat, sorocit, menit, ursit. 4. indiscutabil, sigur, neîndoios, categoric

hotărâtor, -oare *adj.* decisiv, determinant, important, esențial, concludent

hotărînici *vb.* v. delimita

hoț *m.* 1. pungaș, fur, borfaș, lotru, tâlhar, mână-lungă. 2. ștregar, șiret, isteț, șmecher, nostim. 3. șarlatan, viclean, sforar, pișicher, haramin, excroc, impositor, pezevenghi

hoțeste *adv.* tâlhărește, pe furiș, tiptil, pe nevăzute

hoție *f.* furt, fraudă, defraudare, pungășie, jaf, tâlhărie, găinărie, delapidare, excrocherie

hram *n.* 1. patron. 2. rost, rol, misiune

hrană *f.* aliment, mâncare, bucate, merinde, nutriție, de-ale gurii

hrăni *vb.* a mânca, a(se) alimenta, a(se) nutri, a(se) întreține

hrănitor, -oare *adj.* nutritiv, consistent, sățios, succulent

hrăpăreț, -eață *adj.* lacom, rapace, nesățios, avid, nesătul

hrib *m.* burete, mânătarcă

hrisov *n.* act, document, înscris

hristoitle *f.* v. evlavie

hronic *n.* cronică, letopisetz, anale

hrubă *f.* 1. grotă, peșteră, beci. 2. bordei, subterană

huceag *n.* tufiș, crâng, desiș, pădurice, hățiș, huci

hudîță *f.* v. ulicioară

huhurez *m.* v. bufniță

huidul *vb.* a ocărâ, a apostrofa, a vitupera, a insulta, a dezaproba

huidumă *f.* namilă, matahală, zdrachon, vlăjgan, găligan

hulă *f.* ocară, condamnare, defăimare, critică

huli *vb.* v. ocărî

huligan *m.* v. derbedeu

hulpav, -ă *adj.* v. lacom

hulub *m.* porumbel, porumb

humă *f.* v. argilă

hurduca *vb.* v. zgâlțâi

hurult *n.* durduit

husă *f.* învelitoare

huzmet *n.* v. slujbă

huzur *n.* lăfăire, trândăvire, îmbuibare, belșug

huzurl *vb.* a se lăfăi, a se îmbuiba, a trăi după plac

ial *interj.* poftim!, ține!
iaca! *interj.* iată!, privește!
iacint *m.* zambilă
iad *n.* 1. infern, gheenă, tartar. 2. chin, suferință, nenorociri, supliciu
iama *f.* în expr. *a da iama* = a năvăli, a se năpusti, a da buzna, a se repezi
ianuariu *m.* gerar
iar¹ *conj.* 1. și. 2. dar, însă
iar² *adv.* din nou, încă o dată, iarăși
iarăși *adv.* v. **iar**²
iarbă *f.* 1. buruiană. 2. ierbacee. 3. pajiște. 4. peluză
iarmaroc *n.* bâlci, târg
iatac *n.* dormitor
iatagan *n.* sabie, paloș
iată *interj.* 1. uite!, privește!, iacă!
2. deodată, fără veste, pe neașteptate
iavaș *adv.* încet, domol, binișor
iaz *n.* heleșteu, baltă, lac, iezer, smârc, mlaștină
iazmă *f.* arătare, nălucă, stafie, vedenie, strigoii
ibovnic,-ă *m. f.* amant, iubit, draguț
ibrîșin *n.* 1. ață răsucită. 2. papiotă
ic *n.* pană
iceberg *n.* v. **aisberg**

icnet *n.* geamăt, icneală, icnire, icnătură, suspin
icoană *f.* imagine, tablou, chip
iconoclast *m.* rebel, răzvrătit
iconostas *n.* catapeteasmă, tâmplă
icter *n.* gălbinare, hepatită
ictus *n.* șoc, atac, apoplexie
ideal *n.* 1. țel înalt, scop, țintă, aspirație. 2. (*adj.*) perfect, desăvârșit, excelent, nobil, spiritual
idealiza *vb.* v. **înfrumuseța**
idealizat,-ă *adj.* aureolat, poetizat, supraevaluat
idee *f.* 1. gând, judecată, opinie, părere, concept, intuiție. 2. viziune, principiu
idem *adv.* la fel, tot așa, același
identic, -ă *adj.* aidoma, întocmai, la fel, congruent, concordant, echivalent
identifica *vb.* a recunoaște, a preciza, a fixa, a constata
identificabil, -ă *adj.* recognoscibil
identitate *f.* conformitate, conșimilitudine, specific, proprietate, valoare în sine
idilă *f.* 1. bucolică, poemă pastorală. 2. dragoste, amor (naiv), afecțiune

idilic, -ă *adj.* bucolic, pastoral, câmpesc; (fig.) idealizat, înfrumusețat
idlom *n.* dialect, grai, limbă, vorbire
idiomatic, -ă *adj.* dialectal, regional

idiosincrasie *f.* intoleranță, sensibilitate

idiot, -ă *adj.* cretin, tâmpit, redus, imbecil, țâcnit, neghiob, nerod

idiotiza *vb.* v. tâmpi

Idioție *f.* neghiobie, tâmpenie, prostie, nerozie, cretinism

idol *n.* zeu, divinitate; (fig.) iubit, adorat, idealizat

idolatrie *f.* divinizare, adorație, proslăvire, preamărire

idolatriza *vb.* v. adora

ieftin, -ă *adj.* 1. convenabil, avantajos, (pret) bun. 2. banal, comun, ordinar

ieftini *vb.* a reduce, a micșora, a scădea (prețul)

iele *f. pl.* șoimane, rusalii, iasme, drăgaice, sânziene, vântoase

ienupăr *m.* jneapăn

iepure *m.* urechiat

iepurește *adv.* 1. repede, în goană. 2. vigilent, nedormit, veghetor
ierarh *m.* arhieru, episcop, mitropolit

ierarhie *f.* rang, treaptă, stare, ordine, succesiune, scară

ierarhiza *vb.* a ordona, a clasifica, a rândui

ierbărie *f.* bălării, ierburi

ieremiadă *f.* tânguire, plânset, văicăreală, jeluire

iernatic, -ă *adj.* hibernal

ierta *vb.* a absolvi, a scuti, a trece cu vederea

iertare *f.* 1. absolbire, scutire, scuză. 2. îngăduință, milostivire, îndurare, indulgență, clementă, generozitate

iertător, -oare *adj.* v. indulgent

ieruncă *f.* găinușă

ieși *vb.* 1. a pleca, a se duce, a merge, a părăsi, a se depărta. 2. a rezulta, a reieși, a decurge, a izvorî, a urma. 3. a se ivi, a apărea, a răsări, a

se vedea. 4. a ajunge, a deveni, a se face. 5. a se decolora, a se spălăci

leșil *interj.* afară!, pleacă!

leșire *f.* 1. poartă, ușă, deschidere. 2. soluție, dezlegare. 3. eliberare, scăpare. 4. reacție, violență, ostilitate, agresiune

leșit, -ă *adj.* 1. proeminent, reliefat. 2. decolorat, spălăcit

iezătură *f.* stavilă, baraj, dig, stăvilă, zăgaz

iezer *n.* baltă, lac, tău

iezuist *m.* v. ipocrit

lfos *n.* îngâmfare, aroganță, înfumurare, trufie, orgoliu

ifose *n. pl.* pretenții, fumuri

igienic, -ă *adj.* curat, sănătos; dezinfectat, sterilizat

igliță *f.* 1. croșetă. 2. andrea

ignar, -ă *adj.* incult, prostănac, neștiutor, ignorant

ignifug, -ă *adj.* neinflamabil, rezistent (la foc)

ignobil, -ă *adj.* ticălos, mizerabil, javră, josnic

ignominie *f.* josnicie, ticăloșie, infamie, mârșăvie

ignora *vb.* 1. a nu ști, a nu cunoaște, a băjbăi. 2. a neglija, a nu lua în seamă, a lăsa deoparte, a omite

ignorant, -ă *adj.* v. incult

ignoranță *f.* incultură, prostie, neștiință, stupiditate

ignorare *f.* neglijare, omitere, nesocotire, uitare

igrasie *f.* umezeală

ilar, -ă *adj.* v. ilariant

ilariant, -ă *adj.* amuzant, de râs, caraghios, ilar, distractiv

ilău *n.* nicovală

illegal, -ă *adj.* 1. nelegal, ilicit, nepermis, prohibit, interzis, incorect. 2. clandestin, subversiv, conspirativ, subteran

ilic *n.* pieptar, bundiță

ilicit, -ă *adj.* v. ilegal

ilizibil, -ă *adj.* necitit, indescifrabil

ilogic, -ă *adj.* irațional, absurd, incoerent, nelogic, anormal, fără temeii

iluminat, -ă *adj.* 1. luminat, strălucitor. 2. inspirat

iluminație *f.* luminație, lumină mare, strălucire

iluminist, -ă *adj.* umanist, progresist, renașcentist

ilustra *vb.* 1. a exemplifica, a înfățișa, a demonstra, a reprezenta. 2. a se distinge, a se remarca, a se impune

ilustrată *f.* vedere

ilustrativ, -ă *adj.* demonstrativ, edificator, exemplificator

ilustrator *m.* desenator

ilustrație *f.* imagine, poză, desen, figură

ilustru, -ă *adj.* renumit, vestit, faimos, strălucit, celebru, eminent

iluzie *f.* închipuire, nălucire, amăgire, fantezie, nălucă, miraj

iluziona *vb.* a se amăgi, a se înșela, a-și închipui, a i se năzări

iluzionism *n.* scamatorie

iluzionist *m.* scamator, vrăjitor, magician

iluzoriu, -ie *adj.* înșelător, amăgitor, ireal, irealizabil

imaculat, -ă *adj.* nepătat, pur, curat, nevinovat, inocent

imagina *vb.* a închipui, a reprezenta, a concepe, a vedea, a inventa, a născoci, a combina, a scorni, a izvodi, a descoperi

imaginar, -ă *adj.* fictiv, închipuit, ireal, plăsmuit, născocit, fantezist

imaginativ, -ă *adj.* inventiv, creator, inventator

image *f.* reprezentare, înfățișare, tablou, chip, reproducere, icoană

imanent, -ă *adj.* lăuntric, intrinsec

imaș *n.* pășune, izlaz

imaterial, -ă *adj.* impalpabil, spiritual, sufletesc, ideal

imatur, -ă *adj.* prematur, necopt

imbatabil, -ă *adj.* invincibil, neînvins, neînfrânt, de neînvins

imbecil, -ă *adj.* neghiob, prost, nerod, netot, cretin, tâmpit, idiot

imbecilitate *f.* v. prostie

imberb *adj.* june, adolescent

imbold *n.* îndemn, stimulent, impuls, pornire, stimul, stârnire

imediat *adv.* numaidecât, repede, iute, grabnic, îndată, rapid, degrabă

imemorabil, -ă *adj.* străvechi, antic, de demult

imens, -ă *adj.* 1. enorm, nesfârșit, vast, nemărginit, nemăsurat, colosal, nețârmurit, gigantic. 2. foarte mult, nenumărat, infinit

imensitate *f.* nemărginire, vastitate, nesfârșire, gigantism

imersiune *f.* scufundare

imigrare *vb.* a intra, a trece, a sosi (în altă țară)

iminent, -ă *adj.* inevitabil, ineluctabil, de înlăturat

imita *vb.* 1. a mima, a copia, a reproduce, a reda, a reprezenta. 2. a îngâna, a se schimonosi, a maimuțări

imitație *f.* copie, pastişă

imixtiune *f.* amestec, ingerință, intervenție

imn *n.* odă, glorie, proslăvire, preamărire

imobil¹, -ă *adj.* nemișcat, neclintit, fix, încremenit, rigid

imobil² *n.* clădire, casă, construcție, edificiu

imobiliar, -ă *adj.* nemișcător, imobil

imobilism *n.* rigiditate, neclintire, fixitate, imobilitate

imobilitate *f.* neclintire, nemișcare, rigiditate, imobilism, fixitate

imobiliza *vb.* a fixa, a opri, a reține, a țintui, a prinde

imoral, -ă *adj.* corupt, necinstit, depravat, desfrânat, obscen

imoralitate *f.* v. corupție

imortaliza *vb.* a nemuri, a eterniza, a perpetua

impacient, -ă *adj.* nerăbdător, îngrijorat, neliniștit, netihnit

impacienta *vb.* a se neliniști, a se agita, a nu mai aștepta, a se îngrijora

impact *n.* ciocnire, incidență, lovire

impalpabil, -ă *adj.* imperceptibil, minuscul, imaterial, insesizabil

impar *adj.* nepereche, fără soț

imparitate *f.* inegalitate

Imparțial, -ă *adj.* nepărtinitor, corect, obiectiv, drept

Imparțialitate *f.* obiectivitate, corectitudine, nepărtinire

Impas *n.* neajuns, dificultate, încurcătură, strâmtoare

Impasibil, -ă *adj.* indiferent, nepăsător, insensibil, imperturbabil

Impecabil, -ă *adj.* ireproșabil, fără cusur, perfect, absolut

Impediment *n.* piedică, obstacol, barieră, dificultate

Impenetrabil, -ă *adj.* de nepătruns, inaccesibil; (fig.) tainic, misterios

Imperativ *n.* comandament, obligație, datorie, cerință, poruncă

Imperativ, -ă *adj.* obligatoriu, constrângător, poruncitor, categoric

Imperceptibil, -ă *adj.* nesesisabil, nesimțit, nevăzut, neauzit

Imperfect, -ă *adj.* deficient, nedepin, nedesăvârșit, defectuos

Imperfecțiune *f.* cusur, defect, neajuns, lipsă, scădere

Imperial, -ă *adj.* împărătesc, domnesc, grandios, magnific, măreț

Imperiu *n.* împărăție, stăpânire, dominație

Imperios, -oasă *adj.* imperativ, stringent, presant, obligator

Impermeabil, -ă *adj.* fulgarin, treni, fâș, manta, balon

Impertinent, -ă *adj.* insolent, obraznic, necuviincios, nerespectuos

Impertinență *f.* insolență, necuviință, obraznicie, nerușinare

Imperturbabil, -ă *adj.* calm, măsurat, netulburat, liniștit, nepăsător

Impetuos, -oasă *adj.* năvalnic, nestăpânit, coleric, nestăvilit, tumultuos

Impieta *vb.* a leza, a atinge, a afecta

Impietate *f.* nelegiuire, sacrilegiu, ofensă, cinism

Implacabil, -ă *adj.* neîmblânzit, crud, neiertător, nepotolit, neîndurat

Implanta *vb.* a insera, a introduce, a fixa, a așeza

Implica *vb.* a (se) angaja, a se amesteca, a participa, a se include

Implicație *f.* amestec, angajament, participare, conexare, consecință

Implicit, -ă *adj.* cuprins, subînțeles, strâns legat, inclus

Implora *vb.* a ruga, a cere, a pretinde, a solicita, a insista, a conjura

Implorator, -oare *adj.* rugător, insistent, solicitator

Impolitețe *f.* necuviință, mitocănie, obraznicie

Imponderabil, -ă *adj.* 1. diafan, fără greutate, aerian. 2. imperceptibil, insesizabil, subtil

Importa *vb.* 1. a aduce, a cumpăra. 2. a conta

Important, -ă *adj.* 1. însemnat, necesar, indispensabil. 2. remarcabil, deosebit, marcant, ilustru, distins. 3. arogant, încrezut

Importantă *f.* v. însemnătate

Importuna *vb.* a deranja, a indispupe, a plictisi, a incomoda

Imposibil, -ă *adj.* 1. irealizabil, cu neputință. 2. insuportabil, groaznic, nesuferit, chinuitor

Imposibilitate *f.* neputință, paralizie, blocaj

Impostor *m.* șarlatan, escroc, pungaș, farsor, șnapan

Impostură *f.* escrocherie, șarlatanerie, înșelătorie, fraudă, pungășie

Impotent *adj. m.* neputincios, incapabil, emasculat

Impotență *f.* neputință, incapacitate, emasculație

Impozant, -ă *adj.* impunător, grandios, măreț, falnic, impresionant, minunat

Impozit *n.* bir, contribuție, datorie, dare, dajdie

Impracticabil, -ă *adj.* defect, stricat, degradat, desfundat, rău

Imprecție *f.* blestem, injurie, injurătură, invectivă, proferare

Imprecis, -ă *adj.* neclar, vag, neprecis, confuz, nelămurit, nesigur, aproximativ

Impregnat, -ă *adj.* îmbibat, saturat, plin de...

impresie *f.* 1. părere, opinie, sentiment, senzație. 2. efect, urmare

impresiona *vb.* a emoționa, a sensibiliza, a mișca, a răscoli, a tulbura

impresionabil, -ă *adj.* sensibil, simțitor, emotiv

impresionant, -ă *adj.* impozant, uimitor, dramatic, spectaculos, falnic, mișcător, grav

imprevizibil, -ă *adj.* neașteptat, subit, neprevăzător, surprinzător

imprima *vb.* 1. a întipări, a fixa, a înregistra, a pecetlui. 2. a tipări, a edita, a publica. 3. a impulsiona, a determina

imprimat, -ă *adj. n.* 1. tipărit, editat, publicat. 2. (*n.*) tipăritură, formular

imprimerie *f.* tipografie, tipar

improb, -ă *adj. v.* necinstit

improbabil, -ă *adj.* nesigur, incert, îndoielnic

impropriu, -ie *adj.* inadecvat, nepotrivit, incorect, nerecomandabil

improviza *vb.* a înșăila, a schița, a alcătui sumar

improvizație *f.* încropire, înșăilare, schiță, alcătuire (sumară)

imprudent, -ă *adj.* nechibzuit, neșocotit, neprevăzător, necugetat, hazardat

imprudență *f. v.* nechibzuință

impudic, -ă *adj.* nerușinat, imoral, obscen, lasciv, degradat

impuls *n.* stimulent, indemn, imbold, avânt, elan

impulsiona *vb.* a stimula, a da avânt, a imprima (elan)

impulsiv, -ă *adj.* nestăpănit, nervos, iute, necumpănit, holer, bătăios

impulsivitate *f.* violență, nestăpânire, dezlănțuire, agresivitate

impunător, -oare *adj.* măreț, falnic, impozant, majestuos, grandios, imperial, impresionant, splendid

impune *vb.* 1. a obliga, a constrânge, a sili, a pretinde, a cere. 2. a trebui, a necesita. 3. a impresiona, a mișca, a însufleți

impunere *f.* 1. constrângere, obligație, silă. 2. impozit, bir, taxă, dare

impur, -ă *adj. v.* murdar

impuritate *f.* 1. murdărie, gunoi, deșeu. 2. corp străin, amestec, toxicitate

impus, -ă *adj.* comandat, ordonat, obligatoriu, silnic

imputa *vb.* 1. a reproșa, a învinui, a mostra, a pune pe seama... 2. a amenda, a taxa, a sancționa

imputare *f.* 1. reproș, învinuire, dojană, muștrare, acuzație. 2. amendă, taxare, sancțiune

imuabil, -ă *adj. v.* constant

imund, -ă *adj.* murdar, jegos, dezgustător, degradat, ruinat, oribil

imunitate *f.* inviolabilitate, apărare, intangibilitate

imun, -ă *adj.* apărat, inviolabil, intangibil

inabil, -ă *adj. v.* stângaci

inabordabil, -ă *adj. v.* inaccesibil

inacceptabil, -ă *adj.* inadmisibil, neacceptabil, respingător, revoltător

inaccesibil, -ă *adj.* de neajuns, oprit, izolat, inabordabil

inactivitate *f.* trândăvie, lenevie, indolență, pasivitate, inerție

inactual, -ă *adj.* depășit, învechit, perimat

inadaptabil, -ă *adj.* rezistent, conservator, refractar, retrograd

inadecvat, -ă *adj.* nepotrivit, impropriu, necorespunzător

inadmisibil, -ă *adj.* nepermis, oprit, interzis, intolerabil

inadvertență *f.* greșeală, eroare, nepotrivire, neconcordanță

inalterabil, -ă *adj.* (fig.) statornic, neschimbat, persistent

inamic, -ă *m. f.* dușman, vrăjmaș, oponent

inanimat, -ă *adj.* neînsuflețit, amorf

inanție *f.* înfometare, sfârșeală, istovire

inaplicabil, -ă *adj.* nepractic, neizbutit, inutil, eșuat, ratat

inapt, -ă *adj.* nepotrivit, incapabil, neputincios

inaptitudine *f.* incapacitate, neputință

Inatacabil, -ă *adj.* invulnerabil, apărat, imbatabil

Inaugura *vb.* a deschide, a începe, a face public

inavuabil, -ă *adj.* de nespus, rușinos, nedemn, groaznic, de tăcut

incalcilabil, -ă *adj.* imens, uriaș, incomensurabil, infinit, enorm

Incandescent, -ă *adj.* înfocat, înroșit, roșu, arzând

Incantație *f.* încântare, desfătare, euforie

incapabil, -ă *adj.* neputincios, nepriceput, nevrednic, incompetent, prost

Incapacitate *f.* neputință, nepriecere, nepregătire, incompetență

incarna *vb.* a personifica, a întrupa, a materializa, a concretiza

incendia *vb.* a aprinde, a arde, a da foc, a pârloli

incendiu *n.* foc, pojar, pârlol, combustie

Incertain, -ă *adj.* nesigur, îndoielnic, tulbure, nebulos, învăluit, cu semn de întrebare

incertitudine *f.* v. îndoială

inchizitorial, -ă *adj.* nemilos, crud, aspru, temut, neiertător

Incident *n.* 1. întâmplare, eveniment, episod, peripeție, aventură. 2. conflict, ciocnire, disensiune, obiecție, reproș

Incidental, -ă *adj.* v. întâmplător

incinera *vb.* a arde

incipient, -ă *adj.* începător, inițial

Incisiv, -ă *adj.* tăios, mușcător, caustic, sarcastic, satiric, batjocoritor

incita *vb.* a atăta, a provoca, a întărâta, a instiga

Incitant, -ă *adj.* provocator, sensual, atățător

Incizie *f.* tăietură, creștătură, deschidere

Include *vb.* a cuprinde, a conține, a îngloba

Inclusiv, -ă *adj.* împreună cu, și cu, la un loc cu...

incoerent, -ă *adj.* dezlânat, illogic, neclar, discontinuu, haotic

Incognito *adv.* într-ascuns, în taină, discret, nedeclarat, neprevăzut

Incolor, -ă *adj.* 1. spălăcit, decorat, șters. 2. (*fig.*) searbăd, inexpressiv

Incomensurabil, -ă *adj.* nesfârșit, infinit, nemărginit

Incomod, -ă *adj.* supărător, jenant, neplăcut, inconvenabil, stânjenitor

incomoda *vb.* a supăra, a indispune, a stingheri, a încurca, a deranja

Incomparabil, -ă *adj.* extraordinar, unic, nepereche, excepțional, fără asemănare

Incompatibil, -ă *adj.* v. nepotrivit

Incompetent, -ă *adj.* incapabil, nepregătit, nepriceput, ageamii

Incompetență *f.* nepricepere, incapacitate, nepregătire

Incomplet, -ă *adj.* lacunar, fragmentar, parțial, insuficient, cu lipsuri

Incomprehensibil, -ă *adj.* încurcat, de neînțeles, haotic, încălțit

Incongruent, -ă *adj.* neconcordant, nepotrivit, în dezacord

Incongruență *f.* nepotrivire, contradicție, dezacord, antinomie

Inconsecvent, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, capricios, inconstant, oscilant, instabil, nehotărât, neserios, labil

Inconsolabil, -ă *adj.* v. nemângâiat

Inconstanță *f.* v. instabilitate

Inconștient, -ă *adj.* 1. leșinat, pierdut, amețit. 2. instinctiv, automat, mecanic. 3. irațional, nesocotit, irresponsible

Incontestabil, -ă *adj.* sigur, cert, evident, categoric, indiscutabil

Inconvenient *n.* neajuns, dificultate, piedică, dezavantaj

Incorect, -ă *adj.* 1. inexact, greșit, eronat. 2. necinstit, neonest, coruptibil. 3. ilegal, imoral

Incorectitudine *f.* v. necinste

Incorigibil, -ă *adj.* înrăit, înveterat, de neîndreptat

Incoruptibil, -ă *adj.* onest, dintr-o bucată, inflexibil, cinstit, moral, integru

incredibil, -ă *adj.* de necrezut, fantastic, uimitor, ireal

incrimina *vb.* a acuza, a învinui, a inculpa, a culpabiliza, a învinovăți

inculpa *vb.* v. incrimina

inculpat, -ă *adj.* acuzat, învinuit, pârât, împricinat, reclamat

incult, -ă *adj.* ignorant, neinstruit, necultivat, agramat, prost, neînvățat

incultură *f.* v. ignoranță

incumba *vb.* a se impune, a reveni, a fi dator, obligat

incurabil, -ă *adj.* nevindecabil, condamnat, grav bolnav, pierdut

incurie *f.* delăsare, neglijență, neîngrijire

incursiune *f.* raid, vizită, cercetare (rapidă)

indecent, -ă *adj.* nerușinat, impudic, necuviincios, imoral, obscen

indecență *f.* v. necuviință

indecis, -ă *adj.* nehotărât, nesigur, ezitant, șovăielnic

indefinit, -ă *adj.* v. nelămurit

indelebil, -ă *adj.* de neșters, neuitat, indestructibil

independent, -ă *adj.* autonom, neatârnat, liber, emancipat, suveran, de sine stătător

indescifrabil, -ă *adj.* neciteț, ilizibil, de neînțeles

indescriptibil, -ă *adj.* inexprimabil, indicibil, inefabil, copleșitor

indeterminat, -ă *adj.* v. neprecizat

index *n.* indice, registru

indezirabil, -ă *adj.* nedorit, repulsiv, antipatic, respingător

indica *vb.* 1. a arăta, a semna, a face cunoscut, a preciza, a specifica.

2. a recomanda, a prescrie, a sfătui, a specifica, a sugera

indicat, -ă *adj.* nimerit, convenabil, corespunzător, potrivit, binevenit, recomandabil

indicativ, -ă *adj.* îndrumător, indicator, arătător

indicator *n.* semn, reper, jalon, semnal

indicație *f.* îndrumare, lămurire, recomandare, sfat, îndemn, directivă, orientare, prescripție

indice *n.* index, registru, listă

indicibil, -ă *adj.* inexprimabil, inefabil, de nespus

indiciu *n.* semn, indicație, semnal; dovadă, atestat

indiferent, -ă *adj.* nepăsător, insensibil, pasiv, impasibil, indolent, rece, apatic

indiferență *f.* nepăsare, apatie, tembelism, pasivitate, insensibilitate

indigen, -ă *adj.* autohton, aborigen, băștinaș, pământean

indigență *f.* sărăcie, lipsă, mizerie

indigest, -ă *adj.* 1. nedigerabil, greu. 2. confuz, greoi, haotic

indigna *vb.* a (se) revolta, a fi nemulțumit, a (se) înfuria, a (se) scandaliza

indigo *n.* carbon, plumbagină, hârtie-carbon

indirect, -ă *adj.* mijlocit, pe ocolite, mediat

indisciplinat, -ă *adj.* nesupus, neascultător, recalcitrant, insubordonat

indisciplină *f.* nesupunere, insubordonare, abatere, dezordine, anarhie

indiscret, -ă *adj.* curios, nerezerwat, nereținut

indiscutabil, -ă *adj.* cert, neîndoielnic, hotărât, precis, sigur, incontestabil, categoric

indisolubil, -ă *adj.* indestructibil, infrangibil, inseparabil

indispensabil, -ă *adj.* fundamental, principal, neapărat, obligatoriu, vital

indispensabili *m. pl.* izmene

indisponibil, -ă *adj.* ocupat, prins, angajat, inapt

indispoziție *f.* supărare, suferință, deprimare

indispune *vb.* a supăra, a mâhni, a enerva, a irita, a plictisi, a înfuria

indivd *m.* om, persoană, ins, bărbat

individual, -ă *adj.* personal, singur, câte unul, particular, aparte

individualism *n.* egoism, egocentrism

individualitate *f.* personalitate, persoană, caracter, specific

individualiza *vb.* a personaliza, a tipiza, a particulariza

Individualizat, -ă *adj.* delimitat, singularizat, conturat, precizat

Indivizibil, -ă *adj.* neîmpărțit, de nedivizat, nedivizibil

indolent, -ă *adj.* 1. indiferent, nepăsător, apatic, nesimțitor. 2. leneș, delăsător, trândav, neglijent

indolență *f.* nepăsare, lene, trândăvie, apatie

indubitabil, -ă *adj.* neîndoios, sigur, cert, hotărât

indulgent, -ă *adj.* iertător, concesiiv, îngăduitor, generos, nobil

Indurație *f.* întărire, durificare, consistență, băătăură

indus, -ă *adj.* produs, cauzat, derivat, influențat

industriaș *m.* fabricant

inechitabil, -ă *adj.* nedrept, injust, subiectiv, partizan, strâmb

inechitate *f.* nedreptate, injustiție, strâmbătate

inedit, -ă *adj.* nou, necunoscut, nevăzut, nepublicat (încă)

inefabil, -ă *adj.* indicibil, inexprimabil, de nespus

ineficace *adj.* ineficient, nepractic, neputincios, fără rost, zadarnic

inegal, -ă *adj.* 1. diferit, neegal, disproporțional. 2. schimbător, capricios, inconsecvent, nestatornic

inegalabil, -ă *adj.* v. unic

inegalitate *f.* disproporție, diferență, imparitate

inel *n.* 1. verighetă. 2. za, belciug

inelat, -ă *adj.* ondulat, buclat

ineluctabil, -ă *adj.* iminent, inevitabil, fatal, de neocolit

inept, -ă *adj.* stupid, prost, redus, tâmpit

inerție *f.* stupiditate, absurditate, prostie, nerozie, aiureală

inepuizabil, -ă *adj.* nesecat, neisovotit, interminabil, nesfârșit

inert, -ă *adj.* nemișcat, neînsuflețit, mort, țeapăn

inerție *f.* imobilitate, inactivitate, apatie, lene, indolență

inestetic, -ă *adj.* neplăcut, urât, dizgrațios, respingător

Inestimabil, -ă *adj.* neprețuit, extrem de scump, colosal, fără preț

inevitabil, -ă *adj.* de neînlăturat, fatal, neapărat, necesarmente; sigur

Inexact, -ă *adj.* eronat, incorect, greșit, fals, neadevărat

inexactitate *f.* eroare, neadevăr, falsitate, minciună, greșeală

inexistent, -ă *adj.* 1. absent, lipsă, absent. 2. neînsemnat, șters, invizibil

In existență *f.* v. absență

inexorabil, -ă *adj.* neînduplecat, aspru, crud, teribil, implacabil, nemilos

inexplicabil, -ă *adj.* straniu, bizar, neînțeles, încâlcit, haotic, confuz

inexpresiv, -ă *adj.* uniform, monoton, banal, fad, șters

inexprimabil, -ă *adj.* inefabil, de nespus, indicibil, indescriptibil

inexpugnabil, -ă *adj.* invincibil, de necucerit, imbatabil

Infailibil, -ă *adj.* fără greș, perfect, sigur, ireproșabil

Infam, -ă *adj.* ticălos, josnic, nedemn, mârșav, perfid, javră

Infamant, -ă *adj.* dezonorant, degradant, josnic, compromițător

Infamie *f.* ticăloșie, mârșăvie, nemernicie, mișelie, abjecție, josnicie

Infantil, -ă *adj.* copilăros, naiv, simplist, pueril

Infatigabil, -ă *adj.* neobosit, harnic, zelos, neogoit, activ

infatuat, -ă *adj.* îngâmfat, înfumurat, trufaș, orgolios, arogant, vanitos

infect, -ă *adj.* 1. oribil, rău, mizerabil, viciat, stricat, alterat, murdar. 2. josnic, ticălos, mârșav, netrebnic, odios

infecta *vb.* v. molipsi

infecție *f.* 1. molipsire, contaminare. 2. mizerie, stricăciune, duhoare

infecțios, -oasă *adj.* molipsitor, contagios, pestifer, pestilențios

inferior, -oară *adj.* 1. ordinar, mediocru, slab, mic, neglijabil. 2. subaltern, subordonat

inferioritate *f.* 1. dependență, subordonare. 2. dezavantaj, neajuns

infern *n.* iad

infern, -ă *adj.* 1. demonic, drăcesc, diabolic, cumplit. 2. crud, rău, chinuitor

infesta *vb.* a contamina, a molipsi, a îmbolnăvi

infidel, -ă *adj.* 1. necredincios, nestatornic, labil, adulter. 2. inexact, incorect, alterat, denaturat

infidelitate *f.* 1. necredință, trădare, adulter. 2. inexactitate, alterare, schimbare, denaturare

infiltra *vb.* a se strecura, a se introduce, a se furișa, a se insinua

infim, -ă *adj.* minuscul, neînsemnat, neglijabil, microscopic, infinitezimal

infin, -ă *adj.* nesfârșit, nelimitat, imens, nemăsurat, nețărmurit

infirm, -ă *adj.* schilod, beteag, suferind, invalid, bolnav

infirma *vb.* a anula, a abroga, a desmînti, a contrazice, a desființa

infirmieră *f.* soră

infirmitate *f.* invaliditate, neputință, suferință, boală, schilodeală

inflama *vb.* a se congestiona, a se umfla, a se obrinti, a se irita

inflamație *f.* congestione, umflătură, iritație, tumefiere

inflexibil, -ă *adj.* 1. rigid, neflexibil, tare, țeapăn. 2. neînduplecat, dur, intransigent, ferm, aspru

inflexiune *f.* intonare, modulare, tonalitate

influent, -ă *adj.* important, prestigios, marcant, puternic, ascultat

influența *vb.* a înrăuri

influențabil, -ă *adj.* maleabil, moale, slab, ascultător, conformist

influență *f.* înrăurire, autoritate, trecere, putere, greutate, prestigiu

inform, -ă *adj.* amorf, inestetic, primitiv, urât, grosolan

informa *vb.* 1. a înștiința, a încunoștința, a comunica, a anunța, a aviza, a preveni, a vesti. 2. a se documenta, a investiga, a se interesa

informat, -ă *adj.* 1. avizat, prevenit, încunoștințat. 2. documentat, cunosător, erudit, citit, cult

informativ, -ă *adj.* orientativ, informațional

informație *f.* 1. înștiințare, știre, veste, comunicare, lămurire. 2. referință, documentare, sursă, relație, indicație, notă

infractor, -oare *m. f.* răufăcător, făptaș, atentator, pungaș

infracțional, -ă *adj.* corecțional

infracțiune *f.* vină, abatere, eroare, delict

infructuos, -oasă *adj.* zadarnic, inutil, nerodnic, steril

ingenios, -oasă *adj.* inventiv, priceput, ager, iscusit, dibaci, isteț, subtil, inspirat

ingenuitate *f.* inocență, candoare, naturalețe, puritate

ingenuu, -ă *adj.* candid, inocent, pur, natural, simplu, neștiutor

ingera *vb.* a înghiți, a îngurgita

ingerință *vb.* amestec, imixtiune, intervenție

ingrat, -ă *adj.* 1. nerecunoscător, uituc, neglijent. 2. costisitor, dezavantajos, dificil, greu, vitreg

ingratitude *f.* nerecunoștință, impolitețe

ingredient *n.* condiment

ingurgita *vb.* a ingera, a înghiți

inhala *vb.* a aspira, a înghiți, a trage

inhiba *vb.* a reține, a frâna, a înăbuși

inhibitiv, -ă *adj.* opritor, reductor, inhibitor, strangulant

inimaginabil, -ă *adj.* fantastic, ilimitat, neînchipuit, infinit

inimă *f.* 1. cord. 2. suflet, conștiință, simțire. 3. mijloc, centru, miez

inimicizie *f.* dușmănie, ură, vrăjmășie, ostilitate

inimitabil, -ă *adj.* unic, incomparabil, neasemuit

inimos, -oasă *adj.* 1. curajos, îndrăzneț, viteaz. 2. mărinimos, ge-

neros, bun. **3.** pasionat, însuflețit, înflăcărat

iniția *vb.* **1.** a instrui, a îndruma, a învăța, a introduce, a călăuzi. **2.** a începe, a porni

inițial, -ă *adj.* incipient, începător, primar, original

inițiat, -ă *adj.* pregătit, format, cunoscător, informat, documentat

inițiator, -oare *adj.* protagonist, promotor, întemeietor, fondator, pregătitor

inițiere *f.* **1.** începere, început. **2.** promovare, preșonizare, începătură. **3.** îndrumare, călăuzire, ghid

injecta *vb.* *v.* inocula

injectat, -ă *adj.* congestionat, înroșit, roșu, tumefiat

injurie *f.* jignire, insultă, ocară, hulă, batjocură, defăimare, ponegrire

injurios, -oasă *adj.* *v.* jignitor

injust, -ă *adj.* nedrept, fals, inexact, incorect, blamabil

injustețe *f.* falsitate, inexactitate, denaturare, alterare

injustiție *f.* **1.** nedreptate, incorectitudine. **2.** apăsare, oprimare, persecuție

inocent, -ă *adj.* nevinovat, onest, curat, moral, cinstit, pur

inocula *vb.* a vaccina, a injecta

inodor, -ă *adj.* nemirositor, insipid

inofensiv, -ă *adj.* nevătămător, pașnic, admisibil, neprimejdios

inoperant, -ă *adj.* zadarnic, ineficace, fără rost

inopinant, -ă *adj.* neprevăzut, neașteptat, imprevizibil, subit, neanunțat

inoportun -ă *adj.* nepotrivit, nedorit, impestiv, nepoftit, deplasat

inorog *m.* licorn, unicorn

inova *vb.* a înnoi, a preface, a moderniza, a inventa, a descoperi

inovație *f.* invenție, înnoire, preface, modernizare, noutate

ins *m.* individ, persoană, om, semen, față, obraz

insalubru, -ă *adj.* nesănătos, igienic, vătămător

insatisfacție *f.* nemulțumire, supărare, jenă, indispoziție

insațiabil, -ă *adj.* nesățul, lacom, mîncăcios, nepotolit

insectă *f.* gâză, goangă, gânganie

insensibil, -ă *adj.* **1.** nesimțitor, indiferent, rece, apatic. **2.** nepăsător, indolent, lăsător, inactiv

insensibilitate *f.* *v.* indiferență

insensibiliza *vb.* a amorti, a neutraliza, a anihila, a împietri

inseparabil, -ă *adj.* nedespărțit, neseparabil, organic, indisolubil

insera *vb.* **1.** a include, a introduce, a intercala. **2.** a implanta, a pune, a fixa, a așeza

inserție *f.* inserare, implantare, includere, introducere

insesizabil, -ă *adj.* imperceptibil, invizibil, minuscul, nevăzut

insidios, -oasă *adj.* perfid, insinuant, viclean, șiret

insignifiant, -ă *adj.* neînsemnat, mărunț, neimportant, neglijabil

insinua *vb.* a sugera, a strecura, a infiltra, a furișa, a face aluzii

insinuare *f.* aluzie, sugestie, strecurare, furișare

insipid, -ă *adj.* **1.** searbăd, fad, fără gust. **2.** plat, plictisitor, uniform

insista *vb.* **1.** a stărui, a persista, a persevera, a pistonă. **2.** a reliefa, a evidenția, a accentua, a sublinia

insistent, -ă *adj.* *v.* stăruitor

insolent, -ă *adj.* obraznic, impertinent, tupeu, nerușinat

insolență *f.* tupeu, obraznicie, nerușinare, ireverență

insolit, -ă *adj.* neobișnuit, neuzitat, nepotrivit, ciudat, bizar

insolubil, -ă *adj.* **1.** nedizolvabil, nesolubil, compact. **2.** nerezolvabil, complicat

insolvabil, -ă *adj.* falimentar, neplatnic, epuizat

insomnie *f.* nesomn, veghe

inspecta *vb.* a controla, a verifica, a examina, a revizui

inspector, -oare *m. f.* controlor, revizor, verficator, cercetător

inspecție *f.* control, verificare, revizie, examinare, confruntare

inspira *vb.* 1. a inhala, a respira, a aspira. 2. a insufla, a provoca, a determina, a sugera

inspirat, -ă *adj.* iluminat, avântat, stimulat

inspirație *f.* iluminare, avânt, pornire, insuflare, tensiune (creatoare)

instabil, -ă *adj.* nestatornic, labil, schimbător, mobil, fluctuant, variabil, inconsecvent

instabilitate *f.* nestatornicie

instala *vb.* 1. a monta, a aranja, a fixa. 2. a se plasa, a se stabili, a se cantona

instalație *f.* 1. montare, așezare. 2. aparatură, mecanism, mașini

instantaneu, -ee *adj.* subit, brusc, neașteptat, deodată

instanță *f.* justiție, juriu, complet (de judecată)

instaura *vb.* a întrona, a instala, a statornici, a stabili, a fixa

instiga *vb.* a ațâța, a incita, a întârâta, a provoca, a monta, a răzvrăti

instigator, -oare *m. f.* provocator, agitator, incitator, sedicios

instinct *n.* simț, intuiție, pornire

instinctiv, -ă *adj.* inconștient, automat, natural, firesc

institui *vb.* a construi, a înființa, a orândui, a forma, a întemeia, a stabili, a statornici, a stabili

institutor, -oare *m. f.* învățător, dascăl

instituție *f.* așezământ, unitate, for

instructiv, -ă *adj.* educativ, formativ, informativ, folositor

instrucție *f.* învățământ, educație, formație, învățătură, studiu

instrucțiune *f.* directivă, îndrumare, dispoziție, indicație, lămurire

instrui *vb.* a învăța, a forma, a educa, a informa, a școli, a prepara, a pregăti, a se cultiva

instruit, -ă *adj.* învățat, pregătit, cult, cultivat, citit, educat, erudit, școlit, format, informat

instrument *n. v.* unealtă

instrumenta *vb.* a orchestra, a pregăti, a aranja

insubordonare *f.* nesupunere, indisciplină, răzvrătire

insucces *n.* eșec, nereușită, neizbândă, cădere, înfrângere

insuficient, -ă *adj.* 1. nesatisfăcător, neîndestulător, prea puțin, nemulțumitor. 2. redus, sărac, prost, sub limită

insuficiență *f. v.* lipsă

insufla *vb.* a inspira, a sugera, a însufleți

insulta *vb.* a ofensa, a jigni, a răni, a ultragia, a ocări

insultă *f.* jignire, ofensă, ultragiul, injurie, ocară

insuportabil, -ă *adj.* nesuferit, chinuitor, grozav, groaznic, apăsător

insurecție *f.* revoltă, răzvrătire, rebeliune, răscoală

insurgent *m.* rebel, răsculat, răzvrătit, nesupus

insurmontabil, -ă *adj.* de netrecut, invincibil, imposibil, uriaș

intact, -ă *adj.* neatins, neștirbit, întreg, nevătămat, teafăr

intangibil, -ă *adj.* inviolabil, de neatins, neschimbabil, inalterabil

integra *vb.* a îngloba, a include, a încadra, a cuprinde

integral, -ă *adj.* total, complet, deplin, exhaustiv, totalmente

integritate *f.* 1. totalitate, deplinătate, plenitudine. 2. probitate, onestitate, cinste, moralitate

integru, -ă *adj. v.* cinstit

intelect *n.* minte, inteligență, gândire, judecată, rațiune

intelectual, -ă *adj.* 1. spiritual, rațional, mental, cerebral. 2. (*m. f.*) cult, învățat, pregătit, școlit

intelligent, -ă *adj.* deștept, ager, isteț, priceput, mintos, subtil, dibaci

intelligență *f.* spirit, deșteptăciune, pricepere, pătrundere, subtilitate, judecată, rațiune, duh, doxă, cap, istețime

inteligibil, -ă *adj.* accesibil, clar, limpede

intempestiv, -ă *adj.* neașteptat, nedorit, inoportun

intendent *m.* administrator, vătaf, șef

intens, -ă *adj.* tare, puternic, viu, forte, dinamic

intensifica *vb.* a întări, a mări, a spori, a crește, a se accentua, a se înteti, a amplifica, a se încinge

intensitate *f.* putere, forță, tărie, dinamism

intensiv, -ă *adj.* intens, viu, sporit, fortificat, crescând

intenție *f.* idee, gând, preocupare, dorință, voință, plan, proiect, socoteală, combinație

intenționa *vb.* a plănui, a gândi, a proiecta, a-și propune

intenționat, -ă *adj.* voit, deliberat, anume

intercala *vb.* a insera, a introduce, a vârî, a adăuga

intercepta *vb.* a prinde, a reține, a opri, a capta, a recepționa

interdicție *f.* oprire, interzicere, prohibiție, stop

interes *n.* 1. atracție, solicitare, atenție, luare-aminte. 2. avantaj, folos, profit, câștig, afacere, dobândă

interesa *vb.* 1. a preocupa, a atrage, a solicita. 2. a se informa, a se întreba, a căuta

interesant, -ă *adj.* 1. atrăgător, captivant, atractiv, plăcut. 2. ciudat, neobișnuit, bizar, aparte

interesat, -ă *adj.* egoist, afacerist, materialist

interfera *vb.* a se întretaia, a se încâleca, a se amesteca

interferență *f.* întretaiere, suprapunere, întrepătrundere, amestec

interimar, -ă *adj.* provizoriu, ad-interim, locșitor, temporar

interior, -oară *adj.* lăuntric, dinăuntru, intern

interlocutor, -oare *m. f.* partener, participant (la discuție)

interlop, -ă *adj.* suspect, dubios, deocheat

interludiu *n.* divertisment, moment muzical

intermedia *vb.* a mijloci, a înlesni, a interveni, a ajuta, a se interpune

intermediar, -ă *adj.* 1. interpus, transitoriu, mediator. 2. (*m.*) misit, mijlocitor

intermediu *n.* mijlocire, mediere, cale

interminabil, -ă *adj.* nesfârșit, nemărginit, infinit, colosal, kilometric

intermitent, -ă *adj.* discontinuu, întrerupt, neregulat

intermitență *f.* discontinuitate, neregularitate

intern, -ă *adj.* lăuntric, interior

interna *vb.* a spitaliza, a plasa, a închide

internațional, -ă *adj.* mondial, universal

interoga *vb.* a întreba, a chestiona, a ancheta, a cerceta

interogativ, -ă *adj.* întrebător, dubitativ, îndoielnic

interogatoriu *n.* chestionar, anchetă, cercetare

interpela *vb.* a întreba, a chestiona

interpenetrație *f.* întrepătrundere

interplanetar, -ă *adj.* cosmic, universal

interpret, -ă *m. f.* 1. translator, traducător, tâlmăci. 2. exponent, reprezentant. 3. actor, artist

interpreta *vb.* 1. a explica, a comenta, a tâlmăci, a tâlcui. 2. a juca, a prezenta, a cânta, a reda, a expune

interpretare *f.* 1. comentariu, explicare, analiză, tâlmăcire. 2. executare, joc, prezentare, intonare

interpune *vb.* a mijloci, a interveni, a intermedia, a se amesteca

interpus, -ă *m. f.* mijlocitor, intermediar

intersecta *vb.* a întretaia, a se încrucișa

intersecție *f.* răscruce, răspântie, întretaiere

interval *n.* răstimp, perioadă, termen, distanță

intervenii *vb.* 1. a se amesteca, a participa, a întreprinde, a acționa. 2. a surveni, a se întâmpla, a se ivi

intervenție *f.* 1. imixtiune, amestec, participare, demers. 2. operație, acțiune

inverti *vb.* a inversa, a întoarce, a suci

interzice *vb.* a opri, a interzice, a stopa, a prohibi, a suprima, a bara

interzis, -ă *adj.* v. oprit

intestin *n.* măț

intestinal, -ă *adj.* enteric, lăuntric

intim, -ă *adj.* 1. lăuntric, intern, sufletesc, adânc. 2. privat, personal, particular, domestic. 3. apropiat, familiar, cordial, afectuos

intimida *vb.* a speria, a înfricoșa, a timora, a încurca, a copleși

intimidat, -ă *adj.* speriat, timorat, făstăcit, încurcat, zăpăcit

intimitate *f.* 1. adâncime, profunzime. 2. familiaritate, prietenie, apropiere, cerc, ambianță

intitula *vb.* a numi, a denumi, a supranumi

intolerabil, -ă *adj.* inadmisibil, insuportabil, neîngăduit, nesuferit

intolerant, -ă *adj.* neiertător, intransigent, neîngăduitor, dur, sever

intona *vb.* a cânta, a modula

intonație *f.* inflexiune, modulare

intoxica *vb.* a otrăvi, a periclita; (fig.) a agasa, a plictisi, a îndispune

intoxicație *f.* otrăvire, îmbolnăvire

intra *vb.* 1. a pătrunde, a (se) introduce, a (se) băga, a (se) vârî, a intra. 2. a se strânge. 3. a se strecura, a-și face loc, a încăpea

intransigent, -ă *adj.* necruțător, neiertător, intolerant, neînduplecat, dur, aspru, sever

intrare *f.* acces, pătrundere; ușă, poartă

intrepid, -ă *adj.* cutezător, neînfricat, temerar, curajos

intriga *vb.* a contraria, a surprinde, a uimi, a stârni

intrigant, -ă *adj.* uneltitor, sforar, clevetitor, mahalagiu, insinuant

intrigă *f.* vrajbă, cabală, uneltire, zăbanie, manevră, mâncătoare, mașinație

intrinsec, -ă *adj.* imanent, constitutiv

intrând *n.* nișă

introduce *vb.* 1. a vârî, a băga, a insera, a include, a adăuga. 2. a instila, a fixa, a stabili, a iniția

introduce *f.* prefață, preambul, preliminar, prolog, predoslovie

introdactiv, -ă *adj.* preliminar, începător

intui *vb.* a întrevedea, a presimți, a ghici, a sesiza, a mirosi, a prevedea, a întrezări, a pricepe

intuiție *f.* sesizare, pătrundere, presentiment, inspirație

inuman, -ă *adj.* neomenos, feroce, crud, barbar

inunda *vb.* 1. a se revărsa, a îneca, a potopi. 2. a năpădi, a invada, a copleși

inundație *f.* potop, înec, revărsare

inutil, -ă *adj.* zadarnic, nefolositor, superfluu, de prisos, fără rost

inutilitate *f.* zădărnicie, deșertăciune

invada *vb.* 1. a năvăli, a cotropi, a se revărsa, a copleși. 2. a cuprinde, a acoperi

invadator *m.* agresor, atacant, năvălitor, cotropitor

invalid, -ă *adj.* infirm, beteag, mutilat, vătămat

invalida *vb.* a abroga, a anula, a desființa, a infirma

invaliditate *f.* infirmitate, suferință, boală

invariabil, -ă *adj.* neschimbător, constant, statornic, stabil, neclintit

invazie *f.* cotropire, agresiune, năvălă, invadare, năvălire

investivă *f.* critică, condamnare, injurie, ofensă, insultă, reproș, ocară

inventă *vb.* 1. a descoperi, a afla, a crea, a elabora, a construi, a imagina, a concepe, a găsi, a urzi, a zămisli. 2. a scomi, a plăsmui, a născoci

inventar *n.* 1. consemnare, registru, enumerare. 2. mijloace

inventaria *vb.* a catagrafia, a înregistra, a consemna

Inventat, -ă *adj.* mistificat, mincinos, fals, scornit, înșelător

inventiv, -ă *adj.* ingenios, imaginativ, creator, iscoditor, născocitor

invenție *f.* 1. descoperire, plăsmuire, născocire, creație. 2. minciună, falsitate, truc

invers, -ă *adj.* opus, contrar, viceversa, dimpotrivă, pe dos

inversa *vb.* a răsturna, a schimba, a interverti

inversiune *f.* răsturnare, intervertire, schimbare, inversare

investi *vb.* a plasa, a acredita, a pune, a băga, a vârfi, a alocă, a dota

investiga *vb.* a cerceta, a sonda, a urmări, a studia

investigație *f.* cercetare, analiză, urmărire, sondaj, studiu

investire *f.* plasament, alocare, dotare, investiție

investit, -ă *adj.* 1. plasat, alocat, dotat. 2. acreditat, împuternicit

investiție *f.* v. investire

inveterat, -ă *adj.* incorijibil, nerecuperabil, pierdut, degradat, căzut

invidia *vb.* a pizmui, a detesta, a urî, a gelozi, a fi pornit

invidie *f.* pizmă, ciudă, gelozie, pornire

invidios, -oasă *adj.* pizmuitor, pizmaș, gelos, ranchiunos

invincibil, -ă *adj.* nebiruit, imbatibil, de neînvins, vajnic

inviolabil, -ă *adj.* intangibil, sacru, sacrosanct

inviolabilitate *f.* imunitate

invita *vb.* 1. a chema, a pofti, a dori. 2. a soma, a convoca, a cita

invitat, -ă *m. f.* musafir, oaspete

invitație *f.* 1. chemare, poftire, solicitare, invitare. 2. citare, somare, somație

invizibil, -ă *adj.* nevăzut, nezărit, nevizibil, tănuț, ascuns

invoca *vb.* 1. a apela, a solicita, a chema. 2. a motiva, a pretexta

invocație *f.* chemare, apel, adresare, rugă, rugămintă

involutar, -ă *adj.* neintenționat, fără voie, spontan, mecanic

Involuție *f.* regres, degradare, decădere, coborâre

invulnerabil, -ă *adj.* inatacabil, apărat, asigurat

lobag *m.* clăcaș, șerb, vecin rumân

lobăgie *f.* șerbie, rumânie, servitute, vecinătate, vecinie

lobăgime *f.* rumânie, șerbime

ionosferă *f.* termosferă

ipocrit, -ă *adj.* prefăcut, fățarnic, perfid, nesincer, șiret, viclean, fals

ipocrizie *f.* v. prefăcătorie

ipohondrie *f.* idee-fixă, neurasenie, depresiune, deprimare

ipostază *f.* 1. stare, împrejurare, circumstanță, situație. 2. aspect, înfățișare, față

ipotetic, -ă *adj.* prezumtiv, presupus, nesigur, îndoielnic

ipoteză *f.* presupunere, supoziție, conjectură, posibilitate, prezumție

ipsos *n.* ghips

iradia *vb.* a răspândi, a împrăști, a difuza, a emite

irascibil, -ă *adj.* nervos, iritabil, artăgos, supărăcios

irațional, -ă *adj.* illogic, absurd, negândit, deplasat

ireal, -ă *adj.* imaginar, fantastic, închipuit

irealitate *f.* utopie, fantezie

irealizabil, -ă *adj.* imposibil, himeric, utopic, iluzoriu

ireconciliabil, -ă *adj.* antitetic, de neîmpăcat

irecuperabil, -ă *adj.* pierdut, distrus, desființat, prăpădit

ireductibil, -ă *adj.* 1. neschimbabil, nemodificabil. 2. neîmblânzit, înversunat, neîmpăcat

iremediabil, -ă *adj.* nerecuperabil, ireparabil, pierdut, ireversibil

ireparabil, -ă *adj.* v. pierdut

ireproșabil, -ă *adj.* impecabil, perfect, desăvârșit, admirabil, exemplar, pilduitor

irespirabil, -ă *adj.* sufocant, viciat, înăbușitor, greu

iresponsabil, -ă *adj.* inconștient, nebun, smintit, țâcnit

ireverențios, -oasă *adj.* v. obraznic

irreversibil, -ă *adj.* nereparabil, de neschimbat, iremediabil

irevocabil, -ă *adj.* definitiv, stabilit, hotărât, fix, necondiționat

irezistibil, -ă *adj.* cuceritor, coșcător, învâltitor

iriga *vb.* a uda, a stropi, a alimenta (cu apă)

irigator *n.* clistir

irita *vb.* a indispuce, a enerva, a înfuria, a supăra

iritabil, -ă *adj.* irascibil, nervos, supărăcios, sensibil, excitabil

iritant, -ă *adj.* enervant, neplăcut, supărător

iritație *f.* 1. inflamare. 2. v. enervare

irizare *f.* lucire, scânteiere, iluminare

ironic, -ă *adj.* înțepător, sarcastic, zeflemist, caustic

ironie *f.* persiflare, zeflema, sarcasm, înțepătură, ironie, pișcătură

ironiza *vb.* v. persifla

iroseală *f.* risipă, prăpăd, prăduială, cheltuire, nimicire

iroși *vb.* a risipi, a prăpădi, a cheltui, a face praf, a prădui, a stinge, a nimici, a împrăștia

irozi *m. pl.* vicleim

irupe *vb.* a năvăli, a țâșni, a se revărsa, a erupe, a izbucni

isca *vb.* a stârni, a provoca, a declanșa, a determina, a produce, a se ivi, a apărea, a naște

iscăli *vb.* a semna, a subscrie, a subsemna

iscoadă *f.* spion, detectiv, agent, cercetaș, copoi

iscodi *vb.* 1. a spiona, a urmări, a supraveghea. 2. a descoase, a ispiti, a chestiona, a întreba. 3. a scornii, a imagina, a născoci, a inventa

iscoditor, -oare *adj.* v. cercetător

iscusință *f.* dibăcie, istețime, îndemânare, abilitate, pricepere, talent, meșteșug, artă, ingeniozitate

iscusit, -ă *adj.* v. dibaci

islamic, -ă *adj.* mahomedan

ison *n.* acompaniament

ispăși *vb.* a-și lua pedeapsa, a răscumpăra, a plăti, a suferi, a expia
ispită *f.* tentație, ademenire, seducție, păcat, greșeală

ispiti *vb.* 1. a tenta, a atrage, a seduce, a ademeni, a momi. 2. a descoase, a cerceta, a întreba

ispitor, -oare *adj.* v. atrăgător

ispravă *f.* 1. faptă, treabă, lucrare. 2. realizare, reușită, izbândă, succes. 3. aventură, bravură, poznă

isprăvi *vb.* 1. a sfârși, a termina, a încheia, a mântui. 2. a realiza, a îndeplini, a executa. 3. a absolvi, a obține

istericale *f. pl.* nevricale

isteț, -eață *adj.* 1. ager, dibaci, iscusit, deștept, inteligent, priceput, subtil, ingenios. 2. șmecher, șiret, viclean, descurcăreț

istețime *f.* v. iscusință

istoric, -ă *adj.* 1. vechi, legendar. 2. cronologic, evolutiv. 3. valoros, însemnat, remarcabil, prețios, ade-vărat, real, veritabil

istorie *f.* 1. povestire, narațiune, evocare. 2. pățanie, poznă, încurcătură

istorisi *vb.* a povesti, a relata, a evoca, a expune, a nara

istovi *vb.* 1. a epuiza, a slei, a vlăgui, a stoarce, a extenua, a obosi. 2. a termina, a sfârși, a încheia

istovire *f.* v. epuizare

istovitor, -oare *adj.* extenuant, obositor, epuizant, insuportabil

iterativ, -ă *adj.* repetat

itinerar *n.* rută, traseu, drum, cale, mers, parcurs

iubi *vb.* a îndrăgi, a fi atașat, a simpatiza, a-i plăcea

iubire *f.* dragoste, amor, pasiune, afecțiune, atașament

iubit, -ă *m. f.* amant, ibovnic, dragut

iubitor, -oare *adj.* 1. afectuos, afabil, omenos. 2. amator, căutător de...

iudă *f.* 1. trădător, vânzător. 2. fariseu, fățarnic

iureș *n.* 1. asalt, năvală, atac. 2. goană, fugă, alergare

iute *adj. adv.* 1. sprinten, vioi, alert, repede, grăbit. 2. aprig, impulsiv, nestăpănit, precipitat, zorit. 3. (*adv.*) rapid, accelerat, în grabă, numaidecât, imediat, îndată, neîntârziat, grabnic. 4. picant, pișcător

iuteală *f.* grabă, viteză, rapiditate, repeziciune, sprinteneală

luți *vb.* a grăbi, a accelera, a înteți, a zori

ivăr *n.* zăvor, clanță, încuietoare

ivi *vb.* a se arăta, a apărea, a se prezenta, a se înfățișa, a răsări

ivoriu *n.* fildeș

iz *n.* miros, aromă, parfum

izbăvi *vb.* a scăpa, a salva, a mântui, a elibera

izbăvitor *m.* mântuitor, salvator, eliberator

izbeliște *f.* întâmplare, hazard, destin

izbi *vb.* 1. a lovi, a bate, a da, a păli, a trânti, a ciocni. 2. a frapa, a impresiona

izbitor, -oare *adj.* v. frapant

izbitură *f.* lovitură, lovire, ciocnire, trântire, plesnătură

izbândă *f.* biruință, victorie, succes, reușită, realizare

izbucni *vb.* 1. a erupe, a țâșni, a bufni, a răbufni. 2. a exploda, a se declanșa, a se deslănțui

izbuti *vb.* a reuși, a izbândi, a învinge

izbutit, -ă *adj.* reușit, realizat, valoros, prețios

izgoni *vb.* a alunga, a goni, a îndepărta, a respinge, a expulza

izlaz *n.* pășune, imaș

izmene *f. pl.* indispensabili

izmeneală *f.* fandoseală, ifose, sclifoseală, capriciu

izmeni *vb.* v. fandosi

izola *vb.* 1. a despărți, a separa, a răzleți. 2. a se retrage, a se claustra, a se sihăstri

izolant, -ă *adj.* separator, izolator

izolat, -ă *adj.* 1. separat, detașat, despărțit, răzlețit. 2. retras, singuratic, solitar, sihăstrit. 3. dosnic, ferit

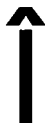
izraelit, -ă *m. f.* evreu

izvod *n.* 1. însemnare, catastif, registru, tabel, listă, condică. 2. manuscris, document, izvor

izvodi *vb.* v. crea

izvor *n.* sursă, obârșie, sorginte, origine

izvorî *vb.* 1. a apărea, a se ivi, a ieși, a răsări, a țâșni. 2. a proveni, a deriva, a rezulta, a decurge

îmbăia *vb.* v. scălda

îmbăiat, -ă *adj.* v. nerușinat

îmbălsămat, -ă *adj.* 1. parfumat, înmiresmat. 2. împregnat, conservat, formolizat

îmbărbăta *vb.* v. încuraja

îmbăta *vb.* 1. a (se) ameți, a (se) afuma, a (se) chercheli, a (se) turmenta, a (se) turti, a (se) aghezmui. 2. a încânta, a fermeca, a seduce,

îmbătător, -oare *adj.* v. încântător

îmbătrâni *vb.* v. învechi

îmbelșugare *f.* belșug, abundență, îndestulare, opulență, prisos

îmbelșugat, -ă *adj.* v. bogat

îmbia *vb.* 1. a pofti, a invita, a oferi.

2. a îndemna, a stimula. 3. a ademeni, a amăgi, a ispiți, a momi

îmbiba *vb.* a împregna, a pătrunde, a umple

îmbietor, -oare *adj.* ademenitor, atrăgător, seducător, ispititor, tentant

îmbina *vb.* 1. a împreuna, a asambla, a monta, a fixa, a prinde, a încheia. 2. a asocia, a reuni, a împleti, a conjuga. 3. a combina, a amesteca, a lega, a îngemăna, a întrețese

îmbăcsit, -ă *adj.* v. ticsit

îmbăti *vb.* v. bate

îmblânzi *vb.* 1. a domestici, a supune. 2. a domoli, a calma, a liniști, a potoli

îmbogăți *vb.* 1. a (se) înavuți, a se ajunge, a (se) căpătui, a (se) înstări, a (se) pricopsi. 2. a (se) mări, a (se) dezvolta, a (se) amplifica

îmboldi *vb.* v. îndemna

îmbolnăvi *vb.* v. suferi

îmbrăca *vb.* 1. a echipa, a înveșmânta, a-și pune haina. 2. a înveli, a acoperi. 3. a capitona, a tapisa

îmbrăcămintă *f.* 1. haină, strai, veșmânt, garderobă. 2. port, costum, vestimentație, ținută. 3. înveliș, învelitoare

îmbrățișa *vb.* 1. a cuprinde, a înălța, a prinde, a lua în brațe. 2. a adopta, a primi, a-și însuși, a recepta

îmbrânceană *vb.* v. brânci

îmbrânci *vb.* v. împinge

îmbrobodi *vb.* 1. a acoperi, a înfolii. 2. (fig.) a păcăli, a înșela, a minți

îmbuca *vb.* 1. a mânca, a gusta, a se hrăni. 2. a se îmbina, a se ajusta

îmbucătăți *vb.* v. rupe

îmbucătură *f.* dumicat, mușcătură, înghițitură, o gură de...

îmbufna *vb.* v. supăra

îmbuibă *vb.* a ghiftui
îmbuibat, -ă *adj.* ghiftuit, îndopat, sătul, saturat, copleșit
îmbujora *vb.* v. înroși
îmbulzeală *f.* înghesuială, aglomerație, aflux, îngrămădeală, buluceală
îmbulzi *vb.* v. îngrămădi
îmbuna *vb.* a împlânzi, a îndupleca, a liniști, a împăca, a potoli, a calma
îmbunătăți *vb.* a ameliora
împacheta *vb.* a ambala
împăca *vb.* 1. a domoli, a liniști, a calma, a îmbuna, a împăciui. 2. a mulțumi, a satisface. 3. a (se) reconcilia, a cădea, de acord, a (se) învoi. 4. a se obișnui, a se deprinde, a se familiariza
împăciuire *f.* v. înțelegere
împăciultor, -oare *adj.* conciliant, îngăduitor, pașnic
împăinjeni *vb.* v. încetoșa
împământeni *vb.* 1. a naturaliza, a indigena, a încetățeni. 2. a adapta, a aclimatiza, a transplanta
împăna *vb.* 1. a înțesa, a umple, a împlânzi. 2. a înțepeni, a fixa, a întări
împărat *m.* imperator, cezar, crai, țar, basileu, rege
împărăteasă *f.* 1. crăiasă, regină, țarină. 2. matcă, regină, muscă-mare. 3. beladonă, mătrăgună
împărătesc, -ească *adj.* 1. imperial, august, crăiesc. 2. măreț, maiestuos, solemn
împărătește *adv.* extraordinar, minunat, excelent
împărăție *f.* imperiu, domnie, stăpânire, regat
împărtaşanie *f.* cuminecare, euharistie, (pop.) grijanie
împărtași *vb.* 1. a dezvălui, a divulga, a comunica, a mărturisi, a încredința, a destăinui, a revela, a confia, a transmite. 2. a admite, a accepta, a primi. 3. a (se) cumineca, (pop.) a (se) griji
împărți *vb.* 1. a diviza, a fragmenta, a fracționa, a împucătăți, a scinda, a despărți, a desface, a

tăia. 2. a distribui, a repartiza, a da, a atribui, a răspândi. 3. a clasa, a clasifica, a dispune, a grupa, a ordona, a organiza, a potrivi

împărțitor *n.* divizor

împătimit, -ă *adj.* pasionat, pătimaș, dornic, atașat

împături *vb.* a îndoi, a plia, a strânge

împăuna *vb.* v. fuduli

împelițat, -ă *adj.* afurisit, poznaș, îndrăcit, rău, blestemat

împerechea *vb.* v. împreuna

împestrițat, -ă *adj.* v. amestecat

împiedica *vb.* 1. a opri, a bara, a înfrâna, a reține, a stânjeni, a împlectici, a stingheri, a zădărnici. 2. a dejuca, a jena, a poticni, a ocoli, a evita. 3. a anihila, a anula, a contracara, a neutraliza

împiedicat, -ă *adj.* 1. poticnit, împlecticit, clătinat, nesigur. 2. greoi, șovăind, ezitând, șovăielnic

împietrit, -ă *adj.* v. încremenit

împila *vb.* a asupri, a oprima, a exploata, a apăsa, a năpăstui, a oropsi, a tiraniza, a urgisi, a obijdui, a prigoni

împinge *vb.* 1. a deplasa, a urni, a mișca, a muta. 2. a înghesui, a îmbrânci, a înghionti, a buși, a îmbulzi. 3. a antrena, a stimula, a îmboldi

împinsătură *f.* v. brânci

împânzi *vb.* v. înțesa

împleti *vb.* 1. a tricota. 2. a îmbina, a uni, a asorta, a conjuga

împlectici *vb.* v. împiedica

împletire *f.* 1. tricotaj. 2. cablaj. 3. îmbinare, unire, amestec

împlini *vb.* 1. a completa, a întregi, a rotunji. 2. a (se) dezvolta, a crește, a se îngrășa. 3. a realiza, a executa, a înfăptui, a săvârși, a îndeplini, a satisface. 4. a se adevăra, a se confirma, a se vădi

împlânta *vb.* a înfige, a băga, a vârî

împodobi *vb.* 1. a înfrumuseța, a orna, a găti, a ornamenta, a decora.

2. a se aranja, a se dichisi, a se ferchezui, a se spilcui

împopoțona *vb.* v. înzorzona

împotmoli *vb.* v. îngloda

împotriva *adv.* contra, contrar, în opoziție

împotrivi *vb.* a se opune, a se contra, a rezista, a brava

împovăra *vb.* 1. a îngreuna, a îngreui, a apăsa, a copleși, a năpădi. 2. a asupri, a oprima, a exploata, a împila, a prigoni

împrăștia *vb.* 1. a răsfira, a dispersa, a răspândi, a pulveriza, a risipi, a răzleți, a vântura, a spulbera, a difuza, a așterne, a presăra. 2. a arunca, a irosi, a cheltui, a părădui. 3. a revărsa, a emana, a degaja, a difuza, a propaga, a întinde

împrăștiat, -ă *adj.* 1. răsfirat, dispersat, risipit, vânturat. 2. (fig.) distrat, zăpăcit, aiurit, buimac, dezordonat, neatent

împrejmui *vb.* a îngrădi, a închide, a înconjura, a țârcui

împrejmuire *f.* gard, îngrăditură, ocol, țarc

împrejur *adv.s.* 1. (adv.) prim-prejur, aici. 2. (n.) apropiere, jur, preajmă, vecinătate

împrejurare *f.* 1. caz, circumstanță, situație, stare, condiție, postură. 2. ocazie, prilej, moment, stare, ipostază, conjunctură

împrejurime *f.* apropiere, jur, vecinătate, proximitate, preajmă

împresura *vb.* 1. a înconjura, a încercui, a cuprinde, a încinge, a învălui. 2. a asedia, a închide, a năpădi, a prinde, a copleși

împreuna *vb.* 1. a îmbina, a asambla, a fixa, a reuni, a împerechea. 2. a (se) asocia, a (se) întruni, a (se) lega, a (se) uni

împreună *adv.* 1. laolaltă, solidar. 2. deodată, concomitent, simultan

împricinat, -ă *adj.* acuzat, inculpat, învinuit, pârât, incriminat

împrieteni *vb.* a se lega, a se simpatiza, a se iubi, a se atașa

împrospăta *vb.* a primi, a înnoi, a reînnoi, a înviora, a regenera

împroșca *vb.* a stropi, a împrăștia, a dispersa, a arunca

împrumut *n.* datorie, debit

împrumuta *vb.* 1. a da, a credita, a oferi. 2. a lua, a se îndatora, a datora.

3. a copia, a imita, a prelua

împuia *vb.* v. umple

împunge *vb.* 1. a înțepa, a înghimpa, a îmboldi, a atinge. 2. (fig.) a ironiza, a persifla, a ofensa, a zeflemisi

împurpura *vb.* v. înroși

împușca *vb.* a trage, a lovi, a doborî, a ucide

împușcătură *f.* detunătură, foc, explozie

împuternici *vb.* a autoriza, a delega, a învesti

împuternicire *f.* autorizație, delegație, mandat, procură, învestire

împuternicit, -ă *adj.* 1. trimis, delegat, reprezentant, emisar, sol. 2. mandatar, procurator, procurist

împuși *vb.* v. altera

împușina *vb.* a descrește, a se micșora, a se reduce, a diminua, a scădea

împușit, -ă *adj.* 1. alterat, stricat, descompus, infect, puturos, scârbos, oribil. 2. murdar, nespălat, jegos, îngălat, răpănos, slinos. 3. leneș, trândav, farniente

în *prep.* 1. la, spre, către. 2. pe

înadins *adv.* intenționat, anume, expres, dinadins, special

înainta *vb.* 1. avansa, a progresa, a propăși, a evolua, a se dezvolta. 2. a înmâna, a preda, a prezenta, a remite, a transmite. 3. a adresa, a trimite, a expedia. 4. a promova, a înălța, a ridica

înaintare *f.* 1. avansare, progres, evoluție, propășire, mers-înainte, ridicare. 2. promovare, înălțare, ascensiune. 3. prezentare, predare, remitere, expediere

înaintaș *m.* precursor, predecesor, premergător

înapoi, -ă *adv.* 1. avansat, progresist. 2. târziu

înainte *adv.* 1. în față, în frunte, dinainte. 2. demult, odinioară. 3. mai departe, în continuare

înalt, -ă *adj.* 1. înălțat, ridicat, mare, lung. 2. ascuțit, acut, subțire. 3. ales, distins, nobil, ilustru, mare, important, măreț, superior

înamora *vb.* v. îndrăgosti

înapoi *adv.* îndărăt, în spate, în urmă

înapoia *vb.* 1. a restitui, a plăti, a returna, a rambursa, a reda, a reîntoarce, a remite. 2. a reveni, a se întoarce, a se înturna

înapoia *prep.* îndărătul, dinapoia, după, dindărătul

înapoiat, -ă *adj.* 1. necivilizat, neevoluat, primitiv, rudimentar. 2. retrograd, reacționar. 3. arierat, întârziat, redus

înaripat, -ă *adj.* avântat, însuflețit, entuziast, fervent, înflăcărat, pasionat

înavuți *vb.* v. îmbogăți

înăbuși *vb.* v. sufoca

înăbușit, -ă *adj.* 1. reprimat, înfrânt. 2. stins, slab, scăzut, reținut

înăcrit, -ă *adj.* v. ursuz

înălța *vb.* 1. a ridica, a sui, a urca, a sălta. 2. a crește, a spori, a (se) mări. 3. a clădi, a construi, a zidi, a edifica. 4. a avansa, a promova, a înainta

înălțime *f.* 1. ridicătură, dâmb, culme. 2. altitudine, cotă. 3. mărime, statură, talie. 4. ton, tonalitate, accent

înăspri *vb.* a se aspri, a se înrăutăți, a se deteriora

încadra *vb.* 1. a înrăma. 2. a chenăru, a mărgini, a înconjura. 3. a angaja, a primi, a intra, a lua. 4. a se adapta, a se potrivi, a se acomoda

încal *adv.* v. încălcea

încaltea *adv.* măcar, barem, cel puțin

încarcera *vb.* v. înțemnița

încasa *vb.* 1. a lua, a primi, a obține, a ridica. 2. a percepe, a strânge

încă *adv.* 1. chiar, tocmai, deja. 2. tot, totuși. 3. mai, în plus, în continuare

încăiera *vb.* a se încleșta, a se hărțui, a se lupta, a se înfrunta

încăierare *f.* luptă, bătaie, încleștare, înfruntare, ciocnire

încălca *vb.* 1. a invada, a cotropi, a năpădi, a uzurpa. 2. a nesocoti, a călca, a viola, a se abate, a contraveni

încăleca *vb.* 1. a se încălăra, a călări. 2. a coincide, a se suprapune. 3. a domina, a supune

încălța *vb.* 1. a-și trage, a-și pune ghețele. 2. a păcăli, a înșela, a îmbrobodi, a amăgi, a minți

încălțăminte *f.* pantofi, ghete, bocanci

încălțări *f. pl.* v. încălțăminte

încălzi *vb.* 1. a înfierbânta, a încinge. 2. (fig.) a se aprinde, a se înflăcăra, a se entuziasma

încăpător, -oare *adj.* spațios, cuprinzător, larg, mare

încăpățâna *vb.* a se îndărătnici, a se obstina, a se ambiționa, a se îndârji, a stăru, a persista, a persevera

încăpățânat, -ă *adj.* îndărătnic, obstinat, îndârjit, refractar, ambițios

încăpea *vb.* a cuprinde, a conține, a intra în

încăpere *f.* odaie, cameră, sală

încărca *vb.* a împovăra, a umple, a pune în (pe)

încărcat, -ă *adj.* 1. împovărat, plin, umplut, greu, înțesat, doldora, tixit. 2. (fig.) sufocant, viciat, impur. 3. (fig.) umflat, exagerat, excesiv, retoric, ridicat, mărit

încărcătură *f.* sarcină, povară, greutate, tonaj

încărunți *vb.* a albi, a cărunți

încătușa *vb.* a fereca, a lega, a înlanțui

începător, -oare *adj.* 1. incipient. 2. (s.) debutant, novice, elev, discipol, învățăcel, neofit. 3. inițiator, promotor

începătură *f. v.* început

începe *vb.* 1. a inaugura, a porni, a declanșa, a iniția, a debuta, a precede. 2. a apărea, a se ivi, a se arăta, a se produce

început *n.* 1. debut, pornire, start. 2. obârșie, origine, sorginte, sursă, izvor. 3. frunte, cap, creștet

încerca *vb.* 1. a proba, a verifica, a experimenta. 2. a căuta, a explora, a tătona, a vedea, a sonda, a cerceta. 3. a se sili, a se munci, a se strădui, a se osteni, a se forța, a năzui. 4. a se înfrunța, a se măsura, a se întreci, a se pune. 5. a suferi, a îndura, a răbda, a suporta, a simți

încercare *f.* 1. verificare, probă, experimentare. 2. tentativă, efort, strădanie, silință, efort. 3. greutate, neajuns, necaz, dificultate, vicisitudine, cumpănă. 4. suferință, durere, chin, păs, pătimire

încercui *vb.* a înconjura, a împreșura, a învălui, a asedia, a cuprinde

încet, încetă *adj.* 1. lin, domol, agale, liniștit, măsurat, temperat, ușurel. 2. moale, greoi, molău, zăbavnic. 3. molcom, scăzut, slab, lent, stins

încet *vb.* 1. a conțeni, a se opri, a sista, a suspenda, a întrerupe, a curma, a termina, a sfârși. 2. a dispărea, a pieri, a se stinge, a se pierde

încetățeni *vb. v.* naturaliza

încetează! *interj.* termină!, ajunge!, stop!, gata!

încetinei *adv. v.* încetișor

încetini *vb.* a domoli, a potoli, a reduce, a liniști

încetișor *adv.* domol, încet, încetinei, agale, alene, binișor, ușurel

încețoșă *vb. v.* întuneca

încega *vb.* 1. a se coagula, a se prinde, a se întări. 2. a se uni, a se lega, a se solidariza, a se consolida. 3. a se forma, a se contura, a se înjgheba, a se întrupa

înceia *vb.* 1. a îmbina, a uni, a alcătui. 2. a sfârși, a isprăvi, a termina, a epuiza. 3. a contracta, a se

lega, a se obliga, a consimți. 3. a completa, a întregi, a împlini, a rotunji

înceiere *f.* sfârșit, final, terminare, capăt, fine, concluzie

înceietură *f.* articulație, (fam.) balamale

încide *vb.* 1. a încuia, a fereca, a zăvorî, a claustra, a astupa. 2. a opri, a obtura, a bloca, a înfunda, a bara. 3. a împrejmui, a înconjura, a îngrădi, a țărui. 4. a deține, a aresta, a reține, a întemnița, a izola. 5. a termina, a sfârși, a isprăvi, a înceia. 6. a conține, a cuprinde. 7. a se cicatriza, a se vindeca. 8. a se întuneca, a se posomorî

încina *vb.* 1. a se ruga, a se implora, a se prosterna, a se temeni. 2. a se pleca, a se preda, a capitula, a se supune, a se înclina. 3. a se consacra, a se dedica, a se dăruia, a se aplica. 4. a toasta, a cinstit, a omagia

încinăciune *f.* 1. rugăciune, rugă, închinare. 2. plecăciune, compliment, reverență, temenea

încipui *vb.* 1. a imagina, a reprezenta, a figura, a concepe, a gândi, a plăsmui, a elabora, a inventa. 2. a crede, a bănuia, a gândi, a ghici, a presupune, a considera. 3. a simboliza, a semnifica

încipui *f.* 1. imaginație, fantezie, invenție, iluzie, fantezie, plăsmuire. 2. nălucire, vedenie, himeră, fantomă, fantasmă

încipuit, -ă *adj.* 1. imaginar, fictiv, ireal, născocit, plăsmuit, scornit. 2. iluzoriu, fantastic, irealizabil, utopic. 3. fudul, infatuat, înfumurat, încrezut, megaloman, semeț

încirci *vb. v.* strânge

înciriere *s. f.* locație, năimeală

încis, -ă *adj.* 1. încuiat, ferecat, zăvorât, înfundat, astupat, oprit. 2. îngrădit, împrejmuit, izolat. 3. deținut, întemnițat, arestat. 4. înnegurat, înnorat, posomorât, întunecos, noros, mohorât, plumburiu, întunecat. 5. (fig.) posac, ursuz, încuiat, antipatic. 6. cicatrizat, vindecat

închisoare *f.* temniță, arest, pușcărie, penitenciar, celulă, gherlă

încinge *vb.* 1. a înfierbânta, a înfoca, a încălzi, a coace. 2. a fermenta, a se altera, a se strica. 3. a se lega, a se înfășura, a se agăța

încâlcit, -ă *adj.* încurcat, amestecat, confuz, neclar, complicat, nebulos

încânta *vb.* 1. a captiva, a fermeca, a vrăji, a delecta, a fascina, a seduce, a entuzisma. 2. a ademeni, a amăgi, a înșela, a momi

încântător, -oare *adj.* minunat, fermecător, admirabil, superb, magnific, strălucit, extraordinar, măreț, fascinant, excelent

încât *conj.* că, de

încleia *vb.* v. lipi

încleșta *vb.* 1. a strânge, a contracta, a chirici. 2. a se încălțera, a se înfrunta

înclina *vb.* 1. a se apleca, a se îndoi, a se încovoia, a se lăsa. 2. a se închina, a se prosterna, a se umili

înclinare *f.* 1. aplecare, îndoire, încovoiere, curbare. 2. înclinație, predispoziție, vocație, atracție, aptitudine, talent, pornire

înclinație *f.* v. vocație

încoace *adv.* aici, spre noi

încolăci *vb.* v. înfășura

încolți *vb.* 1. a răsări, a germina, a miji, a apărea. 2. a se forma, a se naște, a se ivi

încolțit, -ă *adj.* germinat, apărut, răsărit, născut, ivit. 2. amenințat, presat, constrâns

încondeia *vb.* 1. a împodobi. 2. a calomnia, a defăima, a bârbi, a ponegri

înconjur *n.* ocol, ocolire, tur

înconjura *vb.* 1. a ocoli, a împrejmui, a împresura, a țărui, a cuprinde. 2. a asedia, a învâli, a izola

încontinuu *adv.* 1. întruna, continuu, mereu, neconținut, necurmat, neîncetat, permanent, pururi, veșnic. 2. neobosit, neostenit, fără răgaz

încontra *vb.* v. opune

încotrare *f.* v. contrazicere

încopcia *vb.* v. încheia

încorda *vb.* 1. a înstruna, a întinde, a struni. 2. a se sforța, a se opinti, a se concentra

încordare *f.* 1. înstrunare, întindere, strunire. 2. concentrare, tensiune, febrilitate, agitație, neastâmpăr

încordat, -ă *adj.* tensionat, febril, intens, însuflețit, viu, dinamic

încorona *vb.* 1. a încunună. 2. a termina, a încheia, a fini

încorpora *vb.* 1. a îngloba, a absorbi, a cuprinde, a include, a anexa, a alipi, a atașa. 2. a înrola, a recruta, a cântăni

încorsetat, -ă *adj.* (fig.) rigid, formalist, țeapăn, limitat, obligat

încotoșmăna *vb.* v. înfofoli

încotro *adv.* unde, în ce direcție?

încovoia *vb.* 1. a arcui, a curba, a îndoi, a apleca, a înclina. 2. a se gârbovi, a se strâmba, a se cocoșa

încovriga *vb.* a se încoloci, a se ghemui, a se strânge, a se încârliga

încrede *vb.* 1. a se baza, a se bizui, a conta, a se întemeia, a se sprijini. 2. a se fuduli, a se făli, a fi îngâmfat

încredere *f.* 1. crezare, crezământ, credit, confiență, credință. 2. speranță, nădejde, optimism

încredința *vb.* 1. a preda, a da, a înmâna, a remite, a transmite, a oferi, a confia, a depune. 2. a asigura, a garanta, a convinge, a adevăra, a confirma. 3. a destăinui, a divulga, a împărtăși, a revela, a mărturisi, a dezvălui

încredințat, -ă *adj.* convins, sigur, cert

încremenii *vb.* a înlemni, a înmărmuri, a paraliza, a îngheța, a înțepeni

încremenit, -ă *adj.* 1. împietrit, înlemnit, înmărmurit, neclintit, nemîșcat, țeapăn, înțepenit. 2. fix, rigid, imobil, pironit

încreți *vb.* 1. a cută, a zbârci, a rida. 2. a încârlionța, a bucla, a ondula

încreștură *f.* creț, cută, zbârcitură, rid

încrezător, -oare *adj.* confient, optimist

încrezut, -ă *adj.* îngâmfat, fudul, înfumurat, infatuat, megaloman, trufaș, semeț, vanitos, mândru, țănoș

încrâncena *vb. v.* înfiora

încrâncenat, -ă *adj.* 1. cutremurat, înfiorat, îngrozit, zguduit. 2. aprig. înverșunat, crâncen, crud, îndârjit

încropi *vb. v.* înfiripa

încropit, -ă *adj.* 1. înfiripat, înghebat. 2. căduț, căldicel, calău, căldișor

încrucșare *f.* 1. întretăiere, intersecare, interferență, răscruce, răspântie, intersecție. 2. amestecare, corcire, împerechere, împreunare

încrunta *vb. v.* întuneca

încrunțat, -ă *adj.* 1. întunecat, mohorât, posomorât, posac. 2. pornit, îmbufnat, mânios

încuia *vb.* 1. a închide, a zăvorî, a fereca. 2. (fig.) a bara, a înfunda

încuiat, -ă *adj.* 1. închis, zăvorât, ferecat. 2. (fig.) mărginit, limitat, obtuz, opac, redus, rigid

încuiba *vb. v.* înrădăcina

încuietore *f. v.* zăvor

încumeta *vb. v.* îndrăzni

încunoștința *vb. v.* informa

încununa *vb.* 1. a încorona. 2. a distinge, a răsplăti

încuraja *vb.* a îmbărbăta, a susține, a însufleți, a favoriza, a sprijini

încurca *vb.* 1. a amesteca, a încâlci, a zăpăci. 2. a pierde, a rătăci, a confunda, a greși. 3. a dezorienta, a descumpăni, a deruta. 4. a se intimida, a se fâștăci, a se pierde. 5. a deranja, a incomoda, a jena, a stingheri, a supăra

încurcat, -ă *adj.* 1. amestecat, încâlcit, zăpăcit. 2. întortocheat, complicat, confuz, neclar, echivoc, tulbure. 3. jenat, stingherit, tulburat, derutat, dezorientat, perplex, pierdut

încurcătură *f.* 1. încâlceală, amestec, zăminteală, babilonie, dezordine, haos, zăpăceală. 2.

derută, perplexitate, dezorientare, complicație. 3. bucluc, belea, necaz, năpastă, neajuns, dificultate, neplăcere, năpastă, dandana, pocinog, impas

încuviința *vb. v.* aproba

încuviințare *f.* 1. admitere, acceptare, aprobare, consimțire. 2. acord, aviz, consimțire, învoire, voință, vre

îndată *adv.* 1. imediat, numaidecât, acuși, acum. 2. grabnic, iute, rapid, momentan, repede, urgent. 3. curând, devreme

îndatora *vb. v.* obliga

îndatorire *f.* 1. obligație, sarcină, însărcinare. 2. atribuție, rol, oficiu, răspundere

îndatoritor, -oare *adj.* binevoitor, atent, serviabil, politicos, prevenitor

îndărât *adv.* înapoi, în urmă, în spate

îndărătnic, -ă *adj.* 1. încăpățânat, obstinat, inflexibil, refractar. 2. tenace, stăruitor, îndârjit, perseverent, ambițios

îndărătnicie *f. v.* tenacitate

îndărătul *prep.* dinapoia, din-dărătul, după, în urma, în spatele, în dosul

îndătinat, -ă *adj.* obișnuit

îndeajuns, -ă *adv.* destul, suficient, îndeșt

îndeaproape *adv.* atent, minuțios, amănunțit, meticulos, exigent

îndeletnici *vb.* a se ocupa, a practica, a profesa

îndeletnicire *f.* ocupație, meserie, profesie, profesiune, activitate

îndelung, -ă *adj. v.* îndelungat

îndelungat, -ă *adj.* lung, prelung, prelungit, mult, de durată

îndemânare *v.* iscusință

îndemânatic, -ă *adj.* dibaci, pri-ceput, iscusit, isteț, deștept, meșter, abil, expert, ingenios, ager

îndemâna *adv.* ușor, comod, lesne

îndemn *n.* impuls, imbold, stimu-lent, stimul, îndrumare, povață, sfat

îndemna *vb.* a îmboldi, a stimula, a impulsiona, a încuraja, a susține, a însufleți, a îmbia

îndeobște *adv.* v. genere
îndeosebi *adv.* mai ales, în special, mai cu seamă, tocmai, osebit
îndepărta *vb.* 1. a alunga, a izgoni, a depărta, a elimina, a izola, a exclude, a înlătura. 2. a se abate, a se depărta, a devia
îndeplini *vb.* a efectua, a săvârși, a face, a realiza, a înfăptui, a executa, a împlini, a presta, a aplica
îndesa *vb.* 1. a înghesui, a burduși, a presa, a îngrămădi, a ticsi. 2. a se aglomera, a se îmbulzi, a se buluci. 3. a bătători, a bătuci, a pisa, a tăpși. 4. a se îngroșa, a se vârtoșa
îndesat, -ă *adj.* 1. înghesuit, îngrămădit, ticsit, încărcat, întesat. 2. dens, des, masiv, compact, solid
îndesi *vb.* v. spori
îndestul *adv.* v. destul
îndestulare *f.* belșug, abundență, prisos, bogăție, satisfacere, confort, opulență
îndestulător, -oare *adj.* suficient, destul, satisfăcător, mulțumitor
îndigui *vb.* v. stăvili
îndârji *vb.* a se înversuna, a se încăpățâna, a rezista, a se opune, a fi dărz, a înfrunta
îndoi *vb.* 1. a curba, a încovoia, a plia. 2. a apleca, a (se) înclina, a se gârbovi. 2. a dubla, a înmulți, a spori, a adăuga, a lungi, a dilua. 3. a șovăi, a ezita, a se codi, a pregeta, a sta în cumpănă
îndolălă *s.f.* neîncredere, dubiu, nesiguranță, incertitudine, ezitare, șovăială, pregetare, indecizie, preget, aporie
îndolelnic, -ă *adj.* nesigur, echivoc, dubios, incert, problematic, discutabil
îndollat, -ă *adj.* cernit, (fig.) trist, îndurerat, mâhnit
îndopa *vb.* 1. a ghistui, a îmbuiba, a satura. 2. a umple, a înfunda
îndrăcit, -ă *adj.* 1. înfuriat, furios, îndârjit, întărâtat. 2. rău, ticălos, blestemat, hain, afurisit, pornit, teribil
îndrăgi *vb.* a iubi, a-i plăcea, a simpatiza, a avea la inimă

îndrăgit, -ă *adj.* iubit, drag, scump, simpatizat, prețuit (mult)
îndrăgosti *vb.* a iubi, a se amoreza, a se înamora
îndrăzneală *f.* 1. curaj, cutezanță, temeritate, încumetare, bărbăție, neînfricare. 2. obraznicie, insolentă, înfruntare, tupeu
îndrăzneț, -eată *adj.* 1. curajos, brav, neînfricat, temerar, cutezător, dărz, viteaz. 2. obraznic, insolent, sfidător, arogant, impertinent, neobrazat
îndrăzni *vb.* a cuteza, a avea curaj, a se încumeta, a înfrunta, a-și permite
îndrepta *vb.* 1. a corecta, a rectifica, a corija, a amenda, a îmbunătăți, a ameliora. 2. a se întrema, a se însănătoși, a prinde puteri, a se reface, a se vindeca, a se restabili, a se întări. 3. a o apuca, a merge, a porni, a o lua, a se orienta. 4. a îndruma, a călăuzi, a ghida, a dirija, a conduce
îndreptar *n.* v. călăuză
îndreptăți *vb.* a justifica, a legitima, a autoriza, a permite
îndreptătit, -ă *adj.* 1. întemeiat, motivat, îndrituit, just, legitim. 2. chemat, competent, voinic
îndritui *vb.* v. îndreptăți
îndruga *vb.* v. flecări
îndruma *vb.* a călăuzi, a conduce, a ghida, a orienta, a povățui, a dirija, a sfătui, a învăța, a îndrepta
îndrumare *f.* 1. conducere, călăuză, dirijare, ghidare. 2. directivă, indicație, instrucțiune, normă, recomandare, lămurire. 3. îndemn, învățătură, povață, sfat
înduloșa *vb.* v. impresiona
înduloșător, -oare *adj.* v. duios
îndulci *vb.* 1. a se înfrupta, a se desfăta, a se bucura. 2. a atenua, a reduce, a micșora, a domoli, a calma, a slăbi
îndupleca *vb.* 1. a convinge, a determina, a decide, a hotărî. 2. (refl.) a consimți, a ceda, a accepta, a admite, a aproba, a primi

îndura *vb.* 1. a suferi, a răbda, a suporta, a pătimi, a trage. 2. a se milostivi, a binevoi, a consimți, a accepta

îndurare *f. v.* milă

îndurera *vb. v.* întrista

î nec *n.* 1. inundație, potop, revărsare, sufocare, înăbușire

îneca *vb.* 1. a (se) scufunda. 2. a inunda, a potopi. 3. a (se) asfixia, a sufoca, a înăbuși. 4. a podidi, a sugruma

î necăcios, -oasă *adj. v.* sufocant

înfăptui *vb.* a realiza, a îndeplini, a efectua, a face, a săvârși, a executa, a produce, a crea

înfăptuire *f. v.* lucrare

înfășura *vb.* 1. a încinge, a învălui, a încolăci, a răsuci. 2. a (se) înveli, a (se) acoperi, a pune pe

înfățișa *vb.* 1. a prezenta, a arăta, a oferi. 2. a apărea, a compărea, a se înființa. 3. a descrie, a evoca, a zugrăvi, a expune, a reda, a exprima, a simboliza

înfățișare *f.* 1. arătare, prezentare, apariție, înființare. 2. descriere, relatare, evocare. 3. aspect, formă, aiură, chip, contur

înfecunda *vb. v.* subjugă

înfia *vb. v.* adopta

înfiera *vb.* a condamna, a osândi, a stigmatiza, a vesteji, a dezaproba, a blama, a reprobă

înfierbânta *vb. v.* încinge

înfierbântat, -ă *adj.* (fig.) aprins, antrenat, încins, agitat, însuflețit, nervos, iritat, atârnat

înfier *s. f.* adoptare, adopție

înfigăreț, -eață *adj. v.* îndrăzneț

înfige *vb.* a vârî, a împlânta, a băga, a introduce

înfiiința *vb.* 1. a crea, a întemeia, a institui, a funda, a așeza. 2. a apărea, a se prezenta, a se ivi

înfiora *vb.* 1. a îngrozi, a cutremura, a înfricoșa, a zgudui, a înfrâncena. 2. a emoționa, a mișca, a răscoli

înfiorător, -oare *adj. v.* groaznic

înfipt, -ă *adj.* 1. împlântat, vârat, fixat. 2. (fam.) îndrăzneț, temerar, cutezător

înfiripa *vb.* 1. a îngheba, a crea, a încropi, a face. 2. a apărea, a se ivi, a se naște

înflicăra *vb. v.* însufleți

înflori *vb.* 1. a se desfoia, a face flori. 2. (fig.) a prospera, a progresa, a propăși. 3. a împodobi, a exagera, a umfla, a amplifica

înflorire *f.* 1. progres, belșug, prosperare, avânt, propășire, bunăstare. 2. podoabă, dichiseală, ornament, exagerare, retorică

înflorit, -ă *adj.* împodobit, ornamentat (cu flori)

înfloritor, -oare *adj.* prosper, dezvoltat, în progres

înfloritură *f.* ornament, podoabă, zorzoane

înfoca *vb. v.* încălzi

înfocat, -ă *adj.* 1. aprins, înfierbântat, încins, arzător, inflammat. 2. roșu-aprins, viu, luminos. 3. avântat, entuziast, fervent, focos, înflăcărat, însuflețit, ardent, aprig, furtunos, impetuos, năvalnic, nestăvilit, vehement

înfoli *vb.* a încotoșmăna, a se îmbrăca (gros), a se înveșmânta (exagerat)

înfoia *vb. v.* umfla

înfometat, -ă *adj.* flămând, nemâncat, hămesit

înfrăți *vb.* a fraterniza, a se asocia, a se lega (strâns)

înfrățit, -ă *adj.* unit, solidar, strâns-legat

înfricat, -ă *adj. v.* înfricoșat

înfricoșat, -ă *adj.* îngrozit, înspăimântat, cutremurat, înfiorat, înfricat

înfricoșător, -oare *adj.* teribil, groaznic, grozav, înspăimântător, cumplit, oribil, atroce, crunt, monstruos

înfrigurare *f.* neliniște, încordare, tensiune, emoție, neastămpăr, febrilitate, nerăbdare, agitație

înfrâna *vb.* 1. a îngrădi, a stăpâni, a stăvili, a struni, a reține. 2. a se abține, a se tempera, a se opri, a renunța

înfrânare *f.* reținere, abținere, abstenență, temperanță, continență, cumpătare, moderație, renunțare

înfrânge *vb.* a depăși, a învinge, a birui, a copleși, a dovedi

înfrumuseța *vb.* a împodobi, a decora, a orna, a dichisi, a înnobila

înfrunta *vb.* a se opune, a ține piept, a brava, a sfida, a desfide

înfruntare *f.* 1. sfidare, bravare, opunere. 2. încăierare, ciocnire, bătaie

înfrupta *vb.* a mânca, a se hrăni, a se îndulci, a se bucura de

înfulca *vb.* v. îndopa

înfumurat, -ă *adj.* fudul, înfatuat, vanitos, orgolios, arrogant, închipuit, încrezut, megaloman, trufaș, grandoman, prezumțios

înfunda *vb.* 1. a închide, a încuia, a astupa, a bloca, a îngrădi. 2. (fig.) a nu reuși, a o păți, a suferi, a trage consecințe

înfundat, -ă *adj.* 1. închis, blocat, astupat, zăgăzuit. 2. înăbușit, mocnit, estompat

înfuria *vb.* a se mânia, a se întărâta, a se monta, a se oțărî, a se îndârji, a-i sări muștarul, a ieși din țâțâni

înfuriat, -ă *adj.* furios, pornit, montat, întărâtat, îndârjit, oțărât

îngădui *vb.* a permite, a consimți, a fi de acord, a da voie

îngăduință *f.* 1. permisiune, asențiment, acord, încuviințare, aviz, consimțământ, aprobare. 2. toleranță, clemență, indulgență, înțelegere, generozitate

îngăduitor, -oare *adj.* generos, înțelegător, tolerant, clement

îngăima *vb.* v. băigui

îngăimat, -ă *adj.* v. încurcat

îngălat, -ă *adj.* v. murdar

îngălbeni *vb.* a se ofili, a se veșteji, a se usca, a se trece

îngemăna *vb.* v. împreuna

îngenunchea *vb.* a supune, a aservi, a domina, a umili, a subjuga

îngeresc, -ească *adj.* ceresc, angelic, sublim, pur, serafic

înghesui *vb.* a îngrămădi, a îndesa, a strămtona, a buluci, a burduși, a ticsi

îngheț *n.* ger, încremenire, congelare

îngheța *vb.* 1. a degera, a congela. 2. a înlemni, a încremeni, a înmărmuri

înghionti *vb.* v. îmbrânci

înghiți *vb.* 1. a bea, a mânca, a îngurgita, a absorbi. 2. a accepta, a suporta, a tolera, a îngădui

înghițitură *f.* dușcă, gât, gură, îmbucătură

îngâmfa *vb.* a se fâli, a se fuduli, a se grozăvi, a se împăuna, a se infatua, a se înfumura, a se lăuda, a se mândri

îngâmfat, -ă *adj.* încrezut, fudul, orgolios, vanitos, trufaș, mândru, închipuit, înfumurat, megaloman, trufaș, semeț, arrogant, prezumțios

îngâna *vb.* 1. a murmura, a fre-dona, a lălai. 2. a bombăni, a bolborosi, a găngăvi, a îngăima, a îndruga

îngândurat, -ă *adj.* gânditor, preocupat

îngloba *vb.* a cuprinde, a conține, a încadra, a încorpora, a integra

îngloda *vb.* a se împotmoli, a se înnămoli, a se înfunda, a se noroi, a se întina

îngrădi *vb.* 1. a împrejmu, a închide, a mărgini, a înconjura, a țărui. 2. a înfrâna, a reține, a limita, a stăvili

îngrădire *f.* v. gard

îngrămădeală *f.* aglomerație, înghesuială, strânsură, afluență

îngrămădi *vb.* v. înghesui

îngrășa *vb.* 1. a se împlini, a se rotunji, a lua proporții. 2. a fertiliza, a alimenta

îngrețoșa *vb.* v. scârbi

îngreuia *vb.* v. împovăra

îngreuna *vb.* v. împovăra

îngrijii *vb.* 1. a purta de grijă, a se interesa, a se preocupa, a vedea. 2. a se căuta, a se trata, a se doftori

îngrijire *f.* v. grijă

îngrijit, -ă *adj.* 1. curat, spălat, scuturat. 2. cochet, dichisit, elegant, fercheș

îngrijora *vb.* a se teme, a se neliniști, a se alarma, a se speria, a se frământa

îngrijorător, -oare *adj.* v. alarmant

îngropa *vb.* 1. a înmormânta, a înhuma, a astruca. 2. a se cufunda, a se izola, a se exila

îngroșa *vb.* 1. a se închea, a se învârtoșa, a se lega. 2. a se îndesi, a crește, a se mări

îngrozi *vb.* a înfricoșa, a înspăimânta, a speria, a cutremura, a teroriza, a înfiora, a înfrâncena

îngrozitor, -oare *adj.* v. groaznic

îngust, -ă *adj.* 1. strâmt, limitat, mic, redus, subțire. 2. (fig.) mărginit, obtuz, prostănac, opac, meschin

îngusta *vb.* a se strâmta, a se micșora, a se gătui, a se reduce

îngustime *f.* strâmtoare, reducere; mărginire, limitare

înhăita *vb.* v. uni

înhăma *vb.* 1. a prinde, a pune în ham. 2. a se angaja, a se înjuga

înhăța *vb.* v. apuca

înhuma *vb.* v. îngropa

înjgheba *vb.* v. înfiripa

înjosi *vb.* 1. a umili, a degrada, a dezonora. 2. a batjocori, a perverti, a rușina

înjosit, -ă *adj.* 1. umilit, degradat, dezonorat. 2. trivial, decăzut, depravat

înjositor, -oare *adj.* v. rușinos

înjuga *vb.* v. înhăma

înjumătăți *vb.* a face pe din două, a împărți, a reduce, a diminua

înjunghia *vb.* a împunge, a spinteca, a tăia, a sacrifica, a ucide, a jertfi

înjura *vb.* a drăcui, a 'sdui, a ofensa, a insulta, a blestema

înjurătură *f.* injurie; imprecăție, ocară, sudalmă, ofensă, insultă

înlănțui *vb.* 1. a încătușa, a fereca, a lega. 2. a cuprinde, a îmbrățișa, a prinde. 3. a fermeca, a subjuga, a captiva

înlănțuire *f.* 1. încătușare, ferecare, legare. 2. legătură, conexiune, corelație, relație, raport

înlătura *vb.* a elimina, a îndepărta, a evita, a scoate, a da deoparte, a ocoli, a exclude

înlăuntru *adv.* înăuntru, în interior

înlemni *vb.* a încremeni, a înmărmuri, a împietri, a întepeni, a îngheța

înlesni *vb.* a ușura, a facilita, a favoriza, a sprijini

înlesnire *f.* 1. facilitare, ușurare, favorizare, ușurință. 2. avantaj, favoare, privilegiu, hatâr, sprijin

înlocui *vb.* a substitui, a schimba, a suplini, a ramplasa

înlocuitor, -oare *adj.* substitut, suplinitor, supleant, locuitor

înmagazina *vb.* a depozita, a stoca, a strânge, a acumula, a aduna

înmaticula *vb.* a înregistra a înscrie

înmănunchea *vb.* a strânge, a aduna, a reuni, a pune la un loc

înmărmuri *vb.* a înlemni, a încremeni, a rămâne tablou

înmiresmat, -ă *adj.* v. parfumat, bine mirositor, plăcut

înmâna *vb.* a preda, a da, a prezenta, a încredința

înmormânta *vb.* 1. a înhuma, a îngropa, a astruca. 2. (fig.) a da uitării, a uita, a neglija

înmuguri *vb.* a încolți, a îmboboci, a împupi

înmulia *vb.* 1. a uda, a umezi, a îmbiba. 2. (fig.) a potoli, a domoli, a calma, a liniști, a atenua, a slăbi

înmulți *vb.* a spori, a crește, a multiplica, a mări, a se ridica, a îndesi

înnădi *vb.* v. lega, a atașa, a împleti

înnămoli *vb.* v. îngloda

înnăscut, -ă *adj.* nativ, congenital, ereditar, moștenit

îneebuni *vb.* a se sminti, a se țicni, a-și pierde mințile, a căpia, a se scrânti

îneebunit, -ă *adj.* nebun, alienat, țicnit, căpiat, scrântit, smintit, aiurit, sonat, apucat

îneegri *vb.* 1. a cerni, a smoli, a întuneca. 2. (fig.) a ponegri, a defăima, a huli, a denigra, a calomnia. 3. a se bronză

îneegura *vb.* v. întuneca

îneebila *vb.* a perfecționa, a rafina, a înnoi, a înălța, a îmbunătăți

îneoda *vb.* a înădi, a împreuna, a lega, a uni

îneol *vb.* a primeni, a inova, a renova, a regenera, a moderniza, a reforma

îneopta *vb.* 1. a se întuneca, a cădea noapte. 2. a mânca, a petrece (noaptea)

îneora *vb.* a se mohori, a se posomori, a se întuneca

îneodăcina *vb.* a se înțeleni, a se înțuibă, a se statornici

îneodit, -ă *adj.* rău, îndârjit, incorijibil, veninos, otrăvit

îneodă *vb.* a încadra

îneodăți *vb.* 1. a se degrada, a se strica. 2. a se agrava, a se înrăi, a se înăspri

îneegimenta *vb.* a se alinia, a se înrola, a se încadra, a adera

îneegistra *vb.* 1. a înscrie, a consemna, a nota, a inventaria, a cataloga. 2. a obține, a reputea, a marca

îneoduri *vb.* v. influența

îneobi *vb.* a supune, a subjuga, a aservi, a robi, a îngeunchea, a înfeuda

îneola *vb.* 1. a încorpora, a recruta, a cătăni. 2. a îngeegimenta, a adera, a se angaja

îneodși *vb.* a se îmbojora, a se împurpura, a se aprinde (la față), a se rumeni

îneodire *f.* 1. rudenie, neam. 2. afinitate, analogie, asemănare, concordanță, congruență, potrivire

îneodă *conj.* dar, ci, or; totuși, numai

îneodă *vb.* 1. a coase, a prinde. 2. a improviză, a schița, a îngeheba

îneodmânța *vb.* a semăna, a pune sub brazdă

îneodătoși *vb.* 1. a se vindeca, a se întrema, a se lecu, a se refăce. 2. a asana, a purifica

îneodrcina *vb.* a obliga, a impune, a angaja, a împovăra

îneodrcinare *f.* sarcină, misiune, răspundere, îndatorire, obligație

îneodrcinată *adj. f.* gravidă, grea, boțoasă

îneodăuna *vb.* a investi, a credita, a proclama, a unge

îneodena *vb.* a monta, a regiza, a aranja

îneodrie *vb.* 1. a înregistra, a consemna, a nota, a înmatricula. 2. a adera, a se asocia. 3. a marca, a puncta, a reuși

îneodris *n. v.* document

îneodm *n.* marcă, semn, insignă, simbol

îneodma *vb.* 1. a marca, a nota, a înscrie, a grava, a schița, a delimita. 2. a arăta, a indica, a semnifica, a exprima, a ilustra, a reieși

îneodmat, -ă *adj.* 1. marcat, notat, înscris, delimitat. 2. important, valoros, prestigios, deosebit, esențial, substanțial, capital

îneodmătate *f.* 1. semnificație, sens, conținut. 2. importanță, valoare, pondere, preț, temeinicie

îneodina *vb.* 1. a se lumina, a se deschide, a se limpezi. 2. (fig.) a se împăca, a se înveseli, a se liniști

îneodera *vb.* a se întuneca, a amurgi, a scăpăta

îneodere *f.* amurg, apus, asfințit, seară, crepuscul, chindie

îneodet, -ă *adj.* 1. setos, neodut. 2. avid, dornic, pasionat, răvnitor

îneodngurat, -ă *adj.* singur, izolat, retras, șolitar

îneodngera *vb.* a sângera, a se răni, a-i curge sângele, a se roși

îneodrit, -ă *adj.* senin, limpede, frumos, luminat

însoți *vb.* 1. a întovărăși, a acompania, a conduce. 2. a se asocia, a se uni, a se alătura

însoțitor, -oare *adj.* companion, acompaniator

însălmănta *vb.* a îngrozi, a înfiora, a înfricoșa, a cutremura, a teroriza

însălmăntător, -oare *adj.* v. îngrozitor

înspre *adj.* către, spre, la

înstărit, -ă *adj.* bogat, avut, pri-copsit, ajuns, situat, căpătuit

înstrăina *vb.* 1. a (se) deșrădăcina, a (se) exila, a (se) depărta, a (se) expatria. 2. a sustrage, a fura, a șterpeli, a-și însuși

înstruna *vb.* v. acorda

însufleți *vb.* a înviora, a anima, a stimula, a înflăcăra, a încuraja, a aprinde

însuflețire *f.* 1. înviorare, vioiciune, animație, antren. 2. avânt, elan, fervoare, entuziasm, ardoare, înflăcărare, pornire

însuflețit, -ă *adj.* 1. înviorat, viu, vioi, animat. 2. avântat, intens, febril, înflăcărat, fervent, entuziast, focos, pasionat

însuna *vb.* a aduna, a totaliza, a cuprinde, a cumula, a întruni, a împreuna

însura *vb.* a se căsători, a se cununa

însuși *vb.* 1. a lua, a sustrage, a șterpeli. 2. a asimila, a învăța, a deprinde. 3. a accepta, a primi, a adopta, a îmbrățișa

însușire *f.* 1. deprindere, apropiere, învățare. 2. trăsătură, specific, caracteristică, atribut, calitate, caracter, notă, particularitate, marcă, pecete. 3. talent, dotare, înzestrare, facultate, virtute, valoare, dar, har, capacitate

însuti *vb.* v. mări

însela *vb.* 1. a ademeni, a amăgi, a momi, a păcăli, a trișa. 2. a trăda, a minți, a vicleni, a escroca

înselăciune *f.* 1. amăgire, ademenire, păcăleală, trișare, momire,

escrocherie, hoție, impostură, înșelătorie, pungășeală, șarlatanie

înselătorie *f.* v. înșelăciune

însfăca *vb.* v. apuca

înșira *vb.* 1. a rândui, a alinia, a înseria, a ordona. 2. a enumera, a număra, a înșirui. 3. a expune, a nara, a reda

înșirui *vb.* v. înșira

înștiința *vb.* a anunța, a informa, a încunoștința, a vesti, a comunica

înștiințare *f.* anunț, informație, vestire, informare, comunicare, afiș, publicație, mesaj, avertizare, avis

întări *vb.* 1. a fortifica, a consolida, a fixa, a învătoșa, a întepeni. 2. a se întrema, a se îndzdrăveni, a se îndrepta, a se reface. 3. a se accen-tua, a se amplifica, a crește, a spori, a se înteti. 4. a confirma, a adevăra, a certifica, a legaliza, a dovedi

întăritor, -oare *adj.* fortifiant, re-confortant, tonic, stenic

întăritură *f.* fortificație, baricadă, retransament, apărătură

întărâta *vb.* a ațâța, a incita, a monta, a instiga, a îmboldi, a asmuți

întâi *num.* dintâi, prim, inițial

întăietate *f.* prioritate, precădere, preponderență, primat, primordialitate

întâlni *vb.* a vedea, a întâmpina, a găsi

întâlnire *f.* 1. întrevvedere, contact. 2. adunare, reunire, convorbire. 3. întrecere, partidă, joc

întâmpina *vb.* a primi, a întâlni, a contacta

întâmpinare *f.* 1. primire, contact. 2. contestație, reclamație, obiecție

întâmpla *vb.* 1. a se petrece, a se desfășura, a se produce, a fi, a avea loc, a surveni. 2. a se realiza, a se înfăptui, a se face. 3. a se nimeri, a se potrivi, a se brodi, a se prileji

întâmplare *f.* 1. fapt, caz, eveniment. 2. episod, peripeție, istorie, pățanie. 3. ocazie, prilej, loterie, hazard, destin, șansă, soartă

întâmplător, -oare *adj.* neprevăzut, accidental, incidental, oca-zional

întârzia *vb.* 1. a zăbovi, a pregeta, a amâna, a se încurca. 2. a târăgăna, a tergiversa, a lungi

întârziere *f.* v. zăbovire

întemeia *vb.* 1. a înființa, a funda, a ctitori, a constitui, a făuri, a crea. 2. a se baza, a se sprijini, a conta, a se încrede, a se rezema

întemeietor *m.* fondator, creator, făuritor

întemnița *vb.* v. aresta

înteți *vb.* v. intensifica

întina *vb.* v. murdări

întinde *vb.* 1. a lungi, a alungi, a prelungi, a desfășura, a extinde, a înălța, a lărgi, a desface. 2. a încorda, a înstruna, a tensiona. 3. a așeza, a expune, a arăta, a așterne, a pune. 4. a difuza, a propaga, a răspândi

întindere *f.* extindere, extensiune, desfășurare, amploare, lungime, distanță, mărime, cuprindere, vastitate

întipări *vb.* 1. a imprima, a grava. 2. a fixa, a prinde, a reține

întoarce *vb.* 1. a învârti, a răsuca, a roti, a suci. 2. a reveni, a se înapoia, a se înturna, a reapărea

întocmai *adv.* 1. exact, la fel, aidoma, asemenea, deopotrivă. 2. da, desigur, tocmai, absolut

întocmi *vb.* 1. a alcătui, a realiza, a elabora, a crea, a face, a plăsmui. 2. a ordona, a clasa, a grupa, a repartiza, a sistematiza

întorsătură *f.* curbă, ocol, serpentină, cot, cotitură, turnură, întorsură

întortocheat, -ă *adj.* 1. cotit, sinuos, șerpuit, răsucit. 2. sucit, încurcat, încâlcit, confuz, labirintic

întotdeauna *adv.* mereu, continuu, neconținut, întru, neîncetat, permanent, totdeauna, pururi, veșnic

întovărăși *vb.* v. însoți

întrărlipat, -ă *adj.* avântat, în-suflețit, entuziast, exaltat

între *prep.* dintre, printre, din

întreba *vb.* 1. a chestiona, a interoga, a pune întrebări, a descoase. 2. a se informa, a se interesa. 3. a examina, a consulta

întrebuința *vb.* 1. a folosi, a utiliza, a practica, a se servi. 2. a consuma, a pierde

întrece *vb.* 1. a depăși, a devansa, a exceda, a o lua înainte. 2. a se înfrunta, a se măsura, a se confrunta. 3. a birui, a bate, a învinge

întrecere *f.* concurs, competiție, concurență, luptă

întredeschis, -ă *adj.* deschis (puțin), crăpat, căscat

întreg, -eagă *adj.* 1. complet, integral, deplin, neatins, total. 2. intact, neștirbit, nestricat. 3. sănătos, valid, teafăr

întregi *vb.* 1. a completa, a împlini, a rotunji. 2. a reface, a recompune, a reconstitui

întrema *vb.* v. reface

întreprinde *vb.* a se apuca de, a executa, a face, a presta, a îndeplini

întreprindere *s. f.* uzină, fabrică, unitate

întreprinzător, -oare *adj.* activ, dinamic, cu inițiativă

înterupe *vb.* a opri, a curma, a suspenda, a conțeni, a sista, a tăia

înterupt, -ă *adj.* intermitent, între-tăiat, rupt, tăiat, oprit, sistat

întretăia *vb.* a încrucișa, a intersecta, a interfera, a încruci

întretăiere *f.* interferență, intersecție, încrucișare, răscruce, răspântie

întrețese *vb.* v. îmbina

întreține *vb.* 1. a hrăni, a alimenta, a susține, a ține, a menține. 2. a discuta, a conversa, a dialoga

întreținere *f.* 1. alimentare, hrană, casă-masă, subzistență. 2. discuție, dialog, conversație

întrevăzut, -ă *adj.* întrezărit, prevăzut, bănuir, prezis, presupus

întrevedea *vb.* v. întrezări

întrevedere *f.* întâlnire, convenire, contact

întrezări *vb.* 1. a întrevedea, a prevedea, a intui, a bănuir, a ghici, a presupune. 2. a gândi, a crede, a imagina, a socoti, a chibzui

întrista *vb.* 1. a amărî, a îndispune, a îndurera, a mâhni, a supăra, a

necăji. **2.** (fig.) a întuneca, a posomori, a înnegura

înrîstare *f. v.* mahnire

întrioieni *vb. v.* înzăpezi

întrona *vb.* a înscăuna, a investi, a unge, a proclama

întrucât *conj.* deoarece, fiindcă, pentru că, dat fiindcă, cum, unde

întrucâtva *adv.* oarecum, puțin, nitel, ceva, cam

întruchipa *vb.* a încarna, a întrupa, a realiza, a înfățișa, a reprezenta, a personifica, a simboliza, a închipui

întruna *adv.* mereu, continuu, neconținut, necurmat, neîncetat, permanent, pururi, permanent, veșnic, totdeauna, totuna

întruni *vb.* a reuni, a aduna, a însuma, a strânge, a împreuna, a convoca

întrunire *f.* adunare, reuniune, întâlnire, convocare, strângere

întrupa *vb. v.* întruchipa

întuneca *vb.* **1.** a amurgi, a se însera, a se înnopta, a cădea noaptea. **2.** a se înnegura, a se înnoia, a se mohori. **3.** a se posomori, a se întrista, a se încrunta, a se mahnii. **4.** a eclipsa, a umbri

întunecat, -ă *adj.* **1.** întunecos, sumbru, plumburiu, neguros, noros, închis. **2.** cenușiu, pământiu, sur, cețos. **3.** indispus, posac, încruntat. **4.** confuz, încălțit, imprecis, neclar, haotic

întunecime *f.* întuneric, obscuritate, beznă, întunecare, negură, noapte

întunecos, -oasă *adj. v.* întunecat

întuneric *n.* **1.** întunecime, noapte, beznă, obscuritate, tenebre. **2.** (fig.) incultură, primitivism, ignoranță

înțurna *vb. v.* înapoia

înțarca *vb.* a dezobișnui, a dezvăța, a reține, a opri, a înlătura

înțelegător, -oare *adj.* binevoitor, cumsecade, îngăduitor, bun, generos

înțelege *vb.* **1.** a pricepe, a ști, a sesiza, a intuit, a pătrunde. **2.** a se învoi, a conveni, a se împăca, a se uni

înțelegere *f.* **1.** pricepere, cunoaștere, percepere, sesizare. **2.** gândire, minte, intelect, judecată. **3.** bunăvoință, îngăduință, generozitate. **4.** acord, învoială, aranjament, pact, legământ, consens

înțeleni *vb. v.* păragini

înțelepciune *f.* cuminenie, cunoaștere, judecată, chibzuială, prudență, socoteală, cumpăt, măsură

înțelept, -eaptă *adj.* **1.** cuminte, socotit, chibzuit, măsurat, echilibrat, judicios. **2.** filozof, gânditor, cugetător

înțeles *n.* **1.** conținut, accepție, semnificație, sens, valoare, semantică. **2.** rost, rațiune, noimă, mesaj, tâlc

înțepa *vb. v.* împunge

înțepat, -ă *adj.* **1.** împuns, pișcat. **2.** fudul, țănoș, încrezut, înfumurat, închipuit, orgolios

înțepător, -oare *adj.* **1.** pișcător, picant, usturător. **2.** ironic, persiflant, sarcastic, zeflemist, satiric

înțepeni *vb.* **1.** a fixa, a prinde, a proțâpi. **2.** a împietri, a încremeni, a înlemni, a îngheța

înțepenit, -ă *adj.* **1.** fixat, prins, imobilizat. **2.** anchilozat, inert, țeapăn, rigid, imobil, înțelenit. **3.** împietrit, înlemnit, neclintit, nemișcat, încremenit, țințuit

înțesa *vb. v.* îngrămădi

înțoli *vb. v.* îmbrăca

învălătuci *vb. v.* înfășura

învălmășeală *f.* forfoteală, îngrămădire, înghesuială, îmbulzeală, aflux, aglomerație

învălmăși *vb. v.* amesteca

învălui *vb.* **1.** a acoperi, a înveli, a înfășura, a învălătuci. **2.** a încercui, a împresura, a înconjura, a cuprinde

învăluitor, -oare *adj. v.* plăcut

învăpăia *vb. v.* înflăcăra

învăscut, -ă *adj. v.* îmbrăcat

învăț *n. v.* obicei

învăța *vb.* **1.** a studia, a se instrui, a se pregăti, a se pricopsi. **2.** a da lecții, a iniția, a medita, a școli, a îndruma, a povățui, a sfătui, a consilia, a călăuzi. **3.** a se obișnui, a

deprinde, a se deda, a se familiariza, a se acomoda, a se obișnui

învățat, -ă *adj.* v. cărturar

învățcel *m.* discipol, elev, școlar, ucenic, cirac, calfă

învățământ *n.* 1. educație, instrucție, cultură. 2. concluzie, învățătură

învățător, -oare *s.* dascăl, maestru, perceptor, îndrumător, povătuitor

învățătură *f.* 1. instrucție, școală, carte, cultură, cunoștințe, pregătire. 2. doctrină, sistem, teorie, principii. 3. îndrumare, povăț, sfat, lecție, morală, normă, regulă, pildă

învechi *vb.* v. uza

învechit, -ă *adj.* 1. uzat, degradat, hârbuit, (*fam.*) paradiț. 2. depășit, demodat, perimat, vechi, vetust, desuet, arhaic, trecut

învecina *vb.* v. mărgini

învecinat, -ă *adj.* alăturat, vecin, mărginaș, limitrof, adiacent, apropiat

învedera *vb.* v. evidenția

înveli *vb.* a acoperi, a înfășura, a învălui, a îmbrăca

înveliș *n.* acoperământ, acoperi, învelitoare

învelitoare *f.* 1. acoperiș, înveliș. 2. cuvertură, cergă, pătură, velință, plocat, lăicer, ogheal, scoartă

învenina *vb.* v. otrăvi

înverșuna *vb.* a se îndârji, a se întărâta, a se înfuria, a se înteti

înverșunat, -ă *adj.* 1. îndârjit, furios, mânios, întărâtat, pornit, obstinat, îndrăcit, oțărât, turbat. 2. aspru, crunt, cumplit, vajnic

înverzi *vb.* a înfrunzi

înveseli *vb.* v. desfăta

investi *vb.* 1. a întrona, a înscăuna, a proclama, a unge. 2. a delega, a împuternici, a angaja, a confirma, a orându

înveșmânta *vb.* v. îmbrăca

înveșnici *vb.* v. eterniza

înveterat, -ă *adj.* tradițional, înrădăcinat, obișnuit, învechit

învia *vb.* a renaște, a resuscita, a se deștepta, a însufleți

învinețit, -ă *adj.* vânat, livid, verde

învingător, -oare *adj.* biruitor, victorios, triumfător, câștigător

învinge *vb.* 1. a birui, a răpune, a supune, a triumfa, a cuceri, a câștiga. 2. a domina, a stăpâni, a covârși, a copleși. 3. a răzbi, a isprăvi, a pridi, a reuși

învinovăți *vb.* v. acuza

învinui *vb.* v. acuza

înviora *vb.* a însufleți, a înveseli, a anima, a înteti, a activa, a dinamiza

învârstat, -ă *adj.* dungat, vărgat, bălțat

învârteală *f.* 1. întoarcere, învârtire, răsucire, rotire. 2. afacere, combinație, manevră

învârtejl *vb.* v. învolutura

învârți *vb.* 1. a răsuci, a roti, a întoarce, a suci. 2. a se aranja, a parveni, a izbândi

învârtoșa *vb.* v. întări

învoi *vb.* v. consimți

învoială *f.* înțelegere, convenție, aranjament, acord, permisie, îngăduire, consimțământ, asentiment

învolbura *vb.* a se agita, a se învârteji, a se zbate, a se zbuciuma

învoit, -oaltă *adj.* v. înfoiat

învrăjbi *vb.* v. dezbină

învrăjbire *f.* ceartă, dezbinare, conflict, dușmănie, vrajbă, litigiu, divergentă, discordie, dispută

învrednici *vb.* v. binevoi

înzăpezi *vb.* a troieni, a nămeți, a întroi

înzdrăveni *vb.* v. însănătoși

înzestra *vb.* a dota, a echipa, a utiliza, a prevedea, a da

înzestrat, -ă *adj.* dotat, talentat, capabil, destoinic, pregătit, valoros, bun

înzorzona *vb.* v. împopoțona

J

jachetă *f.* taior, haină
jaf *n.* 1. prădare, jefuire, furt, hoție, spoliere, pradă. 2. tâlhărie, banditism, exploatare. 3. risipă, prăpăd, irosire
jalbă *f. v.* cerere

jale *f.* tristețe, amărăciune, dezolare, mâhnire, durere, doliu

jalnic, -ă *adj.* 1. trist, dureros, sfâșietor, de plâns. 2. lugubru, funerar, sinistru. 3. deplorabil, lamentabil, nenorocit, prăpădit

jalon *n.* reper, indicator, arătător, semn, semnal

jalona *vb.* a trasa, a marca, a indica, a repera

jaluzea *f.* stor, rulou, transperant, roletă

jambon *n.* șuncă

japonez, -ă *adj.* nipon

jandarm *m.* polițist, milițian, agent

japcă *f. v.* forță

jar *n.* 1. jeratic, jariște, șperlă. 2. arșiță, dogoare, fierbințeală, febră

javră *f.* 1. potaie, jigodie, cotarlă, jiganie. 2. om de nimic, ticălos, pușlama, nemernic

jaz *n. v.* orchestră

jecmăneală *f. v.* jaf

jefui *vb.* a prăda, a depreda, a devaliza, a jecmăni, a fura, a răpi, a devasta, a spolia, a tâlhări

jeg *n. v.* murdărie

Jegos, -oasă *adj.* murdar, răpănos, nespălat, soios, slinos, neîngrijit

jelanie *f. v.* bocet

jeli *vb.* a plânge, a boci, a se văita, a se lamenta, a căina, a jelui

jelui *vb. v.* jeli

jena *vb.* 1. a deranja, a incomoda, a indispune, a supăra, a stânjeni, a împiedica, a tulbura. 2. a se rușina, a se sfii, a nu îndrăzni

jenant, -ă *adj.* neplăcut, incomod, supărător, penibil, stingheritor

jenă *f.* sfială, rușine, reticență. stânjeneală, încurcătură, stinghereală

jep *m.* jneapăn, ienupăr

Jeratic *n. v.* jar

jerpeli *vb.* a (se) zdrențui, a (se) rupe, a (se) degrada

jerpelitură *f.* zdreanță, ruptură

jerseu *n.* pulovăr, tricot, flanel, sveter

jertfă *f.* sacrificiu, ofrandă, sânge, jertfire, victimă

jertfi *vb. v.* sacrifica

jet *n.* țâsnire, țâsnitură

jeton *n.* fisă

jeț *n.* fotoliu, jilț

igheab *n.* 1. adăpătoare, țurloi, troacă, uluc, scoc. 2. conductă, canal, rigolă, jilip

jiganie *f. v.* dihanie
jigări *vb. v.* slăbi
jigni *vb.* a ofensa, a insulta, a ultragia, a vexe, a dezonora
jigodie *f. v.* javră
jilav, -ă *adj.* umed, reavăn ud, puhav
jiletcă *f.* vestă, laibăr
jimblă *f.* franzelă, chiflă
jind *n.* dor, poftă, dorință, râvnire
jindui *vb. v.* râvni
jirebie *f.* scul, jurubită
jitie *f. v.* pătanie
jivină *f. v.* dihanie
jneapăn *m. v.* ienupăr
joacă *f.* joc, amuzament, hârjoană, distracție, zbeniguală
joagăr *n.* gater, fierăstrău, beschie
joardă *f.* nuia, vargă
joben *n.* cilindru, pălărie
joc *n.* 1. joacă, zbeniguală, distracție, amuzament. 2. dans, horă. 3. întrecere, partidă, dispută, întâlnire, meci. 4. interpretare, rol (artistic)
joncțiune *f.* unire, legătură, împreunare, racord
jos, joasă *adj.* 1. coborât, scund, redus, scăzut, mic. 2. adânc, grav, gros, profund
josnic, -ă *adj.* netrebnic, mișel, abject, infam, nedemn, mizerabil, mârșav, ticălos, detestabil, ignobil, becisnic
josnicie *f. v.* ticăloșie
jovial, -ă *adj. v.* vesel
jubila *vb.* a se bucura, a triumfa, a exulta, a fi fericit
jubileu *n. v.* aniversare
juca *vb.* 1. a dansa, a dăntui, a se distra, a țopăi. 2. a disputa, a întrece. 3. a interpreta, a prezenta, a reprezenta, a rula
jucărie *f. v.* bagatelă
jucător *m.* 1. dansator. 2. sportiv. 3. cartofor
jucăuș, -ă *adj.* viori, zglobiu, neastâmpărat, dinamic
jude *m. (inv.)* 1. căpetenie, conducător. 2. judecător, jurat. 3. primar, vătaf

judeca *vb.* 1. a cugeta, a chibzui, a gândi, a socoti, a aprecia, a reflecta, a cântări, a considera, a crede. 2. a muștra, a dojeni, a critica, a muștrului, a condamna. 3. a se pârî, a se împicina
judecată *f.* 1. minte, intelect, inteligență, spirit, rațiune, raționament, chibzuire, idee, gând, concepție, părere. 2. proces, acțiune
judecător *m.* magistrat
judiciar, -ă *adj.* judecătoresc
judicios, -oasă *adj.* chibzuit, gândit, cumpănit, rațional, serios, matur, înțelept, rezonabil, cuminte, temeinic
jug *n. v.* asuprire
jugăni *vb. v.* castra
jugula *vb. v.* sugruma
juli *vb.* a se jupui, a se zdreli, a (se) zgăria, a (se) răni
jumări *pl.* omletă, scrob
jumătate *f.* 1. doime, a doua parte, pe din două. 2. mijloc, centru. 3. (fig.) soție, nevastă
jumuli *vb.* 1. a smulge, a curăța. 2. a jefui, a spolia, a jecmăni
junc *m.* mânzat
june *m.* 1. tânăr, fecior, flăcău, holtei, celibatar. 2. mire, ginere
junete *f.* tinerețe, junime, tinerime
jungher *n.* pumnal, stilet, cuțit
junghi *n.* înțepătură, junghietură, ace, săgeată
junime *f.* tineret, tinerime
junior *m. v.* tânăr
jupan *m. (inv.)* boier, dregător
jupă *f.* fustă
jupân *m. (inv.)* stăpân, patron, domn
jupâneasă *f. (inv.)* 1. boieroaică, cucoană. 2. soție, nevastă. 3. menajeră
jupui *vb.* 1. a (se) juli, a (se) zdreli, a (se) zgăria. 2. a (se) coji, a (se) descuama, a (se) scoroji. 3. a jefui, a spolia, a exploata
jur *n.* 1. apropiere, împrejmuire, preajmă, vecinătate, proximitate. 2. reuniune, petrecere, întâlnire
jura *vb.* a se lega, a se obliga
jurat *m.* judecător, asesor, jude

jurământ *n.* legământ, obligație, juruință

juridic, -ă *adj.* legal, normativ, legitim

jurisdicție *f.* autoritate, judecată

jurisprudență *f.* legi, norme, decizii

jurist *m.* legist, avocat, legalist

jurii *n.* comisie, colectiv, instanță

jurnal *n.* 1. cotidian, ziar, gazetă, foaie. 2. registru, catalog

jurnalism *m.* v. gazetărie

jurnalist *m.* gazetar, publicist, ziarist

jurnalistică *f.* gazetărie, presă, jurnalism, ziaristică, publicistică

jurubiță *f.* scul, jirebie, sucitură

jurul *vb.* v. jura

just, -ă *adj.* 1. drept, corect, exact, adevărat, echitabil, întemeiat. 2. justificat, legitim, motivat, îndrituit. 3. obiectiv, cinstit, onest

justețe *f.* v. echitate

justifica *vb.* 1. a îndreptăți, a motiva, a legitima. 2. a autoriza, a per-

mite, a îngădui. 3. a se apăra, a se disculpa, a se dezvinovăți, a explica, a se scuza, a se dezvinui

justificabil, -ă *adj.* motivabil, explicabil, scuzabil

justificare *f.* 1. motivare, îndreptățire, rațiune, temei, legitimare.

2. logică, rațiune, noimă, rost, sens.

3. explicare, disculpare, dezvinovățire, scuză, dezvinuire

justificativ, -ă *adj.* doveditor, probator, explicativ, justificat

justifiabil, -ă *m. f.* parte, partener, învinuit, acuzat

justiție *f.* 1. dreptate, echitate, adevăr. 2. instanță, for, autoritate

juvăt *n.* v. ștreang

juvenil, -ă *adj.* v. tineresc

juxtapune *vb.* v. alătura

juxtapunere *f.* parataxă, alăturare

juxtapus, -ă *adj.* 1. alăturat. 2. paratactic

K

kaliu *n.* potasiu

karling *n.* custură

kilogram *n.* 1. chil, kilo. 2. litru

kilometric, -ă *adj.* înterminabil,
imens, nesfârșit

kiselgur *n.* diatomit, pământel,
tripoli

L

la¹ *prep.* spre, către, înspre, în
la² *adv.* cam, aproape, aproximativ, circa

la³ *vb.* v. spăla

labă *f.* 1. picior. 2. (fam.) mână, brâncă

labil, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, instabil, inconstant, mobil, inconsecvent, lunecos, nehotărât, schimbăcios, capricios

labilitate *f.* v. nestatornicie

labirint *n.* (fig.) încurcătură, confuzie, complicație, dedal

laborios, -oasă *adj.* 1. harnic, muncitor, zelos, neobosit. 2. dificil, greu, trudnic

lac *n.* 1. iezor, ghiol, heleșteu, tău, baltă. 2. ojă, vernis

lacheu *m.* v. valet

lacom, -ă *adj.* 1. mîncăcios, pofcios, mîncău, nesătul, gurmănd. 2. avid, ahtiat, apucător, hrăpăreț, profitor

laconic, -ă *adj.* scurt, concis, lapidar, succint, sintetic

lacrimă *f.* (pl.) plîns, bocet, plînsel

lacunar, -ă *adj.* v. incomplet

lacună *f.* 1. lipsă, gol, vid. 2. întrerupere, discontinuitate, lapsus. 3. defect, cusur, neajuns, scădere

ladă *f.* cufăr, sipet, postavă

lagăr *n.* 1. tabără, campament, castru. 2. uniune, grupare

lai, -e *adj.* v. brunet

laibăr *n.* pieptar

laic, -ă *adj.* mirean, lumesc, profan

laie *f.* v. ceată

laitmotiv *n.* v. motiv

lalea *f.* tulipă

lamă *f.* tăiș, pânză

lamenta *vb.* v. văita

lamentabil, -ă *adj.* deplorabil, jalnic, mizerabil, trist, penibil

lampă *f.* bec, felinar, veioză, lămpaș

lamură *f.* (fig.) esență, miez, chin-tesență, cremă, floare, spumă

lan *n.* holdă, semănături, cereale, grâne

lance *f.* spadă, șpangă, sulită

landou *n.* cărucior, căruț

languros, -oasă *adj.* galeș, sentimental, melancolic, tandru, drăgostos

lansa *vb.* a arunca, a trimite, a plasa, a emite, a proiecta, a avânta

lanț *n.* 1. cătușe, fiare, catenă, zale. 2. (fig.) șir, serie, succesiune, convoi, rând. 3. (fig.) sclavie, robie, servitute

laolaltă *adv.* v. împreună

lapida *vb.* a ucide, a omorî (cu pietre)

lapidar, -ă *adj.* scurt, concis, succint, sumar, laconic, concentrat, sintetic

lapoviță *f.* zloată, flească, fleșcăială

lapsus *n.* scăpare, omitere, lacună, lipsă, uitare

larg *n.* întindere, cuprins, lărgime

larg, -ă *adj.* 1. întins, extins, mare, vast, amplu, cuprinzător, spațios. 2. generos, galanton, bun, filantrop

larghețe *f. v.* dărnicie

largo *adv.* lento, lent, încet, domol

lari *pl.* penați

laringe *m.* gâtleej, beregată

larmă *f. v.* gălăgie

lasciv, -ă *adj. v.* senzual

laș, -ă *adj.* fricos, temător, poltron, mișel

lat, -ă *adj.* 1. întins, vast, larg, amplu. 2. (fam.) nemișcat, mort, inert

latent, -ă *adj. v.* ascuns

lateral, -ă *adj.* 1. marginal, lăaturalnic, periferic. 2. secundar, minor, neimportant

latifundiar *m.* moșier, boier, mare proprietar

latifundiu *n. v.* domeniu

latin, -ă *adj.* roman, romantic

latinitate *f.* romanitate

latitudine *f.* apreciere

latrină *f. v.* closet

latură *f.* 1. parte, muchie, margine. 2. aspect, direcție, sens

laț *n.* 1. ștreang, funie. 2. cursă capcană

laudativ, -ă *adj.* elogios, encomiastic, omagial

laudă *f.* 1. elogiu, prețuire, omagiu, apologie, glorificare. 2. mărire, onoare, slavă, cinstire. 3. trecere, credit, vază, renume

laur *m.* 1. dafin, ciumăfaie. 2. (fig.) glorie, cinste, faimă, distincție

laureat, -ă *adj. v.* premiat

lavabou *n.* 1. spălător, lavoar. 2. chiuvetă

lavalieră *f. v.* cravată

lavină *f.* avalanșă

laviță *f.* bancă, laiță

lavoar *n.* chiuvetă

lavră *n.* mănăstire

laxativ *n.* purgativ

laz *n.* curătură, runc

lăbărța *vb. v.* lărgi

lăcărie *f.* băltoacă, apăraie, lăcăraie

lăcomi *vb.* a pofti, a râvni, a jindui, a dori

lăcomie *f.* 1. aviditate, voracitate, cupiditate, nesăț. 2. râvnă poftă, jind, jinduire

lacrimă *vb. v.* plânge

lăcrămioară *s. f.* mărgăritar, mărgăritărel

lăcustă *f.* coșăș

lăfăi *vb.* a huzuri, a se răsfăța, a se alinta, a se desfăta

lăicer *n. v.* țol

lălăl *vb. v.* cânta

lălău, -ie *adj. v.* bleg

lămpaș *n. v.* felinar

lămuri *vb.* 1. a explica, a clarifica, a limpezi, a lumina, a preciza, a elucida, a edifica, a desluși. 2. a rezolva, a soluționa, a dezlega

lămurit, -ă *adj.* deslușit, limpezit, precizat, clarificat, explicat

lâncier *m.* suliaș

lăptoc *n. v.* scoc

lărgi *vb.* 1. a mări, a extinde, a întinde, a dilata, a lăți. 2. a răspândi, a împrăști, a difuza

lăsa *vb.* 1. a părăsi, a abandona, a renunța, a lepăda, a ceda. 2. a îngădui, a permite, a admite, a învoi, a accepta. 3. a coborî, a se așeza, a se depune, a se așterne. 4. a se apleca, a se îndoi, a se denivela

lăsat, -ă *adj.* 1. aplecat, înclinat, îndoit, curbat. 2. pleoștit, bleg, clăpăug

lăsător, -oare *adj. v.* nepăsător

lăscale *f. v.* ban

lăstar *m.* 1. mlădiță, ramură, cren-guță, coardă. 2. fig. urmaș, descendent, odraslă

lătăreș, -eață *adj.* turtit, plat, întins

lătra *vb.* a hămăi, a urla, a bate

lăaturalnic, -ă *adj.* marginal, mărginaș, lăturaș, izolat, ferit, retras, dosnic

lături *pl.* zoi, spălături, resturi
lăți *vb.* 1. a întinde, a mări, a extinde, a lărgi. 2. a răspândi, a împrăști, a difuza, a propaga
lățos, -oasă *adj.* 1. mițos, păros, sbițos. 2. nepieptănat, nețesălat
lăuda *vb.* 1. a omagia, a cinsti, a elogia, a glorifica, a slăvi. 2. a se făli, a se mândri, a se fuduli, a se grozăvi, a se semeți, a se împăuna
lăudabil, -ă *adj.* meritoriu, vrednic, merituos, apreciabil
lăudăros, -oasă *adj.* fanfaron, îngâmfat, înfumurat
lăudăroșenie *f.* fală, orgoliu, mândrie, înfumurare, fălire, aroganță
lăuntric, -ă *adj.* intern, interior, sufletesc, afectiv, spiritual
lăutar *m.* cobzar, scripcar, violelist, muzicant
lăută *f.* v. vioară
lăzul *vb.* v. defrișa
lânced, -ă *adj.* 1. sleit, istovit, inactiv, bleg. 2. fad, searbăd, insipid
lâncezeală *f.* moleșeală, piroteală, toropeală, inacțiune, apatie, inerție
lâncezi *vb.* 1. a zăcea, a vegeta, a tânji, a boli. 2. a stagna, a trena, a se moleși
lângă *prep.* alături, aproape, în preajmă
leac *n.* doctorie, medicament, antidot, remediu
leafă *f.* v. salariu
leagăn *n.* 1. scrânciob, balansoar. 2. lăcaș, cuib, origine
leah *m.* polonez, polon
leal, -ă *adj.* v. cinstit
lealitate *s.f.* devotament, loialitate, atașament, consecvență, bună-credință, sinceritate, franchețe
leasă *f.* v. coș împletit
leat *n.* 1. an. 2. contingent
leaț *n.* șipcă, zăvor
lectică *f.* litieră
lector *m.* cititor
lectură *f.* v. citire
lecție *f.* 1. prelegere, expunere, predare. 2. curs, clasă, oră. 3. materie, temă. 4. pildă, învățătură, con-

cluzie. 5. dojană, muștrare, corecție, bătaie

lecul *vb.* a vindeca, a tămădui, a însănătoși, a se întrema, a se reface, a se înzdrăveni

lefeglu *m.* v. angajat

left *n.* v. giuvaer

lefter, -ă *adj.* v. sărac

lefterle *f.* v. credit

lega *vb.* 1. a înnoda, a uni, a reuni, a împreuna, a îmbina, a asocia. 2. a pansa, a bandaja, a obloji. 3. a broșa, a cartona, a compacta. 4. a fereca, a încătușa, a înlănțui, a ținui, a pironi, a priponi. 5. a se încheaga, a se îngroșa, a se învârtosa. 6. a se obliga, a se îndatora, a se angaja. 7. a se apropia, a se atașa, a se împrieteni

legal, -ă *adj.* legiuit, legitim, oficial, licit, drept

legaliza *vb.* 1. a autentifica, a adevăra, a întări, a confirma. 2. a oficializa, a consfinți

legat, -ă *adj.* 1. obligat, îndatorat, angajat. 2. vânjos, voinic, zdravăn, solid. 3. consistent, încheșat, îngroșat, întărit. 4. coerent, logic, organizat

legat *n.* v. testament

legato *adv.* continuu

legație *f.* reprezentanță, oficiu (diplomatic)

legământ *n.* 1. obligație, îndatorire, angajament, parolă. 2. jurământ, juruință. 3. acord, convenție, pact, contract, învoială, tranzacție

legăna *vb.* 1. a oscila, a balansa, a clătina. 2. (fig.) a se amăgi, a se înșela

legănat, -ă *adj.* 1. oscilant, clătinat, balansat. 2. târăgănat, lent

legătorie *f.* compactorie, cartonaj

legătură *f.* 1. sarcină, boccea. 2. basma, tulpă, testemel. 3. sfoară, funie, frânghie. 4. fașă, bandaj, pansament. 5. mănunchi, snop, smoc. 6. conexiune, corelație, relație, raport, referință. 7. acord, convenție, înțelegere, învoială

lege *f.* 1. normă, legiuire, pravilă. 2. dispoziție, regulă, tipic. 3. datină,

tradiție, obicei, uz. **4.** religie, cult, confesiune, credință, rit

legendar, -ă *adj.* faimos, proverbial, fantastic, extraordinar, fabulos, mitic

legendă *f.* poveste, narațiune, tradiție, fabulație

legifera *vb.* a norma, a legiui, a reglementa

legislator *m.* legiuitor

legislație *f.* legi, legiuiri, dispoziții, cod (de legi)

legitim, -ă *adj.* legal, just, drept, justificat, motivat, îndreptățit

legitimă *vb.* v. justifica

legitimație *f.* document, adeverință

legiul *vb.* legifera

legiure *f.* **1.** lege, normă, dispoziție. **2.** legislație, reglementare, regulă

legiune *f.* **1.** regiment, unitate, armată. **2.** mulțime, ceată, grup, gloată

legumă *f.* zarzavat, verdeturi

lehamite *f.* v. dezgust

lehămeți *vb.* v. scârbi

lejer, -ă *adj.* comod, plăcut, convenabil, destins

lele *f.* **1.** tată, nană, leică, mătușă, dodă. **2.** iubită, ibovnică, amantă

leliță *f.* lele, tată, leică, dodă

lemnar *n.* v. tâmplar

lemn *n.* **1.** copac, pom, arbore, arbust. **2.** (pl.) butuci, tălpi, plazuri

lemnărie *f.* **1.** cherestea. **2.** tâmplărie, dulgherie, teslărie

lemnus *n.* chibrit

lene *f.* trândăvie, inactivitate, lăncezeală, inerție, indolență, far niente

leneș, -ă *adj.* trândav, inactiv, indolent, trântor, lenevos, puturos

lenevi *vb.* v. trândăvi

lenevos, -oasă *adj.* v. leneș

lenitiv, -ă *adj.* calmant, sedativ, liniștitor

lenjerie *f.* rufărie, rufe, albituri

lent, -ă *adj.* **1.** încet, domol, lin, calm, liniștit, potolit, temperat. **2.** moale, greoi, zăbavnic, târâie-brâu

lentă *f.* v. cordon

lento *adv.* încet, lin, largo, rar, adagio

lepăda *vb.* **1.** a arunca, a azvârli, a înlătura, a îndepărta, a abandona, a renunța, a părăsi. **2.** a se dezice, a se schimba, a nega. **3.** a avorta. **4.** a năpârli

lepădătură *f.* **1.** avorton. **2.** secătură, netrebnic, derbedeu, pușlama. **2.** stârpitură, căzătură, otreapă, loază

lepedeu *n.* v. cearșaf

lepidopter *m.* fluture

lesne *adv.* ușor, comod, facil, convenabil, lesnicios

lesnicios, -oasă *v.* ușor

lespede *f.* v. dală

lest *n.* balast

leș¹ *m.* polonez, polon, leah

leș² *n.* cadavru, stârv, hoit, mor-tăciune

leșesc, -ască *adj.* polon, polonez, leah

leșetic, -ă *adj.* sălcui, leșior, (fig) cenușiu, mohorât

leșin *n.* sfârșeală, amețeală, sin-copă, inconștiență

leșinat, ă **1.** extenuat, sfârșit, slăbit, vlăguit. **2.** nemâncat, hămesit

leșios, -oasă *adj.* v. leșetic

letal, -ă *adj.* mortal, ucigător

letcă *f.* v. vârtelniță

letopiseș *n.* hronic, cronică, anale

leucemie *f.* leucoză, mieloză

leucocită *f.* globulă albă

leucom *n.* albeață

leucoree *f.* poală albă

leucoză *f.* v. leucemie

leurdă *f.* v. aior

levent, -ă *adj.* (înv.) v. darnic

levuloză *f.* fructoză

levură *f.* drojdie

lexic *n.* vocabular, glosar, cuvinte

lexicon *n.* dicționar, vocabular

leza *vb.* a vătăma, a jigni, a ofensa, a afecta, a insulta, a râni

leziune *f.* rană, plagă, bubă

liant *n.* aglomerant

libadea *f.* sutană, anterior

libarcă *f.* gândac, șvab

libel *n.* v. pamflet

liber, -ă *adj.* 1. independent, autonom, neatârnat, slobod, nesupus, suveran. 2. gol, vacant, neocupat. 3. natural, nestânjenit, degajat, firesc

libera *vb.* v. elibera

liberal, -ă *adj.* darnic, generos, mărinimos, culant

liberalitate *f.* v. dărnicie

liberator, -oare *adj.* v. eliberator

liber-cugetător *m.* ateu, necredincios, raționalist

libertate *f.* independență, neatîrnare, slobozenie, suveranitate, autonomie

libertin, -ă *adj.* depravat, desfrânat, destrăbălat, imoral, afemeiat, stricat, vicios

libertinaj *n.* destrăbălare

libidinos, -oasă *adj.* v. depravat

lubov *n.* v. dragoste

licăr *n.* v. sclipire

licări *vb.* 1. a sclipi, a scânteia, a luci, a scăpăra. 2. a pălpâi, a miji. 3. a tremura, a vibra

licență *f.* 1. brevet, patentă, autorizație, permis. 2. necuviință, vulgaritate, indecență

licențla *vb.* v. concedia

licențiat, -ă *adj.* titrat, diplomat

licențios, -oasă *adj.* imoral, indecent, necuviincios, trivial, libertin, obscen, pornografic, vulgar, deșănțat

liceu *n.* v. colegiu

lichea *f.* v. derbedeu

lichid *n.* 1. fluid, licoare. 2. numerar, peșin, gheață

lichida *vb.* 1. a termina, a încheia, a sfârși, a finaliza. 2. a suprima, a ucide, a desființa, a asasina. 3. a achita, a onora, a plăti

licină *f.* câtină

licit, -ă *adj.* v. legal

licitație *f.* mezat, vânzare, (publică)

licoare *f.* v. băutură

licorn *m.* inorog, unicorn

licurici *m.* luciolă, steluță, fânăraș, făclș

lider *m.* fruntaș, conducător

lied *n.* v. cântec

lift *n.* ascensor

ligament *n.* tendon, vână, nerv
ligă *f.* uniune, asociație, confederație, grupare

lighean *n.* 1. vas, spălător. 2. bazin, pelvis

lighioană *f.* 1. dihanie, bestie, fiară, sălbătăciune, jivină. 2. animal, dobitoc, creatură, făptură, vietate, viețuitoare

lihnit, ă *adj.* hămesit, înfometat, sfârșit, leșinat

lila *adj.* violet, mov, vioriu, liliachiu

lillac *m.* 1. mălin, iorgovan. 2. soarece zburător

lilachiu, -le *adj.* v. lila

liliputan, -ă *adj.* mic, minuscul, pitic

lilman *n.* 1. țărniș, mal, margine, litoral. 2. (fig.) adăpost, refugiu, azil, port,

limbă *f.* 1. limbaj, vorbire, grai, exprimare, vorbă. 2. (înv.) știre, veste, informație, relație; iscodă, spion, informator. 3. popor, neam, națiune. 4. bucată, fâșie, petic. 5. ascuțiș, lamă, tăiș. 6. încălțător

limbut, -ă *adj.* flecar, guraliv, vorbăreț, palavragiu

limita *vb.* a mărgini, a îngrădi, a delimita, a circumscrie, a restrânge, a (se) rezuma

limitat, -ă *adj.* mărginit, îngust, obtuz, redus, prost

limită *f.* 1. margine, capăt, cap, extremitate. 2. graniță, frontieră, hotar. 3. restricție, opreliște

limitrof, -ă *adj.* mărginaș, vecin, învecinat

limonadă *f.* citronadă, sirop

limpede *adj.* 1. clar, transparent, curat, pur. 2. luminos, senin, străveziu, albastru. 3. lămurit, deslușit, evident, sigur, vădit, neîndoios. 4. precis, răspicat, net, apriat

limpezi *vb.* 1. a clăti, a spăla, a curăți. 2. a se însenina, a se lumina. 3. a decanta, a rafina, a distila. 4. a clarifica, a desluși, a lămuri, a elucida, a preciza, a rezolva

limpid, -ă *adj.* v. limpede

limuzină *f.* mașină, automobil

lin, -ă *adj.* 1. domol, liniștit, potolit, calm, molcom, odihnitor, blând. 2. ușor, încet, temperat, lent, măsurat. 3. neted, plat, întins

lineal *n.* riglă, linie

lingav, -ă *adj.* v. firav

lingău *m.* lingușitor, periuță, adulator

linge *vb.* v. linguși

lingoare *f.* tifos

lingou *n.* drug, bară

lingură *f.* cauc, cancioc, polonic, scafă

lingurea *f.* furca-pieptului

linguși *vb.* a flata, a adula, a măguli, a se gudura, a linge, a peria, a tămăia

lingușitor, -oare *adj.* v. lingău

liniar, -ă *adj.* drept, neted

linie *f.* 1. riglă, linial. 2. dungă, vargă, ștraif. 3. liniuță, liniară, cratiță. 4. traseu, drum, direcție, itinerar, cale. 5. talie, ținută, siluetă. 6. limită, margine, hotar, graniță. 7. descendență, filiație, succesiune

liniște *f.* tăcere, calm, tihnă, pace, acalmie, răgaz, repaos, odihnă

liniști *vb.* 1. a potoli, a domoli, a calma, a astâmpăra, a tempera, a cuminti. 2. a se însenina, a se lumina. 3. a dispărea, a atenua, a înceta

liniștit, -ă *adj.* 1. domol, tihnit, calm, stăpânit, echilibrat, senin. 2. tăcut, retras, rezervat, discret

linou *n.* batist, olandă

lins, -ă *adj.* v. neted

linșa *vb.* ucide

lntou *n.* buiandrug

lințoliu *n.* giulgiu

linx *m.* (zool.) râs

lnotă *f.* v. ceată

lipan *m.* 1. brusture, luminărică. 2. cinstet

lipăi *vb.* v. plescăi

lipi *vb.* 1. a încheia, a prinde, a alipi, a uni, a suda, a atașa. 2. a se reuni, a se alătura, a se alia

lipici *n.* 1. gumarabic, pap. 2. (fig.) farmec, nuri

lipicios, -oasă *adj.* 1. cleios, vâscos. 2. molipsitor, contagios

lipitură *f.* 1. sudură, legătură, unire, prindere. 2. muruială

lipotimie *f.* leșin, nesimțire, inconștiență

lipsă *f.* 1. absență, inexistență, gol. 2. cusur, carență, defect, deficit, minus, ponos. 3. omisiune, scăpare, scădere, uitare, lapsus, elipsă. 4. nevoie, sărăcie, neajuns, privațiune, mizerie, penurie

lipsi *vb.* 1. a absenta, a dezerta, a fugi. 2. a păgubi, a frusta, a priva. 3. a se dispensa, a renunța

lipsit, -ă *adj.* 1. sărac, mizer, pauper. 2. neînzestrat, neajutorat, deficient

liră *f.* harfă, harpă

liric, -ă *adj.* sentimental, afectiv, emotiv, sensibil

listă *f.* tabel, catagrafie, filă, sumar

litanie *f.* rugă, invocație

literal, -ă *adj.* textual, ad-litteram, precis

literar, -ă *adj.* artistic, beletristic

literat, -ă *m. f.* scriitor, autor

literatură *f.* 1. beletristică, litere. 2. bibliografie, documentare

literă *f.* slovă, buche, bucvă

litere *pl.* literatură

litiăză *f.* calculi, calculoză, piatră, granule

litteră *f.* lectică

litiolu *n.* conflict, dezacord, controversă, neînțelegere, disensiune, dispută, divergență, diferent, vrajbă

litoral *n.* țărm, liman, mal

litră *f.* sfert, fărtai

liturghie *f.* mesă, misă, slujbă religioasă, serviciu divin

livadă *f.* grădină, pomăret, (pop.) sad

livid, -ă *adj.* palid, vânat, pal, verzui

livra *vb.* a preda, a furniza, a da, a vărsa

livră *f.* funt

livresc, -ească *adj.* cărturăresc, cult, erudit

livret *n.* document, act

lizibil, -ă *adj.* citet, clar, limpede

loază *f. v.* netrebnic

loc *n.* 1. spațiu, întindere, teren, zonă, regiune, meleag, tărâm, teritoriu, parte, ținut. 2. așezare, poziție, situație

local *n.* 1. clădire, imobil, sediu. 2. restaurant, birt, bodegă, bar, ospătărie, han

localitate *f.* așezare, sat, comună, oraș

localiza *vb.* 1. a determina, a fixa, a încadra, a limita, a delimita. 2. a adapta, a prelucra, a traduce, a acclimatiza

localizare *f.* adaptare, prelucrare

localnic, ă *m. f.* băștinaș, indigen, etnic

locantă *f. v.* birt

locăș *n. v.* adăpost

locatar, ă *m. f.* chiriaș

locățle *f.* chirie, închiriere

loco *adv.* local, în loc

locomoție *f.* mișcare, deplasare

locotenentă *f.* regență

locșitor *m.* supleant, substitut, suplinitor

locul *vb.* a domicilia, a șede, a rezida, a sta

locuință *f.* casă, apartament, încăpăre, cămin, domiciliu, așezare

locuit, ă *adj.* 1. ocupat, neliber. 2. populat

locuțiune *f.* sintagmă, expresie, formulă

locvace *adj. v.* vorbăreț

logic, -ă *adj.* 1. rațional, firesc, natural, normal. 2. just, întemeiat, legitim, coerent, legat, motivat

logofăt *m.* (înv.) ispravnic, vătaf, epistat. 2. secretar, grămatic, diac, scrib, copist, scriitor. 3. econom, intendent, administrator, vechil

logograf *n.* enigmă, șaradă

logică *f.* judecată, rațiune, noimă, sens, raționament, fundamentare, temeii

logoree *f. v.* vorbărie

logos *n.* 1. rațiune, cugetare, spirit, duh. 2. cuvântare, vorbire, discurs

lolal, -ă *adj. v.* sincer

lolalitate *f. v.* lealitate

lopată *f.* vâslă

lopătar *m.* vâslaș, barcagiu

lorică *f. v.* platoșă

lostopan *m. v.* buștean

lot *n.* 1. parcelă, porțiune. 2. grup, ceată, unitate

lotcă *f. v.* barcă

loterie *f.* (fig.) hazard, noroc, întâmplare

lotru *m. v.* hoț

lovi *vb.* 1. a izbi, a pocni, a ciocăni, a păli. 2. (fig.) a ataca, a năvăli, a se năpusti. 3. a se asemana, a se potrivi, a se bate

lovitură *f.* 1. izbitură, coliziune, tamponare, ciocnire. 2. nenorocire, necaz, neșansă, ghinion. 3. (fig.) noroc, succes, câștig

loz *n.* loterie

lozincă *f.* slogan, deviză, formulă

lua *vb.* 1. a apuca, a prinde, a înhăța, a înșfăca. 2. a deposeda, a priva, a confisca, a expropria. 3. a ocupa, a cuceri, a cuprinde, a acapara

lubeniță *f.* pepene (verde)

lubric, ă *adj. v.* senzual

luc *vb.* a sclipi, a scânteia, a străluci, a lumina, a scăpăra, a licări

lucid, -ă *adj.* 1. conștient, treaz. 2. limpede, rațional, perspicace, pătrunzător

luclos, -oasă *adj.* lucitor, sclipitor, scânteietor, luminos, fulgurant

lucitor, -oare *adj. v.* lucios

luciu *n.* 1. strălucire, luminozitate. 2. lustru, netezime

lucra *vb.* a munci, a activa, a profesa, a meşteri, a acţiona, a efectua

lucrare *f.* 1. muncă, activitate, treabă, lucru. 2. realizare, faptă, producţie, înfăptuire. 3. scriere, studiu, operă, tipăritură

lucrativ, -ă *adj.* rentabil, bănos, profitabil, avantajos

lucrător, -oare *s.* muncitor, angajat, salariat

lucrătură *f.* 1. realizare, execuţie. 2. uneltire, urzeală, complot, maşinaţie

lucru *n.* 1. muncă, faptă, treabă, acţiune, travaliu. 2. fapt, problemă, fenomen, chestiune, obiect, materie

lues *n.* sifilis

luetă *f.* omuşor, uvulă

lugubru, -ă *adj.* jalnic, sumbru, macabru, groaznic, tragic, funebru

lujer *m.* tulpină

lulea *f.* pipă

lume *f.* 1. univers, cosmos, pământ, glob. 2. omenire, umanitate, mulţime, suflare. 3. neam, popor, seminţie. 4. mediu, cerc, anturaj, societate

lumesc, -ească *adj.* laic, mirean, profan, pământesc

lumina *vb.* 1. a străluci, a radia, a luci, a iradia, a scânteia, a sclipi. 2. a se însenina, a se limpezi, a se răzbuna. 3. a clarifica, a elucida, a limpezi, a lămuri, a descurca, a preciza. 4. a instrui, a educa, a informa, a cultiva. 5. a înveseli, a bucura, a desfăta

luminat, -ă *adj.* 1. strălucitor, luminos, lucios. 2. (fig.) instruit, cultivat, învăţat, educat, erudit. 3. lămurit, clarificat, elucidat, limpezit, descurcat

lumină *f.* 1. strălucire, sclipire, lucoare. 2. lumânare, sfeşnic, opaiţ. 3. învăţătură, educaţie, instrucţie,

cultură, erudiţie. 4. limpezire, elucidare, clarificare, edificare

luminîş *n.* poiană, rarişte, pripor, zarişte

luminos, -oasă *adj.* 1. strălucitor, radios, scânteietor. 2. senin, clar, limpede

luna *f.* selenă

lunatic, -ă *adj.* somnambul, noctambul

luncă *f.* zăvoi, vale

luneca *vb.* v. aluneca

lunecos, -oasă *adj.* alunecos, instabil, labil, mobil

lunecuş *n.* gheţuş

lunetă *f.* ochean

lung, -ă *adj.* 1. întins, prelung, mare. 2. alungit, lunguiet. 3. îndelungat, mult

lungan *adj.* v. vîlăgan

lungi *vb.* 1. a întinde, a mări, a creşte, a prelungi. 2. a se tolăni, a se culca, a se odihni. 3. a dilua, a subţia, a îndoi

lungime *f.* 1. extindere, mărime, extensiune. 2. durată, întindere. 3. distanţă, măsură

lunguleţ, -eaţă *adj.* v. întins

luntraş *m.* v. vâslaş

luntre *f.* barcă, lotcă, vas, ambarcaţiune

lupta *vb.* 1. a se bate, a se război, a se înfrunta, a se combate. 2. a se întrece, a se măsura. 3. a se sili, a se strădui, a se sforţa

luptă *f.* 1. război, bătălie, conflict, înfruntare, ciocnire, conflagraţie. 2. încăierare, harţă, bătaie. 3. trântă. 4. efort, sfortare

luptător *m.* combatant

lustraglu *m.* vâcsuitor

lustru *n.* 1. luciu, spoială. 2. superficialitate, pospăială, aparenţă

lustrul *vb.* a vâcsui, a făţui

lustruit, -ă *adj.* lucios, făţuit, şlefuit, neted, sclivisit

lut *n.* argilă, humă, clisă, pământ

lutelnă *f.* progesteron

lutru *m.* vidră

lux *n.* 1. eleganță, fast, strălucire, somptuozitate. 2. opulență, bogăție, măreție, pompă

luxa *vb.* a scrânti, a dizloca, a dezarticula, a deplasa

luxație *f.* scrântitură, scrântire, dezarticulare, deplasare, dislocare

luxos, -oasă *adj.* 1. fastuos, pompos, strălucit, splendid, grandios, magnific. 2. bogat, scump, costisitor, prețios

luxură *f.* concupiscentă

luxurlant, ă *adj.* copleșitor, (prea) bogat, somptuos, opulent, fastuos

M

macabru, *ă adj.* v. sinistru
macadam *n.* pavaj
macaglu *m.* acar
macara *f.* 1. cran, vârtej. 2. grui, muflă. 3. bobină, mosor
macaz *n.* ac, schimbător
macedonean, *-ă adj.* macedo-român, aromân
macera, *vb.* a plămădi, a dospi, a fermenta
machetă *f.* model, tipar, reproducere (mică)
machia *vb.* a se farda, a se grima, a se vopsi, a se boi, a se masca
machiaj *n.* 1. fardare, sulemenire, boire, mascare 2. fard, grimă, suliman, dres, mască
machiavellic, *ă adj.* v. mârșav
macrocosm *n.* univers, lume, cosmos
macru, *ă adj.* slab, sărac, steril
maculă *f.* v. pată
maculatură *f.* 1. deșeu, hârtie veche. 2. (fig.) literatură proastă
madam *f.* cucoană, doamnă, jupâneasă, nevastă, menajeră
maestru *m.* meșter, maistru, expert, magistru
mag *m.* astrolog, vrăjitor, magician

magazie *f.* depozit, antrepozit, hambar
magazin *n.* 1. prăvălie, dugheană, boltă. 2. revistă, gazetă, jurnal
magazinaj *n.* depozitare, stocare
magherniță *f.* șandrama, cocioabă, bordei, colibă, baracă
maghiar, *ă adj.* ungur, unguresc
magic, *ă adj.* 1. vrăjit, fermecat, vrăjitoresc, misterios, ocult. 2. miraculos, fermecător, fascinant, încântător, feeric
magician *m.* v. vrăjitor
magie *f.* 1. vrajă, vrăjitorie, farmec, fermecătură, solomonie. 2. încântare, euforie, fascinație
magistral, *ă adj.* perfect, desăvârșit, măiestrit, extraordinar, splendid
magistrală *f.* bulevard, șosea, cale, (principală)
magistrat *m.* judecător, jude, jurat
magistru *m.* v. maestru
magiun *n.* marmeladă, chisăliță, dulceată
magnanim, *ă adj.* v. generos
magnat *m.* nemeș, boier, aristocrat, nobil
magnetiza *vb.* (fig.) a atrage, a captiva, a cuceri, a fascina, a seduce

magnific, -ă *adj.* măreț, grandios, splendid, minunat, impozant, impresivant, somptuos, strălucit, semet

mahala *f. v.* periferie

mahalagism *n.* bârfeală, clevetire, defăimare, calomnie, mitocănie, mojie, necuviință, vulgaritate, grosolanie, bădărănie

mahalagi *m. v.* mitocan

mahmur, -ă *adj. v.* indispus

mahomedan, -ă *adj.* musulman, islamic

mahon *n.* acaju

mahorcă *f.* tutun, tabac

mal¹ *adv.* 1. Încă, iar, iarăși. 2.

aproape, cam, gata

mal² *m.* florar, frunzar

mal³ *n.* băcător, măciucă, pranic

mala *f.* 1. plămadă, dospeală, covăseală. 2. cuib, cheag, matcă. 3. fervent, chimozină

malcă *f.* 1. mamă, bunică. 2. călugăriță, monahă

maldan *n.* câmp, teren viran, loc gol

malestate *f.* 1. măreție, grandoare, semeție, strălucire, prestanță, splendoare. 2. sire, stăpâne

malestos, -oasă *adj. v.* măreț

malmuțareală *f.* 1. schimonoseală, grimasă, strâmbătură, scifoșeală. 2. imitare, fiță, moft, fason, capriciu

malstru *v.* meșter

majolică *f.* faianță

major, -ă *adj.* 1. vârstnic, matur, mare. 2. important, principal, deosebit, esențial, fundamental, hotărâtor, cardinal

majora *vb. v.* mări

majorare *f.* sporire, mărire, creștere, dezvoltare, ridicare, urcare

majoritate *f.* mulțime, peste 50%

majusculă *f.* capitală, verzală, literă mare

mal *n.* 1. țărm, litoral, coastă, liman. 2. răpă, ponor, povârniș, prispă

malac *m.* vițel, bivolaș

malacof *n.* crinolină

maladle *f. v.* boală

maladiv, -ă *adj.* suferind, bolnăvicios, debil

malarie *f.* friguri, paludism

maldăr *n.* morman, grămadă, mănunchi, legătură, vraf, snop, braț

maleabil, -ă *adj.* 1. ductil, extensibil, flexibil. 2. adaptabil, elastic, docil, ascultător

maledicție *f.* blestem, imprecăție, ocară

malign, -ă *adj.* 1. grav, intratabil, periculos, sever. 2. rău, răutăcios, nesuferit

malțios, -oasă *adj. v.* răutăcios

malonest, -ă *v.* necinstit

maltrata *vb.* 1. a chinui, a brutaliza, a martiriza. 2. a bate, a lovi, a vătăma

mamar, -ă *adj.* mamelar, de sân

mamă *f.* maică, mămică, muică, mămuță, mămică

mamelă *f.* sân, țată, piept

mamelon *n.* gurgui, sfârc

mamon *m.* dival, demon, aghiută, drac, necuratul

mamoș *m.* ginecolog, obstetrician

mană *f.* 1. rugină. 2. (fig.) belșug, abundență, îmbelșugare, bogăție, prisos

mancă *f.* dădacă, doică

mandat *n.* 1. Împuternicire, delegație, procură, solie. 2. dispoziție, ordin, instrucțiune

mandatar *m. v.* reprezentant

mandibulă *f.* falcă, maxilar

manechin *n.* model; păpușă

manevra *vb.* 1. a manipula, a mânui, a pilota, a dirija. 2. a unelti, a complota, a acționa

manevrabil, -ă *adj.* dirijabil

manevră *f. v.* manipulare

mangal *n.* cărbune

mangoslt, -ă *adj. v.* nătăflet

maniac, -ă *adj.* obsedat, psihopat

manle *f.* idee fixă, obsesie, țicneală, aiureală, psihoză

manlerat, -ă *adj.* 1. politicos, civilizat, subțire, rafinat, distins, bine-crescut, stilat. 2. afectat, căutat, emfatic, pompos, retoric

manleră *f.* 1. conduită, atitudine, comportament, purtare. 2. mod, cale, chip, fel, formă, procedeu, stil. 3. politețe, amabilitate, civilitate

manlerism *n.* v. afectare

manifest *n.* proclamație, declarație, program

manifest, -ă *adj.* v. limpede

manifesta *vb.* a arăta, a demonstra, a dovedi, a afirma, a vădi, a exprima, a dezvălui, a aproba

manifestare *f.* 1. afirmare, arătare, exprimare, manifestație, demonstrație. 2. semn, probă, dovadă, mărturie, simptom

manifestație *f.* demonstrație, mingi, manifestare

manipula *vb.* v. manevra

manipulant *m.* conducător, vatman

manivelă *f.* vârtej, cocârlă, crivală, sucitor

manoperă *f.* 1. lucrare, realizare, executare. 2. intrigă, mașinație, uneltire, cabală

manta *f.* pardesiu, fulgarin, balon, impermeabil

mantle *f.* 1. manta, fulgarin, pardesiu. 2. hlamidă, purpură

manufăcutură *f.* 1. întreprindere, fabrică, industrie. 2. țesături, stofe

manuscris *n.* manuscript, izvod, document, text

mapamond *n.* glob, pământ, lume, univers

mapă *f.* geantă, servietă

marafet *n.* v. dibăcie

maramă *f.* năframă, broboadă

marasm *n.* v. istovire

marca *vb.* 1. a însemna, a nota, a înregistra, a înscrie, a circumscrie. 2. a contura, a delimita, a mărgini, a hotărâni, a jalona. 3. a indica, a arăta, a puncta, a sublinia. 4. a accentua, a releva, a reliefa, a întări, a potența, a semnifica

marcant, -ă *adj.* v. important

marcă *f.* 1. semn, notă, emblemă, insignă, pecete, indiciu. 2. blazon, stemă, armoarii. 3. însușire, proprietate, specific, calitate

marchiză *f.* v. antreu

mare *adj.* 1. întins, vast, cuprinzător, amplu, încăpător. 2. spațios, voluminos, gros, larg. 3. mult, considerabil, abundent, numeros, apreciabil, înbelșugat. 4. intens, profund, tare, mărit. 5. puternic, violent, strașnic, ridicat. 6. adult, matur, major. 7. vestit, renumit, ilustru, important, marcant, valoros.

maree *f.* flux-reflux

marfă *f.* produs, articol, bunuri, negustorie

marginal, ă *adj.* 1. lateral, periferic, lăturalnic. 2. (fig.) minor, secundar, neînsemnat, negliabil

margine *f.* 1. extremitate, capăt, limită, marjă. 2. hotar, frontieră, graniță. 3. periferie, mahala, barieră. 4. tiv, bordură, chenar, cadru

mariaj *n.* v. căsătorie

marinar *m.* matelot, matroz, navigator

marionetă *f.* v. păpușă

marital, -ă *adj.* v. conjugal

marjă *f.* margine, rezervă

maro *n.* cafeniu, brun, castaniu, maroniu

marochin *n.* saftian, cordovan

marochinările *f.* pielărie

marș *n.* 1. mers, deplasare. 2. drum, parcurs, itinerar. 3. (interj.) afară! ieși! pleacă! du-te!

marșrut *n.* v. rută

martir *m.* mucenic, erou

martiraj *n.* muceniecie, supliciu, tortură, chin, caznă, martiriu, suferință

martiriza *vb.* v. tortura

martor *m.* participant, cunoscător, spectator

marțafol *m.* v. lichea

marțial, -ă *adj.* 1. cazon, milităresc. 2. grav, important, serios

masa¹ *vb.* a freca, a trage, a freșiona, a face masaj

masa² *vb.* a concentra, a aduna, a strânge, a acumula, a îngrămădi, a aglomera

masacra *vb.* a distruge, a extermina, a nimici, a ucide, a măcelări, a căsăpi

masacru *n. v.* măcel
masaj *n. v.* frecție
masă¹ *f.* 1. mâncare, hrană, alimente, bucate 2. banchet, praznic festin, dejun, ospăț. 3. tarabă, teighea, comptoar
masă² *f.* 1. mulțime, gloată, grămadă. 2. morman, bloc, bucată
masca *vb.* a ascunde, a tăinui, a camufla, a acoperi, a disimula, a deghiza
mascara *f. v.* necuviință
mascaradă *f.* 1. prefăcătorie, farsă, duplicitate, ipocrizie, viclenie. 2. glumă, festă, păcăleală, caraghioslăc
mascăt, -ă *adj. v.* ascuns
mască *f.* 1. machiaj, fard, grimă, obrăzar. 2. expresie, față, aparență, mină
mascul *adj. m.* 1. masculin, 2. bărbat
masculin, -ă *adj.* bărbătesc, viril, mascul
masiv, -ă *adj.* 1. compact, îndesat, plin. 2. voluminos, mare, zdravăn, solid, puternic. 3. (*s.*) munte, culme
masticăle *f. v.* mestecare
mașinal, -ă *adj. v.* automat
mașina *vb. v.* unelti
mașinație *f.* intrigă, uneltire, complot, conjurație
mașină *f.* 1. automobil, auto. 2. locomotivă, tren. 3. aparat, instrument
mașinărie *f.* mecanism, mecanică
meșter, -ă *adj. v.* vitreg
mat, -ă *adj.* lăptos
matahală *f.* namilă, colos, uriaș, huidumă, zdrăhon
matcă *f.* 1. albie, curs, vad. 2. regină, crăiasă, mamă (albină). 3. cuib, maia. 4. obârșie, leagăn
matelot *m.* marinar, matroz
matematic, -ă *adj.* exact, precis, fix, viguros
material *n.* 1. țesătură, stofă, pânză. 2. date, informații, documente
material, -ă *adj.* concret, palpabil, real, perceptibil, tangibil, substanțial
materialist, -ă *adj.* mercantil, meschin, interesat

materializa *vb.* a concretiza, a întruchipa, a întrupa, a realiza, a crea
materialmente *adv.* bănește, concret, materialicește
materie *f.* 1. substanță, conținut, cuprins, corp, fond. 2. miez, nucleu, esență, inimă. 3. domeniu, disciplină, obiect, sferă. 4. subiect, sferă, temă, fapt
maternitate *f.* sarcină, graviditate
matinal, -ă *adj.* devreme, dimineață
matlă *f.* matcă, sân
matlasat, -ă *adj. v.* căptușit
matostat *n.* jasp
matrapazlăc *n. v.* șarlatanie
matrice *f. v.* origine
matrimonial, -ă *adj.* conjugal, casnic, marital, domestic
matrimoniu *n. v.* căsătorie
matroz *m.* marinar, navigator, matelot
maturo, -ă *adj.* 1. adult, copt, maturizat, mare, crescut. 2. chibzuit, gândit, cugetat, cumpănit, socotit, măsurat, judicios
maturație *f.* coacere
maturitate *f.* 1. majorat, bărbăție.
2. teimeinicie, seriozitate, profunzime
maturlza *vb.* a se coace, a se fi format
maț *n.* intestin
maxilar *n.* falcă, mandibulă
maxim, -ă *adj.* superior, extern, culminant, maximal
maximă *f.* cugetare, dicton, aforism, sentință, adagiu, paremie, apoftegmă
mazili *vb.* a izgoni, a alunga, a goni, a exila, a detrona
măcar *adv.* cel puțin, barem, încai, batăr, chiar dacă
măcel *n.* masacru, ucidere, carnaj
măcelar *m.* casap
măcelări *vb.* a masacara, a căsăpi, a ciopârți, a distruge, a ucide
măcina *vb.* 1. a rășni, a fărâmița, a sfărma, a pulveriza, a strivi. 2. a ruina, a distruge, a degrada, a nimici, a năru, a roade, a scăpa. 3. a chinui, a frământa, a mistui

măclucă *f.* v. ciomag
măclulle *f.* capsulă, gămălie,
măciucă

mădular *n.* organ, membru, parte
măduvă *f.* (fig.) miez, esență,
inimă

măgar *m.* 1. asin. 2. (fig.) nătărău,
prost, nerod, îndărătnic, recalcitrant,
obraznic, insolent, impertinent

măgăoale *f.* v. namilă
măgărie *f.* neghiobie, prostie,
necuviință, obraznicie, impertinență

măguli *vb.* a linguși, a flata, a
complimenta

mălcuță *f.* 1. mamă, maică,
mămică, mămucă. 2. călugăriță, soră

mălestrile *f.* artă, meșteșug,
iscușință, pricepere, dibăcie, talent,
îndemănare

mălal 1. făină de porumb. 2.
porumb, mei

mălăleț, -eață *adj.* 1. făinos,
mălăios. 2. moale, bleg, nătâng

mălin *n.* liliac

mălură *f.* tăciune; neghină

mămică *f.* v. mamă

mănăstiresc, -ească *adj.* monahal,
călugăresc, monahic

mănos, -oasă *adj.* roditor, fertil,
bogat, îmbelșugat, abundent, pro-
fitabil, rentabil, bănos, lucrativ

mănunchi *n.* legătură, snop,
bucet, maldăr

mărăclie *m.* spin, rug, spinărie,
ghimpe

măreț, -eață *adj.* 1. impunător,
grandios, monumental, impozant,
splendid, falnic, magnific 2. fudul,
încezută, înfumurat, trufaș, semeț

măreție *f.* v. splendoare

mărgăritar *n.* 1. perlă, mărgărit. 2.
lăcrămioară

mărginaș, -ă *adj.* 1. vecin, înve-
cinat, limitrof, megieș. 2. periferic,
lăturalnic

mărgini *vb.* 1. a delimita, a demar-
ca, a limita, a țărături. 2. a se
învecina, a se răzori, a se hotărâni.
3. a se reduce, a se rezuma, a se
restrânge

mărginit, -ă *adj.* v. limitat

mări *vb.* 1. a crește, a spori, a
augmenta, a dezvolta, a majora, a
dilata, a extinde. 2. a multiplica, a
intensifica, a înmulți, a potența

mărlime *f.* 1. întindere, dimensiune,
măsură, calibru, volum, cantitate. 2.
înălțime, statură, talie. 3. valoare,
importantă, însemnătate

mărlinime *f.* bunăvoință, generosi-
tate, dărnicie, noblețe, bunătate,
filantropic

mărlinimos, -oasă *adj.* generos,
binevoitor, darnic, bun, nobil, filantrop

mărita *vb.* v. căsători

mărsălu *vb.* v. deplasa

mărturie *f.* 1. declarație, depozitie,
atestare. 2. dovadă, probă, indicație,
adeverire

mărturis *vb.* 1. a spune, a
declara, a afirma, a zice, a susține, a
admite, a confirma, a atesta, a
adeveri, a proba. 2. a se confesa, a
(se) destăinui, a confia, a releva, a se
spovedi

mărțișor *m.* martie

mărunt, -ă *adj.* 1. mic, scund,
scurt, redus. 2. inferior, neînsemnat,
mediocru, banal, meschin, derizoriu

măruntale *pl.* 1. adâncime. 2.
viscere

mărunți *vb.* v. fărâmița

mărunțis *n.* 1. albitură, caracudă,
baboiaș, plevușcă. 2. monete (mici).
3. amănunt, detaliu; fleac, bagateală

măscară *f.* v. necuviință

măscărici *m.* v. bufon

măslu *vb.* v. falsifica

măsura *vb.* 1. a cântări, a calcula,
a evalua, a chibzui, a determina, a
fixa, a stabili, a aprecia, a analiza. 2.
a se compara, a se întrece, a se bate

măsurat, -ă *adj.* 1. cântărit, delimi-
tat, chibzuit, calculat. 2. moderat,
reținut, ponderat, domol, temperat,
lent, liniștit, echilibrat

măsură *f.* 1. mărime, cantitate,
dimensiune, întindere, proporție. 2.
valoare, putere, tărie, forță, grad. 3.
dispoziție, ordin, hotărâre. 4.
cumpătare, chibzuință, moderație,
reținere, echilibru. 5. cadență, ritm

mătanle *f. v.* închinăciune
mătăhălos, -oasă *adj. v.* greoi
mătăsos, -oasă *adj.* moale, catifelat, neted, lucios

mătrăși *vb. v.* prăpădi

mătura *vb. 1.* a face curat, a curăți, a primi. *2.* a alunga, a înlătura, a izgoni, a goni, a da afară, a scoate

mătușă *f.* tanti, tușă; lele, tață

măhni *vb.* a supăra, a indispuce, a amări, a întrista, a îndurera

măhnire *f. v.* întristare

măhnit, -ă *adj. v.* amărât

măline *adv.* a doua zi, mânezi

mâl *n.* nămol, noroi, mocirlă

mălos, -oasă *adj.* nămolos, mocirlos, noroios

măna *adv. 1.* a conduce. *2.* a îndemna, a goni, a împinge

mână *f.* braț, brâncă, labă

mânător *m. v.* gonaci

mânca *vb. 1.* a se hrăni, a se alimenta, a consuma, îmbuca, a se hrăni. *2.* a roade, a măcina, a distruge, a ataca, a scăpa a eroda

măncare *f.* hrană, bucate, merinde, masă, alimente

măncăcios, -oasă *adj.* mîncău, lacom, hulpav, vorace

măncărime *f.* prurit, mîncărici, mîncătură

măncătorie *f. 1.* intrigă, calomnie, mașinație, bârfeală, calomnie. *2.* delapidare, fraudă, escrocherie, hoție

măncătură *f.* rosătură, vătămare

mîncău *m.* mîncăcios, lacom, hulpav

măndrenle *f. v.* frumusețe

măndrețe *f. 1.* frumusețe, splendoare, minune, strălucire. *2.* aroganță, înfumurare, infatuare, orgoliu, trufie, vanitate

mândri *vb. v.* a se făli, a se lăuda, a se fuduli, a se împăuna, a se îngâmfă

mândrie *f. 1.* trufie, orgoliu, îngâmfare. *2.* fală, aroganță, semeție, ifos. *3.* frumusețe, strălucire, mândrețe

mândru, -ă *adj. 1.* îngâmfat, fudul, trufaș, grandoman, înfumurat, orgo-

lios, semeț, vanitos. *2.* chipeș, frumos, falnic, măreț, arătos. *3.* valoros, versat, vrednic, capabil, destoinic. *4.* iubit, drag, drăguț

mănea *vb.* a sălășlui, a dormi, a conăci, a înnopta

măner *n.* coadă, toartă, mână, plăsea

mângăia *vb. 1.* a dezmierda, a alinta, a desfăta. *2.* a consola

mângălire *f. 1.* desmierdare, alintare, îmbărbătare, desfătare. *2.* bucurie, satisfacție, mulțumire

mângăietor, -oare *adj. 1.* alinător, desmierdător, alinător, încântător, mângăios. *2.* afectuos, duios, tandru, plăcut, cald, consolator

mângăios, -oasă *adj. v.* mângăietor

mânla *vb.* a înfuria, a irita, a supăra, a indispuce, a stârni

mânie *f. 1.* furie, necaz, ciudă, supărare, năduf, înverșunare, obidă. *2.* năpastă, dezastru, calamitate, flagel, grozăvie, pacoste

mănios, -oasă *adj.* furios, pornit, supărat, iritat, înverșunat, îndărjit

mânji *vb.* a murdări, a păta, a îngăla, a unge, a măzgăli

mânjit, -ă *adj. 1.* murdar, jegos, nespălat, pătat, slinos, răpănos. *2.* profanat, spurcat, pângărit, terfelit

mântul *vb. 1.* a salva, a izbăvi, a răscumpăra, a scăpa. *2.* a termina, a sfârși, a isprăvi

mântultor, -oare *adj.* eliberator, salvator, dezrobitor

mănu *vb.* a manevra, a manipula, a mania

mănuitor, -oare *adj.* manipulator

mânzat *m.* junc, juncan

mărâi *vb.* a bodogăni, a boscorodi, a îndruga, a mormăi

mărlan *m.* bătăran, mitocan, grosolan, moic, ordinar

mârșav, -ă *adj.* josnic, infam, abject, ticălos, mișel, mizerabil, netrebnic, nemernic, nedemn

mârșavie *f. v.* josnicie

mârțoagă *f.* gloabă, dârțoagă, dabilă

mâță *f.* pisică, pisoi, pisic
mâzgă *f.* 1. sevă, suc. 2. noroi, mâl
mâzgăleală *f.* murdărie, mânjire, mâzgălitură, pată
mâzgăli *vb.* v. murdări
meandre *pl.* curbă, cotituri, sinuozități, șerpuiiri
mecanic, -ă *adj.* 1. automat, mașinal, automat. 2. instinctiv, inconștient, papagalicește
mecanism *n.* mașinărie, sistem, aparat
mecl *n.* partidă, întâlnire, dispută, întrecere
medalie *f.* decorație, distincție
media *vb.* a mijloci, a intermedia, a se interpune
medial, -ă *adj.* mediu, mijlociu, intermediar, median
medlat, -ă *adj.* indirect, mijlocit
mediator *m.* intermediar, mijlocitor, interpus
mediație *f.* v. mijlocire
medic *m.* doctor
medical, -ă *adj.* medicinal, doctoricesc
medicament *n.* doctorie, leac, remediu, antidot, medicație
medicație *f.* tratament, medicamente, remediu
medlere *f.* v. mijlocire
medlocru, -ă *adj.* 1. mijlociu, comun, potrivit. 2. modest, banal, mărunț, neînsemnat, neglijabil
medita *vb.* 1. a gândi, a cugeta, a chibzui, a reflecta, a judeca, a raționa. 2. a pregăti, a plănuși, a pune la cale, a prepara. 3. a da lecții, a instrui, a preda
meditativ, -ă *adj.* v. gânditor
meditator, -oare *m. f.* pedagog, preparator, repetitor
meditație *f.* 1. cugetare, gândire, reflecție. 2. contemplație, vis, reverie. 3. lecție, preparație, predare, pregătire
medlu, -le *adj.* mijlociu, median; modest
medlu *n.* ambianță, anturaj, cadru,, cerc, sferă, societate

mefistofelic, -ă *adj.* răutăcios, neomenos, crud, diabolic, perfid, viclean
megalomanie *f.* grandomanie, fudulie, înfatuare, înfumurare, orgoliu, trufie, vanitate, semeție, mândrie, prezumție
megles, -ă *adj.* vecin
meglenit, -ă *adj.* meglenoromân
mehenghi *adj.* v. isteț
melancolic, -ă *adj.* trist, dezolat, elegiac, întristat, posomorât, abătut
melancolie *f.* v. tristețe
melanj *n.* v. amestec
melc *s. m.* gasteropod, culbec, bourel
meleag *n.* v. regiune
mellță *vb.* v. pisa
melodic, -ă *adj.* armonios, melodios, muzical, sonor
melodie *f.* cântec, compoziție, muzică, melopee, arie, recitativ
melodios, -oasă *adj.* v. armonios
melopee *f.* v. melodie
membrană *f.* pieleță, piele, diafragmă
membru *m. n.* v. parte
memora *vb.* a memoriza, a învăța, a ține minte
memorabil, -ă *adj.* v. deosebit
memorandum *n.* memorial, document, motivare, argumentare, memoriu
memorie *f.* tinere de minte, aducere aminte, amintire
memoriza *vb.* a învăța, a memora, a reține
memoriu *n.* cerere, petiție, memorandum
menaj *n.* 1. gospodărie, casă. 2. căsătorie, căsnicie, familie
menaja *vb.* v. cruța
menajament *n.* precauție, grijă, atenție, crutare
menajeră *f.* gospodină, casnică, jupâneasă
meni *vb.* 1. a destina, a sorti, a hărăzi, a predestina, a urși. 2. a descânta, a invoca, a prevesti, a vesti, a vrăji, a fermeca

menire *f.* 1. chemare, rol, misiune, rost, scop, sens, țel 2. destin, noroc, predestinare, ursită, soartă

meniu *n.* listă de bucate

mestruație *f.* ciclul, period, regulă, menstră, soroc

mensual, -ă *adj.* lunar

mentalitate *f.* spiritualitate, gândire, viziune, optică

mentă *f.* izmă

mentor *m.* îndrumător, călăuză, povățuitor, sfătuitor, sfetnic

menține *vb.* 1. a conserva, a păstra, a rezista. 2. a dura, a se menține, a exista, a subzista, a rămâne, a dăinui, a persista

menționa *vb.* 1. a arăta, a indica, a semna, a pomeni, a preciza, a stipula. 2. a consemna, a înregistra, a specifica, a stabili

mențione *f.* v. indicație

mercantil, -ă *adj.* comercial, negustoresc, afacerist, arghirofil

mercenar *m.* lefegiu, simbriaș, stipendiat

mercur *n.* hidrargir, argint-viu

meremetisi *vb.* v. repara

mereu *adv.* continuu, neconținut, într-una, necurmat, permanent, pururi, veșnic, neobosit, încontinuu, neîncetat, totdeauna

merge *vb.* 1. a se duce, a se deplasa, a se mișca, a umbla, a pleca, a se îndrepta. 2. a se desfășura, a evolua, a înainta. 3. a funcționa, a fi în circulație, a-și urma cursul. 4. a se potrivi, a se armoniza, a se asorta, a cadra, a corespunde. 5. a se putea, a fi corect, a consimți

meridional, -ă *adj.* sudic, austral

merinde *pl.* mâncare, hrană, bucate, alimente

merișor *m.* smirdar, coacăză

merit *n.* valoare, vrednicie, prestanță, calitate, însușiri

merita *vb.* a se învrednici, a i se cuveni, a fi demn de

meritos, -oasă *adj.* lăudabil, meritoriu, de ispravă, valoros

mers *s. n.* 1. mișcare, deplasare, umblet, înaintare. 2. desfășurare,

dezvoltare, evoluție, progres, curs, propășire. 3. funcționare, circulație

mersul interj. mulțumesc, mulțam

mesager *m.* 1. trimis, sol, delegat, împuternicit. 2. curier, ștafetă, poștă

mesaj *n.* 1. comunicare, înștiințare, veste, știre, informație. 2. apel, chemare, proclamație. 3. înțeles, sens, tăic, semnificație

mesă *f.* liturghie

meschin, -ă *adj.* 1. egoist, zgârcit, avid, obtuz, mărginit, mic, strâmt. 2. mărunț, banal, neînsemnat, umil

meschinărie *f.* v. micime

meseriaș *m.* meșter, meșteșugar, tehnician, artizan

meserie *f.* îndeletnicire, meșteșug, ocupație, profesiune, carieră

mesianic, -ă *adj.* profetic, prevestitor

mesteca *vb.* a dumica, a strivi, a măcina

mestecău *n.* mestecător, făcăleț, vergea, sucitor

meșter, *m.* 1. maistru, meseriaș, tehnician. 2. priceput, iscusit, abil, ingenios, dibaci, abil

meșteri *vb.* v. lucra

meșterie *f.* v. meserie

meșteșug *n.* 1. meserie, ocupație, îndeletnicire, profesiune. 2. dibăcie, abilitate, iscusință, măiestrie, pricepere, isteție, artă

meșteșugar *m.* v. meseriaș

meșteșugl *vb.* v. aranja

metaforic, -ă *adj.* figurant, poetic, conotativ

metamorfoza *vb.* v. transforma

metamorfoză *f.* schimbare, transformare, prefacere, modificare

meteahnă *f.* 1. cusur, neajuns, defect, lipsă, slăbiciune, lacună, scădere, viciu. 2. patimă, nărav, pasiune, învâț

metempsihoză *f.* reîncarnare

meteorit *n.* meteor, stea-căzătoare, bolid

meticulos, -oasă *adj.* scrupulos, exigent, conștiincios, migălos, atent, pedant, minuțios, serios

metis *m.* corcitură, bastard

metodă *f.* procedeu, mod, mijloc, cale, manieră, modalitate, sistem, stil
metodic, -ă *adj.* sistematic, organizat, chibzuit

metresă *f. v.* amantă

metropolă *f.* capitală, oraș mare

metru *m.* ritm, măsură, cadență, tempo

mezat *n.* (înv.) licitație

mezellc *n.* (fam.) aperitiv, gustare, delicatețe

mlasmă *f.* duhoare, infecție, putoare

mlazănoapte *f.* 1. nord, septentrion. 2. miezul nopții

mlazăzi *f.* 1. sud, austral. 2. amiază, prânz

mlc *m.* mititel, cârnăcior

mlc, -ă *adj.* 1. redus, mărunț, restrâns, scurt, limitat, scund, îngust, subțire, mititel. 2. neînsemnat, inferior, secundar. 3. slab, anemic, stins, ușor. 4. nevârstnic, tinerel, copil. 5. meschin, egoist

mlchlduță *m. v.* drac

mlcl *vb.* *v.* micșora

mlclme *f.* 1. puținătate, scurtime. 2. meschinărie, josnicie

microscopic, -ă *adj.* minuscul, infim, infinitesimal, neglijabil

micșora *vb.* 1. a reduce, a diminua, a scădea, a restrânge, a strâmta. 2. a atenua, a calma, a domoli, a modera, a tempera.

micșunea *f.* 1. viorea, toporaș. 2. micsandă. 3. nopticoasă

mled *n.* (pop.) hidromel

mlieros, -oasă *adj.* 1. dulce, plăcut. 2. (fig.) prefăcut, fals, viclean, ipocrit

mleuna *vb.* a miorlăi

mlez *n.* 1. nucleu, centru, sâmbure, mijloc, interior. 2. esență, măduvă, tărie, putere, toi

mlgală *f.* 1. grijă, meticulozitate, atenție, scrupulozitate, piguleală. 2. răbdare, stăruință, perseverență

mlgăleală *f. v.* mlgală

mlgălos, -oasă *adj.* minuțios, meticulos, exigent, atent, riguros

mlgdalat, -ă *adj.* alungit, codat, prelung

mlgra *vb.* a se deplasa, a călători, a se muta, a se strămuta

mlgrator, -oare *adj.* călător, pribeag, nomad

mlgrație *f.* deplasare, migrare, călătorie

mljl *vb.* 1. a apărea, a se ivi, a se arăta, a licări. 2. a încolți, a înmuguri, a germina, a răsări

mljlloc *n.* 1. centru, miez, inimă. 2. talie, brâu, șale. 3. jumătate. 4. cale, mijloc, mod, procedeu, chip, formă. 5. avere, bani, fonduri, resurse

mljlloci *vb.* a interveni, a media, a se interpune, a intermedia

mljllocitor, -oare *adj.* intermediar, mediator, interpus

mljllocu, -le *adj.* 1. potrivit, mediu. 2. moderat, mediocru, comun

mlilă *f.* 1. compătimire îndurare, misericordie, compasiune. 2. binefacere, ajutor, pomană, milostenie. 3. bunătate, bunăvoință, grație, caritate

mlilard *n.* bilion

mlilmetric, -ă *adj.* minuscul, microscopic, extrem de mic

mlilita *vb.* a lupta, a activa, a susține

mlilitant, -ă *s.* combatant, activist, propagator

mlilitar *m.* 1. ostaș, soldat, leat, cătană, luptător. 2. (adj.) cazon, ostășesc

mlilitarist, -ă *adj.* agresiv, războinic, belicos

mlilităresc, -ească *adj.* cazon, militar, ostășesc, marțial

mlilitărie *f.* armată, stagiul, serviciu, militar, cătănie

mlilităros, -oasă *aspru*, rigid, dur, cazon, grosolan

mlilog, -oagă *adj.* cerșetor, sărac, calic, mizer

mlilogi *vb.* a se ruga, a cere, a solicita, a cerși

mlilos, -oasă *adj.* 1. îndurător, milostiv, bun, înțelegător. 2. generos, binefacător, darnic, caritabil

mlilostenie *f.* binefacere, danie, altruism, mărinimie, milostivire

mlilostiv, -ă *adj. v.* milos

milul *vb.* v. dăru
mima *vb.* a imita, a reproduce, a simula

mimoză *f.* sensitivă
mimică *f.* fizionomie, expresie, chip, înfățișare, mină

mină¹ *f.* față, chip, obraz, figură, aspect, aer, expresie, mimică

mină² *f.* subteran, ocnă, baie

mincinos, -oasă *adj.* 1. nesincer, prefăcut, ipocrit, fățarnic, perfid, fariseu, duplicitar. 2. fals, născocit, amăgitor, înșelător, plăsmuit, nereal, scornit

minciună *f.* 1. neadevărat, denaturare, falsificare, scorneală, mistificare, plăsmuire. 2. duplicitate, ipocrizie, viclenie, perfidie. 3. fleacuri, invenții, palavre, gogoși

mineral, -ă *adj.* anorganic, neorganic

miniatural, -ă *adj.* mic, redus, minuscul, micuț

minim, -ă *adj.* minimal, foarte mic, neglijabil

minimal, -ă *adj.* v. minim

minimaliza *vb.* a bagateliza, a subaprecia, a subestima, a subevalua

minimum *n.* v. minim

minister *n.* departament, portofoliu

minlu *n.* litargă

minor, -ă *adj.* 1. nevîrstnic, copil. 2. neînsemnat, secundar, mic

minoritate *f.* minorat, copilărie. 2. parte mai mică, puținătate, sub 50%

mintal, -ă *adj.* cerebral, rațional, spiritual, intelectual

minte *f.* 1. judecată, rațiune, gând, cugetare. 2. inteligență, deșteptăciune, intelect, spirit, istețime. 3. chibzuință, socoteală, înțelepciune, cumintenie, cumpăt, măsură. 4. imaginație, fantezie, închipuire. 5. (fig.) învățătură, cultură, condiție, carte, studii

mintean *n.* v. haină

mintos, -oasă *adj.* v. deștept

minți *vb.* 1. a mistifica, a denatura, a înșela. 2. a păcăli, a prosti, a trișa, a duce de nas

minuna *vb.* 1. a (se) uimi, a (se) mira, a (se) cruci. 2. a surprinde, a stupefia, a extazia, a ului

minunat, -ă *adj.* încântător, splendid, magnific, admirabil, fermecător, feeric, excepțional, uimitor, superb, divin

minunație *f.* ciudățenie, bazaconie, năzdrăvănie, pozna, comedie, drăcie

minune *f.* 1. miracol, taină, semn. 2. mândrețe, frumusețe, minunație, splendoare

minus *n.* 1. deficit, lipsă. 2. negativ. 3. (prep.) fără

minuscul, -ă *adj.* infim, microscopic, neînsemnat, milimetric, neglijabil

minusculă *f.* literă mică

minut *n.* clipă, clipită, moment, secundă

minutar *n.* ac, indicator

minuție *f.* v. migală

minuțios, -oasă *adj.* 1. scrupulos, meticulos, migălos, exigent. 2. atent, amănunțit, riguros, serios, grijuliu, scrupulos

mloară *f.* mielușea, mieluță, mioriță

mlopie *f.* 1. vedere scurtă, mio-pism. 2. (fig.) mărginire, stupiditate, prostie, nerozie

mlorlai *vb.* 1. a miuna. 2. a plânge, a se smiorcăi

mlorlăit, -ă *adj.* plângăreț, smiorcăit, văicăreț

mlozotis *m.* nu-mă-uita

mlra *vb.* a uimi, a surprinde, a minuna, a nedumeri

mirabil, -ă *adj.* v. minunat

miracol *n.* minune, taină, semn

miraculos, -oasă *adj.* minunat, fantastic, uimitor, supranatural, magic, mitic

miraj *n.* 1. farmec, atracție. 2. nălucire, vedenie

miră *f.* 1. cătare. 2. riglă

mlre *m.* ginere, înșurătel

mirean, -ă *adj.* laic, luman, profan

mireasmă *f.* 1. aromă, miros. 2. balsam, parfum

miroase *pl.* condiment, ingredient, mirodenii

mirodenie *f.* 1. aromă, condiment, ingredient. 2. mireasmă, miros, parfum

miros *n.* aromă, iz, emanație, abur

mirosi *vb.* 1. a adulmeca, a simți, a ulma. 2. a duhni, a puțin. 3. (fig.) a presimți, a bănuși, a imagina, a prevedea, a visa

mirositor, -oare *adj.* parfumat, odorifer, odorant

mlst *m.* intermediar, mijlocitor, samsar, interpus

mlsune *f.* 1. însărcinare, sarcină, rol, menire. 2. delegație, solie, legatie

mlslvă *f.* mesaj, scrisoare, epistolă

mlster *n.* taină, secret, enigmă

mlsterios, -oasă *adj.* v. ascuns

mlstic, -ă *adj.* v. tainic

mlstifica *vb.* a denatura, a înșela, a falsifica, a deforma, a măslui

mlstreț *m.* porc sălbatic

mlstreț, -eață *adj.* 1. amestecat, corcit, hibrid, încrucișat, eterogen. 2. pădureț, acrișor. 3. grosolan, primitiv, sălbatic, barbar

mlstul *vb.* 1. a digera, a măcina. 2. a distruge, a nimici, a prăpădi. 3. a chinui, a suferi, a se zbate. 4. a se ascunde, a dispărea, a pieri

mlstultor, -oare *adj.* distrugător, nimicitor, pustiitor, chinuitor, devorant

mlșca *vb.* 1. a se deplasa, a se duce, a merge, a umbla. 2. a mâna, a acționa, a urni, a muta, a clinti, a clătina, a impulsiona. 3. a se agita, a se răscula. 4. a impresiona, a emoționa, a zgudui, a tulbura

mlșcare *f.* 1. deplasare, plecare, mers, umblet. 2. agitație, circulație, animație, forfotă, vânzoleală, furnicare, frământare. 3. acțiune, curent, dinamică. 4. emoție, înduioșare, afecțiune

mlșcător, -oare *adj.* 1. instabil, mobil, variabil, schimbător. 2. emoționant, impresionat, duios, răscolitor, vibrant, tulburător

mlșcat, -ă *adj.* emoționat, tulburat, impresionat, înduioșat, răscolit

mlșel *adj.* 1. ticălos, netrebnic, mizerabil, păcătos, mârșav, infam, josnic. 2. (înv.) sărman, nevoiaș, prăpădit, milog, calic

mlșolesc, -ească *adj.* v. nelegiuit

mlșelle *f.* 1. ticăloșie, mârșăvie, infamie, nelegiuire. 2. sărăcie, mizerie

mlșmaș *n.* 1. amestecătură, harabură, încălceală. 2. tertip, șmecherie, învârteală

mlșuna *vb.* a forfoti, a se agita, a foi, a se frământa, a viermui

mlt *n.* credințe, basme, născociri, fantezii

mltă *f.* ciubuc, șperț, mituală

mltic, -ă *adj.* fabulos, legendar, fantastic, miraculos, supranatural

mlting *n.* întrunire, adunare, manifestare

mltitel, -ea, -ică *adj.* 1. micuț, micșor, mărunț. 2. drăguț, gingaș. 3. (s.) mic

mltocan, -că *adj.* bătăran, moșic, grosolan, mârșan, țopârlan, mahalagiu

mltocănie *f.* v. bătărănie

mltologic, -ă *adj.* v. mitic

mltropolit *m.* arhiepiscop

mltul *vb.* a corupe, a șperțui, a unge

mlturală *f.* v. mită

mlță *f.* codină, smoc, floc

mlșos, -oasă *adj.* flocos, lățos

mlxt, -ă *adj.* compus, amestecat, eterogen, hibrid

mlxtură *f.* v. amestec

mlza *vb.* a conta, a se baza, a se bizui, a se încrede

mlzer, -ă *adj.* v. prăpădit

mlzerabil, -ă *adj.* 1. ticălos, nemernic, abject, josnic, mârșav, nedemn, netrebnic, infam, păcătos. 2. jalnic, deplorabil, nenorocit, mizer

mlzericordie *f.* v. milă

mlzerie *f.* 1. sărăcie, lipsuri, nevoi, penurie, nevoiețe. 2. dezordine, murdărie. 3. șicane, hărțuieli, necaz, neplăceri, neajunsuri

mladă *f.* lăstar, mlădiță, vlăstar

mlajă *f.* răchită, salcie

mlaștină *f.* băltoacă, mocirlă, smârc, rovină

mlădla *vb.* 1. a se încovoia, a se îndoi, a se înclina. 2. a se adapta, a se modela, a se modula

mlădiat, -ă *adj.* ondulat

mlădios, -oasă *adj.* 1. suplu, flexibil, elastic. 2. melodios, plăcut, armonios

mlădiță *f.* lăstar, mladă, vlăstar, altoi, odraslă, (fig.) urmaș, copil

mlădlu, -le *adj.* v. suplu

mlăștinos, -oasă *adj.* mocirlos, băltoș, smârcos, rovinos

moacă *f.* 1. bătă, ciomag, măciucă. 2. cap, zglăvoacă, tărtăcuță. 3. prost, redus, cretin

moale *adj.* 1. fraged, puhav, inconsistent, flasc. 2. catifelat, mătăsoș, neted. 3. bleg, indolent, molat, mototol, mămăligă, lălău

moarte *f.* 1. deces, dispariție, stingere, pieire, răposare, extincție, sucombare, exitus. 2. omor, ucidere, asasinat, crimă, omucid

moaște *f.* oseminte, relicve, mușie, vestigii

mobil, -ă *adj.* 1. mișcător, volant, schimbător. 2. (*n.*) cauză, motiv, pricină, considerent, rațiune, temei

mobilă *f.* mobilier

mobiliar, -ă *adj.* mișcător, mobil (1)

mobilitate *f.* instabilitate, nestatornicie, labilitate

mobiliiza *vb.* a antrena, a aduna, a strânge, a pune în mișcare, a stimula

mocan *m.* v. grosolan

mocancă *f.* munteancă, mocăniță, țărancă

mocălt, -ă *adj.* greoi, încet, adormit

mocirlă *f.* 1. noroi, mâl, mlaștină, smârc, băltoacă. 2. (fig.) dezmăț, viciu, degradare, obscurantism

mocirlos, -oasă *adj.* noroios, mălos, mlaștinos, băltoș

mocârțan, -ă *adj.* v. bătăran

mocni *vb.* v. ascunde

mocnit, -ă *adj.* înăbușit, înfundat, stătut

mocofan, -ă *adj.* v. bătăran

mocoși *vb.* a migăli, a (se) ticăi, a (se) moșmoni, a zăbovi

mod *n.* fel, chip, manieră, modalitate, procedeu, sistem, metodă, stil, gen

modalitate *f.* cale, mijloc, mod, posibilitate, modru

modă *f.* 1. vogă. 2. comportament, conduită, purtare. 3. fason, găteală, podoabă, ținută

model *n.* 1. șablon, tipar, calapod, formă, prototip. 2. mostră, probă, eșantion, specimen. 3. exemplu, pildă, paradigmă. 4. manechin

modela *vb.* a fasona, a forma, a ajusta, a prelucra

modera *vb.* a micșora, a reduce, a împutina, a atenua, a diminua, a slăbi, a potoli, a înfrâna, a tempera

moderat, -ă *adj.* 1. micșorat, redus, scăzut. 2. potrivit, accesibil, convenabil, rezonabil. 3. calm, liniștit, potolit, temperat, chibzuit, măsurat, ponderat, socotit

modern, -ă *adj.* nou, recent, actual, înnoit

moderniza *vb.* a înnoi, a renova, a perfecționa, a aduce la zi

modest, -ă *adj.* simplu, umil, mediocru, neînsemnat, mărunț

modestie *f.* simplitate, sobrietate, mediocritate

modic, -ă *adj.* v. moderat

modifica *vb.* a schimba, a preface, a transforma, a reface, a reforma, a altera

modru *n.* v. chip

modula *vb.* 1. a mlădia, a îndoi. 2. a întona, a cânta (lent)

modulație *f.* intonare, intonație, modulare, tonalitate

mofluz, -ă *adj.* v. falit

moft *n.* 1. capriciu, răsfăț, fason, fandoseală, fiță, nazuri. 2. fleac, bagatelă, aiureală

moftanglu *m.* v. flecar

mofturos, -oasă *adj.* capricios, fandos, țăfnos, pretențios, ne mulțumit

mogâldeață *f.* momăie, sperietoare

mogorogol *vb.* v. băigui

mohor *n.* mei-păsăresc, costrei, bursoacă

mohorî *vb.* a se întunece, a se posomorî, a se înnora, a se închide

mohorât, -ă *adj.* 1. închis, neguros, înnorat, plumburiu, posomorât. 2. trist, supărat, îmbufnat, dezolant, posac

molnă *f.* 1. dezgheţ. 2. ogor, țărină

mojic, -ă *adj.* bădăran, grosolan, obraznic, mărlan, mitocan, ţopărlan, vulgar

molar *m.* măsea

molatic, -ă *adj.* indolent, bleg, greoi, molău, lent, leneş

molcom, -ă *adj.* liniştit, calm, lin, domol, potolit, moderat, uşor

molcomî *vb.* a astâmpăra, a linişti, a calma, a domoli, a potoli

moldav, -ă *adj.* moldovean, moldovenesc

molesta *vb.* 1. a necăji, a supăra, a indispuce. 2. a brutaliza, a insulta

moleşală *f.* toropeală, sfârşală, moliciune, lăncezeală, moleşire

moleşi *vb.* v. vlăgui

molfăi *vb.* v. morfoli

moliciune *f.* 1. slăbiciune, toropeală, sfârşală. 2. trândăvie, inerţie, lene

molimă *f.* epidemie, epizotie, boală

molpsi *vb.* a (se) contamina, a (se) contagia, a (se) infecta, a contracta

molpsitor, -oare *adj.* contagios, infecţios, mefitic, epidemic

molţvă *f.* rugă, rugăciune, închinare

molău, -le *adj.* greoi, bleg, lent, mototol, zăbavnic, molatic

moloz *n.* gunoi, resturi

momeală *f.* 1. amorsă, nadă, mârşă. 2. ademenire, înşelare, minciună

moment *n.* 1. clipă, secundă, minut. 2. dată, termen, punct, stadiu, fază. 3. ocazie, prilej, situaţie

momentan, -ă *adj.* 1. temporar, trecător, vremelnic, efemer. 2. acum, deocamdată

moni *vb.* a amăgi, a ademeni, a atrage, a înşela, a păcăli, a minţi, a prosti

momăle *f.* mogâldeată, uriciune, matahală, sperietoare

monah *m.* călugăr, anahoret, părinte, ermit

monahal, -ă *adj.* călugăresc, mănăstiresc, monahicesc

monarhicesc, -ească *adj.* v. monahal

monahle *f.* 1. călugărie, monahism. 2. călugăriţă, maică, monahă

monarh *m.* rege, suveran, împărat, domn, domnitor

monarhie *f.* 1. regat, regalitate. 2. coroană, stăpânire, domnie

monarhist, -ă *adj.* regalist

monedă *f.* ban, piesă, franc, para

monoclu *n.* lornion, (pop.) geam

monocord, -ă *adj.* monoton, uniform, inexpressiv

monolitic, -ă *adj.* (fig.) unitar, încheat, monolit, solid

monomanie *f.* obsesie, manie, psihoză

monoton, -ă *adj.* uniform, banal, anost, plictisitor, searbăd

monstru *m.* dihanie, pocitanie, slutenie, fiară

monstruos, -oasă *adj.* 1. groaznic, urât, hidos, diform, anormal, respingător. 2. crud, rău, bestial, cumplit, fioros, oribil, teribil

mont *n.* 1. ciot. 2. rest, rămăşiţă

monta *vb.* 1. a asambla, a îmbina, a împreuna, a reuni. 2. a instala, a fixa. 3. a înscena, a regiza, a stârni

montaj *n.* asamblare, instalare, fixare

montan, -ă *adj.* muntos, alpin, alpestru

montă *f.* împreunare, goană, gonire

monumental, -ă *adj.* grandios, măreţ, impunător, statuar, maiestos

mops *m.* bulldog

moral, -ă *adj.* spiritual, etic, sufletesc

morală *f.* 1. etică. 2. pildă, învățătură, concluzie. 3. dojană, reproș, admonestare, observație

moralitate *f.* cinste, omenie, corectitudine, etos

moraliza *vb.* a certa, a dojeni, a admonesta, a muștra, a dăscăli, a muștrului, a probozi

moravuri *pl.* obiceiuri, năravuri, comportament, conduită, deprinderi

morbid, -ă *adj.* anormal, suferind, patologic

morfoli *vb.* v. mormăi

morgă *f.* v. aroganță

morișcă *f.* vânturătoare, pârlitoare, mulinete

morman *n.* grămadă, îngrămădire, masă, movilă, maldăr, strânsură, troian

mormăi *vb.* a bolborosi, a bombăni, a îngăima, a mârâi, a murmura, a îndruga

mormânt *n.* 1. cavou, criptă, sepultură. 2. moarte, deces, dispariție

mormoloc *m.* (fig.) v. bleg

morocăneală *f.* v. cicăleală

morocănos, -oasă *adj.* 1. ursuz, acru, posomorât, posac, închis

morol *m.* v. nălucă

mort, **moartă** *adj.* 1. decedat, dispărut, răposat, defect. 2. încremenit, inert, paralizat, nemișcat, țeapăn. 3. veșted, uscat, trecut

mortal, -ă *adj.* ucigător

mortăciune *f.* stârv, hoit, leș, cadavru

mortuar, -ă *adj.* funerar

morțiș *adv.* neapărat, negreșit, musai, obligatoriu

morvă *f.* răpciugă, rapăn

moschee *f.* geamie, mecet

mosor *n.* bobină

mostră *f.* probă, eșantion, model, specimen

moș *m.* moșneag, bătrân, unchiaș, bunic, strămoș

moși *vb.* v. migăli

moșie *f.* 1. latifundiu, domeniu, posesiune, moștenire. 2. țară, patrie

moșier *m.* latifundiar, (mare) proprietar, bogătaş

moșmondeală *f.* v. mocăială

moșmoni *vb.* v. migăli

moșneag *m.* v. moș

moșnean *m.* v. băștinaș

moșteni *vb.* a dobândi, a succeda, a primi, a apuca

moștenire *f.* succesiune, patrimoniu, clironomie

moștenit, -ă *adj.* ereditar, congenital, înnăscut

moștenitor *m.* urmaș, succesor, erede, clironom

motan *m.* pisoi, cotoi, măt, mătoc

motiv *n.* 1. cauză, pricină, rațiune, teme, dovadă. 2. pretext, argument, scuza. 3. prilej, ocazie, circumstanță

motiva *vb.* a justifica, a îndreptăți, a scuza, a legitima

motivată, -ă *adj.* justificat, legitim, fundamentat, îndreptățit, just, logic, temeinic

motocel *m.* ciucure, canaf, ghizdei

mototol, -ă *adj.* v. bleg

mototoli *vb.* v. boți

moț *n.* 1. șuviță, smoc. 2. canaf, ciucure

moțat, -ă *adj.* țuguiaș, ascuțit

moțai *vb.* v. picoti

mov, -ă *adj.* liliachiu, violet, lila

movilă *f.* 1. măgură, delușor. 2. grămadă, maldăr, morman

mozoli *vb.* a morfoli, a molfăi, a mesteca

mreață *f.* laț, capcană, cursă, prin-zătoare

muc *n.* chiștoc

mucalită, -ă *adj.* hazliu, glumeț, poznaș, ghiduș, hazos

mucava *f.* carton

muced, -ă *adj.* alterat, mucegăit, degradat

mucegal *n.* 1. mucezeală, mușită, gunoi. 2. lânzezeală, lene, degradare

mucenic, -ă *adj.* martir, sfânt

mucenicle *f.* martiriu, suferință, chin, crucificare

mucezi *vb.* a mucegăi, a se altera, a se strica. 2. (fig.) a lânzezi, a lenevi

muchie *f.* 1. dungă, margine, cant. 2. creastă, coamă, cliș, pantă, povârniș, culme, spinare, pripor

mucos, -oasă *adj.* cleios, vâscos, gelatinos

mufă *f.* manșon

muget *n.* răget, urlat

mula *vb.* 1. a uda, a umezi, a înmuia. 2. a se moleși, a slăbi, a vlăgui, a se blegi. 3. a atenua, a calma, a liniști

muleratic, -ă *adj.* afemeiat

mulere *f.* 1. femeie. 2. nevastă, soție

mula *vb.* a contura, a reliefa, a evidenția

mulge *vb.* (fig.) a exploata, a profita, a extorca

mult, -ă *adj.* 1. numeros, în cantitate, bogat. 2. intens, tare, puternic. 3. lung, îndelungat, întins, vast

multilateral, -ă *adj.* complex, polivalent

multiplă *vb.* a înmulți, a mări, a spori, a augmenta, a crește

multiplu, -ă *adj.* felurit, divers, numeros, variat

multitudine *f.* mulțime, pluralitate, câtime

mulțime *f.* 1. gloată, ceată, grămadă, lume, colectivitate, masă, obște, norod, popor, puhoi. 2. număr, sumedenie, cantitate, potop

mulțumesc! *interj.* mersi, mulțam

mulțumi *vb.* 1. a fi recunoscător. 2. a satisface, a împăca, a îndestula, a răsplăti. 3. a accepta, a admite, a consimți

mulțumire *f.* 1. grațitudine, mulțumită, mulțam. 2. satisfacție, bucurie, plăcere, desfătare

mulțumit, -ă *adj.* v. satisfăcut

mulțumită *prep.* datorită, grație

mulțumitor, -oare *adj.* satisfăcător, corespunzător, acceptabil, suficient

munie *f.* moaște

muncă *f.* 1. lucru, activitate, treabă, îndeletnicire, ocupație, travaliu. 2. caznă, chin, efort, trudă, strădanie, calvar

munci *vb.* 1. a lucra, a activa, a produce, a crea. 2. a (se) chinui, a

(se) frământa, a se zbuciuma, a (se) căzni, a obosi

muncit, -ă *adj.* 1. lucrat, cultivat. 2. agonisit, adunat, strâns, realizat, câștigat. 3. chinuit, frământat, trudit, obosit

muncitor, -oare *adj.* activ, harnic, vrednic, silitor, zelos, (s.) lucrător

municipiu *n.* oraș (mare)

munificență *s. f.* (rar) v. dămie

munție *f.* armament

munte *m.* masiv

mura *vb.* 1. a acri. 2. (fig.) a se uda

murături *pl.* acrituri

murdar, -ă *adj.* 1. nespălat, jegos, soios, slinos, îngălat. 2. josnic, mizerabil, necinstit, necurat, infam, mârșav, trivial, necioplit

murdări *vb.* 1. a păta, a mânji, a îngăla, întina. 2. a înjosi, a compromite, a profana, a pângări, a necinsti

murdărie *f.* 1. jeg, mizerie, bălăcărie, impuritate. 2. josnicie, abjecție, degradare, mișelie, infamie

murg, -ă *adj.* brun, castaniu-închis

muri *vb.* 1. a deceda, a se stinge, a răposa, a se prăpădi, a sfârși, a sucomba, a da ortul popii, a-și da sufletul. 2. a se usca, a se veșteji

murlund, -ă *adj.* agonizant, muritor

muritor, -oare *m. f.* om, ființă, făptură, pământean

murmur *n.* freamăt, susur, rumoare, zumzet

urmura *vb.* 1. a șopti, a bâigui, a boscorodi, a bolborosi, a bombăni. 2. a crâcni, a cârți, a mormăi. 3. a susura, a fremăta

murul *vb.* v. lipi

musafir *m.* oaspete, invitat, vizitator

musal *adv.* v. neapărat

muscat *adj.* tămâios, busuioc

muscol *m.* bondar, bărzăun

musti *vb.* a zemui

mustos, -oasă *adj.* succulent, zemos

muștra *vb.* a dojeni, a certa, a dăscăli, a moraliza, a muștrului, a beșteli

muștrare *s. f.* 1. ceartă, dojană, reproș, morală, observație. 2. căință, regret, remușcare, penitență

musulman, -ă *adj.* islamic, mahomedan

mușamalliza *vb.* a cocoloși, a acoperi, a ascunde (adevărul)

mușcător, -oare *adj.* (fig.) caustic, ironic, sarcastic

mușcătură *f.* îmbucătură, dumicat

mușchi *m.* lichen

mușetel *m.* romaniță

mușlna *vb.* (reg.) v. miroși

mușterlu *m.* client, cumpărător

muștrului *vb.* v. certa

mușuroi *n.* moviliță, furnicar

mut, -ă *adj.* 1. tăcut, încremenit, perplex. 2. tainic, ascuns, tăinuit. 3. posac, morocănos, taciturn, ursuz. 4. prost, nătâng, bleg, cretin

muta *vb.* 1. a mișca, a deplasa, a clinti, a strămuta. 2. a abate, a devia,

a schimba, a transfera. 3. a amâna, a modifica

mutalău *m.* v. prostănac

mutește *adv.* tainic, discret, pe tăcute, fără vorbă

mutila *vb.* a schilodi, a sluți, a estropia, a ciungi, a desfigura

mutilat, -ă *adj.* 1. schilodit, estropiat, sluit. 2. invalid, beteag

mutism *n.* tăcere, muțenie, perplexitate, încremenire

mutră *f.* chip, figură, față, obraz, înfățișare, aer, fizionomie

mutual, -ă *adj.* reciproc

muțenie *f.* tăcere, muțală, mutism

muzical, -ă *adj.* melodios, melodic, cantabil, simfonic

muzicalitate *f.* armonie, melodie, simfonie

muzică *f.* 1. cântec, melodie, compoziție, melopee. 2. fanfară, capelă. 3. (fig.) scandal, tapaj, tărăboi

muzicuță *f.* 1. armonică. 2. camerton. 3. (depr.) gură, vorbărie

N

nal *interj.* poftim!, ținel!, ia!

nabab *m.* prinț, bogătaș

nacru *n.* sidef

nadă *f.* 1. momeală, amorsă. 2. (fam.) ispită, tentatie, amăgire, cursă.

3. înădătură, legătură

naft *n.* petrol, țitei

nagât *m.* ciovică, bibic

naladă *f.* nimfă, zână, rusalcă, sânziană

naiba *f.* dracul, satana, aghiută, necuratul, diavolul, scaraoțchi

naiv, -ă *adj.* 1. credul, pueril, ingenuu, inocent, candid. 2. neștiutor, ageamiu, prost

nalvitate *f.* 1. candoare, inocență, ingenuitate, credulitate, nevinovăție, simplitate. 2. neștiință, ignoranță, stupiditate, prostie

namilă *f.* v. matahală

nană *f.* v. femeie

mandralău *m.* v. haimana

nap *m.* sfeclă

nara *vb.* v. povesti

narator *m.* povestitor

naștiune *f.* povestire, istorisire, relatare, expunere

narcisă *f.* ghiocel, cocoară, zarnacadea

narcotic *n.* stupefiant, drog

narghilea *f.* (înv.) lulea

nartex *n.* pronaos, tindă

nasture *m.* bumb

naș *m.* nănaș, nun

naște *vb.* 1. a da viață, a da naștere, a veni pe lume, a face pui, a rodi, a prăsi, a ființa. 2. a cauza, a declanșa, a dezlănțui, a genera, a isca, a provoca, a pricinui, a stâmi. 3. a apărea, a se ivi, a se forma

naștere *f.* 1. facere, apariție, par-turiție, ființare, procreație. 2. geneză, origine, obârștie, proveniență, sursă

natantol, -oală *adj.* v. nerod

natație *f.* înot

nativ, -ă *adj.* 1. înăscut, natural, congenital, firesc. 2. curat, pur, ne-falsificat

natriu *n.* sodiu

natural, -ă *adj.* 1. elementar, firesc, curat, pur, nativ. 2. frust, genuin, ne-amestecat, necorupt, neprefăcut. 3. simplu, spontan, normal, obișnuit, comun. 4. cert, sigur, precis, ne-îndoielnic, absolut

naturalețe *f.* simplitate, sponta-neitate, firesc, dezinvoltură, degajare

natură *f.* 1. realitate, univers, me-diu, viață, lume. 2. fire, temperament, caracter. 3. calitate, esență, însușire. 4. fel, gen, soi, sort, specie, categorie

național, -ă *adj.* etnic, popular

naționalitate *f.* neam, etnie, popor
națiune *m.* popor, neam, nație, norod

naufragla *vb.* a eșua, a se cufunda (o navă)

naufragliu *n.* eșuare, scufundare (fig.) eșec, faliment

nautic, -ă *adj.* acvatic, marin

navă *f.* 1. vapor, vas, corabie, bas-timent. 2. rachetă

navetă *f.* 1. suveică. 2. cârlig, igliță

naviga *vb.* 1. a pluti. 2. a zbura

navigator *m.* corăbier, marinar, pilot

navigație *f.* cabotaj

nazurl *n. pl.* capricii, năbădăi, mofturi, toane, fandoseli, fasoane, fițe

năbădăi *f. pl.* 1. nazuri, capricii, mofturi, toane, fasoane, fițe. 2. furie, pornire, mânie

năbădălos, -oasă *adj.* 1. su-părăcios, iritabil, irascibil, țăfnos, arțăgos, capricios, certăreț. 2. repezit, iute, violent, nă răvaș, furios, mănios, pornit, aprins

năbol *vb.* v. năvăli

năbușeală *f.* v. zăduf

năbuc *n.* piele (întoarsă), antilopă

năbuși *vb.* v. sufoca

năclăi *vb.* 1. a murdări, a unge, a păta, a mânji. 2. a coagula, a se încheaga, a se întări

nădăjdui *vb.* v. spera

nădejde *f.* speranță, încredere, credință

năduf *n.* 1. zăușeală, zăduf, arșiță, caniculă. 2. sufocare, înecăciune, asfixiere. 3. ciudă, necaz, mânie, pornire

nădușeală *f.* 1. zăduf, dogoare, arșiță, zăpușeală. 2. sudoare, transpirație

năduși *vb.* 1. a transpira, a asuda. 2. a se sufoca, a se asfixia, a se îneca

nădușitor, -oare *adj.* v. sufocant

năframă *f.* v. basma

nălucă *f.* 1. arătare, fantomă, vedenie, stafie, nălucire, năzărire, fantasmă, năzăreală, halucinație. 2. iluzie, himeră, ficțiune

năluci *vb.* v. părea

nămete *m.* troian, morman, grămadă

nămol *n.* 1. mâl, noroi, mocirlă. 2. morman, maldăr, grămadă

nămoli *vb.* v. împotmoli

nămolos, -oasă *adj.* mocirlos, noroios, mălos, băhnos

năpastă *f.* nenorocire, belea, pacoste, necaz, calamitate, bucluc, neplăcere, încurcătură

năpădi *vb.* a împresura, a cuprinde, a înconjura, a cotropi, a invada, a călca, a se năpusti

năpăstul *vb.* a prigoni, a oropsi, a persecuta, a asupri, a împila, a oprima, a exploata

năpăstuit, -ă *adj.* v. asuprit

năpârcă *f.* 1. viperă, aspidă. 2. (fig.) răutate, venin, otravă

năprasnic, -ă *adj.* 1. neașteptat, imprevizibil, fulgerător, neprevăzut, subit, brusc, izbitor. 2. năvalnic, impetuos, aprig, nestăpănit, violent, furtunos, tumultuos, clocotitor, furios, involburat. 3. îngrozitor, cumplit, groaznic, teribil, crud, feroce

năpusti *vb.* a năvăli, a tăbări, a da buzna, a se repezi, a se arunca, a cotropi

nărav *n.* 1. obicei, deprindere, apucătură, învăț, obișnuință, comportare. 2. cusur, meteahnă, patimă, viciu, neajuns

nă răvaș, -ă *adj.* nedomolit, năbădios, focos, rău, nestăpănit

nărul *vb.* v. dărâma

năsălie *f.* targă, pat

născare *f.* naștere

Născătoarea *f.* Preacurata, Fecioara Maria, Maica Domnului

năSCOCEALĂ *f.* v. minciună

născoci *vb.* 1. a descoperi, a inventa, a plăsmui, a concepe, a iscodi. 2. a scorni, a urzi, a minți, a înșela, a denatura, a mistifica

năstăv *n.* v. îmbold

năstrușnic, -ă *adj.* 1. grozav, extraordinar, strașnic, formidabil. 2. bizar, ciudat, straniu, excentric, original, singular

nătăflet, -eață *adj.* bleg
nătărau *adj.* v. prost
nătăng, -ă *adj.* v. bleg
năuc, -ă *adj.* 1. zăpăcit, buimac, aiurit, bezmetic, hăbăuc, capiu, perplec. 2. netot, prost, bleg, nătăng, prostănac, nerod, stupid
năuci *vb.* a ului, a uimi, a dezorienta, a buimăci, a zăpăci
năucit, -ă *adj.* v. năuc
năvală *f.* cotropire, atac, asalt, năpustire, tăbărare, invazie, năpădire
năvalnic, -ă *adj.* 1. furtunos, impetuos, aprig, violent, furios, debordant, tumultuos, nestăviluit, intens. 2. impulsiv, agresiv, coleric, eruptiv
năvăli *vb.* 1. a tăbări, a ataca, a asalta, a invada, a cotropi, a călca, a năpădi, a da năvală. 2. a copleși, a învălui, a îneca, a inunda, a acoperi. 3. a țâșni, a izbucni, a răbufni, a erupe, a azvărl. 4. a se îmbulzi, a se înghesui, a se îngrămădi, a se aglomera
năvălire *f.* v. invazie
năvălitor *m.* v. cotropitor
năvod *n.* plasă
năvodar *m.* pescar
năzăreală *f.* v. nălucă
năzări *vb.* a i se părea, a i se nă-luci, a-l apuca, a-i cășuna, a-i veni
năzărire *f.* v. nălucă
năzbătie *f.* pozna, ștregărie, șotie, năzdrăvănie, ghidușie, boro-boată, farsă, drăcie
năzdrăvan, -ă *adj.* 1. neobișnuit, ciudat, extraordinar, magic, minunat, fermecat, vrăjitoresc. 2. hazliu, ghiduș, mucalit, poznaș, glumeț, vesel. 2. pozna, ispravă, șotie, farsă, ghidușie, comedie, glumă
năzul *vb.* a aspira, a ținti, a tinde, a răvni, a dori, a jindui, a spera
năzulnță *f.* v. aspirație
năzuos, -oasă *adj.* v. mofturos
nea¹ *f.* zăpadă, omăt, ninsoare
nea² *m.* v. nene
neabătut, -ă *adj.* neclintit, consecvent, ferm, hotărât, dărz, decis, neșovăitor, intransigent, inflexibil
neaccentuat *adj.* aton, surd

neadevăr *n.* v. minciună
neadormit, -ă *adj.* 1. treaz, deștept, (fig.) atent. 2. activ, harnic, energetic, vrednic, neobosit
neajuns *n.* 1. neplăcere, necaz, supărare, belea, bucluc, pacoste, inconvenient, dificultate, obstacol. 2. defect, cusur, deficiență, scădere, lipsă, imperfecțiune, meteahnă, carență, deficit
neajutorat, -ă *adj.* 1. nepriceput, neîndemânatic, stângaci, nevolnic, ageamiu. 2. sărac, nevoiaș, sărman, pauper, lipsit, mizer
nealterat, -ă *adj.* v. curat
neam *n.* 1. popor, națiune, norod, etnie. 2. seminție, clan, familie, viță, stirpe. 3. rudă, rubedenie. 4. specie, soi, gen, varietate, fel, categorie, clasă, tip
neamestecat, -ă *adj.* v. pur
neamț *m.* v. german
neant *n.* 1. neființă, inexistență, nimic. 2. abis, hău, prăpastie, gol, vid
neaoș, -ă *adj.* 1. băștinaș, autohton, indigen, localnic, get-beget. 2. autentic, adevărat, veritabil, curat, original
neapărat *adv.* desigur, negreșit, categoric, cert, neîndoielnic, indiscutabil, indubitabil
nearticulat, -ă *adj.* v. neclar
neascultare *f.* v. nesupunere
neasemuit, -ă *adj.* minunat, neîntrecut, extraordinar, incomparabil, unic
neastâmpăr *n.* 1. zburdălnicie, voioșie, voioiciune. 2. neliniște, impaciență, agitație, nerăbdare, febrilitate
neastâmpărat -ă *adj.* 1. neliniștit, agitat, impacientat, nervos, nepotolit. 2. zglobiu, zburdalnic, zvăpăiat, nebunatic, jucăuș
neășteptat, -ă *adj.* neprevăzut, imprevizibil, subit, brusc, deodată
neășteptat *adv.* grozav, foarte, extrem
neatent, -ă *adj.* distrat, absent, căscat, aiurit, visător, aerian
neatins, -ă *adj.* întreg, intact, teafăr, nevătămat, nelovit

neatârnare *f.* independență, autonomie, suveranitate, libertate
neavenit, -ă *adj.* v. nul
nebruit, -ă *adj.* imbatabil, invincibil, neînvinș, neînfrânt, nesupus

nebulos, -oasă *adj.* 1. ceșos, păcios, neguros. 2. neclar, vag, confuz, nelămurit, neînțeles

nebun, -ă *adj.* 1. smintit, alienat, dement, țicnit, bezmetic, capiu, descreierat, zălud. 2. nesocotit, nesăbuit, necugetat, neprevăzător, imprudent. 3. nebunatic, zglobiu, zvăpăiat, neastâmpărat, exaltat. 4. aprig, furios, aprins, turbat, violent, apucat, vehement

nebunatic, -ă *adj.* v. neastâmpărat
nebunesc, -ească *adj.* necugetat, nesocotit, nechibzuit, necumpătat, imprudent, nesăbuit, neprevăzător, prostesc, inconștient

nebunește *adv.* 1. orbește, prostește, demential. 2. excesiv, peste măsură, nesocotit

nebulie *f.* 1. sminteală, demență, alienație, căpială, țicneală. 2. nesocotință, rătăcire, nechibzuință, imprudență, aberație, absurditate, nesăbuință. 3. năzbătie, pozna, boroboacă, prostie

necaz *n.* 1. neajuns, belea, bucluc, supărare, pacoste, impas, pocinog, dificultate, păs, anaghie, suferință, nevoie. 2. furie, ciudă, pornire, mânie, pică, năduf, obidă

necăji *vb.* 1. a supăra, a indispuce, a amări, a mâhni, a întrista, a face sânge rău. 2. a șicana, a săcăi, a tachina, a cicăli, a agasa, a bate la cap. 3. a mânia, a înfuria, a enerva, a scoate din sărite. 4. a se sili, a osteni, a se căzni, a se sforța, a se frământa, a se canoni, a se strădui

necăjit, -ă *adj.* 1. supărat, amărât, mâhnit, abătut, indispus, trist. 2. sărac, nevoiaș, lipsit, mizer, pauper, calic

necălcat, -ă *adj.* 1. neumblat, nestrăbătut. 2. mototolit, șifonat, boțit

necăsătorit, -ă *adj.* burlac, celibatar, cavaler, holtei, flăcău, becher

necăutat, -ă *adj.* natural, firesc, degajat, spontan, simplu

necercetat, -ă *adj.* necunoscut, neexplorat, virgin, neatins

necesar, -ă *adj.* trebuincios, indispensabil, folositor, util, neapărat

necesita *vb.* a pretinde, a cere, a reclama, a solicita, a impune, a implica

necesitate *f.* trebuință, cerință, nevoie, imperativ, obligație

nechemat, -ă *adj.* v. nepriceput

nechibzuință *f.* nesocotință, necugetare, imprudență, necumpătare, ușurință

nechibzuit, -ă *adj.* nesocotit

necinste *f.* 1. dezonoare, ocară, rușine, înjosire, ofensă, jignire. 2. incorectitudine, reacredință, perfidie, înșelare

necinsti *vb.* 1. a dezonora, a defăima, a înjosi, a insulta, a ofensa, a jigni, a murdări. 2. a batjocori, a viola, a silui. 3. a profana, a pângări, a terfeli, a spurca

necinstit, -ă *adj.* 1. dezonorat, violat, siluit, pângărit, profanat. 2. incorect, neonest, ilegal

necioplit, -ă *adj.* necizelat, grosolan, brutal, nepolitic, necrescut, neșlefuit

necivilizat, -ă *adj.* v. primitiv

necizelat, -ă *adj.* v. necioplit

neciteț, -eață *adj.* v. indescifrabil

neclar, -ă *adj.* v. nelămurit

neclintit, -ă *adj.* 1. nemișcat, imobil, rigid, stabil, încremenit. 2. neschimbat, statornic, ferm, constant, nestrămutat

necondiționat, -ă *adj.* 1. neprecupețit, absolut, total, neîngrădit. 2. categoric, ferm, hotărât, net, cert

neconsolat, -ă *adj.* v. nemângăiat

neconținut *adv.* continuu, neîncetat, neîntrerupt, necurmat, permanent, veșnic, întruna, neostoit, nepregetat, mereu, susținut

necontestat, -ă *adj.* recunoscut, evident, sigur, cert, hotărât, neîndoielnic

necopt, -coaptă *adj.* 1. crud, imatur. 2. tânăr, minor, nevârstnic

necorespunzător, -oare *adj.* neconvenabil, nefavorabil, inacceptabil

necredincios, -oasă *adj.* 1. infidel, nesincer, viclean, perfid. 2. păgân, ateu, raționalist, indiferent

necredință *f.* infidelitate, trădare, perfidie

necrescut, -ă *adj.* v. necioplit

necrezut, -ă *adj.* v. incredibil

necrofor *m.* gropar

necropolă *f.* cavou, criptă, mausoleu

necropsie *f.* autopsie

necroză *f.* cangrenă, putrezire, infecție

necruțător, -oare *adj.* neiertător, neîndurător, nemilos, intolerant, intransigent, aspru, crud, aprig, acerb, feroce, dur

necugetare *f.* v. imprudență

necugetat, -ă *adj.* nehibzuit, imprudent, illogic, irațional, nebunesc

necum *adv.* 1. deloc, nicidecum, nicum. 2. darămite, dar

necumpănit, -ă *adj.* nehibzuit

necumpătat, -ă *adj.* v. nesocotit

necunoscut, -ă *adj.* 1. neștiut, ascuns, tainic, anonim. 2. necercetat, nepătruns, neexplorat, neinvestigat

necuprins, -ă *adj.* imens, infinit, nesfârșit, nelimitat, nemăsurat

necurat, -ă *adj.* v. murdar

necuratul *m.* dracul, satana, diavolul, naiba, scaraoțchi, aghiută

necurățenie *f.* v. murdărie

necurmat, -ă *adj.* v. neconținut

necuvilincios, -oasă *adj.* obraznic, insolent, impertinent, nerușinat, neobrazat, necrescut, indecent

necuvilincie *f.* v. obraznicie

necuvântător *n.* animal, vită, dobitoac

nedefinit, -ă *adj.* v. nelămurit

nedemn, -ă *adj.* v. josnic

nedeslușit, -ă *adj.* v. nelămurit

nedespărțit, -ă *adj.* unit, legat, strâns, inseparabil, solidar

nedesmințit, -ă *adj.* v. consecvent

nedomolit, -ă *adj.* aprig, nepotolit, năvalnic, înverșunat, nestăpănit, neștăvil

nedorit, -ă *adj.* nepoftit, inoportun, indzirabil

nedrept, -eaptă *adj.* nejust, eronat, greșit, inexact, injust, incorect, ilegal

nedreptate *f.* 1. strâmbătate, injustiție, năpăstuire, inechitate. 2. asuprire, împilare, exploatare

nedreptăți *vb.* a persecuta, a urgisi, a năpăstui, a prigoni, a oprima, a împila, a exploata

nedumeri *vb.* a uimi, a ului, a surprinde, a încurca, a deruta, a dezorienta, a zăpăci

nedumerit, -ă *adj.* v. nelămurit

nefast, -ă *adj.* dăunător, nefericit, nenorocos, rău, funest, nefavorabil

nefavorabil, -ă *adj.* v. defavorabil

nefericire *f.* 1. năpastă, nenorocire necaz, pacoste, belea, nenoroc. 2. sărăcie, mizerie, decădere, ticăloșie

nefericit, -ă *adj.* v. nenorocit

nefertii, -ă *adj.* v. neroditor

neființă *f.* neant, abis, inexistență

nefiresc, -ească *adj.* nenatural, anormal, contrafăcut, mistificat, alterat

nefolositor, -oare *adj.* v. inutil

nega *vb.* tăgădui, a dezminți, a contesta, a renega, a contrazice, a nu admite, a nu recunoaște, a anula

negare *f.* v. tăgadă

negație *f.* 1. refuz, respingere, infirmare. 2. dezmințire, contestare, tăgadă, renegare, dezicere

negativ, -ă *adj.* nefavorabil, dăunător, distructiv, obstrucționist, ostil

neghlob, -oabă *adj.* v. nerod

neghlobie *f.* 1. nerozie, tâmpenie, stupiditate. 2. stângăcie, nepricepere, neîndurare, prostie

negândit, -ă *adj.* v. neașteptat

neglijă *vb.* a omite, a uita, a ignora, a nesocoti, a delăsa, a trece cu vederea

neglijabil, -ă *adj.* neînsemnat, mărunț, mic, neimportant, banal

neglijent, -ă *adj.* 1. nepăsător, delăsător, apatic, indolent. 2. dezordonat, neîngrijit, îngălat, şleampăt

neglijență *f.* 1. nepăsare, indolență, delăsare, apatie, indiferență. 2. neîngrijire, dezordine, incurie

negocla *vb.* a trata, a discuta, a trafica, a parlamenta

negocleri *f.* pl. tratative, conciabule, convorbiri

negoț *n.* 1. negustorie, comerț. 2. marfă, produse

negrăit, -ă *adj.* 1. nespus, nerostit, inexprimabil, indicibil. 2. grozav, extraordinar, formidabil, excepțional, deosebit

negreșit *adv.* firește, bineînțeles, desigur, sigur, neîndoielnic, cert, neapărat, cu siguranță

negricios, -oasă *adj.* brunet, oacheș, brun, negruț

negru, -neagră *adj.* 1. oacheș, brunet, negricios. 2. întunecat, întunecos, obscur, sumbru

negură *f.* 1. ceață, păclă. 2. obscuritate, beznă, întuneric, întunecime

neguros, -oasă *adj.* 1. cețos, păcios, înnegurat. 2. întunecat, întunecos, obscur. 3. confuz, haotic, neclar, încurcat. 4. trist, posomorât, întunecat, încruntat

negustor *m.* comerciant, vânzător

negustorie *f.* 1. negoț, comerț. 2. afacere, tranzacție

nehotărâre *f.* ezitare, șovăială, indecizie, pregetare, nesiguranță

nehotărât, -ă *adj.* v. nesigur

neică *m.* v. nene

neiertat, -ă *adj.* oprit, interzis, nepermis, neîngăduit, neadmis

nelertător, -oare *adj.* v. necruțător

nelsprăvit, -ă *adj.* v. netrebnic

nelstovit, -ă *adj.* 1. neobosit, infatigabil, inepuizabil. 2. interminabil, nesfârșit, continuu, infinit

neîmpăcat, -ă *adj.* 1. nemulțumit, nesatisfăcut, descumpănit. 2. îndârjit, aprig, înverșunat, neînduplecat, violent, nepotolit

neîmplinit, -ă *adj.* 1. nedezvoltat, necopt, nedeșăvârșit, crud. 2. nesatisfăcut, neterminat

neînceput, -ă *adj.* întreg, neatins, intact, virgin

neîncetat *adv.* v. continuu

neînchipuit *adv.* necrezut, grozav, incredibil, nespus, extrem

neîncrezător, -oare *adj.* v. bănuitor

neîndemânatic, -ă *adj.* v. nepriceput

neîndoielnic, -ă *adj.* v. sigur

neîndolos, -oasă *adj.* v. sigur

neînduplecat, -ă *adj.* v. dâr

neîndurat, -ă *adj.* v. nemilos

neînfricat, -ă *adj.* v. curajos

neînfrânt, -ă *adj.* v. invincibil

neînsemnat, -ă *adj.* mic, mărunț, neglijabil, minor, modest, insignifiant, derizoriu, prizărit, meschin

neînsuflețit, -ă *adj.* v. mort

neîntârziat *adv.* v. imediat

neîntrecut, -ă *adj.* v. unic

neîntrerupt, -ă *adj.* v. continuu

neînțelegere *f.* ceartă, discordie, disensiune, controversă, divergență, dezacord, conflict, vrajbă, zăzanie, dispută, dezbinare, sfadă, litigiu, gâlceavă, harță

neînțeles, -easă *adj.* 1. inexplicabil, enigmatic, tainic, misterios. 2. confuz, neclar, nelămurit, nedeșlușit, nedefinit

nelămurit, -ă *adj.* neclar, confuz, încurcat, neînțeles, imprecis, incert, nebulos, vag, haotic, nedeșlușit, nedefinit

nelegiulre *f.* v. fărădelege

nelegiuit, -ă *adj.* v. mârșav

nelimitat, -ă *adj.* imens, nemăsurat, infinit, colosal, nemărginit, necuprins, nesfârșit, nețârmurit, enorm, fantastic, uriaș

neliniște *f.* îngrijorare, agitație, tulburare, frământare, neastâmpăr, temere, impaciență, frică, zbucium

neliniștit, -ă *adj.* v. frământat

nelipsit, -ă *adj.* v. prezent

nemalauzit, -ă *adj.* v. nemai-pomenit

nemalîntâlnit, -ă *adj.* v. nemai-pomenit

nemalpomenit, -ă *adj.* 1. extraordinar, unic, nemaivăzut, fenomenal, nemaiauzit, nemaîntâlnit, neobișnuit. 2. grozav, enorm, imens, uimitor

nemărginire *f.* v. infinit

nemărginit, -ă *adj.* infinit, nelimitat, imens, nesfârșit, incomensurabil, nețărmurit

nemăsurat, -ă *adj.* v. nelimitat

nemernic, -ă *adj.* v. ticălos

nemernicie *f.* mârșăvie, josnicie, ticăloșie, infamie, netrebnicie, nelegiuire

nemeș *m.* v. nobil

nemîljlocit, -ă *adj.* v. direct

nemilos, -oasă *adj.* v. crud

nemîșcare *f.* neclintire, imobilitate, fixitate, încremenire, înlemnire

nemîșcător, -oare *adj.* v. imobil

nemâncat, -ă *adj.* v. flămând

nemângălat, -ă *adj.* întristat, dezolat, măhnit, deprimat, neconsolat, nealinat, trist

nemuțumi *vb.* v. supăra

nemuțumire *f.* supărare, mahnire, indispoziție, neplăcere, neajuns, inconvenient, necaz

nemuțumit, -ă *adj.* v. indispus

nemurire *f.* 1. veșnicie, vecie, eternitate, perpetuitate, supraviețuire. 2. glorie, faimă, mărire, onoare

nemuritor, -oare *adj.* 1. nepieritor, veșnic, etern, sempitern, durabil. 2. celebru, faimos, reputat, vestit, renumit

nene *m.* v. bade

nenoroc *n.* nefericire, neșansă, necaz, ghinion, belea

nenoroci *vb.* v. neferici

nenorocire *f.* 1. nefericire, nenoroc, năpastă, pacoste, belea, necaz, neplăcere, bucluc, încurcătură, neajuns. 2. calamitate, potop, dezastru, catastrofă

nenorocit, -ă *adj.* 1. nefericit, nenorocos, năpastuit, sărman, mizer, nevoiaș, mișel. 2. dezolat, trist, deprimat, jalnic, tragic

nenorocos, -oasă *adj.* 1. nefericit, rău, nefast. 2. ghinionist, păgubos

nenufar *m.* nufăr

nenumărat, -ă *adj.* incalculabil, infinit, colosal, imens, nesfârșit

neobișnuit, -ă *adj.* deosebit, excepțional, anormal, nefiresc, insolit, bizar, năstrușnic, singular, excentric, fantastic

neobosit, -ă *adj.* 1. activ, harnic, laborios, silitor, neostenit. 2. perseverent, stăruitor, neîntrerupt, necontenit, continuu

neobrazare *f.* v. obraznicie

neobrazat, -ă *adj.* v. obraznic

neodihnit, -ă *adj.* activ, neobosit, infatigabil, neistovit, neostoit

neofit, -ă *adj.* v. începător

neolatîn, -ă *adj.* romantic, roman, latin

neologism *n.* termen nou, cuvânt recent

neomenesc, -ească *adj.* v. inuman

neomenos, -ească *adj.* cumplit, inuman, ticălos, primitiv, necivilizat, dur, barbar, aspru.

neoplasm *n.* cancer, tumoare (malignă), rac

neorganic, -ă *adj.* anorganic

neostenit, -ă *adj.* v. neobosit

neostolt, -ă *adj.* v. neostenit

nepământean, -ă *adj.* v. supranatural

nepărtîlnitor, -oare *adj.* v. imparțial

nepăsare *f.* indiferență, delăsare, pasivitate, dezinteres, lenevie, inerție, nesimțire, tembelism, indolență, pasivitate

nepăsător, -oare *adj.* apatic, tembel, delăsător, indiferent, nesimțitor, nesimțit, flegmatic, insensibil

nepătat, -ă *adj.* v. curat

nepătruns, -ă *adj.* 1. nestrăbătut, impenetrabil, dens, compact. 2. (fig.) tainic, misterios, neînțeles, obscur, necunoscut

nepereche *adj.* 1. impar, fără soț. 2. unic, excepțional, fără egal

nepieritor, -oare *adj.* v. nemuritor

neplăcere *f.* 1. dezgust, silă, scârbă, repulsie, aversiune. 2. necaz,

neajuns, nemulțumire, belea, bucluc, pacoste, impas

neplăcut, -ă *adj.* rău, dezagreabil, respingător, supărător, displăcut, antipatic, dezgustător, infect, scârbos

nepoftit, -ă *adj.* v. nechemat

nepotism *n.* favoritism, protecție, concesiie, favoare

nepotolit, -ă *adj.* 1. neastâmpărat, neliniștit, nebunatic, zvăpăiat, zburdalnic. 2. nestins, neîmpăcat, aprig, vajnic, înverșunat, îndârjit, furtunos, pornit

nepotrivire *f.* neconcordanță, anti-monie, contradicție, disonanță, dezacord, neasemănare, incongruență

nepotrivit, -ă *adj.* 1. deplasat, inoportun, vătămător, neprielnic, nefavorabil, impropriu, inadecvat

neprecupețit, -ă *adj.* v. necon-
diționat

nepregetat, -ă *adj.* v. neobosit

nepretențios, -oasă *adj.* v. modest

neprețuit, -ă *adj.* 1. valoros, prețios. 2. scump, drag, iubit

neprevăzut, -ă *adj.* v. neașteptat

nepricepere *f.* v. ignoranță

nepriceput, -ă *adj.* 1. neștiutor, ignorant, incapabil, incompetent, neîndemânatic, neghiob, ageamiu, neisprăvit. 2. nelămurit, obscur, inexplicabil, neînțeles

nepricopsit, -ă *adj.* v. sărac

neprilărit, -ă *adj.* v. pur

neputincios, -oasă *adj.* 1. inca-pabil, nepriceput, ageamiu. 2. slab, nevolnic, neajutorat, bicisnic, nevoiaș. 3. suferind, bolnav, infirm, schilod, vlăguit

neputință *f.* 1. incapacitate, para-lizie, imposibilitate. 2. slăbiciune, suferință, boală, nevolnicie

nerăbdare *f.* neastâmpăr, nervozitate, impaciență, încordare, tensiune, febrilitate, surescitare, înfrigurare, agitație

nerăbdător, -oare *adj.* nestăpânit, agitat, impacientat, neastâmpărat, în-cordat, febril, surescitat, nervos

nerecunoscător, -oare *adj.* v. in-grat

neregularitate *f.* 1. abatere, deviere, eroare, greșeală. 2. ondu-lație, sinuozitate, accident, iregulari-tate

neregulat *adv.* rar, uneori, spo-rad, întâmplător, din când în când

neregulă *f.* 1. dezordine, neorân-duială, răvășeală, harababură, de-bandadă. 2. abatere, eroare, inexacti-tate, deviere

nerod, -oadă *adj.* v. prost

neroze *f.* prostie, neghiobie, ineptie, nătângie, imbecilitate, (fig.) boroboată, poznă, năzbătie, nebunie

nerușinare *f.* necuviință, imperti-nență, obraznicie, nesimțire, inso-lență, neobrăzare, indecență, vulgari-tate

nerușinat, -ă *adj.* v. necuviincios

nervi *m.* pl. 1. enervare, su-rescitare, iritare, agitație, nervozitate. 2. dinamism, energie, vigoare

nervos, -oasă *adj.* 1. nestăpânit, irascibil, iritabil, repezit, nevricos. 2. mânios, pornit, iritat, surescitat, ener-vat, scos din fire. 3. dinamic, energic, vioi, vivace, viguros

nervozitate *f.* 1. enervare, iritare, surescitare, irascibilitate. 2. ne-răbdare, neastâmpăr, impaciență, încordare, înfrigurare, tensiune, febrilitate, neliniște

nervură *f.* 1. vână, striatie. 2. dungă, ieșitură, mulară

nesaț *n.* v. lăcomie

nesăbuintă *f.* v. nechibzuință

nesăbuit, -ă *adj.* v. imprudent

nesărat, -ă *adj.* v. searbăd

nesățul, -ă *adj.* v. lacom

neschimbă, -ă *adj.* v. statornic

nesecat, -ă *adj.* neistovit, inepui-zabil, interminabil

nesemnă, -ă *adj.* v. anonim

neserlos, -oasă *adj.* v. ușuratic

nesfârșit, -ă *adj.* v. infinit

nesigur, -ă *adj.* 1. nehotărât, dezorientat, îndoielnic, incert, pro-blematic, ezitant, șovăitor, clătinat. 2. riscant, primejdios, periculos, dubios, suspect, amenințător

nesiguranță *f.* 1. șovăială, dubiu, ezitare, incertitudine, îndoială. 2. pericol, primejdie, amenințare

nesimțire *f.* 1. leșin, colaps. 2. nerușinare, insolentă, obraznicie, impertinență, necuviință. 3. nepăsare, indiferență, insensibilitate

nesimțitor, -oare *adj.* 1. nepăsător, indolent, indiferent, insensibil. 2. nesimțit, insolent, nerușinat, necrescut

nesimțit *adv.* v. desigur

nesocoti *vb.* a desconsidera, a ignora, a uita, a neglija, a nu ține cont, a trece cu vederea

nesocotință *f.* v. nechibzuință

nesocotit, -ă *adj.* 1. nechibzuit, ne-cugetat, imprudent, nesăbuit, irațional, neprevăzător. 2. disprețuit, desconsiderat, nerespectat, bagateli-zat, ignorat

nesomn *n.* 1. veghe, trezie. 2. in-somnie

nespălat, -ă *adj.* 1. murdar, jegos, răpănos, slinos, îngălat, întinat, pătat. 2. derbedeu, haimana, golan, pușlama, mitocan, nemernic

nespus, -ă *adj.* 1. negrăit, inexplicabil, indescritibil. 2. minunat, colosal, imens, extraordinar, neobișnuit, miraculos

nestabil -ă *adj.* v. instabil

nestatornic -ă *adj.* 1. mișcător, instabil, schimbător, variabil. 2. capricios, inconstant, inconsecvent, inegal, nereserios

nestăpânit, -ă *adj.* 1. aprig, focos, nestăvilit, vijelios, impetuos, năvalnic, impulsiv, agresiv, bătaios, violent. 2. nervos, repezit, iritabil, irascibil

nestăvilit, -ă *adj.* v. nestăpânit

nestingherit, -ă *adj.* v. liber

nestânjenit, -ă *adj.* v. liber

nestrăbătut, -ă *adj.* necălcat, nepătruns, neumblat, necunoscut

nestrămutat, -ă *adj.* 1. neclintit, neschimbat, nemișcat, imobil, fix. 2. ferm, decis, dărz, hotărât, inflexibil, neabătut, constant

neștricat, -ă *adj.* nevătămat, neștirbit, neatins, nealterat, întreg, teafăr, nevicat

nesuferit, -ă *adj.* insuportabil, rău, dezgustător, imposibil, mizerabil, dis-plăcut, antipatic, repugnant, res-pingător

nesupunere *f.* v. împotrivire

nesupus, -ă *adj.* neascultător, in-subordonat, recalcitrant, împotrivit, îndărătnic

neșansă *f.* ghinion, nenoroc

neșovălelnic, -ă *adj.* ferm, ne-abătut, sigur, hotărât, dărz, con-secvent

neșovăltor, -oare *adj.* v. neșo-vălelnic

neșters, -earsă *adj.* v. persistent

neștiință *f.* v. ignoranță

neștirbit, -ă *adj.* v. intact

neștiut, -ă *adj.* necunoscut, tănuit, ascuns, nedescoperit, tainic, ignorat

neștiutor, -oare *adj.* v. ignorant

net, -ă *adj.* 1. clar, explicit, deslușit, precis, răspicat. 2. categoric, ferm, decis, hotărât, tranșant, expres

netăgăduit -ă *adj.* v. evident

neted, -ă *adj.* plat, întins, nivelat, oblu, drept

netemeinicie *f.* 1. neadevăr, inexactitate, falsitate. 2. șubrezenie, slăbiciune, fragilitate

netezi *vb.* 1. a nivela, a fățui, a în-drepta, a șlefui. 2. a mângâia, a dez-mierda, a alina

netot, netoată *adj.* nerod, neis-prăvit, neghiob, nătărău, stupid, bleg, nătăflet, tont, tontălaș, haplea, prostănac

netrebnic, -ă *adj.* ticălos, nemernic, mizerabil, păcătos, josnic, mișel, infam, mârșav, nedemn, becisnic

netrebnicie *f.* v. josnicie

nețărnut, -ă *adj.* imens, infinit, nelimitat, nesfârșit, nemăsurat, uriaș

nețesălat, -ă *adj.* nepieptănat, ciufuțit, zbârlit, vâlvoi

neuitat, -ă *adj.* memorabil, nemuritor, etern, nepieritor, veșnic, perpetuu

neumblat, -ă *adj.* v. nestrăbătut
neutral, -ă *adj.* v. neutru
neutraliza *vb.* a anihila, a anula, a contracara, a zădărnici, a paraliza, a distruge, a nimici, a desființa
neutru, -ă *adj.* neutral, independent, neaservit, neîncadrat, indiferent
neuzat, -ă *adj.* v. nou
nevastă *f.* soție, femeie, doamnă, consoartă, pereche, jumătate
nevăstuică *f.* helge, măriuță, hermină
nevătămat, -ă *adj.* neatins, teafăr, întreg, intact, neștirbit
nevătămător, -oare *adj.* bun, sănătos, salubru, inofensiv, prielnic
nevăzător, -oare *m. f.* orb
neverosimil, -ă *adj.* incredibil, de necrezut, fantastic, imposibil
neviciat, -ă *adj.* v. nesticat
nevîndecabil, -ă *adj.* condamnat, incurabil
nevîndecat, -ă *adj.* 1. suferind, bolnav. 2. (despre răni) deschis, necicatrizat
nevinovat, -ă *adj.* 1. neștiutor, inocent, candid, naiv. 2. cinstit, cast, curat, neprihănit, ingenuu, virtuos, virgin
nevinovăție *f. vb.* v. inocență
nevârșnic, -ă *adj.* minor, copil, tânăr, necopt
nevol *vb.* 1. a constrânge, a obliga, a sili, a forța. 2. a căzni, a chinui, a canoni, a munci, a trudi
nevolt, -ă *adj.* v. obligat
nevoiaș *m.* v. sărac
nevole *f.* 1. trebuință, cerință, necesitate, imperativ, obligație, pretenție. 2. lipsă, sărăcie, mizerie, greutate, necazuri, supărări, amărăciune, neajuns, belea, grijă, privațiune, impas, dificultate, năpastă, neplăceri, pacoste, anevoință
nevolnic, -ă *adj.* v. neputincios
nevrednic, -ă *adj.* netrebnic, nedemn, parșiv, lichea, pierde-vară
nevrîcos, -oasă *adj.* v. nervos
nezdruncinat, -ă *adj.* v. neclintit

nicăier *adv.* niciunde
nicicând *adv.* niciodată
nicicum *adv.* deloc, defel, nicidecum
nicidecum *adv.* v. nicum
niclodată *adv.* nicicând
nimb *n.* aureolă, aură, strălucire
nimeni *pron.* niciunul, niciuna
nîmereală *f.* 1. potrivire, potriveală, brodire, coincidentă, concordantă. 2. întâmplare, prilej, oportunitate, incidentă
nîmeri *vb.* 1. a ajunge, a stinge, a lovi, a izbi, a păli. 2. a potrivi, a brodi, a concorda, a cadra, a corespunde. 3. a afla, a găsi, a întâlni, a descoperi, a ghici
nîmerit, -ă *adj.* 1. potrivit, adecvat, convenabil, corespunzător, oportun, recomandabil, util. 2. reușit, izbutit, bun, binevenit
nîmfă *f.* crisalidă, pupă, gogoasă, păpușă
nîmîc *m.* 1. neant, neființă, inexistență, deșărtăciune, zădărnicie. 2. fleac, bagatelă, moft
nîmîci *vb.* a distruge, a năru, a desființa, a prăpădi, a pustii, a devasta, a stârpi, a spulbera, a lichida, a potopi
nîmîcitor, -oare *adj.* v. distrugător
nîmîcnicle *f.* zădărnicie, deșărtăciune, inutilitate
nîns, -ă *adj.* cărunț, sur, albit
nînsoare *f.* zăpadă, omăt, nea
nîpon, -ă *m. f.* japonez
nîscal, **nîscalva** *adj.* niște
nîslpariță *f.* zvârlugă
nîșă *f.* firidă, intrând, adâncitură
nîște *adj.* câțiva, niscăi, niscăiva
nîtrat *n.* azotat
nîtrogen *n.* azot
nîtul *vb.* a fixa, a bate, a fereca
nîțel, -lă *adj.* puțin, câțva, oleacă, cam, strop, fărâmbă
nîvel *n.* 1. treaptă, grad, stadiu, indice, măsură. 2. etaj, cat, plan
nîvela *vb.* a netezi, a uniformiza, a egala, a îndrepta, a fățui
nîvelă *f.* n. velmetru, boloboc, cumpănă

noadă *f.* coccis
noapte *f.* întuneric, beznă, întunecime, obscuritate
noaten *m.* cărlan, mior
nobil *m.* cavaler, castelan, aristocrat
nobil, -ă *adj.* 1. generos, mărimos, ales, bun. 2. distins, elegant, grațios
nobilime *f.* aristocrație, boierime
nobilețe *f.* 1. nobilime, nobilitate, evghenie. 2. generozitate, cavalierism, mărinimie, bunătate. 3. dinstincție, grație, elegantă
noctiv, -ă *adj.* v. vătămător
noctambul, -ă *adj.* somnambul, lunatic
nocturn, -ă *adj.* noptatic
nod *n.* 1. înăditură, legătură. 2. ciot. 3. articulație, încheietură
nodal, -ă *adj.* v. esențial
nodul *n.* umflătură, excrescență, proeminență, nodozitate
noduros, -oasă *adj.* cioturos, nodos
nolan *n.* 1. mulțime, înghesuială, lume, buluc. 2. nămete, troian. 3. șuvoi, torent, puhoi
nolembrie *m.* brumar, brumărel
noimă *f.* 1. înțeles, sens, logică, coerență, tâlc, semnificație. 2. motiv, cauză, mobil, justificare. 3. menire, țel, scop, țintă
nomad, -ă *adj.* călător, nestatornic
nonsens *n.* stupiditate, prostie, absurditate
nonșalant, -ă *adj.* v. natural
noptatic, -ă *adj.* nocturn, întunecos
nord *n.* miazănoapte, septentrion
nordic, -ă *adj.* boreal, artic, sententrional
norma *vb.* a legifera, a reglementa, a stabili, a regla, a orândui
normal, -ă *adj.* 1. obișnuit, firesc, natural; (*adv.*) firește, bineînțeles, desigur, neîndoielnic, precis, garantat. 2. sănătos, teafăr, neatins
normaliza *vb.* v. îndrepta
normanzl *pl.* varegi, vikingi
normativ *n.* îndreptar, directive, instrucțiuni, norme

normă *f.* 1. dispoziție, directivă, instrucțiune, regulă, lege. 2. precept, învățătură, principiu, canon, criteriu, normativ
noroc *n.* 1. șansă, izbândă, succes. 2. destin, soartă, ursită, scrisă. 3. (interj.) succes! fericire!
norod *n.* v. popor
norol *n.* glod, nămol, tină, mâl, mocirlă
noros, -oasă *adj.* înnorat, neguros, întunecat, păcios, plumburiu
nostalgic *f.* dor, alean, melancolie
nostim, -ă *adj.* 1. hazliu, amuzat, comic, vesel, mucalit, spiritual. 2. plăcut, dragălaș, atrăgător, simpatic, agreabil, draguț
nota *vb.* 1. a însemna, a înregistra, a consemna, a (în)scrie, a marca. 2. a califica, a aprecia, a prețui. 3. a observa, a remarca, a reține, a releva
notabil, -ă *adj.* v. deosebit
notă *f.* 1. însemnare, consemnare, notație, mențiune, specificare. 2. înștiințare, comunicare, știre, veste, informație. 3. calificativ, apreciere. 4. aspect, însușire, trăsătură, nuanță, atribut, calitate, caracter, specific
notificare *f.* v. consemnare
notiță *f.* v. însemnare
notorietate *f.* renume, prestigiu, faimă, reputație, vază
notoriu, -le *adj.* v. renumit
noțional, -ă *adj.* conceptual, abstract
noțiune *f.* idee, concept; (la pl.) cunoștințe, informații, elemente
nou, nouă *adj.* 1. recent, actual, modern, proaspăt. 2. neuzat, nefolosit, netocit, nepurtat, neîncercat. 3. novice, nepriceput, ucenic, începător
noutate *f.* veste, știre, informație.
2. originalitate, inedit, inovație
novice *m.* v. începător
novator, -oare *adj.* înnoitor
nu *adv.* ba, nicidecum
nuanță *vb.* v. doza
nuanțat, -ă *adj.* pitoresc, plastic, expresiv, variat, dozat
nuanță *f.* ton, tonalitate, colorit

nucleu *n.* sâmbure, miez, centru, esență

nud, -ă *adj.* gol, despuiat, dezbrăcat, dezgolit

nuditate *f.* goliciune, nud

nufăr *m.* nenufar

nula *f.* vergea, vargă, joardă, băț

nul, -ă *adj.* nimic, inexistent, fără efect, ineficient

nulă *f.* zero

nullitate *f.* nonvaloare, nimic, zero

numai *adv.* 1. abia, doar. 2. tocmai, exclusiv. 3. (conj.) dar, însă

numaldecât *adv.* acum, imediat, îndată, grabnic, iute, neîntârziat, rapid, degrabă, momentan

număr *n.* 1. cantitate, mulțime, sumă, total, cifră. 2. bucată, exemplar, unitate. 3. talie, dimensiune, mărime

număra *vb.* 1. a socoti, a calcula, a înșira. 2. a cuprinde, a conține, a include, a îngloba. 3. a fi, a se afla, a se găsi

numărătoare *f.* 1. socoteală, calcul, recensământ. 2. abac

nu-mă-uita *f.* miozotis

nume *n.* 1. numire, denumire, apelativ, titlu, denotație, titulatură, poreclă, supranume. 2. reputație, renume, faimă. 3. substantiv

numerar *adj.* peșin, gheață, lichid

numeric, -ă *adj.* cantitativ, cifric

numeros, -oasă *adj.* mult, mare, considerabil

numerota *vb.* a pagina

numerație *f.* numărare, paginație, numerotare

numi *vb.* 1. a se chema, a denumi, a boteza, a-i zice, a-i striga, a porecli, a supranumi. 2. a menționa, a rosti, a califica, a taxa, a categorisi. 3. a alcătui, a desemna, a institui, a înființa. 4. a investi, a proclama, a angaja, a însărcina

numit, -ă *adj.* citat, amintit, menționat, pomenit

numulitic, -ă *adj.* paleogen

nun *m.* naș

nuntă *f.* cununie, căsătorie

nurliu, -le *adj. v.* drăguț

nut *n.* uluc, canelură, șanț, scobitură

nutreț *n.* furaj, strânsură, zahercă

nutri *vb.* 1. a alimenta, a hrăni, a întreține. 2. a purta, a avea

nutriment *n.* aliment, furaj, hrană, mâncare, nutreț

nutritiv, -ă *adj.* hrănitor, consistent, sățios, succulent

nutriție *f.* alimentație, hrănire, mâncare, nutrire

O

oi *interj.* of!, oh!, ah!, vai!
oacheș, -ă *adj.* brunet, smead,
 tuciuriu, negricios
oală *f.* ghiveci, glastră
oare? *adv.* într-adevăr? chiar așa?
 cumva?

oarecare *pron. neh.* careva,
 cineva, oareșcare, vreun, anumit,
 obișnuit

oarece *pron. neh.* ceva, câtva,
 puțin, oareșce

oarecine *pron. neh.* cineva,
 careva, oarecare, vreun

oarecând *adv.* cândva, odată,
 oareșcând

oarecum *adv.* întrucâtva, în parte,
 parțial, cam

oaspete *m.* musafir, invitat, oaspe

obadă *f.* butuc, piedică; cătușă

oaste *f.* 1. armată, oștire. 2. ser-
 viciu militar, cătănie. 3. ceată,
 mulțime, gloată

obclină *f.* culme, vârf, creastă

obedient, -ă *adj.* supus, ascultător,
 docil

oberlicht *n.* supralumină, geam,
 fereastră (de sus)

obez, -ă *adj.* gras, buhăit, grăsan

obicei *n.* 1. deprindere, nărav, în-
 vâț, obișnuință, apucătură, tabiet. 2.
 datină, cutumă, uz, rânduială

obida *f.* v. amărăciune
obiect *n.* 1. lucru, materie. 2. dis-
 ciplină, domeniu, specialitate. 3.
 scop, țintă, obiectiv, țel 4. com-
 plement

oblecta *vb.* v. reproșa

oblectiv¹ *n.* scop, țel, țintă

oblectiv², -ă *adj.* real, just, im-
 parțial, drept, nepărtinitor

oblectivat, -ă *adj.* concretizat, ma-
 terializat

oblectivitate *f.* corectitudine,
 realism, imparțialitate

oblecție *f.* observație, contraargu-
 ment, contestație, reproș, critică

obișdul *vb.* v. impila

obișnui *vb.* a deprinde, a învăța, a
 aclimatiza, a adapta, a familiariza

obișnuință *f.* obicei, nărav, de-
 prindere, învăț, tabiet

obișnuit, -ă *adj.* firesc, normal,
 comun, curent, ordinar, uzual,
 tradițional

obârșie *f.* origine, sursă, izvor,
 sorginte, matcă, început, cauză

oblădui *vb.* 1. a ocroti, a proteja, a
 apăra. 2. a cârmui, a conduce

obilc, -ă *adj.* înclinat, pieziș, aple-
 cat

obilci *vb.* v. dibui

obliga *vb.* 1. a constrânge, a sili, a impune, a determina. 2. a se angaja, a consimți, a se lega

obligat, -ă *adj.* 1. constrâns, silit, ținut. 2. îndatorat, recunoscător

obligatoriu, -le *adj.* necesar, neapărat, imperios

obligație *f.* datorie, sarcină, îndatorire, răspundere

oblitera *vb.* 1. a se șterge, a se estompa. 2. a anula, a desființa. 3. a astupa, a închide

obliterație *f.* 1. ștergere, anulare. 2. astupare, ocluzie

oblojeală *f.* compresă, pansament, cataplasma

obloji *vb.* 1. a pansa, a îngriji. 2. a înfola, a înveli, a încotoșmăna

oblong, -ă *adj.* alungit, lunguiet

obloni *vb.* a închide, a fereca, a astupa

oblu, **oablă** *adj.* 1. drept, neted, plan. 2. abrupt, povârnit

obnubilație *f.* întunecare, umbrire, estompare

obol *n.* contribuție, bani

obor *n.* 1. târg, piață. 2. ocol, țarc

oboseală *f.* osteneală, trudă, chin, istovire, slăbire

obosi *vb.* a osteni, a slăbi, a se istovi, a se moleși

obosit, -ă *adj.* ostenit, frânt, istovit, slăvit, desființat

obositor, -oare *adj.* 1. istovitor, epuizant, copleșitor. 2. plictisitor, enervant, sâcâitor, agasant

obraz *n.* 1. față, figură, fizionomie. 2. persoană, ins, individ, personaj. 3. cinste, reputație, demnitate

obraznic, -ă *adj.* impertinent, arogant, neobrazat, insolent, ireverențios, necuviincios, cu tupeu, nerușinat, sfidător

obrazar *n.* mască

obraznici *vb.* a fi necuviincios, a se întinde, a sfida, a înfrunța

obraznicie *f.* impertinență, necuviință, sfidare, aroganță, insolentă, neobrazare, prezumție, nerușinare, îndrăzneală, trufie

obrinteală *f.* inflamare

obscen, -ă *adj.* indecent, imoral, corupt, trivial, nerușinat, josnic, impudic, deșăntat, vulgar, licențios, murdar, deocheat

obscenitate *f.* v. imoralitate

obscur, -ă *adj.* 1. întunecat, învăluit, neclar, nedeslușit, abscons. 2. necunoscut, anonim, biet, mediocru

obscurantism *n.* ignoranță, neștiință, incultură

obscuritate *f.* 1. întuneric, beznă, confuzie. 2. anonim, mediocritate

obsecvios, -oasă *adj.* supus, servil, slugarnic

obseda *vb.* a urmări, a preocupa, a copleși, a tiraniza, a persecuta, a frământa, a chinui, a roade

obsedant, -ă *adj.* v. chinuitor

obsedat, -ă *adj.* urmărit, chinuit, torturat, frământat, ros, persecutat

observa *vb.* 1. a remarca, a constata, a vedea, a sesiza, a reține, a examina, a scruta. 2. a supraveghea, a spiona, a iscodi

observabil, -ă *adj.* sesizabil

observație *f.* 1. remarcă, constatare, sesizare. 2. obiecție, muștrare, dojană, critică, admonestare. 3. control, supraveghere, pază

obsesie *f.* idee fixă, preocupare, fixație

obstacol *n.* piedică, stavilă, baraj, dificultate, opoziție

obstinație *f.* încăpățănare, îndârjire, opoziție, înverșunare, ambiție

obște *f.* mulțime, public, popor, gloată, comunitate

obștesc, -ească *adj.* comun, public, general, colectiv

obtura *vb.* a astupa, a închide, a înfunda, a bara

obtuza, -ă *adj.* mărginit, redus, stupid, incult, prost, meschin

obține *vb.* a primi, a dobândi, a câpăta, a câștiga, a procura, a realiza

ocară *f.* 1. defăimare, jignire, ofensă, insultă, înjosire. 2. muștrare, dojană, ceartă

ocări *vb.* 1. a muștra, a certa, a dojeni. 2. a insulta, a defăima, a jigni

ocazie *f.* prilej, împrejurare, moment, circumstanță
ocazional, -ă *adj.* întâmplător, circumstanțial

occident *n.* vest, apus
ocean *n.* 1. imensitatea apei. 2. nemărginire, noian, infinit

ocheană *f.* babușcă (pește)
ochi *m.* 1. vâz, privire, vedere, uitătură. 2. vârtej, copcă, bulboană. 3. laț, buclă, verigă. 4. mugur. 5. poiană

ochi *vb.* 1. a ținti, a fixa. 2. a scruta, a remarca, a distinge
ochlos, -oasă *adj.* frumos, arătos, chipeș

ochire *f.* căutătură, otheadă, privire, uitătură

ochitor *m.* țințș
ocârmul *vb.* a conduce, a cârmui, a guverna, a administra

ocluzie *f.* închidere, astupare, obliterație, strangulare

ocnaș *m.* pușcăriaș, condamnat, deținut

ocnă *f.* 1. salină, mină. 2. pușcărie, penitenciar, închisoare, temniță

ocniță *f.* firidă, nișă, cotlon

ocol *n.* 1. înconjur, ocolire, circumferință. 2. țarc, îngrăditură, gard. 3. bătătură, ogradă, curte

ocoli *vb.* 1. a înconjura, a împrejmui. 2. a evita, a feri, a eluda, a se abate

ocroti *vb.* v. a apăra
ocrotitor, -oare *adj.* protector, apărător, oblăduitor

oculist *m.* oftalmolog

ocult, -ă *adj.* ascuns, tainic, misterios, criptic, mistic

ocupa *vb.* 1. a cuceri, a pune stăpânire, a lua, a stăpâni. 2. a pre-ocupa, a absorbi. 3. a se îndeletnici, a se interesa, a se îngriji

ocupant *m.* cuceritor, stăpânitor
ocupat, -ă *adj.* prins, reținut, absorbit

ocupație *f.* 1. stăpânire, cucerire. 2. meserie, profesiune, îndeletnicire, slujbă, activitate, post

odale *f.* cameră, încăpere
odaliscă *f.* cadână

odată *adv.* 1. cândva, odinioară. 2. simultan, concomitent, deodată, imediat

odă *f.* imn, preamărire
odgon *n.* funie, pârâmbă, frânghie
odihnă *f.* repaus, răgaz, pauză, popas, tihnă, astâmpăr

odihni *vb.* 1. a face pauză, a se repauza, a dormi. 2. a fi mort, a zăcea
odihnitor, -oare *adj.* reconfortant, întăritor, liniștitor, recreativ

odinioară *adv.* odată, pe vremuri, altădată, cândva

odios, -oasă *adj.* respingător, dezgustător, oribil, detestabil, hidos
odolean *m.* valeriană

odor *n.* giuvaer, comoară, bijuterie
odorant, -ă *adj.* mirositor, parfumat
odraslă *f.* vlăstar, copil, descendent, progenitură, lăstar, urmaș

odrasli *vb.* a zămisi, a naște, a produce, a lăstări, a înmuguri

ofi *interj.* ah, deh, aoleu, oh, vai
ofensa *vb.* a jigni, a insulta, a ocări, a supăra

ofensă *f.* injurie, ocară, insultă, jignire, defăimare
ofensiv, -ă *adj.* atacant, agresiv, bățaios, incisiv

ofensivă *f.* asalt, atac, năvală, dezlănțuire
oferi *vb.* a da, a prezenta, a dăruia, a propune, a etala

ofertă *f.* propunere, prezentare, înfățișare
oficia *vb.* a celebra, a sluji, a servi
oficial, -ă *adj.* legal, legiuit, oficios

oficialitate *f.* autoritate, administrație
oficializa *vb.* a legaliza

oficlere *f.* celebrare, săvârșire, slujire
oficină *f.* laborator

oficiu *n.* 1. slujbă, atribuție, sarcină, ocupație. 2. local, birou, încăpere
ofili *vb.* a se vesteji, a păli, a se îngălbeni, a se fana, a se trece, a se usca

ofrandă *f.* jertfă, prinos, dar. 2. contribuție, danie

ofta *vb.* a suspina, a se tângui
oftamolog *m.* oculist
oftică *f.* tuberculoză, ftizie
ofuscă *vb.* a se ofensa, a se supăra
ogeac *n.* coș, horn
ogheal *n.* plapumă, cuvertură
ogilndi *vb.* a (se) reflecta, a (se) resfrânge, a (se) proiecta; (fig.) a reprezenta
ogol *vb.* a se liniști, a se potoli, a se domoli, a se calma, a se alina
ogor *n.* arătură, țarină, semănătură, hat, pârlăoagă, lan
ogradă *f.* băătăură, ocol
oler *m.* cioban, pastor, păcurar
olște *f.* proțap, cârmă
olat *n. v.* regiune
oleacă *adv.* puțin, puțințel, o țără, strop
olimplan, -ă *adj.* maiestuos, impunător, academic, aristocratic
olog, ologă *adj.* șchiop, șontorog, beteag, neputincios, schilod
olograf *n.* manuscris, autograf
oligofren, -ă *adj.* handicapat, redus (mental), nedevelopat, imbecil
om *m.* bărbat, ins, individ, soț
omagla *vb.* a elogia, a stima, a lăuda, a admira, a prețui
omaglu *n.* prinos, stimă, prețuire (aparte), elogiu, admirație, slăvire
omăt *n.* zăpadă, nea, ninsoare
ombllic *n.* buric
omenesc, -ească *adj.* uman, natural
omenește *adv.* normal, cumsecade, corect
omeni *vb.* a ospăta, a cinsti, a trata
omenle *f.* cumsecădenie, corectitudine, bunăvoință, umanism, bunătate
omenire *f.* umanitate, lume, mulțime, populație
omenos, -oasă *adj.* cumsecade, bun, amabil, săritor, generos, uman, blând
omlile *f.* predică, cuvântare
omislune *f.* scăpare, lacună, uitare, lipsă, neglijare

omite *vb.* a eluda, a scăpa, a neglija, a sări, a ignora, a trece cu vederea
omletă *f.* jumări
omnipotent, -ă *adj.* atotputernic, autocrat
omogen, -ă *adj.* egal, unitar, uniform, nediferențiat
omogeniza *vb.* a uniformiza
omolog, -oagă *adj.* similar, egal, asemănător, identic
omoplat *n.* spată, scapulă
omor *n.* crimă, ucidere, asasinat, omucidere
omorî *vb.* a ucide, a asasina, a lua viața, a suprima, a lichida, a chinui
omucidere *f. v.* asasinat
omușor *n.* uvulă, luetă
onanle *f.* masturbare
oncolog *m.* cancerolog
onctuos, -oasă *adj.* 1. unsuros, gras, cleios. 2. mios, insinuant, fals
ondula *vb.* 1. a undui, a se legăna, a șerpi. 2. a se bucla, a încreți, a inela, a încârlionța
ondulație *f.* buclă, încrețitură, creț
ondulator *n.* inventor
oneros, -oasă *adj.* apăsător, greu, împovărat, dezavantajos, nedrept, ilegal, costisitor
onest, -ă *adj.* cinstit, corect, cumsecade, moral, drept
onestitate *f. v.* cinste
oniric, -ă *adj.* fantastic, de vis, halucinant, delirant
onoare *f.* 1. cinste, probitate, onestitate, integritate, corectitudine. 2. reputație, prestigiu, vază, respect, stimă, considerație, prețuire. 3. demnitate, mândrie, orgoliu
onomatopelc, -ă *adj.* imitativ
onor *n.* rang, treaptă, ierarhie, funcție, demnitate
onora *vb.* 1. a cinsti, a respecta, a stima, a aprecia. 2. a achita, a plăti, a restitui, a reda
onorabil, -ă *adj.* respectabil, stimabil, prețuit
onorar, -ă *adj.* onorific, din stimă, venerabil, din respect

onorariu *n.* retribuție, plată, remunerație, indemnizație

onorific, -ă *adj.* onorar, venerabil, respectuos

ontogeneză *f.* ciclu vital

op *n.* operă, lucrare, carte, volum

opac, -ă *adj.* 1. mat, netransparent, întunecat. 2. obtuz, mărginit, redus, incult

opacitate *f.* v. stupiditate

opărit, -ă *adj.* (fig.) indispus, abătut, mahmur, plouat

opera *vb.* a realiza, a efectua, a face, a înfăptui, a lucra

operant, -ă *adj.* eficace, practic, dinamic

operativ, -ă *adj.* expeditiv, eficace, rapid, direct, prompt

operativitate *f.* promptitudine, eficiență

operatoru, -le *adj.* chirurgical

operație *f.* 1. intervenție, acțiune, lucrare. 2. afacere, tranzacție. 3. calcul, socoteală

operă *f.* 1. creație, lucrare, scriere, producție, op, realizare. 2. acțiune, faptă, manifestare

oplna *vb.* a socoti, a crede, a considera, a judeca

oplnar *m.* țăran, plugar

opinie *f.* părere, judecată, cuget, idee, gând

opintea *f.* efort, efortare, opintire, încordare

opinti *vb.* a se încorda, a se sforța, a se forța, a face efort

opis *n.* registru, catalog, indice, inventar, listă

oploși *vb.* v. pripăși

oponent, -ă *adj.* adversar, opozant

oportun, -ă *adj.* nimerit, binevenit, adecvat, potrivit, recomandabil

opozant, -ă *adj.* oponent, adversar

opozitie *f.* 1. împotrivire, adversitate, opunere, rezistență. 2. contrast, antiteză, antinomie

oprește *f.* piedică, stavilă, barieră, interdicție

opresiune *f.* apăsare, oprimare, asuprire, impilare, persecuție

opresiv, -ă *adj.* v. opresor

opresor, -oare *adj.* opresiv, asupritor, impilator, jecmănit, persecutor

opri *vb.* 1. a stopa, a bloca, a stăvili, a ține în loc. 2. a curma, a înceta, a împiedica, a întrerupe. 3. a sta, a staționa, a zăbovi, a rămâne. 4. a păstra, a reține, a rezerva, a ține. 5. a interzice, a prohibi, a nu permite. 6. a se stăpâni, a se abține, a se înfrâna

oprima *vb.* v. a asupri

oprimat, -ă *adj.* asuprit, oropsit, năpăstuit, prigonit, impilat, urgisit, apăsător

oprire *f.* 1. încetare, curmare, pauză, stopare, blocare. 2. staționare, stație, haltă, popas, escală. 3. interdicție, prohibiție, oprește

opritoare *f.* piedică, zăgaz, stăvilă

oprobriu *n.* reprobare, dezaprobare, condamnare, dispreț, rușine

opta *vb.* 1. a alege, a prefera, a se opri la... 2. a se decide, a se fixa

optică *f.* viziune, opinie, convingere, mentalitate

optim, -ă *adj.* excelent, minunat, foarte bun, perfect, admirabil

optimism *n.* încredere, elan, avânt, creativitate

opțiune *f.* alegere, preferință

opulent, -ă *adj.* 1. bogat, abundent, îmbelșugat. 2. voluminos, plin, încărcat

opulență *f.* belșug, abundență, avere, tezaur

opune *vb.* a se împotrivi, a se încontra, a înfrunța, a fi contra, a ține piept

opus, -ă *adj.* contrar, potrivnic, advers, antitetic, antagonist

or *conj.* 1. însă, dar. 2. prin urmare, deci, așadar

oracol *n.* prezicere, prevedere

oral, -ă *adj.* verbal, rostit, grăit, spus

oranj, -ă *adj.* portocaliu

orar *n.* program

oraș *n.* cetate, urbe, citadelă, localitate (importantă)

orator *m.* conferențiar, retor, vorbitor

oratorie *f.* elocvență, retorică, discurs

oratoriu *n.* cantată, compoziție

orație *f.* conăcărie, olăcărie

oră *f.* 1. ceas, moment, clipă. 2. lecție, prelegere, curs, clasă

orășean, -că *adj.* citadin, târgoveț, pantalonar, domn, funcționar

orătănil *f. pl.* păsări, galițe

orb, **oarbă** *adj.* 1. nevăzător, chior. 2. instinctiv, irațional, necontrolat. 3. întunecos, neclar, învăluit, nebulos

orbecăl *vb. v.* băjbăi

orbește *adv.* nesocotit, nebunește, la întâmplare, inconștient, orbiș

orbi *vb.* 1. a nu vedea, a nu distinge. 2. a se înșela, a se amăgi

orblre *f.* cecitate; (fig.) rătăcire, derută, abatere

orchestrație *f.* instrumentație, orchestrare

ordle *f.* hoardă, ceată, oaste

ordin *n.* 1. dispoziție, comandă, poruncă, consemn. 2. categorie, speță, clasă. 3. decorație, medalie

ordinar, -ă *adj.* 1. obișnuit, comun, de rând, inferior. 2. vulgar, grosolan, mitocan, josnic

ordinator *n.* computer

ordine *f.* 1. rânduială, disciplină, regulă. 2. succesiune, dispoziție, înșiruire, orânduială

ordona *vb.* 1. a comanda, a dispune, a porunci, a comanda, a hotărî. 2. a fixa, a stabili, a rândui, a aranja, a alinia

ordonanță *f.* dispoziție, decizie

ordonat, -ă *adj.* îngrijit, corect, spălat. 2. disciplinat, meticulos, serios

organ *n.* 1. instrument, unealtă, mijloc. 2. organism, autoritate. 3. ziar, publicație, revistă

organic, -ă *adj.* structural, esențial, fundamental

organigramă *f.* schemă, schiță, plan

organism *n.* 1. structură, corp. 2. organ, autoritate, organizare

organiza *vb.* a aranja, a sistematiza, a structura, a orândui, a ordona

organizație *f.* structură, aranjament, rânduială

orgle *f.* 1. desfrâu, imoralitate, destrăbălare. 2. petrecere, dezmăț

orgollos, -oasă *adj.* vanitos, mândru, îngâmfat, încrezut, arogant, trufaș

orgollu *n.* îngâmfare, vanitate, aroganță, trufie

ori *conj.* sau, fie

oribil, -ă *adj.* respingător, dezgustător, îngrozitor, infect, hidos, groaznic, scârbos

oricare *pron.* oricine, fiecare, indiferent care, care vrei

orice *pron.* oricare, ce vrei, indiferent ce

oricine *pron. v.* oricare

oricând *adv.* orișicând, totdeauna

oricât *adv.* orișicât, cât vrei

oricum *adv.* orișicum, fiecare, în orice fel, cum vrei

orient *n.* răsărit, est

orienta *vb.* a îndrepta, a dirija, a îndruma, a călăuzi

oriental, -ă *adj.* estic, răsăritean

orientare *f.* direcție, sens, perspectivă

orientativ, -ă *adj.* informativ, direcțional

orificlu *n.* deschidere, gaură, bortă, deschizătură

original, -ă *adj.* 1. autentic, adevărat, nou, inedit. 2. ciudat, bizar, aparte, extravagant, excentric, trăznit, neconformist

originalitate *f.* noutate, inedit, extravagantă

originar, -ă *adj.* primar, primordial, inițial, prim, primitiv

origine *f.* 1. obârșie, sursă, sorginte, matrice, proveniență, izvod. 2. început, sâmbure, rădăcină, cauză, ascendență, motivație

oriîncotro *adv.* oriunde

orizont *n.* zare, perspectivă

orându *vb.* 1. a așeza, a ordona, a rândui. 2. a dispune, a hotărî, a în-tocmi, a fixa, a desemna

orându *re f.* 1. întocmire, așezare, dispoziție. 2. sistem, formație, regim, organizare (social-economică)

orna *vb.* v. împodobi

ornament *n.* podoabă, înfrumusețare, dichis, înfloritură

ornamenta *vb.* a împodobi, a dichisi, a înfrumuseța, a gamisi, a decora

ornic *n.* ceasornic, orologiu

oroare *f.* groază, înflorare, grozăvie, repulsie, dezgust, aversiune

oropsi *vb.* 1. a asupra, prigoni, a chinui, a urgisi. 2. a apăsa, a persecuta, a nedreptăți

oropsit, -ă *adj.* 1. asupra, urgisit, prigonit, oprimat. 2. sărman, prăpădit, chinuit, nenorocit, părăsit, uitat

ortac *m.* v. prieten

ortoman *m.* v. bogătaș

ortoscopic, -ă *adj.* rectiliniar, drept

os *n.* (fig.) urmaș, neam, descendent, viță

osanele *f. pl.* laude, preamărire, slavă, aclamații, ovații

osatură *f.* sistem, structură, alcătuire, compoziție; schelet

oscila *vb.* 1. a balansa, a legăna, a fi indispensabil. 2. a șovăi, a ezita, a fluctua

oscilant, -ă *adj.* v. șovăitor

oscilație *f.* 1. legănare, fluctuare, vibrație. 2. șovăire, ezitare, nehotărâre

osândă *f.* 1. condamnare, pedeapsă, osândire. 2. chin, caznă, suferință, supliciu, pacoste, năpastă, blestem, urgie, nenorocire

osândi *vb.* v. condamna

osânză *f.* grăsime, seu

osârdie *f.* v. sânguință

osmanilu *m.* turc, arab

ospăta *vb.* a servi, a mânca, a (se) cinsti, a omeni, a trata

ospătar *m.* chelner; birtaș

ospătărie *f.* birt, han, bistro, restaurant, cârciumă

ospăț *n.* chef, banchet, petrecere

ospețe *f.* vizită, ședere

ospiciu *n.* sanatoriu, casă de sănătate; balamuc, casă de nebuni

ospitalier, -ă *adj.* primitiv, prietenos, generos, amabil

ostaș *m.* soldat, oștean, militar, cătană

ostășește *adv.* militărește, cazon, disciplinat

osteneală *f.* 1. oboseală, istovire, epuizare, sfârșeală. 2. efort, străduință, caznă, trudă, muncă, chin

osteni *vb.* v. strădui

ostentativ, -ă *adj.* demonstrativ, provocator, de paradă

ostentație *f.* v. provocare

ostil, -ă *adj.* dușmănos, potrivnic, vrăjmaș, răutăcios

ostilitate *f.* adversitate, dușmănie, ură, pornire, înfruntare, antipatie

ostoi *vb.* v. potoli

ostraciza *vb.* a surghiuni, a proscribe, a exila, a alunga

ostreț *n.* grilaj, zăbrea, gard, șipcă

oștean *m.* soldat, militar, ostaș, cătană

oștire *f.* armată, oaste, armie, cătănie

otova *adv.* uniform, de-a valma, fără relief, liniar

otravă *f.* venin, toxin; (fig.) răutate, dușmănie, ură

otrăvi *vb.* 1. a intoxica, a învenina, a ucide, a omorî. 2. a necăji, a amări

otrăvitor, -oare *adj.* veninos, toxic, ucigător

otreapă *f.* 1. zdreanță, cârpă. 2. secătură, jigodie, om de nimic

oțări *vb.* a se înfuria, a se mânia, a se burzului, a se răsti, a se indigna

oțăreală *f.* v. furie

oțeli *vb.* a (se) căli, a (se) fortifica, a (se) întări

oțelit, -ă *adj.* călit, fortificat, încercat, experimentat

oțeti *vb.* a se acri, a se întări, a se acidula

oțlos, -oasă *adj.* inutil, zadarnic, de prisos, superfluu

ovații *f. pl.* aclamații, urale, proslăvire, osanale

oxida *vb.* a rugini, a ocoli

oxidril *m.* hidroxil

oxigena *vb.* a decolora

oxigenare *f.* hematoză

oxigenat, -ă *adj.* decolorat; curat

ozonat, -ă *adj.* purificat, curat

P

pa *interj.* v. salutare
pace *f.* 1. liniște, armonie, calm, înțelegere, concordie, acalmie, tihnă. 2. astâmpăr, odihnă, tăcere, repaus, răgaz

pachet *n.* colet
pacient, -ă *m. f.* suferind, bolnav, beteag

pacient, -ă *adj.* răbdător, tenace, perseverent

paciență *f.* v. răbdare

pacific, -ă *adj.* v. pașnic

pacifica *vb.* v. liniști

pacoste *f.* 1. neajuns, bucluc, belea, necaz, neplăcere, mizerie. 2. catastrofă, dezastru, flagel, potop, urgie, sinistru

pact *n.* 1. învoială, înțelegere, acord, aranjament, tocmeală. 2. tratat, convenție, cartă, stipulație

pactiza *vb.* v. asocia

padelă *f.* vâslă, ramă

padină *f.* găvan, crov

padișah *m.* sultan

pafta *f.* cataramă, încheietoare

pagina *vb.* a numerota

paginație *s. f.* numerotare, paginare, paginat

pagubă *f.* 1. pierdere, stricăciune, daună, lipsă. 2. distrugere, vătămare, prejudiciu

pahar *n.* 1. pocal, cupă, stacană. 2. ventuză

palață *f.* 1. măscărici, saltimbanc, clovn, bufon, comediant, caraghios. 2. manechin, marionetă, fantoșă

paletă *f.* fluturaș

paling *m.* păianjen

pajiște *f.* 1. iarbă, peluză, gazon.

2. pășune, imaș, izlaz, suhat

pajură *f.* vultur, acvilă, aceră, vul-tan

pal, -ă *adj.* 1. șters, estompat, stins, pierdut. 2. palid, galben, spălăcit

paladin *m.* cavaler, viteaz, voinic

palanchin *n.* lectică, litieră

palașcă *f.* v. geantă

palat *n.* 1. castel, curte. 2. cerul gurii

palataliza *vb.* a înmuia (sunetele)

palavraglu *m.* flecar, limbut, vorbăreț, clănțău, guraliv, clevetitor

palavre *pl.* 1. vorbe, fleacuri, baliverne, brașoave, gogoși. 2. bârfă, clevetiri, defăimări, minciuni, glume, snoave, povești

pală *f.* 1. boare, adiere, vântuleț, suflare. 2. capriciu, fandoseală, fițe, moft. 3. paletă

paleogen *n.* numulitic

paletă *f.* 1. lopătică. 2. rachetă. 3. colorit, cromatică

paliativ, -ă *adj.* calmant, sedativ, ameliorant

palid, -ă *adj.* 1. livid, cadaveric, pal, pământiu. 2. șters, estompat, spălăcit, searbăd, slab. 3. difuz, inconsistent, inexpressiv

paliditate *f.* v. paloare

palier *n.* nivel, odihnă

palincă *f.* rachiu, țuică, vinars

palingeneză *f.* v. renaștere

palinodie *f.* v. retractare

palisadă *f.* palancă

palmares *n.* v. succes

palma *f.* 1. mână, brâncă. 2. lovitură, pocnitură, plesnet, leapșă. 3. porțiune, parte, bucată

paloare *f.* paliditate, veștejeală, spălăceală

paloș *n.* sabie, pală

palpa *vb.* v. pipăi

palpabil, -ă *adj.* 1. concret, real, material, fizic, sesizabil, pipăibil. 2. clar, evident, învederat, vădit, sigur, neîndoielnic

palpita *vb.* 1. a pulsa, a zvâcni, a se zbate, a tremura, a vibra, a fremăta. 2. a se înflora, a se emoționa, a tresări, a se tulbura, a se agita

palpitan, -ă *adj.* pasionant, captivant, fascinant, copleșitor, emoționant

palpitație *f.* 1. pulsație, zbatere, palpit, zvâcnire, palpitare. 2. emoție, tresărire, tulburare, freamăt, agitație, înfiorare

paludism *n.* malarie, friguri

pamflet *n.* diatribă, satiră, ironie, critică

pamfletar *m.* ironist, pamfletist

panahidă *f.* parastas, pomană

panaceu *n.* v. remediu

panași *n.* sugel, păducel

panaș *n.* pompon, surguci, cristă

pană¹ *f.* 1. peniță, toc, condei. 2. stil, artă, meșteșug

pană² *f.* 1. defectiune, nefuncționare, stricăciune. 2. lipsă, sărăcie, jenă

pană³ *f.* ic, lamă, pănușă, penel

pancartă *f.* v. afiș

pancovă *f.* gogoasă, minciună

pandalie *f.* capriciu, chef, toană, năbădaie, nervi, moft, fiță, naz

pandalii *pl.* furie, mânie, pornire, înverșunare

pandantiv *n.* medalion

pandur *m.* 1. ostaș, soldat, militar. 2. haiduc

panegiric *n.* apologie, preamărire, laudă, elogi

paner *n.* coș, coșarcă, desagă

panglicar *m.* șarlatan, escroc, pungaș, impostor, șnapan

panglică *f.* 1. fundă. 2. cordea, primă. 3. bandă. 4. tenie

panică *f.* spaimă, frică, agitație, tulburare, groază, teroare

panoptic *n.* panoramă, expoziție

panoramă *f.* 1. priveliște, vedere, peisaj, panoptic. 3. bălci, spectacol, reprezentație. 3. tablou, frescă, expoziție

panoramic, -ă *adj.* v. întins

panou *n.* afișier, avizier, planșă, tăblie, pancartă

pansa *vb.* a bandaja, a lega, a obloji, a înfășa

pansement *n.* bandaj, tifon, fașă, oblojeală, legătură

panseluță *f.* catifeluță, pansea

panseu *n.* v. dicton

pantaloni *pl.* nădragi, cioareci, ȋtari

pantalonar *m.* orășean, târgoveț, intelectual, funcționar

pantă *f.* coastă, clină, coborâș, povârniș, costișă, pripor, versant

panteon *n.* 1. templu. 2. mausoleu. 3. memorial

panteră *f.* leopard, pardos

pantofi *pl.* încălțăminte, ghet, ciubote

pantofar *m.* cizmar, ciubotar, papucar, papagiu

pantomim *m.* mim

pap *n.* lipici, cocă, ciriș

papa *m.* (fam.) tată, părinte

papagal *m.* (fam.) v. gură

papagalicește *adv.* mecanic, automat, mașinal

papainog *n.* piciorong, cataligă

papal, -ă *adj.* apostolic, pontifical

papară *f.* 1. jumări, omletă, scrob.

2. (fam.) bătaie, păruială, corecție
paparudă *f.* momâie, sperietoare, arătare

paparugă *f.* buburuză, gărgăriță

papă *m.* pontifice, suveranul pontif

papă-lapte *m.* bleg, molău, moto-tol, naiv, prost, nătărău

papistaș *m.* catolic, papal

paporniță *f.* coș, paner, sacoșă

papuc *m.* sandală, pantof, gheată, încălțări

papuglu *m.* 1. cismar, pantofar, papucar. 2. escroc, șarlatan, pungaș, șnapan

papură *f.* pipirig, rogoz, șovar

par *m.* parmac, pociumb, stâlp, pălimar, prepeleac

para *f.* 1. ban, monedă, franc, gologan, pitac, șfanț. 2. (la pl.) avere, bani, bogăție, capital, resurse

para *vb.* v. feri

parabolă *f.* 1. pildă, morală, istorioară. 2. alegorie, simbol, metaforă

parabolic, -ă *adj.* curbat

paraclis *n.* capelă, bisericuță

paraclisier *m.* țârcovnic, sfăt, psalt, cântăreț, cantor

paradă *f.* 1. defilare, convoi, alai. 2. ceremonie, festivitate, pompă, fast. 3. fală, ostentație, exhibiție, manifestație

paradigmă *f.* v. pildă

paradis *n.* rai, eden, cer

paradisiac, -ă *adj.* minunat, încântător, splendid, miraculos, strălucitor

paradox *n.* contradicție, absurditate, ciudățenie, nepotrivire

paradoxal, -ă *adj.* ciudat, bizar, neobișnuit, contradictoriu, insolit, straniu, absurd

parafă *f.* sigiliu, ștampilă, pecete

parafrază *f.* comentariu, explicare

parafulger *n.* paratrâznet

paragină *f.* 1. țelină, pârlăoagă, hat. 2. ruină, dărăpănătură, surpătură

paragraf *n.* 1. articol, punct, capitole. 2. alineat, pasaj

paralel, -ă *adj.* 1. concomitent, simultan, sincron, sincroniz. 2. (*adv.*) deodată, împreună, totodată

paralelă *f.* comparare, comparație, paralelism, sincronism, simultaneitate

paralelism *m.* v. paralelă

paraleu *m.* v. viteaz

paralitic, -ă *adj.* damblagiu, infirm, slăbănog

paraliza *vb.* 1. a damblagi, a slăbănogi. 2. a înlemni, a încremeni, a înțepeni, a înmărmuri. 3. a imobiliza, a împiedica, a opri, a anula, a stânjeni

paralizie *f.* dambla, gută, paraplegie, slăbănogire

parametru *n.* caracteristică

paranoia *f.* sminteală, nebunie, demență, alienație, ticneală

paranteză *f.* (fig.) divagare, digresiune, adaos, precizare

parapet *n.* 1. balustradă, parmaclac, pălimar, rezemătoare. 2. întârîtură, împrejmuire, obstacol

parapon *n.* v. ciudă

parascovenie *f.* v. poznă

parastas *n.* recviem, panahidă, pomană

parașuta *vb.* a lansa, a arunca (din avion)

parataxă *f.* juxtapunere

paratrâznet *n.* parafulger

paravan *n.* 1. perete, adăpost, camuflaj. 2. pretext, acoperire, alibi.

parazit, -ă *adj.* leneș, profitor, trântor, inutil, superfluu

pară *f.* 1. flacără, văpaie, flamă. 2. dogoare, arșiță, vâlvătaie, bobotaie

parc *n.* 1. grădină, scuar. 2. inventar, garaj, ansamblu

parca *vb.* a gara, a staționa

parca *n.* parcare, garare

parce *pl.* ursitoare

parcelă *f.* bucată, porțiune, parte, lot, diviziune

parchet *n.* 1. dușumea, podea, pardoseală. 2. procuratură, instanță

parcimonie *f.* 1. zgârcenie, avariție, calicie. 2. reținere, măsură, rezervă

parcimonios, -oasă *adj.* 1. zgârcit, avar, calic. 2. sobru, reținut, măsurat

parcurge *vb.* 1. a străbate, a merge, a cutreiera, a colinda. 2. a citi, a răsfoi, a lectura, a examina

parcurs *n.* drum, itinerar, traiect, rută, traseu, marș

pardeslu *n.* mantou, demiu

pardon! *n.* scuze!, iertați!

pardos *m.* leopard, panteră, ghepard

pardoseală *f.* dușumea, podea, podină

pardosi *vb.* a podi, a dușumi, a căptuși

parfum *n.* 1. mireasmă, aromă, miros, balsam. 2. colonie, esență

parfumat, -ă *adj.* înmiresmat, aromă, îmbătător, odorant

paria *vb.* a se prinde, a se lega, a se obliga

parimie *f.* v. proverb

paritate *f.* egalitate, echivalență

pariu *n.* prinsoare, rămășag, legământ

parămă *f.* odgon, funie, frânghie, cablu

parlament *n.* sfat, adunare, cameră, congres

parlamenta *vb.* a trata, a discuta, a negocia

parlamentar, -ă *m.* 1. deputat, senator. 2. emisar, sol, trimis, acreditat

parloar *n.* vorbitor

parmaclâc *n.* 1. balustradă, parapet, pălimar, mână curentă. 2. grilă, îngrăditură, împrejmuire

parmezan *n.* cașcaval

parodia *vb.* v. ironiza

parodie *f.* pastişă, imitație, caricatură, ironie, ridiculizare

parohial, -ă *adj.* bisericesc, preotesc

parohie *f.* enorie, biserică

parolă *f.* formulă (secretă), zicere, cuvânt, vorbă

parolist, -ă *adj.* v. punctual

paroxism *m.* încordare, tensiune maximă, acces, surescitare

parșiv, -ă *adj.* v. ticălos

partaj *f.* v. împărțeală

parte *f.* 1. bucată, porțiune, fragment, frântură, fracțiune, felie, diviziune. 2. cotă, rație, porție, participație. 3. coastă, dungă, latură, loc, regiune, ținut. 4. direcție, sens, drum, perspectivă

partener *m.* coechipier

participa *vb.* a asista, a fi prezent, a împărtași, a concura, a contribui

participant, -ă *m. f.* 1. asistent, părtaș. 2. concurent, candidat

particular, -ă *adj.* 1. specific, caracteristic, definitoriu, distinct, tipic. 2. individual, personal, propriu, intim, aparte. 3. privat, neoficial, domestic

particularitate *f.* însușire, notă, trăsătură, originalitate, atribut, caracter, specific, marcă, pecete

particulă *f.* corpuscul, părticică

partid *n.* v. grupare

partidă *f.* 1. joc, întrecere, dispută, competiție. 2. grupare, grup, partid, tabără. 3. căsătorie. 4. cont, evidență

partitură *f.* 1. compoziție. 2. rol, text

partizan *m.* adept, asociat, susținător, aliat, afiliat

parțial, -ă *adj.* 1. fragmentar, în parte, incomplet. 2. părtinitor, subiectiv

parțialitate *f.* părtinire, subiectivitate, inexactitate, denaturare

parveni *vb.* 1. a reuși, a izbuti, a ajunge, a avea succes. 2. a se căpătui, a se pricopsi, a se îmbogăți, a se înavuți, a avea noroc, succes, șanse

parvenit, -ă *adj.* căpătuit, pricopsit, învârtit, îmbogățit (rapid), ajuns

pas *n.* 1. călcătură, mers, pașit, umblet. 2. înaintare, avans, progres. 3. trecătoare

pasa *vb.* 1. a trece, a ceda, a transmite. 2. a zdrobi, a mărunți

pasabil, -ă *adj.* satisfăcător, admisibil, acceptabil

pasager *m.* călător, drumeț, voiajor

pasager², -ă *adj.* trecător, efemer, fragil, nedurabil

pasaj *n.* 1. trecere, coridor, gang. 2. migrație, deplasare, scurgere. 3. alineat, fragment, parte, extras, citat

pasă *f.* tur, retur, rând

pasăre *f.* zburătoare

pasarele *f.* punte, podeț, trecere

pasămlite *adv.* pesemne, probabil, poate

pasibil, -ă *adj.* susceptibil, posibil

pasiona *vb.* a preocupa, a captiva, a interesa, a cuceri, a entuziasma, a obseda, a înflăcăra

pasional, -ă *adj.* pătimăș, prins, împătimit, sentimental

pasionant, -ă *adj.* captivant, atrăgător, cuceritor, palpitant

pasionat, -ă *adj.* 1. înflăcărat, avântat, focos, înfocat, aprins, fierbinte, entuziasmat, pasional, frecvent. 2. îndrăgostit, iubitor

paslune *f.* 1. patimă, dragoste, amor, afecțiune, sentiment, patos. 2. elan, avânt, înflăcărare, ardoare, pornire

pasiv *n.* debit, datorie, cheltuială, obligații

pasiv, -ă *adj.* 1. nepăsător, indolent, lăsător, indiferent, molău. 2. flegmatic, insensibil, nesimțitor

pasivism *n.* v. nepăsare

pasivitate *f.* v. nepăsare

pastel *n.* 1. culoare, acuarelă. 2. descriere, tablou

pasteuriza *vb.* a steriliza

pastilă *f.* pilulă, bulin, cașetă, tableta

pastișă *f.* imitație, copie

pastor *m.* preot, popă, reverend

pastoral, -ă *adj.* 1. ciobănesc, păstoresc, bucolic, idilic. 2. câmpenesc, țărănesc, rustic, campestru. 3. eparhial, diecezan, episcopal

pastramă *f.* (pop.) v. bujeniță

pașă *m.* (fam.) șef, comandant, ștab

pașnic, -ă *adj.* 1. liniștit, calm, blând, blajin, senin. 2. înțeleghător, împăciuitoare, potolit, așezat, tihnit

pașoptist *m.* revoluționar, progresist

paște *vb.* 1. a pășuna. 2. a păstori, a păcurări. 3. a pândi, a amenința

Paști *f. pl.* Învierea Domnului

pat¹ *n.* 1. așternut, culcuș. 2. strat, răsadniță. 3. albie, matcă, vale, vad

pat² *n.* remiză (la șah)

patalama *f.* v. diplomă

pată *f.* 1. stropitură, murdărie, maculă, urmă. 2. (fig.) stigmat, dezonoare, rușine

patent *n.* clește

patent, -ă *adj.* 1. evident, sigur, neîndoielnic, vădit. 2. veritabil, curat, bun, autentic

patenta *vb.* a breveta

patentă *f.* brevet, licență, certificat, atestare

patern, -ă *adj.* părintesc

paternitate *s. f.* v. apartenență

patetic, -ă *adj.* mișcător, emoționant, dramatic, impresionant, răscolitor

patetism *n.* ardoare, patos, înflăcărare, pasiune, patimă

patimă *f.* 1. înflăcărare, ardoare, avânt, înfocare, însuflețire, fervoare, pasiune, patos. 2. iubire, amor, dragoste, afecțiune. 3. subiectivism, parținitate. 4. cusur, defect, meteahnă, învâț, nărav, viciu. 5. chin, durere, calvar, canon, tortură

patina *vb.* aluneca

patinat, -ă *adj.* v. învechit

patină *f.* 1. cocleală, verzitură, prăfuire. 2. talpă, tălpig, schi

patiserie *f.* plăcintărie

patologic, -ă *adj.* anormal, morbid, bolnăvicios, nesănătos

patos *n.* 1. însuflețire, avânt, înflăcărare, vervă, ardoare, patimă. 2. afectare, emfază, retorism, grandilocvență

patriarhal, -ă *adj.* v. tradițional

patrie *f.* țară, vatră, glie, moșie

patrimoniu *n.* moștenire, succesiune, bunuri, avere

patriotism *n.* sentiment național, fidelitate țării, civism

patron, -oană *m. f.* stăpân, jupân, proprietar

patron *n.* 1. bușon. 2. cartuș, glonț.

3. pușcătură

patrona *vb.* a tutela, a susține, a sprijini, a proteja

patronaj *n. v.* egidă

patrula *vb. v.* supraveghea

patrulă *f.* pază, strajă, gardă

pațachină *f.* 1. garanță, otrățel, roibă. 2. (depr.) tâfă, cocotă, damă

pauper, **-ă** *adj. v.* sărac

pauperiza *vb.* a sărăci, a proletariza

pauză *f.* 1. repaus, odihnă, răgaz, recreație. 2. întrerupere, suspensie.

3. antract

pava *vb.* a pietrui

pavaj *n.* caldarâm, asfalt, paviment

pavază *f.* 1. scut, platoșă, apărătoare. 2. ocrotire, protecție, sprijin

pavilion *n.* 1. chioșc, cerdac, foisor. 2. stindard, drapel, steag, flămură. 3. cornet, pâlnie

pavoaza *vb.* a împodobi, a decora, a orna, a găti

pază *f.* 1. supraveghere, strajă, îngrijire, veghe, grijă. 2. gardă, paznic, protecție, securitate, apărare. 3. escortă, suită, alai

paznic *m. v.* strajă

păcală *m.* pepelea

păcat *n.* 1. vină, vinovăție, eroare, culpă, abatere, greșeală, rătăcire, culpabilitate, eres. 2. cusur, neajuns, viciu, lipsă, defect, scădere

păcăleală *f.* 1. glumă, farsă, festă, ghidușie, șotie. 2. înșelare, amăgire, momire, păcălire, prostire, înșelătorie, trișare

păcăli *vb. v.* amăgi

păcătos, **-oasă** *adj.* 1. ticălos, mizerabil, vinovat, rău, nevrednic, infam, netrebnic, necinstit. 2. sărac, nevoiaș, sărman, mizer, necăjit

păcățui *vb. v.* greși

păcurar *s. m.* 1. cioban, păstor, oier. 2. găzar, dohotar

păduchios, **-oasă** *adj.* 1. jegos, murdar, slinos, nespălat. 2. mizer, sărac, nevoiaș, sărman

pădure *f.* codru, braniște, sihlă

pădureț, **-eață** *adj.* sălbatic, nealțoit

păgân, **-ă** *adj.* 1. necredincios, eretic, ateu, proclat. 2. nemilos, rău, crud, neomenos. 3. pățimaș, sălbatic, cumplit, nestăpănit

păgubaș, **-ă** *adj. v.* păgubit

păgubi *vb.* a pierde, a dauna

păgubit, **-ă** *adj.* păgubaș, dăunat, înșelat

păgubitor, **-oare** *adj.* dăunător, vătămător, stricător, pericios, nociv

păgubos, **-oasă** *adj.* nenorocos, ghinionist, păgubitor, nefavorabil

păienjeni *vb. v.* încețoșa

păienjeniș *n. v.* rețea

pălălaie *f.* vâlvătaie, văpaie, pară, bobotaie, pârjol

pălămidă *f. v.* ciulin

pălărie *f.* 1. (reg.) clop. 2. abajur

pălăvrăgeală *f. v.* flecăreală

pălăvrăgi *vb. v.* flecări

păli *vb.* 1. a se ofili, a se îngălbeni, a se trece, a se usca, a se veșteji. 2. a arde, a dogori, a pârlî. 3. a lovi, a izbui, a doborî

păllmar *n.* 1. balustradă, parapet, rezemătoare. 2. pripon, țaruș, par. 3. parapet, îngrăditură

pălmui *vb.* a lovi, a plesni, a cârpi

pămătuf *n.* pensulă, poanson

pământ *n.* 1. sol, glie, teren, lut, câmp. 2. ținut, regiune, țară, patrie. 3. lume, glob, mapamond

pământean, **-ă** *adj.* 1. băștinaș, indigen, aborigin, neaș. 2. muritor, ins. 3. lumesc, mirean, profan, laic

pământesc, **-ească** *adj.* 1. terestru, teluric, pământean. 2. profan, laic, mirean

pământiu, **-ie** *adj. v.* cenușiu

pământel *n.* 1. kiselgur, diatomit, tripoli. 2. lutișor

pănură *f.* dimie, aba, postav, stofă; (fig.) fel, gen, categorie

păpa *vb.* (fam.) a mânca, a consuma, a irosi, a toca, a risipi

păpușă *f.* (fig.) 1. manechin, marionetă, fantează. 2. crisalidă, nimfă, pupă

păpușoi *m.* porumb, cucuruz

păr *m.* şuviță, plete, coadă

părădui *vb.* v. ruina

părăgini *vb.* a se dărăpăna, a se ruina, a se părădui, a se degrada, a se ruina

părăginit, -ă *adj.* v. dărăpănat

părăsi *vb.* 1. a lăsa, a abandona, a evacua, a pleca. 2. a înceta, a întreprinde, a renunța, a neglija, a conțina

părăsit, -ă *adj.* 1. abandonat, lăsat, ruinat, dărăpănat. 2. pustiu, nepopulat, nelocuit, sălbatic

părea *vb.* 1. a se arăta, a se vedea, a semăna. 2. a-și imagina, a crede, a i se năzări

părelnic, -ă *adj.* v. aparent

părere *f.* 1. credință, opinie, convingere, idee, concepție. 2. iluzie, închipuire, nălucire, impresie, senzație

părinte *m.* 1. tată, taică, strămoș. 2. preot, popă, abate, călugăr, monah. 3. întemeietor, creator, făuritor, clitor.

părintesc, -ească *adj.* patern, strămoșesc

păros, -oasă *adj.* flocos, lăptos, mișos

părtaș, -ă *adj.* 1. participant, asociat, afiliat, ortac. 2. complice, ajutor, partizan

părtini *vb.* a favoriza, a avantaja, a proteja, a privilegia, a sprijini

părtinitor, -oare *adj.* subiectiv, parțial, tendențios

părui *vb.* 1. a depila, a flocăi, a depăra. 2. a bate, a snopi, a scărmana

păruială *f.* bătaie, încăierare, ciomăgeală

păs *n.* 1. supărare, necaz, neajuns, suferință, durere, povară. 2. neliniște, frământare, grijă, teamă

păsa *vb.* a se interesa, a se neliniști, a se îngrijora, a se sinchisi

păsat *n.* 1. terci, mămăligă. 2. mei

păscut *n.* pășunat, suhat, pășune

păstale *f.* teacă

păstor *m.* oier, cioban, păcurar

păstori *vb.* 1. a ciobăni, a păcurări.

2. a păște, a pășuna. 3. (fig.) a îndruma, a conduce, a cărmui

păstos, -oasă *adj.* vâscos, cleios, moale

păstra *vb.* 1. a conserva, a reține, a cruța, a menaja. 2. a dura, a dăinui, a se menține, a persista, a exista, a subzista, a stărui. 3. a opri, a rezerva

păstrător, -oare *adj.* cruțător, econom, chibzuit, strângător, depozitar

păsul *vb.* a amâna, a da răgaz, a prelungi

păși *vb.* a călca, a umbla, a merge

pășune *f.* imaș, izlaz, suhat, siliște, ierbărit, prelucă

păta *vb.* 1. a murdări, a mânji, a îngăla, a terfeli. 2. a profana, a păngări, a compromite, a denigra, a dezonora, a batjocori

pătat, -ă *adj.* 1. mânjit, murdărit, stropit, bălțat. 2. profanat, compromis, dezonorat, stigmatizat

pătimaș, -ă *adj.* 1. pasionat, înflăcărat, ardent, aprins. 2. părtinitor, subiectiv, parțial

pătimi *vb.* a suferi, a îndura, a răbda, a suporta, a se chinui, a munci

pătimire *f.* v. suferință

pătrar *n.* pătrime, sfert

pătrat *n.* careu, cvadrat

pătrime *f.* sfert, pătrar

pătrunde *vb.* 1. a intra, a străbate, a penetra, a răzbi, a răzbate, a trece, a se infiltra, a se insinua. 2. a se răspândi, a se lăți, a se extinde, a se propaga. 3. a intuit, a pricepe, a sesiza.

pătrundere *f.* 1. intrare, răzbire, penetrație, străpungere, infiltrare. 2. agerime, acuitate, subtilitate, perspicacitate

pătruns, -ă *adj.* v. impresionat

pătrunzător, -oare *adj.* 1. ascuțit, intens, strident, tare, penetrant, violent. 2. ager, scrutător, subtil,

perspicace, sagace. 3. mișcător, emoționant, impresionant

pățul *n.* coșar

pătură *f.* 1. învelitoare, cuvertură, velință, țol, plocat, cergă. 2. strat, fâșie, pală. 3. categorie, treaptă, clasă

pățanie *f.* v. peripeție

pățî *vb.* 1. a suferi, a răbda, a îndura, a suporta. 2. a o sfecli, a o scrânti, a înghiți

pățit, -ă *adj.* încercat, experimentat, chinuit

păzi *vb.* 1. a apăra, a ocroti, a proteja, a feri, a supraveghea, a străjui. 2. a evita, a ocoli, a se eschiva. 3. a respecta, a păstra, a observa, a ține

păzit, -ă *adj.* v. ocrotit

păzitor *m.* paznic, strajă, pază, gardian

păclă *f.* negură, ceață

pâine *f.* 1. pită, hrană. 2. bucate, alimente, cereale, grâne. 3. slujbă, funcție, servicii, post

pâlc *n.* grup, ceată, cârd, grămadă

pâlnie *f.* receptor; arenă

pâlpâi *vb.* a tremura, a licări, a vibra

pândar *m.* paznic, păzitor, (înv.) jitar

pândi *vb.* a observa, a urmări, a spiona, a iscodi

pângări *vb.* v. profana

pântece *n.* abdomen, burtă, stomac, (fam.) foaie

pântecos, -oasă *adj.* burtos, umflat, burduhănos

pânză *f.* 1. țesătură. 2. velă. 3. lamă, tăiș

pânzeturi *n. pl.* albituri, rufărie, lenjerie

pâră *f.* reclamație, denunț, acuzare, plângere, delațiune

pârdalnic, -ă *adj.* v. afurisit

pârgui *vb.* a se coace, a da în copt

pârî *vb.* v. denunța

pârâi *vb.* a trosni, a pocni

pârâu *n.* râuleț, râșor

pârjol *n.* incendiu, foc (mare), pojar

pârjoli *vb.* v. arde

pârleală *f.* 1. arsură, prăjeală. 2. păcăleală, pierdere, pagubă

pârli *vb.* 1. a arde, a pârjoli. 2. a ofili, a vesteji. 3. a păcăli, a înșela

pârliț, -ă *adj.* 1. ars, prăjit, perpelit. 2. ofilit, vestejit, uscat. 3. (fig.) sărac, amărât, prăpădit, necăjit

pârnaie *f.* (pop.) închisoare, temniță, pușcărie

pârție *f.* cărare, drum, potecă, căărăuie

pe *prep.* peste, de asupra, asupra, în

pecete *f.* sigiliu, parafă, ștampilă; (fig.) semn, emblemă, atribut, notă

pecetlui *vb.* 1. a sigila, a ștampila, a parafa. 2. a fixa, a stabili, a imprima

pecetluit, -ă *adj.* v. sigilat

pecuniar, -ă *adj.* bănesc, financiar

pedagog *m.* educator, învățător, profesor

pedagogic, -ă *adj.* instructiv, educativ

pedala *vb.* (fig.) a insista, a stărui, a apăsa

pedală *f.* tălpig, talpă, călcător, (fig.) frână, opritor

pedant, -ă *adj.* 1. meticulos, minuțios, scrupulos. 2. tipicar, formalist, prețios

pedeapsă *f.* 1. sancțiune, corecție, osândă, condamnare. 2. caznă. 2. supliciu, chin, suferință. 3. pacoste, urgie, năpastă, calamitate

pedepsi *vb.* v. condamna

pedeștraș *m.* infanterist

peduncul *n.* coadă, codiță

pehlivan *m.* v. șarlatan

peiorativ, -ă *adj.* depreciativ, defavorabil, negativ

peisaj *n.* 1. priveliște, panoramă, cadru, tablou, vedere. 2. pictură, frescă, imagine, icoană

peladă *f.* chelie

pelagic, -ă *adj.* marin

pelagră *f.* roșeață, vătămătură

pelerin *m.* călător, pelegrin, peregrin, voiajor

pelerinaj *n.* călătorie, hagiălăc, peregrinaj

pelican *m.* babilă
peliculă *f.* 1. film, secvență. 2. pielită, membrană
peltea *f.* (fig.) v. pălăvrăgeală
peltic, -ă *adj.* sâsâit, gângav, cepeleag
pelvis *n.* bazin, prag
pembe *adj.* roz, trandafiriu
penaj *n.* pene, penet, penis
penalitate *f.* v. amendă
penaliza *vb.* a amenda, a sancționa, a globi
pendula *vb.* a (se) legăna, a oscila, a (se) balansa, a (se) clătina
pendulă *f.* ceasornic, ornic
penetra *vb.* v. pătrunde
penetrant, -ă *adj.* 1. pătrunzător, străbătător. 2. perspicace, scrutător
penibil, -ă *adj.* supărător, jenant, neplăcut, apăsător, rușinos
penitenciar *n.* închisoare, temniță, pușcărie, ocnă, pârnaie
penitență *f.* 1. pocăință, ispășire, căință. 2. pedeapsă, canon, osândă
pensă *f.* cută, pliu
pensiona *vb.* a se retrage, a abandona, a părăsi (o funcție)
pensiune *f.* întreținere, găzduire
penumbră *f.* semiîntuneric, semiobscuritate
penurie *f.* sărăcie, lipsuri, mizerie, pauperitate
pepene *m.* 1. harbuz, cantalup, lubeniță, zămos. 2. bostan, curcubete
pepinieră *f.* crescătorie, școală
percepe *vb.* 1. a simți, a sesiza, a înțelege, a observa, a distinge, a remarca. 2. a încasa, a strânge, a aduna (impozite)
perceptibil, -ă *adj.* v. palpabil
percepție *f.* 1. cunoaștere, înțelegere, pricepere. 2. fisc, finanțe
percheziție *f.* cercetare, investigație, descindere
percheziționa *vb.* v. căuta
perciuni *pl.* favoriți
percuta *vb.* v. lovi
percuție *f.* 1. lovire, ciocnire, izbire. 2. instrument muzical

perdaf *n.* 1. luciu, lustru, strălucire. 2. (fig.) săpuneală, dojană, mustrare, critică
perdea *f.* 1. draperie. 2. cortină
perdiție *f.* v. dezmăț
pereche *f.* cuplu, partener, soț
peregrina *vb.* a cutreiera, a colinda, a călători, a umbla, a hoinări
peremptoriu, -le *adj.* v. indiscutabil
peren, -ă *adj.* trainic, durabil, viace, persistent, etern
perenitate *f.* v. persistență
perete *m.* zid
perfect, -ă *adj.* 1. desăvârșit, impecabil, ireproșabil, ideal, excepțional, minunat, splendid, superb, magistral. 2. absolut, deplin, total, complet. 3. (*adv.*) bine, bravo, preabine, de acord
perfecta *vb.* v. încheia
perfecționa *vb.* v. desăvârși
perfecțiune *f.* desăvârșire, absolut, impecabilitate
perfid, -ă *adj.* v. viclean
perfidie *f.* v. fățarnicie
perfora *vb.* a găuri, a străpunge, a sfredeli, a composta
performanță *f.* succes, reușită, izbândă, record
perla *vb.* 1. a curăța, a netezi, a cizela. 2. a linguși, a flata, a adula, a mângui
periclita *vb.* v. primejdui
pericol *n.* primejdie, amenințare, risc, gravitate
periculos, -oasă *adj.* 1. primejdios, riscant, amenințător, hazardat, nociv. 2. rău, vătămător, contraindicat
periferic, -ă *adj.* v. marginal
periferie *f.* 1. mahala, suburbie, margine, cartier. 2. circumferință, cerc
perifraza *f.* circumlocuție, expresie, secvență, locuțiune
perima *vb.* a se demoda, a se învechi, a se uza
perimat, -ă *adj.* desuet, demodat, depășit, învechit

perimetru *s. n.* 1. circumferință, înconjur, ocol, contur. 2. cuprins, întindere, suprafață, porțiune
perinda *vb. v.* trece
perioadă *f.* răstimp, timp, interval, spațiu, vreme, epocă, eră
period *n.* ciclu, menstruație, soroc
periodic *n.* gazetă, publicație, săptămânal, mensual, foaie
periodic, -ă *adj.* ciclic, regulat, repetat
peripeție *f.* întâmplare, pățanie, aventură, istorie, incident
periplu *n.* 1. navigare, plutire. 2. călătorie, itinerar
perisabil, -ă *adj.* 1. alterabil, fragil. 2. trecător, vremelnic, efemer, pieritor
peritoneu *n.* (pop.) prapur
perlă *f.* mărgăritar
permanent, -ă *adj.* constant, neconținut, necurmat, statornic, ne-schimbător, neîncetat, perpetuu, mereu, întruina, etern
permanentiza *vb. v.* statornici
permanentă *s. f.* constanță, statornicie, continuitate
permeabil, -ă *adj.* (fig.) receptiv, primitor, deschis
permis *n.* autorizație, licență, legitimare
permisie *f.* învoire, concediu (militar)
permisiune *f.* aprobare, încuviințare, îngăduință, consimțire, asentiment
permite *vb.* 1. a încuviința, a învoi, a aproba, a autoriza, a admite, a conșimți, a accepta. 2. (refl.) a îndrăzni, a cuteza
permuta *vb. v.* muta
periculos, -oasă *adj. v.* periculos
perora *vb. v.* pleda
perorație *f.* cuvântare, discurs, argumentare, pledoarie
perpeli *vb.* 1. a prăji, a frige, a coace. 2. a se zbate, a se chinui, a se agita, a se zbuciuma
perpendicular, -ă *adj.* drept, vertical
perpetua *vb.* 1. a dura, a dăinui, a persista, a se menține, a se păstra, a trăi. 2. a nemuri, a eterniza, a veșnici

perpetuu, -ă *adj. v.* continuu
perplex, -ă *adj. v.* uluit
perplexitate *f.* 1. uimire, stupefacție, stupoare, uluire, năucire, zăpăceală. 2. derută, încurcătură, dezorientare
persecuta *vb.* a prigonii, a năpăstui, a oropsi, a asupra, a urgisi, a oprima, a împila, a apăsa
persecuție *f. v.* asupra
persevera *vb. v.* stăruii
perseverent, -ă *adj.* dârz, stăruitor, tenace, insistent, ambițios, încăpățânat, neclintit
perseverență *f. v.* stăruință
persifla *vb. v.* ironiza
persista *vb.* 1. a stăruii, a insista, a se încăpățâna, a se ambiționa. 2. a dura, a continua, a se menține, a rămâne, a ține, a dăinui, a se perpetua
persistent, -ă *adj. v.* stăruitor
persoană *f.* om, individ, ins, ființă, tip, creștin, suflet
personaj *n.* tip, figură, erou (literar)
personal *n.* cadre, salariați, colectiv
personal, -ă *adj.* individual, particular, propriu, privat, specific
personalitate *f.* individualitate, persoană, personaj, autor
personificare *f.* încarnare, întrupare, întrupare, simbolizare
perspectivă *f.* 1. priveliște, vedere, panoramă, tablou. 2. plan, viziune, proiect, schiță (fig.) evoluție, viitor
perspicace *adj. v.* ager
perspicacitate *f.* pătrundere, acuitate, agerime, subtilitate, sagacitate
persuasiune *f. v.* convingere
persuasiv, -ă *adj.* insistent, stăruitor, perseverent, convingător, asiduu
pertinent, -ă *adj. v.* potrivit
pertracta *vb. v.* dezbate
perturba *vb. v.* deranja
peruzea *f.* turcoază
pervaz *n.* 1. cadru, ramă, cercevea, bordură. 2. braț, crac, mână, mâner

pervers, -ă *adj.* 1. dezaxat, perfid, incorect, cinic. 2. corupt, stricat, viciat, imoral, dezământat, depravat, decăzut, anormal

perversitate *f.* v. imoralitate

perversiune *f.* viciu, corupție, imoralitate

perverti *vb.* v. corupe

pescăruș *m.* martin, pescar

pescui *vb.* (fig.) a prinde, a acosta, a înhăța, a apuca, a lua

pesemne *adv.* probabil, posibil, pasămite

pesimism *n.* deprimare, scepticism, descurajare, negativism

pestă *f.* ciumă, pestilență

peste *prep.* 1. deasupra, pe. 2. dincolo de

pestelcă *f.* șorț

pestilențial, -ă *adj.* infect, strica, contagios, dezgustător

pestriț, -ă *adj.* amestecat, felurit, variat, târcat, bălțat

peșcheș *n.* (pop.) dar, cadou, mită, atenție, bacșiș

peșchir *n.* (pop.) prosop, ștergar, șervet

peșteră *f.* grotă, cavernă, hrubă

petic *n.* bucată (mică), ruptură

petici *vb.* 1. a cârpi, a repara. 2. (refl.) a se rupe, a se zdrențui, a se sfâșia

petiție *f.* cerere, jalbă, reclamație, plângere

petliță *f.* bentiță

petrecanie *f.* (pop.) dispariție, moarte, înmormântare

petrece *vb.* 1. a trăi, a viețui, a exista. 2. a se distra, a se veseli, a se desfăta, a se bucura. 3. a se întâmpla, a avea loc, a se desfășura. 4. a trece, a se sfârși, a se consuma. 5. a însoți, a conduce, a duce

petrecere *f.* ospăț, chef, distracție, banchet

petrifica *vb.* 1. a împietri, a fosiliza. 2. (fig.) a încremeni, a înlemni, a înmărmuri

petrol *n.* țiței, gaz

peți *vb.* a cere (mâna)

pezevenchi *m.* pungaș, escroc, șarlatan, șmecher

pianissimo *adv.* foarte încet, lent de tot

piatră *f.* 1. bolovan, stâncă. 2. grindină. 3. tartru. 4. calcul, nisip (la ficat, rinichi)

piață *f.* 1. centru comercial. 2. obor, iarmaroc. 3. cumpărături

plază *f.* prevestire, semn, indiciu

pic *n.* v. picătură

pica *vb.* 1. a cădea, a se răsturna, a se prăvăli. 2. a picura, a se prelinge, a se scurge. 3. a se ivi, a apărea, a sosi (neșteptat)

picant, -ă *adj.* 1. condimentat, pișcător, înțepător, iute. 2. nostim, ispititor, piperat, (ușor) indecent

pică *f.* ciudă, necaz, resentiment, ranchiună

picătură *f.* 1. strop, pic, picur. 2. fărâamă, bucățică, fărîmătură

picățele *f. pl.* buline, puncte (colorate)

pichet *n.* subunitate, detașament

picheta *vb.* a marca, a indica

pici *m.* (fam.) băiețel, copil, puști, prichindel

picior *n.* (fig.) suport, pedestal, pilon, stâlp

picioroange *n. pl.* catalige, pa-painoage

picni *vb.* v. lovi

picnic *n.* (rar) v. gustare

picoteală *f.* moțăială, somnolență, ațipire, piroteală

picoti *vb.* a moțâi, a dormita, a ațipi, a piroti

picta *vb.* 1. a zugrăvi, a figura. 2. (fig.) a descrie, a înfățișa, a reprezenta

pictural, -ă *adj.* pitoresc, plastic, sugestiv

pictură *f.* tablou, peisaj, zugră-veală

picur *n.* v. picătură

picura *vb.* a curge ușor, a cădea (stropi)

picuț *n.* v. puțintel

pidosnic, -ă *adj.* v. ciudat

pedestal *n.* suport, picior, bază, soclu

pedică *f.* obstacol, stavilă; (fig.) opoziție, împotrivire, dificultate

pleire *f.* dispariție, stingere, moarte, distrugere, nimicire

plelărie *f.* 1. tăbăcărie. 2. marochinărie

pielță *f.* membrană, epicarp, pojghiță

piept *n.* 1. torace. 2. (fig.) suflet, inimă. 3. sân, țată, mamelă

pieptar *n.* 1. copil, bundiță. 2. platoșă, cuirasă

pleptăna *vb.* 1. a dărași, a scărmana. 2. (fig.) a cizela, a stiliza

pleptănătură *f.* coafură, frizură

pleptiș *adv.* de-a dreptul, drept, direct, fățiș

pierde *vb.* 1. a fi lipsit (de ceva), a-i dispărea, a pieri, a se face nevăzut. 2. a se zăpăci, a se încurca, a se întimida, a se rătăci

pierdere *f.* 1. pagubă, distrugere, risipire, irosire. 2. stingere, moarte

plerdut, -ă *adj.* 1. dispărut, mort, stins. 2. estompat, șters, scăzut. 3. ratat, neizbutit

pierde-vară *m.* leneș, trândav, inactiv

pieri *vb.* 1. a muri, a deceda, a se stinge. 2. a se ofili, a se veșteji, a se usca. 3. a dispărea, a se pierde, a se risipi

plert, -ă *adj.* (fig.) sleit, slăbit, fără vlagă, pierdut

plertor, -oare *adj.* muritor, efemer, fragil

plerzanie *f.* 1. moarte, pieire, prăpăd. 2. degradare, corupție, decădere

plesă *f.* 1. element, bucată, unitate. 2. monetă, ban. 3. act, document, hârtie. 4. operă, compoziție, teatru

pletate *f.* evlavie, cucernicie, devotament

pieton *m.* trecător, pasager

pietroi *n.* bolovan, stâncă

pietros, -oasă *adj.* tare, dur, vârtos, rezistent

pieziș, -ă *adj.* 1. oblic, strâmb, aplecat, înclinat. 2. abrupt, prăpăstios, accidentat, răpos

piftie *f.* răcitură

pigmenta *vb.* a colora, a impregna

pigmeu *m.* pitic, prăpădit, (fig.) nulitate

pigull *vb.* 1. a ciuguli, a gusta. 2. a migăli, a rafina

pilastru *m.* pilon, stâlp, picior, pedestal

pilă *f.* 1. rașpel. 2. (fig.) sprijin, protecție, favoare, proptea

pildă *f.* 1. model, exemplu. 2. muștrare, avertisment. 3. tâlc, simbol, alegorie. 4. proverb, sentință, maximă, parabolă

pildutor -oare *adj.* exemplar, elocvent, grăitor, ilustrativ

pili¹ *vb.* a netezi, a rășpălui, a ajusta, a răzui, a cizela, a șlefui

pili² *vb.* a se îmbăta, a se chercheli, a se afuma

pilon *m.* stâlp, suport, picior, pilastru, proptea

pilot *m.* 1. aviator, zburător. 2. conductor, cârmaci

pilota *vb.* 1. a conduce. 2. a reduce viteza

pilulă *f.* tabletă, pastilă

pingea *f.* talpă

pintenat *m.* cocoș

plonier *m.* înainte-mergător, deschizător de drum, inițiator

plos, -oasă *adj.* evlavios, cuvios, cucernic, religios, credincios

pipă *f.* lulea

pipăi *vb.* a atinge, a palpa; (fig.) a dibui, a băjbăi, a tatona

piperat, -ă *adj.* 1. picant, condimentat, pișcător. 2. scump, costisitor, exagerat

pipernicit, -ă *adj.* pipiriu, mărunț, nede dezvoltat

pipotă *f.* (pop.) rânză, stomac

piramidal, -ă *adj.* v. colosal

pirat *m.* tâlhar, corsar

piraterie *f.* banditism, jaf, tâlhărie

piron *n.* cui

pironi *vb.* 1. a fixa, a înțepeni, a țintui, a prinde. 2. a imobiliza, a încremeni. 3. a aținti, a concentra (atenția).

pirostrle *f.* 1. crăcană. 2. cunună, coroană

piroteală *f. v.* picoteală

pirpiriu, -ie *adj.* mic, pipernicit, mărunț, slăbuț, sfrijit

piruetă *f.* rotire, rotogol, învârtitură

pisa *vb.* 1. a zdrobi, a mărunți, a sfărma. 2. a bătători, a bătuci. 3. a sâcăi, a plictisi, a cicăli, a agasa, a enerva

plsanle *f.* (înv.) scriere

pisar *m.* (înv.) secretar, diac, gramatic

pisălog, -oagă *adj.* agasant, sâcăitor, plictisitor, enervant, insistent

pisc *n.* vârf, culme, creastă

piscină *f.* bazin, havuz

pisoi *m.* motan, cotoi

pisică *f.* mătă

pistă *f.* (fig.) curs, făgaș, drum

pistol *n.* revolver

pistona *vb.* a stărui, a insista, a presa

pișca *vb.* 1. a ciupi, a înțepa, a mușca. 2. (fig.) a ironiza, a critica

pișicher *m.* (fam.) v. șmecher

pitac *n.* (pop.) ban, gologan, para, sfânt

pită *f.* 1. pâine. 2. (fig.) slujbă, funcție, servici

piti *vb.* (pop.) a (se) ascunde, a (se) feri, a (se) pitula

pitic, -ă *adj.* pipernicit, scund, mic, nedezvoltat; pigmeu

pitoresc, -ească *adj.* colorat, nuanțat, expresiv, variat, încântător

pitula *vb.* v. piti

pițigăiat, -ă *adj.* ascutit, strident, subțire

pivnlcer *m.* chelar

pivniță *f.* beci, celar, hrubă

pivot *n.* stâlp, susținere, sprijin, pilon, bază

pivota *vb.* v. roti

pizmaș, -ă *adj.* dușmănos, răutăcios, invidios

pizma *f.* ură, dușmănie, invidie, gelozie

plzmv *vb.* v. dușmăni

plac *n.* plăcere, voie, gust, dorință, hatâr, capriciu

placă *f.* 1. tăbliță. 2. disc

plachetă *f.* volumaș, culegere, cărțuie

placid, -ă *adj.* blajin, calm, liniștit, impasibil, pasiv, apatic

plafon *n.* 1. tavan, boltă. 2. înălțime, nivel (înalt), limită (maximă)

plafona *vb.* a limita, a restrânge, a mărgini, a delimita, a fixa

plafonieră *f.* lampă

plagă *f.* 1. rană, leziune. 2. flagel, dezastru, pacoste, calamitate

plagla *vb.* a copia, a prelua (un text), a fura (literar)

plai *n.* meleag, regiune, ținut

plajă *f.* 1. litoral, țărm, mal. 2. baie de soare

plan *n.* proiect, schiță, schemă, perspectivă, program

plana *vb.* a zbura, a pluti

planetă *f.* 1. astru, stea. 2. zodie, horoscop

planifica *vb.* a programa, a sistematiza, a organiza

planiglob *n.* planisferă, glob, mapamond

planșă *f.* desen, schiță

planta *vb.* a sădi, a răsădi

plantă *f.* vegetală

planton *n.* pază, gardă, paznic

planturos, -oasă *adj.* gras, gros, voluminos, împrăștiat

plasa *vb.* 1. a așeza, a situa, a amplasa, a pune. 2. a investi, a destina, a vinde, a oferi

plasament *n.* 1. investire, acordare. 2. slujbă, post

plasă *f.* 1. fileu, rețea, mreajă. 2. sacoșă, sac. 3. cursă, momeală, ademenire

plastic, -ă *adj.* expresiv, evocator, sugestiv, pitoresc

plasticitate *f.* expresivitate, sugestivitate, reliefare, stilizare

plastograf *m.* falsificator, plagiator

plastron *n.* piept (la cămașă)

plasture *n.* emplastru, bandaj
plat, -ă *adj.* 1. neted, întins, drept. 2. banal, inexpresiv, comun, mediu
plată *f.* 1. achitare, solvență. 2. leafă, indemnizație, remunerație. 3. taxă, tarif, cost
platformă *f.* 1. rampă. 2. prispă, tăpșan. 3. (fig.) program, plan, direcție
platitudine *f.* banalitate, fleacuri, generalități
platnic, -ă *adj.* plătitor, debitor
platonice, -ă *adj.* spiritual, ideatic, idealist, abstract, teoretic
platoșă *f.* cuirasă, lorică
platou *n.* 1. podiș, platformă. 2. taler, tîpsie, farfurie (plată)
plauzibil, -ă *adj.* verosimil, credibil, admisibil, posibil
plăcea *vb.* 1. a conveni, a prefera, a agreea, a iubi, a simpatiza, a satisface. 2. a pofti, a dori
plăcere *f.* 1. satisfacție, desfătare, delectare, încântare, bucurie. 2. hatâr, poftă, gust, plac, voie, capriciu
plăcut, -ă *adj.* 1. agreabil, satisfăcător, încântător, atrăgător. 2. simpatice, drăguț, estetic, amuzant, îmbietor
plăieș *m.* 1. străjer, paznic, grănicer. 2. muntean
plămadă *f.* 1. aluat. 2. (fig.) creatură, urmaș, progenitură
plămădeală *f.* v. plămadă
plămădi *vb.* 1. a dospa, a fermenta, a se macera. 2. (fig.) a (se) forma, a zămisli, a făuri, a crea, a plăsmui, a se înfrîpa, a se întrupa
plămân *m.* bojoc, pulmon
plânui *vb.* a proiecta, a combina, a pregăti, a prepara, a face planuri, a imagina, a preconiza, a intenționa
plăpând, -ă *adj.* v. debil
plăsea *f.* mîner
plăsmui *vb.* 1. a zămisli, a făuri, a crea, a plămădi. 2. a inventa, a imagina, a născoci, a scorni. 3. a falsifica, a contraface, a măslui
plăti *vb.* 1. a achita, a depune, a vărsa. 2. a remunera, a retribui, a

răsplăti. 3. a valora, a face, a plăti.
4. a ispăși, a expia, a da satisfacție
plângăcios, -oasă *adj.* v. plângăreț
plângăreț, -easă *adj.* văicăreț, smiorcăit, plângăcios; tânguitor, miorlăit
plângător, -oare *adj.* v. tânguitor
plânge *vb.* 1. a lăcrima, a boci, a se tângui, a jeli. 2. a deplânge, a compătimi, a regreta. 3. a reclama, a cere, a implora
plângere *f.* 1. plâns, plânset, bocit. 2. reclamație, jalbă, cerere, suplică
plâns *n.* plânset, lacrimi, lamentație, tânguire
plânset *n.* v. plâns
pleacă *interj.* ieși, afară, marș, du-te, cară-te
pleasnă *f.* sfichi
plească *f.* chilipir, baftă, noroc, pomană
pleavă *f.* 1. strujele, vînturătură. 2. (fig.) resturi, lepădături, gunoi
plebe *f.* gloată, norod, sărăcime
plebiscit *n.* referendum, opțiuni
pleca *vb.* 1. a porni, a merge, a se duce, a se deplasa, a o lua din loc, a se căra, a se urni, a se depărta. 2. a renunța, a se retrage, a abandona, a părăsi. 3. (refl.) a se îndoi, a se înclina, a se încovoia, a se apleca. 4. a ceda, a se supune, a se preda
plecat, -ă *adj.* 1. aplecat, îndoit, încovoiat. 2. (fig.) supus, obedient, umil
plecăciune *f.* reverență, temenea, închinăciune
pled *n.* cuvertură, pătură, țol
pleda *vb.* a susține, a argumenta, a apăra, a vorbi pentru...
pledoarie *f.* susținere, argumentare, cuvîntare, discurs pentru...
plenar, -ă *adj.* deplin, total, întreg
plenitudine *f.* deplinătate, totalitate, integritate, întregime
pleonasm *n.* tautologie
pleoștit, -ă *adj.* 1. teșit, turtit, lăbărțat, clăpăug. 2. abătut, deprimat, indispus, supărat, descurajat, bleg

pleșcăl *vb.* a clefăi, a molfăi, a pleoșcăi

plesni *vb.* 1. a se sparge, a crăpa, a se rupe, a trosni. 2. a lovi, a pocni, a izbi

pleșcar *m.* chilipirgiu, profitor, afacerist, pomanagiu

pleșuv, -ă *adj.* chel, gol, golaș

pleșuvie *f.* chelie, calviție, alopecie

plete *f. pl.* chică, păr (lung)

pletoră *f.* prisos, surplus, exces, abundență

pletoric, -ă *adj.* 1. sangvin, roșu. 2. pornit, impulsiv, agresiv. 3. încărcat, excesiv

pletos, -oasă *adj.* lățos

plevușcă *f.* albitură; fufă

plexiglas *n.* stiplax, sticlă organică

plia *vb.* a îndoi, a împături, a strânge

plicticos, -oasă *adj. v.* plictisitor

plictis *n. v.* plictiseală

plictiseală *f.* urât, monotonie, plictis, dezgust, enervare, indispoziție, lehamite, sastisire

plictisi *vb.* 1. a se sătura, a se scârbi, a i se urî, a-i ajunge, a se dezgusta. 2. a enerva, a indispuce, a cicăli, a pisa, a săcăi

plictisitor, -oare *adj.* 1. monoton, anost, searbăd, tern, uniform, fastidios, insipid. 2. enervant, agasant, cicălitor, supărător, pisălog

plimba *vb.* a se mișca, a se deplasa (comod), a merge (încet), a trece

plimbare *f.* promenadă, hoinăreală, mișcare, deplasare, trecere

plimbăreț, -eață *adj.* hoinar, umblăreț, farniente

plin, -ă *adj.* 1. doldora, complet, burdușit. 2. grăsuț, durduliu, rotofei

plinătate *f.* plenitudine, încărcătură, covârșire

plisa *vb.* a cuta, a îndoi

plisc *n.* 1. cioc, clonț. 2. (fig.) gură, bot

pliseu *n.* cută, pliu

pliu *n.* cută, încrețitură

plivi *vb.* a curăța, a epura (buruieni), a elimina (uscături)

plocat *n.* pătură, învelitoare, țol

plocon *n.* cadou, dar, atenție, peșcheș

ploconeală *f.* reverență, plecăciune, ploconire, obediență

ploconi *vb.* a se supune, a se umili, a se temeni, a se închina, a se căciuli

plod *m.* copil, progenitură, creatură

ploios, -oasă *adj.* pluvios, umed

plombagină *f.* carbon, indigou, grafit

plouat, -ă *adj.* 1. ud, udat, muat. 2. (fig.) abătut, deprimat, necăjit, amărât

plugar *m.* agricultor, țăran, sătean

plumb *m.* glonț, proiectil

plumbui *vb.* a sigila, a ștanța

plumburiu, -le *adj.* gri, închis, sur, cenușiu, înnorat, sumbru, mohorât

plumieră *f.* penar

pluralitate *f.* multitudine, multiplicitate, diversitate, mulțime

plus *n.* surplus, prisos

plută *f.* 1. plop. 2. ambarcație (ușoară)

pluti *vb.* 1. a naviga, a flota. 2. a zbura

pluvios, -oasă *adj. v.* ploios

poală *f.* fustă, pulpană

poamă *f.* 1. fruct, rîd. 2. (fig.) ticălos, netrebnic, pușlama, becisnic

poantă *f.* 1. vîrf (dans). 2. efect, final, culme (în anecdote)

poartă *f.* 1. ușă, prag, intrare. 2. defileu, chei. 3. but (fotbal)

poate *adv.* probabil, posibil, eventual

pocal *n.* ulcea, cană, pahar

pocăi *vb.* a se căi, a regreta, a-i părea rău

pocălnță *f.* căință, regret, mea culpa, recunoaștere (a greșelii)

pocăit, -ă *adj.* 1. spășit, umilit. 2. (s.) sectant, credincios

poci *vb.* a urăți, a desfigura, a sluți, a stâlci

pocinog *n.* bucluc, belea, necaz, încurcătură

pocit, -ă *adj.* slut, diform, hidos, desfigurat, stâlcit

pocitanie *f.* monstru, slutenie, stârpitură, urâtenie, pocitură

pocitură *f.* v. pocitanie

pociumb *n.* țaruș, par, stâlp, grindă

plocadă *f.* v. pătură

pocni *vb.* 1. a trosni, a plesni, a crăpa, a se sparge, a detuna. 2. a lovi, a izbi

pod *n.* 1. punte, bac. 2. tavan

podagră *f.* gută

podea *f.* dușumea, pardoseală, parchet

podar *m.* pontonier, brudar

podgorean *m.* viticultor, vier

podî *vb.* a pardosi, a dușumi, a parcheta

podidl *vb.* a năpădi, a copleși, a umple

podină *f.* podea, dușumea

podîș *n.* platou

podîșcă *f.* podeț, punte

podiu(m) *n.* estradă, platformă

podoabă *f.* 1. ornament, decor, decorație, ornamentație, găteală. 2. bijuterie, giuvaer

poet *m.* bard, stihuitor, versificator, liric

poetic, -ă *adj.* 1. liric, afectiv. 2. visător, romantic. 3. frumos, încântător, minunat

poetiza *vb.* a idealiza, a înnobila, a înfrumuseța

poezie *f.* 1. strofe, versuri, stihuri. 2. farmec, idealism, frumusețe, încântare

pofidă *f.* ciudă, necaz, opoziție

poftă *f.* 1. plac, dorință, chef, gust, plăcere, dispoziție, voie, preferință. 2. toană, capriciu, moft, predispoziție. 3. lăcomie, aviditate

pofti *vb.* 1. a 'dori, a voi, a aspira, a-i plăcea, a avea chef. 2. a invita, a

chema, a solicita. 3. a îmbia, a oferi, a îndemna. 4. a catadixi, a binevoi

pofticios, -oasă *adj.* lacom, mângâcios, doritor, poftitor

poftim *interj.* 1. ține!, na! ia! 2. cum?, ce spui?, adică?

poiănă *f.* luminiș, pajiște, ochi

poiată *f.* șopron; grajd

pojar *n.* 1. rujeolă. 2. foc, incendiu. 3. căldură, caniculă, arșiță

polghită *f.* crustă, coajă, scoarță

polar, -ă *adj.* nordic, septentrional; rece, geros, înghețat

polariza *vb.* a concentra, a strânge, a aduna, a atrage

polei *n.* chiciură; ghețuș

poleială *f.* 1. staniol. 2. (fig.) lustru, fățuială, spoială

polemic, -ă *adj.* combativ, incisiv, belicos, critic

policrom, -ă *adj.* multicolor, pestriț, nuanțat

polifonie *f.* contrapunct

poliglot, -ă *adj.* multilingv, plurilingv

poliloghie *f.* vorbărie, flecăreală, retorică

polisemie *f.* polisemantism, pluri-semie

polisintetic, -ă *adj.* incorporant

politețe *f.* amabilitate, bună-cuviință, atenție, delicatețe, respect

politicos, -oasă *adj.* curtenitor, binecrescut, cuviincios, amabil, decent

poliță *f.* 1. cambie, trată. 2. etajeră, raft, policioară

poliție *f.* organ de ordine, pază, control

polivalent, -ă *adj.* complex, multivalent, plurivalent

poloboc *n.* butoi, bute, vas

polog *n.* 1. brazdă. 2. mănunchi, grămăjoară, snop

poltron *m.* fricos, laș, mămăligă (de om), molău

polua *vb.* a altera, a otrăvi, a strica, a degrada, a vicia (mediul)

pom *m.* arbore, copac roditor

pomadă *f.* cremă, alifie
pomanaglu *m.* chilipirgiu, profitor, pleșcar

pomană *f.* 1. milostenie, dar, milă, generozitate, filantropie. 2. chilipir

pomărit *n.* pomicultură

pomelnic *n.* 1. pomenire, litanie, memorial. 2. evidență, listă, registru, înșiruire

pomeni *vb.* 1. a aminti, a menționa, a cita. 2. a se trezi, a se afla, a auzi, a-și da seama, a se vedea, a se găsi

pomet *n.* livadă, grădină

pomeți *m.* pl. umerii obrazilor

pomină *f.* faimă, reputație, (pop.) buh

pompă *f.* 1. fast, strălucire, paradă, solemnitate. 2. alai, suită, cortegiu

pompon *n.* panaș, moț, ciucure, canaf

pompos, -oasă *adj.* 1. solemn, fastuos, măreț, ceremonios. 2. retoric, afectat, grandilocvent, pretențios, bombastic

ponclș *adv.* pieziș, abrupt, înclinat

ponderat, -ă *adj.* echilibrat, măsurat, reținut, cumpătat, calculat, calm

pondere *f.* 1. greutate, povară. 2. valoare, importanță, însemnătate

ponegri *vb.* a calomnia, a defăima, a bârbi, a înnegri, a compromite

ponor *n.* povârniș, râpă, coastă

ponosi *vb.* a se degrada, a se uza, a se toci, a se strica, a se roade

ponta *vb.* 1. a miza. 2. a marca, a înregistra, a arăta

pontif *m.* papă, pontifice, înalt prelat

pontifical, -ă *adj.* papal

pop *m.* pălimar, par, stălp

popas *n.* oprire, poposire, odihnă, repaus, pauză

popă *m.* preot, reverend, față bisericască

popl *vb.* a preoți, a hirotonisi

poplime *f.* preoțime, cler

poponeț *n.* 1. șezut, dos, fund. 2. momâie, sperietoare, popondeț

popor *n.* neam, norod, națiune, populație, seminție. 2. ceată, mulțime, gloată

poposi *vb.* a ședea, a se opri, a adăsta, a zăbovi

poprire *f.* sechestru, reținere

popula *vb.* a locui

popular, -ă *adj.* cunoscut, simpatizat, agreeat, prietenos

populariza *vb.* a difuza, a răspândi, a propaga, a face cunoscut

populație *f.* locuitori, popor, norod, mulțime, colectivitate

porcărie *f.* 1. mizerie, dezordine, murdărie. 2. indecență, nerușinare, grosolanie, obraznicie, ticăloșie, cinism

porcos, -oasă *adj.* v. obscen

porcol *n.* căpiță

poreclă *f.* supranume, denumire, agrăire, chemare

porecli *vb.* a numi, a supranumi, a-i zice, a-l denumi

porfiră *f.* purpură

porni *vb.* 1. a se duce, a pleca, a o lua din loc, a purcede, a se deplasa, a merge. 2. a pune în funcție. 3. a demara, a începe. 4. a stârmi, a dezlănțui

pornire *f.* 1. plecare, deplasare, mișcare. 2. impuls, îndemn, imbold, avânt, elan. 3. aptitudine, tendință, aspirație, predispoziție, înclinare. 4. resentiment, antipatie, dușmănie, înverșunare, furie

pornografie *f.* obscenitate, imoralitate, corupție, indecență

poros, -oasă *adj.* spongios, afânat

port *n.* 1. veșmânt, îmbrăcăminte, costum, haine. 2. purtare, folosire, utilizare

portabil, -ă *adj.* transportabil, portativ

portar *m.* 1. paznic, ușier. 2. apărător (la poartă, în fotbal)

portavoce *f.* megafon

portdrapel *m.* stegar, (fig.) conducător, șef

portmoneu *n.* portofel

portofoliu *n.* minister, departament

portocallu, -le *adj.* oranj, morcoviu

portret *n.* 1. chip, imagine (umană). 2. contur, perspectivă

porție *f.* rație, măsură, câtime

porțiune *f.* parte, bucată, fragment

porumbac, -ă *adj.* pestriț

porumbar *n.* pățul, hambar

porumbel *m.* hulub

poruncă *f.* ordin, dispoziție, comandă; precept, învățătură, îndrumare

porunci *vb.* 1. a ordona, a dispune, a impune, a comanda, a cere, a pretinde 2. a transmite, a comunica, a zice, a spune

poruncitor, -oare *adj.* autoritar, imperativ, energic

posac, -ă *adj.* morocănos, ursuz, posomorât, închis, mahmur, neso-ciabil

posadă *f.* trecătoare, defileu, pas

poseda *vb.* a deține, a avea, a dispune, a stăpâni

posesiune *f.* 1. posedare, deținere, stăpânire. 2. avere, moșie, latifundiu. 3. colonie, dominion

posesor *m.* stăpân, deținător, proprietar

posibil, -ă *adj.* 1. probabil, realizabil, cu putință. 2. virtual, eventual, potențial

posibilitate *f.* 1. probabilitate, puțință, eventualitate. 2. virtualitate, capacitate, facultate. 3. mijloc, mod, cale, șansă

posmag *m.* pesmet

posomorâ *vb.* a se întrista, a se întuneca, a se supăra, a se mâhni, a se înnegura, a se înnora

posomorât, -ă *adj.* 1. indispus, îmbufnat, morocănos, mahmur. 2. dezolant, sumbru, întunecat, înnegurat, înnorat

pospăială *f.* lustru, aparență, superficialitate, spoială

post *n.* 1. slujbă, funcție, serviciu, meserie, ocupație. 2. abstenență, înfruntare, abținere, nemâncare, flămânzeală, ajun

posta *vb.* a se așeza, a se fixa, a se instala, a se plasa, a se proțăpi

postament *n.* soclu, pedestal, bază, suport

postată *f.* parcelă, porțiune, bucată

postav *n.* dimie, aba, pănură, stofă

posterior, -oară *adj.* 1. dindărăt, dinapoi, de la spate. 2. ulterior, următor

posteritate *f.* urmași, descendenți, viitorime

posti *vb.* a nu mânca, a juna

postpus *adj.* enclitic (articol)

postulant, -ă *adj.* pretendent, solicitator, aspirant, solicitant

postulat *n.* axiomă, principiu, normă, lege, premisă

postură *f.* stare, situație, poziție, ipostază, atitudine

poșetă *f.* geantă

poștalion *n.* diligență

poștaş *m.* factor, poștar, curier

poștă *f.* corespondență, curier

potabil, ă *adj.* băubil, bun de băut

potale *f.* javră, cotară

potasiu *n.* kaliu

potcovi *vb.* (fig.) a înșela, a trișa, a păcăli

potecă *f.* cărare, cale, cărăruie

potentat *m.* atotputernic, șef, omnipotent, stăpân, autocrat, despot

potența *vb.* a mări, a întări, a intensifica, a ridica, a spori, a accentua

potență *f.* forță, energie, putere, vigoare

potențial, -ă *adj.* virtual, posibil, eventual, probabil, latent

potențial *n.* capacitate, resurse, disponibilitate, randament

poticneală *f.* împiedicare, înfruntare, piedică, rezistență, stavilă, împotmolire; (fig.) greșeală, încurcătură

poticni *vb.* a se împiedica, a se lovi, a da peste, a cădea a se încurca

potir *n.* cupă, caliciu, pocal

potlogar *m.* pungaș escroc, șarlatan, coțcar, hoțoman

potlogărie *f.* escrocherie, șarlatanerie, pungășie, furtișag

potoli *vb.* a liniști, a domoli, a calma, a tempera, a atenua

potolit, -ă *adj.* 1. liniștit, temperat, calmat, tihnit, calm, domol, blând, așezat. 2. atenuat, slab, ușor, încet, stins, difuz, șters

potop *n.* 1. diluviu, inundație, revărsare. 2. dezastru, catastrofă, prăpăd, urgie. 3. noian, mulțime, imensitate

potopi *vb.* 1. a îneca, a inunda, a prăpădi. 2. a copleși, a invada, a pustii, a nimicii, a distruge

potou *n.* țință, sosire

potpuru *n.* (fig.) amestecătură, mixtură, vâlmășag

potriveală *f.* concordanță, armonizare, congruență, potrivire, acord, corespondență, suprapunere, brodeală, coincidență

potrivi *vb.* 1. a se armoniza, a concorda, a corespunde, a se asemana, a se asemui. 2. a ajusta, a adapta, a aranja, a doza, a-i veni bine

potrivnic, -ă *adj.* ostil, dușmănos, advers, contrar

povarnă *f.* velniță

povară *f.* 1. sarcină, greutate, încărcătură, pondere. 2. chin, trudă, suferință, apăsare

povață *f.* sfat, îndrumare, recomandare, îndemn

povățui *vb.* a îndruma, a călăuzi, a sfătui, a consilia, a ghida

povârniș *n.* pantă, coastă, deal

povârnit, -ă *adj.* înclinat, abrupt, aplecat, în pantă, lăsat, prăvălit

poveste *f.* 1. narațiune, basm, istorisire, povestire. 2. născocire, scornitură, minciună, brașoave. 3. pățanie, întâmplare, tărășenie

povesti *vb.* a istorisi, a expune, a nara, a relata, a înfățișa, a spune

povestire *f.* istorisire, narațiune, poveste, expunere, relatare; basm

poză *f.* 1. fotografie, ilustrație. 2. atitudine, poziție, ținută

pozitiv, -ă *adj.* avantajos, adecvat, practic, valoros, pragmatic, eficace

pozitivism *n.* pragmatism, practicism

poziție *f.* 1. situație, așezare, stare. 2. treaptă, rang, ocupație. 3. atitudine, opinie, părere

poznaș *m.* glumeț hâtru, ștrengar, ghiduș

poznă *f.* 1. glumă, farsă, ghidușie, șotie. 2. năzbâtie, gafă, încurcătură, boroboată, pocinog, ispravă

practic, -ă *adj.* 1. folositor, util, eficace. 2. pragmatic, realist, economic

practica *vb.* a exercita, a profesa, a aplica

practicabil, -ă *adj.* 1. aplicabil, util, posibil. 2. accesibil, utilizabil

practică *f.* 1. exercițiu, deprindere, aplicare, exercitare; experiență. 2. obicei, datină

pradă *f.* jaf, hoție, captură, spoliere

praf *n.* pulbere, colb

prafitoriță *f.* stropitoare

prag *n.* 1. poartă, ușă. 2. limită. 3. banc, val (de nisip)

pragmatic, -ă *adj.* practic, utilitarist, realist

pramatie *f.* lichea, canalie, jigodie, ticălos, netrebnic

prapur *n.* peritoneu

pravilă *f.* lege, normă, îndreptar, cod

praxiu *n.* apostol

pravoslavnic, -ă *adj.* ortodox, dreptcredincios, creștin

praxis *f.* practică, experiență, rutină

praznic *n.* 1. sărbătoare, prăznuire, pomenire. 2. chef, banchet, petrecere, ospăț, festin

prăbuși *vb.* a se prăvăli, a cădea, a (se) surpa, a (se) năru

prăbușit, -ă *adj.* 1. năruit, surpat, prăvălit, căzut. 2. distrus, descurajat, deznădăjduit

prăda *vb.* 1. a jefui, a spolia, a fura, a despuia, a devasta, a deposeda. 2. a irosi, a împrăști, a risipi

prădalnic, -ă *adj.* jefuitor, răpitor, devastator

prădător, -oare *adj.* 1. răpitor, hoț, pungaș, borfaș. 2. risipitor, cheltuitor

prăfuit, -ă *adj.* 1. colbuit, prăfos. 2. demodat, perimat, învechit, depășit

prăjeală *f.* 1. prăjire, frigere. 2. rântaș

prăji *vb.* 1. a frige. 2. (fig.) a înșela, a deruta, a duce de nas

prăjit, -ă *adj.* 1. ars, fript. 2. bronzat. 3. înșelat, derutat, fraierit

prăpastie *f.* abis, genune, hău, adânc

prăpăd *n.* 1. catastrofă, urgie, dezastru, calamitate. 2. mulțime, înghesuială, avalanșă

prăpădi *vb.* 1. a nimici, a distruge, a ruina. 2. a se pierde, a dispărea, a se risipi; a muri

prăpădenie *f.* distrugere, dezastru, urgie, prăpăd

prăpădit, -ă *adj.* 1. distrus, ruinat, nimic. 2. slăbit, deprimat, jigărit, anemi

prăpăstios, -oasă *adj.* 1. abrupt, răpos, accidentat. 2. alarmist, sperios, pesimist

prăsi *vb.* a se reproduce, a se înmulți, a face pui

prăsilă *f.* pui, urmași, copii, descendenți

prăși *vb.* a săpa

prăvainic, -ă *pieziș, înclinat, abrupt*

prăvăli *vb.* 1. a doborî, a dărâma, a prăbuși, a precipita, a năru, a surpa. 2. a răpune, a supune, a învinge, a îngeunchea

prăvăliș *n.* povârniș, pripor

prăznui *vb.* a serba, a celebra, a sărbători, a petrece

prânz *n.* 1. dejun. 2. amiază. 3. banchet, masă

prăslea *m.* mezin; prichindel, țânc

prâsnel *n.* titirez, sfârlează

preacurat, -ă *adj.* neprihănit, virgin, neîntinat, sfânt

preacuvios, -oasă *adj.* cucernic, evlavios, devot

preaînălțat, -ă *preamărit, slăvit, prealăudat*

preamări *vb.* a omagia, a slăvi, a glorifica, a elogia

preajmă *f.* apropiere, vecinătate, împrejurime

prealabil, -ă *adj.* anticipat, preliminar, anterior, premergător, pregătitor, precedent

preambul *n.* introducere, precuvântare, prefață

precar, -ă *adj.* șubred, nerezistent, efemer, debil, instabil, incert

precaut, -ă *adj.* prudent, prevăzător, circumspect, atent

precădere *f.* prioritate, întâietate, preferință

preceda *vb.* a premerge

precedent, -ă *adj.* anterior, antecedent, de dinainte, premergător

precept *n.* normă, regulă, povață, principiu, poruncă

preceptor *m.* dascăl, educator, preparator

precipita *vb.* 1. a (se) grăbi, a urgenta, a zori, a accelera, a iuți. 2. a se depune, a sedimenta

precipitat *n.* depunere, sediment

precis, -ă *adj.* 1. exact, sigur, riguros, categoric. 2. clar, limpede, indiscutabil

preciza *vb.* a stabili, a determina, a fixa, a delimita, a lămuri

precizie *f.* exactitate, rigoare, determinare

precoce *adj.* prematur, timpuriu, înainte de vreme

preconiza *vb.* 1. a prevedea, a proiecta, a plănu, a iniția, a concepe. 2. a indica, a sugera, a arăta

preconștat, -ă *adj.* intenționat, plănu

precum *prep. conj.* 1. cât, ca. 2. după cum, așa cum, bunăoară

precumpăni *vb.* a prevala, a predomină, a covârși

precumpănitor, -oare *adj.* predominant, preponderent, important

precupeș *m.* negustor, comerciant, afacerist

precupeși *vb.* a se tocni, a pune în cumpănă, a cruța

precursor *m.* înaintaş, predecesor, premurgător

precuvântare *f.* prefată, cuvânt-înainte, preambul

preda *vb.* 1. a da, a înmâna, a remite, a transmite. 2. a capitula, a se supune, a se închina. 3. a expune, a comunica, a da lecţii

predecesor *m.* v. precursor

predestina *vb.* a meni, a hărăzi, a urşi, a sorti

predestinaţie *f.* fatalism, destin, soartă, menire, ursită

predică *f.* cazanie, omilie, îndrumare, morală

predilect, -ă *adj.* preferat, favorit, reţinut, ales, dorit

predilecţie *f.* preferinţă, alegere ataşament, aptitudine

predispoziţie *f.* înclinare, aptitudine, ataşament, receptivitate, sensibilitate

predispus, -ă *adj.* înclinat, aplecat, sensibil (la), dotat pentru

predomina *vb.* a covârşi, a prevala, a precumpăni, a domina

predominant, -ă *adj.* prevalent, precumpănitor, (mai) important, preponderent

predoslovie *f.* v. prefată

proeminent, -ă *adj.* superior, reputat, predominant

proeminenţă *f.* superioritate, ascendenţă, predominantă

prefabricat, -ă *adj.* semifabricat; (fig.) ticluit, aranjat (dinainte)

preface *vb.* 1. a prechimba, a transforma, a modifica, a schimba. 2. a simula, a ascunde, a ticlui

prefacere *f.* transformare, schimbare, modificare, evoluţie, înnoire

prefată *f.* introducere, precuvântare, cuvânt-înainte, predoslovie, preambul

prefăcătorie *f.* viclenie, ipocrizie, fariseism, făţărnicie

prefăcut, -ă *adj.* 1. nesincer, viclean, ipocrit, făţărnic. 2. contrafăcut, falsificat, simulat, transformat, modificat

preferat, -ă *adj.* favorit, predilect, ales, convenabil, prioritar

preferenţial, -ă *adj.* avantajat, prioritar, de favoare

preferinţă *f.* opţiune, predilecţie, alegere, prioritate, precădere

prefigura *vb.* a schiţa, a sugera, a prezenta, a plănuşi, a trasa

prefira *vb.* 1. a presăra, a împrăştia, a risipi. 2. a se furişa, a se strecura

pregăti *vb.* 1. a prepara, a găti, a aranja. 2. a instrui, a informa, a învăţa, a studia. 3. a preveni, a avertiza, a anunţa, a informa

pregătît, -ă *adj.* 1. gata, preparat, gătit. 2. informat, avizat, format. 2. competent, învăţat, instruit

pregătitor, -oare *adj.* prealabil, preparator, premurgător

preget *n.* odihnă, răgaz, repaus, tihnă

pregeta *vb.* v. şovăi

pregnant, -ă *adj.* vizibil, clar, proeminent, expresiv, pronunţat

pregnanţă *f.* evidenţă, expresivitate, relief

preistoric, -ă *adj.* (fig.) arhaic, învechit, depăşit, perimat, demodat

preîntâmpina *vb.* a preveni, a evita a se asigura

prejudecată *f.* preconcepţie, eres, închipuire

prejudicia *vb.* a păgubi, a dăuna, a vătăma, a cauza

prejudiciabil, -ă *adj.* păgubitor, nociv, vătămător, dăunător

prejudiciu *n.* neajuns, daună, vătămare, pagubă, ştirbire, lezare

prelegere *f.* cuvîntare, expunere, conferinţă; lecţie, curs, informare

prelimina *vb.* v. prevedea

preliminar, -ă *adj.* prealabil, premurgător, introductiv, pregătitor, anticipat

preliminari *n. pl.* preparative, anticipări, introducere

prelinge *vb.* 1. a se scurge, a curge (încet), a picura. 2. a se furişa, a se strecura, a aluneca

prelua *vb.* v. primi

prelucra *vb.* 1. a modifica, a şlefui, a perfecţiona, a înnoi. 2. a analiza, a explica, a expune

prelung, -ă *adj.* 1. lunguiet, alungit, întins, prelungit. 2. migdalat. 3. îndelungat, de durată

prelungi *vb.* 1. a întinde, a lungi, a mări. 2. a dura, a amâna, a târăgăna

prelungit, -ă *adj.* 1. alungit, întins, lung. 2. îndelungat, de durată

prematur, -ă *adj.* pretimpuriu, precoce, imatur, timpuriu

premedita *vb.* a plănuî, a intenţiona, a gândi, a pregăti, a pune la cale

premergător, -oare *adj.* anticipat, prealabil, anterior, predecesor

premerge *vb.* v. preceda

premia *vb.* a distinge, a prima, a recompensa

premier *m.* prim-ministru, şeful guvernului, preşedintele Consiliului de miniştri

premisă *f.* postulat

premiu *n.* distincţie, primă, recompensă

prenume *n.* nume de botez, nume mic

preocupa *vb.* 1. a se interesa, a se îngriji, a căuta, a-i sta în gând. 2. a absorbi, a reţine, a atrage, a captiva, a obseda

preocupare *f.* interes, atenţie, absorbire, ataşament

preocupat, -ă *adj.* îngrijorat, îngândurat, copleşit

preopinent, -ă *m. f.* antevorbitor

preot *m.* popă, părinte, faţă bisericească, cleric, sacerdot, pastor, duhovnic

preoţi *vb.* a se popi, a se hirotonisi

preoţie *f.* popie, sacerdoţiu

preoţime *f.* cler, popime

prepara *vb.* 1. a pregăti, a găti, a aranja, a produce. 2. a învăţa, a da lecţii, a studia, a instrui, a medita

preparate *n. pl.* produse, sortimente

preparative *f. pl.* pregătiri, aranjamente, combinaţii, planuri

preparator, -oare *adj. s.* 1. pregătitor, prealabil, premergător. 2. meditator, profesor, educator

prepeleac *m.* par

prepeliţă *f.* pitpalac

preponderent, -ă *adj.* predominant, superior, dominant

preponderenţă *f.* precumpănire, superioritate, prioritate, predominare, ascendenţă, întâietate

prepus *n.* bănuială, presupunere, suspectare

prerogativă *f.* atribuţie, competenţă, drept, privilegiu

presa *vb.* a comprima, a apăsa, a condensa, a strânge, a constrânge

presant, -ă *adj.* urgent, grabnic, imperios, neîntârziat

presă *f.* 1. teasc, tipar. 2. ziare, tipărituri, publicistică. 3. reputaţie, faimă, renume

presăra *vb.* 1. a împrăştia, a răsfira, a risipi. 2. a răspândi, a difuza

preschimba *vb.* a schimba, a înnoi, a transforma, a modifica

preschimbat, -ă *adj.* modificat, înnoit, metamorfozat

prescrie *vb.* 1. a indica, a recomanda. 2. a anula, a se perima, a se stinge (juridic)

prescripţie *f.* 1. dispoziţie, prevedere, obligaţie. 2. aviz, indicaţie, reţetă. 3. anulare, stingere, perimare (jur.)

prescris, -ă *adj.* stins, anulat, suspendat (juridic)

prescurta *vb.* a scurta, a abrevia, a reduce, a condensa, a concentra, a restrânge, a micşora

presimţi *vb.* a intuiti, a simţi, a-şi da seama

presimțire *f.* intuire, bănuială, anticipare, prevestire, deducție, presentiment

presiune *f.* 1. apăsare, condensare, strângere. 2. constrângere, obligare, forțare

presta *vb.* a efectua, a face, a executa, a îndeplini

prestabili *vb.* a prevedea, a aranja, a plănui, a fixa

prestanță *f.* ținută (remarcabilă), afirmare, prestigiu, vază

prestație *f.* realizare, acțiune, desfășurare

prestidigitator *m.* scamator, iluzionist; abil, șmecher

prestigios, -oasă *adj.* important, reputat, faimos, respectat, însemnat

prestigiu *n.* considerație, faimă, autoritate, vază, reputație, strălucire

presupune *vb.* a bănui, a crede, a imagina, a-și închipui

presupunere *f.* supoziție, bănuială, ipoteză, presupus, închipuire, prepus, prezumție

preș *n.* carpetă, covoraș, tol

președinte *m.* șef, patron, conducător, căpetenie, prezident

preta *vb.* 1. a se potrivi, a corespunde, a conveni. 2. a consimți, a primi, a admite

pretendent *m.* candidat, aspirant, doritor de...

pretenție *f.* 1. cerință, exigență, cerere, revendicare. 2. moft, ifos, nazuri

pretențios, -oasă *adj.* 1. exigent, sever, minuțios. 2. mofturos, dificil, năzuos. 3. afectat, strident, încărcat

pretext *n.* subterfugiu, scuză, motiv, prilej, alibi

pretextă *vb.* a motiva, a se scuza, a se sustrage

pretinde *vb.* 1. a cere, a vrea, a revendica, a reclama. 2. a susține, a afirma, a argumenta. 3. a necesita, a impune

pretins, -ă *aparent, fals, așa-zis, iluzoriu*

pretutindeni *adv.* peste tot, oriunde, în toate părțile

preț *n.* 1. valoare, cost, contravaloare. 2. plată, tarif, onorariu. 3. importanță, căutare, apreciere

prețios, -oasă *adj.* 1. scump, valoros, căutat. 2. afectat, artificial, nenatural

prețiozitate *f.* pedanterie, afectare, artificialitate

prețui *vb.* 1. a valora, a avea preț (bun), a cântări (mult). 2. a aprecia, a evalua, a estima. 3. a stima, a cinsti, a onora

prețuire *f.* cinstire, apreciere, considerare, stimă, admirație

prevala *vb.* a predomina, a pre-cumpăni, a domina, a se impune

prevalent, -ă *adj.* v. predominant

prevăzător, -oare *adj.* prudent, precaut, circumspect, atent, grijuliu

prevăzut, -ă *adj.* 1. preliminar, schițat, conceput. 2. previzibil, așteptat, bănuit, scontat. 3. dotat cu, echipat, înzestrat

prevedea *vb.* 1. a anticipa, a se aștepta, a intui, a sconta, a bănui. 2. a prelimina, a preconiza, a prescrie, a stipula

prevedere *f.* 1. intuiție, anticipare, presimțire, deducție, bănuială, grijă, atenție, prudență. 2. preliminar, prescripție, clauză

preveni *vb.* a anunța, a avertiza, a aviza, a înștiința, a informa. 2. a evita, a eluda, a se feri

prevenitor, -oare *adj.* v. amabil

preventiv, -ă *adj.* 1. profilactic. 2. anticipativ, preliminar

prevenție *f.* arest preventiv

preventoriu *n.* sanatoriu

prevesti *vb.* 1. a prezice, a anunța, a pronostica, a proroci. 2. a înștiința, a vesti, a anticipa

prevestire *f.* prezicere, anticipare, prevenire, pronosticare, avertizare

prevestitor, -oare *adj.* profetic, avertizor, premonitoriu, anticipator

previzibil, -ă *adj.* probabil, de prevăzut, eventual, supozabil

previziune *f.* prezicere, prevedere, anticipare, prognoză

prezent, -ă *adj.* 1. de față, pe loc, la vedere. 2. actual, contemporan, de azi

prezenta *vb.* 1. a (se) recomanda, a (se) arăta, a (se) înfățișa, a (se) face cunoscut. 2. a oferi, a da, a înmâna. 3. a expune, a vorbi

prezentabil, -ă *adj.* arătos, bine, atrăgător, îngrijit, frumos, chipeș

prezență *f.* 1. existență, ființare. 2. arătare, înfățișare

prezerva *vb.* a proteja, a apăra, a feri, a păzi, a păstra

prezicător, -oare *adj.* ghicitor, prevestitor, profet, proroc

prezice *vb.* a proroci, a profeti, a prevesti, a ghici, a profetiza, a pronostica

prezicere *f.* profeție, prevestire, previziune, oracol, profeție, vestire

prezida *vb.* a conduce, a dirija

prezident *m.* v. președinte

preziură *f.* ajun, ziua premergătoare

prezuma *vb.* v. crede

prezumat, -ă *adj.* bănuț, crezut, dedus, ipotetic, presupus

prezumție *f.* 1. ipoteză, bănuială, presupunere. 2. îngâmfare, orgoliu, aroganță

prezumtiv, -ă *adj.* v. prezumat

prezumțos, -ăoasă *adj.* arogant, orgolios, îngâmfat, sfidător, obraznic, înfatuat, înfumurat, încrezut

pribeag, -ă 1. rătăcitor, hoinar, vagabond, răzleț. 2. refugiat, exilat, emigrant, băjenar

pribegi *vb.* v. rătăci

pribegie *f.* 1. rătăcire, hoinăreală, vagabondare. 2. exil, refugiu, băjenie, înstrăinare, răzlețire

pricăjit, -ă *adj.* v. prăpădit

pricepe *vb.* 1. a înțelege, a se du-miri, a se lămuri, a percepe, a reține. 2. a cunoaște, a se descurca, a stăpâni

pricepere *f.* 1. înțelegere, per-cepere, pătrundere, cunoaștere,

orientare. 2. pregătire, capacitate, iscusință, măiestrie

priceput, -ă *adj.* capabil, pregătit, destoinic, iscusit, competent, autori-tar, abil, experimentat

prichici *n.* pervaz

prichindel *m.* v. copil

pricină *f.* 1. motiv, cauză, vină, pretext. 2. ceartă, neînțelegere, con-troversă, altercație. 3. problemă, chestiune

pricinui *vb.* v. cauza

pricolici *m.* v. strigo

pricopseală *f.* 1. câștig, avantaj, înavuțire, profit, chilipir, bunăstare. 2. învățătură, carte, știință, experiență

pricopsi *vb.* v. câștiga

pricopsit, -ă *adj.* 1. înavuțit, bogat, ajuns. 2. instruit, priceput, învățat

prididi *vb.* a dovedi, a răzbi, a răzbate, a depăși

pridvor *n.* cerdac, tindă, foișor

prielnic, -ă *adj.* favorabil, avanta-jos, binevenit, binefăcător, oportun

prieten *m.* 1. amic, apropiat. 2. iubit, amant

prietenesc, -ească *adj.* 1. amical, binevoitor, cordial. prietenos, afec-tuos. 2. sincer, deschis, franc, loial, atașat

prietenește *adv.* amical, prietenos

prietenie *f.* amicitie, frăție, prie-teșug, afecțiune, atașament

prietenos, -oasă *adj.* amical, amabil, binevoitor, cordial, afectuos

prieteșug *n.* v. prietenie

prigoană *f.* persecuție, oprimare, asuprire, ostilitate, dușmănie

prigoni *vb.* a persecuta, a oprimă, a asupri, a urmări, a apăsa, a chinui

prihană *f.* păcat, necinste, impuri-tate, vinovăție

prii *vb.* a-i folosi, a-i cădea bine, a plăcea, a conveni

prilej *n.* ocazie, împrejurare, motiv, circumstanță, situație, cauză, pretext

prilejui *vb.* 1. a determina, a fa-voriza, a ocaziona, a cauza, a

pricinui, a permite. 2. a stârni, a pregăti, a pune la cale

prim, -ă *adj.* întâi, dintâi, originar, primordial

primar, -ă *adj.* 1. inițial, originar, primordial, primitiv. 2. fundamental, elementar, esențial

primat *n.* prioritate, întâietate, primordialitate

primă *f.* premiu, răsplată, onorariu

primejdle *f.* pericol, amenințare, presiune, risc, nesiguranță

primejdios, -oasă *adj.* periculos, amenințător, riscant, hazardat, contraindicat

primejdui *vb.* a periclita, a amenința, a risca, a expune

primeneală *f.* înnoire, îmbătrânire, curățire

primeneli *f. pl.* rufărie, schimburi, albituri

primeni *vb.* a înnoi, a schimba, a îmbătrânii, a regenera

primi *vb.* 1. a căpăta, a dobândi, a obține, a încasa, a recepționa. 2. a admite, a consimți, a fi de acord, a accepta. 3. a găzdui

primire *f.* 1. obținere dobândire, încasare, receptare. 2. acceptare, admitere, cooptare, aprobare. 3. întâmpinare, găzduire

primitiv, -ă 1. arhaic, străvechi, primordial, nedezvoltat, necivilizat, înapoiat, rudimentar, sălbatic. 2. stângaci, necioplit

primitivism *n.* v. barbarie

primitor, -oare *adj.* ospitalier, deschis, generos, receptiv

primordial, -ă *adj.* 1. originar, întâiul, primul. 2. esențial, fundamental, primar, principal, important, decisiv, hotărâtor

primordialitate *f.* v. prioritate

princlar, -ă *adj.* fastuos, măreț, magnific, pompos, regesc

principal, -ă *adj.* important, esențial, însemnat, central, nodal, de seamă

principe *m.* prinț

princesă *f.* prințesă, domniță

principiu *n.* 1. normă, lege, axiomă. 2. criteriu, concept, credință, precept

prinde *vb.* 1. a apuca, a lua, a ține, a pune mâna pe 2. a cuprinde, a sesiza, a percepe, a înțelege. 3. a adera, a se lipi, a se agăța, a se anina. 4. a (se) suda, a (se) închea. 5. a opri, a captura, a imobiliza. 6. a face prinsoare, rămășag. 7. a-i șede bine, a i se potrivi

prinos *n.* v. ofrandă

prins, -ă *adj.* 1. fixat, legat, lipit. 2. coagulat, încheșat, bătut (lapte). 3. ocupat, imobilizat, copleșit

prinsoare *f.* 1. pariu, rămășag, înțelegere. 2. arest, închisoare, detenție

printre *prep.* între, dintre

prințesă *f.* v. princesă

prinzătoare *f.* cursă, capcană, laț

prioritate *f.* întâietate, primat, preponderență, primordialitate

pripă *f.* grabă, zor, repezeală, presiune, precipitare, pripeală

pripăși *vb.* a se cuibări, a se oploși, a se aciui, a se adăposti

pripeală *f.* v. pripă

pripi *vb.* a se precipita, a se zori, a se grăbi, a se repezi

pripit, -ă *adj.* repezit, zorit, nechibzuit, precipitat

pripon *m.* țaruș, par

priponi *vb.* a lega, a atașa, a fixa

pripor *n.* pantă, povârniș, clin

prisacă *f.* stupărie, stupină, albinărie, prisăcărie

prisăcar *m.* apicultor, stupar

prisăcărit *n.* albinărit, apicultură

prislop *n.* trecătoare, pas

prisos *n.* excedent, surplus, prisosință, belșug, abundență

prisosi *vb.* a fi în plus, a rămâne, a avea destul, a dispune

prisosință *f.* belșug, prisos, abundență, îndestulare, disponibilități

prîsnîț *n.* compresă, cataplasma

pritoci vb. 1. a transvaza, a se-lecta. 2. a ameliora, a înnobila

priva vb. a lipsi, a renunța

privat, -ă adj. particular, personal, individual

privată f. toaletă, vespasiană, closet

privațiune f. lipsă, sărăcie, mizerie

priveghea vb. 1. a sta treaz, a păzi, a veghea, a străju. 2. a îngriji, a supraveghea

priveghere f. veghe, grijă, pază, străjuire

priveliște f. panoramă, peisaj, tablou, cadru, perspectivă, vedere, decor

privi vb. 1. a se uita, a scruta, a vedea, a căuta. 2. a (se) interesa, a (se) preocupa

privighetoare f. filomelă

privilegia vb. a favoriza, a avanta-ja, a părtini, a proteja

privilegiu n. 1. drept, prerogativă. 2. avantaj, favoare, protecție

privire f. 1. vedere căutătură, scrutare, uitătură, ochire. 2. vâz, ochi. 3. cercetare, examinare, examen

privitor, -oare m. f. spectator

priză f. influență, trecere, populari-tate

prizărit, -ă adj. debil, slab, piper-nicit, prăpădit

prizonier m. captiv, prins, ostatec

proaspăt, -ă adj. 1. fraged, nou, recent, nealterat. 2. odihnit, refăcut, revigorat

prob, -ă adj. cinstit, corect, cumse-cade

proba vb. 1. a dovedi, a certifica, a atesta, a confirma, a verifica. 2. a experimenta, a evidenția

probabil, -ă adj. posibil, proble-matic, virtual, eventual

probant, -ă adj. edificator, lămuritor, convingător

probă f. 1. dovadă, mărturie, argu-ment. 2. încercare, verificare, examen. 3. mostră, eşantion

probitate f. cinste, onestitate, mo-ralitate

problematic, -ă adj. nesigur, în-doielnic, incert, ipotetic

problematică f. tematică, idei, con-cepte

problemă f. 1. chestiune, subiect, temă. 2. dificultate, complicație, greutate

proceda vb. a acționa, a lucra, a face

procedeu n. 1. modalitate, mod, manieră, mijloc, fel. 2. metodă, sistem, soluție

procedură f. practică, formalitate, manieră

procent n. 1. sutime, procentaj. 2. dobândă, profit, beneficiu, cârmă

proces n. 1. judecată, cauză, ac-țiune. 2. fenomen, desfășurare, transformare

procesiune f. alai, convoi, corte-jiu, ceremonie

proclama vb. a institui, a investi, a decreta

proclamație f. manifest, chemare, apel, declarație

proclat m. afurisit, ticălos, bles-temat

procrea vb. a face copii, a zămisli, a se reproduce, a naște

procreație f. naștere

procura vb. 1. a achiziționa, a obține, a face rost de, a găsi, a rostui. 2. a cauza, a pricinui, a oferi, a da naștere

procură f. delegație, mandat, îm-puternicire

prodig, -ă adj. v. risipitor

prodigios, -oasă adj. 1. uimitor, minunat, extraordinar, fantastic, enorm. 2. fecund, bogat, productiv, nesecat

producător, -oasă adj. productiv, creator, realizator

produce vb. 1. a realiza, a face, a crea, a fabrica, a confecționa, a înfăptui. 2. a rodi, a ivi, a da naștere, a scoate. 3. a provoca, a stârni, a isca, a determina, a impulsiona

productiv, -ă *adj.* 1. rodnic, fertil, mănos, fecund. 2. rentabil, bănos, profitabil

productivitate *f.* rentabilitate, eficiență, rodnicie

producție *f.* 1. realizare, fabricare, confecționare. 2. produs, marfă, bun, bunuri

produs *n.* marfă, bunuri, efecte, producție, realizări

proeminent, -ă *adj.* 1. reliefat, pronunțat, pregnant. 2. deosebit, valoros, eminent, excepțional

proeminență *f.* ridicătură, protuberanță, excrescență

profan, -ă *adj.* 1. laic, mirean, lumesc. 2. ignorant, nepriceput, incult

profana *vb.* a pângări, a necinști, a terfeli, a murdări, a batjocori, a înjosi, a spurca, a viola

profera *vb.* a debita, a rosti, a striga (înjurături)

profesa *vb.* 1. a practica, a exercita, a îndeplini (o meserie). 2. a susține, a afirma (o teză)

profesiune *f.* meserie, ocupație, îndeletnicire

profesor *m.* dascăl, magistru, profesor, îndrumător

profesoral *adj.* didactic, școlăresc, dogmatic, pretențios

profet *m.* proroc, prezicător, prevestitor, vestitor

profetic, -ă *adj.* vizionar, prevestitor, sibilinic

profetiza *vb.* a prezice, a profeti, a prevesti, a prognostica

profeti *vb.* v. profetiza

profeție *f.* prorocie, prezicere, prevestire, prognostic, prognoză, previziune

profil *n.* 1. față, figură, înfățișare. 2. contur, formă, aspect, relief

profilă *vb.* a (se) contura, a (se) desena, a (se) evidenția, a (se) reliefa, a (se) proiecta

profilactic *adj.* preventiv, protector, apărător

profilaxie *f.* prevenire, preîntâmpinare, protecție

profit *n.* avantaj, câștig, beneficiu, folos

profitabil, -ă *adj.* rentabil, avantajos, benefic, util

profitor *m.* speculant, afacerist, bișnițar, învârtit

profund, -ă *adj.* 1. adânc. 2. intens, tare, pătrunzător. 3. serios, temeinic, grav

profunzime *f.* 1. adâncime, adânc. 2. seriozitate, temeinicie, importanță

profuziune *f.* 1. risipă, împrăștiere. 2. belșug, abundență. prisos, lux

progenitură *f.* descendent, urmaș, vârstă, odraslă, copil

prognoză *f.* previziune, prognostic, prezicere

program *n.* orar, plan, indicator

programa *vb.* a planifica, a prevedea, a organiza

progres *n.* propășire, dezvoltare, înaintare, creștere, mers-înainte

progresă *vb.* 1. a înainta, a propăși, a se dezvolta, a crește, a spori. 2. a evolua, a se perfecționa, a se înnoi

progresie *f.* creștere, înaintare

progresiv, -ă *adj.* treptat, gradat, ascendent

progresist, -ă *adj.* înaintat, modern, avansat, luminat

prohibi *vb.* a opri, a interzice, a suporta, a îngreuna

prohibit, -ă *adj.* oprit, interzis, ilegal, ilicit

prohibiție *f.* interdicție, oprire, restricție, stopare

prohod *n.* înmormântare, îngropăciune

proiect *n.* 1. plan, program, schiță. 2. inițiere, prevedere, preocupare

proiecta *vb.* 1. a plănui, a pune la cale, a intenționa, a prelimina, a gândi, a preconiza, a contura, a profila. 2. a azvârla, a împrăști, a propulsa, a arunca

proiecție *f.* reflectare, oglindire, imagine

prolegomene *n. pl.* precuvântare, introducere, prolog

proliferare *f.* înmulțire, sporire, re-producere

prolific, -ă *adj.* roditor, productiv, fecund

prolix, -ă *adj.* încâlcit, confuz, neclar, încurcat

prolog *n.* introducere, precuvântare, cuvânt-înainte, prefață, pre-doslovie

promenadă *f.* plimbare, corso

promisiune *f.* făgăduială, angajament

promite *vb.* a se angaja, a făgădui, a-și da cuvântul, a asigura

promițător, -oare *adj.* încurajator, asigurător, dătător de speranțe

promotoriu *n.* prelungire, întindere (în mare)

promoroacă *f.* chiciură

promotor, -oare *adj.* animator, inițiator, propulsor

promoție *f.* serie, contingent, generație

promova *vb.* 1. a avansa, a înainta, a progresa. 2. a trece (clasa), a absolvi, a termina

prompt, -ă *adj.* imediat, grabnic, repede, operativ, expeditiv, neîntârziat

promptitudine *f.* rapiditate, operativitate, repeziciune

pronaos *n.* nartex, tindă

promulga *vb.* a semna, a sancționa, a publica (o lege)

pronie *f.* providență, divinitate, cer

pronostic *n.* prezicere, anticipare, prevestire

pronunța *vb.* a rosti, a articula, a comunica, a grăi, a vorbi, a exprima

pronunțat, -ă *adj.* accentuat, reliefat, subliniat, evidențiat, pregnant, proeminent

propaga *vb.* 1. a difuza, a răspândi, a împrăști, a risipi, a iradia. 2. a propovădui, a extinde, a transmite, a semăna

propagandă *f.* difuzare, publicitate

propăși *vb.* a progresa, a prospera, a se dezvolta, a înainta, a crește

propășire *f.* progres, dezvoltare, înaintare

propensiune *f.* înclinare, aptitudine, atracție

propice *adj.* favorabil, prielnic, binevenit, binefăcător

proporție *f.* 1. raport, relație, conexiune. 2. dimensiune, încredere, suprafață. 3. armonie, potrivire, congruență, echilibru

proporționa *vb.* a potrivi, a armoniza, a echilibra, a doza

propovădui *vb.* a propaga, a predica, a răspândi, a învăța

propoziție *f.* mesaj (scurt), comunicare, afirmare, enunț

proprietar *m.* posesor, deținător, stăpân

proprietate *f.* 1. posesiune, deținere, stăpânire. 2. avut, avere, bunuri. 3. însușire, specific, caracteristică

propriu, -ie *adj.* 1. personal, particular, individual. 2. caracteristic, specific, distinctiv. 3. adecvat, indicat, nimerit, util

proptea *f.* sprijin, reazem, susținere, protecție, pilă

propti *vb.* a sprijini, a ajuta, a susține, a rezema

propulsa *vb.* a proiecta, a arunca, a trimite, a da avânt, a emite (forte)

propulsiv, -ă *adj.* stimulator, dinamic, incitant

propune *vb.* a recomanda, a preconiza, a plănuși, a sugera, a oferi

propunere *f.* sugestie, idee, recomandare, preconizare, programare

proră *f.* bot (la corabie)

proroc *m.* profet, prevestitor

proroci *vb.* a prezice, a prevesti, a preconiza, a profeti, a prevedea

prorogare *f.* amânare

proscrie *vb.* 1. a surghiuni, a exila, a izgoni, a expulza, a ostraciza. 2. a interzice, a opri, a condamna

proscris, -ă *adj.* v. surghiunit

proslăvi *vb.* a preamări, a omagia, a glorifica, a elogia

prosop *n.* ștergar

prosopopee *f.* personificare

prospect *n.* 1. program, plan. 2. anunț, afiș, publicație

prospecta *vb.* a depista, a detecta, a identifica, a localiza

prospectivă *f.* viitorologie

prosper, -ă *m.f.* înfloritor, opulent, îmbelșugat, îndestulat, cu stare

prospera *vb.* a propăși, a progresa, a înflori, a se dezvolta

prosperitate *f.* bunăstare, îndestulare, belșug, bogăție, înflorire

prospețime *f.* frăgezime, vitalitate, tinerețe, vigoare

prost, **proastă** *adj.* 1. netot, redus, neisprăvit imbecil, nătărău, tâmpit, neghiob, nătâng, nerod, prostănac, stupid, gogoman, zezzec. 2. naiv, credul, fraier. 3. ignorant, neinstruit, nepriceput, primitiv, incult, înapoiat. 4. rudimentar, defectuos, necorespunzător, nefavorabil, neplăcut, neprielnic, rău

prostănac, -ă *adj.* stupid

prosterna *vb.* a se închina, a se pleca, a se umili

prostesc, -ească *adj.* 1. stupid, illogic, nerațional, neghiob, inept, netot. 2. mizerabil, primitiv, de rând

prostește *adv.* necugetat, illogic, stupid, primitiv

prosti *vb.* a se buimăci, a se tâmpi, a (se) înșela, a (se) păcăli

prostie *f.* 1. ineptie, neghiobie, absurditate, tâmpenie, stupiditate. 2. fleac, nimicuri, aiureală

prostime *f.* gloată, mulțime, săracime

prostire *f.* cearșaf

prostit, -ă *adj.* 1. înșelat, păcălit, tras pe sfoară. 2. zăpăcit, năucit, uluit

prostituare *f.* 1. desfrânare, prostituție, necinstire. 2. înjosire, degradare, pângărire, terfelire, decădere

prostituție *f.* desfrâu, degradare, corupție, înjosire

prostituată *f.* cocotă, femeie de stradă, târfă, damă

prostovan, -ă *adj.* prostănac, tembel, stupid, nerod

prostrație *f.* v. apatie

protagonist, -ă *m.f.* actor, corifeu, promotor; (fig.) fruntaș, cap

protector, -oare *adj.* ocrotitor, apărător, pavăză, susținător, sprijinitor

protecție *f.* 1. ocrotire, apărare, sprijin, susținere. 2. pavăză, scut, paza

protegul *vb.* v. proteja

proteic, -ă *adj.* fluctuant, labil, instabil, oscilant, variabil

proteja *vb.* a ocroti, a apăra, a ajuta, a favoriza, a sprijini, a părtini

protest *n.* reclamație, critică, nemulțumire, plângere, jalbă.

protesta *vb.* reclama, a fi nemulțumit, a căști, a se plânge

protipendadă *f.* elită. nobilime, aristocrație

protocol *n.* 1. ceremonial, formalitate, fast. 2. tratat, acord, document

protocolar, -ă *adj.* ceremonios, formal, ritos

prototip *n.* model, tipar, exemplu

protuberanță *f.* proeminență, excrescență, relief

proțap *m.* prăjină, pârghie, par

proțapi *vb.* a se posta, a se fixa, a se înfige, a se înțepeni

proveni *vb.* a se trage, a se obârși, a izvorî, a rezulta

proveniență *f.* obârșie, origine, sursă, izvor, sorginte

proverb *n.* zicală, zicătoare, paremie, spunere

proverbial, -ă *adj.* vestit, arhicunoscut, de pomină, bineștiut

providență *f.* divinitate, Dumnezeu, prorie, cer

providențial, -ă *adj.* divin, ceresc, dumnezeiesc, salvator, salutar

provincial, -ă *adj.* regional, rural, local

provincialism *n.* regionalism, ruralism, localism

province *f.* regiune, ținut
provizie *f.* 1. rezervă, stoc, depozit. 2. rație, tain, porție
provizoriu, -le *adj.* temporar, vremelnice, trecător, efemer

provoca *vb.* 1. a instiga, a ațâța, a excita, a întârâta. 2. a cauza, a declanșa, a produce, a stârni, a determina, a face

provocator, -oare *adj.* 1. excitat, ațâțător, stimulat. 2. instigator, seditios

proxenet *m.* codoș, pește

proxim, -ă *adj.* cel mai apropiat, imediat, nemijlocit

proximitate *f.* vecinătate

prozaic, -ă *adj.* banal, obișnuit, comun, de rând, șters

prozaism *n.* banalitate, platitudine, proză

proză *f.* 1. narațiune, povestire, epică. 2. (fig.) platitudine, banalitate, prozaism

prozelit *m.f.* convertit, adept, emul, ucenic

prozelitism *n.* atragere, convertire, atașament (religios)

prozodie *f.* versificație

prudent, -ă *adj.* prevăzător, circumspect, precaut, atent, grijuliu, vigilant

prudență *f.* prevedere, precauție, atenție, vigilență, circumspecție

prunc *m.* copil, țânc, minor

pruncie *f.* copilărie, imaturitate, junețe

prund *n.* pietriș, prundiș

prundar *m.* codobatură

prundaș *m.* 1. codobatură. 2. fluierar

prundiș *n.* v. prund

prurit *n.* mâncărime

prusac, -ă *adj.* 1. nemțesc, german. 2. (fig.) milităros, agresiv

psalmodia *vb.* a înota, a cânta (încet), a murmura, a recita (lent)

psalt *m.* dascăl (biserică), cântăreț, cantor

pseudonim *n.* (supra) nume (fictiv)

psihic *n.* suflet, spirit, viața interioară, structură lăuntrică

psiholog *m.* analist, observator

psihologie *f.* spiritualitate, mentalitate, psihic

psihologic, -ă *adj.* psihic, sufletec, spiritual

psihopat, -ă *m.f.* dezechilibrat, suferind, tâcnit, (cam) nebun, smintit

psihopatie *f.* dereglare, dezechilibru (psihic), sminteală

psihoză *f.* nevroză, surescitare, obsesie, idee fixă

puber, -ă *adj.* nubil, necopt, copil

public¹ *n.* mulțime, lume, colectivitate, popor, populație

public², -ă *adj.* comun, general, obștesc

publica *vb.* a tipări, a edita, a imprima, a scoate

publicație *f.* periodic, ziar, tipăritură, organ, foaie, jurnal

publicist *m.* jurnalist, ziarist, gazetar

publicistică *f.* jurnalism, ziaristică

publicitate *f.* reclamă, anunțuri, propagandă

puchinos, -oasă *adj.* v. murdar

pucioasă *f.* sulf

pudic, -ă *adj.* rușinos, sfios, decent, reținut, nevinovat

pudoare *f.* decență, sfială, reticență, rezerve, inocență

pudră *f.* pulbere, praf

pueril, -ă *adj.* copilăresc, infantil, naiv, copilăros, imatur

puf *n.* 1. scamă. 2. blăniță. 3. pământuf

pufăi *vb.* a fuma, a pâcăi

pufni *vb.* a izbucni, a țâșni

pufos, -oasă *adj.* scâmos, afânat, moale

pugilat *n.* box, pugilism

pugilism *n.* pugilat

pugilist *m.* boxer

puhav, -ă *adj.* 1. buhăit, gras, obez, umflat. 2. afânat, moale, înfoiat

puhoi *n.* torent, șuvoi, râu, revărsare, val

pui *m.* progenitură, prăsilă, copil, făt

pulandru *m.* 1. pui. 2. copăcel, puiet

puică *f.* 1. găinușă, găină. 2. iubită, draguță

pușor *m.* 1. pui, puiut, copilaș, țânc. 2. doniță. 3. periniță

pulbere *f. v.* praf

pulover *n.* flanel, sveter, jersey

pulpă *f.* 1. carne. 2. coapsă

puls *n.* 1. pulsație. 2. ritm

pulsa *vb.* 1. a palpa, a zvâcni. 2. a tresălta

pulsație *f.* zvâcnire, palpitație, palpit, ritm, bătaie

pulveriza *vb.* 1. a face praf, a sfărma, a distruge, a fărâmița. 2. a atomiza, a vaporiza, a iriza, a difuza

pumn *m.* ghiont

pumnal *n.* stilet, jungher, șis, cuțit

punct *n.* 1. loc, parte, limită. 2. moment, stadiu, fază, etapă. 3. categorie, diviziune, paragraf, articol. 4. (interj.) gata

puncta *vb.* a marca, a sublinia, a reliefa, a însemna

punctaj *n.* plan, ordine, succesiune, urmare

punctat, -ă *adj.* însemnat, marcat; – pistruiat

punctual, -ă *adj.* riguros, la timp, exact, parolist

punctualitate *f.* exactitate, rigoare, precizie

puncție *f.* înțepare, injectare, străpungere

pune *vb.* 1. a așeza, a depune, a fixa. 2. a așterne, a întinde, a rândui. 3. a alege, a desemna, a înscăuna. 4. a obliga, a sili, a constrânge

pungaș *m. v.* hoț

pungă *f.* 1. portmoneu, săculeț, pungoci. 2. umflătură, puroi, inflamație

pungășie *f. v.* escrocherie

punte *f.* 1. pod, podeț, trecere. 2. corvetă, bord

pupa *vb.* a săruta, a îmbrățișa, (reg.) a țuca

pupătură *f.* sărut, sărutare, sărutat, pupic

pupăză *f.* cuc armenesc

pupltru *n.* 1. bancă. 2. catedră, birou

pur, -ă *adj.* 1. curat, nepătat, neamestecat, nativ. 2. neviciat, neprihănit, imaculat, ingenuu, inocent. 3. ideal, platonice

puradel *m.* copil

purcede *vb.* 1. a pleca, a porni, a se duce. 2. a începe, a proveni, a izvorî

purcoi *n.* grămadă, morman

purgativ *n.* laxativ, curățenie

purifica *vb.* 1. a curăța, a primi, a înnoi, a îmborsă. 2. a epura, a elimina, a limpezi

puritanism *n.* austeritate, sobrietate, rigorism

puritate *f.* 1. castitate, nevinovăție, inocență, candoare. 2. curățenie, limpezime, claritate

puroi *n.* coptură

puroios, -oasă *adj.* purulent, copt

purpuriu, -ie *adj.* vișiniu, sângeriu, rubiniu, porfiriu

purta *vb.* 1. a duce, a căra, a transporta. 2. a obișnui, a avea, a arăta. 3. a se comporta, a se manifesta

putare *f.* conduită, comportament, atitudine, ținută

putat, -ă *adj.* uzat, vechi, deteriorat

putător, -oare *adj.* 1. aducător, transportor. 2. deținător, posesor. 3. agent

purulent, -ă *adj.* supurant, copt, puroiat

pururi *adv.* mereu, totdeauna, permanent, continuu, veșnic, neîncetat

puseu *n.* criză, atac

pustă *f.* stepă, câmpie

pustietate *f.* deșert, pustiu, sălbăcie

pustii *vb.* a devasta, a distruge, a nimici, a ruina, a face praf

pustilitor, -oare *adj.* nimitor, devastator, distrugător, ruinător

pustlu, -le *adj.* 1. gol, deșert, necultivat, nelocuit, părăginit, părăsit. 2. zadarnic, fără rost, inutil, fără sens

pustnic *m.* schimnic, anahoret, ascet, eremit, sihastu

pustnicie *f.* schimnicie, sihăstrie, asceză, singurătate

pustulă *f.* bubuliță, coș, furuncul

pușcăriaș *m.* deținut, condamnat, închis

pușcărie *f.* închisoare, temniță, penitenciar, gherlă, pâmaie

pușlama *f.* lichea, secătură, derbedeu, haimana, canalie

puștan *m.* băiețandru, copilandru

puștancă *f.* fetișcană, adolescentă

puștl *m.* băiețan, copilandru, țânc, năpâstoc

puștoalcă *f.* fetișcană, puștancă, adolescentă

putea *vb.* 1. a fi în stare, a fi capabil, a avea putere. 2. a fi posibil, a fi permis, a avea voie, a avea dreptul. 3. a se cădea, a se cuveni, a fi potrivit

putere *f.* 1. forță, tărie, putință, voinicie. 2. vigoare, sănătate, energie. 3. autoritate, stăpânire, cârmuire. 4. împuternicire, competență, valabilitate, valoare, eficacitate

puternic, -ă *adj.* 1. tare, robust, viguros, zdravăn. 2. intens, viu, pătrunzător. 3. influent, autoritar, dominant, convingător, impozant

putință *f.* putere, capacitate, posibilitate

putoare *f.* 1. duhoare, miasmă, infecție. 2. prostituată, femeie stricată. 3. om leneș, jigodie, haimana

putred, -ă *adj.* 1. stricat, descompus, alterat, putrezit. 2. cangrenat, purulent. 3. corupt, viciat, decăzut, imoral

putrefacție *f.* descompunere, dezagregare, alterare, putrezire

putregal *n.* 1. stricăciune, putreziciune, descompunere, alterare. 2. viciu, corupție, josnicie

putregălt, -ă *adj.* v. putred

putrezi *vb.* 1. a se strica, a se descompune, a se altera. 2. a se cangrena

putreziclune *f.* 1. mortăciune, cadavru, hoit. 2. corupție, viciu, descompunere

puturos, -oasă *adj.* 1. infect, rău mirositor, pestilențial. 2. leneș, trândav

puturoșle *f.* lene, trândăveală, comoditate

puț *n.* 1. fântână. 2. sondă

puți *vb.* a duhni, a mirosi(rău)

puțin, -ă *adj.* 1. nițel, insuficient, neglijabil, oleacă, o țără, mic. 2. redus, firav, scund, mărunț. 3. efemer, trecător, scurt, rar

puținătate *f.* micime, scurtime

puțințel *adv.* olecuță, prea puțin, nițeluș

puzderie *f.* mulțime, droaie, noian, grămadă

R

rabat *n.* reducere, scăzământ, bonificație

rablat, -ă *adj.* furios, turbat, furibund, nebun, smintit

rable *f.* turbare

rablaglit, -ă *adj.* deteriorat, degradat, hodorogit, stricat, ruinat, uzat

rablă *f.* 1. vechitură, ruină. 2. mârtoagă, gloabă

rabota *vb.* a răzui, a netezi

rac *m.* 1. tirbușon. 2. cancer, neoplasm

racem *m.* ciorchine

rachiu *n.* țuică, vinars, palincă, holercă, (fig.) aghiasmă

racilă *f.* neajuns, cusur, defect, meteahnă, beteșug

racIaj *n.* chiuretaj, avort

racIă *f.* sicriu, cosciug

racola *vb.* a recruta, a strânge, a aduna, a reuni

racord *n.* 1. legătură, bransament, înăditură, joncțiune. 2. holendru

rade *vb.* 1. a se bărbieri. 2. a răzui, a curăța. 3. a nimici, a distruge, a rețeza

radla *vb.* 1. a difuza, a degaja, a propaga, a împrăști. 2. a străluci, a lumina. 3. a șterge, a anula, a înlătura, a desființa

radIator *n.* calorifer

radiație *f.* difuzare, degajare, împrăștiere, răspândire

radical, -ă *n. adj.* 1. (n.) rădăcină. 2. esențial, capital, fundamental, total

radical *adv.* complet, din temelie, totalmente, cu desăvârșire

radIeră *f.* gumă(de șters)

radIos, -oasă *adj.* 1. strălucitor, luminos. 2. fericit, încântat, vesel

rafală *f.* dezlănțuire, răbufnire, bătaie

rafIa *vb.* 1. a distila. 2. a înnobila, a perfecționa, a stila

rafIament *n.* 1. finețe, noblețe, calitate, bun-gust, distincție. 2. viclenie, perfidie

raft *n.* poliță, etajeră

rage *vb.* a mugii, a urla, a răcni

rai *n.* paradis, eden, cer

raid *n.* incursiune, raită, trecere

ralon *n.* sector, cartier, parte, secție

raItă *f.* tur, ocol, vizită, raid

ralla *vb.* a adera, a se alătura, a se uni, a fi de acord

ram *n.* 1. cracă, ramură. 2. ramificație, sector, diviziune, secție

ramă *f.* 1. vâslă, lopată. 2. cadru, cercevea, pervaz

rambursa *vb.* a restitui, a înapoia, a reda

ramifica *vb.* a se divide, a se
rămuri, a se diviza, a face brațe

ramificat, -ă *adj.* rămuros, arbores-
cent, divizat

ramificație *f.* diviziune, ramură,
braț, parte

ramoleală *f.* senilitate, degradare,
îmbătrânire

ramoli *vb.* a se seniliza, a se
hodorogi, a se rablagi, a se degrada

rampă *f.* 1. platformă. 2. balus-
tradă, rezemătoare, parapet. 3.
barieră

ramură *f.* 1. cracă, creangă, ram.
2. brânșă, categorie, specialitate, do-
meniu

rană *f.* 1. leziune, plagă, vătă-
mătură. 2. suferință, chin, durere

ranchiună *f.* ură, invidie, pizmă,
dușmănie, resentiment

randament *n.* 1. capacitate, po-
tențial, eficacitate. 2. beneficiu, spor,
profit, folos, productivitate

rang *n.* 1. demnitate, titlu, grad. 2.
treaptă, funcție, poziție, situație

rangă *f.* bară, drug, cange

ranlă *f.* rucsac, bagaj (de spate)

rapace *adj.* hrăpăreț, lacom,
nesătul

rapacitate *f.* lăcomie, egoism, ava-
ritie

rapăn *n.* râie, jeg, murdărie

rapid, -ă *adj.* 1. iute, repede,
sprinten, ager. 2. grabnic, imediat,
prompt, în viteză, neîntârziat

raplditate *f.* 1. viteză, iuteală. 2.
grabă, promptitudine

raport *n.* 1. relație, contact, legă-
tură. 2. relatare, expunere, dare de
seamă

raporta *vb.* a referi, a relata, a
prezenta, a înfățișa

rapt *n.* furt, jaf, sustragere

rar, -ă *adj.* 1. distanțat, rarefiat. 2.
puțin, deosebit, valoros, ales, scump.
3. (adv.) rareori, arar, uneori,
câteodată

rarefiat, -ă *adj.* rărit, rar, puțin

rareori *adv.* uneori, rar, câteodată,
din când în când, arar

rarlște *f.* luminiș, răriș, poiană,
răritură

raritate *f.* excepție, curiozitate, ne-
obișnuință

rasă *f.* 1. soi, specie, varietate,
sort. 2. anterior

raslal, -ă *adj.* rasist, segregaționist
rasoli *vb.* a lucra superficial, de
mântuială, a da peste cap

raspel *n.* pilă

rata *vb.* a pierde, a suferi un eșec,
a nu izbuti, a da greș

ratat, -ă *adj.* 1. neizbutit, neîmplinit,
pierdut. 2. eșuat, irosit, necopt

rată *f.* 1. cotă, parte, tranșă. 2.
procent. 3. curs, valoare

rateș *n.* v. han

ratifica *vb.* a întări, a aproba, a
confirma

rație *f.* porție, tain, parte

raționa *vb.* a chibzui, a judeca, a
cântări, a cugeta, a medita

rațional, -ă *adj.* logic, judicios, re-
zonabil, cuminte, chibzuit, cumpănit

raționaliza *vb.* a limita, a porționa,
a restrânge(consumația)

raționament *n.* judecată, gândire,
calcul, argument

rațlune *f.* 1. gândire, minte, inteli-
gență, judecată. 2. temei, motiv,
cauză, justificare, îndreptățire, rost

ravagil *n. pl.* pustiiri, distrugeri,
pagube, prăpăd

rază *f.* radiație, fâșie, dără, dungă,
lumină, strălucire

razle *f.* inspecție, control

razna *adv.* haihui, aiurea

răbda *vb.* 1. a suferi, a suporta, a
îndura, a pătimi, a tolera. 2. a se
abține, a se stăpâni, a se înfrâna

răbdare *f.* paciință, persistentă,
stăruință

răbdător, -oare *adj.* tenace,
stăruitor, rezistent, răbduriu, perse-
verent

răbduriu, -ie *adj.* v. răbdător

răboj *n.* 1. semn, însemnare. 2.
calcul, socoteală

răbufni *vb.* v. izbucni

răcan *m.* recrut

răceală *f.* 1. gripă, guturai. 2. reținere, rezerve, reticență, apatie, indiferență

răchită *f.* lozie, mlață

răci *vb.* 1. a se gripa. 2. a refrigera, a fi rece

răcltor *n.* frigider, frigo, refrigerator

răclturl *f. pl.* piftie

răcnet *n.* urlet, strigăt

răcni *vb.* a urla, a striga, a țipa, a se răsti, a vocifera

răcoare *f.* 1. rece, răcoreală, re-veneală, (cam)frig. 2. închisoare, temniță

răcori *f. pl.* flori

răcori *vb.* 1. a se răci, a se face răcoare. 2. (fig.) a se calma, a se liniști, a se potoli

răcoros, -oasă *adj.* reavăn, răcoritor, înviorător

rădăclnă *f.* 1. radical. 2. sursă, origine, izvor, bază, temei, cauză

rădvan *n.* caleașcă, trăsură, brișcă

răfui *vb.* 1. a se socoti, a lichida, a plăti. 2. a se certa, a se încăiera, a se confrunța, a se lupta

răfulală *f.* confruntare, vendetă, încăierare

răgaz *n.* 1. tihnă, repaus, liniște. 2. timp, răspas, răstimp, păsuire

răget *n.* urlet, răcnet, muget

răgușeală *f.* laringită, disfonie

rămășag *n.* pariu, prinsoare, legământ

rămășiță *f.* rest, relicvă, restanță

rămâne *vb.* 1. a sta, a zăbovi, a nu pleca. 2. a dăinui, a dura, a continua, a prisosi

rămuros, -oasă *adj.* rămurat, cren-
gos, ramificat

răni *vb.* 1. a leza, a vătăma, a acci-
denta, a contuziona. 2. a jigni, a
ofensa, a umili, a insulta

răpănos, -oasă *adj.* v. nespălat

răpciugă *f.* morvă; mărtoagă,
gloabă

răpi *vb.* 1. a fura, a jefui, a prăda, a
sustrage, a jecmăni. 2. a încânta, a
fermecca, a vrăji

răpitor, -oare *adj.* 1. hrăpăreț,
jecmănitor, prădalnic. 2. minunat,
încântător, fermecător

răposa *vb.* a muri, a deceda, a dis-
pare

răpune *vb.* 1. a ucide, a nimici, a
omorî, a desființa. 2. a birui, a în-
frânge, a copleși, a răzbi

rări *vb.* a distanța, a spația

rărunchi *m.* rinichi

răsădi *vb.* a planta, a semăna

răsări *vb.* a germina, a se ivi, a
crește, a se înălța, a apărea

răsărit *n.* 1. est, soare-răsare,
orient. 2. apariție, ivire, început

răsărit, -ă *adj.* (fig.) valoros, isteț,
capabil, deosebit

răsăritean, -ă *adj.* oriental, estic

răscoală *f.* răzvrătire, revoltă,
rebeliune, răzmeriță, insurgență,
sedițiune

răscoll *vb.* 1. a răvăși, a scotoci, a
scormoni, a stârni. 2. a tulbura, a
agita, a răzvrăti, a revolta. 3. a im-
presiona, a mișca, a emoționa, a
zgudui

răscolltor, -oare *adj.* v. impres-
sionant

răscopt, -oaptă *adj.* prăjit, tare

răscroît, -ă *adj.* tăiat, fasonat, croit,
modelat

răscruce *f.* răspântie, încrucișare,
nod, întretăiere

răscula *vb.* a răzvrăti, a revolta, a
ațâța

răscumpăra *vb.* 1. a plăti, a re-
compensa, a obține (prin schimb) 2. a
face destul, a ispăși, a salva

răscunoscut, -ă *adj.* v. notoriu

răsfăț *n.* alintare, mângâiere, răz-
gâială

răsfățu *vb.* 1. a alinta, a dez-
mierda, a mângâia, a răzgâia. 2. a
huzuri, a se lăfăi

răsfățat, -ă 1. alintat, răzgâiat, ca-
pricios, prost-crescut. 2. îmbuibat,
satisfăcut, arogant

răsfira *vb.* a presăra, a risipi, a dis-
persa, a rășchira

răsfol *vb.* a frunzări, a foileta

răsfrânge *vb.* a reflecta, a oglindi, a repercuta

răspas *n. v.* răgaz

răspăr *n.* 1. opoziție, împotrivire. 2. răfuială, conflict

răspicat, -ă *adj.* limpede, clar, lămurit, hotărât, decis, categoric, ferm

răspândi *vb.* 1. a difuza, a împrăști, a răsfira. 2. a emana, a radia, a propaga

răspândit, -ă *adj.* 1. împrăștiat, difuzat, întins, risipit. 2. cunoscut, generalizat, reputat

răspântie *f.* răscruce, întretăiere, încrucișare, intersecție, nod

răsplată *f.* recompensă, gratificație, plată

răspopi *vb.* a caterisi, a excomunica

răspunde *vb.* 1. a replica, a riposta, a da răspuns. 2. a corespunde, a satisface, a se potrivi, a garanta. 3. a da socoteală, a fi responsabil

răspundere *f.* responsabilitate, sarcină, obligație, îndatorire

răspuns *n.* 1. replică, ripostă. 2. rezolvare, soluție, dezlegare

răstălmăci *vb.* a deforma, a mistifica, a diforma, a contraface

răsti *vb.* a țipa, a se stropși, a striga, a urla, a se oțări, a zbiera

răstigni *vb.* a crucifica, a martiriza

răstimp *n.* interval, perioadă, durată, răspas

răstit, -ă *adj.* aspru, pornit, repezit, amenințător, ostil, acuzator, mânios

răsturna *vb.* 1. a da peste cap, a prăvăli, a rostogoli. 2. a doborî, a inversa

răsuci *vb.* a rula, a suci, a învâltuci, a încolăci, a roti, a învârti

răsufla *vb.* 1. a respira, a lua aer. 2. a se odihni, a fi tihnit, a se destinde. 3. a se scurge, a transpira, a deconspira

răsuflat, -ă *adj.* v. învechit

răsuflătoare *f.* aerisire, deschidere, gaură

răsuna *vb.* a vui, a âui, a hăui, a suna, a produce ecou, a vibra

răsunet *n.* 1. ecou, vibrație, rezonanță. 2. vâlvă, faimă, impresie

răsunător, -oare *adj.* 1. vibrant, sonor. 2. impresionant, faimos, memorabil

răschira *vb.* a răsfira, a împrăști, a difuza, a depărta

răschitor *n.* depănătoare

rășinoase *f. pl.* conifere

rășlui *vb. v.* desprinde

răspălul *vb.* a pili

rătăci *vb.* 1. a încurca, a greși, a pierde(drumul). 2. a colinda, a hoinări

rătăcit, -ă *adj.* 1. răzleț, hoinar. 2. tulburat, întunecat, aiurit

rătăcitor, -oare *adj.* pribeag, hoinar, vagabond

rătoială *f.* răsteaiă, stropșeală

rătușcă *f.* boboc

rățez *n.* zăvor, închizătoare

rău¹ *adv.* incorect, inexact, greșit, nefavorabil, supărător, deplorabil

rău² *n.* neajuns, neplăcere, dezavantaj, nenorocire, suferință, chin

rău, **rea**³ *adj.* 1. afurisit, mizerabil, brutal, neomenos, aspru, nedomolit, aprig, crâncen, violent, neîmblânzit, feroce. 2. neplăcut, dăunător, nepotrivit. 3. uzat, rupt, stricat, degradat

răufăcător *m.* ticălos, infractor, delincvent, hoț, criminal

răutate *f.* 1. neomenie, violență, brutalitate, cruzime, sălbăticie. 2. maliție, venin, cinism, sarcasm, ură, rea-voință

răutăcios, -oasă *adj.* 1. dușmănos, ostil, hain, veninos, malițios. 2. ironic, caustic, cinic, arogant

răvaș *n.* scrisoare, epistolă, bilet

răvășeală *f.* dezordine, haos, brambureală

răvăși *vb.* a răscoli, a scotoci, a scormoni, a împrăști

răzbate *vb.* 1. a reuși, a răzbi, a depăși, a trece (înainte). 2. a străbate, a pătrunde, a se strecura, a ajunge

răzbi *vb.* 1. a răzbate, a înainta, a trece, a depăși. 2. a izbuti, a birui, a

dovedi. 3. a copleși, a cuprinde, a doborî, a înfrânge

război *vb.* v. luptă

război *n.* 1. bătălie, luptă, conflagrație, conflict, măcel. 2. ceartă, vrajă, neînțelegere

războinic, -ă *adj.* belicos, agresiv, bătaios, certăreț

răzbuna *vb.* 1. a se lumina, a se însenina, a se limpezi. 2. a se răfui, a se revanșa, a plăti

răzbunător, -oare *adj.* revanșard, ranchiunos, vindicativ

răzgâla *vb.* v. alinta

răzgândi *vb.* a-și schimba părerea, a reveni, a retracta

răzleț, -eață *adj.* rătăcit, disparat, izolat, pribeag

răzleți *vb.* v. împrăstia

răzmeriță *f.* răscoală, răzvrătire, revoltă, rebeliune

răzor *n.* 1. hat, hotar, ogor, țelină, pârlomagă. 2. brazdă, strat

răzui *vb.* a rade, a racla

răzvrăti *vb.* v. răscula

răcă *f.* ceartă, conflict, sfadă, dușmănie, neînțelegere

răcâl *vb.* a scurma, a scormoni, a zgâria, a râma; a zgândări, a irita, a indispuce

răde *vb.* a face haz, a hohoti, a se veseli

râie *f.* scabie, rapăn

râios, -oasă *adj.* scabios, rapăn, jegos, murdar

râma *vb.* a scurma, a răcăi, a scormoni

râmător *m.* porc

rână *f.* coastă, șold

rânced, -ă *adj.* alterat, stricat, descompus

râncheza *vb.* a necheza

rând *n.* 1. șir, serie, linie, convoi. 2. dată, moment

rândaș *m.* servitor, slujitor, slugă, angajat

rândui *vb.* 1. a aranja, a ordona, a înseria, a alinia, a dispune, a înșirui

rânduială *f.* 1. ordine, șir, regulă, normă, canon, dispoziție, aranjare. 2. protocol, ritual, ceremonial, tipic

râni *vb.* a curăța, a scoate gunoiul
rânji *vb.* a se strâmba, a se jimba, a ricana

rânză *f.* pipotă; stomac

rântaș *n.* prăjeală

râpă *f.* ponor, rovină, surpătură, văgăună

râs¹ *n.* râset, grimasă

râs² *m.* linx

râșni *vb.* a măcina, a fărâma

rât *n.* I. bot, gură. II. ponor, pășune, pajiște

râu *n.* apă (curgătoare), puhoi, vale

râulet *n.* pârâu

răvnă *f.* 1. silință, zel, hărnicie, sârguință. 2. ardoare, pornire, entuziasm

răvni *vb.* a aspira, a dori, a tinde, a jindui, a pofti, a năzui, a lăcomi

răvnitor, -oare *adj.* lacom, avid, doritor, amator

reabilita *vb.* a restabili, a repune (în drepturi)

rea-credință *f.* necinste, perfidie, ipocrizie

reactualiza *vb.* a reînvia, a reînnoi, a reface

reacție *f.* ripostă, replică, răspuns

reacționa *vb.* a replica, a da răspuns, a riposta, a înfrunța

reacționar, -ă *adj.* retrograd, înapoiat, conservator

real, -ă *adj.* adevărat, corect, obiectiv, palpabil, aievea, efectiv

realism *n.* adevăr, concretețe, pragmatism

realist, -ă *adj.* practic, pragmatic, concret, efectiv

realitate *f.* adevăr, existență, materie, obiectivitate

realiza *vb.* 1. a executa, a îndeplini, a efectua, a face, a săvârși, a făuri. 2. a obține, a câștiga, a dobândi. 3. a înțelege, a concepe

realizabil, -ă *adj.* posibil, virtual, potențial, eventual, probabil

realizare *f.* 1. făurire, îndeplinire, 2. creație, operă, lucrare

realmente *adv.* efectiv, de fapt, cu adevărat

reaminti *vb.* a reîmprospăta, a re-memora

reangaja *vb.* a reprimi

reanlma *vb.* a reînsufleți, a reda vieții

reaparitie *f.* revenire, reivire

reazeza *vb.* a repune, a reordona, a restructura

reavăn, -ă *adj.* iilav, umed

reazem *n.* 1. rezemătoare, proptea.

2. sprijin, ajutor, pilă

rebarbativ, -ă *adj.* neplăcut, respingător, antipatic, odios

rebegit, -ă *adj.* zgribulit, înfrigurat, înghețat, amotit, slăbit

rebel, -ă *adj.* răzvrătit, nesupus, insurgent, revoltat, potrivnic, recalci-trant

rebeliune *f.* v. răscoală

rebus *n.* șaradă, enigmă

rebut *n.* deșeu, nonprodus

recalcitrant, -ă *adj.* îndărătnic, ne-supus, rebel, refractar, protestatar

recapitula *vb.* a rezuma, a sin-tetiza, a relua, a revedea

recapitulativ, -ă *adj.* rezumativ, sintetizând

rece *adj.* 1. (fig.) insensibil, indi-ferent, neutru, impasibil. 2. inert, mort, țeapăn, rigid

recensământ *n.* catagrafie, numă-rătoare, înregistrare

recent, -ă *adj.* proaspăt, nou, ac-tual

recenzie *f.* cronică, comentariu, pre-zentare(de carte)

recepta *vb.* v. recepționa

receptiv, -ă *adj.* primitor, deschis, sensibil

recepție *f.* 1. primire, reuniune, ospăt, banchet. 2. primire, captare, înregistrare

recepționa *vb.* a primi, a prinde, a capta, a recepta

receslune *f.* declin, decădere, criză

rechema *vb.* a revoca, a retrage

rechizitoriu *n.* învinuire, acuază, in-culpare

rechiziție *f.* strângere, adunare, confiscare, sechestrare, preluare

rechiziționa *vb.* v. sechestra

recidivă *f.* recădere, repetare, re-curență, reversiune

recipient *n.* v. vas

recipisă *f.* chitanță, adeverință, dovadă (scrisă)

reciproc, -ă *adj.* mutual, viceversa

recita *vb.* a declama, a rosti, a spune, a reproduce(versuri)

recitativ *n.* melopee

recăștiga *vb.* a recăpăta, a reprimi, a recuceri

reclama *vb.* 1. a cere, a revendica, a pretinde. 2. a se plânga, a protesta, a denunța, a demasca. 3. a necesita, a se impune

reclamat, -ă *adj.* pârât, învinovățit, denunțat, demascat

reclamație *f.* plângere, jalbă, cerere, petiție

reclamă *f.* publicitate, anunțuri, afișe

reclădi *vb.* a reface, a reconstrui

recluziune *f.* închisoare, detenție, pușcărie

recognoscibil, -ă *adj.* identificabil, cognoscibil

recolta *vb.* a culege, a strânge, a aduna

recoltă *f.* bucate, rod, produse, cereale

recomanda *vb.* 1. a indica, a pre-coniza, a prescrie, a propune. 2. a se prezenta, a se arăta

recomandabil, -ă *adj.* oportun, in-dicat, bun, potrivit, adecvat

recomandare *f.* 1. propunere, pre-zentare, indicare, preconizare. 2. aviz, sugestie, directivă

recompensa *vb.* a răsplăti, a grati-fica

recompensă *f.* răsplată, gratifi-cație, plată, compensație, despăgu-bire

reconcilia *vb.* a(se) împăca, a concorda, a se regăsi

recondiționa *vb.* a reface, a repara, a restabili

reconforta *vb.* a se reface, a se întări, a se întrema

reconfortant, -ă *adj.* întăritor, tonic, fortifiant, recreativ

reconsidera *vb.* a revalorifica, a aprecia

reconstitui *vb.* a restabili, a reface, a recompune, a întregi

reconstrui *vb.* a restaura, a reclădi, a reface, a reconstrui

record *n.* performanță, (mare) succes

recordman *m.* campion, performeur

recrea *vb.* a se odihni, a se destinde, a se reface, a se relaxa, a se deconecta, a se reconforta

recreativ, -ă *adj.* v. odihnitor

recreație *f.* destindere, pauză, odihnă, relaxare

recrimina *vb.* a acuza, a învinovăți, a reproșa

recrudescență *f.* înrăutățire, intensificare

recrut *m.* răcan, boboc, începător, novice

recruta *vb.* a aduna, a angaja, a atrage; a încorpora

rectangular, -ă *adj.* dreptunghiular

rectifica *vb.* v. corecta

rectificare *f.* 1. corectare, îndreptare. 2. corectură, corectiv, revenire

rectiliniar, -ă *adj.* drept, rectiliniu, ortoscopic

recul *n.* dare înapoi, retragere

reculege *vb.* 1. a-și reveni, a se regăsi. 2. a se concentra, a medita

recunoaște *vb.* 1. a identifica, a ști, a cunoaște. 2. a admite, a mărturisi, a accepta. 3. a deosebi, a distinge, a discrimina

recunoaștere *f.* 1. identificare, acceptare, acord. 2. apreciere, considerație, stimă, prestigiu, faimă

recunoscător, -oare *adj.* obligat, dator

recunoscut, -ă *adj.* 1. identificat, admis, acceptat. 2. consacrat, apreciat

recunoștință *f.* grațitudine, mulțumire, îndatorire (morală)

recupera *vb.* a recâștiga, a recăpăta, a obține, a redobândi

recurență *f.* revenire, repetare, recidivă

recurge *vb.* a apela la, a solicita, a cere. 2. a folosi, a utiliza

recurs *n.* 1. cerere, solicitare. 2. apel, contestare (juridică)

recuza *vb.* a respinge, a refuza, a nega, a tăgădui

recviem *n.* serviciu funebru, misă

recuzită *f.* ustensile (în spectacole)

reda *vb.* 1. a restitui, a înapoia, a da înapoi. 2. a reproduce, a reprezenta, a oglindi, a înfățișa, a exprima, a reflecta

redacta *vb.* a compune, a elabora, a formula, a scrie, a concepe

redempțiune *f.* mântuire, renaștere

redeștepta *vb.* a trezi, a suscita, a reînvia, a reanima, a reaminti, a evoca

rediu *n.* v. crâng

redresa *vb.* a remedia, a îndrepta, a reface, a înviora, a remonta

reduce *vb.* 1. a micșora, a scurta, a diminua, a scădea, a împruțina. 2. a descrește, a atenua, a încetini. 3. a limita, a mărgini, a rezuma. 4. a constrânge, a obliga, a sili

redus, -ă *adj.* 1. micșorat, scăzut, restrâns, limitat. 2. mărginit, prost

reducere *f.* 1. micșorare, scădere, diminuare, limitare. 2. ieftinire, rabat

redundant, -ă *adj.* v. superfluu

redutabil, -ă *adj.* tare, puternic, forte, temut, vajnic

redută *f.* fortăreață, bastion, fort

reface *vb.* 1. a reconstrui, a redresa, a restaura, a restabili, a remedia. 2. a se întrema, a se însănătoși, a se înviora, a se întări

referat *n.* raport, dare de seamă, informare

referendum *n.* plebiscit, vot, votare

referi *vb.* a relata, a informa, a raporta

referință *f.* relatare, informare, lămurire, explicare

referitor *adv.* privind, în privința, relativ la, privitor la, în ceea ce privește

reflecta *vb.* 1. a răsfrânge, a oglindi, a reda, a repercuta, reprezenta. 2. a cugeta, a gândi, a medita, a chibzui, a judeca

reflector *n.* proiector

reflecție *f.* cugetare, gând, meditație, cuget, părere

reflex *n.* 1. reacție, replică, răspuns. 2. sclipire, lucire, oglindire. 3. reacție, automatism

reflexie *f.* 1. răsfrângere, reflecție, repercutare. 2. cugetare, opinie

reflexiv, -ă *adj.* gânditor, meditativ, cugetător

reflux *n.* 1. maree. 2. descreștere, regres, declin

reforma *vb.* 1. a modifica, a reface, a înnoi, a primeni. 2. a scoate din uz, a da deoparte

reformat, -ă *adj.* 1. calvin, lutheran. 2. refuzat, eliminat, scos din uz

reformă *f.* schimbare, transformare, înnoire

refracta *vb.* a răsfrânge, a abate, a devia, a modifica

refractor, -ă *adj.* îndărătnic, ne-supus, rebel, recalcitrant, potrivnic

refracție *f.* răsfrângere

refren *n.* reluare, repetare, leit-motiv, ritornelă

refrigera *vb.* a răci, a îngheța

refugla *vb.* a pleca, a fugi, a se adăposti, a pribegi

refugiu *n.* 1. fugă, pribegie, adăpostire. 2. alinare, consolare, împăcare

refula *vb.* a respinge, a împinge, a deplasa

refulat, -ă *adj.* 1. respins, împins, alungat (în subconștient). 2. reprimat, retras

refuz *n.* renunțare, respingere, negare, denegare

refuza *vb.* a respinge, a nu accepta, a nu voi, a renunța, a se priva

regal, -ă *adj.* 1. regesc, imperial, măreț. 2. (n.) banchet, ospăț (mare)

regalist, -ă *adj.* monarhist

regalitate *f.* monarhie, regat, domnie

regat *n.* v. regalitate

regăsi *vb.* a revedea, a reveni, a întâlni iar, a se revedea, recunoaște

rege *m.* suveran, monarh, domnitor, domn, vodă

regenera *vb.* a reface, a înnoi, a crește, a îmborsă, a înviora

regenerator, -oare *adj.* înnoitor, primenitor

regentă *f.* locotenentă

regesc, -ească *adj.* regal, domnesc, monarhic, maiestuos, măreț, solemn

regie *f.* 1. montare, înscenare, punere în scenă, conducere (artistică)

regim *n.* 1. guvernare, putere (supremă), formă de guvernământ. 2. orânduire, sistem. 3. fel, gen, mod, manieră. 4. relație, raport (gramatical). 5. dietă

regină *f.* 1. suverană. 2. matcă. 3. damă (șah)

regionalism *n.* provincialism

registru *n.* 1. dică, catastif, jurnal. 2. sertar, șuber, ventil. 3. scară muzicală, ambitus

regiune *f.* ținut, zonă, loc, teren, meleag, teritoriu

regiza *vb.* a monta, a pune în scenă, a organiza, a conduce

regla *vb.* 1. a aranja, a potrivi, a pune la punct. 2. a dirija, a comanda

reglementa *vb.* 1. a legaliza, a legifera, a norma. 2. a orânduia, a regla, a aranja

reglementar, -ă *adj.* legal, statutar, oficial

regres *n.* declin, decădere, descreștere, reflux, involuție

regret *n.* remușcare, căință, penitență, pocăință

regreta *vb.* a se căi, a-i părea rău, a avea remușcări

regretabil, -ă *adj.* supărător, neplăcut, condamabil

regrupa *vb.* a (se) reuni, a (se) strânge, a (se) aduna

regulament *n.* statut, normă, lege, îndreptar, dispoziție

regulamentar, -ă *adj.* v. reglementar

regularitate *f.* ritmicitate, uniformitate, sistematizare

regulariza *vb.* a sistematiza, a norma, a ordona

regulat, -ă *adj.* ritmic, sistematizat, ordonat, armonios, echilibrat

regulă *f.* normă, lege, rânduială, uzanță, disciplină, canon

relat, -ă *adj.* dungat, vărgat, zebraț

reieși *vb.* a rezulta, a decurge, a izvorî, a deriva, a urma

reimprima *vb.* a republica, a repăări

reîncarnare *f.* metempsihoză

reitera *vb.* a repeta, a relua

relata *vb.* a raporta, a prezenta, a expune, a povesti, a descrie, a istorisi

relatare *f.* 1. expunere, povestire, prezentare. 2. afirmație, teză, susținere

relativ, -ă *adj.* 1. aproximativ. 2. (adv.) cu privire, privitor la

relație *f.* 1. legătură, raport, conexiune, contingentă, contact. 2. informație, cunoștință

relaxa *vb.* 1. a se odihni, a se desținde, a se recrea. 2. a slăbi, a reduce

relega *vb.* v. expulza

releva *vb.* v. semnala

relicvă *f.* rămășiță, vestigiu, urmă; (pl.) moaște

relief *n.* configurație, conformație, contur, formă

reliefa *vb.* 1. a profila, a contura. 2. a accentua, a sublinia, a evidenția, a releva

religie *f.* cult, confesiune, rit, credință

religios, -oasă *adj.* 1. bisericesc, duhovnicesc, spiritual. 2. evlavios, cuvios, pios, credincios

remania *vb.* a reface, a repara, a reînnoi, a restabili

remarca *vb.* 1. a observa, a distinge, a băga de seamă, a constata. 2. a se evidenția, a se deosebi, a se singulariza. 3. a spune, a zice, a susține

remarcabil, -ă *adj.* admirabil, excelent, deosebit, însemnat, minunat, proeminent, distins, valoros

remarcă *f.* precizare, observație, subliniere, notă, consemnare

remedia *vb.* a îndrepta, a redresa, a reface, a repara, a ameliora, a îmbunătăți

remediu *n.* leac, medicament, doctorie

rememora *vb.* a reaminti, a repeta, a reconsidera

reminiscență *f.* rămășiță, rest, urmă

remite *vb.* a preda, a da, a înmâna, a încredința

remitent *m.* girant

remiza *f.* 1. comision, avantaj. 2. rabat, reducere. 3. șopron, garaj

remonta *vb.* a redresa, a reface, a înviora, a se însănătoși

remorca *vb.* a atașa, a lega, a trage, a duce (cu sine), a tracta

remunera *vb.* a retribui, a răsplăti, a plăti, a onora, a salariza

remunerație *f.* retribuție, plată, onorariu, salariu, remunerare

remușcare *f.* regret, căință, părere de rău, mustrare de cuget

renal, -ă *adj.* nefritic, de rinichi

renaștere *f.* reînviere, re-deșteptare, înnoire, avânt, elan, înălțare, înflorire

renega *vb.* a tăgădui, a repudia, a nega, a respinge, a recuza, a refuza, a contesta

renghi *n.* farsă, păcăleală, festă

renova *vb.* a reface, a restaura, a reînnoi, a reconstrui, a moderniza

rentabil, -ă *adj.* avantajos, convenabil, profitabil, productiv, remuneratoriu, spornic

rentabilitate *f.* beneficiu, câștig, avantaj, profit

renume *n.* faimă, prestigiu, celebritate, glorie

renumit, -ă *adj.* vestit, reputat, prestigios, faimos, ilustru, strălucit

renunța *vb.* a abandona, a ceda, a se priva, a se lipsi, a-și refuza

repara *vb.* a drege, a îndrepta, a corecta, a reface, a renova, a remedia

reparație *f.* 1. remediere, refacere, depanare, îndreptare. 2. despăgubire, compensație, recompensă

repartiție *f.* distribuire, atribuire, acordare, împărțire

repartiza *vb.* a distribui, a atribui, a împărți, a acorda, a afecta, a da

repaus *n.* pauză, odihnă, răgaz, astâmpăr, răspas, farniente

repausa *vb.* a muri, a dispărea, a sucumba, a da ortul popii

repede *adj. adv.* I. (*adj.*) iute, rapid, sprinten, grăbit, prompt. II. imediat, îndată, grabnic, degrabă

reper *n. v.* semn

repercusiune *f.* urmare, consecință, răsfângere

repercuta *vb.* a se răsfângea, a avea urmări, a se extinde, a se resimți, a reflecta

repertoar *n.* indice, catalog

repertoriu *n.* 1. catalog, indice. 2. opere, creații (dramatice). 3. program

repeta *vb.* a relua, a reproduce, a recapitula, a răszi, a memoriza

repetiție *f.* reluare, recapitulare, reproducere, repetare

repezeală *f.* grabă, iuțeală, goană

repezi *vb.* 1. a se arunca, a se năpusti, a se azvârl, a da buzna. 2. a brusca, a muștrului

repeziune *f.* rapiditate, viteză, iuțeală, goană, repezeală, sprinteneală

repezit, -ă *adj.* iute, nestăpănit, năvalnic, precipitat

replica *vb.* a răspunde, a riposta, a întoarce (vorba)

reprehensiune *f. v.* condamnare

represiune *f.* reprimare, înăbușire, curmare, sugrumare

reprezenta *vb.* 1. a înfățișa, a ilustra, a reda, a exprima, a oglindi. 2. a însemna, a simboliza, a constitui, a personifica, a marca, a fi

reprezentant, -ă *m. f. v.* delegat

reprezentativ, -ă *adj.* caracteristic, specific, semnificativ, ilustrativ

reprezentatie *f.* spectacol

reprima *vb.* a înăbuși, a curma, a stopa, a sugruma (o manifestare)

repriză *f.* rundă, mitan, tur

reproba *vb.* a condamna, a dezaproba, a critica, a blama

reprobabil, -ă *adj.* criticabil, blamabil, condamnabil, incorect

reproduce *vb.* 1. a copia, a multiplica, a reda, a repeta. 2. a (se) înmulți, a se prăsi, a procrea

reproducție *f.* 1. înmulțire, prăsire, procreare. 2. prăsilă, puiet

reproș *n.* imputare, recriminare, dojană, mustrare, reprehensiune

reproșa *vb. v.* obiecta

repudia *vb.* a renega, a respinge, a refuza, a tăgădui

repugna *vb. v.* dezgusta

repugnant, -ă *adj.* detestabil, respingător, dezgustător, oribil, josnic

repulsie *f.* dezgust, aversiune, antipatie, oroare

repurta *vb.* a dobândi, a câștiga, a obține, a cuceri, a realiza

reputat, -ă *adj.* renumit, faimos, celebru, vestit, prestigios, consacrat

reputație *f.* faimă, renume, prestigiu, popularitate, autoritate

resemna *vb.* a se împăca, a se supune, a accepta, a suporta, a se resigna

resentiment *n.* antipatie, pornire, repulsie, revoltă

resimți *vb.* a se repercuta, a simți, a avea urmări

resort *n.* 1. mecanism, mașinărie, arc(uri). 2. domeniu, sector, secție. 3. atribuție, sarcină

respect *n.* considerație, stimă, deferință, cinste, prețuire

respecta *vb.* 1. a prețui, a stima, a onora, a cinsti, a aprecia. 2. a urma, a satisface, a îndeplini

respectabil, -ă *adj.* 1. stimabil, onorabil, vrednic. 2. impozant, considerabil, impresionant, imens

respectuos, -oasă *adj.* politicos, deferent, condescendent

respingător, -oare *adj.* dezagreabil, neplăcut, dezgustător, repugnant, antipatic, urât

respinge *vb.* 1. a refuza, a repudia, a recuza, a dezaproba, a nu voi, a nu primi, a nu admite. 2. a alunga, a bate, a risipi, a înfrânge

respira *vb.* 1. a răsufla, a sufla. 2. a se odihni, a face pauză

responsabil, -ă *adj.* 1. răspunzător, obligat, angajat. 2. gestionar

responsabilitate *f.* răspundere, angajare, sarcină, datorie

rest *n.* 1. rămășiță, deșeu. 2. restanță, datorie, obligație

restabil *vb.* 1. a reface, a restaura, a restitui. 2. a se însănătoși, a se întrema

restant, -ă *adj.* rămas, întârziat, în urmă

restanță *f.* 1. rest, rămășiță. 2. datorie, obligație

restatornici *vb.* v. restabili

restaura *vb.* 1. a reface, a repara, a restabili, a reconstitui. 2. a reîntrona

restaurant *n.* local (de consumație), bufet, bar, ospătărie, bistrău

restitui *vb.* a înapoia, a întoarce, a rambursa, a returna

restricție *f.* restrângere, îngrădire, limitare, raționalizare, limită

restricte *f.* cumpănă, necaz, neajuns, tristețe

restrânge *vb.* 1. a limita, a împuțina, a micșora, a diminua, a reduce. 2. a circumscrie, a mărgini

restructura *vb.* a reorganiza, a modifica, a înnoi

resurrecție *f.* reînviere, renaștere, reapariție, redeșteptare

resursă *f.* mijloc, venit, posibilitate, surse, fonduri

resuscita *vb.* v. reînvia

reședință *f.* rezidență, sediu, centru

retenție *f.* reținere, oprire, blocare

retevei *n.* scurtătură, zburătură, bucată (de lemn)

reteza *vb.* a tăia, a ciunti, a curma, a trunchia, a scurta

reticent, -ă *adj.* reținut, rezervat, retras, tăcut

retor *m.* orator

retoric, -ă *adj.* afectat, emfatic, grandilocvent, pompos, pretențios, bombastic, umflat

retracta *vb.* 1. a retrage, a dezice, a nega, a tăgădui. 2. a se strânge, a se contracta

retrage *vb.* 1. a lua înapoi, a scoate, a aduce (la sine). 2. a da înapoi, a se separa, a se izola, a pleca. 3. a retracta, a anula, a nega

retranșa *vb.* a se fortifica, a se apăra

retras, -ă *adj.* 1. solitar, singuratic, singur, izolat. 2. dosnic, deoparte

retribui *vb.* a plăti, a salariza, a remunera, a onora, a recompensa

retribuție *f.* salariu, plată, remunerație, onorariu, indemnizație

retroceda *vb.* a înapoia, a restitui, a da înapoi

retrograd, -ă *adj.* înapoiat, conservator, învechit, depășit, ruginit

retur *n.* întoarcere, revenire, reînturnare

returna *vb.* 1. a reveni, a se întoarce. 2. a retrimite, a înapoia

retuș *n.* corectare, îndreptare, ajustare, îmbunătățire

rețea *f.* 1. fileu, plasă, împletitură, mreajă. 2. combinație, lucrătură, intrigă. 3. sistem, structură, organizare

rețetă *f.* prescripție

reține *vb.* 1. a opri, a împiedica, a stăpâni, a aresta. 2. a păstra, a popri, a nu restitui. 3. a ține minte, a memora. 4. a se abține, a se stăpâni, a se înfrâna

reținere *f.* 1. oprire, poprire, arestare. 2. înfrânare, continentă, abstenență, stăpânire (de sine). 3. măsură, echilibru, reticență, rezervă, răceală

reuni *vb.* a întruni, a aduna, a strânge, a regrua, a asambla, a conexa

reuniune *f.* 1. întrunire, adunare, grupare. 2. asociație, societate. 3. gală, recepție, petrecere, banchet, ospăț

reuși *vb.* a izbuti, a izbândi, a răzbi, a avea succes

reusită *f.* biruință, succes, izbândă, victorie, realizare

revanșă *f.* răfuială, răzbunare, confruntare, dispută

revanșard *m.* răzbunător, vindictiv, războinic

revărsa *vb.* a deborda, a inunda, a năvăli, a (se) răspândi

revărsat *n.* zori, răsărit

revedea *vb.* 1. a reîntâlni, a regăsi, a se vedea. 2. a revizui, a reexamina, a controla, a verifica, a corecta, a ameliora. 3. a recapitula, a repeta

revela *vb.* v. dezvălui

revelator, -oare *adj.* semnificativ, grăitor, surprinzător, nou

revendica *vb.* a pretinde, a cere, a reclama

reveneală *f.* jilăveală, umezeală

reveni *vb.* 1. a se întoarce, a se înturna, a reapărea, a se înapoia, a se returna. 2. a se regăsi, a se trezi, a-și recăpăta cunoștința, a se însănătoși, a se întrema. 3. a revoca, a retracta, a retrage. 4. a i se cădea, a-i reveni, a acorda

revent *n.* rubarbă

reverendă *f.* anteriu

reverență *f.* plecăciune, temenea, compliment, închinăciune

reverențios, -oasă *adj.* respectuos, ceremonios, deferent, politicos

reverie *f.* visare, meditare, îngândurare

revers *n.* dos, altă față

reverslune *f.* întoarcere, revenire, recidivă

reviriment *n.* înviorare, înprospătare, înnoire

revistă *f.* publicație, periodic, foaie

revizie *f.* control, verificare, revizuire, reexaminare

revizor *m.* controlor, inspector, verificator

revizui *vb.* v. verifica

revizuit, -ă *adj.* 1. controlat, verificat, reexaminat, revăzut. 2. ameliorat, îmbunătățit, înnoit, actualizat

revoca *vb.* v. anula

revoltă *f.* 1. răscoală, răzmeriță, răzvrătire, rebeliune, seditiune. 2. indignare, furie, pornire, protest

revolut, -ă *adj.* 1. terminat, încheiat, sfârșit. 2. răsfraț, întors (vegetală)

revolver *n.* pistol, armă

revoltător, -oare *adj.* scandalos, infam, mizerabil, josnic, cinic

revoluție *f.* 1. răscoală, răzvrătire, revoltă, răzmeriță, rebeliune. 2. înnoire, schimbare, transformare. 3. rotație

rezema *vb.* v. sprijini

rezemătoare *f.* 1. spătar, spetează. 2. balustradă, parapet, rampă, reazem

rezerva *vb.* 1. a reține, a păstra, a opri. 2. a hărăzi, a destina

rezervat, -ă *adj.* reținut, stăpânit, cumpătat, socotit, moderat, sobru, prudent, rațional, discret

rezervă *f.* 1. provizii, fonduri, depozit. 2. reținere, reticență, răceală, sfială, jenă, neîncredere, modestie

rezervor *n.* bazin, cazan, recipient

rezida *vb.* a consta, a sta, a se afla, a fi

rezidență *f.* reședință, sediu, domiciliu

rezilia *vb.* a anula, a desface, a contramanda

rezista *vb.* 1. a se opune, a se împotrivi, a se ține tare, a nu ceda. 2. a dăinui, a dura, a persista

rezistent, -ă *adj.* tare, trainic, durabil, viabil, zdravăn, tenace, forte

rezistență *f.* 1. opoziție, împotrivire. 2. trăinicie, tărie, durabilitate

rezoluit, -ă *adj.* v. hotărât

rezoluție *f.* hotărâre, decizie, încheiere, concluzie

rezolva *vb.* a dezlega, a soluționa, a hotărî, a lămuri, a tranșa, a desluși, a aranja

rezon *n.* motiv, temei, justificare

rezonabil, -ă *adj.* 1. rațional, cum-pănit, cuminte. 2. acceptabil, convenabil

rezonanță *f.* răsunet, ecou, ton, timbru, sonoritate

rezulta *vb.* 1. a reieși, a decurge, a urma, a proveni, a se trage, a deriva. 2. a (se) degaja, a se desprinde

rezultat *n.* urmare, consecință, efect, rod, concluzie

rezuma *vb.* 1. a condensa, a concentra, a sintetiza, a prescurta. 2. a limita, a mărgini, a reduce

rezumativ, -ă *adj.* succint, sintetic, recapitulativ

rictus *n.* grimasă, strâmbătură, jimbătură

rid *n.* zbârcitură, cută, creț

ridat, -ă *adj.* cutat, smochinit, brăzdat, boțit

ridica *vb.* 1. a înălța, a sălta, a sui, a urca, a zidi, a construi. 2. a mări, a majora, a spori, a crește. 3. a răscula, a provoca. 4. a înlătura, a anula

ridicătură *f.* deal, înălțime, dâmb

ridicol, -ă *adj.* 1. rizibil, caraghios, comic, buf, absurd. 2. derizoriu, neglijabil, minor

ridiculiza *vb.* a lua în răs, a satiriza, a-și bate joc

rigă *m.* 1. crai, rege. 2. popă

rigid, -ă *adj.* înțepenit, imobil, dur, inflexibil, țeapăn, scortos, aspru

rigiditate *f.* 1. fixitate, înțepeneală, duritate. 2. severitate, austeritate, intransigență, formalism

riglă *f.* linie, liniar

rigoare, *f.* 1. severitate, asprime, strictete. 2. exactitate, precizie

rigolă *f.* jgheab, șanț, șanțuleț

riguros, -oasă *adj.* 1. aspru, sever, inflexibil, strict. 2. precis, exact, meticulos

rima *vb.* 1. a versifica, a compune.

2. a se potrivi, a corespunde

rindelui *vb.* a netezi, a da la rindea, a fățui

riposta *vb.* a replica, a răspunde, a reacționa

ripostă *f.* răspuns, replică, reacție, opoziție, critică

risc *n.* pericol, primejdie, expunere, incertitudine

risca *vb.* a se expune, a se hazarda, a fi în primejdie, a se aventura, a cuteza, a fi temerar

riscant, -ă *adj.* periculos, aventuros, hazardat

risipă *f.* irosire, distrugere, părăduială, prăpăd, pagubă, cheltuială

risipi *vb.* 1. a împrăști, a irosi, a spulbera, a părădui, a cheltui. 2. a arunca, a respinge, a pune pe fugă, a frânge. 3. a distruge, a surpa, a ruina, a nimici

risipitor, -oare *adj.* cheltuitor, mână-spartă

rit *n.* 1. ritual, rânduială, tipic, ceremonial. 2. cult, confesiune, religie

ritm *n.* cadență, tempo, tact, ritmicitate

ritmic, -ă *adj.* regulat, cadențat, sacadat, sincopat

ritmicitate *f.* regularitate, uniformitate

ritos *adv.* categoric, solemn, hătărât, decis

ritual *n.* ceremonial, rit, tipic, rânduială, obicei

rival *m.* adversar, concurent, opo-nent, emul

rivalitate *f.* concurență, întrecere, competiție, luptă

rizerie *f.* orezărie

rizibil, -ă *adj.* ridicol, caraghios, ilar, buf

roabă *f.* tărăboanță
roade *vb.* 1. a ronța, a morfoli, a mânca. 2. a măcina, a toci, a uza, a freca, a fărâmița. 3. a chinui, a tortura, a jena, a deranja, a frământa
roată *f.* 1. cerc, disc, colac, rotocol. 2. rotire, ocol, rotație, învârtitură
rob *m.* sclav, captiv, șerb, iobag; captiv, prizonier
robaci *adj.* harnic, zelos, neostenit
robi *vb.* 1. a subjuga, a oprima, a captiva. 2. a trudi, a (se) chinui, a (se) extenua
robie *f.* sclavie, captivitate, subjugare
robot *n.* automat
roboteală *f.* treabă, muncă, trebăluială
robust, -ă *adj.* viguros, solid, tare, zdravăn, voinic, puternic
rocambolesc, -ească *adj.* bizar, trăznit, aiurit, extravagant
rocă *f.* piatră
rod *n.* 1. recoltă, bucate, produs, roadă, fruct. 2. rezultat, urmare, consecință, efect, folos, avantaj
rodii *vb.* 1. a produce, a da, a face (fructe), a fi fertil. 2. a concepe, a imagina
roditor, -oare *adj.* fertil, productiv, rodnic, fructifer
rodnicie *f.* fertilitate, productivitate, bogăție, rentabilitate
rododendron *m.* smirdar
rogoz *m.* 1. șovar. 2. pipirig
roi *vb.* a forfoti, a se grămădi, a se aglomera
roiă *f.* otrățel, garanță, pațachină
rol *n.* 1. partitură. 2. sarcină, atribuție, rost, misiune, funcție. 3. țel, scop
rom *m.* țigan
roman, -ă *adj.* 1. latin, neolatin, râmlean. 2. catolic, papal
romanesc, -ă *adj.* imaginar, fan-tezist
romanic, -ă *adj.* neolatin, latin

romanitate *f.* latinitate
romanlță *f.* mușetel
romantic, -ă *adj.* visător, liric, romantios
rond *n.* 1. cerc, rotondă. 2. strat de flori. 3. vizită, control, inspecție
ronțai *vb.* a roade, a ciuguli
ropoti *vb.* a tropăi, a răpăi
ros, **roasă** *adj.* 1. măcinat, mâncat, erodat. 2. ponosit, uzuat, degradat
rosătură *f.* jupuială, julitură, eroziune
rost *n.* 1. rațiune, socoteală, rânduială, justificare, semnificație. 2. scop, tâlc, menire, finalitate. 3. atribuție, sarcină, ocupație, slujbă, post
rosti *vb.* a zice, a vorbi, a spune, a grai, a se exprima, a comunica
rostogol *n.* 1. rotire, cădere, prăbușire. 2. scai, scaiete
rostogoli *vb.* a prăvăli (de-a dura), a cădea (învârtindu-se), a tăvăli
rostui *vb.* v. aranja
roșcat, -ă *adj.* roșiatic, roșcovan, arămiu, cărămiziu
roșcovan, -ă *adj.* v. roșcat
roșeală *f.* v. roșeață
roșeață *f.* 1. erizipel. 2. rumeneală, suliman, fard, ruj. 3. îmbujorare, împurpurare, emoție
roși *vb.* 1. a se înfoca, a se rumeni, a se îmbujora. 2. a se farda, a se sulemenii
roșiatic, -ă *adj.* roșcat, roșcovan, trandafiriu, frez
roșie *f.* pătlăgică, tomată
roșioară *f.* ocheonă
roștei *n.* gratie, zăbrea
roșu, **roșie** *adj.* 1. sângeriu, purpuriu, roșiatic. 2. îmbujorat, rumen, trandafiriu, congestionat, injectat. 3. incandescent
rotat, -ă *adj.* v. circular
rotativ, -ă *adj.* circular, rotund, rotit
rotație *f.* 1. rotire, învârtire, turație, girație, ocol. 2. alternare, succesiune
roti *vb.* 1. a (se) învârti, a (se) răsuca, a face rotagol, a pivota, a rula

rotitor, -oare *adj.* turnant, circular, pivotant

rotocol *n.* cerc, roată, rotitură, spirală, colac

rotofel, -le *adj.* dolofan, grăsuț, durduliu, împlinit

rotulă *f.* nucă, oul genunchiului

rotund, -ă *adj.* 1. circular, rotunjit, sferic. 2. dolofan, durduliu, rotofei. 3. plenar, complet, întreg, întregit

rotunji *vb.* 1. a se îngrășa, a se împlini. 2. a întregi, a completa

rovină *f.* 1. răpă, surpătură, groapă, ruină. 2. mlaștină, mocirlă

roz, -ă *adj.* trandafiriu, pembe, roșatic

roză *f.* trandafir; măceș, rujă

rubarbă *f.* revent

rubedenie *f. v.* rudă

rubicond, -ă *adj.* rumen, îmbujorat, pletoric

rubiniu, -le *adj.* roșu-închis, sângieriu

rușac *n.* sac de spate, raniță

rudă *f.* rudenie, rubedenie, neam, familie, viță

rudenie *f. v.* rudă

rudiment *n.* embrion, început, germene

rudimentar, -ă *adj.* primitiv, neevoluat, embrionar, elementar

rufărie *f.* albituri, lenjerie, schimburi, rufe

rug *m.* măceș, mur, smeur

ruge *vb.* 1. a se închina, a se reculege, a face rugăciuni. 2. a solicita, a cere, a implora

rugă *f.* 1. închinăciune, rugăciune. 2. cerere, petiție, doleanță, jalbă, rugămintă

rugăciune *f.* închinăciune, rugă, închinare

rugămintă *f.* cerere, doleanță, jalbă, solicitare

rugător, -oare *adj.* solicitant, implorator

rugină *f.* 1. vechitură, mâncătură. 2. mană. 3. pipirig

rugini *vb.* a se oxida, a se degrada, a fi mâncat, a se strica

ruginit, -ă *adj.* 1. oxidat, mâncat, degradat. 2. învechit, depășit, inactual

ruina *vb.* 1. a se dărăpăna, a se năru, a se surpa, a se degrada, a se măcina. 2. a sărăci, a scăpăta, a decădea, a da faliment

ruină *f.* 1. dărâmatură, surpătură, paragină. 2. faliment, bancrută, dezastru

ruinător, -oare *adj.* nefast, distrugător, dezastruos, nenorocit

ruj *n.* fard, roșu de buze, suliman

rujeolă *f.* pojar, vărsat mic

rula *vb.* 1. a învărti, a roti, a suci, a răsuci. 2. a se desfășura, a se proiecta. 3. a circula, a alerga

rulou *n.* 1. sul. 2. stor, transperant, jaluzele

rumega *vb.* a mesteca, a mânca; a se frământa, a reflecta

rumen, -ă *adj.* îmbujorat, rubicond, roșu, înroșit

rumeneală *f.* 1. îmbujoreală, roșeață, înroșire. 2. fard, suliman, dresuri

rumeni *vb.* 1. a se îmbujora, a se înroși, a roși. 2. a coace, a prăji. 3. a se farda, a se vopsi

rundă *f.* repriză, tur

rupe *vb.* 1. a frânge, a fractura, a se sparge, a plesni. 2. a se zdrențui, a sfâșia, a se jerpeli

ruptură *f.* 1. despicătură, spărtură, fractură. 2. zdreanță, cârpă, sfâșietură

rural, -ă *adj.* sătesc, țărănesc, rustic

rus *m.* slav

rusalcă *f.* iele, rusalie, știmă

rusesc, -ească *adj.* rus, slav, slavons

rustic, -ă *adj.* țărănesc, sătesc, rural; pastoral, bucolic, campestru

rușfet *n.* mită, ciubuc, șperț, plocon. 2. dijmă, clacă

rușina *vb.* 1. a se jena, a se sfii, a se reține, a se intimida. 2. a certa, a critica, a ocări, a vitupera. 3. a necinști, a dezonora

rușine *f.* 1. jenă, sfială, reținere, timiditate, rezervă, modestie. 2. ocară, dezonoare, batjocură, ofensă

rușinos, -oasă *adj.* 1. sfios, timid, pudic, reținut, decent. 2. condamnat, blamabil, dezonorant, josnic, reprobabil, scandalos, înjositor

rută *f.* traseu, drum, itinerar, cale, traiect

rutean, -ă *adj.* ucrainean

rutler *m.* ciclist, biciclist

rutlnar, -ă *adj.* conservator, tradiționalist, depășit

rutlnat, -ă *adj.* experimentat, priceput, versat, dibaci

rutlnă *f.* 1. experiență, abilitate, pricepere. 2. obișnuință, formalism, anchiloză, conservatorism

S

sabie *f.* 1. spadă, paloș. 2. armată, forță, război, prăpăd

sabordaj *n.* autoscufundare (a navei)

sabot *n.* papuc

sabota *vb.* a frâna, a împiedica, a compromite (o acțiune); a unelti, a submina

sabota *n.* subminare, uneltire, compromitere

sac *n.* 1. rucsac, traistă, raniță. 2. geantă, valiză, sacoșă

sacadat, -ă *adj.* sincopat, cadentat, ritmic, săltăreț

sacerdot *m.* preot, părinte, ierarh

sacerdotal, -ă *adj.* 1. bisericesc, preoțesc, sacral. 2. solemn, măreț, sacru

sacerdoțiu *n.* 1. cler, preoțime. 2. chemare, misiune, menire

sacâz *n.* 1. colofoniu. 2. mastic

sacoșă *f.* plasă, săculeț

sacou *n.* vestă, haină, surtuc

sacral, -ă *adj.* v. sacrat

sacralitate *f.* sfințenie, puritate

sacraliza *vb.* a sfinți, a consacra

sacrament *n.* taină; împărtășanie, cuminecătură

sacramental, -ă *adj.* sacru, sfințit, consacrat, inviolabil

sacrat, -ă *adj.* sfânt, sfințit, divin, ceresc, sacru

sacrifica *vb.* 1. a jertfi, a suprima, a ucide. 2. a se dedica, a se devota

sacrificiu *n.* jertfă, ofrandă, dăruire, sacrificare

sacrilegiu *n.* nelegiuire, profanare, pângărire, crimă, impietate

sacrosanct, -ă *adj.* sfânt, inviolabil, sfințit, sacru

sacru, -ă *adj.* sfânt, venerat, divin, adorat, celest

sadea *adj.* adevărat, veritabil, curat, autentic

sadic, -ă *adj.* pervers, criminal, rău, oribil, dezgustător, mizerabil

sadism *n.* perversitate, cinism, cruzime, răutate, neomenie

saftlan *n.* marochin

sagace *adj.* perspicace, subtil, pătrunzător, ager, mintos

sagacitate *f.* pătrundere, agerime, ascutime, subtilitate

salahor *m.* muncitor, zilier, lucrător

salahorie *f.* trudă, corvoadă, muncă, efort, chin

salamalec *n.* v. închinăciune

salariat, -ă *adj.* angajat, lefegiu, lucrător, funcționar; (la pl.) personal

salariu *n.* retribuție, plată, leafă, remunerație, onorariu

salariza *vb.* a retribui, a plăti, a da leafa, a remunera, a recompensa

salată *f.* lăptucă

sală *f.* 1. încăpere, cameră, salon.
2. coridor. 3. clasă

salbă *f.* șirag, colan, colier

salcie *f.* răchită, lozie, mlață

salină *f.* ocnă

salivă *f.* scuipat, spută

salon *n.* cameră (mare), încăpere (fastuoasă)

salt *n.* săritură, pas mare, elan

saltimbanc *m.* clovn, măscărici

salubritate *f.* curățenie, igienizare

salubru, -ă *adj.* curat, igienic, sănătos

salut *n.* salutare, binețe, bonjur, salve

salutar, -ă *adj.* binevenit, salvator, binefăcător

salutare *f.* v. salut

salva *vb.* a scăpa, a mântui, a proteja, a apăra

salvator, -oare *adj.* salutar

salvgarda *vb.* v. salva

samavolnic, ă *adj.* abuziv, injust, opresiv, arbitrar, nedrept, tiranic

samsar *m.* misit, intermediar, mijlocitor

samur *m.* zibelină

sanatoriu *n.* casă de sănătate

sanctifica *vb.* a consacra, a sfinți, a beatifica

sanctuar *n.* altar

sanționa *vb.* 1. a aproba, a confirma, a încuviința, a consfinți. 2. a pedepsi, a penaliza, a condamna

sanțione *f.* v. penalizare

sandviș *n.* tartină

sangvin, -ă *adj.* pletoric, sângios, congestionat

sanitară *f.* ambulanță

santinela *f.* strajă, veghe, pază, gardian

sapă *f.* 1. prășit. 2. crupă

sarabandă *f.* agitație, frământare, tumult

sarcasm *n.* ironie, causticitate, critică (rea)

sarcastic, -ă *adj.* caustic, biciuitor, incisiv, înțepător, răutăcios, usturător, mușcător

sarcină *f.* 1. povară, greutate, încărcătură, balast. 2. obligație, răspundere, îndatorire, atribuție, responsabilitate. 3. rol, misiune, menire, funcție

sarcofag *n.* sicriu

sardanapalic, -ă *adj.* ultraluxos, supraîmbelșugat, faraonic

sardonic, -ă *adj.* răutăcios, sarcastic, infernal, diabolic

sare *f.* 1. clorură de sodiu. 2. haz, spirit, umor

sarică *f.* țundră

sarsailă *m.* diavol, drac, satana

sastisi *vb.* 1. a tulbura, a îndis-pune, a zăpăci. 2. a plictisi

sașiu, -ie *adj.* chiorăș, cruciș, încrucișat, strabic, zbanghiu

satana *f.* diavol, dracul, Scaraoțchi, Lucifer, necuratul, ucigă-l toaca, sarsailă, naiba, aghiută, demonul

satanic, -ă *adj.* v. diabolic

satelit *m.* acolit, dependent

satinat, -ă *adj.* lucios, mățâsos

satiric, -ă *adj.* ironic, biciuitor, pamfletar, caustic, critic, usturător

satiriza *vb.* a ridiculiza, a ironiza, a critica, a biciui

satisface *vb.* a mulțumi, a împlini, a da satisfacție, a corespunde

satisfacție *f.* mulțumire, bucurie, plăcere, împăcare

satisfăcător, -oare *adj.* mulțumitor, acceptabil, convenabil, potrivit, îndestulător, suficient, admisibil

satâr *n.* topor, secure, tocător

satrap *m.* tiran, dictator, despot

saturație *f.* lehamite, dezgust, silă, refuz

saț *n.* îndestulare, îmbuibare, satisfacere, săturare,

sau *conj.* ori, fie (că)

savant, -ă *m.f.* erudit, învățat, maestru, creator

savanti-lăc *n.* pedanterie, prețiozitate

savoare *f.* suculență, gust ales, deliciu, desfătare, farmec

savuros, -ă *adj.* delicios, gustos, plăcut, excelent, agreabil

sădi *vb.* a planta, a semăna, a răsădi

săgeată *f.* (fig.) 1. semn, indicator. 2. aluzie, înțepătură, ironie

săgeta *vb.* 1. a străpunge, a înjunghia, a împunge. 2. a înțepa, a ironiza

săgetător, -oare *adj.* pătrunzător, tăios, scrutător

săgetătură *f.* junghi, înțepătură

sălaș *n.* 1. adăpost, locuință, găzduire. 2. staul, grajd

sălășliu *vb.* v. adăposti

sălbatic, -ă *adj.* 1. nedomesticit, pădureț, neîmblânzit. 2. crud, animalic, barbar, inuman, înfricoșător. 3. necivilizat, pustiu, primitiv, singuratic, retras

sălbătici *vb.* v. degrada

sălbăticie *f.* 1. barbarie, cruzime, brutalitate, primitivism. 2. pustiu, paragină

sălbăticiune *f.* fiară, animal

sălcu, -le *adj.* searbăd, fad, leșinos

sălta *vb.* 1. a ridica, a înălța. 2. a sări, a zvâcni, a țâșni. 3. a crește, a se dezvolta

săltat, -ă *adj.* 1. săltăreț, ritmat, sprinten. 2. crescut, măricel

săltăreț, -eață *adj.* 1. sacadat, ritmat, săltat. 2. vioi, sprinten, agil

sămânță *f.* 1. bob, grăunte. 2. (fig.) sursă, izvor, germene, cauză, motiv, pretest. 3. specie, viță, neam, semănție, soi, progenitură descendent, urmaș

sănătate *f.* 1. validitate, vigoare, putere. 2. fii sănătos, salut, cu bine

sănătos -oasă *adj.* 1. valid, zdravăn, viguros, nevătămat, teafăr. 2. salubru, igienic, nevătămător. 3. judicios, corect

săpa *vb.* 1. a excava. 2. a prăși. 2. a eroda, a roade, a măcina, a ruina, a grava, a sculpta. 4. a submina, a urzi, a unelti, a defăima, a compromite

săpat *n.* prașilă

săpătură *f.* excavare, săpat, săpare

săptămâna, -ă *adj.* hebdomadă

săpuni *vb.* v. certa

sărac, -ă *adj.* 1. nevoiaș, sărman, calic, oropsit, necăjit, strâmtorat, mizer, biet, nenorocit, sărăcan. 2. sărăcăcios, sterp, sec, steril. 3. insuficient, redus, modest

sărat, -ă *adj.* 1. salin. 2. caustic, ironic, incisiv, spiritual. 3. scump, exagerat, costisitor

sărăcăcios, -oasă *adj.* v. sărac

sărăci *vb.* 1. a scăpăta, a calici, a (se) ruina, a decădea, a ajunge la sapă de lemn, a (se) decava. 2. a pauperiza, a jecmăni

sărăcie *f.* 1. mizerie, lipsuri, penurie, pauperitate, strâmtoare, calicie. 2. sterilitate, infertilitate, secăciune

sărântoc, -oacă *adj.* v. nevoiaș

sărbătoare *f.* praznic, sărbătorire, festivitate, petrecere

sărbătoresc, -ească *adj.* festiv, solemn, pompos

sărbători *vb.* a serba, a celebra, a aniversa, a comemora

sărl *vb.* 1. a sălta, a escalada, a țâșni, a zvâcni, a țopăi. 2. a se avânta, a se repezi, a se năpusti, a se arunca, a se precipita, a năvăli. 3. a exploda, a se sparge, a cădea. 4. a uita, a omite, a trece cu vederea, a scăpa

sărit, -ă *adj.* v. smintit

sărlitor, -oare *adj.* serviabil, inimos, generos, darnic

săritură *f.* salt, escaladare

sărman, -ă *adj.* sărac, nevoiaș, oropsit, calic, strâmtorat, amărât, biet

sărut *n.* sărutare, pupat, pupătură, pusi

săruta *vb.* a pupa, a îmbrățișa

sătean, -că *m. f.* țăran, agricultor

sătesc, -ească *adj.* rural, țărănesc

sătul, -ă *adj.* 1. săturat, mâncat, hrănit, mulțumit, satisfăcut. 2. saturat, dezgustat, plictisit, scârbit, sâstisit

sătura *vb.* 1. a fi mâncat, a se îndestula, a fi hrănit. 2. a se vindeca,

a se lecuia. 3. a se dezgusta, a se scârbi, a se plictisi, a-i ajunge

sățlos, -oasă *adj.* v. hrănitor

său, sa *pron.* 1. lui (ei). 2. (la pl.) ai săi, familia, rudele

săvârși *vb.* 1. a face, a realiza, a împlăti, a îndeplini. 2. a termina, a încheia, a duce la capăt. 3. a sucomba, a muri, a deceda

săcăi *vb.* v. șicana

săcăitor, oare *vb.* enervant, plictisitor, agasant, pisălog, cicălit

sămbure *m.* 1. sămânță, germene. 2. nucleu, embrion, miez, centru. 3. fărâmbă

sân *m.* 1. mamelă, piept, țâță. 2. inimă, suflet, interior

sânge *m.* 1. (fig.) obârșie, neam, rasă, familie. 2. sacrificiu, jertfă, moarte

sângera *vb.* 1. a pierde, a curge (sânge), a fi rănit. 2. a suferi, a se chinui, a se jertfi

sângeros, -oasă *adj.* 1. sanguin. 2. fioros, crud, rău, nemilos

sârg *n.* v. sânguință

sârguincios, -oasă *adj.* v. harnic

sârguință *f.* hârnicie, silință, străduință, râvnă, vrednicie

săsăltură *v.* șuierătură, sâsăit

scabie *f.* râie, rapăn

scabros, -oasă *adj.* indecent, obscen, necuviincios, nerușinat, impudic

scadență *f.* teren, soroc, limită

scafandru *m.* cufundător (în mare)

scafă *f.* găvan, căuș

scal *m.* ciulin, rostogol, scaiete

scai *m.* rechin

scală *f.* scară

scaldă *f.* 1. baie, scăldătoare. 2. cadă, vană, albie

scamator *m.* 1. iluzionist, prestidigitator. 2. escroc, potlogar, hoțoman

scamatorie *f.* 1. iluzionism, prestidigație. 2. mistificare, înșelăciune

scandal *n.* 1. ceartă, tapaj, război, zarvă. 2. indignare, revoltă, infamie

scandalaglu *m.* zurbagiu, certăreț, agresiv

scandaliza *vb.* a indigna, a revolta, a înfuria, a mânia

scandalos, -oasă *adj.* revoltător, infamant, rușinos, josnic, respingător

scarafotchi *m.* v. satana

scară *f.* treaptă, nivel, rang, succesiune, șir

scaun *n.* 1. tron, domnie. 2. reședință, centru, capitală. 3. funcție, demnitate, post. 4. defecare

scădea *vb.* 1. a micșora, a scădea, a diminua, a împuțina, a scurta. 2. a detașa, a desprinde, a reține, a opri. 3. a (se) potoli, a (se) domoli

scădere *f.* 1. reducere, micșorare, diminuare, împuținare, descreștere, potolire. 2. defect, lipsă, cusur, neajuns, deficiență

scăfărle *f.* v. țeastă

scălda *vb.* a se îmbăia, a face baie, a (se) uda, a (se) muia

scăldătoare *f.* 1. cadă, scaldă, vană. 2. baie, îmbăiere

scălâmba *vb.* a se strâmba, a se schimonosi, a se maimuțări

scălâmbăială *f.* strâmbătură, schimonosire, grimasă, maimuțareală

scămos, -oasă *adj.* pufoș, moale

scămoșă *vb.* a se destrăma, a se desface

scăpa *vb.* 1. a se elibera, a se salva, a se mântui, a se desprinde, a se debarasa, a evada. 2. a se descotorosi, a se sustrage, a se dezbara. 3. a pierde, a omite, a nesocoti, a neglija

scăpăra *vb.* a scânteia, a străluci, a fulgera, a luci, a sticli

scăpărătoare *f.* cremene, amnar, aprinjoară

scăpărător, -oare *adj.* 1. scânteietor, scîlțitor, lucitor. 2. subtil, deștept, perspicace, uimitor, strălucit

scăpăta *vb.* 1. a apune, a se însera, a asfinți. 2. a săraci, a decădea

scăpătat *n.* 1. apus, asfințit, amurg, crepuscul. 2. declin, cădere, pantă, săracire

scărmăna *vb.* 1. a dărăci, a pieptăna. 2. a bate, a păruia, a snopi

scăzământ *n.* 1. rabat, bonificație, reducere. 2. pierdere, lipsă

scăzut, -ă *adj.* 1. micșorat, redus, diminuat, coborât, împuținat. 2. slab, mic, încet, discret

scâlcia *vb.* 1. a (se) strica, a (se) rupe, a deforma. 2. a se strâmba

scânci *vb.* 1. a geme, a plânge, a se văita. 2. a scheuna, a schelălăi

scânțea *vb.* a luci, a străluci, a sclipi, a lumina

scânțietor, -oare *adj.* 1. sclipitor, strălucitor, lucitor, luminos. 2. subtil, inteligent, scăpărător, deștept foc

scârbavnic, -ă *adj.* v. oribil

scârbă *f.* 1. dezgust, greață, repulsie, silă. 2. jigodie, otreapă, nemernic

scârbi *vb.* a se dezgusta, a se îngrețoșa, a-i fi silă

scârbos, -oasă *adj.* dezgustător, greșos, respingător, dezagreabil, nesuferit, antipatic, josnic

scârnav, -ă *adj.* v. ticălos

scârțai *vb.* a pârâi

scelerat, -ă *adj.* v. criminal

scenă *f.* 1. estradă, podium. 2. acțiune, episod, caz, întâmplare. 3. teatru, dramaturgie, act. 4. conflict, scandal

sceptic, -ă *adj.* neîncrezător, rezervat, pesimist, defetist

scepticism *n.* îndoială, ezitare, neîncredere, rezervă

sceptru *n.* domnie, putere, monarhie

schelă *f.* eșafodaj

schelălăi *vb.* a scheuna, a chelălăi

schelet *n.* 1. osatură. 2. om slab, umbră, slăbănog. 3. schemă, schiță, plan

scheletic, -ă *adj.* vlăguit, slab, uscat, prăpădit

schematic, -ă *adj.* 1. sumar, general, în linii mari. 2. superficial, ușor

schemă *f.* schiță, plan, concept, eboșă

schepsis *f.* v. socoteală

scheuna *vb.* v. schelălăi

schilav, -ă *adj.* v. infirm

schilod, -oadă *adj.* infirm, mutilat, schilodit, estropiat

schimă *f.* grimasă, strâmbătură

schimb *n.* 1. înlocuire, schimbare, tură, tur, șut. 2. (la pl.) rufărie, primeneli

schimba *vb.* 1. a înlocui, a pre-schimba, a alterna. 2. a prefăce, a modifica, a transforma, a înnoi. 3. a se primeni. 4. a fluctua

schimbător, -oare *adj.* 1. nestatornic, fluctuant, variabil, labil, instabil, inconsecvent. 2. capricios, năzuos, bizar

schimnic *m.* pustnic, călugăr, eremit, ascet

schimnicie *f.* 1. călugărie, asceză, pustnicie. 2. schit, mănăstire

schimonoseală *f.* grimasă, strâmbătură, desfigurare, maimuțareală

schimonosi *vb.* a deforma, a sluți, a poci, a strâmba, a desfigura, a stâlci

schingiui *vb.* a căzni, a tortura, a chinui

schismă *f.* 1. dezbinare, sciziune, despărțire, neînțelegere. 2. erezie

schit *n.* v. sihăstrie

schia *vb.* 1. a trasa, a creiona, a contura. 2. a concepe, a imagina, a gândi

schia *f.* 1. crochiu, desen. 2. plan, concept, bruion, eboșă

schizofrenie *f.* demență, scrân-teală, nebunie, sminteală

scinda *vb.* a separa, a despărți, a fracționa, a împărți, a fisiona

scintilație *f.* scânțiere, strălucire, sclipire

sciziune *f.* 1. divizare, ruptură, despărțire, fracționare. 2. dizidență, dezbinare

sclav, -ă *m. f.* rob, subjugat, captiv, asuprit, subordonat

sclavaj *n.* robie, captivitate, mizerie, oprinare

sclavie *f.* v. sclavaj

scleroză *f.* 1. înțepeneală, închis-tare, degradare. 2. ramolismenț, se-nilitate, îmbătrânire

scilifoseală *f.* fandoseală, capricii, mofturi, nazuri, izmeneală, fasoane

scilifosi *vb.* 1. a se smiorcăi, a scânci. 2. a se fandosi, a face mofturi

scilipi *vb.* a străluci, a scânteia, a luci, a scăpăra, a străfulgera

scilpitor, -oare *adj.* 1. lucitor, scânteietor, scăpărător. 2. deștept, subtil, iscusit, remarcabil

scilvisi *vb.* 1. a se găti, a se dichisi. 2. a netezi, a lustrui, a șlefui

scoarță *f.* 1. coajă. 2. copertă. 3. covor, cuvertură

scoate *vb.* 1. a extrage, a smulge, a extirpa, a elimina, a da afară, a lua.

2. a îndepărta, a destitui, a alunga, a goni. 3. a elibera, a salva, a scăpa. 4. a tipări, a edita, a publica, a realiza

scobi *vb.* a tăia, a găuri, a ciopli, a săpa, a sculpta, a grava

scobitură *f.* cavitate, adâncitură, gaură, văgăună

scobori *vb.* v. cobori

scoc *n.* jgheab, lăptoc, uluc

scociori *vb.* a scormoni, a răcăi, a scurma, a scobi

scofală *f.* pricopseală, avantaj, folos

scofălci *vb.* v. deforma

scoică *f.* cochilie

scontat, -ă *adj.* sperat, prevăzut, presupus

scop *n.* 1. menire, rol, rost, obiec-tiv, țel, țintă, sens. 2. finalitate, destinație, obiect

scopi *vb.* a castra, a jugăni

scor *n.* rezultat, încheiere

scorbură *f.* cavitate, scobitură, adâncitură

scorie *f.* 1. țunder. 2. zgură

scormoni *vb.* 1. a scotoci, a cotrobăi, a răvăși, a căuta, a cerceta. 2. a scurma, a zgândări, a răcăi, a scobi, a săpa

scoreneală *f.* v. minciună

scorni *vb.* 1. a plăsmui, a inventa, a minți, a născoci, a broda, a ticlui, a urzi. 2. a stârni, a isca, a hăitui

scornitură *f.* v. minciună

scoroji *vb.* a se coșcovi, a se coji, a se burduși

scorțos, -oasă *adj.* aspru, rigid, tare, îngroșat, crăpat

scotoci *vb.* a căuta, a cerceta, a scormoni, a cotrobăi

scovardă *f.* clătită

screme *vb.* a se opinti, a se în-corda, a se căzni

scrib *m.* grămatic, diac, conțopist

scrie *vb.* 1. a consemna, a nota, a însemna, a înregistra. 2. a redacta, a compune, a schița, a crea. 3. a coresponda, a prescrie, a indica

scriere *f.* 1. grafie, notare, scris, ortografie. 2. redactare, lucrare, operă

scriitor *m.* 1. autor, poet, prozator, publicist, dramaturg. 2. diac, logofăt

scritură *f.* scriere, text, scris, re-dactare, compunere, stil

scrijeli *vb.* a cresta, a zgâria, a tăia

scriin *n.* dulăpior, comodă

scripcă *f.* vioară

scripete *m.* 1. muflă. 2. căluș

scripte *f. pl.* acte, documente, arhivă, registre, catastife, hrisoave

scriptologie *f.* birocrație, adminis-trație, arhive, scripte

scriptură *f.* 1. scriere, operă. 2. Biblia

scris *n.* 1. grafie, scriitură, scriere, condei. 2. literatură, stil, creație

scrisă *f.* destin, soartă, ursită

scrisoare *f.* 1. epistolă, correspon-dență, răvaș, carte. 2. scriere, docu-ment

scrânclob *n.* leagăn, dulap

scrânteală *f.* 1. entorsă, luxație. 2. țițneală, alienație, nebunie

scrânti *vb.* 1. a suferi o entorsă, o luxație. 2. a se țițni, a înnebuni, a se zăpăci, a-și pierde rațiunea

scrântitură *f.* luxație, entorsă

scrob *n.* 1. omletă. 2. jumări, papară

scrobi *vb.* a apreta, a întări

scrobit, -ă *adj.* 1. apretat, întărit. 2. înțepat, arogant, îngâmfat, rigid, antipatic

scrum *n.* zgură, arsură

scrupulos, -oasă *adj.* 1. meticulos, pedant, exact, conștiincios. 2. amănunțit, riguros

scruta *vb.* 1. a analiza, a examina, a pătrunde. 2. a scormoni, a iscodi

scrutător, -oare *adj.* v. pătrunzător

scrutin *n.* alegeri, vot, votare

scufie *f.* bonetă, tichie, scufă, căciulită

scufunda *vb.* 1. a cufunda, a (se) îneca, a afunda. 2. a apune, a asfinți, a dispărea. 3. a se prăbuși, a cădea

scufundar *m.* corcodel

scui *vb.* a expectora

scuiat *n.* salivă, flegmă, spută, expectorație

scula *vb.* 1. a se trezi, a se deștepta. 2. a se ridica, a (se) pune în mișcare, a mobiliza. 3. a se refăce, a se însănătoși

sculă *f.* instrument, unealtă

sculpta *vb.* a ciopli, a modela, a tăia, a săpa (în piatră)

sculptural, -ă *adj.* statuar, artistic, grandios

scump, -ă *adj.* 1. costisitor, cu mulți bani. 2. valoros, prețios, rar. 3. iubit, drag, simpatic. 4. avar, zgârcit

scumpete *f.* v. cheltuială

scumpi *vb.* 1. a se majora, a crește, a se ridica (prețul). 2. a se calici, a se tocni, a lăcomi

scund, -ă *adj.* mic, mărunț, scurt

scurge *vb.* 1. a se prelinge, a scăpa, a fugi. 2. a succeda, a se perinda, a trece

scurma *vb.* v. scormoni

scursori *f. pl.* 1. lături. 2. lepădături, otrepe, vagabonzi

scurt, -ă *adj.* 1. mic, redus, scund, puțin. 2. lapidar, concis, concentrat. 3. (*adv.*) rapid, deodată, brusc, iute

scurta *vb.* 1. a reduce, a prescurta, a micșora. 2. a abrevia, a tăia, a rețeza

scurtătură *f.* 1. rețevei. 2. drum scurt, diagonală

scurtelcă *f.* cațaveică

scurtime *f.* 1. concizie, concentrare. 2. micime, reducere, puținătate

scut *n.* pavăză, protecție, apărare, pază

scuti *vb.* 1. a dispensa, a absolvi, a menaja, a cruța. 2. a feri, a apăra

scutier *m.* vasal, valet, atașat

scutura *vb.* 1. a agita, a zgâlțâi, a zdruncina. 2. a deretă, a curăța. 3. a se dezbăra, a scăpa, a se descoltorosi, a înlătura, a se lepăda. 4. a critica, a judeca, a certa

scuza *vb.* 1. a se justifica, a se dezvinovăți, a motiva. 2. a ierta, a scuti, a trece cu vederea

scuzabil, -ă *adj.* v. motivabil

scuzați *interj.* pardon, scuze, iertare

scuză *f.* 1. justificare, dezvinovățire, motivare. 2. iertare, scutire, pardon

seamă *f.* 1. socoteală, calcul, cont. 2. număr, sumă, serie. 3. rost, ordine, rânduială. 4. gen, fel, soi. 5. vază, faimă, importantă

seamăn *m.* potrivă, pereche, egal

seară *f.* înserare, amurg, crepuscul

searbăd, -ă *adj.* 1. fad, insipid. 2. monoton, plictisitor, inexpressiv

sec, **seacă** *adj.* 1. arid, uscat, deșert, secăt. 2. van, zadarnic, illogic. 3. prost, stupid, tembel

seca *vb.* 1. a usca, a asana, a se evapora. 2. a se istovi, a se vlăgui, a se pierde, a se veșteji

secătui *vb.* a epuiza, a istovi, a vlăgui, a sărăci, a seca

secătură *f.* pramatie, jigodie, nemernic, ticălos

secera *vb.* 1. a recolta. 2. a decima, a distruge

seceriș *n.* secerat, recoltat, seceră

secesiune *f.* separare, despărțire, rupere

secetă *f.* uscăciune, secăciune, arșiță

secetos, -oasă *adj.* uscat, arid, neproductiv

sechestra *vb.* a confisca, a popri, a reține

sechestru *n.* poprire, confiscare

secol *n.* veac

secret, -ă *adj.* 1. tainic, nemărturisit, confidențial, ascuns, misterios.

2. camuflat, mascat, tănuț, ilegal

secreta *vb.* v. produce

secreție *f.* produs, substanță (glandulară)

sectant, -ă *m. f.* pocăit, adventist

sector *n.* 1. zonă, parte, porțiune, raion. 2. domeniu, branșă, specialitate

secție *f.* 1. circumscripție, sector, arondisment. 2. comisariat, poliție

secționa *vb.* v. a diviza

secțiune *f.* 1. tăietură, fracționare, segment, parte. 2. despărțământ, capitol, secție

secular, -ă *adj.* centenar, străvechi

secund, -ă *adj.* 1. adjunct, vice. 2. secundar, de al doilea rang

secunda *vb.* a asista, a accompagna, a urma (de aproape)

secundar, -ă *adj.* 1. auxiliar, secund, marginal, colateral. 2. minor, neimportant, mic, redus, neesențial. 3. mezozoic

secundă *f.* moment, clipă

secure *f.* topor, satâr

securitate *f.* apărare, protecție, pază, siguranță

sedativ, -ă *adj.* calmant, liniștitor

sedentar, -ă *adj.* nemișcat, stabil, șezând (mereu)

sediment *n.* depunere, depozit, strat, așezare

sedicios, -oasă *adj.* instigator, provocator, atârțător

seditiune *f.* răscoală, revoltă, răzvrătire

sediu *n.* reședință, centru, focar

seducător, -oare *adj.* fermecător, încântător, captivant, tentant, atrăgător, ademenitor, simpatic

seduce *vb.* 1. a captiva, a subjugă, a încanta, a fermeca. 2. a ademeni, a momi, a corupe, a perverti, a păcătui

seducție *f.* 1. atracție, seducere, fascinație, încântare. 2. corupție, pervertire

segment *n.* fragment, parte, bucată, porțiune

segmenta *vb.* a tăia, a împărți, a diviza, a secționa, a fragmenta

seif *n.* casă de bani

seism *n.* cutremur, zguduire, cutremurare

select, -ă *adj.* ales, distins, deosebit, admirabil, atrăgător

selecta *vb.* a alege, a tria, a selecționa, a distinge, a sorta

selectat, -ă *adj.* v. selecționat

selecție *f.* alegere, triere, selecționare, triaj, separare, selecționare

selecționa *vb.* v. selecta

selecționat, -ă *adj.* ales, fin, selectat, triat, sortat, superior, prețios

selenar, -ă *adj.* lunar

semafor *n.* semnalizator, stop, autostop

semantică *f.* semasiologie

semantism *n.* semnificație, sens, înțeles

semăna *vb.* 1. a însămânța. 2. a difuza, a răspândi, a împrăști, a propaga. 3. a se potrivi, a fi similar, a se compara, a se asemui. 4. a părea, a se arăta, a aduce

semen *m.* aproapele

semeț, -eăță *adj.* v. mândru

semeți *vb.* v. fâli

semeție *f.* 1. măreție, grandoare, fast. 2. mândrie, fală, trufie, îngâmfare, orgoliu, aroganță. 3. îndrăzneală, avânt, cutezanță

semidocht, -ă *adj.* incult, neinstruit, prost, prostănac, mediocru, tâmpit

seminție *f.* 1. neam, popor, stirpe. 2. familie, trib, dinastie. 3. rasă, specie

semilogie *f.* semiotică, știința semnelor

semn *n.* 1. indicator, semnal, avertizor. 2. probă, dovadă, mărturie, indiciu, urmă, marcă. 3. simbol, emblemă, însemne. 4. simptom, prevestire

semna *vb.* 1. a iscăli, a subscrie. 2. a certifica, a confirma, a autentifica
semnal *n.* 1. indicator, semn, indicu, avertisment. 2. anunț, veste
semnala *vb.* 1. a indica, a arăta, a vesti, a avertiza, a înștiința, a anunța, a învedera. 2. a nota, a observa, a reține, a sublinia
semnaliza *vb.* a indica, a avertiza, a înștiința, a vesti
semnalizator *n.* semafor, avertizor, semn
semnătură *f.* iscălitură, subscriere
semnifica *vb.* a însemna, a exprima, a simboliza, a sugera
semnificativ, -ă *adj.* 1. grăitor, revelator, sugestiv, expresiv. 2. însemnat, caracteristic, simptomatic
semnificație *f.* 1. sens, înțeles, rost, rațiune, tâlc, noimă, denotație. 2. valoare, importanță, însemnătate
sempitern, -ă *adj.* etern, veșnic, perpetuu
senectute *f.* v. bătrânețe
senil, -ă *adj.* bătrân, ramolit, sclerozat, decrepit
senin, -ă *adj.* 1. limpede, clar, curat, pur, străveziu, luminos. 2. (fig.) liniștit, pașnic, echilibrat, stăpânit, calm, olimpiatic, netulburat
seninătate *f.* 1. claritate, limpezime, azur, puritate. 2. liniște, tihnă, calm
senior *m.* nobil, boier, domn, stăpân
sens *n.* 1. înțeles, accepție, semnificație, tâlc, conținut, valoare. 2. rost, noimă, logică, rațiune. 3. scop, țel, destinație, tendință. 4. direcție, curs, cale, orientare, latură, parte
sensibil, -ă *adj.* 1. simțitor, emotiv, impresionabil, susceptibil, fin. 2. concret, material, pipăibil. 3. apreciabil, considerabil
sensibilitate *f.* emotivitate, simțire, impresionabilitate, receptivitate
sensibiliza *vb.* 1. a impresiona, a stimula, a face mai receptiv. 2. a concretiza, a materializa
sentențios, -oasă *adj.* aforistic, grav, doctoral, emfatic

sentiment *n.* simțământ, afectivitate, simțire, sensibilitate, atașament
sentimental, -ă *adj.* 1. afectiv, liric, emotiv, duios. 2. dulceag, siropos
sentinelă *f.* v. santinelă
sentință *f.* 1. decizie, hotărâre, verdict. 2. maximă, cugetare, adagiu, aforism
senzație *f.* impresie, vâlvă, zgornot
senzațional, -ă *adj.* uimitor, formidabil, extraordinar, impresionant, excepțional, neașteptat, colosal, fantastic, deosebit
senzitiv, -ă *adj.* senzorial, sensibil, afectiv, emoțional
senzitivă *f.* mimoză
senzual, -ă *adj.* erotic, voluptos, incitant, provocator, imoral
senzualitate *f.* erotism, concupiscentă, beția simțurilor, libido, libertinaj
separa *vb.* a despărți, a desface, a desprinde, a detașa, a disloca, a răzleți, a dezmembra, a descompune, a fragmenta, a compartimenta
separat, -ă *adj.* 1. despărțit, desprins, detașat, dislocat, răzlețit. 2. distinct, diferențiat, aparte
septentrional, -ă *adj.* nordic, boreal
septic, -ă *adj.* microbian
sepulcral, -ă *adj.* mormântal, funerar
sepultură *f.* înmormântare, mormânt
serafic, -ă *adj.* 1. îngeresc, ceresc, celest. 2. inocent, candid, pur, angelic, neprihănit, cast, sfânt, nepângărit
serai *n.* harem
serba *vb.* a sărbători, a prăznui, a aniversa, a comemora, a celebra, a omagia
sergent *m.* gardian, polițist, vardist
serie *f.* 1. rând, șir, succesiune, înșiruire. 2. categorie, grupă, tranșă
serios, -oasă *adj.* 1. sobru, grav, sever, ponderat, chibzuit, așezat. 2. stăruitor, temeinic, conștiincios, muncitor. 3. deosebit, profund, adânc, important

seriozitate *f. v.* temeinicie
serpentină *f.* drum cotit, cotituri
sertar *n.* 1. cutie. 2. vană
serv *m.* sclav, rob, iobag
servaj *n.* iobăgie
servantă *f.* servitoare
servi *vb.* 1. a sluji, a oficia, a lucra, a ajuta, a sprijini. 2. a întrebuița, a folosi, a uza. 3. a da, a acorda, a furniza
serviabil, -ă *adj.* săritor, amabil, îndatoritor, comlezent, prevenitor, inimos
serviciu *n.* 1. slujbă, ocupație, funcție, post. 2. domeniu, sector, secție
servietă *f.* geantă, mapă
servil, -ă *adj.* 1. slugarnic, plecat, supus, umil. 2. lingușitor, lingău
servilism *n.* slugărnicie, conformism, umilință
servitor *m.* slugă, argat, slujitor
servitute *f.* aservire, subjugare, robie, dependență
sesiza *vb.* 1. a observa, a constata, a înregistra. 2. a pricepe, a înțelege, a intuit, a prinde, a pătrunde. 3. a arăta, a releva, a reclama, a pretinde
set *n.* garnitură
sete *f.* 1. însetare. 2. dorință, aspirație, poftă, nesaț
setos, -oasă *adj.* 1. însetat. 2. dornic, avid, lacom
sevă *f.* 1. suc. 2. energie, vigoare, vlagă, resurse
sever, -ă *adj.* exigent, riguros, pretențios, aspru, rigid
severitate *f.* asprime, exigență, intransigență, rigoare, strictete, duritate, rigiditate
sexual, -ă *adj.* erotic, carnal, amoroș, intim
sezon *n.* anotimp, vreme, epocă
sfadă *f.* ceartă, conflict, neînțelegere, divergență
sfară *f.* fum
sfărogi *vb.* v. usca

sfat *n.* 1. povață, îndrumare, indemn, călăuzire. 2. consfătuire, consiliu, adunare. 3. taifas, discuție
sfădi *vb.* v. certa
sfărâma *vb.* 1. a sparge, a zdrobi, a fărâma. 2. a risipi, a distruge, a zobi. 3. a se zbugiuma, a se chinui
sfătui *vb.* 1. a îndruma, a povățui, a călăuzi. 2. a se consfătui, a discuta, a conversa, a (se) consulta
sfătultor *m.* v. îndrumător
sfânt, -ă *adj.* 1. sacru, sacrat, sacrosant, divin, celest. 2. perfect, desăvârșit, infailibil, nobil. 3. strașnic, zdravăn, tare
sfârc *n.* mamelon
sfârlează *f.* titirez, prisnel
sfârșeală *f.* oboseală, epuizare, extenuare, leșin
sfârși *vb.* 1. a termina, a încheia, a isprăvi, a pune capăt, a înceta, a fini. 2. a muri, a deceda, a dispore, a se stinge, a se prăpădi
sfârșit¹ *n.* final, încheiere, terminare, capăt, stingere, moarte, deces
sfârșit², -ă *adj.* 1. terminat, încheiat, isprăvit. 2. istovit, epuizat, extenuat, sleit, obosit, vlăguir
sfârtica *vb.* v. sfâșia
sfâșia *vb.* a rupe, a sfârtica, a ciopârți, a spinteca, a destrăma
sfâșietor, -oare *adj.* ucigător, jalnic, dureros, groaznic, grozav
sfecli *vb.* v. păți
sferă *f.* 1. glob. 2. domeniu, sector, cerc, mediu
sferic, -ă *adj.* rotund, globular, orbicular
sfert *n.* pătrime, pătrat, litră
sfestanie *f.* sfințire, târnosire, inauzurare
sfeterisi *vb.* v. fura
sfetnic *m.* v. îndrumător
sfială *f.* jenă, timiditate, reținere, pudoare, rușine
sfida *vb.* a înfrunța, a brava, a desfide, a provoca
sfidare *f.* înfruntare, bravadă, aroganță, desfidere, provocare

sfidător, -oare *adj.* arogant, provocator, încrezut, disprețuitor, obraznic
sfielnic, -ă *adj.* timid, sfios, reținut, rezemat, pudic

sfil *vb.* a se jena, a se rușina, a se reține, a fi timid, a fi pudic

sfințenie *f.* puritate, evlavie, sacralitate, sanctitate

sfinți *vb.* 1. sanctifica, a consacra, a sacraliza. 2. a hirotonisi, a tâmosi. 3. a venera, a slăvi, a preamări, a onora, a cinsti

sfios, -oasă *adj.* sfielnic, timid, reținut, pudic, rușinos, rezervat

sfoară *f.* coardă, cordon, ață (împletită)

sforar *m.* intrigant, uneltitor

sforăitor, -oare *adj.* (fig.) emfatic, declamator, retoric

sforța *vb.* a se sili, a se opinti, a se încorda, a se strădui

sfredel *n.* burghiu, sfredeluș

sfredeli *vb.* a găuri, a perfora, a pătrunde

sfriji *vb.* a slăbi, a se usca, a se jigări

sfruntare *f.* v. provocare

sibilin(ic), -ă *adj.* 1. tainic, ascuns, mistic. 2. profetic, prezicător

sierlu *n.* cosciug, raclă

sidez *n.* nacru

sideral, -ă *adj.* stelar, astral, ceresc

sifiant, -ă *adj.* șuierător, strident

sigila *vb.* a pecetlui, a închide, a ascunde

sigillu *n.* pecete, stampilă, marcă

sigur, -ă 1. cert, precis, neîndoielnic, garantat, negreșit, categoric, indiscutabil, nesmintit. 2. convins, hotărât, ferm, neșovăielnic. 3. eficace, eficient, capabil. 4. apărat, ferit, adăpostit

siguranță *f.* 1. securitate, adăpost, apărare. 2. certitudine, încredințare. 3. fermitate, precizie

sihastru *m.* pustnic, monah, eremit

sihăstrie *f.* 1. pustnicie, călugărie, monahie. 2. singurătate, izolare

sihlă *f.* desig, pădure

silabic, -ă *adj.* plenison

silabisl *vb.* a bucheri

silă *f.* 1. dezgust, scârbă, greață, aversiune. 2. forță, putere. 3. constrângere, violență, abuz

silex *n.* cremene, piatră

sili *vb.* 1. a obliga, a constrânge, a forța. 2. a se strădui, a se osteni. 3. a grăbi, a iuți, a da zor

siliță *f.* efort, râvnă, sânguință, străduință, hărnicie

silit, -ă *adj.* 1. forțat, nevoit, obligat. 2. nenatural, nefiresc, afectat

silitor, -oare *adj.* sânguincios, harnic, zelos, perseverent, muncitor

silnic, -ă *adj.* forțat, impus, abuziv, brutalizat, silit, constrâns

silnicie *f.* samavolnicie, abuz, silă, forță, violență

silueta *f.* formă, talie, linie, contur

silul *vb.* a viola, a necinsti, a bat-jocori

silvic, -ă *adj.* forestier

silvostepă *f.* antestepă

simandicos, -oasă *adj.* distins, ales, respectabil, rafinat, pretențios

simbol *n.* însemn, emblemă, reprezentare, semnificație

simbolic, -ă *adj.* alegoric, sugestiv, reprezentativ

simboliza *vb.* a semnifica, a însemna, a închipui, a sugera, a personifica

simbriș *m.* salariat, angajat, lucrător, lefegiu

simbrie *f.* v. salariu

simetric, -ă *adj.* echilibrat, armonios, corespunzător

simetrie *f.* corespondență, armonie, echilibru, regularitate

simfonie *f.* armonie, concordanță

similar, -ă *adj.* asemănător, analog, aidoma, potrivit

similitudine *f.* asemănare, potrivire, analogie

simpatic, -ă *adj.* agreabil, plăcut, atrăgător

simpatie *f.* afecțiune, atașament, atracție

simpatiza *vb.* a agreea, a-i plăcea, a fi atras, a se ataşa

simplicitate *f.* v. simplitate

simplifica *vb.* a reduce, a concentra, a uşura

simplism *n.* schematizare, superficialitate

simplist, -ă *adj.* superficial, schematic, redus, unilateral

simplitate *f.* naturaleţe, bunăcredinţă, naivitate, simplitate

simplu, -ă *adj.* 1. natural, neamestecat, pur. 2. neprefăcut, sincer, franc, cinstit. 3. modest, rudimentar, nepretenţios, necomplicat

simptom *n.* indiciu, semn, semnal, manifestare

simptomatic, -ă *adj.* semnificativ, grăitor

simţ *n.* 1. simţire, instinct. 2. aptitudine, înclinare, aplecare

simţământ *n.* sentiment

simţi *vb.* 1. a percepe, a aduce-meca, a sesiza. 2. a resimţi, a fi mişcat, impresionat. 3. a avea bunsimţ; a fi sensibil, a presimţi

simţitor, -oare *adj.* 1. sensibil, emotiv, impresionabil. 2. apreciabil, mare, deosebit

simţit, -ă *adj.* cumsecade, cu bunsimţ, sensibil

simula *vb.* a se preface, a mima, a se face

simulacru *n.* aparenţă, prefacere, prefăcătorie, falsitate

simultan, -ă *adj.* concomitent, deodată

sinagogă *f.* templu, havră

sincer, -ă *adj.* cinstit, franc, neprefăcut, deschis, leal, loial

sinceritate *f.* francheţe, onestitate, loialitate, lealitate

sinchiseală *f.* preocupare, grijă, atenţie, consideraţie

sinchisi *vb.* a-i păsa, a se ocupa, a se îngrijora

sincopat, -ă *adj.* sacadat, ritmat

sincopă *f.* cădere, pierdere, pauză, întrerupere

sincron, -ă *adj.* concomitent, deodată, sincron, simultan

sincretic, -ă *adj.* contopit, reunit, sintetizat

sincretism *n.* amestec, confuzie, sinteză, implicare

sincronic, -ă *adj.* 1. simultan, sincron, concomitent. 2. static, neevolutiv

sindrofie *f.* petrecere, chef, banchet

sindrom *n.* simptom, apariţie, semn, manifestare

singular, -ă *adj.* neobişnuit, individual, aparte, bizar, ciudat

singulariza *vb.* a se izola, a se deosebi, a se individualiza

singur, -ă *adj.* 1. neînsoţit, răzleţ, solitar, unic. 2. (adv.) numai, exclusiv, doar

singuratic, -ă *adj.* 1. retras, solitar, izolat, singur, răzleţ. 2. ferit, dosnic, tainic

singurătate *f.* izolare, solitudine, pustietate

siniliu, -ie *adj.* albăstrui, albastru

sinistrat, -ă *adj.* calamitat, oropsit

sinistru, -ă *adj.* 1. oribil, lugubru, odios, groaznic, funest. 2. (n.) dezastru

sinod *n.* sobor, conciliu, reunire

sinonim *n.* termen echivalent, echivalenţă, egalitate (de sens)

sintetic, -ă *adj.* concis, succint, concentrat, rezumativ

sintetiza *vb.* a concentra, a restrânge, a rezuma, a generaliza

sinteză *f.* 1. concentrare, condensare, rezumat. 2. contopire, asociere

sinucide *vb.* a se omori, a-şi lua viaţa, a-şi pune capăt

sinuos, -oasă *adj.* şerpuit, cotit, în zig-zag; (fig.) complicat, încâlcit

sinuozitate *f.* curbă, cotitură, neregularitate

sipet *n.* cufăr

sire *m.* majestate

sireap, -eapă *adj.* neîmblânzit, focos, sălbatic, vijelios

siropos, -oasă *adj.* dulceag, fad, sentimental

sista *vb.* a întrerupe, a suspenda, a opri

sistem *n.* 1. ansamblu, totalitate, angrenaj. 2. structură, ordine, alcătuire. 3. model, tipar, tip. regim. 4. uz, obicei, normă, regulă, cutumă

sistematic, -ă *adj.* metodic, organizat, chibzuit, coerent

sistematiza *vb.* a ordona, a aranja, a clasa, a regulariza

sită *f.* ciur, grilă

situa *vb.* a plasa, a amplasa, a aranja, a așeza

situat, -a *adj.* 1. pus, plasat, așezat. 2. înstărit, bogat

situație *f.* 1. împrejurare, circumstanță, ipostază, conjunctură. 2. postură, stare, context. 3. avere, situație, rost

slab, -ă *adj.* 1. debil, vlăguit, costeliv, jigărit, supt, sfrijit, pierit. 2. fricos, ezitant, laș, mediocru. 3. redus, mic, stins. 4. sărac, sterp, prizărit, neglijabil.

slav, -ă *adj.* slavon, slavice, slavonesc

slavă *f.* 1. mărire, glorie, faimă, prestigiu. 2. văzduh, atmosferă, eter

slăbănog, -oagă *adj.* slab, debil, vlăguit, neputincios, infirm, olog

slăbi *vb.* 1. a se sfriji, a se slei, a se vlăgui. 2. a scădea, a diminua, a se micșora. 3. a se domoli, a încetini, a se atenua

slăbiciune *f.* 1. sfârșeală, extenuare, epuizare, vlăguială, debilitate. 2. scădere, lipsă, carență, defect, deficiență, viciu. 3. înclinare, pornire, pasiune, afecțiune

slăbit, -ă *adj.* vlăguit, epuizat, anemiatic

slăvi *vb.* a glorifica, a preamări, a proslăvi, a diviniza, omagia, a venera

slei *vb.* 1. a coagula, a se încheaga, a se solidifica. 2. (fig.) a secătui, a se extenua, a se pierde, a goli

slinos, -oasă *adj.* v. murdar

slobod, -ă *adj.* v. liber

slobozenie *f.* v. libertate

slobozi *vb.* v. elibera

slobozitor *n.* întinzător, întorcător

sloi *n.* țurțur

slovă *f.* literă, (la pl.) scriere, scris
slugarnic, -ă *adj.* servil, lingușitor, conformist, obsecvios, supus

slugă *m.* servitor, rânduș, argat

slugări *vb.* a sluji, a argăți, a servi

slugărnice *f.* servilism, lingușire, ploconeală

slugoi *m.* lacheu

slujbaș *m.* funcționar, angajat, lefegiu

slujbă *f.* 1. funcție, serviciu, post, îndeletnicire, plasament. 2. sarcină, misiune, atribuție

sluji *vb.* v. servi

slujnică *f.* servitoare, slugă, slujitoare

slut, -ă *adj.* 1. urât, diform, pocit, hăd. 2. mutilat, schilod (it), desfigurat

sluțenie *f.* v. pocitanie

sluți *vb.* a desfigura, a poci, a mutila, a urăți, a schimonosi

smăț *n.* email

smârc *n.* mlaștină, mocirlă

smead, -ă *adj.* v. brunet

smerenie *f.* umilință, supunere, modestie

smerit, -ă *adj.* umilit, supus, preaplecat, modest, credincios

smicea *f.* mlădiță

sminteală *f.* 1. țicneală, nebunie, aiureală, scrânteală. 2. abatere, greșeală

sminti *vb.* v. aliena

smintit, -ă *adj.* nebun, țicnit, smucit, aiurit, zănatic, bezmetic, zălud, zurliu

smiorcăl *vb.* v. lamenta

smiorcălt, -ă *adj.* 1. plângăreț, plângăcios. 2. scâncit, sclifosit

smirdar *m.* rododendron; merișor

smirna *f.* 1. benzoe. 2. (*adv.*) umilit, nemișcat, supus

smoc *n.* mănunchi, șuviță

smochini *vb.* a se sbârci, a se rida, a se usca, a se stafidi.

smoli *vb.* v. înnegri

smolit, -ă *adj.* oacheș, brunet, smead, negricios

smuci *vb.* 1. a se zbate, a se smulge. 2. a zgâlțâi, a scutura

smucit, -ă *adj.* v. smintit
smulge *vb.* 1. a trage, a scoate, a desprinde, a deslipi. 2. a obține, a lua
snoavă *f.* glumă, anecdotă, istorie
snop *n.* fascicul, legătură, mănunchi

snopi *vb.* a maltrata, a scărmana, a cotonogi, a bumbăci, a strivi

soartă *f.* 1. destin, ursită, fatalitate, scrisă, noroc, predestinare, zodie. 2. situație, stare, împrejurare, circumstanță

sobor *n.* v. sinod

sobrietate *f.* cumpătare, ponderație, simplitate, austeritate, rigorism

sobru, -ă *adj.* moderat, cumpătat, reținut, ponderat, simplu

sociabil, -ă *adj.* prietenos, comunicativ, deschis, atașabil

societate *f.* 1. umanitate, colectivitate, oameni, lume. 2. mediu, anturaj. 3. asociație, uniune

soclu *n.* piedestal, bază, postament, suport

socoteală *f.* 1. calcul, chibzuială, judecată. 2. rost, rânduială plan, idee. 3. treabă, proiect, lucru, afacere. 4. intenție, preocupare

socoti *vb.* 1. a număra, a calcula, a aprecia, a evalua. 2. a chibzui, a plănui, a intenționa, a proiecta. 3. a crede, a gândi, a presupune, a fi de părere, a opina, a găsi de cuviință, a aprecia. 4. a imputa, a reproșa, a se judeca, a se răfui, a se plăti

socotință *f.* v. socoteală

socotit, -ă *adj.* cumpătat, chibzuit, echilibrat, cuminte, înțelept

socotitor *m.* calculator, contabil

sol *n.* 1. specie, fel, categorie, varietate. 2. (pop.) jeg, slin, murdărie

solos, -oasă *adj.* v. murdar

sol *m.n.* 1. trimis, emisar, ambasador, delegat. 2. teren, pământ

solar, -ă *adj.* planetar, cosmic, celest

sold, *n.* plus, rest, rămășiță

solda *vb.* a se termina, a se încheia, a se sfârși

soldat *m.* ostaș, militar, catană

soldă *f.* leafă, plată, remunerație, salariu

soldătesc, -ească *adj.* ostășesc, milităresc, cazon

soldățime *f.* oaste, armată, ostășime

solemn, -ă *adj.* 1. festiv, ceremonial, sărbătorec, grandios, academic. 2. sacru, sacramental, sacerdotal, grav. 3. măreț, maiestuos, impresionant

solemnitate *f.* 1. festivitate, ceremonie, ceremonial, pompă. 2. măreție, grandoare, fast, gravitate

sofegla *vb.* a cânta, a intona, a exersa (o melodie)

solicita *vb.* 1. a cere, a ruga, a apela la. 2. a atrage, a chema, a suscita

solicitant, -ă *adj.* postulant, petent, solicitator

solicitare *f.* cerere, rugămintă, apel, recurs, cerință

solicitudine *f.* înțelegere, atenție, bunăvoință, atașament

solid, -ă *adj.* 1. tare, dur, vârtos, trainic, durabil, puternic. 2. voinic, corpolent, mare, robust, binefacut. 3. temeinic, serios, consistent

solidar, -ă *adj.* unit, legat, înfrățit, atașat

solidaritate *f.* coeziune, înfrățire, frățietate, unire, comuniune, fraternitate

solidariza *vb.* a asocia, a se înfrăți, a se alia, a pactiza

solidifica *vb.* a se întări, a se învârtosă, a se slei, a îngheța

soliditate *f.* tărie, duritate, rezistență, consistență, trăinicie

solle *f.* 1. misiune, sarcină, însărcinare. 2. veste, mesaj, adresă. 3. delegație, ambasadă

solloc *n.* monolog

solitar, -ă *adj.* 1. singuratic, retras, izolat. 2. singur, unic

solitudine *f.* singurătate, izolare, pustietate

solo *m.* solist

solomonar *m.* vrăjitor, mag

solubil, -ă *adj.* 1. dizolvabil. 2. rezolvabil

soluție *f.* (fig.) 1. dezlegare, rezolvare, lămurire. 2. remediu, leac

soluționa *vb.* a rezolva, a dezlega, a lămuri, a limpezi

solvabil, -ă *adj.* plătitor, bun de plată, solvent

solvent, -ă *adj.* 1. solvabil. 2. (*m.*) dizolvant

soma *vb.* a cere, a invita, a atenționa, a solicita

somație *f.* invitare, cerere, solicitare, chemare, constrângere

somitare *f.* celebritate, autoritate, personalitate, savant

somnambul, -ă *adj.* noctambul, lunatic

somnifer *n.* narcotic, soporifer, hipnotic, adormitor

somnolent, -ă *adj.* somnoros, picotind, adormit, toropit, moleșit

somnoros, -oasă *v.* somnolent

somnolență *f.* adormire, moleșeală, toropire, picoteală

somptuos, -oasă *adj.* luxos, maiestuos, măreț, fastuos

son *n.* sunet, ton

sonat, -ă *adj.* nebun, aiurit, țicnit

sonda *vb.* 1. a forța, a explora. 2. a iscodi, a încerca, a investiga

sondaj *n.* 1. sondare, foraj, exploatare. 2. investigație, cercetare, studiu

sondă *f.* puț

sonor, -ă *adj.* răsunător, puternic, fonic, vorbit, rezonant

sonoritate *f.* 1. rezonanță, fonicitate. 2. muzicalitate, armonie

soporific, -ă *adj.* somnifer

soră *f.* 1. infirmieră. 2. călugăriță, monahă

sorbi *vb.* 1. a înghiți, a absorbi, a bea, a suga. 2. a preocupa, a copleși, a captiva, a reține

sorbitură *f.* 1. înghițitură, dușcă. 2. zeamă, supă, ciorbă

sordid, -ă *adj.* dezgustător, mizer, murdar, respingător

sorginte *f.* origine, sursă, izvor, obârșie

soroc *n.* 1. termen, dată, limită, scadență. 2. soartă, destin, fatalitate

soroci *vb.* *v.* hărăzi

sort *n.* specie, gen, fel, categorie

sorta *vb.* a alege, a selecta, a selecționa, a tria

sorti *vb.* a urși, a meni, a destina, a predestina, a hărăzi

sortiment *n.* fabricat, preparat, produs

soști *f. pl.* șansă, noroc, perspectivă

sosi *vb.* a ajunge, a parveni, a veni, a atinge (un punct)

sosire *f.* ajungere, sosit, venire, țintă

soț *m.* 1. bărbat, pereche, dânsul. 2. ortac, tovarăș, asociat, pătaș

soție *f.* nevastă, soată, femeie, jumătatea, (pop.) muiere, consoartă

spadă *f.* sabie

spalmă *f.* frică, groază, teamă, teroare

sparge *vb.* 1. a sfărâma, a rupe, a crăpa, a ciobi, a despica, a distruge.

2. a lichida, a termina, a nimici, a stinge, a încheia. 3. a jefui, a fura, a prăda, a devasta

spart, -ă *adj.* 1. crăpat, sfărâmat, ciobit, plesnit. 2. forțat, strâpuns, rupt, dispus. 3. risipitor, cheltuitor

spartan, -ă *adj.* auster, sever, cazon, aspru

spasm *n.* convulsie, crispă, colică

spasmodic, -ă *adj.* convulsiv, chinuit

spate *n.* 1. spinare, dos, cârcă. 2. spătar, spetează. 3. protecție, sprijin, cont, pilă, razim

spatie *f.* treflă
spația *vb.* a rări, a distanța, a depărta
spațial, -ă *adj.* cosmic
spațios, -oasă *adj.* încăpător, larg, cuprinzător, mare
spațiu *n.* 1. cuprins, întindere, suprafață, zonă, distanță. 2. răstimp, perioadă, interval, durată
spăla *vb.* 1. a la, a curăța, a purifica. 2. a uda, a curge, a eroda. 3. a șterge, a anula, a ispăși, a ierta
spălat, -ă *adj.* v. curat
spălăcit, -ă *adj.* 1. decolorat, șters. 2. inexpressiv, palid, searbăd, fad
spălător *n.* lavoar
spălătorie *f.* curățatorie
spălătură *f.* 1. spălare, curățare. 2. clismă. 3. lături
spălățel, -ică *adj.* v. curat
spărgător *m.* hoț, pungaș, jefuitor
spărtură *f.* 1. crăpătură, fisură, ciobitură, gaură, despicătură. 2. ciob, frântură, ruptură, hârb, fărâmătură
spășit, -ă *adj.* v. pocăit
spătar *n.* rezemătoare, spate, spe-tează
spătos, -oasă *adj.* robust, voinic, atlet
spân *m.* imberb
spânzura *vb.* 1. a atârna, a agăța, a suspenda, a lega de. 2. a strangula, a ucide
spânzurat, -ă *adj.* 1. atârnat, strangu-lat. 2. (fam.) strengar, poznaș
spârcul *vb.* v. ciopârți
special, -ă *adj.* deosebit, aparte, distinct, excepțional, singular, unic
specialitate *f.* 1. domeniu, branșă, ramură. 2. profesie, calificare
specializa *vb.* a se perfecționa, a se profila
specializare *f.* perfecționare, modernizare, profilare
specie *f.* speță, gen, fel, soi, rasă, varietate, clasă, categorie, sort
specific, -ă *adj.* caracteristic, par-ticular, propriu, special, tipic

specifica *vb.* a preciza, a menționa, a nota, a prevedea
specimen *n.* tip, mostră, model, exemplar
specios, -oasă *adj.* aparent, iluzoriu, înșelător, amăgitor
spectacol *n.* 1. reprezentatie, teatru, piesă. 2. tablou, priveliște, cadru, vedere
spectaculos, -oasă *adj.* grandios, fastuos, strălucit, impresionant
spectator, -oare *m. f.* 1. privitor, asistent. 2. martor, prezentă
spectru *n.* nălucă, vedenie, fan-tomă, fantasmă, stafie, arătare
specula *vb.* 1. a combina, a medita, a preconiza. 2. a profita, a înșela, a trage pe sfoară
speculant, -ă *adj. m. f.* afacerist, profitor, șarlatan
speculativ, -ă *adj.* combinativ, imaginativ, teoretic
speculație *f.* combinație, calcul, speculă
speculă *f.* afacere, învârteală, șarlatanie, speculație
spelb, -ă *adj.* palid, spălăcit, searbăd, șters
speluncă *f.* tavernă, bombă, local (rău famat)
spera *vb.* a nădăjdui, a aștepta, a conta, a dori, a aspira, a-și imagina, a prevedea, a crede
speranță *f.* nădejde, credință, aspi-rație, dorință, prevedere
speria *vb.* a se înspăimânta, a se înfricoșa. a se teme, a se intimidă, a se buimăci
sperietoare *f.* momăie, arătare, măgăoaie, popândău
sperietură *f.* spaimă, frică, teamă, neliniște, tulburare
sperlos, -oasă *adj.* fricos, temător, timid, timorat
sperjur, -ă *adj.* nelegiuit, necinstit, cinic, imoral
spetează *f.* spătar, spate, reze-mătoare

speti *vb.* a se deșela, a se istovi, a se epuiza

speță *f. v.* specie

speze *f. pl.* cheltuieli

spicui *vb.* a culege, a alege, a lua, a reține (de ici-colo)

spilcul *vb. v.* găti

spin *m.* 1. ghimpe, mă răcine, scai, scaiete, ciulin. 2. țepușă, țeapă. 3. știft

spinare *f.* 1. spate, dos. 2. creastă, culme, coamă

spinos, -oasă *f.* 1. ghimpos, țepos, mă răcinos. 2. anevoios, greu, complicat

spinteca *vb.* a despica, a tăia, a sfâșia, a înjunghia

spion *m.* iscodă, agent, informator, detectiv, observator

spiona *vb. v.* iscodi

spiralat, -ă *adj.* răsucit, sucit, spiral

spiră *f.* răsucitură, torsiune, buclă, spirală

spiriduș *m. v.* drăcușor

spirit *n.* 1. minte, rațiune, gândire, judecată, intelect, reflecție, duh, suflet. 2. imaginație, istețime, deșteptăciune, iscusință, pătrundere, har. 3. glumă, anecdotă, snoavă, pamflet. 4. vedenie, stafie, arătare, nălucă

spiritual, -ă *adj.* 1. mental, intelectual, sufletesc, duhovnicesc. 2. deștept, ager, penetrant, isteț, fin. 3. glumeț, ironic, amuzant, comic

spiritualitate *f.* cultură, tezaur spiritual

spiritualiza *vb.* a înnobila, a înălța

spiritualmente *adv.* moralmente

spirt *n.* alcool; (*adv.*) dinamic, agil, iute, vioi, harnic

spirtos, -oasă *adj.* alcoolic

spital *n.* clinică, sanatoriu, casă de sănătate, lazaret

spitaliza *vb.* a se interna, a se trata

spită *f.* 1. fuscel, stinghie. 2. rudă, neam, rang, grad, descendență, origine

spîter *m.* farmacist

spîterie *f.* 1. farmacie, drogherie. 2. medicamente, droguri

spial *n.* mal, chei

splendid, -ă *adj.* minunat, admirabil, măreț, superb, magnific, strălucit, uimitor, excepțional, grandios, falnic

splendoare *f.* strălucire, fast, măreție

spoi *vb.* 1. a vărui. 2. a se farda, a se sulemenii. 3. a cositori

spolală *f.* 1. văruială, zugrăveală. 2. pospăială, aparență. 3. cositorie

spolia *vb.* a jefui, a prăda, a fura, a jecmăni, a deposea

sponglos, -oasă *adj.* buretos, poros

sponsor *m.* susținător, garant, protector

spontan, -ă *adj.* 1. natural, de la sine, neforțat, nesilit. 2. brusc, deodată

spontaneitate *f.* naturalețe, promptitudine, vioiciune

spor *n.* 1. adaos, plus, creștere, mărire, majorare. 2. câștig, beneficiu, supliment, folos, profit, avantaj

spori *vb. v.* crește

sporadic, -ă *adj.* intermitent, discontinuu, disparat, întâmplător, răzleț

spornic, -ă *adj.* profitabil, economic, productiv, lucrativ

sporovăi *vb.* a povesti, a discuta, a se întreține, a trăncăni

sporovălală *f.* taifas, convorbire, dialog, șuetă

sportiv, -ă *adj.* atlet

spovedanie *f.* mărturisire, confidență, destăinuire, spovadă

spray *n.* atomizor

spre *prep.* 1. către, la, înspre. 2. pe la, cam în... 3. în vederea, pentru

sprijin *n.* 1. ajutor, susținere, ocrotire, reazem, protecție, proptea, pilă. 2. (*m.*) sponsor, protector, ocrotitor

sprijini *vb.* 1. a susține, a propti, a fixa, a rezema. 2. a ajuta, a ocroti, a proteja, a sponsoriza. 3. a se baza, a se întemeia, a se încrede

sprijinitor, -oare *m. f. v.* protector

sprinten, -ă *adj.* 1. vioi, agil, iute, ager, veloce. 2. deștept, inteligent

sprinteneală *f.* vioiciune, agilitate, agerime, suplete

sprințar, -ă *adj. v.* zburdalnic

sprânceană *f.* (fig.) fâșie, creastă, muchie (de deal, pădure, lumină)

spulbera *vb.* a risipi, a împrăști, a destrăma, a vântura, a nimici

spumă *f.* 1. clăbuc. 2. caimac. 3. (fig.) elită, lamură, floare

spumega *vb.* 1. a face clăbuci, a năduși, a fierbe. 2. a se înfuria, a clocoti, a se dezlănțui

spumos, -oasă *adj.* 1. înspumat. 2. pufos, vaporos

spune *vb.* 1. a zice, a vorbi, a rosti, a se exprima, a grăi, a declara, a comunica, a relata, a povesti, a expune, a glăsuși, a debita, a afirma, a evoca, a explica, a lămuri, a susține. 2. a destăinui, a mărturisi, a dezvălui, a da pe față, a divulga. 3. a recita, a cânta

spunere *f. v.* proverb

spurca *vb. v.* murdări

spurcat, -ă *adj.* 1. murdar, scârbos, respingător, scârnăv. 2. trivial, vulgar, josnic, infam, odios, mârșav, ticălos, netrebnic, infernal

spurcăciune *f. v.* scârnăvie

spusă *f. v.* afirmație

spută *f.* salivă, scuipat

spuză *f.* 1. cenușă. 2. puzderie, grămadă, mulțime, droaie

spuzeală *f.* erupție, alergie, eczemă

sta *vb.* 1. a se opri, a poposi, a rămâne locului. 2. a șede, a locui, a

fi, a se afla. 3. a stagna, a nu merge, a se întrerupe, a înceta, a încremeni. 4. a fi gata, a fi pe punctul, a fi cât pe ce...

stabil, -ă *adj. v.* statornic

stabili *vb.* 1. a fixa, a decide, a hotărî, a determina, a preciza. 2. a se statornici, a se instala, a se așeza. 3. a dovedi, a arăta, a demonstra, a consfinți, a confirma. 4. a institui, a înființa, a realiza, a funda

stabiliment *n.* așezământ, fundație, instituție

stabilitate *f.* 1. statornicie, trăinicie, fermitate, solidaritate, consecvență, durabilitate. 2. fixitate, imobilitate, echilibru

stabiliza *vb. v.* fixa

stacană *f.* cană, pahar, țap

stadiu *n.* etapă, fază, perioadă

stafidi *vb.* a usca

stafie *f.* fantomă, nălucă, strigoi, arătare, vedenie

stagiu *n.* 1. inițiere, practică, aplicație. 2. serviciu militar, armată

stagna *vb.* a trena, a lăncezi, a vegeta, a sta

stambă *f.* bumbac, cit, țesătură

stampă *f.* gravură, imagine, tablou

stană *f.* stâncă, bolovan, pietroi

stand *n.* banc

standard *n.* normă, sistem, nivel, barem

standardizat, -ă *adj.* tipizat, normat, uniformizat, unificat

staniște *f.* cantonament, tabără, loc de odihnă

staniu *n.* cositor

star *n.* vedetă, stea

stare *f.* 1. situație, circumstanță, poziție, postură. 2. avere, resurse, fonduri. 3. clasă, categorie, rang

stareț *m.* egumen

start *n.* 1. plecare. 2. început

staroste *m.* 1. petitor. 2. (înv.) șef, cap, pârcaș

stat *n.* 1. țară, patrie. 2. statură, talie, înălțime

static, -ă *adj.* imuabil, fix, rigid, nemișcat, neclintit

statistică *f.* evidență, inventar, consemnare, numărătoare

statornic, -ă *adj.* 1. stabil, constant, ferm, neclintit, consecvent, fidel. 2. durabil, continuu, neîntrerupt, permanent. 3. temeinic, hotărât, solid

statornicie *f.* constanță, consecvență, fidelitate, stabilitate, continuitate, durabilitate

statornicire *f.* 1. stabilire, fixare, așezare, permanentizare, consfințire, înștiințare. 2. împământenire, încetățenire

statua *vb.* a stabili, a hotărî, a legifera

statuar, -ă *adj.* monumental, grandios

statule *f.* sculptură, monument

statură *f.* înălțime, stat, talie, siluetă

statut *n.* regulament, normă, lege, dispoziții

stație *f.* 1. oprire, staționare, popas. 2. gară, haltă

staționa *vb.* a sta, a se opri, a poposi

staționar, -ă *adj.* constant, neschimbat, invariabil, statornic, neclintit

staul *n.* grajd, sălaș

stavă *f.* herghelie

stavilă *f.* 1. baraj, zăgaz, stăvilar, obstacol. 2. opreliște, opoziție, împotrivire

stănog *n.* țăruș, prigon.

stăpân *m.* 1. proprietar, posesor, deținător, jupân. 2. șef, patron, cârmuitor, domnitor, suveran

stăpâni *vb.* 1. a poseda, a deține, a avea. 2. a domni, a trona, a conduce, a guverna, a controla. 3. a domoli, a tempera, a calma, a liniști. 4. a se reține, a se înfrâna, a se struni, a se abține

stăpânit, -ă *adj.* reținut, calm, echilibrat, cumpătat, domolit, liniștit

stăpânitor, -oare *adj.* dominator, dominant, autoritar

stărețle *f.* ecumenie

stăru *vb.* a insista, a persevera, a persista, a se menține, a se crampona

stăruință *f.* 1. insistență, perseverență, persistență. 2. tenacitate, neclintire, fermitate, statornicie. 3. străduință, silință, efort

stăruitor, -oare *adj.* v. insistent

stătător, -oare *adj.* imobil, stabil, invariabil, constant, stagnant

stătut, -ă *adj.* învechit, clocit, alțerat

stăvilar *n.* 1. zăgaz, baraj, ecluză, dig, stavilă. 2. obstacol, opreliște, piedică, opoziție, frână

stăvili *vb.* v. opri

stălci *vb.* 1. a deforma, a poci, a schimonosi, a denatura. 2. a strivi, a zdrobi, a schilodi

stălclit, -ă *adj.* v. deformat

stălp *n.* 1. pilon, parmac, pilastru, grindă. 2. susținere, sprijin, reazem, protecție, pavază. 3. frunț, căpetenie

stână *f.* târlă

stâncă *f.* stană, stei, pietroi

stângaci, -e *adj.* 1. (fig.) neîndemânatic, inabil, neajutorat. 2. nereușit, mediocru, primitiv, slăbuț

stângăcie *f.* neîndemânare, nepriecere

stânjeni *vb.* a deranja, a jena, a stingheri

stânjenel *m.* iris, stânjen

stânjenit, -ă *adj.* v. stingherit

stârcl *vb.* v. ghemui

stârni *vb.* 1. a isca, a scorni, a zgândări, a agita, a hăitui. 2. a provoca, a determina, a pricinui, a atăta, a declanșa, a isca, a genera. 3. a născoci, a inventa, a fabula

stârpi *vb.* v. distruge

stârplitură *f.* pocitanie, avorton, lepădătură, pitic

stâr *n.* cadavru, fhoit, leș

stea *f.* 1. astru, planetă. 2. vedetă, star, celebritate. 3. soartă, destin, urșită, noroc

steag *n.* drapel, stindard, flamură, pavilion, fanion

stegar *m.* 1. portdrapel. 2. conducător, șef, ideolog, spiritus rector, îndrumător

stelar, -ă *adj.* sideral cosmic

steluță *f.* 1. asterisc. 2. scânteie

stemă *f.* 1. blazon, emblemă. 2. coroană, diademă, herb

stenic, -ă *adj.* fortifiant, întăritor

stereotip, -ă *adj.* uniform, ne-schimbător, tipizat

steril, -ă *adj.* 1. sterp, sec, neproductiv, nefertil, deșert. 2. zadarnic, inutil, infructuos, van. 3. antiseptic, sterilizat

sterilitate *f.* v. incapacitate

steriliza *vb.* 1. a aseptiza, a desinfec-ta. 2. a castra

sterp, **stearpă** *adj.* 1. steril, neproductiv, nefertil, neroditor, arid. 2. pustiu, uscat, dezolant, zadarnic, van, inutil

stibiu *n.* antimoniu

sticlă *f.* 1. geam. 2. butelie, garafă, vas

sticli *vb.* a străluci, a luci, a sclipi, a scânteia, a scăpăra

sticlos, -oasă *adj.* 1. lucios, vitros, sclipitor. 2. încremenit, fix, imobil

stigmat *n.* semn, pecete

stigmatiza *vb.* a înfieră, a dezonora, a defăima

stih *n.* vers, verset, poezie

stihie *f.* 1. elemente (ale naturii), forță, dezlănțuire, calamitate. 2. nălucă, fantomă, arătare, duh, spirit, fantasmă

stihuitor *m.* poet

stil *n.* 1. expresivitate, limbaj, com-poziție, structură. 2. tipar, mod, ma-nieră, fel, modalitate

stilat, -ă *adj.* manierat, fin, rafinat, subțire

stilet *n.* pumnal

stiliza *vb.* a rafina, a înnobila, a ameliora, a perfecționa, cizela

stilou *n.* toc rezervor, condei

stima *vb.* a onora, a prețui, a respecta, a aprecia, a cinsti

stimabil, -ă *adj.* prețuit, apreciat, onorabil, respectabil

stimă *f.* considerație, prețuire, respect, cinstire, apreciere

stimul *n.* v. stimulent

stimula *vb.* a îndemna, a îmboldi, a impulsiona, a excita, a activa

stimulent *n.* impuls, îmbold, îndemn, excitant, antren, încurajare, stimu-l

stindard *n.* v. steag

stingător *n.* extingtor

stinge *vb.* 1. a potoli, a opri, a înăbuși (un foc). 2. a termina, a (se) trece, a (se) topi, a se slei, a dispă-re, a muri, a deceda. 3. a suprima, a nimici

stingher, -ă *adj.* v. singur

stingheri *vb.* a jena, a incomoda, a deranja, a tulbura, a stânjeni

stingherit, -ă *adj.* 1. încurcat, stânjenit, jenat, descumpănit, stân-gaci. 2. deranjat, incomodat, împiedicat, indispus

stinghie *f.* 1. braț, legătură. 2. chingă. 3. spetează

stins, -ă *adj.* 1. înăbușit, estompat, slab, șters, potolit, liniștit. 2. distrus, nimicit, prăpădit

stipendia *vb.* v. subvenționa

stipendiu *n.* subvenție, susținere, ajutor, sprijin (financiar)

stipula *vb.* a prevedea, a specifica, a menționa, a înscrie

stipulație *f.* clauză, condiție, pre-vedere, specificare, aranjament

stirpe *f.* v. origine

stivă *f.* grămadă, claie

stoarce *vb.* 1. a tescui. 2. a ex-ploata, a profita

stoca *vb.* a depozita, a strânge, a stopa

stofă *f.* 1. țesătură. 2. calitate, talent, aptitudine

stoic, -ă *adj.* resemnat, rezistent, curajos, eroic

stol *vb.* cârd, grup, ceată, pâl, grămadă

stomac *n.* abdomen, burtă, pân-tece

stomacal, -ă *adj.* gastric

stomatolog *m.* dentist

stop *interj.* oprește, stai, halt

stopa *vb.* a opri, a bara, a reține, a ține în loc

stor *n.* jaluzele, transperant, rulou

stors, stoarsă *adj.* tescuit, secătuit

strachină *f.* blid, farfurie, vas

strai *n.* haină, îmbrăcăminte, veșmânt

strajă *f.* 1. pază, apărare, veghe, scut. 2. paznic, străjer, sentinelă, caraulă, gardă, escortă

strangula *vb.* a sugruma, a gâtui, a sufoca, a înăbuși

straniu, -ie *adj.* ciudat, bizar, neobișnuit

strașnic, -ă *adj.* 1. cumplit, teribil, nemaipomenit, extraordinar, grozav, îngrozitor, înfiorător. 2. tare, puternic, zdravăn. 3. sever, strict, aspru, exigent

strat *n.* 1. pătul, răzor, brazdă. 2. sediment, depozit, pătură. 3. categorie, clasă, grupare

stratagemă *f.* subterfugiu, șiretlic, tertip, vicleșug

străbate *vb.* a cutreiera, a răzbi, a răzbate, a traversa

străbătător, -oare *adj.* 1. penetrant, trecător prin, străbătător. 2. subtil, perspicace

străbun, -ă *adj.* 1. strămoșesc, din moși-strămoși, străvechi. 2. (*m. pl.*) strămoși, străbunici

străbunic, -ă *m. f.* strămoș, străbun, răzbunic

strădanie *f.* efort, străduință, efort, trudă, osteneală, travaliu

strădui *vb.* a se sili, a se strădui, a se zbate, a se căzni, a se trudi

străduință *f.* v. efort

străfulgera *vb.* a sclipi, a luci, a străluci

străfund *n.* adâncime, adânc, hău

străin, -ă *adj.* 1. extern, dinafară, alogen. 2. altul, venetic, necunoscut

străjer *m.* paznic, strajă, pază

străjul *vb.* 1. a păzi, a apăra, a veghea. 2. a limita, a se mărgini

străluc *vb.* 1. a luci, a scânteia, a lumina, a sclipi. 2. a se distinge

strălucire *f.* 1. scânteiere, sclipire luminație, a se impune, a excela. 2. fast, splendoare, glorie

strălucit, -ă *adj.* 1. sclipitor, strălucitor, fastuos, splendid. 2. faimos, celebru, glorios, reputat, falnic

strămoș, -ească *adj.* străvechi, din strămoși, arhaic

strămuta *vb.* a deplasa, a muta, a schimba, a disloca

strănepot, -poată *m. f.* urmaș, descendent, vlăstar

străpunge *vb.* a perfora, a găuri, a sparge, a pătrunde, a penetra, a străbate

strășnicie *f.* v. severitate

străvechi, -e *adj.* arhaic, milenar, imemorial, secular

străvezii, -ie *adj.* 1. transparent, limpede, clar, senin. 2. vizibil, evident, manifest. 3. debil, slab, palid, vaporos

strâmb, -ă *adj.* 1. diform, deformat, îndoit, încovoiat, înclinat. 2. incorect, fals, nedrept, mistificat

strâmba *vb.* 1. a curba, a deforma, a strâmba. 2. a se schimonosi, a face grimase, a se fândosi, a face mofturi

strâmbătate *f.* nedreptate, abuz, injustiție, inechitate

strâmbătură *f.* grimasă, schimonoseală, rictus, maimuțareală, fândoseală

strâmt, -ă *adj.* 1. îngust, restrâns, redus. 2. (fig.) mărginit, prost, obtuz

strâmta *vb.* a îngusta, a restrânge, a limita

strâmtoare *f.* 1. defileu, chei, pas.
2. trecătoare, îngustime. 3. impas,
încurcătură, dificultăți, presiune

strâmtora *vb.* v. înghesui

strângător, -oare *adj.* econom,
strâns, adunător, zgârcit

strânge *vb.* 1. a aduna, a în-
grămădi, a acumula, a înmagazina, a
culege, a teauriza. 2. a convoca, a
întruni, a îngrămădi. 3. a se ghemui,
a se chirci, a se contracta. 4. a
apăsa, a presa, a constrânge

strâns, -ă *adj.* 1. adunat, în-
grămădit, acumulat. 2. contractat,
chircit, legat. 3. coerent, concis, dens

strânsoare *f.* v. apăsare

strânsură *f.* gloată, adunătură,
reunire

streășină *f.* jgheab

strecă *f.* (fig.) nebulie, sminteală,
deregare

strecura *vb.* 1. a filtra, a limpezi. 2.
a (se) furișă, a (se) insinua, a se
scurge

striat, -ă *adj.* dungat, vărgat,
zebrat

strica *vb.* 1. a avaria, a deteriora, a
degrada, a distruge, a sparge, a
dărâma. 2. a defecta, a deranja, a
tulbura, a zădărnici. 3. a se certa, a
se confrunța, a se gâlcevi

stricăcios, -oasă *adj.* v. dăunător

stricăciune *f.* 1. pagubă, vătă-
mare, lezare. 2. corupție, depravare,
desfrânare

stricător, -oare *adj.* dăunător,
stricăcios, vătămător, păgubitor

strict, -ă *adj.* 1. riguros, exact, ab-
solut. 2. sever, exigent, aspru

strictețe *f.* v. severitate

strident, -ă *adj.* ascuțit, țipător,
țaios, pătrunzător

striga *vb.* 1. a țipa, a răcni, a
zbiera, a urla, a vocifera. 2. a chema,
a numi, a solicita

strigare *f.* 1. strigăt, țipăt, urlat,
răcnet. 2. apel, chemare

strigăt *n.* chemare, apel, anunț

strigătură *f.* chiuit, chiuitură, țipuri-
tură

strigoi *m.* stafie, vârcolac, pricolici,
moroii, fantomă, arătare

stringent, -ă *adj.* presant, urgent
imperios, obligatoriu

strivi *vb.* 1. a zdrobi, a sfărma, a
nimici, a distruge. 2. a îngrămădi, a
apăsa, a înăbuși, a copleși, a frânge

strivitor, -oare *adj.* zdrobitor,
covârșitor

strop *n.* picătură, pic; lacrimă

stropi *vb.* a uda, a împroșca; a
păta

stropitură *f.* picătură, strop

stropitoare *f.* praftoriță

stropși *vb.* 1. a se răsti, a se
burzului, a se oțărî. 2. a zdrobi, a
strivi

stropșit, -ă *adj.* 1. stălcit, zdrobit,
strivit, deformat. 2. smintit, aiurit

structură *f.* alcătuire, organizare,
sistem, osatură, compoziție

structura *vb.* a organiza, a
sistemiza, a configura, a compune

structural, -ă *adj.* component,
organizatoric, alcătuit

strugure *m.* ciorchine

struji *vb.* v. ciopli

strujitură *f.* talaș

strună *f.* coardă

strungă *f.* defileu, pas, trecătoare

struni *vb.* a stăpâni, a înfrâna, a
domina, a reține, a liniști

studia *vb.* a învăța, a cerceta, a
observa, a analiza, a examina, a
căuta

studiat, -ă *adj.* 1. cercetat, exami-
nat, analizat. 2. calculat, aranjat,
afectat, nenatural

studio *n.* 1. atelier, laborator. 2.
divan

studiu *n.* 1. învățare, învățământ,
învățătură. 2. lucrare, investigare,
analiză, cercetare

stuf *n.* trestie

stufos, -oasă *adj.* des, bogat,
încărcat, greoi

stupar *m.* prisăcar, stupină, apicuitură

stupefacție *f.* uimire, stupoare, uluire, năucire

stupefiant, -ă *adj.* 1. năucitor, uluitor, uimitor. 2. drog, halucinogen

stupi *vb.* v. scuipa

stupid, -ă *adj.* 1. prost, nătâng, mărginit, tâmpit. 2. illogic, absurd

stupiditate *f.* absurditate, nerozie, prostie, aiureală

stupină *f.* prisacă, stupărie

stupoare *f.* stupefacție, uimire, uluire

sturlubatic, -ă *adj.* zvăpăiat, nebunatic, neastâmpărat

suav, -ă *adj.* gingaș, fin, delicat, grațios

suavitate *f.* v. finețe

sub *prep.* dedesubt

subalimentat, -ă *adj.* subnutrit, flămânzit, înfometat

subaltern, -ă *adj.* subordonat, dependent, inferior

subaprecia *vb.* a subestima, a subevalua, a minimaliza

subcutanat, -ă *adj.* hipodermic

subdivide *vb.* subîmpărți

suber *n.* plută

subestima *vb.* v. subaprecia

subevalua *vb.* v. subaprecia

subiect *n.* 1. materie, problemă, temă. 2. cauză, motiv, acțiune

subiectiv, -ă *adj.* personal, particular, părtinitor

subiectivism *n.* părtinire, personalizare, subiectivitate

subiectivitate *f.* v. subiectivism

subit, -ă *adj.* brusc, neașteptat, neprevăzut, imprevizibil, dintrodată

subînțelege *vb.* 1. a reieși, a rezulta, a (se) deduce. 2. a fi implicat, a conține

subjonctiv *n.* conjunctiv

subjuga *vb.* 1. a înrobi, a aservi, a supune, a înfeuda, a îngeunchea, a domina, a stăpâni. 2. a captiva, a înălța, a fermeca, a cuceri

sublim, -ă *adj.* măreț, încântător, minunat, superb, perfect, coplesitor

sublima *vb.* a condensa, a concentra, a esențializa

sublinia *vb.* a accentua, a reliefa, a pune, în evidență, a evidenția

submersibil *n.* submarin

submina *vb.* a compromite, a boicota, a torpila, a săpa, a periclita, a roade, a măcina

subnutri *vb.* a subalimenta, a înfometa

subordona *vb.* a subordona, a face dependent, a domina

subordonat, -ă *adj.* subaltern, dependent, condiționat

subpământean, -ă *adj.* subteran

subraț *n.* v. subsuoară

subretă *f.* cameristă

subrogare *f.* schimbare, înlocuire (de persoană)

subscrie *vb.* 1. a semna, a iscăli. 2. a aproba, a fi de acord, a subsemna, a confirma

subsemna *vb.* v. subscrie

subsidiar, -ă *adj.* complementar, auxiliar, secundar

subsidiu *n.* subvenție, sprijin, ajutor

substantiv *n.* nume

substanță *f.* materie, conținut, miez, esență

substanțial, -ă *adj.* 1. esențial, important, principal, deosebit. 2. hrănitor, consistent, nutritiv

substituent, -ă *adj.* v. înlocuitor

substitui *vb.* a înlocui, a suplini

substituit *m.* locuitor, supleant, suplinitor

substituție *f.* înlocuire, suplinire

substrat *n.* 1. bază, fundament. 2. element, fond autohton. 3. motiv, cauză

subsuma *vb.* 1. a aduna, a include, a cuprinde. 2. a subordona

subsuoară *f.* axila, subraț

subteran, -ă *adj.* 1. subpământean. 2. (*n.*) mină, galerie

subterfugiu *n.* șiretlic, stratagemă, vicleșug, tertip, truc, artificio, manevră, șmecherie

subtil, -ă *adj.* ager, ingenios, fin, pătrunzător

subtilitate *f.* acuitate, finețe, pătrundere, inteligență, talent

subtiliza *vb.* a fura, a șterpeli, a sustrage

subția *vb.* 1. a reduce, a micșora, a slăbi, a dilua. 2. a se civiliza, a se rafina

subțiratic, -ă *adj.* subțire, suplu, slab, zvelt

subțire *adj.* 1. îngust, fin, redus, slab, delicat. 2. ușor, vaporos, rar, suplu. 3. diluat, apos, neconsistent. 4. stilat, fin, rafinat, subtil

suburban, -ă *adj.* necivilizat, primitiv, miitocan, necrescut

suburbie *f.* periferie, mahala, cartier (mărginaș)

subvenție *f.* subsidiu, sprijin, ajutor, supliment

subvenționa *vb.* a finanța, a stipendia, a sprijini

subzista *vb.* a dăinui, a se menține, a rezista, a dura, a continua, a trăi

subzistență *f.* aprovizionare, întreținere, hrană, alimente, resurse

suc *n.* băutură, sirop, zeamă; sevă secreție

sucală *f.* suveică, depănător

succeda *vb.* 1. a urma, a se răndui, a se perinda, a se înșirui. 2. a moșteni, a primi

succedaneu *n.* înlocuitor

succes *n.* reușită, izbândă, victorie, biruință

sucesiune *f.* 1. înșiruire, șirag, șir, rând. 2. moștenire. 3. descedență, urmași, posteritate

succesiv, -ă *adj.* 1. treptat, gradat. 2. consecutiv

succesor *m.* 1. continuator, urmaș. 2. moștenitor, herede

succint, -ă *adj.* sumar, concis, strâns, concentrat, pe scurt, sintetic

suceală *f.* ciudățenie, bizarerie, aiureală, scrânteală, sminteală

suci *vb.* a răsuci, a învârti, a întoarce, a contorsiona, a învâltuci

sucit, -ă *adj.* 1. răsucit, învârtit, contorsionat, întors, încolăcit, cotit. 2. ciudat, bizar, neobișnuit, aiurit

sucitor *n.* făcăleț, sul, vergea

sucomba *vb.* a muri, a deceda, a se stinge, a repausa

suculent, -ă *adj.* zemos, hrănitor, gustos, savuros

suculentă *f.* 1. savoare, gust. 2. consistență, calitate, miez, valoare

sucursală *f.* filială, agentură, reprezentanță, agenție

sud *n.* miazăzi

suda *vb.* a lipi, a uni, a lega

sudalmă *f.* înjurătură, insultă, ocară

sudat, -ă *adj.* legat, unit, aglutinat, omogen

sudație *f.* transpirație, nădușeală, sudoare

sudic, -ă *adj.* meridional, austral, de miazăzi

sudoare *f.* nădușeală, transpirație, sudație

sudui *vb.* a înjura, a insulta, a ocări

sudură *f.* legătură, lipire, unire, sudare

suferi *vb.* 1. a suporta, a răbda, a îndura, a pătimi. 2. a admite, a permite, a consimți, a tolera

suferind, -ă *adj.* bolnav, la pat

suferință *f.* durere chin, tortură; boală, mizerie, neajuns

suficient, -ă *adj.* 1. destul, satisfăcător, îndestulător, mulțumitor. 2. mediocru, mărginit, redus, prost, stupid

suficiență *f.* îndestulare, mărginire, mediocritate, vanitate, prostie

sufia *vb.* 1. a respira, a expira. 2. a adia, a trece, a bate (un curent). 3. a șopti, a grăi, a spune (încet). 4. a polei, a lustrui

sufiare *f.* 1. adiere, boare, vântișor. 2. vietate, ființă, om, lume. 3. respirație

sufleca *vb.* a răsfărânge, a sumete, a îndoi

suflet *n.* 1. conștiință, psihic, minte, cuget, inimă, simțire, spirit. 2. bunătate, omenie, caracter, generozitate. 3. avânt, curaj, tărie. 4. om, persoană, ins, semen, locuitor, omenire

sufletesc, **-ească** *adj.* spiritual, moral, psihologic, imaterial, etic

sufletește *adv.* moralment, psihic, etic

sufiu *n.* 1. suflare, adiere, boare. 2. respirație. 3. elan, avânt, pornire, entuziasm

sufoca *vb.* a înăbuși, a asfixia, a sugruma

sufocant, **-ă** *adj.* înăbușitor, asfixiant, insuportabil, ucigător

sufragerie *f.* sala de mese

sufragiu *n.* vot, adeziune, aprobare, asentiment

sugar *m.* nou-născut, sugaci, făt, bebeluș

suge *vb.* 1. a sorbi, a bea, a absorb. 2. a oprima, a slei, a stoarce (bani)

sugera *vb.* a insufla, a inspira, a determina, a isca (o idee)

sugestie *f.* idee, gând, perspectivă (provocată), configurare, soluție

sugestiona *vb.* a insufla, a inspira, a oferi, a propune (o soluție)

sugestiv, **-ă** *adj.* provocator, simpatetic, expresiv, dinamic

sugruma *vb.* 1. a gătui, a strângula, a sufoca, a înăbuși, a asfixia. 2. a reprima, a anihila

sugrumat, **-ă** *adj.* 1. sufocat, asfixiat, găduit. 2. copleșit, înecat, asmuțit

suhat *n.* pășune, islaz, imaș

sui *vb.* 1. a urca, a se înălța, a se cățăra, a se ridica. 2. a (se) majora, a (se) mări, a crește, a spori, a înainta, a progresa

suliș *n. v.* urcuș

sulită *f.* 1. alai, escortă, însoțitori. 2. serie, șir, rând. 3. succesiune, continuitate, înălțuire

sultor, **-oare** *adj.* ascendent, progresiv; agățător, urcător

sul *n.* cilindru, rulou, vălătuc

sulf *n.* pucioasă

suliman *n.* fard, dres

sulimeni *vb.* a se farda, a se vopsi, a se boi

suliță *f.* lance

suman *n.* dulamă, zeghe, țundră

sumar¹ *n.* 1. sinteză, rezumat. 2. cuprins, tablă de materii

sumar², **-ă** *adj.* succint, sintetic, superficial, rezumativ

sumă *f.* total, adunare, însumare, totalitate, cantitate

sumbru, **-ă** *adj.* 1. întunecat, neguros, înnegurat, tenebros. 2. trist, mâhnit, posomorât, deprimat, lugubru

sumedenie *f.* mulțime, puzderie, cantitate

sumes, **-easă** *adj.* suflecat, răsfărânt

suna *vb.* 1. a răsună, a șuiera, a zbârnâi. 2. a intona, a cânta, a suna. 3. a glăsuia, a zice

sunătoare *f.* pojarăniță

sunător, **-oare** *adj.* rezonant, răsunător

sunet *n.* 1. răsunet, vibrație, ecou, son. 2. semnal, vesteire

supapă *f.* ventil

supă *f.* zeamă, ciorbă

supăra *vb.* 1. a se întrista, a se mâhni, a se necăji, a se amărî. 2. a indispune, a jena, a mânia, a irita

supărat, -ă *adj.* abătut, amărât, trist, indispus, necăjit, mâhnit, cătrănit mânios, înfuriat

supărare *f.* 1. amărăciune, tristețe, mâhnire, iritare, pornire, furie. 2. necaz, neplăcere, suferință, neajuns, povară, pagubă, stricăciune

supărăcios, -oasă *adj.* susceptibil, iritabil, sensibil, irascibil, țăfnos

supărător, -oare *adj.* jenant, incomod, enervant, chinuitor, neplăcut

superb, -ă *adj.* grandios, admirabil, minunat, fermecător, splendid, măreț

superbie *f.* semetie, aroganță, îngâmfare, orgoliu

superficial -ă *adj.* neserios, ușuratic, fără temei, mediocru, inconsistent

superficialitate *f.* ușurință, nețemeinicie, mediocritate, inconsistență

superfluu, -ă *adj.* inutil, zadarnic, de prisos

superior, -oară *adj.* 1. ales, fin, proeminent, select, selecționat, deosebit. 2. (*m.*) șef, conducător, comandant, responsabil

superioritate *f.* v. avantaj

superstiție *f.* eres, credință deșartă, misticism

supleant, -ă *adj.* suplinitor, substituit, înlocuitor

supletiv, -ă *adj.* 1. întregitor, adăugat. 2. facultativ

suplețe *f.* mlădiere, flexibilitate, elasticitate, sprinteneală, grație

suplică *f.* cerere, jalbă, plângere

supliciu *n.* chin, tortură, caznă

supliment *n.* adaos, completare, spor, plus

suplimentar, -ă *adj.* adițional, complementar, întregitor, supletiv

suplimenta *vb.* a spori, a adăuga, a mări

suplini *vb.* 1. a înlocui, a ține loc. 2. a adăuga, a completa, a împlini

suplinitor, -oare *m. f.* locuitor, supleant, înlocuitor

suplu, -ă *adj.* 1. mlădios, flexibil, elastic, zvelt, grațios. 2. acomodabil, adaptabil

suport *n.* 1. postament, bază. 2. susținere, sprijin

suporta *vb.* 1. a răbda, a îndura, a suferi. 2. a admite, a tolera, a îngădui, a permite, a fi de acord

suportabil, -ă *adj.* v. tolerabil

suporter *m.* susținător, simpatizant
supoziție *f.* bănuială, presupunere, ipoteză

suprafață *f.* 1. întindere, arie, mărime, cuprins, regiune, zonă. 2. față, exterior, aparentă

supranatural, -ă *adj.* miraculos, cosmic, mistic, irațional, extraordinar

suprapune *vb.* a coincide, a se potrivi, a încăleca

supraveghea *vb.* a păzi, a controla, a urmări, a observa

supraviețui *vb.* a scăpa, a rămâne, a rezista, a se salva

suprem, -ă *adj.* absolut, optim, maxim, incomparabil, unic, preponderent

supremație *f.* preponderență, prioritate, superioritate

suprima *vb.* 1. a elimina, a înlătura, a anula, a desființa. 2. a ucide, a omorî, a lichida

supt, -ă *adj.* slab, uscat, debil, transparent

supune *vb.* 1. a subjugă, a cuceri, a subordona, a constrânge. 2. a se conforma, a asculta, a accepta

supunere *f.* ascultare, obediență, conformism

supura *vb.* a puroia

supus, -ă *adj.* 1. obedient, ascultător, plecat. 2. smerit, umil, servil

sur, -ă *adj.* 1. cenușiu, gri. 2. cărunț, încăruntit. 3. tulbure, încețoșat, neclar

surată *f.* prietenă, amică, apropiată
surâde *vb.* a zâmbi, a se înveseli
surăzător, -oare *adj.* zâmbitor, vesel, amical, prietenos, favorabil
surcea *f.* aşchie, vreasc, gătej
surclasa *vb.* a întrece, a depăşi, a birui

surd, -ă *adj.* 1. fără auz. 2. (fig.) indiferent, nesimţitor, nepăsător. 3. slab, înăbuşit, mocnit. 4. ascuns, confuz, tănuţ, nedefinit

surescita *vb.* v. excita

surescitat, -ă *adj.* excitat, enervat, dezlănţuit, nervos, exaltat

surgliun *n.* 1. exil, pribegie, înstrăinare, deportare. 2. izolare, singurătate

surgliuni *vb.* a exila, a deporta, a alunga, a îndepărta, a renega, a ostraciza

surguci *n.* panaş

surmena *vb.* a se extenua, a se istovi, a se obosi (tare)

surmenaj *n.* istovire, extenuare, oboseală

surmonta *vb.* a depăşi, a trece de, a birui

surogat *n.* înlocuitor, erzaţ

surpa *vb.* 1. a se prăbuşi, a se năru, a se distruge, a se ruina, a submina, a compromite, a săpa, a-l lucra

surpătură *f.* 1. ruină. 2. hernie

surplus *n.* prisos, plus, excedent, belşug, adaos

surprinde *vb.* a uimi, a ului, a mira, a epata, a frapa. 2. a prinde, a apuca a sesiza, a găsi

surprinzător, -oare *adj.* v. frapant

surpriză *f.* 1. surprindere, uimire. 2. plăcere, bucurie, cadou, dar, atenţie

sursă *f.* obârşie, izvor, origine, sorginte, început

surtuc *n.* veston, haină

surtucar *m.* orăşean, intelectual, târgoveţ

surugiu *m.* vizitiu

surveni *vb.* a se ivi, a apărea, a se întâmpla, a se produce

surzenie *f.* surditate, asurzeală

susceptibil, -ă *adj.* 1. supăracios, sensibil, bănuitor. 2. potrivit, apt, posibil

suscita *vb.* a stârni, a provoca, a trezi, a solicita

suspect, -ă *adj.* dubios, nesigur, îndoielnic, ascuns, incert, bănuţ

suspecta *vb.* a bănu, a presupune, a pune la îndoială

suspenda *vb.* 1. a atârna, a lega. 2. a opri, a întrerupe, a interzice, a suprima

suspensie *f.* întrerupere, oprire; dispersie

suspiciune *f.* bănuială, mefienţă, circumspecţie, neîncredere

suspin *n.* oftat, plânset

sustrage *vb.* 1. a şterpeli, a fura, a delapida. 2. a se eschiva, a fugi, a (se) abate

susţinător, -oare *m. f.* 1. protector, sprijinitor, ocrotitor. 2. adept, suportor

susţine *vb.* 1. a sprijini, a ajuta, a ocroti. 2. a afirma, a spune, a pretinde

susţinut, -ă *adj.* 1. ajutat, sprijinit. 2. continuu, persistent, statomic, activ, stăruitor, perseverent

susura *vb.* v. murmura

sutană *f.* anteriu

sutaş *m.* 1. centurion. 2. sotnic, hotnog

suvenir *n.* amintire

sutime *f.* procent

suvelcă *f.* navetă

suveran *m.* rege, monarh, domnitor, împărat

suveran, -ă *adj.* absolut, suprem, independent

suveranitate *f.* independenţă, autonomie

sveter *n.* pulover, jersey, flanel

syrinx *n.* nai

Ș

șablon *n.* clișeu, tipar, model, calapod, calup, formă, șan

șablonard, -ă *adj.* uniform, banal, convențional, tipizat, tipicar

șagă *f.* v. glumă

șal *n.* fular

șale *f. pl.* mijloc

șaltăr *n.* întrerupător

șalupă *f.* barcă, ambarcațiune, luntre

șalvari *m. pl.* nădragi, pantaloni, cioareci

șaman *m.* vrăjitor

șan *n.* calapod, calup, tipar, formă, șablon

șandrama *f.* baracă, magherniță, colibă, dărăpănătură

șansă *f.* noroc, perspectivă (bună), prilej, sorți, circumstanță (favorabilă)

șansonetă *f.* cântec, canțonetă, arie (veselă)

șantaj *n.* presiune, intimidare, constrângere, înșelăciune, tragere pe sfoară

șantier *n.* întreprindere; bina

șanț *n.* tranșee; creștătură

șapcă *f.* chipiu

șaradă *f.* 1. ghicitoare, enigmă, rebus. 2. complicație, încâlceală

șaretă *f.* cabrioletă, trăsurică

șarg, -ă *adj.* galben, gălbuie

șarlatan *m.* escroc, impostor, pungaș, hoțoman, potlogar, panglicar

șarmant, -ă *adj.* fermecător, încântător, agreabil

șarnieră *f.* balama, țâțână

șarpe *m.* 1. reptilă, ofidian. 2. om rău, perfid, ins periculos

șart *n.* v. datină

șaten, -ă *adj.* castaniu

șatră *f.* 1. cort, baracă, șopron. 2. țigani, grup de romi

șăgalnic, -ă *adj.* poznaș, glumeț, sugubăț, hazliu, spiritual

șchiop, șchioapă *adj.* 1. schilod, infirm, cotonog, șontorog. 2. defec-tuos, imperfect

șchiopăta *vb.* 1. a șonticăi, a se poticni. 2. a funcționa rău, a fi defect

școală *f.* 1. învățământ, cultură, practică didactică. 2. inițiere, practică. 3. curent de idei, mișcare, influență literară

școlar *m.* elev, ucenic, discipol, în-vățăcel

școlăresc, -ească *adj.* simplu, modest, naiv, imatur, fără pretenții

școlit, -ă *adj.* v. instruit

ședea *vb.* 1. a se așeza, a poposi, a lua loc. 2. a locui, a domicilia. 3. a-i veni bine, a se potrivi

ședință *f.* consfătuire, adunare, întrunire, reuniune

șef, -ă *m. f.* 1. conducător, cap, căpetenie, superior, comandant. 2. patron, stăpân

șefie *f.* conducere, direcție, comandă

șemineu *n.* cămin, sobă

șerb *m.* iobag, serv

șerbie *f.* iobăgie, servitute, aservire

șerpar *n.* chimir, brâu

șerpui *vb.* a face cotituri, a undui

șervet *n.* prosop, ștergar

șes *n.* câmpie, bărgan, pustă

șezătoare *f.* 1. clacă, întrunire (amicală). 2. reuniune literară

șezut *n.* fund, dos, popou

șfichi *n.* 1. pleasnă, sfârc. 2. înțepătură, ironie, sarcasm

șfichiului *vb.* 1. a plesni, a biciui. 2. a ironiza, a împunge, a înțepa

șic *n.* elegantă, bun gust, distincție, dichis, găteală

șicana *vb.* a săcăi, a plictisi, a deranja, a indispuce, a face mizerii

șicană *f.* săcăială, critică, pricină, tertip

șifona *vb.* 1. a boți, a mototoli, a deforma. 2. a se supăra, a se enerva, a se necăji, a se indispuce

șifonier *n.* dulap, garderob

șindrilă *f.* șită, draniță

șip *n.* sticlă, flacon, garafă

șipcă *f.* leț, ostreț

șipot *n.* 1. izvor, fir de apă, șuvoi. 2. jgheab, uluc, burlan

șir *n.* rând, șirag, coloană, înșiruire, aliniere, fir, lanț

șirag *n.* 1. rând, șir, lanț, fir. 2. salbă, colan, colier

șiră *f.* claie, grămadă, stog

șiret *n.* șnur, găitan, ceapraz

șiret, -eată *adj.* viclean, perfid, fals, prefăcut, șmecher, ipocrit

șiretlic *n.* truc, șmecherie, stratagemă, subterfugiu, șiretenie, tertip

șiretenie *f.* viclenie, perfidie, ipocrizie, falsitate, șmecherie

șiroi *n.* curgere, șuvoi, pârâu, torent

șiș *n.* pumnal, cuțit

șlagăr *n.* cântec, melodie, arie (la modă)

șleahță *f.* bandă, grup, adunătură

șleau *n.* drum, cale, cărare

șlefui *vb.* 1. a lustrui, a netezi, a curăța, a cizela. 2. a (se) civiliza, a (se) stila, a (se) ciopli, a (se) rafina

șlep *n.* vapoasă, cabotier

șmecher, -ă *adj.* șiret, pehlivan, șoltic, viclean, șarlatan, afacerist, hoțoman

șmecherie *f.* v. șiretlic

șnapan *m.* șarlatan, pungaș, escroc, potlogar, impostor

șnur *n.* șiret, ceapraz, găitan

șoaptă *f.* sușoteală, murmur, susur, șopot; (la pl. fig.) vorbe, bârfă, calomnii

șobolan *m.* guzgan

șoc *n.* izbire, lovire, zguduire, comotie

șoca *vb.* a frapa, a contraria, a surprinde (neplăcut), a epata

șofa *vb.* a conduce (mașina)

șofer *m.* conducător, pilot

șoim *m.* erete; (fig.) om viteaz, curajos, temerar, semeț, aprig

șolmane *f. pl.* iele

șold *n.* coapsă, pulpă

șoldan *m.* pui, mânăz, fraged

șoldi *vb.* a (se) deșela, a (se) speti

șoltic, -ă *adj.* v. șmecher

șonticăi *vb.* a șchiopăta

șoma *vb.* a fi șomer, a nu avea de lucru

șomer *m.* nelucrător, persoană fără slujbă

șontorog *m.* 1. șchiop, infirm, olog.

2. bătrân, slăbănog, fără vlagă

șopot *n.* murmur, clipocit, foșnet

șopron *n.* remiză, barac, poiată, adăpost

șopru *n.* șură, baracă

șopti *vb.* a murmura, a susura, a vorbi încet, a sufla, a sușoti

șoptit, -ă *adj.* 1. murmurat, sușotit, în șoaptă, încet. 2. tainic, ferit, în surdina

șoricloaică *f.* arsenic

șorț *n.* catrință, zavelcă

șosea *f.* cale, arteră, magistrală, autostradă

șotie *f.* poznă, glumă, farsă

șovar *m.* rogoz, papură

șovăi *vb.* 1. a ezita, a se codi, a pregeta, a sta în cumpănă. 2. a oscila, a fluctua, a se împletici, a se clătina

șovălelnic, -ă *adj.* v. nesigur

șovălală *f.* ezitare, nesiguranță, îndoială, codire, cumpănă, oscilare

șovin, -ă *adj.* naționalist, xenofob

șperlă *f.* cenușă, spuză

șperț *n.* mită, ciubuc, bacșiș, rușfet

ștab *m.* v. șef

ștachetă *f.* bară, linie

ștafetă *f.* curier, mesaj, trimis, emisar, comunicare

ștampila *vb.* a pecetlui, a sigila, a marca

- **ștampilă** *f.* sigiliu, pecete, marcă, semn

ștangă *f.* rangă, bară, drug

ștecher *n.* fișă

ștergar *n.* prosop, șervet

șterge *vb.* 1. a curăța, a elimina, a rade, a înlătura. 2. a suprima, a anula, a desființa, a radia. 3. a fugi, a zbughi

șterpell *vb.* v. fura

șters, **ștearsă** *adj.* 1. spălăcit, decolorat, inexpressiv. 2. stins, discret, mediocru, fără strălucire

ștevele *f.* măcriș

ști *vb.* 1. a cunoaște, a se dumiri, a fi instruit, a avea cunoștințe, a fi aflat, cunoscut, a fi documentat. 2. a-și da seama, a-și aminti, a pricepe, a prevedea, a bănuî, a se orienta

știlnță *f.* v. cunoaștere

știlnțific, -ă *adj.* riguros, precis, verificat, garantat, prestigios, solid

știmă *f.* iele, rusalcă, fantome

știrb, -ă *adj.* ciobit, rupt, ciocnit

știrbi *vb.* 1. a ciobi, a sparge, a ciuntii. 2. a vătăma, a leza, a com-promite

știre *f.* 1. informație, veste, noutate, comunicare, înștiințare. 2. cunoaștere, consimțire, aprobare, permisie

știbel *m.* stup, buduroi

știlete *m.* cocean

știlutor, -oare *adj.* cunoscător, informat

ștralf *n.* dungă, fâșie, linie, bandă

ștreang *n.* 1. frânghie, funie, juvăt, lat. 2. spânzurătoare. 3. șleau

ștregar *m.* poznaș, nebunatic, neastâmpărat, haimana, șmecher

ștregărie *f.* ghidușie, poznă, șotie, aventură, farsă, glumă

șubred, -ă *adj.* fragil, firav, nerezistent, plăpând, slab, debil, caduc

șubrezi *vb.* a slăbi, a se degrada, a deveni fragil, a se destrăma

șuetă *f.* discuție, conversație, dialog

șugubăț, -eață *adj.* hazliu, glumeț, poznaș, spiritual

șul, **șule** *adj.* 1. zvelt, subțire, mlădios. 2. smintit, zănatic, nebun, aiurit

șulera *vb.* a fluiera, a vâjâi, a țiuî

șuncă *f.* jambon, pulpă, coapsă, șold

șură *f.* remiză, gireadă, șopron

șușoti *vb.* a șopti, a murmura, a susura, a vorbi în șoaptă

șut *n.* schimb, tură, rând

șuviță *f.* 1. plete, smoc, viță, lațe. 2. fâșie, fir

șuvoi *n.* 1. val, curs, torent, puhoi. 2. mulțime, abundență, revărsare

șvalțer *n.* brânză

șvarț *n.* filtru; cafea

T

tabac *n.* tutun
tabachieră *f.* porttigaret
tabără *f.* 1. campament, bivuac, lagăr, castru, cantonament. 2. partidă, grupare
tabel *n.* listă, tabelă, grafic, evidență, tablou
tabernacul *n.* chivot, altar
tablet *n.* deprindere, apucătură, nărav, obicei, manie
tablă *f.* 1. tinichea. 2. platou, tavă
tabletă *f.* pastilă, pilulă, hap
tablou *n.* 1. pictură, desen, portret, frescă, gravură. 2. peisaj, priveliște, panoramă. 3. listă, grafic, tabel
tabu *n.* interdicție, evitare
tachina *vb.* a săcăi, a necăji, a îndispune, a plictisi
tacit, -ă *adj.* subînțeles, consimțit, discret
taciturn, -ă *adj.* 1. tăcut, rezervat, timid, discret. 2. posac, închis, ursuz
tacâm *n.* 1. harnașament, echipament. 2. serviciu de masă. 3. corțegiu, gloată
taclale *f. pl.* taifas, discuții, dialog, cozerie
tact *n.* 1. chibzuială, măsură, abilitate, echilibru. 2. cadență, ritm
tactică *f.* 1. artă militară, strategie. 2. plan, aranjament, organizare

tacticos, -oasă *adj.* măsurat, cum-pănit, domol, calm, temperat
tagmă *f.* breaslă, castă, grup, cin, societate
taică *f.* tată, părinte
taifas *n.* convorbire, discuție, dialog, cozerie, taifas, taclale, șuetă
tain *n.* porție, rație, cotă, provizie, hrană
taină *f.* secret, enigmă, mister, dogmă
tainic, -ă *adj.* 1. misterios, enigmatic, secret, ascuns. 2. discret, confidențial, intim, retras, izolat, tăcut
tainiță *f.* v. ascunzătoare
talangă *f.* clopot, tilingă
talaș *n.* strujitură
talent *n.* 1. har, vocație, înzestrare, chemare, dar, dotare. 2. iscusință, îndemânare, dibăcie, dexteritate
talentat, -ă *adj.* v. dotat
taler *n.* farfurie, platou, talger, tas
talie *f.* 1. mijloc, brâu, boi. 2. statură, siluetă. 3. măsură, nivel, grad
talisman *n.* fetiș, amuletă, mascotă
talmeș-balmeș *n.* amestecătură, mixtură, dezordine, confuzie, haos
talon *n.* 1. matcă, document, înscris. 2. călcâi
talpă *f.* bază, temelie, susținere
talus *n.* călcâi, astragal

taman *adv.* tocmai, chiar, precis
tambur *m. n.* 1. toboșar. 2. tobă
tampona *vb.* a ciocni, a izbi, a lovi
tam-tam *n.* vacarm, tapaj, zarvă, gălăgie
tandem *n.* pereche, cuplu
tandrețe *f.* gingășie, duioșie, afecțiune
tandru, -ă *adj.* afectuos, sentimental, dragăstos
tangență *f.* atingere, contact, relație, legătură
tangențial, -ă *adj.* 1. razant, atins; 2. în treacăt, indirect, printre altele
tangibil, -ă *adj.* concret, pipăibil, real, palpabil
tanti *f.* mătușă, tușă
tapaj *n.* scandal, gălăgie, tam-tam, larmă, hărmălaie
tapisa *vb.* a capitona, a îmbrăca
tarabă *f.* tejghea, masă
taraf *n.* bandă, grup (de lăutari)
tară *f.* 1. dără, greutate. 2. defect, neajuns, meteahnă
tardiv, -ă *adj.* întârziat, târziu, inoportun
tare *adj. adv.* 1. solid, trainic, rezistent, vârtos, tenace, dur. 2. viguros, voinic, zdravăn, puternic, rezistent, forte. 3. ferm, categoric, dărz, neclintit, concludent. 4. (*adv.*) foarte, mult, intens, iute, repede, extrem
targă *f.* brancardă
tarif *n.* taxă, cost, preț
tarla *f.* solă
tartar *n.* iad, infern, gheenă
tartor *m.* 1. satană, diavol, drac. 2. șef, staroste, căpetenie
tas *n.* taler, platou
tasa *vb.* a îndesa, a compacta
tașcă *f.* geantă, pungă
tatale *m.* bunic, tată
tată *m.* părinte, taică
tatona *vb.* a sonda, a dibui, a încerca, a cerceta
taumaturg *m.* vrăjitor, mistificator, vindecător
taur *m.* buhai

tautologie *f.* pleonasm, repetiție
tavan *n.* plafon
tavă *f.* tepsie, taler, tas, tablă
tavernă *f.* cârciumă, bombă
taxa *vb.* a prețui, a aprecia, a califica, a considera, a cataloga
taxator *m.* încasator, primitor (de bani)
taxă *f.* tarif, preț, cost, plată
taxi *n.* taximetru, mașină (de piață)
tăbăcar *m.* argășitor
tăbăceală *f.* 1. argăseală. 2. bătaie, corecție, snopire
tăbăci *vb.* 1. a argăsi, a prelucra (piei). 2. a snopi, a bate
tăbări *vb.* a da buzna, a invada, a se năpusti, a se repezi
tăcea *vb.* a nu vorbi, a rămâne mut, a nu spune nimic, a fi discret
tăcere *f.* 1. muțenie, discreție, amuțire. 2. liniște, repaos, pace, apatie. 3. (*interj.*) nici o vorbă, sst...
tăciune *f.* 1. cărbune, jar. 2. boală (plante)
tăcut, -ă *adj.* 1. taciturn, rezervat, timid, discret. 2. posac, morocănos, ursuz, posomorât
tăgadă *f.* contestare, dezmințire, negare
tăgădui *vb.* a nega, a dezminți, a contesta, a abjura
tăia *vb.* 1. a despica, a spinteca, a reteza. 2. a suprima, a elimina, a amputa, a opera. 3. a ucide, a omorî. 4. a croi, a sculpta, a săpa. 5. a traversa, a străbate, a trece. 6. a bara, a scurta, a anula
tăietor *n.* butuc
tăietură *f.* 1. despicătură, croială. 2. rană. 3. anulare, suprimare
tălfăsui *vb.* a discuta, a sporovăi, a pălăvrăgi
tăinui *vb.* a ascunde, a camufla
tăinuit, -ă *adj.* ascuns, ferit, tainic, secret
tăios, -oasă *adj.* 1. ascuțit. 2. caustic, mușcător, sarcastic, ironic
tăiș *n.* lamă, limbă, buză
tălăzui *vb.* a undui, a bate (valurile), a se ridica în valuri

tălăzurile *f.* unduire, revărsare, agitație

tălmăci *vb.* 1. a traduce, a transpune, a interpreta. 2. a lămuri, a explica, a exprima, a elucida

tălpul *vb.* a pingeli

tămădui *vb.* a vindeca, a însănătoși, a restabili

tămăduitor, -oare *adj.* 1. vindecător. 2. curativ, binefacător

tămbălău *n.* 1. tăărăboi, larmă, gălăgie, zgomot. 2. bairam, petrecere, chef

tămăia *vb.* 1. a cădelnița. 2. a linguși, a flata, a peria, a lăuda

tămăioasă *f.* busuioacă

tăpșan *n.* platformă, platou

tărăboanță *f.* roabă

tărăbol *n.* zarvă, scandal, hărmălaie, tevatură

tărăgăna *vb.* a amâna, a tempoziza, a tergiversa, a trena

tărășenie *f.* pățanie, întâmplare, peripeție, aventură, istorie

tărbăci *vb.* 1. a snopi, a bate. 2. a ocări, a insulta, a certa

tărcat, -ă *adj.* bălțat, vărgat, cu dungi

tărie *f.* 1. soliditate, consistență, durabilitate, trăinicie, rezistență. 2. forță, putere, vigoare, energie, fermitate. 3. firmament, boltă, crug

tărâm *n.* 1. ținut, regiune, loc, meleag. 2. domeniu, sferă, sector

tărtăcuță *f.* 1. dovleac. 2. cap, căpățână

tău *n.* baltă, lac, iezer

tăvăli *vb.* a se rostogoli, a se trânti, a culca la pământ, a se confrunta

tăvălug *n.* vâlătuc, val

tălc *n.* 1. înțeles, sens, rost, semnificație, mesaj. 2. explicație, interpretare, implicație

tălcui *vb.* v. interpreta

tălhar *m.* 1. hoț, bandit, netrebnic, brigand. 2. hoțoman, pușlama, ștrengar

tălhărește *adv.* perfid, banditește, pe la spate

tălhărie *f.* jaf, gangsterism, banditism, crimă

tâmp, -ă *adj.* v. idiot

tâmpenie *f.* idiotenie, ineptie, prostie, nerozie, stupiditate

tâmpit, -ă *adj.* neghiob, prost, nerod, aiurit, netot, tont, stupid, idiot

tâmplar *m.* lemnar, teslar, dulgher

tâmplă *f.* catapeteasmă, iconostas
tânăr, -ă *adj.* june, adolescent, nevârstnic, imatur, flăcău

tândăli *vb.* a mocăi, a mocoși, a lenevi

tângui *vb.* a deplânge, a jeli, a se văita, a boci, a se lamenta

tângulos, -oasă *adj.* v. tânguitor

tânguire *f.* plângere, bocet, lamentație, vaier

tânguitor, -oare *adj.* plângător, jalnic, sfâșietor, tânguios, suspinător

tânjeală *f.* v. lânzezeală

tânji *vb.* 1. a lânzezi, a stagna, a zăcea. 2. a jindui, a dori, a aspira

târg *n.* 1. piață, obor, hală, bălci, iarmaroc. 2. tranzacție, tocmeală, înțelegere, acord

târgoveț *m.* orășean, citadin

târgui *vb.* 1. a cumpăra, a achiziționa, a procura. 2. a se tocmi, a trata

târgulală *f.* 1. cumpărătură, achiziție. 2. tranzacție, învoială, acord

târî *vb.* a trage, a țârșâi, a duce (greu), a înainta (trăgând ceva)

tărăș *adv.* greoi, anevoios, dificil

tărător, -oare *adj.* reptilă

tărătură *f.* jigodie, lepădătură, zdreanță

tărlă *f.* stână

tărilci *m. pl.* papuci

târni *n.* măturoi

târnos *vb.* a consacra, a sfinți

târnosit, -ă *adj.* 1. sfințit, consacrat. 2. bătut, snopit. 3. beat, amețit

târziu, -le *adj.* 1. înaintat. 2. tardiv, întârziat, inoportun

teacă *f.* toc, tesac. 2. pâstaie

teafăr, -ă *adj.* intact, întreg, neatins, nevătămat, sănătos, valid

team *n.* echipă

teamă *f.* frică, spaimă, groază, angoasă, neliniște

teanc *n.* maldăr, vraf, grămadă
teapă *f.* 1. soi, varietate, gen, calibru. 2. rang, treaptă, stare, condiție

teasc *n.* tipar, presă
teatral, -ă *adj.* 1. spectacular, scenic. 2. afectat, căutat, artificial, disimulat

teatru *n.* 1. scenă. 2. actorie. 3. dramaturgie. 4. spectacol

tegument *n.* înveliș, membrană
tehnician *m.* meșter, maistru, specialist

tehui, -le *adj.* năuc, zăpăcit
tejghea *f.* tarabă, masă
tejghetar *m.* negustor, comerciant, vânzător

teleagă *f.* cotigă, căruță, șaretă
telegrafic, -ă *adj.* 1. rapid, iute. 2. concis, laconic, dens, sintetic

teleleu *adv.* aiurea, fără rost, nesocotit

teluric, -ă *adj.* terestru, pământean, lumesc

tematică *f.* problematică, preocupări, concepte, dezbateri

temă *f.* 1. problemă, subiect, motiv. 2. exercițiu, lecție, deprindere

temător, -oare *adj.* fricos, îngrijorat, preocupat; bănuitor, gelos

tembel *m.* indolent, indiferent, neglijent, lăsător, inactiv, apatic, leneș

temei *n.* 1. bază, temelie, fond, fundament. 2. cauză, motiv, pricină, prilej. 3. justificare, pretext, explicare

temeinic, -ă *adj.* 1. solid, trainic, fundamental. 2. profund, serios, adânc, chibzuit, important

temeinicie *f.* trăinicie, soliditate, tărie; solidaritate

temelie *f.* fundație, bază, fundament

temenea *f.* reverență, plecăciune, închinăciune, ploconeală

temerar, -ă *adj.* îndrăzneț, curajos, neînfricat, cutezător

temere *f.* v. teamă

temeritate *f.* curaj, îndrăzneală, cutezanță, neînfricare

temnicer *m.* gardian, paznic

temniță *f.* închisoare, pușcărie, penitenciar, arest; (pop.) răcoare, zdup

tempera *vb.* a potoli, a liniști, a modera, a domoli, a reține, a înfrâna

temperament *n.* 1. natură, fire, caracter. 2. energie, elan, vitalitate, ardoare, avânt

temperamental, -ă *adj.* avântat, înflăcărat, ardent, nervos

temperat, -ă *adj.* echilibrat, moderat, stăpânit, calm, cumpătat, domol

temperanță *f.* reținere, moderație, cumpătare, sobrietate, măsură

temperatură *f.* febră, febrințeală, căldură

templu *n.* bazilică, catedrală, biserică, sinagogă

tempo *n.* cadență, ritm, mișcare

temporar, -ă *adj.* vremelnic, provizoriu, tranzitoriu, trecător, momentan

temporiza *vb.* a mâna, a târăgăna, a tergiversa, a trena

temut, -ă *adj.* redutabil, amenințător

tenace *adj.* stăruitor, dărz, perseverent, consecvent

tenacitate *f.* v. stăruință

tendențios, -oasă *adj.* insinuant, părtinitor, subiectiv, contestabil

tendință *f.* pornire, dispoziție, înclinare, aplecare, năzuință, aspirație

tenebre *f. pl.* beznă, întuneric, obscuritate

tenebros, -oasă *adj.* 1. întunecat, sumbru, neguros. 2. misterios, neclar, tainic, ascuns

tenie *f.* panglică

tensiune *f.* încordare, stres, zbucium, dramatism, presiune; hipertensiune

tenta *vb.* a ispitii, a ademeni, a atrage, a momi, a seduce, a îmbia

tentant, -ă *adj.* v. ispititor

tentativă *f.* încercare, intenție, plan, proiect

tentație *f.* ademenire, ispită, momeală, atracție, seducție

teoretic, -ă *adj.* conceptual, principal, ideatic, noțional, abstract

teorie *f.* concepție, doctrină, sistem (de idei)

terapeutică *f.* tratament, terapie

terapie *f.* terapeutică, tratament

terasă *f.* platformă

terci *n.* amestec, mixtură, talmeș-balmeș

terclul *vb.* a zdrobi, a strivi, a storci

teren *n.* 1. loc, porțiune, parcelă, lot. 2. sol, pământ, regiune. 3. domeniul, sector

terestru, ă *adj.* pământesc, teluric, lumes

terfeli *vb.* 1. a murdări, a păta, a mânji. 2. a dezonoara, a compromite, a înjosi, a insulta

terfelog *n. v.* catastif

terglversa *vb.* a amâna, a târăgăna, a temporiza, a încetini, a trena

teribil, -ă *adj.* 1. groaznic, cumplit, crud, îngrozitor, atroce. 2. formidabil, strașnic, extraordinar. 3. tare, mult

teribilism *n.* extravagantă

terifiant, -ă *adj.* groaznic, înspăimântător, înfricoșător

teritoriu *n.* loc, regiune, ținut, pământ, întindere, teren

termen *n.* I. dată, soroc, scadență, interval, timp. II. cuvânt, vorbă, numire

termina *vb.* a sfârși, a încheia, a isprăvi, a înceta, a pune punct

terminație *f.* desinență

tern, -ă *adj.* 1. spălăcit, șters, uniform. 2. monoton, plicticos, banal

teroare *f.* groază, înfricoșare, spaimă, amenințare

teroriza *vb.* a îngrozi, a tiraniza, a chinui, a amenința

tertip *n.* subterfugiu, stratagemă, vicleșug, șmecherie

terțet *n.* trio

tescul *vb.* a stoarce, a presa, a zdrobi

teslar *m.* dulgher, lemнар

test *n.* probă, examen

testa *vb.* I. a lega, a lăsa (moștenire). II. a supune, a verifica (prin test), a examina

testament *n.* legat, dispoziție finală

testemel *n.* basma, batic, tulpan, broboadă

testimoniu *n.* mărturie, dovadă

teși *vb.* 1. a turti, a strivi. 2. a rețeza, a tăia

teuton, -ă *adj.* german, nemțesc

tevdură *f.* 1. tăărăboi, tămbălău, zarvă, scandal. 2. bucluc, belea, neplăcere, neajuns. 3. răzmeriță, revoltă, ciocnire

text *n.* scriere, redactare, document, context

textual, -ă *adj.* literal, pe text, ad litteram, reprodus (exact)

textură *f.* îmbinare, țesătură, aranjament

tezaur *n.* comoară, visterie, bogăție, avuție, rezerve (financiare); odor

tezauriza *vb.* a acumula, a strânge, a aduna

teză *f.* idee, principiu, temă, concept, enunț

tibia *f.* fluier, țurloi

tibișir *n.* cretă

tic *n.* gest, obicei, manifestare, mecanism (nervos)

ticăi *vb.* 1. a pulsa, a zvâcni, a vibra. 2. a mocăi, a mocoși, a fi lent

ticăit, -ă *adj.* mocăit, adormit, lent

ticălos, -oasă *adj.* infam, nemernic, abject, mizerabil, detestabil, scârnav, josnic, mârșav, netrebnic, infect, sclerat, parșiv

ticăloși *vb.* a se perverti, a se degrada, a decădea, a se strica, a corupe

ticăloșle *f.* fărădelege, infamie, josnicie, imoralitate, corupție, nemernicie, mișelie, turpitudine

tichle *f.* bonetă, căciuliță, scufiță

ticlul *vb.* 1. a aranja, a potrivi, a așeza. 2. a născoci, a scornii, a minți

ticsi *vb.* a înghesui, a îngrămădi, a umple, a îndesa

ticsit, -ă *adj.* încărcat, îndesat, plin, îngrămădit, burdușit

tifon *n.* pansament, bandaj
tlgvă *f.* craniu, țeastă, căpățână, tărtăcută
tihnă *f.* răgaz, odihnă, pace, repaos, calm, comoditate
tihni *vb.* a-i prii, a satisface, a conveni, a reconforta, a mulțumi, a bucura
tihnit, -ă *adj.* calm, liniștit, pașnic, plăcut, odihnitor, senin; agreabil
timbra *vb.* a franca, a marca
timbru *n.* I. marcă. II. voce, rezonanță
timid, -ă *adj.* sfios, sfielnic, rușinos, rezervat
timorat, -ă *adj.* intimidat, speriat, complexat, înfricoșat
tiimp *n.* 1. vreme, răstimp, perioadă, durată. 2. răgaz, interval, moment, dată. 3. ritm, bătaie, fază. 4. epocă, vremuri
tiimpurlu, -le *adj.* precoce, devreme
tină *f.* noroi, mocirlă
tindă *f.* 1. pridvor, cerdac. 2. pro-naos
tinde *vb.* a aspira, a năzui, a ținti
tinereșc, -ească *adj.* juvenil, adolescent
tinerețe *f.* junete, adolescență, vigoare, prospețime, energie
tinerime *f.* tineret, adolescența
tingire *f.* cratiță, tigaie
tinichea *f.* 1. tablă. 2. (fig.) deco-rație, medalie
tip¹ *m.* individ, ins, om, persoană
tip² *n.* 1. specimen, exemplar, model. 2. fel, soi, rasă, varietate, gen
tipar *n.* 1. presă, ștanță, zaț. 2. imprimare, tipărire, text. 3. model, șablon, calapod, formă, calup
tipări *vb.* a imprima, a publica, a edita
tipăritură *f.* imprimat, publicație, jurnal, carte, extras
tipic *n.* 1. ritual, ceremonial, uzanță. 2. regulă, normă, tradiție
tipic, -ă *adj.* specific, caracteristic, propriu, particular, distinct
tipicar *m.* pedant, scrupulos, formalist

tipliza *vb.* a standardiza, a unifor-miza
tipografie *f.* imprimerie, presă
tipsie *f.* tavă, platou
tiptil *adv.* ușurel, pe furiș, binișor, câtinel, pe nesimțite
tiradă *f.* retorică, vorbărie
tiran *m.* satrap, despot, dictator
tiranic, -ă *adj.* 1. samavolnic, des-potic, dictatorial, satrapic, abuziv. 2. chinuitor, obsesiv, presant, stresant
tiranle *f.* v. despotism
tiraniza *vb.* a oprima, a chinui, a teroriza
titanic, -ă *adj.* colosal, uriaș, gi-gantic, imens, groaznic, extraordinar
titirez *n.* sfârlează, prisnel
titlu *n.* calitate, atribut, demnitate, calificare, rang
titrat, -ă *adj.* licențiat, diplomat, universitar
titulariza *vb.* a definitiva, a încadra, a fixa (pe post)
tliv *n.* titivură, chenar, bordură
tlivl *vb.* a mărgini, a face chenar, a înconjura
toaletă *f.* I. rochie, îmbrăcăminte, găteală. II. dichiseală, gătire, curățenie (corporală). III. privată, wc
toană *f.* dispoziție, capriciu, criză
toarce *vb.* a fila, a răsuci (firul)
toartă *f.* mâner, coadă, mânăușă, ureche, verigă
toast *n.* urare, închinare, vivat
tobă *f.* 1. darabană, tambur, tâm-pină. 2. caro
toboșar *m.* tambur
toc *n.* 1. cercevea. 2. teacă, apărătoare, portochelari. 3. condei, pană, pix
toca *vb.* 1. a mărunți, a tăia, a îm-bucătăți. 2. a risipi, a cheltui, a părađu. 3. a flecări, a sporovăi, a cicăli
tocător *n.* 1. satâr. 2. fund
tocl *vb.* 1. a uza, a ponosi, a roade, a scâlcia. 2. a bucheri
tocllar *m.* 1. ascuțitor. 2. bucher
toclt, -ă *adj.* 1. uzat, ros, degradat, slăbit. 2. banalizat, învechit, inactual

tocmal *adv.* 1. chiar, precis, exact.
2. abia, numai, doar

tocmeală *f.* 1. tranzacție, târguială, tratative. 2. înțelegere, învoială, acord, convenție, pact. 3. organizare, structură, rânduială

tocmi *vb.* 1. a se târgui, a duce tratative, a dezbate. 2. a se aranja, a se învoi, a orându-i, a așeza, a pune la cale, a constitui

tol *n.* 1. miez, mijloc, dric. 2. tărâboi, zarvă, larmă, vâlmășag. 3. ceată, roi, grup

tolag *n.* baston, băț; (fig.) sprijin, ajutor

tolăni *vb.* a se lungi, a se culca, a lenevi întins

tolera *vb.* a permite, a răbda, a îngădui, a suporta, a îndura

tolerant, -ă *adj.* concesiv, răbdător, îngăduitor

toleranță *f.* îngăduință, răbdare, permisiune, admitere, acord

tom *n.* volum, carte, operă

tomate *f. pl.* roșii

tomnatic, -ă *adj.* 1. autumnal. 2. îmbătrânit, trecut, în declin

ton *n.* 1. sunet, glas, rezonanță, tonalitate, intonație, flexiune, accent.

2. nuanță, culoare, notă

tonaj *n.* încărcătură

tonalitate *f.* ton, rezonanță, inflexiune, înălțime

tonetă *f.* chioșc

tonic, -ă *adj.* 1. accentuat. 2. întăritor, fortifiant, întremător

tont, **toantă** *adj.* prost, netot, stupid, nătâng, nătărău, neghiob, tâmpit

topi *vb.* 1. a lichefia, a dizolva. 2. (fig.) a înduioșa, a mișca, a copleși.

3. a mistui, a consuma, a vlăgui, a istovi, a slăbi, a usca

topor *n.* baltag, toporișcă

toporaș *m.* viorea

toporișcă *f. v.* topor

torace *n.* bust, piept, cutie toracică

torcătorie *f.* filatură, țesătorie

torent *n.* șuvoi, viitură, puhoi, noian

torențial, -ă *adj.* năvalnic, vijelios

torid, -ă *adj.* arzător, fierbinte, dogoritor, încins

torolpan *n.* ciomag, măciucă

toropeală *f.* somnolență, amorțeață, moleșeață, ațipire

toropit, -ă *adj.* moleșit, somnolent, ametit, amortit, copleșit

torpoare *f. v.* toropeală

tors *n.* trunchi, bust

torsionat, -ă *adj.* răsucit

torslune *f.* răsucire, luxație

tortura *vb. v.* chinui

tortură *f.* caznă, chinuire, supliciu, suferință, calvar, canon, schingiuire

torță *f.* făclie, faciă

tot, **toată** *adj.* 1. întreg, total, complet. 2. fiecare, oricare, în ansamblu.

3. (*adv.*) încă, iar, mereu, totdeauna, la fel

total *n.* sumă, totalitate, globalitate

total, -ă *adj.* 1. întreg, complet, tot, absolut. 2. deplin, desăvârșit, global, exhaustiv

totalitate *f.* total, întregime, sumă, ansamblu, unanimitate, universalitate

totalitarism *n.* dictatură, despotism, samavolnicie, satrapie

totaliza *vb.* a însuma, a aduna

totalmente *adv.* total, complet, în întregime, cu totul

totdeauna *adv.* mereu, neconținut, pururea, neîncetat, veșnic, oricând

totodată *adv.* simultan, concomitent, în același timp

totuna *adv.* egal, la fel, similar

totuși *adv.* cu toate acestea

toval *n.* obraz, față

toxic, -ă *adj.* otrăvitor, periculos, vătămător, infecțios

trac *n.* emoție, teamă, presiune

tracasa *vb.* a hărțui, a săcăi, a plictisi, a îndispune, a enerva

tradiție *f.* datină, obicei, cutumă, uzanță

tradițional, -ă consacrat, obișnuit, conservat, îndătinat

tradiționalist, -ă *adj.* conservator, fidel, atașat tradiției

traducător, -oare *m.f.* interpret, translator, tâlmăcitor, tâlmaci

traduce *vb.* 1. a tălmăci, a transpune, a tâlcui. 2. a manifesta, a reda, a concretiza, a exterioriza

traducere *f.* transpunere, tălmăcire, versiune

trafic *n.* I. circulație, transporturi. II. comerț, afaceri

trafica *vb.* a negocia, a face comerț (ilicit)

traficant *m.* afacerist, contrabandist, comerciant (ilicit)

trage *vb.* 1. a smulge, a târî, a scoate, a extrage. 2. a sorbi, a bea, a consuma. 3. a se îndrepta, a se instala, a rămâne, a înnopta. 4. a suporta, a îndura, a pătimi. 5. a împușca, a detona, a descărca (arma). 6. a trasa, a marca, a contura, a desena, a proiecta

tragic, -ă *adj.* dezastruos, groaznic, dureros, sfâșietor, zguduitoar, jalnic

tragedie *f.* 1. piesă, dramă, operă dramatică. 2. dezastru, calamitate, catastrofă, nenorocire, durere

tral *n.* existență, viață, viețuire

traiect *n.* drum, traseu, rută, traiectorie, linie

traectorie *f.* v. traiect

trainic, -ă *adj.* solid, rezistent, durabil, viabil, persistent

traistă *f.* desagă, straiță, sac, tăgârță

tramă *f.* intrigă, plan, combinație, complot

trandafir *m.* 1. roză. 2. măceș. 3. patrician, cârnat

tranchilizant, -ă *adj.* liniștitor, relaxant, calmant

trandafiriu, -le *adj.* 1. roz. 2. luminos, senin, optimist

transcendent, -ă *adj.* metafizic, conceptual, spiritual

transcendental, -ă *adj.* aprioric

transcrie *vb.* a înscrie, a copia, a transpune, a înregistra

transfer *n.* schimbare, deplasare, trecere, mutare

transfera *vb.* 1. a muta, a deplasa, a schimba. 2. a transmite, a preda

transfigura *vb.* v. transforma

transfigurare *f.* schimbare, înnoire, înnobilare, prelucrare, rafinare

transforma *vb.* a schimba, a modifica, a preface, a metamorfoza, a înnoi, a transfigura, a înnobila

transformism *n.* evoluționism

transfug *m.* emigrant, exilat, expatriat

transhumanță *f.* deplasare, schimbare, plecare (aiurea)

transilvănean, -eancă *adj.* ardelen

translator, -oare *m. f.* traducător, tălmăci, interpret

translație *f.* mutare, deplasare, schimbare

translucid, -ă *adj.* semitransparent

transmite *vb.* 1. a comunica, a emite, a propaga, a difuza. 2. a preda, a înmâna, a transfera

transmisie *f.* transmisie, emisiune, difuzare

transmițător *n.* difuzor, emițător

transparent, -ă *adj.* 1. străveziu, diafan, vaporos, subțire, rar. 2. clar, limpede, evident, explicit

transparentă *f.* v. limpezime

transpărea *vb.* a se zări, a se întrezări, a se desluși, a se distinge

transperant *n.* stor, jaluzele

transpira *vb.* 1. a năduși, a asuda. 2. a se auzi, a se cunoaște, a afla, a se vorbi, a se dezvălui

transplant *n.* grefă

transplanta *vb.* 1. a răsădi, a împământeni, a adapta. 2. a grefa

transport *n.* cărătură, deplasament

transporta *vb.* a căra, a duce, a deplasa, a purta

transportat, -ă *adj.* entuziasmat, încântat, emoționat, copleșit

transpune *vb.* 1. a traduce, a adapta, a interpreta. 2. a transcrie, a reda. 3. a exprima, a evoca, a contura (artistic)

transvaza *vb.* a pritoci

transversal, -ă *adj.* oblic, pieziș, curmeziș

tranșa *vb.* a rezolva, a încheia, a lichida

tranșant, -ă *adj.* ferm, categoric, hotărât

tranșă *f.* porție, bucată, parte, rată

tranșee *f.* șanț, săpătură, val

tranzacție *f.* convenție, înțelegere, învoială, acord, afacere, schimb

tranzit *n.* trecere, deplasare, transport

tranzitoriu, -ie *adj.* 1. intermediar. 2. trecător, efemer, temporar

tranzizie *f.* trecere, provizorat

trapă *f.* chepeng

trapeză *f.* sufragerie, refector

tras, -ă *adj.* slab, supt, sleit, vlăguit

trasa *vb.* 1. a schița, a jalona, a trage (linii). 2. a indica, a prescrie, a arăta

traseu *n.* drum, traiect, traiectorie, itinerariu, parcurs, rută

trata *vb.* 1. a se purta, a se manifesta, a se comporta. 2. a ospăta, a primi. 3. a discuta, a analiza, a dezbate, a dezvolta. 4. a (se) îngriji, a (se) doftori, a (se) căuta

tratament *n.* 1. terapeutică, terapie, îngrijire. 2. comportament, manieră, atitudine. 3. evoluție, schimbare, mutație, modificare (fonetică)

tratat *n.* 1. pact, convenție, înțelegere, tranzacție, acord. 2. studiu, analiză, carte

tratative *f. pl.* v. negocieri

trată *f.* poliță

traumatism *n.* leziune, traumă, rană, șoc, tulburare

traumă *f.* v. traumatism

travaliu *n.* muncă, efort, activitate, strădanie

traversa *vb.* a trece, a străbate, a merge (peste)

traversă *f.* bară, grindă

travesti *vb.* a deghiza, a masca, a ascunde

trăda *vb.* 1. a înșela, a deconspira, a dezvălui (un secret), a da de gol. 2.

a vinde, a fi perfid, a-și călca jurământul

trădare *f.* v. infidelitate

trădător *m.* vânzător, delator, perfid, înșelător, infam, infidel, necredincios

trăgaci *m.* țințaș

trăgătoare *f.* șleau

trăi *vb.* 1. a exista, a fi, a viețui, a ființa. 2. a dura, a se menține, a dăinui, a petrece. 3. a locui, a se ține, a coabita

trăinicie *f.* v. rezistență

trăire *f.* 1. existență, viețuire. 2. simțire, sentiment, resimțire, tensiune

trăitor, -oare *adj.* existent, viu, viețuitor

trăit, -ă *adj.* încercat, experimentat, suportat, cunoscut

trăncăneală *f.* flecăreală, vorbărie, sporovăială, pălăvrăjeală

trăsătură *f.* 1. linie, contur, tăietură. 2. caracteristică, notă, aspect, însușire, specific

trăsnaie *f.* năzbâtie, poznă, șotie, boacăna

trăsnet *n.* bubuitură, trăsnetură

trăsni *vb.* 1. a detuna, a bubui, a vui. 2. a izbi, a pocni, a lovi

trăsnit, -ă *adj.* zănatic, nebun, smintit, apucat, extravagant

trăsură *f.* caleașcă, birjă, docar, droșcă, rădvan

trâmbă *f.* talaz, val, vârtej, revărsare

trâmbița *vb.* a vesti, a răspândi, a divulga

trâmbițaș *m.* gornist, trompet

trâmbiță *f.* goarnă, trompetă

trândav, -ă *adj.* leneș, inactiv, pierde-vară, farniente, trântor, târaie-brâu

trândăvi *vb.* a lenevi, a pierde vremea, a arde gazul de pomană, a tăia frunze la câini

trânji *m. pl.* hemoroizi

trântă *f.* luptă, trântitură

trânti *vb.* 1. a doborî, a culca, a pune la pământ. 2. a izbi, a pocni. 3. a respinge, a lăsa, a cădea (la examen)

trânteală *f.* bătaie

trântor *m.* leneș, trândav, pierdevară, puturos

treabă *f.* 1. ocupație, activitate, îndeletnicire, preocupare. 2. ispravă, lucru, faptă, muncă. 3. problemă, chestiune, temă, daravă

treacăt *n.* trecere

treanță *f.* cârpă

treaptă *f.* (fig.) 1. rang, grad, nivel, ierarhie. 2. etapă, fază, moment

treaz, -ă *adj.* 1. deșteptat, sculat, neadormit. 2. lucid, vigilent, atent

trebălu *vb.* a roboti, a lucra, a fi prins

trebul *vb.* a se cere, a se impune, a fi obligat, a se cuveni, a se cădea

trebuiicios, -oasă *adj.* necesar, util, cerut

trebuiță *f.* necesitate, nevoie, cerință

trecătoare *f.* pas, cheie, defileu

trecător, -oare *adj.* 1. vremelnic, efemer, temporar, pasager, provizoriu. 2. pieton, călător, drumet

trece *vb.* 1. a merge, a se duce, a pași, a străbate. 2. a se desfășura, a succeda, a curge, a se scurge, a se perinda. 3. a deplasa, a transmite, a preda, a încredința. 4. a înscrie, a înregistra, a introduce. 5. a se schimba, a se degrada, a se stinge, a îmbătrâni. 6. a se termina, a nu mai fi, a se epuiza

trecere *f.* 1. deplasare, scurgere, înaintare. 2. influență, apreciere, autoritate

trecut, -ă *adj.* 1. vechi, dispărut, depășit, îmbătrânit, stins, ofilit. 2. (n. art.) istoria, vremea dinainte

trelerătoare *f.* batoză

tremolo *n.* vibrație, tremurare

tremur *n.* 1. tremurătură, clătinare, zguduire, trepidație, vibrare. 2. frison

tremura *vb.* 1. a dărdâi, a se înfiora, a tresări. 2. a vibra, a palpița, a se îngrozi, a se cutremura. 3. a trepida, a (se) zgudui

tremurat, -ă *adj.* v. nesigur

tremurător, -oare *adj.* fremătător, vibrant, tremurând

trena *vb.* a se amâna, a (se) lungi, a tergiversa, a târăgăna, a stagna

trenă *f.* coadă

trepida *vb.* 1. a vibra, a tremura, a fremăta. 2. a se agita, a fi neliniștit

trepidant, -ă *adj.* dinamic, agitat, vibrant, nervos, emoționant, palpitant

treptat *adv.* succesiv, pe rând, în serie, gradat, progresiv

tresă *f.* galon

tresălta *vb.* a tresări, a vibra, a fremăta, a se înfiora, a palpița, a fi mișcat

tresări *vb.* v. tresălta

tresărire *f.* vibrație, palpitare, emoție, cutremurare, fremătare, mișcare

trestie *f.* stuf

trezi *vb.* 1. a se deștepta, a se scula, a-și reveni (din somn). 2. a se lămuri, a se dumiri, a pricepe, a se dezmetici. 3. a provoca, a produce, a ivi, a naște, a suscita. 4. a se pomeni, a se vedea, a apărea. 5. a răsufla, a se altera, a se strica

trezie *f.* veghe, vigilență

trezit, -ă *adj.* 1. deșteptat, dezmeticit. 2. clocit, alterat, răsuflat

tria *vb.* a alege, a selecționa, a selecta, a categorisi

trib *n.* neam, seminție, gintă, stirpe

tribun *m.* 1. conducător, șef. 2. luptător, militant

tribulație *f.* frământare, zbucium, agitație, chin

tribunal *n.* instanță, judecătorie

tribună *f.* estradă

tribut *n.* bir, dajdie, impozit, haraci

tributar, -ă *adj.* datornic, obligat, dependent, supus

tricotă *vb.* a împleti, a croșeta

tricotu *n.* flanelă, jersey, pulovăr

tril *n.* cîrpit

trimis *m.* emisar, sol, delegat, mesager

trimită *vb.* 1. a expedia, a transmite, a adresa. 2. a îndrepta către, a delega, a însărcina, a mandata

trimițător, -oare *adj.* expeditor

trinitate *f.* trio, treime

trior *n.* vînturătoare

triplă *vb.* a întrei, a înmulți

triplu *adv.* întreit, de trei ori

tripotaj *n.* escrocherie, potlogărie, înșelătorie

trist, -ă *adj.* 1. supărat, indispus, abătut, mîhnit. 2. îndurerat, afectat, suferind. 3. deprimant, dezolant, jalnic, nenorocit

tristețe *f.* amărăciune, mîhnire, jale, apăsare, deprimare

trișă *vb.* a înșela, a păcăli, a trage pe sfoară

triumf *n.* 1. biruință, victorie, succes. 2. satisfacție, jubilație, bucurie

triumfa *vb.* a birui, a jubila, a reuși

triumfal, -ă *adj.* 1. biruitor, victorios. 2. pompos, grandios, fastuos

triumfător, -oare *adj.* victorios, falnic, orgolios, mîndru, arogant

trivial, -ă *adj.* nerușinat, indecent, obscen, necuviincios, ordinar, vulgar

troacă *f.* 1. albie, covată, copaie. 2. jgheab

trofeu *n.* 1. pradă, spoliere, jaf. 2. monument memorial, simbol, distincție

troglodit, -ă *adj.* necioplit, primitiv, suburban, grosier, necivilizat

trolan *n.* nămete, omăt, morman, grămadă

troleni *vb.* a viscoli, a înzăpezi

trolță *f.* cruce, crucifix

trombă *f.* vîrtej

trompetă *f.* goarnă, trîmbiță

tron *n.* 1. jeț, scaun regal. 2. domnie, regalitate, stăpînire

trona *vb.* a domni, a stăpîni, a domina, a guverna

tropar *n.* imn, condac, verset sacru

tropăi *vb.* a juca, a dansa, a țopăi, a sări

tropical, -ă *adj.* torid, canicular, arzător, saharian

tropoti *vb.* v. tropăi

trosni *vb.* a pocni, a cărâi, a crăpa, a plesni

truc *n.* șiretlic, subterfugiu, vicleșug, tertip, stratagemă, șmecherie

trudă *f.* strădanie, efort, osteneală, oboseală, salahorie

trudi *vb.* a munci, a se strădui, a se sili, a se osteni, a se căzni

trudnic, -ă *adj.* v. obositor

trufaș, -ă *adj.* fudul, îngâmfat, înfumurat, infatuat, arogant, semeț, mîndru

trufie *f.* aroganță, înfumurare, mîndrie, îngâmfare, infatuare, semeție

truism *n.* loc comun, banalitate, adevăr elementar

trunchi *n.* 1. butuc, tulpină, buștean. 2. corp, talie, tors

trunchia *vb.* a reteza, a tăia, a ciunti, a fragmenta

trup *n.* 1. corp, trunchi. 2. cadavru, leș

trupă *f.* 1. oaste, armată, oștire. 2. grupare, ansamblu, grup

trupesc, -ească *adj.* 1. corporal, omenesc. 2. sensual, carnal, sexual

trupeș, -ă *adj.* corpolent, voinic, forte

trupește *adv.* corporal, fizic (ește)

trusou *n.* lenjerie, rufărie

tub *n.* conductă, țevă

tuberculos, -oasă *adj.* ftizic, ofticos, atacat

tuberoză *f.* chiparoasă

tuci *n.* fontă, ceaun

tuciuriu, -ie *adj.* brunet, smead, negricios

tufănică *f.* crizantemă

tufăriș *n.* desiș, hățiș, tufiș

tuia *f.* arborele vieții

tulbura *vb.* 1. a învolbura, a agita, a perturba, a deranja. 2. a incomoda, a stingheri, a stânjeni, a săcăi. 3. a emoționa, a mișca, a excita, a ațăța. 4. a provoca, a instiga, a pune în mișcare, a revolta

tulburare *f.* 1. agitare, învolburare, deranj, perturbare. 2. frământare, neliniște, pornire, excitație. 3. tumult, răzvrătire, dezordine, răscoală

tulburat, -ă *adj.* 1. neliniștit, frământat, îngrijorat, zbuciumat, agitat. 2. buimac, năuc, zăpăcit, excitat, confuz, turmentat

turburător, -oare *adj.* mișcător, impresionant, răscolitor, emoțioant

tulbure *adj.* 1. neclar, învolburat, cețos, impur. 2. agitat, emoționant, răscolit, pornit. 3. incert, discutabil, nesigur

tulele *n. pl.* mustăți

tuli *vb.* a fugi, a o șterge, a spăla puțin, a o întinde, a o rupe la fugă

tulpă *f.* lalea

tulpan *n.* basma, testemel

tulpină *f.* 1. lujer, cotor, tuleu. 2. trunchi

tulumbă *f.* furtun, pompă

tumefia *vb.* a se umfla, a se inflama, a se ogrinji

tumoare *f.* umflătură, excrescență, chist

tumul *n.* măgură, ridicătură

tumult *n.* 1. zgomot, larmă, zarvă, vacarm, hărmălaie. 2. frământare, zbucium, agitație

tumultuos, -oasă *adj.* 1. zgomotos, gălăgios, clocotitor. 2. dezlănțuit, năvalnic, învolburat, impetuos

tuna *vb.* a bubui, a răsună, a vui

tunar *m.* artillerist

tunător, -oare *adj.* răsunător, răscolitor, puternic, bubuitor

tunde *vb.* a tăia, a reteza, a scurta

tunel *n.* pasaj (subteran), galerie

tunet *n.* bubuitură, detunătură, trăznet

tunsoare *f.* coafură, frizură

tupeu *n.* obraznicie, impertinență, insolentă, cutezanță

tupila *vb.* a se ascunde, a se pitula, a se feri

tur *n.* 1. circuit, înconjur, tură, raită.

2. ciclu, etapă, repriză

turație *f.* rotație

tură *f.* 1. schimb, repriză, serie. 2. tur, ciclu

turba *vb.* a înnebuni, a se sminti, a o lua razna, a se înfură, a-și ieși din pepeni

turbare *f.* 1. rabie. 2. furie, smin-teală, dereglare

turbat, -ă *adj.* smintit, furibund, dezlănțuit, sălbatic, groaznic

turbulent, -ă *adj.* gălăgios, provocator, agitat, zgomotos

turcoază *f.* peruzea

turească *f.* carâmb

turism *n.* I. mașină, automobil, autoturism. II. drumeție, voiaj, călătorii

turist, -ă *m. f.* călător, vizitator, voiajor, drumeț

turmă *f.* 1. cireadă, ceată, cârd. 2. mulțime, grup, gloată

turmenta *vb.* a se îmbăta, a se ameți, a se afuma, a se chercheli

turna *vb.* 1. a vărsa, a deșerta. 2. a realiza, a croi, a compune, a potrivi. 3. a părî, a denunța, a reclama

turnant, -ă *adj.* cotit, sucit, răsucit

turnantă *f.* cotitură, întoarcere

turnător, -oare *m. f.* delator, denunțător, informator

turneu *n.* călătorie, vizită, voiaj (oficial)

turnură *f.* 1. cotitură, viraj. 2. aspect, fason, structură

turplitudine *f.* ticăloşie, infamie, nelegiuire, mârşăvie

turti *vb.* a teşi, a deforma, a strivi.

2. a se epuiza, a se slei, a fi copleşit.

3. a se îmbăta

turturea *f.* porumbel sălbatic

turul *vb.* **1.** a pălăvrăgi, a trăncăni, a sporovăi. **2.** a hurui, a face zgomot

turulală *f.* vorbărie, pălăvrăgeală, flecăreală

tuşă¹ *f.* clapă

tuşă² *f.* ♣mătuşă, tanti

tuşeu *n.* atingere, palpare

tutela *vb.* a patrona, a sponsoriza, a garanta, a ajuta, a ocroti, a proteja, a susţine

tutelă *f.* epitropie, tutorat, ocrotire

tutore *m.* epitrop, ocrotitor, protector

tuşina *vb.* a tunde, a reteza, a scurta (părul)

tutul *vb.* a fi apropiat, intim

tutun *n.* tabac; ţigară, ţigaretă

tutungerie *f.* debit, regie

tutunlu, -le *adj.* cafeniu-verzui

T

țandără *f.* 1. așchie, surcea, zburătură. 2. ciob, fărâmatură

țanțoș, -ă *adj.* Încrezut, îngâmfat, arogant, fudul, semeț

țară *f.* stat, patrie, putere, popor

țarc *n.* ocol, îngrăditură, coșar

țarcă *f.* coșofană

țarină *f.* ogor, arătură, glie, pământ, pârlăoagă

țarțamuri *n. pl.* ciucuri, zorzoane, franjuri

țată *f.* 1. mătușă, lele. 2. mahala-gioaică, mitocancă

țacălie *f.* cioc, barbișon

țăcăni *vb.* 1. a pocni, a lovi, a păcăni. 2. a se sminti, a se țicni, a-și pierde mințile

țăran, -că *m. f.* sătean, plugar, agricultor

țărănesc, -ească *adj.* rural, rustic, sătesc, câmpenesc

țărănă *f.* 1. pământ, lut. 2. oseminte

țărcul *vb.* a împrejmui, a îngrădi, a închide

țărm *n.* 1. liman, litoral, mal, margine. 2. coastă, plajă. 3. țărâm, meleag

țărmuri *vb.* v. mărgini

țăruș *n.* pripon, par, stâlp

țâfnă *f.* ifos, alintare, arțag, apucături, aroganță, obraznicie

țâfnos, -oasă *adj.* capricios, arogant, îmbufnat, arțagos

țânc *m.* copil, băiețuș

țără *f.* un pic, puțin, oleacă, un strop

țârcovnic *m.* 1. paraclisier. 2. dascăl, psalt, cântăreț (de biserică)

țărâl *vb.* 1. a picura, a cerne, a burnița. 2. a zbâmbâi, a suna

țășni *vb.* a sări, a izbucni, a erupe, a da buzna, a se repezi, a năvăli

țată *f.* mamelă, sân, piept, uger

țătăl *vb.* a tremura, a palpita

țățână *f.* balama, articulație

țeapă *f.* ghimpe, așchie, spin

țeapăn, -ă *adj.* 1. tare, neclintit, rigid, dur, nemișcat, încremenit, inert. 2. solid, robust, voinic, viguros, puternic

țeastă *f.* craniu

țeavă *f.* tub, conductă

țel *n.* țintă, scop, obiectiv, cauză

țellină *f.* 1. paragină, pârlăoagă, pășune, câmp. 2. legumă

țepușă *f.* așchie, ghimpe, țeapă

țesăla *vb.* a peria, a pieptăna

țesătură *f.* 1. pânză, textilă, stofă. 2. urzeală, uneltire, intrigă, combinație, lucrătură

țese *vb.* 1. a broda, a împleti, a cârpi. 2. a urzi, a complota

țesut *n.* 1. țesătură. 2. structură, strat

țicneală *f.* sminteală, nebunie, manie, aiureală

țicni *vb.* v. sminti

țicnit, -ă *adj.* smintit, nebun, aiurit, țăcănit, zăpăcit

țidulă *f.* bilet, scrisorică

țigan, -că *m. f.* rom, șătrar, corturar

țigăni *vb.* a se târgui, a se tocmi, a pertracta (gălăgios)

țigănie *f.* scandal, gălăgie, larmă, certuri

țiglă *f.* olană

țignal *n.* signal, fluierătură

țiltoare *f.* (pop.) amantă, drăguță, iubită

ține *vb.* 1. a avea, a deține, a păstra, a reține. 2. a dura, a se menține, a dăinui. 3. a trăi, a ființa, a se păstra. 4. a suporta, a purta, a susține. 5. a se lega, a se asocia. 6. a expune, a rosti, a preda

țintaș *m.* ochitor, trăgător, trăgaci

țință *f.* 1. țel, scop, cauză, aspirație. 2. obiectiv, potou, semn

ținti *vb.* 1. a ochi, a viza, a lua la țintă. 2. a aținti, a aspira, a tindea, a urmări, a râvni

țintirim *n.* cimitir

țintul *vb.* a pironi, a fixa, a prinde, a înfige

ținut *n.* teritoriu, regiune, loc, întindere

ținută *f.* 1. atitudine, poziție, comportare. 2. îmbrăcăminte, costum

țipa *vb.* 1. a striga, a zbiera, a urla, a vocifera, a se răsti. 2. a bate la ochi, a distona, a nu se potrivi

țipăt *n.* strigăt, urlet, răcnet, zbierăt, chiot

țipător, -oare *adj.* strident, distonant, bătător la ochi, intens, violent

țitel *n.* petrol, gaz, păcură

țiplă *f.* celofan

țitul *vb.* a vâjâi, a șuiera, a vui

țoală *f.* haină

țoapă *f.* mahalagioaică, bădărancă

țol *n.* cergă, lăicer, pătură, scoarță

țopăi *vb.* a dansa, a sălta, a sări

țopârlan *m.* mojić, bădăran, grosolan, prost-crescut

țugulat, -ă *adj.* moțat, ascuțit, subțiat

țulcă *f.* rachiu, vinars, palincă, holercă

țundră *f.* zeghe, suman, sarică

țuriol *n.* 1. tibia, fluierul piciorului. 2. jgheab

țurțur *n.* 1. sloi. 2. franjuri

U

ubicuitate *f.* omniprezență
ucenic, -ă *m. f.* discipol, elev, învățăcel, începător

ucide *vb.* a omorî, a răpune, a doborî, a asasina, a distruge, a achita
ucigaș *m.* asasin, criminal, omorător

ucigător, -oare *adj.* distrugător, nimicitor, zdrobitor

ucrainean, -că *m. f.* rutean

ud, -ă *adj.* jilav, transpirat, asudat, nădușit

uda *vb.* 1. a stropi, a umezi, a îmbiba, a mura. 2. a boteza, a scălda

udătură *f.* 1. jilăveală, stropire, umezeală. 2. băătură, cinste

uimi *vb.* 1. a stupefia, a minuna, a năuci, a surprinde. 2. a ului, a speria, a buimăci, a zăpăci

uimire *f.* perplexitate, uluială, stupefacție, uluială

uimitor, -oare *adj.* uluitor, stupefiant, tulburător, surprinzător, straniu, extraordinar, minunat, excelent

ulta *vb.* 1. a trece cu vederea, a neglija, a omite, a nu ține seama. 2. a privi, a vedea, a observa

uitare *f.* pierdere, cufundare, neant

ultătură *f.* privire, ochire, căutătură

ultuc, -ă *adj.* distrat, zăpăcit, aiurit, fără memorie

ulum *n.* dijmă, cotă, procent

ulte *interj.* iată!, privește!

ulcea *f.* oliță, cană, bărdacă

ulei *n.* untdelemn

ulelos, -oasă *adj.* unsuros, gras

ulicloară *f.* străduță, hudiță, fundătură

ulită *f.* stradă (rurală)

ullu *m.* erete, coroi, șorecar

ulterior, -oară *adj.* posterior, următor

ultim, -ă *adj.* final, din urmă, suprem

ultimatum *n.* somație, cerere imperativă

ultragia *vb.* a insulta, a jigni, a ofensa

ultraj *n.* injurie, ofensă, jignire, afront

ultramarin *n.* albastreală

uluc *n.* adăpătoare, igheab, lăptoc, scoc, jilip

ulucă *f.* zaplaz, gard, împrejmuire, scândură

ulul *vb.* a năuci, a zăpăci, a uimi, a tulbura, a buimăci

ululală *f.* buimăceală, uimire, năucire

uluitor, -oare *adj.* nemaipomenit, extraordinar, impresionant, teribil

uman, -ă *adj.* 1. omenesc, creștinesc, lumesc. 2. bun, milos, caritabil, blajin

umanist, -ă *adj.* cultivat, civilizat, spiritualizat, nobil, generos, elevat

umanitar, -ă *adj.* omenos, generos, iubitor de oameni, binefăcător, nobil

umanitate *f.* 1. omenire, lume, neamul omenesc. 2. umanitarism, altruism, generozitate

umbra *vb.* 1. a merge, a se mișca, a se deplasa, a circula, a trece, a străbate, a cutreiera. 2. a frecventa. 3. a funcționa

umblat, -ă *adj.* 1. călătorit, voiajat. 2. circulat, frecventat, folosit

umblet *n.* mers, mișcare, colindare, alergătură

umbră *f.* 1. obscuritate, întunecime. 2. răcoare. 3. (fig.) fantomă, spectru, nălucă, stafie. 4. iluzie, aparență

umbri *vb.* a adumbri, a întuneca

umbrît, -ă *adj.* umbros, întunecos, la umbră, învăluit, estompat

umbros, -oasă *adj.* v. umbrît

umed, -ă *adj.* ud, îmbibat, muiat, jilav, reavăn, apos, umezit

umezeală *f.* 1. umiditate, jilăveală. 2. igrasie

umezi *vb.* a uda, a îmbiba, a jilăvi, a stropi

umfla *vb.* 1. a dilata, a mări, a amplifica, a înfoia, a balona. 2. a se tumefia, a se inflama. 3. a exagera, a hiperboliza, a da proporții. 4. a se îngâmfă, a se fuduli, a fi arogant. 5. a apuca, a înhăța

umflat, -ă *adj.* 1. dilatat, mărit, bombat, balonat, înfoiat. 2. gras, rotofei, dolofan, durduliu. 3. inflammat, tumefiat. 4. îngâmfat, arogant, plin de sine. 5. bombastic, emfatic, prețios, afectat

umflătură *f.* inflamație, tumefiere, gâlcă

umiditate *f.* umezeală, jilăveală

umil, -ă *adj.* 1. smerit, supus, modest, obsecvios. 2. neînsemnat, simplu, anonim, sărăcăcios, biet

umili *vb.* 1. a se smeri, a se supune, a se pleca. 2. a înjosi, a jigni, a rușina, a desconsidera

umilință *f.* 1. smerenie, supunere, modestie. 2. înjosire, ofensă, dezonoare

umilire *f.* 1. ascultare, supunere, plocnire. 2. înjosire, jignire, degradare, desconsiderare

umilit, -ă *adj.* 1. umil, smerit, supus. 2. înjosit, desconsiderat, dezonorat

umilitor, -oare *adj.* înjositor, jignitor, ofensator, degradant

umor *n.* haz, spirit, glumă, veselie, vervă

umoristic, -ă *adj.* hazliu, spiritual, amuzant, mușcător

umple *vb.* 1. a împlini, a completa, a tixi, a întregi, a încărcă. 2. a molipsi, a contamina, a capta, a lua

umplutură *f.* adaos, încărcătură, accesorii, surplus, nimicuri

unanim, -ă *adj.* general, total, în totalitate

unanimitate *f.* totalitate, generalitate, ansamblu

unchiaș *m.* bătrân, moș, moșneag

undă *f.* 1. val, talaz, șuvoi. 2. adiere, aer

unde *adv.* 1. încotro?, pe unde?, în ce loc?. 2. când deodată, numai ce...

undeva *adv.* într-un loc oarecare, încotrova

undul *vb.* 1. a ondula, a vâluri. 2. a șerpui, a răura. 3. a flutura

undulos, -oasă *adj.* vălurat, ondulat, unduitor

unealtă *f.* 1. instrument, sculă, piesă. 2. mijloc, intermediar, agent

unelti *vb.* a urzi, a complota, a conspira, a pune la cale, a manevra

uneltire *f.* intrigă, conspirație, complot, subminare, instigare

uneori *adv.* câteodată, periodic, în răstimpuri, din când în când

ungător *n.* gresor

unge *vb.* 1. a gresa, a lubrifia. 2. (fig.) a mitui, a da bacșiș, a cumpăra. 3. a mânji, a murdări. 4. a consacra, a investi

ungher *n.* colț, cotlon, ascunziș
unghi *n.* 1. colț, ungher. 2. poziție, atitudine. 3. viziune, perspectivă
unghie *f.* gheară
unghiular, -ă *adj.* 1. din colț, angular. 2. important, fundamental
unguent *n.* alifie, pomadă
ungur *m.* maghiar
unguresc, -ească *adj.* maghiar, ungar
uni¹ *adj.* unicolor
uni² *vb.* 1. a împreuna, a îmbina, a reuni, a lega, a aduna, a cupla, a conexa, a conecta, a ralia. 2. a armoniza, a concorda, a se înțelege. 3. a agrega, a aglutina, a fuziona, a (se) alipi. 4. a se căsători
unic, -ă *adj.* 1. singur, unul, doar unul, solitar. 2. neasemuit, incomparabil, inegalabil, neîntrecut, neasemănat, excepțional
unifica *vb.* v. uni
uniform, -ă *adj.* 1. omogen, egal, invariabil, nediferențiat, otova, identic. 2. monoton, șters, banal, inexpresiv, irelevant
uniformitate *f.* 1. nediferențiere, invariabilitate, egalizare, regularitate, omogenizare. 2. monotonie, constanță, banalitate
uniformiza *vb.* a omogeniza, a egaliza, a nivela
unire *f.* coeziune, reunire, asociere, fuziune, concordanță, alipire
unilateral, -ă *adj.* parțial, incomplet, mărginit, limitat
unitar, -ă *adj.* omogen, egal, nediferențiat
unit, -ă *adj.* 1. sudat, legat, aglutinat, înfrățit. 2. greco-catolic, uniatic
unitate *f.* 1. totalitate, întregime, omogenitate, coeziune; (fig.) solidaritate, fraternitate. 2. întreprindere, instituție
unilune *f.* 1. unire, alianță, fuziune, asociere. 2. ligă, federație, confederație
univers *n.* lume, cosmos, mapamond, macrocosm

universal, -ă *adj.* 1. mondial, internațional. 2. comun, obștesc, general
unsoare *f.* 1. grăsime, untură. 2. alifie
unsuros, -oasă *adj.* gras, cleios, lipicios, năclăios
untdelemn *n.* ulei
unul, **una** *pron.* cineva, oarecare, careva
ural *interj.* trăiască!, vivat!, sănătate!
ura *vb.* a dori, a pofti, a felicita
uragan *n.* ciclon, vijelie
urale *f. pl.* aclamații
urare *f.* 1. adresare, urătură, felicitare. 2. orăție, omagiu
ură *f.* vrăjmășie, ostilitate, dușmănie, pornire, aversiune, antipatie, pică, ranchiună, pismă, răcă, detestare
urător *m.* colindător
urban, -ă *adj.* 1. orășenesc, citadin. 2. politicos, civilizat, manierat
urbanistic, -ă *adj.* edilitar
urbanitate *f.* politețe, manieră, amabilitate, civilitate
urbaniza *vb.* a moderniza, a dezvolta, a reconstrui (ca oraș)
urbe *f.* oraș, cetate, municipiu
urca *vb.* 1. a sui, a se ridica, a se înălța, a escalada. 2. a se extinde, a se mări, a crește, a spori, a se măjora, a se înmulți
urcător, -oare *adj.* suitor, agățător
urcuș *n.* 1. suiș, ascensiune. 2. înaintare, progres, dezvoltare
urduros, -oasă *adj.* nespălat, murdar, puchinos
ureche *f.* 1. auriculă; auz. 2. toartă, inel, belciug
urechea *vb.* a pedepsi, a bate, a trage de urechi
urecheat *m.* 1. iepure. 2. măgar
urgent, -ă *adj.* presant, grabnic, neîntârziat, rapid
urgenta *vb.* a grăbi, a accelera, a zori, a iuți

urgentă *f.* grabă (mare), zor, iuteală

urgle *f.* năpastă, catastrofă, dezastru, calamitate, prăpăd

urgisi *vb.* a năpăstui, a asupra, a persecuta, a oprima

uriaș *m.* namilă, colos, gigant; (*adj.*) enorm, colosal, imens, gigantic, titanic

urî *vb.* 1. a dușmăni, a detesta, a respinge. 2. a se plictisi, a se sătura

urâcios, -oasă *adj.* nesuferit, antipatic, respingător, ursuz

urâclune *f.* pocitanie, urâtenie, pocitură, monstru

urât¹ *n.* plictiseală, sastiseală, plictis

urât², -ă *adj.* 1. diform, slut, pocit, dizgracios, hâd, nasol, inestetic. 2. respingător, neplăcut, dezagreabil, mizerabil, condamabil

urâtenie *f.* pocitanie, urâciune, slujenie

urâți *vb.* a sluți, a poci, a diforma, a desfigura

urîa *vb.* a țipa, a striga, a se răsti, a zbiera, a răcni

urlătoare *f.* cascadă

urlet *n.* strigăt, zbierăt, răcnet

urliol *n.* burlan

urliul *vb.* a măcina

urma *vb.* 1. a succeda, a veni după..., a continua. 2. a rezulta, a reieși, a decurge, a se desfășura. 3. a frecventa, a studia, a umbla

urmare *f.* 1. continuare, succesiune. 2. consecință, efect, rezultat, concluzie

urmaș *m.* descendent, succesor, continuator, coborător, progenitură, vlăstar, odraslă, scoborător, mlădiță, viță

urmă *f.* 1. întipărire, amprentă, dâră, semn. 2. rest, vestigii. reminiscență

urmări *vb.* 1. a supraveghea, a controla, a spiona, a se ține de... 2. a obseda, a însoți. 3. a studia, a examina, a analiza. 4. a aspira, a tinde

urmărire *f.* 1. supraveghere, control, spionare. 2. goană, fugărire

urni *vb.* a mișca, a clinti, a deplasa, a porni

ursi *vb.* a meni, a predestina, a soroci, a hărăzi

ursită *f.* destin, soartă, stea, fatalitate

ursuz, -ă *adj.* morocănos, posac, acru, neprietenos, posomorât, taciturn, închis

urzeală *f.* 1. structură, țesătură, alcătuire, conformație. 2. complot, intrigă

urzi *vb.* 1. a pune la cale, a întocmi, a făuri. 2. a unelti, a scorni, a conspira, a complota, a submina

usca *vb.* 1. a se zvânta, a se zbici, a deshidrata. 2. a se ofili, a se veșteji, a se atrofia. 3. a se împietri, a se întări. 4. a sărăci, a se ruina

uscat *n.* pământul, țărnul

uscat, -ă *adj.* 1. zvântat, zbicit, deshidratat. 2. ofilit, veștejit. 3. întărit, împietrit, tare. 4. sec, sterp, secetos, arid. 5. slab, vlăguit

uscăclune *f.* secetă, ariditate

uscătură *f.* 1. vreasc. 2. nulitate, om de nimic

uscățiv, -ă *adj.* slab, uscat, costeliv

ustensilă *f.* unealtă, sculă, instrument

ustura *vb.* a arde, a frige, a durea

usturător, -oare *adj.* caustic, tăios, incisiv, sarcastic

usturime *f.* arsură, usturătură

usturol *m.* ai

ușă *f.* poartă, intrare

ușler *m.* portar, aprod

ușor¹ *adv.* 1. lent, lin, domol, încet. 2. lesne, comod, plăcut

ușor², -oară *adj.* 1. lejer, suplu, fin, subtil. 2. mic, slab, redus. 3. comod, plăcut, convenabil. 4. simplu, bun, facil. 5. frivol, neserios, ușuratic

ușura *vb.* 1. a slăbi, a reduce, a micșora, a scădea. 2. a înlesni, a facilita, a sprijini. 3. a despovăra, a descărca, a elibera. 4. a alina, a potoli, a redresa

ușuratic, -ă *adj.* neserios, frivol, superficial, flușturistic, nestatornic

ușurel *adv.* domol, agale, încetișor

ușurință *f.* 1. facilitate, înlesnire, simplitate. 2. îndemânare, pricepere, sprinteneală. 3. superficialitate, nepăsare, indiferență

uter *n.* mîtră

util, -ă *adj.* 1. folositor, potrivit, bun, necesar. 2. judicios, just, adecvat

utila *vb.* a înzestra, a dota, a prevedea

utilitar, -ă *adj.* practic, folositor

utilitate *f.* trebuință, folos, necesitate

utiliza *vb.* a folosi, a întrebuința, a aplica, a practica

utilizabil, -ă *adj.* folosibil, la îndemână, de întrebuințat

utilizare *f.* 1. folosire, aplicare, folosință. 2. consumare

utopic, -ă *adj.* iluzoriu, ireal, himeric

utopie *f.* himeră, iluzie, închipuire, irealitate, fantezie

uvulă *f.* omușor

uz *n.* 1. folosință, întrebuințare. 2. datină, tradiție, cutumă, uzanță

uza *vb.* 1. a folosi, a întrebuința, a utiliza, a consuma, a se servi. 2. a toei, a ponosi, a degrada, a deteriora, a rablagi, a roade

uzaj *n.* v. uzură

uzanță *f.* obicei, datină, uz, rînduială, regulă, cutumă

uvertură *f.* preludiu; (fig.) deschidere, început, introducere

uzat, -ă *adj.* 1. deteriorat, degradat, tocit, învechit. 2. consumat, epuizat, slăbit, obosit

uzină *f.* fabrică, întreprindere

uzual, -ă *adj.* obișnuit, curent, frecvent

uzură *f.* 1. degradare, eroziune, deteriorare. 2. epuizare, oboseală, slăbire

uzurpa *vb.* a încălca, a lua, a abuza, a nedreptăți

V

vacant, -ă *adj.* liber, neocupat, disponibil

vacanță *f.* 1. repaos, concediu, pauză. 2. loc liber, disponibilitate

vacarm *n.* hărmălaie, larmă, balamuc, zgomot

vaccina *vb.* a inocula, a injecta

vacuitate *f.* vid, vacuum, deșert

vacuum *n.* v. vacuitate

vad *n.* 1. albie, matcă. 2. trecere, pasaj, liman. 3. aflux, cumpărători

vademecum *n.* ghid, călăuză, îndreptar

vadră *f.* găleată, căldare

vag, -ă *adj.* neclar, imprecis, nesigur, confuz, nedeslușit, nesigur

vagabond, -ă *adj.* 1. hoinar, rătăcitor, nestatornic. 2. derbedeu, haimana

vagabonda *vb.* a hoinări, a umbla de colo-colo, a rătăci

vagmîstru *m.* subofițer, major

val *interj.* of, aoleo

valet *n.* geamăt, plînsset, vaier, bocet, tânguire

vajnic, -ă *adj.* 1. energic, aprig, viguros, grozav, strașnic. 2. ilustru, marcant, important, vestit

val *n.* 1. talaz, trîmbă, undă. 2. sul, vâlătuc. 3. meterez, șanț. 4. (fig.) cumpănă, încercare, neajunsuri

valabil, -ă *adj.* 1. bun, profitabil, convenabil. 2. valoros, atrăgător, autentic

vale *f.* depresiune, pripor, denivelare

valență *f.* legătură, relație, combinație

valet *m.* 1. fecior, lacheu, servitor. 2. fante, cavaler

valid, -ă *adj.* 1. sănătos, teafăr, zdravăn. 2. autentic, bun, valabil, just

valida *vb.* a confirma, a întări, a recunoaște bun

validitate *f.* valabilitate, autenticitate

vallză *f.* geamantan, cufăr

valoare *f.* 1. preț, calitate, însușire, merit. 2. eficacitate, capacitate, rentabilitate, productivitate. 3. sens, înțeles, semnificație, esență

valora *vb.* a prețui, a face, a cântări

valorifica *vb.* a fructifica, a exploata

valoriza *vb.* a aprecia, a prețui, a judeca (valoric)

valoros, -oasă *adj.* prețios, important, scump, reușit; capabil, merituos

valutar, -ă *adj.* bănesc, financiar
valvârtel *n.* vâltoare, dezordine, învâlmășeală; (*adv.*) furtunos, iureș
vamă *f.* taxă, uium, impozit, plată
vampir *m.* criminal, ucigaș
van, -ă *adj.* zadarnic, iluzoriu, inutil, ireal

vană *f.* cadă
vandal *m.* barbar, distrugător, devastator
vandalism *n.* distrugere, nimicire, barbarie

vanitate *n.* orgoliu, îngâmfare, aroganță, ambiție, înfumurare
vanitos, -oasă *adj.* orgolios, arogant, îngâmfat, încrezut, ambițios, plin de sine, trufaș, măreț

vapor *n.* navă, corabie, vas, bastiment

vaporos, -oasă *adj.* diafan, străveziu, transparent, eterat, aerian
vargă *f.* 1. nuia, joardă. 2. baghetă
variabil, -ă *adj.* schimbător, nestatic, fluctuant, ezitant

variabilitate *f.* instabilitate, schimbare, inconstanță, labilitate
variantă *f.* alternativă, versiune, altă soluție

variat, -ă *adj.* diferit, deosebit, felurit, divers, schimbat

variație *f.* schimbare, modificare, înnoire, diversificare

varietate *f.* 1. diversitate, felurime. 2. specie, soi, tip, fel, categorie

variolă *f.* vărsat

varză *f.* curechi

vas *n.* 1. farfurie, strachină. 2. recipient, oală, ciubăr, găleată, vadră. 3. navă, corabie, vapor, bastiment. 4. arteră, vână

vasal, -ă *adj.* dependent, supus, tribut

vast, -ă *adj.* întins, amplu, imens, enorm, mare, bogat

vastitate *f.* imensitate, întindere, amplitudine, amploare

vatman *m.* manipulant, conductor

vatră *f.* 1. cămin, cuptor, sobă. 2. casă, locuință, așezământ. 3. țară, patrie

vază *f.* 1. gastră, vas. 2. considerație, stimă, apreciere, prestigiu, faimă

văcsul *vb.* a lustrui, a curăți

văcsulor *m.* lustragiu

vădi *vb.* a arăta, a manifesta, a indica, a demonstra, a pune în relief

vădit, -ă *adj.* dovedit, evident, clar, limpede, indiscutabil

văgăună *f.* adâncitură, râpă, scobitură

vălcăreală *f.* plângere, lamentare, tânguie, jelire, bocire, văitare

vălcări *vb.* v. văita

vălta *vb.* a se lamenta, a se tângui, a jeli, a plânge a boci, a se văicări

văl *n.* 1. voal, țesătură fină. 2. aparență, ascunziș, mască

vălătuc *n.* 1. sul, legătură. 2. tăvălug

vălurat, -ă *adj.* unduios

vălmășag *n.* amestec, dezordine

vămul *vb.* 1. taxa. 2. a retrage, a sustrage, a fura (ceva)

văpale *f.* flacăară, foc, vâlvătaie, dogoare

văratc, -ă *adj.* timpuriu

vărgat, -ă *adj.* dungat, vârstat, reiat

vărsa *vb.* 1. a turna, a revărsa, a împrăști. 2. a vomita, a da afară, a elimina. 3. a achita, a plăti, a depune, a transmite

vărsat *n.* variolă

vărsământ *n.* depunere, plată

vărsătură *f.* vomă

vărul *vb.* a spoi, a zugrăvi

vătaf *m.* logofăt, administrator, căpetenie, șef, ștab

vătăma *vb.* 1. a lovi, a atinge, a răni. 2. a dăuna, a păgubi, a strica

vătămător, -oare *adj.* periculos, stricător, păgubitor

vătămătură *f.* hernie

vătral *n.* lambă

vătul¹ *vb.* a bumbăci, a căptuși, a capitona

vătul² *m.* pui de ied, ied (tânăr)

văz *n.* vedere

văzduh *n.* aer, atmosferă, zare, eter, tărie, cer

văjâi *vb.* a şuiera, a dudui, a bâzâi
văjâială *f.* şuierat, văjâit
vâlcea *f.* vale, defileu
vâltoare *f.* 1. vârtej, copcă, bulboană. 2. vijelie, furtună. 3. zarvă, tulburare
vâlvă *f.* 1. agitație, zarvă, frământare. 2. răsunet, ecou, senzație. 3. alai, pompă. 4. duh, zână, stimă, fantomă
vâlvătaie *f.* flăcări, pâlălaie, pară, pârjol, bobotaie
vâlvoare *f.* 1. v. vâlvătaie. 2. vârtej, vâltoare, bulboană
vâlvol *adj.* ciufulit, zbârlit
vâna *vb.* 1. a prinde, a împușca, a suprima, a ucide. 2. a hăitui, a pândi, a urmări, a căuta
vânat *n.* 1. vânătoare. 2. victimă, carne (de vânat)
vână *f.* 1. venă, arteră. 2. mușchi, tendon, fibră. 3. filon, dungă. 4. nervură
vânăț, -ă *adj.* 1. albastru închis, bleumarin, plumburiu. 2. livid, învinețit
vânătaie *f.* echimoză, vinețea
vânăță *f.* pătlăgea
vânătoresc, -ească *adj.* cinegetic
vânjos, -oasă *adj.* viguros, puternic, musculos, robust
vânt *n.* curent, suflare, boare, briză
vântoasă *f.* vijelie, furtună, ciclon
vântoase *f. pl.* iele
vântura *vb.* 1. a tricota, a curăți. 2. a spulbera, a împrăștia, a risipi. 3. a cutreiera, a colinda, a străbate
vânzare *f.* 1. desfacere, plasare. 2. trădare, perfidie
vânzător, -oare *m. f.* (fig.) trădător, înșelător, perfid
vânzoleală *f.* forfotă, agitație, neliniște
vânzoli *vb.* a se agita, a se frământa, a se zbate, a forfoti
vârcolac *m.* pricolici, strigoi, fantomă, spectru
vârf *n.* 1. culme, creastă, pisc. 2. extremitate, capăt
vârî *vb.* 1. a băga, a înfinge, a în-
desa. 2. a se implica, a se amesteca

vârstă *f.* 1. etate, ani. 2. etapă, vreme, perioadă. 3. dungă, linie
vârstnic, -ă *adj.* bătrân
vârtej *n.* 1. bulboană, copcă, vâltoare, turbion, trombă. 2. amețeață, vertij
vârteiniță *f.* depănătoare
vârtos, -oasă *adj.* 1. tare, consistent, îndesat, dens, dur, solid. 2. viguros, voinic, rezistent. 3. dârz, forte
vârtute *f.* 1. însușire, calitate, proprietate. 2. putere, tărie, vigoare. 3. curaj, bărbăție, vrednicie
vâscos, -oasă *adj.* semilichid, gelatinos, cleios, lipicios
vâslă *f.* lopată, ramă
vâslaș *m.* barcagiu, canotor
veac *n.* secol, durată (mare), veșnicie. 2. viață, trai, existență
vecernie *f.* chindie, seară
vechi, veche *adj.* 1. trecut, depășit, vetust, perimat, bătrân. 2. folosit, uzat, deteriorat, tocit
vechii *m.* administrator
vechime *f.* trecut, vetustate, antichitate, timp scurs
vechitură *f.* zdreanță, rablă
vecle *f.* eternitate, veșnicie
vecin, -ă *adj. m. f.* învecinat, mărginaș, apropiat, alăturat, limitrof
vecinătate *f.* apropiere, alăturare
vedea *vb.* 1. a privi, a se uita, a zări, a observa. 2. a cerceta, a descifra, a înțelege, a pricepe. 3. a se arăta, a se ivi, a apărea. 4. a vizita, a îngriji, a trata
vedenie *f.* năluca, fantomă, spectru
vedere *f.* 1. ochi, văz. 2. vizibilitate, transparentă. 3. aspect, chip, imagine, tablou, peisaj, înfățișare. 4. idee, concepție, părere
vedetă *f.* star, artist, celebritate
vegeta *vb.* I. a trăi, a se dezvolta, a crește. II. a lăncezi, a stagna
vegetale *f. pl.* plante
vegetație *f.* I. floră, plante, verdeață. II. polipi, excrescență, adenoidă

veghe *f.* 1. nesomn, trezie, priveghere. 2. pază, ocrotire, strajă, îngrijire

veghea *vb.* 1. a sta treaz, a nu dormi, a priveghea. 2. a ocroti, a păzi, a străjui, a supraveghea

vehement, -ă *adj.* impetuos, nestăpănit, năvalnic, violent, furtunos, furios, iute, aprins, înfocat, aprig, dur

vehemență *f.* v. virulentă

vehicul *n.* căruță, car, mașină

vehicula *vb.* a difuza, a răspândi, a colporta

velar, -ă *adj.* gutural

velă *f.* pânză (de corabie)

veleitar, -ă *adj.* ambițios, pretențios, dornic de, aspirant

veleitare *f.* pretenție, ambiție, aspirație (nejustificată), orgoliu

vellință *f.* țesătură (groasă), pătură, cergă, lăicer, scoartă

veloce *adj.* rapid, sprinten, iute, agil

velocitate *f.* iuteală, sprinteneală, agilitate, agerime

velur *n.* catifea

venal, -ă *adj.* corupt, afacerist, fără scrupule, imoral, incorect

venalitate *f.* corupție, imoralitate, degradare, necinste, afacerism

vendetă *f.* răzbunare, răfuială

venera *vb.* 1. a cinsti, a stima, a lăuda, a glorifica. 2. a diviniza, a adora, a proslăvi

venerabil, -ă *adj.* respectabil, onorabil, stimabil, prețuit

venerație *f.* adorație, cult, slăvire, preamărire

venetic, -ă *adj.* străin, intrus

veni *vb.* 1. a sosi, a ajunge, a parveni, a se apropia. 2. a-i apărea, a se năzări, a surveni. 3. a se potrivi, a-i veni bine, a-l prinde. 4. a rezulta

venin *n.* otravă, fiere, toxină. 2. răutate, ură, furie, supărare

veninos, -oasă *adj.* 1. otrăvit, toxic, otrăvitor. 2. răutăcios, dușmănos, rău

venit *n.* câștig, profit, dobândă

ventil *n.* supapă, siguranță

ventila *vb.* 1. a aerisi, a primi (aerul). 2. a se vorbi, a zvoni

ventilație *f.* aerisire, îmborsărire

ventral, -ă *adj.* abdominal

ventuză *f.* pahar

veracitate *f.* adevăr, veridicitate, realitate, obiectivitate

verandă *f.* balcon, cerdac

verb *n.* cuvânt, vorbă, limbaj, vorbire

verbal, -ă *adj.* oral, rostit, prin viu grai

verballism *n.* vorbărie, flecăreală

verbină *f.* urzicuță

verde *adj.* 1. viu, robust. 2. necopt, prematur. 3. livid, fără vlagă. 4. franc, deschis, direct, tăios

verdeată *f.* vegetație, verduță

verdețuri *f. pl.* zarzavat

verdict *n.* hotărâre, decizie, sentință, judecată

veresle *f.* 1. credit, datorie. 2. gratuitate, fără plată, pe degeaba

vergea *f.* vargă, nuia, băț

veridic, -ă *adj.* real, adevărat, autentic

veridicitate *f.* adevăr, veracitate, realitate

verifica *vb.* a controla, a examina, a revizui, a revedea, a proba, a încerca

verificat, -ă *adj.* 1. controlat, revizuit, probat, încercat. 2. experimentat, competent, capabil, versat

verigă *f.* inel, belciug, za, ochi

verighetă *f.* inel

veritabil, -ă *adj.* adevărat, real, autentic, nefalsificat

vermillon *m.* chinovar, cinabru

vernal, -ă *adj.* primăvărat

vernisaj *n.* inaugurare, deschidere (a unei expoziții)

veros, -oasă *adj.* corupt, necinstit, imoral, dubios

verosimil, -ă *adj.* posibil, plauzibil, credibil

vers *n.* rând (de poezie); (la pl.) poezie

versant *n.* pantă, povârniș, coastă

versat, -ă *adj.* priceput, experimentat, competent, iscusit

versatil, -ă *adj.* nestatornic, schimbător, inconstant, coruptibil

verset *n.* stih, paragraf, fragment

versifica *vb.* a rima, a stihui

versiune *f.* 1. variantă, alternativă. 2. traducere, transpunere

verso *n.* contrapagină, dos

vertex *n.* creștet

vertical, -ă *adj.* drept, perpendicular, erect

vertiginos, -oasă *adj.* precipitat, amețitor, vijelios, dezlănțuit

vertij *n.* amețeală, tulburare

verucă *f.* neg

vervă *f.* volubilitate, însuflețire, vioiciune, avânt

verzitură *f.* cocleală, înverzire

vesel, -ă *adj.* 1. voios, bine dispus, bucuros, jovial. 2. amuzant, agreabil, plăcut, luminos

veselă *f.* vase, văsărie

veseli *vb.* a se distra, a petrece, a se ospăta

veselle *f.* 1. voieșie, bună dispoziție, animație, jovialitate, haz. 2. chef, petrecere, bairam

vesperal, -ă *adj.* seral

vest *n.* occident, apus

vestală *f.* preoteasă

vestă *f.* jiletcă

veste *f.* 1. știre, informație, noutate. 2. faimă, renume, reputație

vesti *vb.* 1. a anunța, a informa, a înștiința, a comunica. 2. a prezice, a prevesti, a prooroci

vestiar *n.* garderobă

vestibul *n.* antreu, anticameră, hol

vestic, -ă *adj.* occidental, apusean

vestigiu *n.* urmă, rămășiță, relicvă

vestimentație *f.* îmbrăcăminte

vestit, -ă *adj.* 1. anunțat, informat, prevenit, prezis. 2. celebru, faimos, reputat, cunoscut, strălucit

vestitor, -oare *m. f.* crainic, profet

veston *n.* haină, surtuc, sacou

veșmânt *n.* haină, îmbrăcăminte

veșnic, -ă *adj.* 1. etern, nemuritor, nesfârșit, perpetuu, sempitern. 2.

(*adv.*) mereu, încontinuu, întruna, pururi

veșnicie *f.* eternitate, nemurire, vecie, perpetuitate

veșted, -ă *adj.* 1. ofilit, uscat, trecut, fanat. 2. palid, șters, vlăguit

veșteji *vb.* I. a se ofili, a se fana, a se usca. II. a stigmatiza, a înfieră, a condamna

veteran *m.* 1. ostaș bătrân, militant vechi. 2. vârstnic, bătrân

veto *n.* refuz, împotrivire, opoziție, boicot

vetust, -ă *adj.* vechi, depășit, demodat, arhaic

vexa *vb.* a jigni, a contraria, a ofensa, a indispuce

vezică *f.* bășică, balonaș

via *prep.* prin

viabil, -ă *adj.* rezistent, durabil, trainic

viaduct *n.* pod

vialță *f.* existență, trai, biografie

vibra *vb.* a trepida a tremura, a fremăta

vibrant, -ă *adj.* 1. trepidant, tremurător. 2. palpitant, impresionant, patetic, mișcător

vibrare *f.* trepidație, tremur, freamăt. 2. accent, emoție, patetism

viceversa *adv.* invers, contrar

vicia *vb.* 1. a polua, a altera. 2. a corupe, a strica, a deprava

viciat, -ă *adj.* 1. poluat, irespirabil, alterat, infect, pestilențial. 2. corupt, imoral, depravat

vicios, -oasă *adj.* 1. defectuos, incorect. 2. destrăbălat, corupt, imoral

vicisitudine *f.* dificultate, neajuns, necaz, suferință, încercare

viciu *n.* 1. defect, neajuns. 2. dezământ, desfrâu, imoralitate, destrăbălare, corupție

viclean, -ă *adj.* fățarnic, ipocrit, prefăcut, nesincer, perfid

vicleim *n.* irozi

vicleni *vb.* 1. a unelti, a complota. 2. a trăda, a înșela. 3. a iscodi, a ispiți

viclenie *f.* 1. perfidie, ipocrizie, trădare. 2. șiretlic, stratagemă, subterfugiu, șmecherie, vicleșug
vicleșug *n.* v. viclenie
victimă *f.* jertfă, sacrificiu
victorie *f.* biruință, izbândă, reușită, triumf
victorios, -oasă *adj.* învingător, biruitor, triumfător
vid, -ă *adj.* 1. gol, pustiu, deșert. 2. șters, inexpresiv 3. (n.) vacuitate, neant, vacuum
vid *vb.* v. goli
vidră *f.* lutră
viernănos, -oasă *adj.* stricat, atacat, cu viermi
viernul *vb.* a mișuna, a forfoti, a foi
viernulală *f.* forfotă, mulțime, adunătură, viespar
viern *n.* cânt, melodie, arie
viespar *n.* 1. furnicar, prigorie. 2. aglomerație, viernulală, mulțime, forfotă
vietate *f.* ființă, viețuitoare, animal, jivină
viețul *vb.* 1. a exista, a trăi. 2. a locui, a coabita
viețuitoare *f.* pl. animale, ființe
viețuitor, -oare *adj.* trăitor, existent, viu
viezure *m.* bursuc
vifor *n.* furtună, vijelie, viscol
viforos, -oasă *adj.* furtunos, vijelios, dezlănțuit, năvalnic, impetuos, aprig, violent
viforniță *f.* viscol, furtună
vigilent, -ă *adj.* circumspect, prudent, atent, grijuliu
vigilență *f.* atenție, prudentă, băgare de seamă, veghe, circumspecție
vigoare *f.* forță, energie, vitalitate, robustețe, putere, tărie
vigueros, -oasă *adj.* robust, puternic, forte, solid, energic
viltor *n.* perspectivă, viitorime, urmașii
vijelle *f.* v. vifor
vijellos, -oasă *adj.* v. viforos

vină *f.* 1. eroare, păcat, abatere, greșeală, vinovăție, culpă, culpabilitate. 2. infracțiune, delict, crimă
vinde *vb.* 1. a plasa, a desface, a da. 2. a trăda, a denunța, a pârî. 3. a se prostitua, a se da
vindeca *vb.* a se însănătoși, a se tămădui, a se reface, a se lecuî, a se restabili
vindicativ, -ă *adj.* răzbunător, neiertător
vinețea *f.* vânătăie, echimoză
vinovat, -ă *adj.* culpabil, condamnat, greșit
vinovăție *f.* vină, culpabilitate
vioară *f.* scripcă, lăută, diblă, violină
viol, vioale *adj.* sprinten, agil, vivace, zglobiu, vesel, jucăuș, radios
violciune *f.* vivacitate, sprinteneală, elan, însuflețire, avânt
viol *n.* siluire, deflorare, necinstire
viola *vb.* 1. a silui, a necinsti, a deflora, a batjocori. 2. a nesocoti, a forța, a călca, a contraveni. 3. a profana, a pângări
violent, -ă *adj.* 1. vehement, dezlănțuit, furtunos, nestăpânit, năvalnic, impulsiv, coleric, belicos. 2. abuziv, brutal, silnic, turbat
violenta *vb.* a forța, a constrânge, a sili
violentă *f.* 1. vehementă, dezlănțuire, impulsivitate, nestăpânire. 2. agresivitate, brutalitate, duritate, abuz, siluire
violet, -ă *adj.* liliachiu, mov, vioriu
violină *f.* v. vioară
violoncel *n.* cello
violonist *m.* viorist, muzicant, lăutar
viوری, -le *adj.* v. violet
viperă *f.* 1. năpârcă. 2. răutate, infecție, otrăvă
vipie *f.* arșiță, zăpușeală, caniculă
vipușcă *f.* lampas, fâșie, bandă
vipt *n.* 1. pensiune, întreținere, masă. 2. alimente, rod, bucate
viră *vb.* a coti, a ocoli, a feri, a cărmi

viraj *n.* cotire, ocolire, cârmuire, curbă

virgin, -ă *adj.* 1. cast, inocent, pur, nevinovat, feciorelnic. 2. neexplorat, neatins, intact

virginal, -ă *adj.* cast, pur, virgin, inocent

virgină *f.* fecioară, fată mare

virginitate *f.* castitate, feciorie, inocență, puritate, neprihănire

viril, -ă *adj.* bărbătesc, viguros, forte

virilitate *f.* bărbăție, forță, tărie, vigoare

viroagă *f.* răpă, vale, albie (abruptă)

virtual, -ă *adj.* posibil, eventual, ipotetic

virtualitate *f.* posibilitate, probabilitate, ipoteză, perspectivă

virtuos, -oasă *adj.* moral, cinstit, cast, corect, curat

virtuoz *m.* maestru, as, celebritate, expert

virtuozitate *f.* măiestrie, pricepere, stăpânire (deplină), iscusință

virtute *f.* 1. caracter, moralitate, corectitudine, integritate. 2. calitate, însușire, proprietate

virulent, -ă *adj.* vătămător, distrugător, morbid

vis *n.* 1. reverie, transpunere, visare. 2. iluzie, fantezie, închipuire, aspirație

visa, *vb.* 1. a medita, a plănuși, a aspira. 2. a se vedea, a se închipui

visător, -oare *adj.* contemplativ, meditativ, gânditor, romantic

viscere *f.* pl. măruntaie (în corp)

viscoli *vb.* a troieni, a viforî

vistier *m.* administrator, guvernator, depozitar

vistierie *f.* trezorerie, depozit, (de valori), tezaur

vistiernic *v.* vistier

vișinlu, -le *adj.* purpuriu

vital, -ă *adj.* esențial, fundamental, indispensabil

vitalitate *f.* forță, vigoare, energie, putere, trăinicie

vită *f.* animal, vietate, dobitoc

viteaz, -ă *adj.* cutezător, temerar, eroic, curajos, dârz, imbatabil, îndrăzneț

vitejie *f.* bravură, bărbăție, temeritate, eroism

viteză *f.* rapiditate, iuteală, repereziciune, viteză

viticultor *m.* podgorean

vitreg, -ă *adj.* 1. adoptiv. 2. ostil, potrivnic, hain, dușmănos

vitregie *f.* adversitate, răutate, ostilitate, opoziție

vitros, -roasă *adj.* sticlos

vitupera *vb.* a condamna, a critica, a dojeni

viță *f.* 1. vie. 2. coardă. 3. vlăstar, rudă, descendent, neam, urmaș

vlu, **vie** *adj.* 1. trăitor, animat, însuflețit. 2. energic, dinamic, intens, puternic, tare. 3. răsunător, penetrant, acut, pătrunzător. 4. pasionat, înflăcărat, aprins, arzător, încins, înfocat. 5. luminos, orbitor, strălucitor, vivace

vivace *adj.* *v.* însuflețit

vivacitate *f.* *v.* vioiciune

vivat, *interj.* ura!, trăiască!, noroc!

viza *vb.* 1. a ținti, a ochi, a fixa. 2. a se referi, a face aluzie, a trimite la. 3. a aproba, a confirma, a întări

vizetă *f.* vizor, vizieră

vizibil, -ă *adj.* evident, clar, vădit, împede, neîndoelnic

vizavi *adv.* peste drum, în față

vizibilitate *f.* claritate, vedere, transparentă

vizieră *f.* 1. vizetă, vizor. 2. cosoroc

vizona *vb.* a vedea, a privi, a urmări

vizionar *m.* prezicător, profet; (adj.) prevăzător, profetic, prevestitor

vizita *vb.* a cerceta, a se vedea

vizită *f.* întrevedere, întâlnire, ospetie

viziție *m.* birjar, surugiu

viziune *f.* 1. imagine, chip, vedere. 2. fantomă, spectru, nălucă, arătare. 3. opinie, idee, concepție, perspectivă

vizon *m.* dihor
vizor *n.* v. vizetă
vizulnă *f.* bârlog, ascunziș, culcuș
vlagă *f.* putere, tărie, forță, vigoare
vlădică *m.* episcop, arhiereu, ierarh, pastor (sufletesc)
vlăgui *vb.* a slei, a istovi, a epuiza, a osteni
vlăjgan *m.* flăcău (înalt), lungan, voinic
vlăstar *n.* 1. lăstar, copăcel. 2. urmaș, copil, descendent, coborâtor
voal *n.* văl
voala *vb.* 1. a ascunde, a masca, a umbri. 2. a estopa, a stinge, a reduce
voalant, -ă *adj.* estompat, mascat, micșorat
vocabular *n.* 1. lexic. 2. glosar, dicționar, terminologie
vocabulă *f.* vorbă, cuvânt, termen
vocal, -ă *adj.* rostit, supus, grăit
vocație *f.* chemare, aptitudine, înclinație, predispoziție
voce *f.* glas, timbru, ton, exprimare
vocifera *vb.* a vorbi tare, a se răsti, a striga, a țipa, a răcni
vodă *m.* domnitor, principe, voievod, dom
vogă *f.* 1. modă, noutate. 2. renume, faimă, prestigiu, reputație, trecere
voi *vb.* 1. a vrea, a dori, a pofti. 2. a cere, a pretinde, a solicita. 3. a intenționa, a-și propune, a aspira
voiaj *n.* v. călătorie
voiajor *m.* 1. călător, pasager. 2. comis-voiajor
vole *f.* 1. voință, vrere, dorință, intenție. 2. poftă, chef, opțiune. 3. aprobare, acord, permisiune, încuviințare
voievod *m.* v. vodă
volevodal, -ă *adj.* domnesc, princiar, imperial
voinic, -ă *adj.* 1. robust, zdravăn, viguros, vânos, puternic. 2. corpolent, mare, voluminos, mătăhălos
voinicește *adv.* vitejește, bărbătos, vârtos

voinicie *f.* 1. vitejie, eroism, curaj, temeritate, bravură, bărbăție. 2. putere, vigoare, robustețe
voință *f.* 1. vrere, intenție, dorință, poftă. 2. hotărâre, determinare, decizie. 3. învoire, acord, consimțământ
volos, -oasă *adj.* vesel, bine-dispus, bucuros
voioșie *f.* veselie, voie bună, bună dispoziție
volant, -ă *adj.* mobil, detașabil, zburător
volatiliza *vb.* 1. a se evapora, a se dispersa, a dispărea. 2. a pleca, a se deroba, a o șterge, a fugi
volbură *f.* vârtej, bulboană
volițional, -ă *adj.* voit, intenționat
voinic, -ă *adj.* liber, autonom, independent
voltă *f.* rotire, întorsătură
volubil, -ă *adj.* vorbăreț, comunicativ, spontan, mobil
volum *n.* I. capacitate, mărime, gabarit, amplitudine. II. carte, tom, scriere
voluminos, -oasă *adj.* 1. încăpător, mare, cuprinzător, vast. 2. corpolent, masiv, gras, planturos, trupeș
voluntar, -ă *adj.* 1. autoritar; autonom. 2. neconstrâns, de la sine
voluptate *f.* plăcere, desfătare, încântare
voluptuos, -oasă *adj.* 1. lasciv, sensual. 2. fascinant, atrăgător, ispititor
voma *vb.* a vărsa, a vomita, a deborda
vomita *vb.* v. voma
vopsea *f.* culoare, feșteală, boială
vopsi *vb.* 1. a colora, a zugrăvi, a picta. 2. a se farda, a se sulemenii
vopsitorie *f.* boiangerie
vorace *adj.* lacom, mândăcios
vorbă *f.* 1. cuvânt, vocabulă, vorbire, comunicare. 2. veste, zvon, știre. 3. proverb, zicală, aforism, expresie, opinie
vorbăreț, -eață *adj.* flecar, limbut

vorbărie *f.* flecăreală, pălăvrăgeală, sporovăială, trâncăneală

vorbi *vb.* a grăi, a spune, a exprima, a comunica, a cuvânta, a expune, a discuta, a se sfătui

vorbi *f.* limbaj, comunicare, cuvântare

vorbit, -ă *adj.* oral, sonor

vorbitor, -oare *adj.* 1. cuvântator. 2. (*m.*) conferențiar. 3. sonor. 4. (*n.*) parloar

vornicel *m.* vătășel

vot *n.* sufragiu, alegeri

vota *vb.* a alege

votiv, -ă *adj.* închinat, dedicat, hărăzit

vraci *m.* 1. tămăduitor, doftor. 2. vrăjitor

vraf *n.* teanc, grămadă, maldăr, morman

vraște *f.* dezordine, harababură, neorânduială, haos

vrajă *f.* 1. magie, descântec, vrăjitorie. 2. farmec, încântare, desfătare

vrajbă *f.* zăzanie, ceartă, neînțelegere, dușmănie, dezbinare, vrăjmășie

vrană *f.* piscoalie

vraji *vb.* 1. a descânta, a fermeca, a meni, a ursi. 2. a încânta, desfăta

vrajit, -ă *adj.* 1. fermecat, transportat. 2. sedus, încântat, fericit

vrajitor *m.* magician, șaman, mag, taumaturg

vrajitorie *f.* vrajă, magie, șamanism

vrajmaș, -ă *adj.* 1. ostil, dușmănos, potrivnic. 2. rău, grozav, strașnic

vrajmășie *f.* dușmănie, ostilitate, adversitate

vrea *vb.* 1. a dori, a voi, a pofti. 2. a cere, a solicita, a pretinde, a comanda

vreasc *n.* surcea, gătej, uscătură

vrednic, -ă *adj.* 1. destoinic, harnic, activ, capabil, competent, muncitor. 2. cinstit, onest, demn, prețuit

vrednicie *f.* 1. hărnicie, destoinicie, îndemânare, capacitate, competență. 2. vitejie, curaj, eroism, temeritate. 3. onestitate, demnitate, cinste

vrej *n.* lăstar

vreme *f.* 1. timp, perioadă, răstimp. 2. veac, secol, epocă, împrejurări

vremelnic, -ă *adj.* temporar, efemer, trecător

vreo *adv.* câțva, aproximativ, cam

vreodată *adv.* cândva, odată, odinioară

vrere *f.* 1. voință, poftă, dorință, intenție. 2. hotărâre, determinare, decizie. 3. scop, țel, țință

vreun, -vreo, *adj.* pron. careva, oarecare

vreunul, -una *pron.* cineva

vul *vb.* a vâjâi, a șuiera, a duduia, a răsuna

vulet *n.* 1. vuire, vâjâit, dudit. 2. larmă, gălăgie, vacarm, hărmălaie

vulcanic, -ă *adj.* (fig.) năvalnic, impetuos, aprins, nestăpânit

vulcaniza *vb.* a repara, a lipi, a reface (un cauciuc)

vulg *n.* gloată, popor, norod, plebe

vulgar, -ă *adj.* 1. ordinar, grosolan, mitocan, suburban, degradant, obscen. 2. banal, popular, periferic, comun

vulgaritate *f.* 1. grosolănie, mitocănie. 2. imoralitate, obscenitate

vulgariza *vb.* a difuza, a răspândi, a colporta, a populariza, a banaliza

vulnerabil, -ă *adj.* atacabil, fragil, slab, inconsistent

vultur *m.* acvilă, pajură, vultan, aceră

vulturesc, -ească *adj.* semeț, îndrăzneț, ager, neînfricat, temerar

Z

za *f.* 1. ochi, verigă. 2. armură, lăntişor

zadar *n.* zădărnice, inutilitate, neant

zădarnic, -ă *adj.* 1. inutil, nefolositor, ineficace, inoperant, deşert, superfluu, van, oşios, steril, gratuit. 2. (*adv.*) degeaba

zaharicale *f. pl.* dulciuri

zaharisir *f.* 1. cristalizare. 2. ramolire, degradare, îmbătrânire

zalafet *n.* chef, petrecere, ospăţ

zalhana *f.* abator

zambilă *f.* iacint

zapis *n.* document, înscris, act, dovadă

zapiscă *f.* act, adeverinţă

zare *f.* orizont, (la pl.) văzduh

zariste *f.* zare, orizont, depărtare

zarvă *f.* 1. gălăgie, hărmălaie, larmă, zgomot, scandal. 2. ceartă, conflict

zarzavat *n.* legume, verdeţuri

zat *n.* 1. drojdie. 2. tipar

zaveră *f.* răzvrătire, răscoală, revoltă

zavistie *f.* 1. discordie, dihonie, neînţelegere, conflict. 2. intrigă, pâră, pizmă, duşmănie, ură, gelozie, mâncătorie

zăbavă *f.* 1. încetineală, întârziere, lentoare, târăgăneală. 2. răgaz, odihnă, distracţie

zăbăuc, -ă *adj. v.* zăpăcit

zăbovi *vb.* a întârzia, a sta, a rămâne, a-şi pierde vremea

zăbrea *f.* gratie, ostreţ; (la pl.) grilaj, îngrăditură

zacătoare *f.* 1. cadă. 2. stanişte. 3. vas (mare)

zăcea *vb.* 1. a boli, a fi imobilizat. 2. a fi închis, a fi ascuns, izolat

zăcut, -ă *adj.* stătut, clocit, bâhlit

zădări *vb.* a aţâţa, a instiga, a incita, a provoca, a tulbura

zădărnici *vb.* a împiedica, a dejuca, a anihila

zădărnice *f.* deşertăciune, inutilitate, sterilitate, superfluenţă

zăduf *n.* 1. caniculă, arşiţă, zăpuşeală. 2. necaz, supărare, pomire

zăgaz *n.* 1. stăvilar, baraj, dig, scoc. 2. piedică, îngrădire, barieră, obstacol

zăgăzul *vb.* a stăvili, a bara, a îndigui

zăhăl *vb.* 1. a încurca, a rătăci, a amesteca. 2. a săcăi, a indispune

zăloagă *f.* semn de carte

zălog *n.* amanet, gaj, chezaşie

zălud, -ă *adj.* v. aiurit
zămislî *vb.* 1. a concepe, a procrea. 2. a crea, a naște, a produce
zănatic, -ă *adj.* aiurit, smintit, bezmetic, zălud, zărghit
zângăni *vb.* a zomăi, a zdrăngăni, a face zgomot
zănoagă *f.* clădire, circ, adâncitură
zăpadă *f.* nea, omăt, ninsoare
zăpăceală *f.* 1. tulburare, buimăceală, încurcătură, dezorientare, dezordine. 2. sminteală, balamuc, babilonie
zăpăci *vb.* 1. a (se) buimăci a (se) tulbura, a (se) năuci. 2. a se fâstăci, a se încurca, a se pierde. 3. a se răvăși, a încurca
zăpăcit, -ă *adj.* 1. aiurit, buimăcit, năucit, amețit. 2. tulburat, pierdut, încurcat
zăplaz *n.* gard, îngrădire
zăpușeală *f.* caniculă, zăduf, arșiță
zărghit, -ă *adj.* țacnit, nebun, smintit
zări *vb.* 1. a observa, a vedea, a desluși, a sesiza. 2. a se ivi, a apărea, a se arăta
zătîcni *vb.* v. împiedica
zău *interj.* pe cuvânt, jur, neîndoielnic, categoric
zăvod *m.* dulău, câine
zăvol *n.* luncă
zăvor *n.* ivăr, rătez
zăvorî *vb.* a înclui, a închide, a izola
zâmbet *n.* surâs, zâmbire
zâmbi *vb.* a surăde
zâmbitor, oare *adj.* surăzător, radios, strălucitor, zâmbăreț
zână *f.* crăiasă
zăzanle *f.* intrigă, dihonie, vrajbă, neînțelegere, discordie, ceartă
zbanghlu, -le *adj.* 1. sașiu. 2. neastîmpărat, zvăpăiat
zbate *vb.* 1. a se zvârcoli, a se agita, a se zbuciuma, a se chinui. 2. a se strădui, a face eforturi, a lupta (pentru)
zbugul *vb.* v. juca

zbugulală *f.* joacă, hârjoană, zburdălnicie
zbici *vb.* a se usca, a se zvânta
zblora *vb.* a striga, a urla, a vocifera, a răcni, a țipa
zblr *m.* tiran, călău, brută
zbârci *vb.* a se ridica, a se încreți
zbârcitură *f.* cută, rid, încreștură
zbârli *vb.* 1. a ciufuli, a încurca (părul). 2. a se supăra, a se zborși, a se înfuria, a se repezi, a se răsti
zbârnâi *vb.* v. bâzâi
zbor *n.* 1. planare, plutire, înălțare. 2. viteză, goană, fugă. 3. avânt, elan
zborși *vb.* a se supăra, a se înfuria, a se zbârli
zbucium *n.* frământare, neliniște, chin, tulburare, agitație, zbatere
zbuciuma *vb.* v. chinui
zbughi *vb.* a fugi, a o șterge, a tuși
zbură *vb.* 1. a plana, a pluti, a naviga (în aer). 2. a goni, a fugi, a alerga, a trece repede
zburătăci *vb.* v. împrăști
zburătură *f.* rețevei, scurtătură, țandără
zburătoare *f.* pasăre, orătanie
zburda *vb.* a se zbugui, a se juca, a se agita
zburdălnic, -ă *adj.* 1. neastâmpărat, nebunatic, jucăuș, zglobiu, zvăpăiat
zburdălnicie *f.* 1. neastâmpărat, zbenguială, vioiciune, voloșie. 2. joacă, nebunie
zdrahon *m.* voinic, lungan
zdravăn, -ă *adj.* 1. voinic, puternic, vânos, robust, solid, rezistent, tare. 2. sănătos, teafăr, întreg, neatins
zdrăngăni *vb.* v. zângăni
zdreanță *f.* 1. cârpă, treanță, ruptură, vechitură. 2. secătură, jigodie
zdrell *vb.* a se juli, a se zgâria
zdrellitură *f.* julitură, zgârietură
zdrențaros, -oasă *adj.* rupt, zdrențuit, flenduros

zdrobi *vb.* 1. a strivi, a sfărma, a sparge, a nimici, a destrăma. 2. a se chinui, a se zbuciuma, a extenua

zdrobit, -ă *adj.* 1. strivit, sfărâmat. 2. demoralizat, distrus, amărât, copleșit. 3. sleit, extenuat, obosit

zdrobitor *n.* meliță

zdrobitor, -oare *adj.* 1. extenuant, distrugător. 2. copleșitor, imens, decisiv

zdruncina *vb.* 1. a zgudui, a scutura, a zgâlțâi, a clătina. 2. a șubrezi, a slăbi, a submina, a vătăma

zdup *n. v.* închisoare

zeamă *f.* 1. supă, ciorbă, suc. 2. (fig.) vorbărie, flecăreală

zebrat, -ă *adj.* vărgat, dungat

zeclulală *f.* dijmă, bir, impozit

zefir *m.* vântuleț, boare

zeflemea *f.* ironie, sarcasm, înțepătură

zeghe *f.* ghebă, dimie, haină

zeifica *vb.* a diviniza, a preaslăvi

zeitate *f.* divinitate, idol, zeu, zeiță

zel *n.* râvnă, ardoare, hărnicie, stăruință, sârguință, strădanie, silință

zelos, -oasă *adj.* harnic, dinamic, activ, vrednic, sârguincios

zemos, -oasă *adj.* mustos, succulent

zenit *n.* apogeu, culme

zero *n.* nulă, nimic, nulitate

zestre *f.* dotă, dotație, inventar

zețar *m.* tipograf, culegător

zeu *m.* divinitate, idol, zeitate

zevzec *m.* nătărău, prostănac, nerod, neghiob, aiurit

zgalbă *f.* bubuliță

zgardă *f.* curea, legătoare

zgâi *vb.* a se holba, a căsca ochii

zgâlțâi *vb.* a scutura, a agita, a clătina, a zgudui, a zdruncina

zgândări *vb.* 1. a răcăi, a scociori, a răscoli, a scormoni. 2. a incita, a întărâta, a ațâța

zgârcenie *f.* avariție, calicie, meschinărie, lăcomie

zgârcl *n.* cartilaj

zgârcl *vb.* I. a se contracta, a se chirici. II. a se calici, a fi avar, a se lăcomi, a se scumpi

zgârcit, -ă *adj.* I. avar, cărpănos, calic, lacom, zgârie-brânză II. contractat, chiricit

zgârla *vb.* a sdreli, a scrijeli, a răcăi

zgârie-brânză *m.* zgârcit

zgâtie *f.* ștregărită

zglöbiu, -le *adj.* zburdalnic, sprinten, vioi, zvăpăiat

zgomot *n.* 1. gălăgie, larmă, vâcarm, tumult. 2. vâlvă, senzație, răsunet

zgomotos, -oasă *adj.* gălăgios, tumultos, turbulent, agitat

zgrăbunță *f.* bubuliță, coș

zgreptăna *vb. v.* răcăi

zgrîbuli *vb.* a tremura, a se rebeji, a se ghemui, (de frig)

zgriptor *m.* 1. pajură; stemă. 2. avar, zgârcit, lacom, egoist

zgriptoroalcă *f.* cotoroanță, babornită, hârcă

zgrunțuros, -oasă *adj.* granulos, grunjos

zgudui *vb.* 1. a cutremura, a zgâlțâi, a zdruncina, a clătina. 2. a mișca, a emoționa, a înfiora, a agita, a răscoli

zgudult, -ă *adj. v.* răscolit

zгурă *f.* scorie, cenușă

zi *f.* 24 ore; dată

ziar *n.* cotidian, jurnal, gazetă, foaie

ziarist *m.* publicist, jurnalist, gazetar

ziaristică *f.* gazetărie, jurnalism, presă, publicistică

zibelină *f.* samur

zicală *f.* maximă, aforism, zicătoare, proverb, cugetare

zicătoare *f. v.* zicală

zice *vb.* 1. a spune, a vorbi, a exprima, a comunica, a rosti, a afirma, a declara, a susține, a considera. 2. a dispune, a porunci, a ordona, a îndemna, a preciza. 3. a cânta, a doini, a intona, a hori

zicere *f. v.* zicală

zid *n.* perete, mur

zidar *m.* constructor

zidi *vb.* a construi, a edifica, a ridica, a crea

zidire *f.* 1. construcție, clădire, edificiu. 2. creație, creatură, făptură

zidit, -ă *adj.* 1. construit, ridicat, făcut, clădit. 2. închis, barat, astupat. 3. solid, binefăcut, zdravăn

ziditorul *m.* Dumnezeu

ziler *m.* diurnist

zilnic, -ă *adj.* cotidian, mereu, curent, obișnuit

zimț *n.* 1. creștătură, dinte. 2. ban, monedă

zimțat, ă *adj.* creștat, zimțuit, dintat

zinca *vb.* a galvaniza, a zincui

zis, -ă *adj.* numit, indicat, arătat, poreclit, denumit

zisă *f.* spusă, afirmație, vorbă

zizanie *f.* neghină, raigras

zloată *f.* lapoviță

zoale *f.* lături

zobi *vb.* a strivi, a zdrobi, a sfărma

zodiac *n.* horoscop, rojdanic

zodie *f.* 1. planetă, constelație, stea. 2. destin, ursită, soartă

zodier *m.* astrolog, solomonar

zonă *f.* 1. regiune, sector, suprafață. 2. domeniu, spațiu, porțiune

zor *n.* 1. grabă, urgență, febrilitate. 2. însuflețire, sânguință, elan. 3. necesitate, nevoie, strâmtoare

zori¹ *vb.* a grăbi, a accelera, a iuți, a îmboldi, a îndemna, a stimula

zori² *pl.* auroră, răsărit, faptul zilei, revărsat

zorit, -ă *adj.* iute, rapid, presat, accelerat

zornăi *vb.* a zângăni, a zurai

zorzoane *pl.* podoabe, țarțamuri, farafastăcuri

zugrav *m.* spoitor, pictor

zugrăveală *f.* pictură, tablou, desen

zugrăvi *vb.* 1. a picta, a desena. 2. a descrie, a contura, a evoca

zuluf *m.* buclă, cârlionț

zumzet *n.* bâzâit, murmur, freamăt

zurbagiu *m.* certăreț, abraș, scandalagiu; răzvrătit, rebel

zurgălău *n.* clopoțel

zurliu, -ie *adj.* nebunatic, zvăpăiat, aiurit, smintit, zărghit

zvăpăiat, -ă *adj.* 1. zbîrdalnic, zglobiu, nebunatic. 2. alintat, ușuratic, zurliu, superficial

zvelt, -ă *adj.* suplu, înalt, grațios

zvâcni *vb.* 1. a țâșni, a zbughi, a sări (brusc). 2. a paipita, a fremăta

zvâcnitură *f.* pulsație, zvâcnire, palpitare, zvâcnet

zvânta *vb.* 1. a usca, a zbici. 2. a slei, a epuiza, a distruge

zvârcoli *vb.* a se zbate, a se agita, a se zbuciuma, a se frământa

zvârli *vb.* 1. a arunca, a împrăști, a lepăda, a risipi, a cheltui. 2. a se năpusti, a proiecta

zvârlitură *f.* v. aruncătură

zvon *n.* 1. veste, știre, vorbe, informație. 2. susur, rumoare, murmur, zumzet

zvoni *vb.* 1. a se spune, a se vorbi, a se auzi. 2. a susura, a murmura

*Culegere și paginare computerizată
Secția Fotoculegere – Imprimeria Coresi*

Corector: OCTAVIA IANCU
Tehnoredactor: SANDU ȘTEFĂNESCU

Pregătirea formei și tiparul
executat sub comanda nr. 50 569

Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI” București
România

Rezultatul unei laborioase activități, DICȚIONARUL oferit tuturor celor împătimiti de cunoașterea frumuseții limbii române cuprinde 14 700 cuvinte și peste 60 000 sinonime al căror conținut și mesaj înnobilează expresia literară prin rafinamentul semantic al lexicului tradițional și contemporan

Foarte bogată în sinonime, în special în sinonime aproximative, bogăție datorată în parte avalanșei de cuvinte împrumutate, — româna prezintă pentru lexicograf anumite facilitări pe care nu le oferă franceza...

Prof. Alf Lombard-Suedia

*

Bogăția sinonimelor limbii noastre are o sursă dublă: dezvoltarea internă a limbii, mai ales prin creația literară și folclorică, deci prin conotații semantice sporite, și influența limbilor străine, mai ales latino-romanice azi, crea-toare de culturi avansate, de mare prestigiu

Gh. Bulgăr

ISBN 973-96050-1-X

Lei 7000